ကြယ်စင်များရဲ့ မိခင်

(၁၉၁၅ – ၂၀၀၈)

ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်တဲ့
အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့
၉၃ နှစ်မြောက် မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ်
ဂုဏ်ပြု စာ ကဗျာများ

ကြယ်စင်များရဲ့ မိခင်

ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်တဲ့ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့
၉၃ နှစ်မြောက် မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ်
ဂုဏ်ပြုစာ ကဗျာများ

၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ ၂၉

မာတိကာ

နှင်းဆီလွှင်ပြင်စာပေ စာတည်းအဖွဲ့၏ အမှာစာ

အခန်း(၁) အမေ လူထုဒေါ်အမာ၏ ပြောကြားချက်နှင့် ရေးသားချက်များ

အမေ လူထုဒေါ်အမာ၏ စကား

အနုပညာစာအုပ်တွေကို ဘာရည်ရွယ်ချက်နဲ့

ရေးသလဲ ... ... လူထုဒေါ်အမာ

ဈေး (ခရီးသွား ဆောင်းပါး) ... ... လူထုဒေါ်အမာ

၉၁ နှစ်ပြည့်စကား ... ... (မိုးမခက လူထုဒေါ်အမာအား မေးမြန်းချက်)

အခန်း (၂) အမေ လူထု ဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် ပေးပို့ကြသည့် သဝဏ်လွှာများ

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီအတွင်းရှိ ခေတ်ပြိုင်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များမှကွယ်လွန်သူ လူထု ဒေါ်အမာအတွက် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် ... ...

'လူထုမိခင်'ဈာပနပွဲကို ရည်စူး၍ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ မျိုးဆက်သစ် ရဲဘော်များ၏ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် ... ...

လူဘောင်သစ် ဒီမိုကရစ်တစ်ပါတီ (ဌာနချုပ်) ၏ အမေ လူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်ခြင်း အတွက် ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ ... ...

အမေ လူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခြင်းအတွက် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ကျောင်းသားတပ်မတော်) ၏ ဝမ်းနည်းကြောင်း သဝဏ်လွှာ ... ...

လူထုချစ်သည့် သတင်းစာဆရာ စာရေးဆရာမကြီး လူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်သွားသည့်အတွက်ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ်နိုင်ငံခြားရေးရာကော်မတီမှ ပေးပို့သည့် ဝမ်းနည်းခြင်းသဝဏ်လွှာ ... ...

မြန်မာ့ဂုဏ်ထူးဆောင် စာရေးဆရာ သတင်းစာဆရာမကြီး အမေ လူထုဒေါ်အမာ (၁၉၁၅ နိုဝင်ဘာ ၂၉ – ၂၀၀၈ ဧပြီ ၇) ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် မြန်မာသတင်း သမဂ္ဂ၏ အထူးဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ ... ...

'ငုရင်ပြင်'ရဲဘော်များ၏ အမေ လူထုဒေါ်အမာ (၁၉၁၅ – ၂၀၀၈) သို့ ... ...
ဝမ်းနည်းခြင်း သဝဏ်လွှာ ... ...
'အာဟာရစာစောင်'ဝိုင်းတော်သားများ၏ ဝမ်းနည်းခြင်းသဝဏ်လွှာ... ...
'လမင်းတရာ စာပေဆက်ဆံရေး'နှင့် 'မာယာစာပေမဂ္ဂဇင်း'မှ ပေးပို့သော ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ ... ...
'သစ္စာတော်လှန်ရေးအင်အားစု'မှ ပေးပို့သော ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ ... ...
ဂျပန်နိုင်ငံရောက် စာပေအင်အားစုများဖြစ်တဲ့ 'အာဟာရစာစောင်' 'သစ္စာစာပေအင်အားစု' 'အလင်းအိမ်မဂ္ဂဇင်း' အဖွဲ့သားများက ဂျပန်နိုင်ငံရောက် မြန်မာနိုင်ငံသား ညီအစ်ကို မောင်နှမများသို့ လူထုဒေါ်အမာအတွက် ဝမ်းနည်းခြင်း အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနား ဖိတ်စာ ...
ဖဒို မန်းငြိမ်းရဲ့ ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ ... ...
ရဲဘော်မောင်ဝဏ္ဏရဲ့ ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ ... ...

အခန်း (၃) အမေ လူထုဒေါ်အမာအတွက် ဂုဏ်ပြုရေးဖွဲ့ကြသော ကဗျာများ

အမေ့ဘာဝ ငွေလမင်း	ဇန်းမော်ညိုန္တဲ့
မြင့်မြတ်တဲ့ကလောင်	တင်မိုး
မြတ်မိခင်၏ မြတ်သောလမ်း	တင်မိုး
အမေ့မီးတိုင် မငြိမ်းနိုင်	တင်မိုး
အမေ့ကန်တော့ပန်း	တင်မိုး
အမေ့မေတ္တာ ကမ္ဘာအဆုံး	မောင်ပေါက်စည် (မန်းတက္ကသိုလ်)
လူထု ဒေါ်အမာ မွေးနေ့ အမှတ်တရကဗျာ	
မဟာလေးချိုးကြီး	မောင်စွမ်းရည်
လူထုမိခင်	မောင်စွမ်းရည်
ဟိသစ္စ	မောင်စွမ်းရည်
ခွပ်ဒေါင်းမိခင် အမေမာသို့	မောင်စွမ်းရည်
အမေမာ ကွယ်လွန်ချိန်	မောင်စွမ်းရည်
ကိုယ့်ရင်ထဲက	မာမာအေး
၈၈ နှစ်မြောက် ဂါရဝ	အဝေးရောက်တပည့်သားမြေးများ
နေ့တနေ့ရဲ့ နိဒါန်း	ဆွေနိုင် (နယ်သာလန်)
၉၁ ပြည့် အမေသို့	ဖိုးသံ (လူထု)
လူထုအမေ သက်တော်ရှည်	လူထုသားချစ်

ဒန်ကို့အသဲ သာတဲ့ည ... ... ဇွန်မှိုင်း
ငါတို့ခေတ်ရဲ့ ကြယ်တာရာ လူထုဒေါ်အမာ ... ... ထွန်းမြင့်အောင်
အာဝေဏိကဂုဏ်ရှင် အမေ ... ... အောင်ဟိန်း (မုံရွာ)
သမဂ္ဂအမေသို့ ကန်တော့ပန်း ... ... ခွန်ဆိုင်း
အဲဒါအမေ လူထုဒေါ်အမာပေါ့ ... ... မောင်စိုးချိန်
အမေမှာ ဘယ်တော့မှ မသေ ... ... ဇင်ဇင်
အမေမှာ ထာဝရမသေပါ ... ... ရဲရင့်သက်ဖွဲ့
နားစွင့်ထားရတဲ့ အသံရှင် ... ... ရဲဘော်စိုးချစ်
သံမဏိလိပ်ပြာ ပန်းလိပ်ပြာ ... ... ငြိမ်းချမ်းသူ
အမေနဲ့တူတဲ့အမေ သို့မဟုတ် ... ... ဖိုးနီ
လွမ်းထိုက်လို့မှန်း ... ... ရန်နိုင်ထွန်း (လွတ်မြောက်နယ်မြေ ကိုရီးယား)
အမေ... သို့ ... ... အောင်ငြိမ်း
ငြိမ်သက်တမိနစ် ... ... စိုးမြင့်မြတ်
အမေမာသို့ ဂါရဝပြုခြင်း ... ... ကျော်ဆွေ
အမေခေါ်သံများ ... ... ရဲဘော်ကျော်လေး
ယဉ်ကျေးမှုစစ်မျက်နှာ၏မိခင် ... ... ချစ်အောင်
ပြည်သူ့မိခင် ... ... ရဲဘော်အောင်နိုင်ဦး
မြတ်မိခင် ... ... ရဲဘော်ငွေ (မကြည်လေး)
သားအမိချင်း ပေးစာတစောင် ... ... ဖိုးသံ (လူထု)
၉၂ နှစ်ပြည့် မွေးမိခင်သို့ ပေးစာတစောင် ... ... ဖိုးသံ(လူထု)
လူထုဂျာနယ်နှင့် လူထုဒေါ်အမာ ... ... ဇင်ဇင်
အမေ့လွမ်းချင်း ... ... ရဲရင့်သက်ဖွဲ့
မန္တလာမြေက လူထုအမေ ... ... ရဲငြိမ်း
ဆီ ... မလူးတဲ့ ပေဖူးလွှာ ... ... ခင်မောင်လွင် (ပြည်)
ရောဝတီရဲ့ သမီးကောင်း ဒို့ခေတ်ရဲ့ မိခင် ... ... မောင်လှဝင်း (မြင်းခြံ)

အခန်း (၄) အမေလူထုဒေါ်အမာအတွက် ဂုဏ်ပြုရေးဖွဲ့ကြသော စာပေဆောင်းပါးများ

အဘိုးအဘွားတွေ မရှိတော့တဲ့ တိုင်းပြည် ... ... မောင်ရစ်
ဦးခေါင်းကားမညွှတ် ... ... လူထုမောင်ဝ
မြမဥ္ဇူရုပ်ပုံလွှာ ... ... ဒဂုန်တာရာ

လူထုဒေါ်အမာရဲ့ အံ့မခန်းလောက်တဲ့
စွမ်းဆောင်ချက်များ ... ... လင်းယုန်မောင်မောင်
မားသားအော့ဖ် ဘားမား ... ... လူထုစိန်ဝင်း
လူထုရဲ့ဒေါ်အမာ လူထုဒေါ်အမာ ... ... မောင်သာနိုး
တို့မှာ အမေရှိသေးတယ် ... ... မောင်စွမ်းရည်
လူထုဒေါ်အမာ (သို့မဟုတ်)
ရာစုနှစ်၏ စာပေမီးရှူးတန်ဆောင် ... ... ချမ်းငြိမ်း
အေးရိပ်သာယာ ... ... ဒေါက်တာမြမ္ဘူ
လူထုတေးသံ၊ သံမဏိခံတပ်နှင့်
မန်းတောင်ရိပ်ငို ... ... မောင်လွှမ်းဏီ
ဂုဏ်နဲ့ဒြပ်ကိုက်ညီတဲ့ မဟာမြစ်နှစ်စင်းတို့ရဲ့
ပေါင်းစည်းခြင်းသင်္ကေတ ... ... ဘိုတူး
လူထုအတွက် လူထုဘက်က လူထုဒေါ်အမာ ... ... ဝင်းတင့်ထွန်း
ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ လှုပ်ရှားနေသော ဤကမ္ဘာနဲ့ ကျမ ... ... လှကျော်ဇော
ကြေကွဲဖွယ့်ပုံရိပ်များ ... ... ဒေါက်တာမြမ္ဘူ
အမေတို့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း
စစ်ပြေးကြတုန်းက ... ... ဖိုးသံ (လူထု)
အမေတစ္ဆေမကြောက်ဘူး ... ... ဖိုးသံ (လူထု)

အခန်း (၅) အမေ လူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် ပေးပို့ကြသောအင်္ဂလိပ် ဘာသာ ရေးသားချက်များနှင့် ဂုဏ်ပြုစာကဗျာများ (ENGLISH SECTION)

The Sails Are Up Again! ... ... Prince Taw Phaya Galae
Ode to Ludu Daw Ahmar ... ... Dr. Maung Maung Nyo
Dear PTJ ... ... KKChaw
Ludu Daw Amar
(As a leading dissident writer she fought
for democracy in Burma) ... ... The Guardian (Saturday April 12 , 2008)
My Mum ... ... Po Than Joung

နှင်းဆီလွင်ပြင်စာပေ စာတည်းအဖွဲ့၏ အမှာ

(၁)

အမေမာ

■ ၉၀ ကျော်သက်တမ်းမို့ သမိုင်းကြောင်းရှည်ပါသည်။

■ ကိုလိုနီခေတ်က စခဲ့တဲ့ ခေတ်ဆိုးခေတ်ကျပ်အမျိုးမျိုး ဖြတ်သန်းခဲ့ရသူ ...

■ ပွဲကြည့်သူအဖြစ် ငေးမောနေတာမဟုတ်၊ စဉ်ဆက်မပြတ် ပြည်သူဘက်မှာ ရပ်ပြီး ရှေ့တန်းက တိုက်ပွဲဝင်လာသူ ...

ဒါကြောင့်လည်း အထုအထောင်း ရိုက်ချက်ပြင်းပြင်းတွေ လိုမ့်ခံရသည်။

(၂)

ကိုယ်တိုင်က စာရေးဆရာ သတင်းစာဆရာဖြစ်လို့ တရားကိုဖက် ကလောင်ကိုင်ပြီး မတရားတာတွေကို ထိုးနှက်ခဲ့သည်။

အမျိုးသားအမွေကို ဆက်ခံထိန်းသိမ်းပြီး ကိုလိုနီစနစ်ကို ရှုတ်ချ၊ နယ်ချဲ့ကို ရဲရဲဆန့်ကျင်ခဲ့သည်။

လွတ်လပ်ရေး ရပြီးခေတ်တွင် ကျွန်တော်တို့ အမေ့ကို ဒီလို တွေ့ကြရပြန်သည်။

■ ပြည်တွင်းဖောက်ပြန်တဲ့ အစိုးရအဆက်ဆက်တွေရဲ့ အလိုကျ မရေး၊ ပြည်သူအတွက်သာ ရေးခဲ့၊ ပြောခဲ့သူ ...

■ စစ်အစိုးရတွေ လက်ထက်မှာ ပြည်သူတွေရဲ့ စားဝတ်နေရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေးအတွက် နေ့စဉ်ပူပန် သောကပွားနေသူ ...

■ စစ်အာဏာရှင် သက်ဆိုးရှည်သွားမှာကို ခွင့်မပြုနိုင်သူ ...

■ ဒါကြောင့် ခေတ်ဆိုးစနစ်ဆိုးတွေကို ပြောင်းလဲပစ်ဖို့ ဆက်တိုက်ကြိုးပမ်းတိုက်ပွဲဆင်နေသူ ...

■ တဖက်မှာ မျိုးချစ်ပြည်ချစ်စိတ်ရှိသူတွေနဲ့ လူငယ်ကျောင်းသားတွေကို လမ်းကြောင်းမှန်တင်ပေးနေသူ ...

■ ရိုးရာ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ် ပေးနေသူ ... အဖြစ် ထင်ရှားစွာ ပြသွားခဲ့ပါသည်။

(၃)

တိုင်းပြည်အတွက် လိုအပ်နေတာတွေကို ထတ်စွမ်းသမျှ အမေ ဖြည့်စွမ်းပေးခဲ့ပါပြီ။

■ ဘက်ပေါင်းစုံ တာဝန်ကျေခဲ့သူအမေ ...

ဒီအမေရဲ့ ၉၃ နှစ်မြောက် မွေးနေ့မှာ အမေ့ကျေးဇူးတွေကို အောက်မေ့သတိရခြင်းအားဖြင့် ဤစာစုကို နှင်းဆီလွင်ပြင်က ဂုဏ်ယူစွာ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိလိုက်ပါသည်။

ဤစာအုပ် ထုတ်နိုင်ရေးအတွက် နှင်းဆီလွင်ပြင်က ဆက်သွယ်နိုင်သမျှသော စာရေးဆရာကြီးများ၊ စာပေဝါသနာရှင်များ၊ စာပေရေးဖွဲ့နေကြသူများထံ စာမူတောင်းပါသည်။

ပြန့်ကျဲနေသည့် စာမူများကို စုစည်းကြပါသည်။ စုစည်းရသမျှထဲက ရွေးနုတ်ပေါင်းချုပ်ကာ သက်ဆိုင်ရာ စာမူရှင်များထံ ခွင့်ပြုချက် တောင်းခံခဲ့သည်။

လက်လှမ်းမမီသူတွေနဲ့ ဆက်သွယ်လို့ မဖြစ်နိုင်သူတွေရဲ့ စာမူတွေ အတွက်တော့ ခွင့်လွှတ်ပေးကြပါရန် နှင်းဆီလွင်ပြင်က အနူးအညွတ် တောင်းပန်ပါသည်။

စာတည်းအဖွဲ့

နှင်းဆီလွင်ပြင်စာပေ

အမေ လူထုဒေါ်အမာ၏
ပြောကြားချက်နှင့် ရေးသားချက်များ

"အမေကတော့ ကျောင်းသားလည်း နိုင်ငံရေးလုပ်သင့်တယ်လို့မြင် တာပဲ။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ကျောင်းသားလည်း တိုင်းသူပြည်သား တယောက်ပဲ မဟုတ်လား။ သူတနေ့လူကြီးဖြစ်လာဦးမှာပဲ။ အဲဒီတော့ နိုင်ငံရေးမလုပ်ရင်'အ' တယ်။ ပြည်သူလူထုနဲ့အတူ ရောပြီးတော့ တက်ကြွရမှာပဲ၊နိုးကြားရမှာပဲ၊ လှုပ်ရှားရမှာပဲလို့ မြင်တာပဲကွဲ့။ ကျောင်းသားတွေကို အကုန်လုံး ဟိုရွှေ့ဒီရွှေ့၊ တခါတည်း ဖရိုဖရဲဖြစ်အောင် အစွမ်းကုန် သူတို့ဘက်က လုပ်တော့တာပဲ။ ကျောင်းသားကို သူတို့က သိပ်ကြောက်နေတာ။ အဲဒါပဲ အမေမြင်တာ"

လူထုဒေါ်အမာ(၁၉၁၅-၂၀၀၈)

အနုပညာစာအုပ်တွေကို ဘာရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရေးသလဲ

လူထု ဒေါ်အမာ

မေလ ၂၇ ရက်နေ့က အမရပူရ တောင်လေးလုံး ဦးပညာကျောင်းမှာ ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ စာအုပ်ထွက်တာ ၂၅ နှစ်ပြည့်တဲ့ အထိမ်းအမှတ်နဲ့ တွေ့ဆုံပွဲကလေး လုပ်ကြတယ်။ မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ အင်းဝ၊ တံတားဦး၊ စဉ့်ကိုင်၊ ရွာထောင်၊ မြို့သာစတဲ့ ဝန်းကျင်က စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာတွေ၊ သဘင်နယ်၊ ဂီတနယ်ကလူတွေ တော်တော်စုံစုံ လာကြတယ်။ ရုပ်ရှင်မင်းသား ကိုထွန်းဝေကြီးလည်း ပါတယ်။ ရေနံမြေ ဒေါ်ခင်စုလဲ ရောက်လာသေး။ နန်းတော်ရှေ့ဆရာတင့်သား ရွှေနန်းတင်၊ မြို့မငြိမ်းသား မြို့မ ကိုရွှန်းမြိုင်၊ စိန်ဗေဒါကြီးရဲ့သား ဦးဌေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးညွန့်တင်၊ လမင်းတရာ ကိုမြတ်မိုုင်းနဲ့ ပန်တျာဌေးဌေးမြင့်၊ လူရွှင်တော် ကိုသာစု၊ စောင်းမှူမှူသိန်းတို့ ညီအစ်မ စသဖြင့် လူက တော်တော်စုံလာတော့ ဆိုကြတီးကြနဲ့ ပျော်စရာ လွမ်းစရာကြီးပါပဲ။ အဲဒီမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်က ထွက်ခဲ့တဲ့ ကျွန်မရေးခဲ့တဲ့ စာအုပ်ဟာ ခုနေအခါမျိုး ရေးစမ်းပါဆိုလာရင် ဟိုတုန်းက ကျွန်မတွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူတွေ အားလုံးနီးပါး သေဆုံးကုန်တာလဲတကြောင်း၊ ကျွန်မကိုယ်တိုင် ဟိုတုန်းကလောက် အပင်ပန်း မခံနိုင်တော့တာလဲ တကြောင်းကြောင့် ဒီစာအုပ်မျိုးဖြစ်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ ငယ်ရွယ်သူတွေ ကိုယ်လုပ်ချင်တာကို အားကောင်း မောင်းသန်ဖြစ်တုန်း ပြီးမြောက်အောင် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ကြ၊ အချိန်ကာလဆိုတာ စောင့်နေတာမျိုး မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရတယ်။ ဒီစာအုပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကဗျာဆရာ ကိုကြည်အောင်က ရသမြောက်တဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေလို့ ပြောလို့ ကျွန်မက ရေးစဉ်အခါတုန်းကတော့ အတ္ထုပ္ပတ္တိရယ်လို့ ရေးတာမဟုတ်တဲ့အကြောင်း နည်းနည်းပါးပါး ပြောပြခဲ့တယ်။ အိမ်ပြန်ရောက်တော့ ဒီအကြောင်း ဒေါ်ဒေါ် မန္တလေးမြို့တော်ခန်းမ (၁) မှာ တခါက ဟောပြောဖူးသားပဲလို့ ကနေ့အခမ်းအနားတက်တဲ့ မိတ္ထီလာကောလိပ် စာကြည့်တိုက်မှူးကိုဝင်းတင့်က ပြောပါတယ်။ ဟုတ်လား၊ တို့ မမှတ်မိတော့ဘူးလို့ပြောတော့ သူက သူသိမ်းထားတဲ့ ကျွန်မ ဟောပြောချက်ကလေးကို မိတ္ထီလာကနေ ပြန်ပို့ပေးလိုက်ပါတယ်။ သိမ်းထားဖော်ရလို့ ကျေးဇူးတင်ရပါတယ်။

ဘာလို့ရေးသလဲ

အမျိုးသားသဘင်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဒေါ်ဒေါ် စာ ၄ – ၅ အုပ် ရေးခဲ့ပါတယ်။

(၁) ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ

(၂) အောင်ဗလ၊ ဖိုးစိန်၊ စိန်ကတုံး

(၃) ရွှေမန်းတင်မောင်

(၄) အငြိမ့်

ဒီစာအုပ်တွေထဲက အကုန်လုံးမဟုတ်တောင်မှ တချို့ကိုတော့ ဖတ်ဖူးကြမှာပါ။ ဒါတွေ ရေးဖြစ်တဲ့ စေ့ဆော်ချက်က စစ်ပြီး ဒီဘက်ကာလမှာ အမျိုးသားသဘင်ရဲ့ အဆင့်အတန်း အင်မတန် နိမ့်ကျလာတာကို တွေ့ရတော့ စိတ်ထဲမှာ အရင်က လူတွေကို လွမ်းပြီး ကိုယ်သိခဲ့ မီခဲ့ ကြည့်ခဲ့ မြင်ခဲ့ရတဲ့ သဘင်ပညာသည်တွေ၊ ကြားဖူးနားဝရှိနေတဲ့ သဘင်ပညာသည်တွေ ဟိုတုန်းက ဘယ်လို အလုပ်လုပ်ကြတာကလားဆိုပြီး ကနေ့ သဘင်လောကထဲကိုရော ပွဲကြည့်ပရိသတ်ပြည်သူကိုရော ပြန်ပြောပြချင်လို့ ရေးတာပါ။

စစ်ပြီး ဒီဘက်ခေတ်မှာ အမျိုးသားသဘင်တွေရဲ့ အဆင့်အတန်းက တော်တော်ကြီးကို နိမ့်ကျပျက်စီးလာပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ နယ်ချဲ့ယဉ်ကျေးမှုတွေရဲ့ အထိုးအနှက်ကို ခံရလို့ ကိုယ့်မူကို ဆုပ်ကိုင်မထားနိုင်ဘဲ တဖက်က ကယိမ်းကယိုင် ဖြစ်တာနဲ့အတူ ပြောင်းလဲနေတဲ့ ခေတ်အခြေအနေကိုမှီပြီး အတွေးအခေါ်သစ်တွေနဲ့ တီထွင်ဆန်းသစ်မှုတွေကို ကျွန်မတို့သဘင်သမားတွေ လိုက်မလုပ်နိုင်လို့ ရှေ့မမီ နောက်မရောက်နဲ့ စကောစက ဖြစ်နေရတာလဲ ပါပါတယ်။ အဲဒီလို အမျိုးသားသဘင်တွေ ဖြစ်တဲ့ ဇာတ်၊ ရုပ်သေး၊ အငြိမ့်၊ ဆိုင်းတွေ အဆင့်အတန်း နိမ့်ကျတာတွေ တွေ့ရတော့ စိတ်ထဲမှာ အားမလိုအားမရ ဖြစ်နေပြီး ပြောင်းလဲနေတဲ့ အခြေအနေသစ်တွေကို နိုင်ငံ ရေးအသိ မရှိသေးလို့ လိုက်မမီရင် ရှိပါစေ၊ ရှိရင်းစွဲ အမျိုးသားသဘင်ရဲ့ အဆင့်အတန်း ကိုတော့ ဆုပ်ကိုင်လို့ထားဖို့ ကောင်းပါတယ်လို့ အောက်မေ့ပြီး ကိုယ်သိမီတဲ့ မြန်မာ့သဘင် ကို ပြန်ရေးပြတာပါပဲ။

အတ္ထုပ္ပတ္တိလား

ဒေါ်ဒေါ့်စာအုပ်တွေကို တချို့က မြန်မာသဘင် ပညာရှင်တွေရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုပြီး အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေထဲ သွတ်သွင်းကြပါတယ်။ တချို့ကတော့ မြန်မာ သဘင်သမိုင်းပဲဆိုပြီး သမိုင်းစာရင်းထဲ သွတ်သွင်းကြပါတယ်။ သမိုင်းနဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိဟာ ဆက်နွယ်မှု ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရေးခဲ့တဲ့ စာအုပ်တွေဟာ အတ္ထုပ္ပတ္တိနယ်ပယ်ထဲ ဝင်သလောက်တော့ ဝင်ပါလိမ့်မယ်။ နို့ပေမယ့် ရေးစဉ်အခါတုန်းကတော့ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဦးဖိုးစိန်တို့၊ ယောက်ျားမင်းသမီး ဦးအောင်ဗလတို့၊ ဦးစိန်ကတုံးတို့၊ ရွာစားကြီး စိန်ဗေဒါတို့ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေကို အခြားစာရေးဆရာတွေ ရေးပြီးသားရှိပါတယ်။ တအုပ်မက တချို့ပုဂ္ဂိုလ်

တွေဆိုရင် သူရေးငါရေး နှစ်အုပ်သုံးအုပ် ရှိပါတယ်။ နို့ပေမယ့် သူတို့ ရေးထားတာတွေက ကျွန်မရေးတာနဲ့ ယူတဲ့ စာပေရှုထောင့်ချင်း မတူပါဘူး။

ပွဲကြည့်ရှုထောင့်

ကျွန်မ စာအုပ်တွေက ပွဲကြည့်ရှုထောင့်က ရေးတာပါ။ ကျွန်မတို့ ပွဲကြည့်တဲ့အခါ နောက်တရက် ဒီပွဲကို ကြည့်သူချင်း ဆုံမိရင် ပွဲ စားမြုံ့ပြန်တတ်ပါတယ်။ လူပြက်က ဘာကို ဘယ်လိုပြက်လိုက်တာကလားဆိုပြီး ပြက်လုံးကို ပြန်ပြောပြီး ရယ်ရတယ်။ မင်းသားမင်းသမီးဆိုတဲ့ သီချင်းတွေထဲက ကိုယ်ရတဲ့ အလိုက်ကလေးနဲ့ အပိုဒ်ကလေး ဆိုကြည့်ရတယ်။ ဇာတ်ဝင်ခန်းထဲက ကိုယ်နှစ်သက်တဲ့ စကားလုံးလေးတွေ ပြန်ပြောရတယ်။ ပွဲကြည့်ချင်း ဒီလို ပွဲစားမြုံ့ပြန်ရတာ ပီတိနဲ့ပါ။ ကျွန်မ ငယ်ငယ်က အလုပ်သမားတွေ ကြားထဲကြီးပြင်းလာခဲ့တာပါ။ ကျွန်မတို့ မိဘဘိုးဘွားတွေက ဆေး၊ ဆေးရိုး ရောင်းဝယ်ကြသူတွေမို့ အိမ်မှာ ဆေးပေါ့လိပ်ခုံ၊ ဆေးပြင်းလိပ်ခုံ ရှိပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဆေးလိပ်သည်လို့ခေါ်တဲ့ အလုပ်သမားတွေကြားထဲမှာ နေခဲ့ရတာပါ။ ကျွန်မ သူတို့နဲ့အတူ ပွဲ စားမြုံ့ ပြန်တာတွေကို အခု ပြန်သတိရပြီး အဲဒီအလုပ်သမားတွေရဲ့ လေနဲ့ ဒီစာအုပ်တွေကို ရေးတာပါ။

ဘယ်လိုစုသလဲ

ကနေ့ မြန်မာ့သဘင်သည်တွေ အမျိုးသားသဘင် အစဉ်အလာတွေကို လေးလေးစားစား မထားဘဲ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း လုပ်စားနေကြရပုံတွေကို အားမလိုအားမရရှိတာမို့ ဟိုတုန်းကတော့ ဆိုင်းပညာဆိုရင် ရွှာစားကြီးစိန်ဗေဒါတို့က ဘယ်လိုရှာမှီးဆည်းပူးခဲ့တာ၊ အနုပညာသမားတယောက်ဟာ သေတပန်သက်တဆုံး ပညာဆည်းပူးဖြည့်တင်းနေရတယ်လို့ စိန်ဗေဒါကြီးက ယုံကြည်ပြီး သူ့ယုံကြည်ချက်အတိုင်း မျက်စိနှစ်လုံးဖွင့်ကတည်းက မှိတ်တဲ့အချိန်ထိ ပညာယူတာ၊ အလုပ်လုပ်ချိန်ကျတော့လည်း အလုပ်ကိုဘယ်လိုလေးလေးစားစား လုပ်သွားတယ်ဆိုတာမျိုးတွေကို တင်ပြနိုင်အောင်လို့ သူတို့အလုပ်လုပ်ခဲ့တဲ့ခေတ်ကို တကယ်မီခဲ့တဲ့လူတွေ၊ သူတို့နဲ့ တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သွားသူတွေကို လိုက်လံစုံစမ်းပြီး သူတို့ဆီက မေးမြန်းမှတ်သားပါတယ်။ ကျွန်မရေးတဲ့ အနုပညာသည်တွေထဲက အမေထွေးခေါ်တဲ့ မထွေးလေးရယ်၊ ဆရာပုကြီးရယ်၊ အောင်ဗလရယ်ကိုတော့ မမီလိုက်ဘူး။ ကျွန်မ မမွေးခင်က ဒီပညာသည်တွေက သေဆုံးကြတာ။ နို့ပေမယ့် တကယ့်ပညာကြီးတဲ့လူတွေ ဖြစ်လေတော့ သူတို့ရဲ့ ပညာရည်က သမားစဉ် အမှတ်အသားအဖြစ်နဲ့ ပြောစမှတ်တွေ သဘင်လောကမှာ အများကြီး ကျန်ရစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီပြောစမှတ်တွေ သူတို့တပည့်တပန်းတွေဆီက လိုက်လံရှာဖွေ စုဆောင်းရပါတယ်။

ကျန်အနုပညာသည်တွေကတော့ သိလိုက်တာ၊ မီလိုက်တာ၊ ကြည့်ဖူးလိုက်တာ၊ တချို့က ကျွမ်းကျွမ်းဝင်ဝင် ရှိတာတွေ ပါပါတယ်။ ရွှေမန်းတင်မောင်ဆိုရင် အရင်းနှီးဆုံး

တယောက်ပါ။ ကိုတင်မောင် မင်းသားမဖြစ်ခင် ဆရာတော် ဦးကေသရဆီမှာ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားဘဝကတည်းက သိပါတယ်။ သူ့ဆရာတော်က ကျွန်မတို့လဲ ကိုးကွယ်တာကိုး။ သူ့ကို မင်းသမီးကြီး မငွေမြိုင်ဆီကို ပညာသင်အပ်တော့လည်း သိတာပဲ။ မငွေမြိုင်ရဲ့ ပဋ္ဌင်းက ကျွန်မတို့အိမ်က ဆွမ်းခံကိုယ်တော်ကိုး။ နောက် သူ မင်းသား ဖြစ်လာတယ်။ ကျော်ကြားလာတယ်။ နောက် ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်လာတယ်။ သူရော ကျွန်မတို့ရော ရွှေမန်းဆရာတော် ဦးကေသရ စစ်တွင်းသီတင်းသုံးတဲ့ ကပိုင်တောင်ငူစုကျောင်းထဲမှာ သွားပြီးခိုကိုးရတယ်။ တဝိုင်းတည်း သုံးနှစ်လောက် အတူနေဖူးသပေါ့။ စစ်ပြီးတော့ ကိုတင်မောင် ပြန်ကတယ်။ ထန်းမြင်ရပ်ထဲ မနေချင်ဘူး၊ ကျွန်မတို့အနား နေချင်တယ်ဆိုလို့ ကျွန်မခဲအိုက သူ့တိုက်ကို ကြီးကြပ်ဆောက်ပေးတယ်။ ကျွန်မတို့နဲ့ ငါးအိမ်ပဲ ခြားတယ်။

အဲဒီလောက် ရင်းနှီးပေမယ့် သူ အနိစ္စရောက်လို့ မြန်မာဇာတ်သဘင်လောကအတွက်၊ သူ့အကြောင်း ရေးမယ်ဆိုတော့ သူနဲ့ သိရုံ ကျွမ်းရုံ ရင်းနှီးရုံနဲ့ စာအုပ်တအုပ်မဖြစ်ပါဘူး။ သူနဲ့အတူ တွဲဖက်အလုပ်လုပ်ကြတဲ့ ဇာတ်သူဇာတ်သားတွေ အားလုံးနီးပါးခေါ်တွေ့ရ၊ မေးရ၊ မြန်းရ၊ မှတ်သားရပါတယ်။ သူ့ထမင်းချက်၊ သူ့မန်နေဂျာပါမကျန် တွေ့ဆုံရပါတယ်။ ပြီးတော့ သူပေါ်လာ၊ သူအလုပ်လုပ်သွားတဲ့ ခေတ်တလျှောက်လုံးကိုလည်း ခြုံပြီး သိထားဖို့ ဒီမှာ ဒီလိုပေါ်လာတဲ့ မင်းသားဆိုတာ ပီပီပြင်ပြင် ပြနိုင်ဖို့ လေ့လာမှတ်သားရပါသေးတယ်။ ပြီးတော့မှ သူ့ကိုယ်ရေးကိုယ်တာတွေကို သူ့ဆွေမျိုး၊ သူ့အိမ်သူအိမ်သားတွေဆီ တခါ မေးမြန်းယူပြီး တင်ပြရပါတယ်။

ကောက်သင်းကောက်

အနုပညာသည်တွေအကြောင်း ဒီလို ရှာဖွေတင်ပြတဲ့အခါ မြန်မာ့သဘင် ပညာမှာ ထုံးစံရှိတဲ့အတိုင်း သုံးစွဲတဲ့ ကဗျာလင်္ကာ စာအဖိုးတန်လေးတွေ ရှိတယ်။ ဇာတ်ဖြင့်လဲ ဇာတ်မှာမို့လို့၊ ရုပ်သေးဖြင့်လဲ ရုပ်သေးမှာမို့လို့၊ အငြိမ့်ဖြင့်လဲ အငြိမ့်ပေါ့။ တိမ်ထိုးတဲ့၊ လေပြေတဲ့၊ ဆိုင်းဆင့်တဲ့၊ ပတ်တိုက်တဲ့၊ ခွန်းထောက်တဲ့၊ တောလားတဲ့၊ သပြေလားရေလားတဲ့။ ဒီကဗျာလင်္ကာတွေက သူ့နေရာနဲ့သူ သုံးရန္ဓန်းရပါတယ်။ ခုတော့ သဘင်အဆင့်အတန်းတွေက နိမ့်ကျလိုက်လာတော့ ဒီကဗျာလင်္ကာတွေလဲ ပျောက်မှန်းမသိ ပျောက်ကုန်ပြီ။ အဲဒါကလေးတွေဟာ မပျောက်ပျက်ထိုက်ဘူး။ သိမ်းဆည်းထားနိုင်ရင် ကောင်းတယ်။ နမြောစရာတွေဆိုတဲ့ အသိနဲ့ ကျွန်မရေးတဲ့ စာအုပ်တွေမှာ သဘင်ဆိုင်ရာ ဒီကဗျာလင်္ကာတွေကို နေရာရှာပြီး ထည့်ပါတယ်။

ဒါလေးတွေဟာ ကျွန်မ တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားတဲ့ သဘင်သည်ကြီးတွေရဲ့ ပြောစကားတွေထဲက ကောက်သင်းကောက်ထားတာတွေပါ။ ပြီးတော့ ပွဲကြည့်တွေ ပီတိနဲ့ သီဆိုခဲ့ရတဲ့ သီချင်းလေးတွေကိုလဲ ရတတ်သမျှ ပြန်ဖော်ထုတ်ပြီး ကျွန်မ စာအုပ်ထဲမှာ ထည့်ထားပါတယ်။ ဒါလေးတွေလည်း နမြောလို့ မပျောက်ပျက်ရအောင် သိမ်းဆည်းပေး

တာပါ။

သတင်းစာဆရာရဲ့ သတင်းပေးချက်

အဲဒီလို တွေ့ဆုံမေးမြန်းပြီး စုဆောင်းပြီးတဲ့အခါ သတင်းစာဆရာတယောက်ရဲ့ လာဘ်နဲ ဘယ်အကွက်ကိုဖော်ရင် ဘာပါမှ ပြည့်စုံမယ်။ ခြုံးရေးရင် ခြုံပါတော့ ပိုမကောင်း လားဆိုတဲ့ အသိနဲ့ ဆီဆိုင်ရာ ပါသင့်ပါထိုက် တာတွေကို ကိုယ်မြင်သလောက် လက်တံ အရှည်ဆုံးနဲ့ လက်လှမ်းမီသမျှကို ရယူတယ်။ ပြီးတော့ သတင်းထောက်ကောင်းတ ယောက်ရဲ့ သတင်းပေးပုံမျိုးနဲ့ စုံစုံစေ့စေ့ အကွက်လည်လည် ရေးသားသတင်းပေးပါတယ်။ သတင်းယူစဉ်အခါတုန်းကလဲ သဘင်သည်တွေရဲ့လေကို တတ်နိုင်သလောက် အမိဖမ်း တယ်။ သူတို့ သုံးနှုန်း ပြောဆိုတဲ့ သူတို့ပိုင်ဝေါဟာရ၊ သူတို့ ဘန်းစကားတွေကိုလဲ ရ အောင်ယူပြီး သတင်းပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်မစာအုပ်တွေစာ အများရေးတာနဲ့ မတူတာပါ။

အရေးအသား

ဒီစာအုပ်မှာ ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ စာအုပ်ကလွဲရင် ကျန်စာ အုပ်တွေမှာ စကားပြောတဲ့အတိုင်း ရေးထားပါတယ်။ အဲဒါလဲ ကျွန်မပြောချင်တာတွေကို ဒီပုံစံနဲ့ရေးမှ ကုန်စင်အောင် ပြောပြနိုင်မယ်။ ဖတ်ရတဲ့သူလဲ ဒါမှ အရသာပြည့် ခံစားနိုင် မယ်ဆိုပြီး ရေးတာပါ။ စာရေးတယ်ဆိုတာ ပါးစပ်နဲ့ပြောလို့ မကြားမရောက်တဲ့ဆီ စာ နဲ့ရောက်အောင်လုပ်တာ၊ စကားကို အက္ခရာနဲ့ ဖလှယ်ပေးတာကို စာရေးတယ်လို့ ခေါ်တာပါပဲ။ စာ စပေါ်တုန်းက ပြောတာကို ရေးချရာက စာစပေါ်တာပဲ။ စာက အရင် ပေါ်တာ မဟုတ်ဘူး။ စကားက အရင်ပေါ်လာတာ။ စာက နောက်မှ ပေါ်လာတာ။ ဒါ ကြောင့် အရေးဟာ အပြောကို ပြောတဲ့အတိုင်း ရေးတာပါပဲ။ အရေးတမျိုး အပြော တမျိုးလို့ ပေါ်တုန်းက မရှိခဲ့ပါဘူး။ နို့ပေမယ့် လူ့စကားဆိုတာ ကျောက်တုံးကြီးလို ငုတ် တုတ်နေတဲ့သဘော မရှိဘူး။ စကားမှာ အသက်ရှိပါတယ်။ လူ့အခြေအနေတွေ ပြောင်း လဲတိုးတက်တာနဲ့အမျှ စကားတွေလဲ ပြောင်းလဲလာရတယ်။ စကားလုံးတွေ တိုးလာ ရတယ်။ စကားတိုးတက်ပြောင်းလဲသလို စကားကိုရေးတဲ့စာကလဲ အမီလိုက်ပြီး တိုးတက် ပြောင်းလဲရတယ်။ ကျွန်မတို့စာမှာ တချိန်တခါတုန်းက အပြောနဲ့အရေး တပြေးညီရှိခဲ့ပေ မယ့် တချိန်ကျတော့ အပြောကသာ ပြောင်းပြောင်းလာပြီး အရေးက တနေရာမှာ မိုးတိုးမတ်တတ် ရပ်ကျန်ရစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ရေးစာနဲ့ ပြောစကား နည်းနည်း ကွာဟ သွားတယ်။ ဒါကို ရေးစာက ပြောစကားမီအောင်ပြောင်းဖို့ မကြိုးစားကြဘဲ အရေးက အရေးတမျိုး၊ အပြောက အပြောတမျိုး ရှိရမယ်လို့ ပညာတတ်တချို့က ဆိုနေကြပါတယ်။ ပညာကို လူတစုလက်ထဲမှာသာ ဆုပ်ထားချင်ရင်၊ ပညာရှိ လက်ဆုပ်ကို မဖြေချင်ရင်တော့

ထားပါ။ ဒီလို မဟုတ်ဘဲနဲ့ စာဆိုတာကို လူတိုင်း ရေးနိုင်၊ ဖတ်နိုင်စေချင်တယ်။ လူတိုင်း လွယ်လွယ် နားလည်စေချင်တယ်ဆိုရင်ဖြင့် စကားပြောတတ်တယ်။ စကားပီနားကြားရှိတယ်ဆိုတဲ့ လူတယောက်က အဲဒီစကားကို အက္ခရာစာလုံးနဲ့ ဖလှယ်တတ်တယ်ဆိုရင် သူလဲ စာရေးနိုင်ပါစေ၊ စာဖတ်နိုင်ပါစေ၊ ဒါမှ စီးပွားရေးနိမ့်ကျလှတဲ့ ကျွန်မတို့ အလုပ်သမား လယ်သမားတွေ စာရေးတတ် ဖတ်တတ်လာကြမှာပါ။ ကျွန်မ စာအုပ်တွေကို စကားပြောတဲ့ပုံစံနဲ့ရေးတော့ ကျွန်မဘာပြောချင်တာတုံး။ ပြောချင်တာကို အိတ်သွန်ဖာမှောက် စာနဲ့ ပြောလို့ရလာတယ်။ ဒီအပြင် ဘယ်စေတနာနဲ့ ပြောချင်တာလဲ။ တိမ်ကောကုန်တာတွေ နှမ်နမြော တင်ပြချင်တာလား၊ နှောင်းလူတွေ ပေါ့ပေါ့တန်တန် အလုပ်လုပ်နေကြလို့ ကရုဏာဒေါသနဲ့ ပြောချင်တာလား။ ဒီရေးနည်းက ကျွန်မမှာရှိတဲ့ စေတနာအတိုင်း တိတိကျကျ ရေးပြလို့ ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် စကားပြောတဲ့အတိုင်း ရေးထားတာပါ။

အမျိုးသားသဘင်ဆိုင်ရာ စာအုပ် ၄–၅ အုပ်ကို ဒီလို ကြိုးကြိုးစားစား ရေးရတဲ့အတွက် တို့ယဉ်ကျေးမှု မှာ ဒါတွေ ဒါတွေ ရှိပါတယ်။ တို့တတွေ တတ်နိုင်သလောက် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းမယ်လို့ သဘောပေါက်တဲ့ ပညာသည်တချို့ ပေါ်ထွက်လာပါတယ်။ ဒါဟာ အမြတ်ပါ။ နို့ပေမယ့် မြတ်သင့်မြတ်ထိုက်တဲ့ အတိုင်းအတာအထိတော့ မမြတ်လာသေးပါဘူး။ ကိုယ်ပိုင်ရှိတဲ့ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းပြီး ပြောင်းလဲလာတဲ့ အခြေအနေ အရပ်ရပ်နဲ့အညီ အမျိုးသားဟန် မလွတ်ဘဲ ဆန်းသစ် တီထွင်မှုတွေကို ပြုကြရမှာက လူတွေခံယူ ကျင့်သုံးရမယ့် လမ်းစဉ်ပါပဲ။

ဒါကြောင့် ဒေါ်ဒေါ်ကတော့ တို့ယဉ်ကျေးမှုအမွေတွေကို တတ်နိုင်သလောက် စုစည်းပြီး စာအုပ်တွေအဖြစ်နဲ့ မင်းတို့လက်ကို အပ်ခဲ့မယ်။ မင်းတို့က ဒီအဟောင်းကို ဆုပ်ကိုင်၊ အဟောင်းထဲက အကောင်းကိုယူပြီး လူ့ဘောင်သစ်အတွက် ပြည်သူကို အကျိုးပြုမယ့် အနုပညာကို ဖန်တီးကြပေတော့လို့ တိုက်တွန်းရင်း နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။ ။

(အကျအပျောက်မှလွဲ၍ သတ်ပုံများကို မူရင်းအတိုင်း ထိန်းသိမ်း ဖော်ပြထားပါသည်။)

လူထုဒေါ်အမာ

စာပေဂျာနယ် အမှတ် (၅)၊ ၁၉၈၉

၁၂ ရက်၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၇၅ ခု၊ ည ၇ နာရီမန္တလေးမြို့တော် ခန်းမ (၁) မှာ လူထုဒေါ်အမာ ဟောပြောခဲ့တဲ့ စာတမ်း။

ခရီးသွားဆောင်းပါး

ဈေး

လူထု ဒေါ်အမာ

မနှစ်က ဆန်းကဖီးက ဦးလေးကြီး ဦးတင်ပွနဲ့ ဒေါ်ဒေါ် ဒေါ်တင့်တို့ကို ပုဂံ ဘုရားတွေ ဖူးရအောင် နိဗ္ဗာန်ကူးတို့ လိုက်ပို့ခဲ့တယ်။ ကျွန်မတို့ ဘုရားဖူးအဖွဲ့က အစုစု လူနှစ်ဆယ်ကျော်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပုဂံ ညောင်ဦးနဲ့ ပုပ္ပားခရီးအတွက် ဒီလူ သိုက်ကြီး စားဖို့၊ သောက်ဖို့တွေကို မန္တလေးကပဲ တတ်နိုင်သလောက် ချက်ပြုတ်ကြော် လှော် ယူသွားရတယ်။ ပုဂံဟာ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်က ဘုရားဖူးတွေ အလွန်လာတတ် တဲ့နေရာ ဖြစ်ပေမယ့် ညအိပ်ညနေ တည်းဖို့ခိုဖို့နေရာ စားဖို့ သောက်ဖို့ နေရာတွေ လွယ်လွယ်ကူကူ ဘယ်မှာမှ မစီစဉ်နိုင်သေးဘူး။ ဒါကြောင့် လူတအုပ်ကြီးအတွက် စားရေးသောက်ရေးကို အိမ်က ထည့်သိုယူငင်သွားရတာဟာ ဝန်အလေးသား။

ပုဂံကို ရောက်ကြလို့ တညလဲအိပ်မိရော မနက်လင်းတော့ ပုဂံဈေးထဲမှာ ဟင်းချက်စရာတွေအတွက် လိုချင်တဲ့ သားငါး အသီးအရွက်အားလုံး ဝယ်လို့ ခြမ်းလို့ ရတယ်လို့ ကြားရပါရော။ ဒါကြောင့် စားအိုးကြီးလှတဲ့ ကျွန်မတို့အဖွဲ့က အမျိုးသမီး သုံးလေးယောက် ပုဂံဈေးကို အပြေးလာခဲ့ကြတယ်။ ဈေးရောက်တော့ သူ့မြို့ဦးရေနဲ့သူ သင့်တော်ရုံ ခင်းကျင်းထားတဲ့ ဈေးကွင်းကို တွေ့ရပါတယ်။ ရောက်တယ်ဆိုရင်ပဲ ကျွန်မ တို့လူသိုက်က သားငါးရောင်းတဲ့အတန်းကို ပထမဆုံး ရှာပြီး ဝင်ကြတယ်။ ငါးတွေ သား တွေဟာ ကျွန်မတို့ မြို့ကြီးဈေးတွေလိုတော့ အမြောက်အမြား မတွေ့ရဘူးပေါ့။ နို့ပေမယ့် ရောင်းသမျှကဖြင့် အားလုံး လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်တွေချည်းပဲ။ ဈေးတွေကို မေးကြည့် လိုက်တော့လဲ ကြက်က ခုနစ်ကျပ်ဈေးတဲ့။ ဝက်ကလဲ ခုနစ်ကျပ်ဈေးတဲ့။ ငါးကလဲ လေးကျပ်၊ ငါးကျပ်။ ခြောက်ကျပ်က ရှစ်ကျပ် ကိုးကျပ်ဈေးအထိ ငါးလိုက်လို့ပဲ။ အမဲသားတို့၊ ဆိတ် သားတို့ကလဲ ဝယ်ချင့်စဖွယ်။ အသားတုံးကြီးတွေ ရဲလို့ ခဲလို့။ ချိန်ရောင်းမယ့် အလေးတွေ

ကို ကြည့်လိုက်တော့လဲ ပြည့်မယ့်ပုံပါ။ ဒါကြောင့် ကြက်ဝယ်တဲ့လူက ဝယ်၊ ဝက်ဝယ်တဲ့ လူက ဝယ်၊ ငါးဝယ်တဲ့လူက ဝယ်၊ တိုင်ပင်မထားရဘူး။ ဆိုးဆတ်နဲ့ ကျမတို့ လူသိုက်က အားလုံးလူခွဲပြီး ချိန်ကြ တွယ်ကြ ဝယ်ကြတယ်။ ပြီးတော့လဲ မန္တလေးထက် အများကြီး ဈေးပေါတယ်။ တို့ မန္တလေးများဖြင့် ဝက်ဆိုရင် ကိုးကျပ်၊ ကြက်ဆိုရင် ကိုးကျပ် တဆယ်။ ဒီမှာတော့ ဇလုတ်လဲ မပါဘူး။ ပေါလိုက်တာလို့ အင်္ဂလိပ်လို ပြောတဲ့သူကပြော၊ အသံအုပ် ကလေးနဲ့ လက်ကုတ်ပြောတဲ့လူကပြောနဲ့ ပျော်လို့ပေါ့။

သား ငါးတန်းက ပြီးတော့ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ရောင်းရာ သွားကြပြန် ရော။ အဲဒီမှာလည်း သခွားသီး၊ ဘူးသီး၊ ခရမ်းသီးတွေ ပေါလိုက်တာ။ ဖွန်ပန်းကုံးတွေ ကလဲ တကုံးမှ ငါးပြားတဲ့။ မန္တလေးမှာဆိုရင် ဆယ့်ငါးပြား၊ ပြားနှစ်ဆယ်ပေးမှ ရမယ့် အ တုတ်ကုံးကြီးတွေ။ ကျွန်မတို့လူသိုက်က တဈေးလုံး သိမ်းဝယ်တော့မလား အောက်မေ့ ရလောက်အောင် လောဘတကြီး လျှောက်ဝယ်ပြီး ပျော်ပျော်ကြီး ပြန်လာကြတယ်။ တည်းရာနေရာရောက်တော့လဲ အိမ်က ဝယ်ချက်ခဲ့မိတာ မှားတဲ့အကြောင်း၊ ပုဂံမှာ ဒီလို ဝယ်လို့ရမှန်းသိရင် ဒုက္ခခံပြီး ချက်ယူလာမှာ မဟုတ်တဲ့အကြောင်း၊ ဒီမှာ ပေါလဲပေါသေး၊ လတ်လဲ လတ်သေး၊ သိပ်ကောင်းတဲ့အကြောင်းတွေကို ပြောပြောပြီး ရယ်ကြမောကြနဲ့ ချက်လိုက်ပြုတ်လိုက်ကြတာ ဆူလို့။

နောက်တနေ့ ရောက်တော့လဲ ပုပ္ပားမှာ စားဖို့ ဝယ်ရဦးမယ်ဆိုပြီး ပုဂံဈေးကို မနေ့ကလိုပဲ ပြေးကြပြန်ပါရော။ ဈေးရောက်တော့လဲ ငါးသည်၊ ကြက်သား သည်၊ ဝက်သားသည်တွေဆီက ဝယ်ချင်တာတွေ ဆိုးဆတ်နဲ့ ဝယ်ကြတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကနေ့တော့ ဈေးအကြောင်းကို သိပြီမို့ မနေ့ကလောက် မဟားတရား မလုပ်ကြတော့ဘူး။ ခပ်မှန်မှန်ပဲ ဝင်ဝယ်ကြတယ်။ အဲသလိုဝယ်တော့ ကျွန်မတို့ ဝယ်နေတဲ့ဈေးဆိုင်တွေက ဝယ်သူလုံးလုံး မရှိတာမှ မဟုတ်ဘဲကလား။ ဈေးဆစ်နေတဲ့ ပုဂံသူ၊ ဈေးမေးနေတဲ့ ပုဂံသူတွေ ရှိနေတာမို့ သူတို့က ကျွန်မတို့ကို မော့ကြည့်ပြီး ပြုံးကြတယ်။ ပြီးတော့ ကျွန်မ တို့ဝင်ဝယ်ရင် နောက်ဆုတ်ပေးတယ်။ ဒါကို ကျွန်မက ဝယ်နေ၊ ချိန်တွယ်နေတုန်းကတော့ ကိုယ့်လောဘဇောနဲ့ကိုယ်မို့ သတိမထားမိဘူး။ ဈေးထဲက ထွက်လာတော့မှ 'တို့ဈေး ဝယ်ရင် ပုဂံသူတွေက ဖယ်ပေးကြပါတယ်' လို့ သတိရလာတယ်။ ဒါကြောင့် တို့ဖယ်ပေး တာဟာ ပုဂံသူတွေရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုပဲ။ ပုဂံသူတွေက မန္တလေးက ဘုရားဖူးတွေပဲ၊ ဝယ်ရှာပါ စေဆိုပြီး နောက်ဆုတ်ပေးတာ ထင်ပါရဲ့လို့ အောက်မေ့တာနဲ့ ပထမတော့ ကျေးဇူးတင် လိုက်သေးတယ်။ နို့ပေမယ့် တော်တော်လေးကြာတော့ မန္တလေးဘုရားဖူးတွေမို့ သားငါးရစေချင်တဲ့ စေတနာချည်းမှ က ပါလေစ။ သူတို့ဆီမှာ ဈေးသည်ကို ဈေးဝယ် တယောက်က ဈေးမေးဈေးဆစ်နေရင် တခြားတယောက်က ဝင်ပြီး မေးရိုးဆစ်ရိုး ထုံးစံ မရှိဘူး။ ပထမလူနဲ့ အရောင်းအဝယ်တည့်ပြီးမှ၊ ဒါမှမဟုတ် မတည့်တော့မှ နောက်တ ယောက်ကဝင်ပြီး ဈေးမေးတယ်။ ဝယ်တယ်ဆိုတဲ့ ထုံးစံများ ရှိလေသလားလို့တွေးမိတယ်။

အဲဒီအတွေးလဲ ဝင်လာပါရော၊ ‘ယဉ်ကျေးလှပါတယ်’ ဆိုတဲ့ မန္တလေးသူတွေ၊ တက်ထရွန်တွေ ပါတိတ်တွေနဲ့ ဝင်လာကြတဲ့ မန္တလေးသူတွေ ပုဂံဈေး ထဲဝင်ပြီး အများ သူတကာ ဝယ်ရောင်းနေတဲ့ ကြားထဲ ဘီလူးသူရဲတွေလို လုယက်ဝယ်သွားသလိုရှိမယ့် ကိုယ့်အဖြစ်ကို တွေးမိလို့ ရှက်လိုက်တာ မပြောပါနဲ့တော့။ ပုဂံသူ အမျိုးသမီးတွေက ကျွန်မတို့ကို မော့ကြည့်တယ်၊ ပြီးတော့ ပြုံးတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့ ဝယ်ချင်လို့ ကိုင်ပြီး ဈေးဆစ်နေတာကို လွှတ်ချပြီး ဖယ်ဆုတ်ပေးတယ်။ အဲဒီ အသေးစိတ်ကလေးတွေကိုပါ ပြန်မြင်ယောင်တော့ ရှက်လို့ကို မဆုံးတော့ပါဘူး။ သူတို့စိတ်ထဲမှာတော့ ဘယ်လိုများ ထင်ကြမယ် မသိဘူး။ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က ပွဲကြည့်တဲ့အခါ လူပြက်တွေက ပြောတတ် တယ်။ ‘ဟော့၊ ယဉ်ကျေးတဲ့နေရာမှာတော့ ဒူးဖြတ် ရင်ဘတ်နဲ့ လမ်းသွားတယ်။ ငါက မန္တလေး ရွှေမြို့တော်သားအစစ်၊ နန်းတော်တိုင် ဖက်မွေးတာမို့ ဗိုက် ရွှေတွေ ခုတောင် ရှိသေးတယ်’ လို့ သူ အလွန်ယဉ်ကျေးတဲ့အကြောင်း စကားနိုင် ပြောတာ ကြားရဖူး ပါတယ်။ မန္တလေးက လူတွေက ပဒေသရာဇ် ယဉ်ကျေးမှုကို အလွန် အမွှမ်းတင်ပါတယ်။ ပုဂံဈေးထဲမှာတော့ ကျမတို့ကြောင့် မန္တလေး အရှက်ကွဲခဲ့ပါပြီ။ မကွဲလဲ ခံနိုင်ရော့မလား။ ကျွန်မတို့ မြို့ကြီးတွေမှာ ဈေးဝယ်ရတယ်ဆိုတာက ကနေ့ လူနေမှုရဲ့ အကြီးဆုံး ဘဝတိုက်ပွဲ တစိတ်တဒေသ မဟုတ်လား။ ဈေးဆိုတာ ဆန်ပေးရင် ဆေးရတယ် ဆိုတဲ့ နေရာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ ဉာဏ်ရှိသလောက် ပိုက်ဆံရှိသလောက် လည်သလို လှည့်စားနေကြတဲ့ နေရာပါ။ ဒါကြောင့် မြို့နေ အိမ်ရှင်မတယောက် နိစ္စဓူဝ ဈေးဝယ်တဲ့ ကိစ္စကို သာမန် အိမ် မှုကိစ္စလို့ သဘောထားရင် မှားပါလိမ့်မယ်၊ အိမ်ရှင်မတယောက်အဖို့ မနက်လင်းလို့ မျက်စိနှစ်လုံး ဖွင့်လိုက်တာနဲ့ တပြိုင်နက် မနက် ၆ နာရီ၊ ၇ နာရီ၊ ၈ နာရီ၊ ၉ နာရီမှာ အလုပ်သွား၊ ကျောင်းသွားကြမယ့် လင်သားနဲ့ သားသမီးများ၊ စောစောကြီး မသွားခင် စားသွားစရာနဲ့ နေ့ခင်းစားစရာကို အချိန်မီကျက်အောင် အမြန်ဆုံး ချက်ပြုတ် ကျွေးမွေး ပြီး ထည့်ပေးလိုက်ရတယ်။ အဲဒီတာဝန် ပြီးတာနဲ့ တပြိုင်နက် ဈေးဆွဲခြင်းကို ဆွဲပြီး အနီး ဆုံးဈေးကို အမြန်ဆုံး ပြေးလာခဲ့ရတယ်။ ခင်ပွန်းသည်ဟာ တလ ရစ်ဆယ့်နှစ်ကျပ်စား ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ လခ ၁၅၀၀ စား ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ရစ်ဆယ့်နှစ်ကျပ်စားဆိုရင် ဈေးဖိုးအဖြစ် တကျပ်၊ တကျပ် ပြားငါးဆယ်ထက် ပိုမသုံးနိုင်ပါဘူး။ လခ တထောင်ကျော်စားဖြစ်ရင် တနေ့ငွေတဆယ် ပတ်ဝန်းကျင်မှာ သုံးနိုင်ပါလိမ့်မယ်၊ ဒီငွေကိုင်ပြီး အိမ်ရှင်မက ဈေးဝယ် လာခဲ့တယ်။ ဈေးကိုရောက်တော့ ကနေ့ ဘာတွေ အများဆုံး ကျသလဲဆိုတာကို ကြည့် ရင်း မနေ့က ဘာဟင်း စားခဲ့သလဲဆိုတာကို စဉ်းစားရပါတယ်။ ကိုယ်ဝယ်နိုင်တဲ့ ပိုက်ဆံနဲ့ ဘာချက်စရာ ဝယ်ရမလဲ စဉ်းစားရတယ်။ မြို့ဈေးဆိုတာ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဖြစ်ဖြစ်၊ အသီး အနှံဖြစ်ဖြစ်၊ သားငါးဖြစ်ဖြစ် ဈေးထဲကို များများကြီး ရောက်လာမှ ပစ္စည်းလဲ ကောင်းတယ်။ ဈေးလဲ ပေါတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ဘာသီး ဘာရွက် ဘာငါး အများကြီး ရောက်နေသလဲ ဆို တာကို အရင်ဆုံး မျက်စိနဲ့ လျှောက်ကြည့် တတ်ရတယ်။ ဒါကလဲ သိပ် ခက်ခက်ခဲခဲ

မရှာရတတ်ဘူး။ ကောင်းတယ် ပေါတယ်ဆိုရင်ဖြင့် လူတွေ ဝိုင်းအုံနေပါပြီ။ အဲဒီကိုသာ ဈေးခြင်းတောင်းဆွဲပြီး အသော့နှင်ပါရော့။ ရောက်ပြီ ဆိုရင် ဘာဝယ်ကြတာလဲ။ ဘာသည်မို့ ဒီလောက် ဝိုင်းရတာလဲလို့ တိုးကြည့်ပါ။ လူကြားထဲ ချောင်းကြည့်ပါ။ မြင်ရတယ်။ ကိုယ်ဝယ်ချင်တဲ့ ပစ္စည်းပဲ၊ ကောင်းတယ်ဆိုရင် ဘယ်ဈေးလဲလို့ ဈေးသည်ကို မမေးနဲ့။ သူက မဖြေအားဘူး။ အဝယ်သမား အချင်းချင်းကို မေး၊ ဈေးလဲ သိရော၊ ပေါတာ သေချာတယ်ဆိုရင်ဖြင့် ဒီလူအုပ်ထဲကို တိုးပါတော့။ တိုးလို့ ဘေးကဆဲရင်လဲ အသာငုံ့ခံပါ။ တကိုယ်လုံး တိုးမရရင် လက်တဖက်ဖြစ်ဖြစ် ဈေးသည်ရှိရာကို သွင်းနှင့်ပြီး ငါးဖြင့်လဲ ငါး၊ ငှက်ဖြင့်လဲ ငှက်၊ အသီးအရွက်ဖြင့်လဲ အသီးအရွက်၊ ကိုယ့်အတွက် ရရာတခုကို ဆွဲထား၊ ဦးထားပါ။

'ဒါ ကျွန်မ ယူမလို့၊ ကျွန်မပေးပါ' လို့လဲ ပါးစပ်က မြည်နေပါ။ ဒါမှ လူရှင်းတော့ ကျသင့်တဲ့ ပိုက်ဆံကို ပေးပြီး ဒီပစ္စည်း ကို ကိုယ်ရလိုက်တယ်။ ဒီလို မလုပ်နိုင်လို့ အႇတတ ဆိုရင် လူထဲ တိုးရမှာကြောက်လို့ မတိုးနိုင်တာနဲ့ မရလိုက်ဘူး။ ဖြုတ်ဆို ကုန်သွားရော။ ကိုယ်က ရချင်တယ်၊ လိုချင်တယ်ဆိုရင်ဖြင့် ဒီပုံစံဟာ အသေချာဆုံးပါပဲ။ 'တကတည်း တော်၊ အလကားပေးတာ ကျနေတာပဲ။ သောက်ကျိုးနည်း' လို့ မရလိုက်တဲ့လူက ဆဲချင်လဲ ဆဲပါစေ။ ဒါလောက်တော့ အရေထူထားပါ။ မဟုတ်ရင် မြို့ဈေးကလား၊ လက်နှေးရင် လွတ်တယ်။ ကိုယ့်ခြံက ထွက်တာ၊ ကိုယ့်အခင်းက ထွက်တာမျိုးကလေးတွေကို ပုဂ္ဂလိက လာရောင်းတာ၊ တဆင့်ခံ လာပြီး ရောင်းတာမျိုးဆိုတော့ ဒီလို ဝယ်ရတဲ့ ပုံစံမျိုးက အများစုပါ။ အဲဒီတော့ ဈေးဝယ်တာ မျက်စိ ရှင်ရတယ်။ လက်သွက်ရတယ်။ ဒီလို ဈေးဝယ် တတ်နေမှ ဖြစ်တာပါ။ မဟုတ်လို့၊ အိမ်ထောင်ကျစ အိမ်ထောင်တာဝန်ကို ခုမှ စ ထမ်းစ၊ မီးဖိုချောင်ကို ခုမှ စ ဝင်စ အမျိုးသမီးဆိုရင်တော့ ဈေးဝယ်ဖို့ ဈေးခြင်းကို ဆွဲထွက်လာ ပေမယ့် ဈေးထဲရောက်တော့ ဘာ ဝယ်ရမှန်းမသိ၊ ဘာချက်ရမှန်းမသိလို့ ဈေးသည်တွေကို ကြည့်ရင်း ဈေးတန်းကို လျှောက်ရင်းနဲ့ တယောင်ပေပေ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။ အိမ်နီးချင်း အိမ်ထောင်ရှင်မနောက်က တကောက်ကောက်လိုက်ပြီး သူ ဘူးရွက်တစည်းဝယ်ရင် ကိုယ် ဘူးရွက်တစည်း လိုက်ဝယ်၊ သူ ဇီးဖြူသီး ၁၀ လုံးဝယ်ရင် ကိုယ် ဇီးဖြူသီး ၁၀ လုံး လိုက်ဝယ်၊ သူ အမဲသား အစိတ်သားဝယ်ရင် ကိုယ် အမဲသား အစိတ်သား လိုက်ဝယ်ရတဲ့ အဖြစ်မျိုး ရောက်တတ်တယ်။ ကိုယ့်ဟင်း ကိုယ်မစပ်တတ်၊ ကိုယ့်ဈေး ကိုယ်မဝယ်တတ် သေးဘဲ ဟာကိုး။

ဒီလို အိမ်ထောင်သည် ယောင်နနမျိုးကိုတော့ ဈေးသည်လူလည်တွေက မျက်စိနဲ့တောင် ကြည့်ဖို့ မလိုဘူး။ တချက်ဝင့်လိုက်ရုံနဲ့ လူကဲခတ်မိပြီး ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အစိတ်သားဝယ်ပေမယ့် နှစ်ဆယ်သားထက် ပိုမရပေဘူး။ အလေးခိုးယူလိုက် လိမ့်မယ်။ ငါးကလေး စားရအောင် ဝယ်ပြန်တော့လဲ အပုပ်ကို အကောင်းလုပ်ပြီး ဝေါက် ရောင်းလိုက်လိမ့်မယ်။ ဈေးဝယ်က ငါးကိုင်ကြည့်ပြီး ကိုယ့်ဘာသာ မသိလို့ 'လတ်ကဲ့လား'

လို့ မေးရင် ငါးသည်မိန်းမကြီးက ဒီမိန်းမဟာ ငါး မြင်လို့မှ လတ်မှန်း၊ ပုပ်မှန်း မသိတဲ့ အစားထဲကပဲလို့ ချက်ချင်း သိလိုက်ပြီး သူ့ငါးပါးဟက် ညိုရှုံ့မက ဝမ်းပိုက်ကြီး ဘယ်လောက် ပွနေနေ 'ကျုပ်တို့ အပုပ် မရောင်းဘူး။ ဒါလောက် လတ်တဲ့ငါးကို လတ်ရဲ့လား လို့ မေးမနေနဲ့' လို့ ငေါက်ပြီး ပြောလိုက်ပါလိမ့်မယ်။ ငါး လတ်မလတ် မသိတတ်ရှာသေးတဲ့ အိမ်ရှင်မက သူ့စကားကိုပဲ ယုံစားပြီး ဝယ်သွားမိတတ်တယ်။ အိမ်ရောက်လို့ ငါးကို ခုတ်မိ လှီးမိမှ ပုပ်မှန်းသိလိမ့်မယ်၊ ငါးစိမ်းသည်က ငါးပုပ်ကို အကောင်းလုပ်ရောင်းရမလားလို့ ဝယ်သူဘက်က ကြည့်တော့ အပြစ်တင်စရာပေါ့။ နို့ပေမယ့် သူ့ခမျာလဲ သူ့စားအိုးကို ထိန်းရတဲ့နေရာမှာ အခက်အခဲတွေက အများသားနေမှာပဲ။ ဈေးသည်ရယ် ဘာလို့ အလေးခိုးရသလဲ။ ကြိုက်တဲ့ဈေးနဲ့ ရောင်းပြီး အလေးကတော့ ပြည့်ပြည့်ကလေး ပေးပါ တော့လို့ ကျွန်မတို့ ဈေးဝယ်တွေက အပြစ်တင်ချင်တယ်။ နို့ပေမယ့် ဈေးသည်ဘက်က အမြေက တပိဿာကို ၁၅ ကျပ်နဲ့ ဝယ်ခဲ့တယ်။ ၁၀ ကျပ်သားချင်း လီချိန်တော့ ချိန်ခွင်လျှာ သာတာနဲ့ အဆစ်တောင်းလို့ ထည့်ရတာနဲ့ တပိဿာဟာ ပြန်ချိန်ရောင်းတော့ ၉၀ ကျပ်သား၊ ၈၅ ကျပ်သားပဲ ထွက်တော့တယ်။ ဈေးကျတော့လဲ သူက ၁၀ ကျပ်သားကို ၁ ကျပ် ၇၅ ပြား ရောင်းချင်ပေမယ့် တခြား သူနဲ့ ကုန်တူသမားက ၁၀ ကျပ်သားကို ၁ ကျပ် ၅၀ ပြားနဲ့ ရောင်းနေတော့ ဈေးသက်သာတဲ့ အဲဒီဆိုင်ကိုပဲ ဝယ်တဲ့သူတွေက သွားတာမို့ သူကလဲ ၁ ကျပ် ၅၀ ပြားဈေးပဲ လိုက်ရောင်းရတယ်။ အဲဒီတော့ ဝယ်ရင်း ဈေးအတိုင်း ပြန်ရောင်းရတယ်။ လီချိန်ရလို့ ၁၅ ကျပ်သား၊ ၁၀ ကျပ်သား လျော့တာ ရှုံးရဦးမယ်ဆိုရင် ဘာနဲ့သွားစားမလဲ။ သူ့အိမ်က သားသမီးတွေကို ဘယ်သူက လာကျွေးမလဲ။ ကိုယ့်တွက် အမြတ်က ပါဦးမှပေါ့။ ဒါ့ကြောင့် ရေမထိုးချင်ဘဲနဲ့ထိုးရတယ်။ အလေး မခိုးချင်ဘဲနဲ့ အလေးခိုးရတယ်လို့ ပြောပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါကြောင့် ဈေးသည်ကလဲ အပြိုင် အဆိုင် ရောင်းကြတဲ့ ဈေးကြီးထဲမှာ သူ့ထမင်းအိုးကလေး ပြေလည်အောင် သူတတ် သလောက် ကြံဖန် လုပ်ဆောင်ရပေမယ်။ ကျွန်မတို့ ဈေးဝယ်တွေကလဲ ကိုယ့်ပိုက်ဆံ ကလေးနဲ့ ဘယ်ဒင်းကို ဝယ်နိုင်မလဲ။ ဘယ်ဟာ အကောင်းဆုံး အထိုက်တန်ဆုံး ရမလဲ ဆိုတာကို အများကြီး စဉ်းစားရပါတယ်။ ကိုယ်ဆုပ်ကိုင်လာတဲ့ ပိုက်ဆံကလေးနဲ့ ဈေး သည်တွေက ရောင်းမယ်ဆိုတဲ့ ရောင်းဈေးနဲ့ကလဲ အကြိမ်ကြိမ် အခါခါ စိတ်ထဲမှာ တွက် ကြည့်ရပါသေးတယ်။ မိန်းမတွေက အတွက်အချက် ကြီးတယ်၊ နမြောတယ်။ မြင်မြော် တယ်။ အူတိုတယ်။ ဘာတယ် ညာတယ် စတဲ့ စတဲ့ မိန်းမကို နှိမ်နည်း ဆဲနည်းတွေ အမျိုးစုံအောင် ပြောပါ။ ကိစ္စ မရှိပါဘူး။ အိမ်ရှင်မဟာ ဒါကို တတ်ကို တတ်ရမယ်။ ဒါဟာ သူ့ဘဝ ရပ်တည်ရေးပါ။ ကိုယ့်လက်ထဲက ပါလာတဲ့ ဈေးဖိုးက ၃ ကျပ်တည်း။ စားမယ့် လူက ကိုယ်လင်မယားရယ်၊ သားသမီး ၃ ယောက်ရယ်၊ ၅ ယောက် ရှိနေတော့ ဒီ ၅ ယောက် နှစ်နပ်စာ စားဖို့အတွက် သားငါးဝယ်မယ်ဆိုရင် အစိတ်သားနဲ့ မလောက် ဘူး။ နောက်ထပ် အဝက်သားလောက် ဝယ်နိုင်ပါမှ ညမနက် စားလောက်မယ်။ ဒါလဲ ဗလာ

အသားချည်း မကျွေးနိုင်ဘူး။ အသီးအနှံ အရောအနှောကလေးနဲ့ ချက်ကျွေးမှ လုံလောက်မယ်။

ဒါကြောင့် ဝက်သား တပိဿာ ၉ ကျပ်ဈေးနဲ့ အစိတ်အဝက် ဝယ်ရင် ၅၀ ကျပ်သားက ၄ ကျပ် ၅၀ ပြား၊ အစိတ်သားက ၂ ကျပ် ၂၅ ပြား၊ အဝက်သားက တကျပ် ၁၅ ပြား၊ အစိတ်အဝက်ဆိုရင် ဝက်သားဖိုး ၃ ကျပ် ၄၀ ပြား ကုန်တယ်။ ပါတာက ၃ ကျပ်မို့ 'ဝက်သားနား မကပ်နိုင်ပါဘူးလေ' ဆိုပြီး အိမ်ရှင်မက ဝက်သားဆီက နောက်ဆုတ် ရတယ်။ ဝက်မှ မဝယ်နိုင်ရင် ကြက်ဆိုတာတော့ ဝေလာဝေးရော။ ကြက်က ၉ ကျပ်ဈေး၊ ၁၀ ကျပ်ဈေး။ ခြေထောက်နဲ့၊ လည်ချောင်းနဲ့။ ခေါင်းနဲ့၊ ဇလုတ်နဲ့။ ပစ်စရာတွေက အများကြီး။ မြို့ထဲက ကြက်ဆိုတာ သေပြီးမှလဲ ဇလုတ်ထဲ အစာတွေ တဝတပြဲကြီး ကြက်သည်က သွတ်ထားသေးတာ။ ဇလုတ်ထဲက ထမင်းကို ကြက်သား လုပ်ပြီး ရောင်း ရအောင်လို့တဲ့။ ဒါ့ကြောင့် ကြက်လဲ မဝယ်နိုင်ဘူး။ ငါးကလေးများ ဈေးပေါသလားလို့ ငါးတန်းမှာ လျှောက်ကြည့်လိုက်ရတယ်။ တန်ဆောင်မုန်းလမို့ ငါးကျတာကြောင့် ငါးမူန် ငါးဖွဲလေးတွေ အစိတ်သားကို ၇၅ ပြားတဲ့။ ဒါဆို မဆိုးဘူး။ နို့ပေမယ့် ဆီကုန်မယ့် ငါးတော့လဲ ဝယ်မစားနိုင်ပြန်ဘူး။ အိုးကပ်ချက်လို့ရမယ့် ငါးကျပြန် တော့ အစိတ်သားကို ၂ ကျပ်က မအောက်ပြန်ဘူး။ ငါးအစိတ်သား အိုးကပ်ရင်လဲ တနပ် ပဲ စားရမယ်။ ဒီငွေ သုံးကျပ်နဲ့ မဖြစ်သေးပါဘူး။ ဒ့ါကြောင့် အိမ်ကလင်သည်ကို သား ကလေး ငါးကလေးနဲ့ မြိုးမြိုး မြက်မြက် တခါတလေ ချက်ကျွေးချင်ပေမယ့် ဝမ်းဘဲဥ ကြော်ကလေးမျိုး၊ ခရမ်းသီး အိုးကပ်ကလေးမျိုးကို ချဉ်ရေဟင်းကလေးနဲ့ ငပိဖုတ်လောက်နဲ့ပဲ စီမံနိုင်ပါတော့တယ်။ ခရမ်းသီးရယ်၊ ချဉ်ပေါင်ရွက်ရယ်၊ ငါးပိရယ် ဝယ်ပြီးတဲ့နောက် ခရမ်းချဉ်သီးကလေး၊ ငရုတ် သီးစိမ်းကလေး၊ ကြက်သွန်နီကလေးကလဲ ဝယ်ဦးမှ။ ပိုက်ဆံ ၁၀ ပြားဆိုရင် နံနံပင်ဖိုး ရတယ်။ ဒါကြောင့် အိမ်ရှင်မက ၅ ပြားကိုလဲ တွက်တွက်ချက်ချက် သုံးရတယ်။ ၁၀ ပြားကိုလဲ ကုန်သင့်မှ ကုန်စေရတယ်။ ဒီပစ္စည်းက ၁၀ ပြား လျှော့ယူ မနည်းဘူးမို့ ဆစ်လည်း ဆစ်ရတယ်။ မြို့ဈေးဆိုတာက သူ့ခရမ်းသီး ရောင်းချင်တာက ၁၀လုံးကို ပြား ၅၀ ဖြစ်ပေမယ့် ဒါဘယ်လောက်လဲ မေးလိုက်ရင် ၇၅ပြားလို့ ဈေးတင် ဆိုတာပါ။ မလျှော့ ဘူးလားမေးရင် ဘယ်နှစ်လုံးယူမှာလဲ၊ ၁၀လုံးစလုံးယူရင် ပြား ၆၀ ပေးသွားတဲ့။ ကိုယ်က ဝယ်ချင်တာက ၃လုံးတည်း။ ၁၀လုံးကို ပြား ၅၀ ဈေးထားပါ။ ၁၅ပြားဖိုး ရောင်းပါလို့ ဆစ်ချင်တယ်။ နို့ပေမယ့် ဈေးသည်မျက်နှာ လှမ်းကြည့်လိုက်ရ ပါသေးတယ်။ ဒီဈေး သည်က အဆစ်မှ ခံပ့ါမလားဆိုတာ။ တချို့က ဈေးဦးကြီး လာမဆစ်နဲ့လို့ ငေါက် လွှတ်တတ်တာကလည်း ရှိသေးတော့ သူတို့က ဈေးတင်ဆိုတတ်မှန်း သိပေမယ့် အရမ်းမဆစ်ရဲဘူး။ မဆစ်ဝံ့လို့ ဒီအတိုင်း ထွက်သွား ပြန်ရင်လဲ တချို့ဈေးသည်က 'မဝယ်ဘဲနဲ့ ကမြင်းလို့ မေးသလား' လို့ လှမ်းဆဲတတ်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ကြည့် ကွက်ကြည့်ကွက် လုပ်နေရင် ဆင်းရဲပုံပေါက်တဲ့ ဈေးဝယ်ကျတော့ ဈေးသည်က 'ကဲ ယူ

မှာလား ယူ၊ တော့တယောက်တည်း ရောင်းနေတာ မဟုတ်ဘူး’တဲ့။ ချမ်းသာ တယ်ထင်တဲ့ ဈေးဝယ်ကျတော့ ‘ဝယ်ပါ အစ်မရယ်၊ ၁၀လုံး ပြား ၆၀ မများပါဘူး’တဲ့။ ဈေးဝယ်က အဆစ်ကောင်းရင် ပြား ၅၀နဲ့ ရတာပဲ။ အဆစ်ညံ့ရင် ပြား ၆၀ ပေးပြီး ဝယ်ခဲ့ရတာပဲ။

‘မြို့ဈေး ယောက္ခမ မသိစေနဲ့’ဆိုတဲ့ ပုံခိုင်းရှိပါတယ်။ မြို့ဈေးမှာ ကုန်ပစ္စည်းဟာ ကနေ့ ၂ ကျပ်ဈေး ရောင်းပေမယ့် နက်ဖြန်ခါတော့ ပစ္စည်းမကျလို့ဆိုပြီး ၄ ကျပ် ဖြစ်ချင် ဖြစ်နေတာ။ အဲဒီတော့ မနေ့က ၂ကျပ်ပဲ ပေးရတယ်။ ကနေ့ ၄ကျပ်ပြောရမလားလို့ ယောက္ခမလုပ်တဲ့လူက မယုံကြည်ပေဘူး။ သူ့ကို အကုန်အသိမပေးနဲ့လို့ သတိပေး တဲ့ပုံခိုင်းပေ့ါ။ မြို့ဆိုတာ ဈေးဝယ်တွေကလည်း ပေါလိုက်တာ ကြိတ်ကြိတ်တိုးပဲ။ လဆန်းစ တနင်္ဂနွေနေ့များဆိုရင် တကယ်ပဲ တိုးမပေါက်အောင် စည်ပါတယ်။ ဈေးဝယ်ချည်း စည် တာမဟုတ်ဘူး။ ဈေးသည်ကလည်း ပေါလိုက်တာ ဒင်းကြမ်း။ တခြား အလုပ်အကိုင်တွေ နေရာမကျလို့ ရတဲ့ဝင်ငွေနဲ့မလောက်လို့တဲ့။ ဈေးရောင်းတဲ့ လူတွေ ဒါလောက် ပေါ လာတာဖြစ်တယ်လို့ ဈေးသည်တွေက ပြောကြတယ်။ မြူနီစပယ် အမှုထမ်းတွေက ဈေးထဲ သလားနေပြီး လမ်းပေါ်မှာ ချရောင်းလို့ ငေါက်တာ၊ ငမ်းတာ၊ ဖမ်းတာ၊ ဆီးတာ တွေကလဲ နေ့တိုင်းပါပဲ။

ဈေးဝယ်တယ်ဆိုတာ တကယ်တော့ အနည်းဆုံး နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ် အိမ်ထောင်ရှင်မ ဖြစ်ပြီးမှ ဝယ်တတ်၊ ခြမ်းတတ်၊ ကိုယ်က အနာမခံရတဲ့ဘဝ၊ တန်ရာတန်ကဲပေးဝယ်လို့ ရတဲ့ဘဝကို ရောက်တာပါ။ ဈေးအဝယ်ဝါး မဝသေးရင် ဈေးသည် အငေါက်ခံရတာက ခဏခဏ။ အလေးခိုးခံရတာက နေ့တိုင်းပဲ။ မြို့မှာ ဈေးသည်ကိုင်တဲ့အလေး ပြည့်တယ်လို့ အလွန်နည်းပါတယ်။ မလျော့ပါဘူးဆိုရင် တပိဿာခေါင်းမှာ ၅ကျပ်သား ၁၀ကျပ်သား လျော့တတ်တာပဲ။ တချို့များ ၂၀ကျပ်သားအထိ လျော့တယ်။ သူတို့ကတော့ ပွန်းလို့ လျော့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ တကယ်ကတော့ သံလေးတွေဟာ သွေးပစ်တောင်မှ ဒါ လောက် ပွန်းစရာ မရှိပါဘူး။ အလေးလျော့တဲ့ကိစ္စ ဈေးကြီးတွေမှာ မြူနီစပယ်က ချိန်ခွင် တွေ ချိတ်ပြီး လူစောင့်ချိန်ပေးနေရတယ် ဟုတ်လား။ အပြည့်ရရောပေ့ါလို့ ပြောစရာပါပဲ။ မြူနီစပယ်က အလေးနဲ့ ချိန်ခွင်နဲ့ အလုပ်သမားတယောက်ထားပေးပြီး မသင်္ကာလို့ ချိန်ချင်တဲ့ ဈေးဝယ် ဘယ်သူမဆို ချိန်ပေးတဲ့နေရာ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအလေးသမားရဲ့ အလေးကကိုပဲ မပြည့်ဘူး။ ဈေး သည်တွေက မုန့်ဖိုးပဲဖိုး ပေးထားတယ်ဆိုတဲ့ အသံမျိုးလဲ ကြားရဖူးပါတယ်။ ချိန်ပေးတဲ့ အလုပ်သမားက ဈေးစည်ချိန် လက်ဖက်ရည်သောက် ထွက် ရအောင် မုန့်ဖိုးပေးတဲ့လူ ရှိတယ်ဆိုတဲ့ စကားမျိုးလဲ ကြားရဖူးပါတယ်။ မြို့ဈေးဟာ လည် သလို စားကြတဲ့ နေရာကြီးပါပဲ။ ဈေးသည်က အလေးခိုး၊ ရာဇူခိုးသလို ဈေးဝယ်ကလည်း လစ်ရင် လစ်သလို နှိုက်ယူတာမျိုးလည်း ရှိတာပဲ။ ဒါ့ကြောင့် ဈေးဝယ်သွားရင် အိမ်ရှင်မက တတ်နိုင်ရင် အဝတ်အစားလတ်လတ်ကို ဝတ်သွားရတယ်။ မဟုတ်လို့ အဝတ်အစား

နွမ်းပါးစုတ်ပဲ့နေရင် ဈေးသည်က ဈေးခိုး အစွဲခံရတတ်သေးတယ်။ ဒီလိုများ ခံရမလားဆိုရင် အစွဲခံရတဲ့သူက 'မျက်နှာကြည့်ပြောနော်။ ဒီလိုလုပ်မယ့် အစားလား'လို့ ပြန်ပြီး ဟောက်ရတယ်။ လက်ဆုပ်လက်ကိုင် မမိရင်တော့ အဲဒီလေသံမျိုး ပစ်လိုက်မှ စွပ်စွဲတဲ့လူက နောက်ဆုတ်တယ်။ လက်ဆုပ်လက်ကိုင် မိပြန်တော့လဲ ဈေးသည်တွေက ဝိုင်းပြီး ရိုက်ကြနှက်ကြလို့ ပစ္စည်းခိုးမိတဲ့ခများမှာ ဖွတ်ဖွတ်ကျေမတတ် ရှိတဲ့အခါလဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဈေးထဲမှာ ဘာနှိုက်ပြေးလို့တဲ့၊ ဘာဆွဲပြေးလို့တဲ့ဆိုပြီး ရုတ်ရုတ် ရုတ်ရုတ် ဖြစ်တာတွေ၊ လိုက်ဟ ဖမ်းဟ ပြေးဟ ဖြစ်တာတွေကလဲ မကြာမကြာ တွေ့ရတတ်သေးတယ်။ အဲဒီကြားထဲကမှ ကိုယ်ယူလာတဲ့ ပိုက်ဆံကလေးနဲ့ စားကောင်းမယ့် စားစရာ ချက်စရာတွေ အမျိုးမျိုးကို ကြည့်ရင်း တတ်နိုင်တာလေးတွေကို သွက်သွက်လက်လက် ဝယ်လိုက်ရတယ်။ အိမ်နီးချင်းဆီအပ်ထားခဲ့တဲ့ ကိုယ့်ကလေးမငိုခင်၊ သမီးငယ်ကို ထိန်းရစ်ပါလို့ မှာခဲ့ရတဲ့ ကလေးအငယ် မလဲမကွဲခင် ခြေကုန်သုတ်ပြန်ဖို့က ရှိသေးတယ်။ အမေဈေးက ပြန်လာတော့ မုန့်ဝယ်ခဲ့မယ်နော်လို့ ချော့ထားခဲ့ရတဲ့ ကလေးငယ်စားဖို့ မုန့်ပဲသားရေစာကလေးကလည်း ဝယ်လိုက်ချင်သေး။ ခင်ပွန်းသည်နဲ့ သားကြီးသမီးကြီးများစားဖို့ ချိုချိုချဉ်ချဉ်ကလေးကလည်း ပါလိုက်ချင်သေး။ ပါလာတဲ့ ပိုက်ဆံကလေးကလည်း မလောက်မငှမို့ ရတတ်သမျှကလေးနဲ့ ပင့်သက်ချ သုတ်ချေတင် ပြန်ခဲ့ရတတ်ပါတယ်။

ကျွန်မတို့မှာ ဒီအလေ့အကျင့်တွေက ရချင်တိုင်းရနေတော့ ပုဂံဈေးမှာ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်နဲ့ ဈေးပေါလှတဲ့ သားငါးအသီးအရွက်တွေကို တွေ့ရတဲ့အခါ ကျွန်မတို့တတွေက လောဘတကြီး ဝယ်ခဲ့ခြမ်းခဲ့မိတယ်။ အလုအယက် ဝယ်ရလေ့မရှိသေးတဲ့ဈေးမှာ အကျင့်ကြီးပါနေတဲ့ ကျွန်မတို့တတွေ လောဘတပ်ခဲ့ပုံတွေကိုတော့ ဒီနေရာကပဲ ကြံ့တုန်းကြံ့ခိုက် ပုဂံသူတွေကို တောင်းပန်ရတော့မှာပဲ။ ။

(အကျအပျောက်မှလွဲ၍ သတ်ပုံများကို မူရင်းအတိုင်း ထိန်းသိမ်းဖော်ပြထား ပါသည်။)

လူထုဒေါ်အမာ
မန္တလေးဝိဇ္ဇာ၊သိပ္ပံတက္ကသိုလ် နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်း
၁၉၆၉ – ၇၀

၉၁ နှစ်ပြည့် စကား

v|xa' : t rm

နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့တွင် အသက် ၉၁ ပြည့်မည်ဖြစ်သော စာရေးဆရာ သတင်းစာဆရာမကြီး လူထု ဒေါ်အမာ၏ မွေးနေ့အမှတ်တရစကား ရရှိနိုင်ရန် မိုးမခ ဝိုင်းတော် သား ထိန်လင်းက တယ်လီဖုန်းဖြင့် ဆက်သွယ်ခဲ့ပါသည်။ နိုဝင်ဘာ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ရရှိခဲ့သော ဆက်သွယ်မေးမြန်းချက်မှ လူထုဒေါ်အမာ၏ အမှတ်တရစကားများအား ဖော်ပြပါသည်။

- **အမေ့မွေးနေ့နီးလာလို့ အမေ့မွေးနေ့ အမှတ်တရစကား လိုချင်လို့ပါ အမေ။ လူငယ်တွေပဲဖြစ်ဖြစ် လူလတ်ပိုင်းတွေပဲ ဖြစ်ဖြစ် အမေကနေ ဩဝါဒစကားတခုခု ပြောတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အမေ့ရဲ့ အမှတ်တရာ ပြောချင်တဲ့ အကြောင်းအရာ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ပြောစေချင်လို့ပါအမေ။**

- အမေကလေ ... အသက်ကြီးက ရှည်လိုက်တာ။ တို့ဗမာသက် မဟုတ်ဘူး၊ ၉၁ နှစ်ဆိုတာ။ အင်္ဂလိပ်လိုဆိုရင် နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့မှာ ပြည့်တော့မှာနော်။ အဲဒီတော့ မသေသေးဘူးပေါ့။ ၉၁ နှစ်ပြည့်တဲ့ အမေတို့ဘဝမှာလေ ... အမေတို့ ဒီမှာနေရတာ အင်မတန် ကျဉ်းကျပ်တယ်။ ဘာမှ မလုပ်နိုင်ဘူး။ ဘာမှလည်း မပြောနိုင်ဘူး။ မင်းတို့ အပြင်ကို ရောက်နေတဲ့ သားတွေသမီးတွေက ပြောနိုင်ဆိုနိုင် လှုပ်ရှားနိုင်။ အဲဒီတော့ အမေတို့ကိုလည်း သတိရတယ်ဆိုတော့ အမေတို့က ဝမ်းသာတယ်။

  ဒါပေမဲ့ အမေမှာချင်တယ်နော် တခု။ တို့ဗမာတွေကလေ ... သိပ်ပြီးတော့ စုစုစည်းစည်း ညီညီညွတ်ညွတ် မနေနိုင်ဘူးကွ။ ကွဲတယ် ပြဲတယ်နော်။ အဲဒါတွေ တတ်နိုင်သမျှ ရှောင်ကြပါကွယ်နော်။

ဘာမှမလုပ်နိုင်တဲ့ တိုင်းသူပြည်သားတွေကိုယ်စား ငါ့သားတို့က တတ်နိုင်သလောက် အပြင်က လုပ်ပေးကြပါ။ သားတို့ကို အမေတို့က အကုန်လုံးသိတယ်။ သိပြီးတော့ မင်းတို့ကို ကျေးဇူးတင်နေတယ်။ ဩော် ... ငါ့သားလေးတွေ ငါ့သမီးလေးတွေ လုပ်နိုင်လို့ လုပ်နေကြ တာ၊ တို့ကိုသတိရရှာတယ်ဆိုပြီးတော့လေ။ အဲဒီတော့ မေတ္တာ စေတ နာ အပြည့်ထားပြီးတော့ ဗမာအချင်းချင်း စည်းစည်းလုံးလုံး ညီညီ ညွတ်ညွတ် ချစ်ချစ်ခင်ခင်နဲ့ နေကြကွယ်နော်။ လုပ်နိုင်တာကတော့ ဒါပဲ။ အမေတို့ ဘဝကတော့ မလုပ်နိုင်ဘူးသားရဲ့။ သူတို့ကလည်း သူတို့ အင်အားက မတောင့်တင်းတော့ ဘာမှ လွတ်လပ်ခွင့် မပေးနိုင်ဘူး အမေတို့ကို။

- **အမေဆိုလို့ရှိရင် ခေတ်တွေ အများကြီးလည်း မီခဲ့တယ် အမေ ရယ်။ ခေတ်တွေထဲမှာ ဒီခေတ်က သားတို့တွေ့ရတာ တော် တော်လေး ဆိုးနေတယ်ပေါ့ အမေရယ်။ အမေက ခေတ် တွေအများကြီး မီလာတဲ့ အခါကျတော့ ဒီခေတ်ရဲ့ အနေ အထား က ဘယ်လိုပုံစံမျိုးဖြစ်နေလဲလို့ အမေ ဘယ်လိုမြင်လဲ အမေ။**

- ဒီခေတ်အနေအထားက သားရယ် ... အမေ အင်္ဂလိပ်ခေတ်မှာ နေခဲ့ရတယ်နော်။ အင်္ဂလိပ်ခေတ် နေခဲ့တုန်းက အင်္ဂလိပ်တွေက နေမဝင် အင်ပါယာကြီးရဲ့ သခင်။ သူတို့က အကျယ်ကြီးအုပ်ချုပ်ကြတာ။ အဲဒီတော့ သူတို့မှာ ခိုင်မြဲမှု အများကြီးရှိတယ်။ ရှိတော့သူတို့က အမေ တို့ကို ဒီမိုကရေစီ ခြောက်ဆယ်သား ခုနစ်ဆယ်သား လောက်တော့ ပေးထားတာပေါ့။ အဲဒါကို တို့ဗမာတွေက အခုဘာပြောတယ် မှတ် တုန်း ... "အင်္ဂလိပ်ကျွန်ဖြစ်ရတာ တော်သေးတယ်"တဲ့။

ဘယ်ဒီလိုဟုတ်ပါ့မတုန်း။ သူတို့က သူတို့တတ်နိုင်သလောက် လိမ္မာ သလောက် တို့ကို ချုပ်ထားတာပဲကွ။ အခု တို့ မလုပ်နိုင်တာကလည်း သူတို့မှာ ဘာမှမခိုင်မြဲလို့၊ ဘာမှမသေချာလို့ တို့အပေါ် ဖိတာကွ။ အမေက အဲဒီလိုပဲ မြင်တယ်။ အဲဒီတော့ ဒါကို တို့က တတ်နိုင်သ လောက် တင်းခံပြီး တို့အချင်းချင်း ညီညီညွတ်ညွတ် ရှိသထက် မြှင့် ပေးရမှာပဲ။

မှာချင်တာက အဲဒါပဲသား။ အပြင်ဘက်မှာနေကြတဲ့ သားတွေသမီးတွေက အများကြီး လွတ်လပ်တယ်လေ။ လွတ်လပ်ပေမယ့် တို့ဗမာလူမျိုးရဲ့ ထုံးစံပေါ့သား။ သိပ်ပြီးတော့ ကြာကြာကြီး လက်တွဲနိုင်တာမဟုတ်ဘူး။ ကွဲတယ်ပြဲတယ် ဒါ … ထုံးစံ။ အဲဒီတော့ အမေက အဲဒီအကွဲအပြဲကို ရှောင်နိုင်သလောက် ရှောင်ပြီးတော့ တိုင်းပြည်အတွက်လူမျိုးအတွက်၊ တို့ဗမာတွေ (မြန်မာတွေ) အားလုံးအတွက် မင်းတို့တတ်နိုင်သလောက် ညီညီညွတ်ညွတ် စည်းစည်းလုံးလုံး ချစ်ချစ်ခင်ခင်နဲ့လုပ်စရာရှိတာ လုပ်ပေးကြပါလို့ ပြောချင်တာပဲ။

- ဟုတ်ကဲ့ပါအမေ … အမေလည်း ဒီထက်ပိုပြီး ကျန်းမာပါစေလို့ ဆုတောင်းပါတယ် အမေ။

- အေး … ဝမ်းသာပါတယ်။

- အမေ တခြား ပြောချင်တာရှိရင်လည်း ပြောပါဦးအမေ။

- အမေ ကျန်းမာနေသရွေ့ လှုပ်ရှားနိုင်သေးသရွေ့တော့ အမေလည်းမင်းတို့ကိုလည်း ဆုတောင်းမယ်နော်။ အမေတို့ကိုလည်း ငါ့သားတို့ကအာရုံပြုပေးကြပါလို့နော်။ ။

အကွဲအပြဲကို ရှောင်နိုင်သလောက် ရှောင်ပြီးတော့ တိုင်းပြည်အတွက် လူမျိုးအတွက်၊ တို့ ဗမာတွေ [မြန်မာတွေ] အားလုံးအတွက် မင်းတို့ တတ်နိုင် သလောက် ညီညီ ညွတ်ညွတ် စည်းစည်းလုံးလုံး ချစ်ချစ် ခင်ခင်နဲ့ လုပ်စရာရှိတာ လုပ်ပေးကြပါလို့ ပြောချင်တာပဲ။

အမေလူထုဒေါ်အမာ
ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် ပေးပို့ကြသည့်
ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာများ

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီတွင်းရှိ ခေတ်ပြိုင်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များမှ ကွယ်လွန်သူ လူထုဒေါ်အမာအတွက် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်

ရက်စွဲ ၇၊ ၄၊ ၂၀၀၈

၁။ တိုင်းပြည်ကိုချစ်သူအားလုံး ဝမ်းနည်းကြရမည့် သတင်းတရပ် ယနေ့ပင် ကြားသိလိုက်ကြရသည်။ **"ဒေါ်အမာကွယ်လွန်ပြီ"** ဆိုသောသတင်း ဖြစ်သည်။ ဒေါ်အမာသည်

- နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးခေတ် သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သူ
- ထက်မြက်သော ကလောင်ရှင်တဦး
- ပြည်တွင်းစစ်ကာလတလျှောက်လုံး ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနောက်မှ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် စိုက်လိုက်မတ်တတ် စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်သူ
- ဘယ်ခေတ် ဘယ်အချိန်မှာဖြစ်စေ ပြည်သူ့ဝေဒနာကို ဝေမျှခံစားသူ
- အသက် ၉၀ ကျော်သော်လည်း အနားမယူ ကဏ္ဍပေါင်းစုံမှ တိုင်းပြည်အကျိုး ရှိရာရှိကြောင်း လုပ်ကိုင်ပေးနေသူ ဖြစ်သည်။

၂။ ကျွန်ုပ်တို့ သတိထားမိသည်မှာ

- တိုင်းပြည်ကို ချစ်သူအားလုံးက ဒေါ်အမာကို ချစ်ကြသည်။
- တိုင်းပြည်၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးစံ၊ ရိုးရာအမွေအနှစ်များကို တန်ဖိုးထားကြသူအားလုံးက သူ့ကို မြတ်နိုးကြသည်။
- ဘာသာမရွေး၊ လူမျိုးမရွေး၊ လူတန်းစားမရွေး၊ အသက်အရွယ်မရွေး

ပြည်သူအားလုံးက ချစ်ခင်ကြ – လေးစားကြခြင်းကို ခံရသည်။
- စာပေပညာရှင်များ၊ သတင်းစာဆရာ၊ ကဗျာသမား စာသမားများနဲ့ စာပေချစ်ခင်မြတ်နိုးသူတွေက သူ့ကို နေရာပေးကြသည်။ သူ့စာတွေဖတ်ပြီး လိမ္မာယဉ်ကျေးလာကြသည်။ သူ့ကို ဦးထိပ်တင်ကြသည်။

၃။ စာပေသမားများက သူ့ကိုပေးထားသောဂုဏ်ထူးဂုဏ်ပုဒ်တွေ များပါသည်။
- အနန္တကျေးဇူးရှင်၊ မဟာမာတာ၊ လူထု၏အာသာဝတီ
- ကမ္ဘာတွင် စံနမူနာပြုလောက်အောင် ပုံပြင်ရေးလောက်အောင် ကြီးမြတ်သူ
- ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်
- မြန်မာစာပေလောကရဲ့ရှုဝံကြယ်
- ရဲရဲတောက်အမေဟု ဖော်ပြကြသည်။
- တချို့က ပင်လယ်ကြီးနှင့် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့သည်။ ဒီပင်လယ်ပြင်ကြီးမှာ မေတ္တာ၊ သစ္စာ၊ သမာဓိ အတွေးအခေါ်၊ လုပ်စွမ်းရည် စသည်များ စရနယ်ကာ အရည်ပျော်ဝင်နေမှုကို ရည်ညွှန်းလိုပုံရပါသည်။
- တချို့က အပြောကျယ်တဲ့ 'ကောင်းကင်'လို့ တင်စားကြသည်။ မြင့်မြတ်မှု၊ တည်တံ့မှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုကို ပြောလိုကြဟန်ရှိသည်။
  သူသည် မကွယ်လွန်မီကပင် ဤကဲ့သို့ပူဇော်ခြင်း ခံရသူ ဖြစ်သည်။ ပူဇော်ထိုက်သူကို ပူဇော် နေကြတာဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့ မုဒိတာပွားမိကြပါသည်။

၄။ သူနှင့်ပတ်သက်ပြီး ချုပ်လိုက်လျှင်
- ကွယ်လွန်သွားကြပြီဖြစ်တဲ့ သူနဲ့ခေတ်ပြိုင် လူတွေကလည်း တန်ဖိုးထား လေးစားသွားကြသည်။
- သက်ရှိထင်ရှား မျက်မှောက်ခေတ်လူအများကလည်း သူ့လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကျေနပ် အားရကြသည်။
- အလားတူ နှောင်းလူတွေနဲ့ မွေးဖွားလာကြဦးမည့် မြန်မာနိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများကလည်း မမေ့မပျောက်သင့်သူအဖြစ် ပြန်လည်ဖော်ထုတ် ဂုဏ်ပြုနေကြပါလိမ့်မည်။
  လေးစားအပ်သော လူထုမိခင်ကြီး ငြိမ်းချမ်းစွာအနားယူပါလော့။ ။

'လူထုမိခင်'ဈာပနပွဲကို ရည်စူး၍ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ မျိုးဆက်သစ်ရဲဘော်များ၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်
(၁/ ၂၀၀၈)
၉ – ၄ –၂၀၀၈

ယနေ့သည် လူထုမိခင်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ပြာချပြီး ရေဝတီမြစ်တွင် ရေမျှောမည့် နေ့ဖြစ်သည်။

မြစ်မင်းရေသည် သူ့သမီးကြီးကို ထွေးပိုက်ကြိုဆို၍ သူ့ခရီးသူ ဆက်ပါလိမ့်မည်။

လူထုမိခင်၏ ရုပ်နာမ်အစုအဝေးသည် အမိမြေမှ ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ပါပြီ။ သို့သော် သူ၏စိတ်ဓာတ်သည်ကား ကမ္ဘာမြေမှ ပျောက်ကွယ်မသွား၊ ရေဝတီကလည်း အပျောက်အပျက်ခံမည် မဟုတ်ဟု လုံးဝပင်ယုံကြည်သည်။

ယင်းစိတ်ဓာတ်ကား **'ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုမှန်သမျှ အညံ့မခံ တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်သွားမည်'** ဆိုသော စိတ်ဓာတ် ဖြစ်သည်။

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ မျိုးဆက်သစ်များသည် ယင်းစိတ်ဓာတ်ကို အမွေဆက်ခံကာ မတရားမင်းမှုသတ်ဖြတ်နေသည့် စစ်အုပ်စု၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုမှန်သမျှကို အညံ့မခံ တွန်းလှန် တိုက်ပွဲဝင်သွားမည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ပြုပါသည်။

လူထုမိခင်၏ စိတ်ဓာတ် ထာဝရ အဓွန့်ရှည်ပါစေ။

ဗကပ မျိုးဆက်သစ်များကိုယ်စား
ရဲဘော်စိုးချစ်
၉ – ၄ –၂၀၀၈

လူ့ဘောင်သစ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ (ဌာနချုပ်)

DEMOCRATIC PARTY FOR A NEW SOCIETY (H.Q)

အမေလူထု ဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ

အမေလူထုဒေါ်အမာ အလွန်မြင်တွေ့လိုသော ဒီမိုကရေစီခေတ်သစ်တရပ်ကို မြင်တွေ့မသွားရသေးခင်မှာ အခုလိုကွယ်လွန်သွားခြင်းအတွက် ကျွန်တော်တို့ လူ့ဘောင်သစ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီတစ်ရပ်လုံးက မိသားစုနှင့်ထပ်တူထပ်မျှ နှမြောတသ ဝမ်းနည်းကြေကွဲရပါတယ်။

အမေ လူထုဒေါ်အမာဟာ...

၁၉၃၆ ခုနှစ် ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်ကို ဦးဆောင်ခဲ့တဲ့ ကျောင်းသူဘဝမှ စပြီး ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဧပြီလ (၇)ရက်နေ့ ဆုံးပါးကွယ်လွန်သွားချိန်အထိ စက္ကန့်မလပ် လူထုဘက်ကရပ်တည်ခဲ့၊ လူထုနှင့်အတူ ခံစားခဲ့၊ လူထုနှင့်အတူ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။

လူထုသတင်းစာတိုက်ကို အုပ်စိုးသူအာဏာပိုင်များက ဥပဒေမဲ့စွာ ဒိုင်းနမိုက်ခွဲပြီး ဖျက်ဆီးတာကို ခံခဲ့ရစဥ်မှာဖြစ်စေ၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ရဲ့ ဖိစီးနှိပ်စက်မှုများကြောင့် မိသားစုဝင်များနှင့် သေကွဲရှင်ကွဲ၊ ကွဲခဲ့ကြရတဲ့ ကံကြမ္မာများနှင့် ကြုံဆုံခဲ့ရတဲ့အခါများမှာဖြစ်စေ၊ စစ်ကြောရေး စခန်းများနှင့် အကျဉ်းထောင်များအတွင်း ကိုယ်တိုင်ဖြတ်သန်းခဲ့ရစဥ်များမှာဖြစ်စေ လူထုဒေါ်အမာဟာ စိုးစဥ်းမျှ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိ၊ အနည်းငယ်မျှ တွေဝေယိမ်းယိုင်သွားခြင်းမရှိဘဲ လူထုအပေါ် ထာဝရ သစ္စာခိုင်ကြည်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။

ယနေ့တိုင်းပြည်မှာ ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ပြဿနာအရပ်ရပ်ကို ဆိုးသည်ထက် ဆိုးမသွားစေရေး အတွက် သူမနာ ကိုယ်မနာတွေ့ဆုံဆွေးနွေးအဖြေရှာရန် စစ်အစိုးရကို အကြိမ်ကြိမ် အကြံပြုတိုက်တွန်း တောင်းဆိုခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

အမေ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ ဘဝတသက်တာဟာ အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ စာပေနှင့် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု ဖော်ထုတ် ထိန်းသိမ်းကာ

ကွယ်ရေး စသောတိုက်ပွဲများနှင့် အတိပြီးသော ဘဝတသက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူထုနှင့် အတူ လူထုအတွက်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သော ဘဝတသက်တာဖြစ်ပါတယ်။

စစ်အာဏာရှင်စနစ် အကုန်အစင် ဖျက်သိမ်းရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ဒီမိုကရေစီ အပြည့်အဝရရှိရေး တိုက်ပွဲစဉ်ကြီးအတွင်းမှာ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့သမိုင်းဟာ ထာဝစဉ် ဥဒါန်းတွင်နေပါလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်တို့လူ့ဘောင်သစ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီအနေဖြင့် အမေလူထု ဒေါ်အမာရဲ့ တိုင်းပြည်နှင့်လူထုအတွက် မားမားမတ်မတ် စွမ်းဆောင်ခဲ့မှုမှန်သမျှကို လေးလေးနက်နက် တန်ဖိုးထား ဂုဏ်ပြု မော်ကွန်းတင်အပ်ပါတယ်။

ဗဟိုကော်မတီ
လူ့ဘောင်သစ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ
၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၈)ရက်

ABSDF
All Burma Students' Democratic Front

အမေလူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခြင်းအတွက် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ကျောင်းသားတပ်မတော်) ၏ ဝမ်းနည်းကြောင်းသဝဏ်လွှာ

နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသားရေးတို့အတွက် ရှေ့တန်းမှ စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်ခဲ့သူ၊ ပြည်သူလူထုဘက်မှ အစဉ်ထာဝရ ရပ်တည်ခဲ့သူ၊ အာဇာနည်သူရဲကောင်းတဦးဖြစ်သော အမေလူထုဒေါ်အမာကား ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဧပြီ ၇ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့ပေပြီ။

ဤအတွက်ကြောင့်လည်း မိမိတို့ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ကျောင်းသားတပ်မတော်) က အမေလူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက် သွားခြင်းအတွက် မိသားစုဝင်များနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ နှမြော ဝမ်းနည်း ကြေကွဲရပါသည်။

ကျောင်းသားဘဝမှစတင်၍ နောက်ဆုံးထွက်သက်အထိ ဘဝတလျှောက်လုံး၌ မိမိတို့ပြည်သူလူထုကြီးတရပ်လုံးအတွက်သာမက လူသားတိုင်းအတွက် စာပေအနုပညာ၊ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ နယ်ပယ်အသီးသီးတွင် စံနမူနာထားလောက်သည့် အမေ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် အမေ၏သတ္တိ၊ စေတနာ၊ ဇွဲ၊ ဝီရိယနှင့် စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှုတို့မှာ စကားလုံးအားဖြင့် ဖော်ပြ၍မရနိုင်လောက်အောင် ကြီးကျယ်မြင့်မားလှသည်မှာ အမေ့ကို ချစ်သော လေးစားသော တန်ဖိုးထားသောသူတိုင်းက အစဉ်ထာဝရ ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်းတင်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း အဝေးရောက်သားသမီးများဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ကျောင်းသားတပ်မတော်) မှ အမေ၏ ဥတုဇ ရုပ်ကလာပ်အား ဦးခိုက်နှုတ်ဆက်လျက် ဤ ဂါရဝပြု ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာအား ပေးပို့လိုက်ရပါသည်။

အမေလူထုဒေါ်အမာအား ထာဝရ လေးစားတန်ဖိုးထားလျက်

ဗဟိုကော်မတီ
မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ
ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ကျောင်းသားတပ်မတော်)

ရက်စွဲ။ ။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဧပြီလ (၈) ရက်

FOREIGN AFFAIRS COMMITTEE

ALL BURMA FEDERATION OF STUDENT UNIONS

P.O Box 102, Mae Ping Post Office, Chiang Mai 50301, Thailand

လူထုချစ်သည့် သတင်းစာဆရာ စာရေးဆရာမကြီး လူထု ဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်သွားသည့်အတွက် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ်– နိုင်ငံခြားရေးရာ ကော်မတီမှ ပေးပို့သည့် ဝမ်းနည်းခြင်း သဝဏ်လွှာ

ပြည်သူတရပ်လုံးက ချစ်ခင်တန်ဖိုးထားသည့် ပြည်သူ့ဘက်မှ ဘဝတသက်တာလုံး မားမားမတ်မတ်ရပ်တည်ပေးခဲ့သည့် လူထုရဲ့အမေ ဒေါ်အမာသည်(၀၇၊ ၀၄၊ ၂၀၀၈) နံနက်ပိုင်း ၈း၃၇ မိနစ်တွင် မန္တလေးမြို့ဆေးရုံကြီးတွင် ဆုံးပါး ကွယ်လွန်သွားကြောင်း ကြားသိရသည့်အတွက် မိမိတို့ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသား သမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ် (နိုင်ငံခြားရေးရာ ကော်မတီ)အနေနှင့် အလွန်ကြီးမားသည့် ဆုံးရှုံးမှုကြီးအဖြစ် မိသားစုနှင့် ထပ်တူ၊ ဗမာပြည် ကျောင်းသားပြည်သူ တစ်ရပ်လုံးနှင့်ထပ်တူ ဝမ်းနည်း ကြေကွဲရပါသည်။

အမေလူထုဒေါ်အမာသည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူဘဝတွင် ၁၉၃၆ ဒုတိယ ကျောင်းသားသပိတ်မှ စတင်၍ ဗမာပြည်၏ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှု သမိုင်းတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင် လှုပ်ရှားခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးကာလ၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတိုက်ပွဲကာလ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဗိုလ်နေဝင်း စစ်တပ် မတရား အာဏာသိမ်းခဲ့သည့် ကာလမှ စတင်၍ ပြည်သူကို မတရား ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်နေသော နဝတ နအဖ စစ်အုပ်စုရှိနေသည့် ယနေ့ကာလထိတိုင် အသက် ၉၀

ကျော် အရွယ်အိုစာလာပေမယ့်လည်း နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ကြားသိနေရသည့် ပြည်သူလူထု၏ နေ့စဉ်ဘဝဒုက္ခ အထွေထွေအကျပ်အတည်းများ၏ ရှေ့မှနေ၍ ဒီမိုကရေစီအရေး၊လူ့အခွင့်အရေးတို့ရရှိရေးအတွက် ကွယ်လွန်သည်အထိ ရပ်တည်တိုက်ပွဲဝင်သွားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပင် ဖြစ်ပါသည်။

အမေလူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်သွားသည့် ယနေ့ကာလသည် ကျွန်ုပ်တို့ တိုင်းပြည်၏ ဒီမို ကရေစီရေးအတွက် အလွန်တရာ အရေးကြီးနေသည့် အချိုးအကွေ့ တစ်ခုသို့ ဦးတည်နေသည့် အချိန်ဖြစ်သည့်အတွက် တတိုင်းတပြည်လုံးအတွက် ယူကျုံး မရ ဖြစ်ရပါသည်။ သို့သော် လူထုအမေမာသည် လူ့သက်တမ်းတလျှောက် သမိုင်း၏ တာဝန်ကို အလွန် ကျေပွန်ခဲ့သည့်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့ ဗကသများအဖွဲ့ချုပ် (နိုင်ငံခြား ရေးရာကော်မတီ) အနေဖြင့် ဝမ်းနည်းစွာနှင့် ဦးညွှတ်ကန်တော့ရင်း အမေလူထုဒေါ်အမာ၏ လက်ဆင့်ကမ်း သမိုင်းအမွေကို ဆက်လက် သယ်ဆောင်ပါမည်ဟု ကတိပြုအပ်ပါ သည်။

လူထု၏ မိခင်
ကျောင်းသားထု၏ အဘွား
ကောင်းရာသုဂတိ လားပါစေ။

နိုင်ငံခြားရေးရာကော်မတီ
ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ်
ရက်စွဲ – ၂၀၀၈ခုနှစ်၊ မတ်လ (၉)ရက်

1270 [illegible] Street, NW Washington D.C 20016 U.S.A.

မြန်မာ့ဂုဏ်ထူးဆောင်စာရေးဆရာ သတင်းစာဆရာမကြီး
အမေ လူထုဒေါ်အမာ (၁၉၁၅ နိုဝင်ဘာ ၂၉ – ၂၀၀၈ ဧပြီ ၇)
ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် 'မြန်မာသတင်းသမဂ္ဂ' ၏
အထူးဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ

မြန်မာ့ဂုဏ်ထူးဆောင် စာရေးဆရာ သတင်းစာဆရာမကြီး အမေ လူထု ဒေါ်အမာ (၉၃ နှစ်) သည် ဧပြီလ ၇ ရက်၊ တနင်္လာနေ့ နံနက် ၈ နာရီ ၃၇ မိနစ်တွင် မန္တလေးမြို့ ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၊ နှလုံးရောဂါ အထူးကုဆောင်၌ ကွယ်လွန်သွားကြောင်း ကြားသိရသည့်အတွက် အမေ လူထုဒေါ်အမာ၏ ကျန်ရစ်သူ မိသားစုဝင်များနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ နှမြောတသ ဝမ်းနည်း ကြေကွဲခြင်းဖြစ်ရပါသည်။

အမေလူထုဒေါ်အမာသည် အမျိုးသားရေး ဂုဏ်ရည်လက္ခဏာကို မြှင့်တင် ဖော်ဆောင်ရာတွင် မျက်မှောက် မြန်မာစာပေလောက၌ ပြိုင်ဘက်ကင်းသော ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ စာဆိုတော် ဖြစ်ပါသည်။ အမေမာသည် သူကြီးပြင်းခဲ့ရာ ရေမြေလောကပတ်ဝန်းကျင်၊ သူကျင်လည်ခဲ့ရာ လူမှုဘဝ ပတ်ဝန်းကျင်၊ သူရုန်းကန်ဖြတ်သန်းခဲ့ရာ သမိုင်းခေတ် ပတ်ဝန်းကျင် စသည်တို့နှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့၏ တွေ့ကြုံ ခံစားရသည့် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ဖြစ်ရပ်များကို ခေတ်ကြေးမုံတွင် သတင်းစာပညာဖြင့်လည်းကောင်း၊ စာပေဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရိုးသားဖြူစင်စွာ မှတ်တမ်းတင်လေ့ရှိပါသည်။ နိုင်ငံနှင့် လူထု၏ နားမျက်စေ့သဖွယ်ဖြစ်သော သတင်းစာပညာရှင်၊ စာပေပညာရှင် ပီပီ အမေမာသည် သူ့ခေတ် သူ့ကာလ၏ ခေတ်ပြိုင်သမိုင်းကို သတင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ စာပေဖြင့် လည်းကောင်း၊ တည်ကြည်ဖြောင့်မတ်စွာ မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့သည့် ရှားပါးထူးချွန်သော စာဆိုတော်ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်သူလူထု၏ လူသားဆန်သော မေတ္တာ စေတနာ၊ ပြည်သူလူထု၏ စံယူလောက်သော ဇာတိမာန်၊ ပြည်သူလူထု၏အတုယူဖွယ် ဇွဲ သတ္တိ အားမာန်၊ ပြည်သူလူထု၏ မြတ်နိုးဖွယ် ယဉ်ကျေးမှု ထုံးဓလေ့ အစရှိသည်တို့ကို ဂုဏ်ဝင်မြောက် တိုင်းပြုပြည်ပြု

စာအုပ်စာတမ်း၊ သုတေသနကျမ်း အစောင်စောင်၊ ဆောင်းပါး စာမွန် ပုဒ်ရေ မြောက်မြားစွာဖြင့် ရေးသား မှတ်တမ်းတင်ကာ မျိုးဆက်သစ်တို့အတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော စာပေယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ အဖြစ် ချန်ထားရစ်ပေသည်။ အမေမာသည် ၁၉၃၆ ခုနှစ် အသက် ၂၁ နှစ် အရွယ် ဝိဇ္ဇာတန်းကျောင်းသူအဖြစ် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်တွင် ပညာသင်ကြားနေစဉ်က ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်တွင် သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ တဦးအဖြစ် ရှေ့တန်းမှ တက်ကြွစွာပါဝင်ခဲ့သည်။ အသက် ၃၀ အရွယ်မှ စတင်၍ လူထု သတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာအဖြစ် တာဝန်ယူကာ လူထုအကျိုးစီးပွားဘက်မှ အမြဲ ရပ်တည်လျက် သတင်းစာခေါင်းကြီးများ၊ ဝေဖန်စာများ ရေးခဲ့သည်။ အရေးကြီးသည့် အခါတိုင်းလည်း ပြည်သူနှင့် တသွေးတသားတည်းရှိကြောင်း အစဉ်အမြဲ ရပ်တည်ပြ သခဲ့သည့် စာပေ ပညာရှင်လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် တနိုင်ငံလုံးရှိ စာရေးဆရာများ၊ သတင်းစာဆရာများ၊ ကဗျာဆရာများ၊ ပန်းချီဆရာများ၊ ကာတွန်းဆရာများ၊ သဘင် ပ ညာရှင်များ၊ အနုပညာရှင်များ၊ စာနယ်ဇင်းလောကသားများ၊ စာပေဝါသနာရှင်များ၊ စာဖတ်ပရိသတ်များသည် နှစ်စဉ်မပျက် ကျင်းပလေ့ရှိသော အမေမာ၏ မွေးနေ့ပွဲသို့ မပျက်မကွက် တက်ရောက်ကြခြင်းအားဖြင့် အမေမာအား ဝန်းရံ ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြသည်။ အမေ လူထုဒေါ်အမာသည် အာဏာရှင်တို့၏မျက်နှာကို ထောက်ထားလေ့ မရှိ၊ ပြည်သူ လူထု မျက်နှာကိုသာ အမြဲ ထောက်ထားသဖြင့် အမေမာ့ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ မိတ်ဆွေများ ပြည်သူများက အမေမာ့အား လူထုဘက်ကအမြဲရပ်တည်သော စံနမူနာယူစရာ မြန်မာ့ ဂုဏ်ထူးဆောင် စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ၊ ပြည်သူ့စာဆိုအဖြစ် လက်ခံ သတ်မှတ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့ဂုဏ်ထူးဆောင်စာရေးဆရာ သတင်းစာဆရာမကြီး အမေ လူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန် သွားခြင်းသည် ယနေ့ မြန်မာစာပေလောက၏ 'ရွှေတောင်ကြီး' ပြိုကျသည့် ပမာ အစားထိုးမရနိုင်သော ကွက်လပ်ကြီးတခု ကျန်ရစ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ရပေသည်။

အမေမာ့ မိသားစုအတွက် အစားထိုးမရသော ဆုံးရှုံးမှုကြီး ဖြစ်သကဲ့သို့၊ မြန်မာ့ စာပေ လောကနှင့် တိုင်းပြည်အတွက်လည်း အစားထိုးမရနိုင်သည့် ဆုံးရှုံးမှုကြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အမေ လူထုဒေါ်အမာ၏ တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုး ဆောင်ခဲ့သည့် ကြီးမြတ်သော ဂုဏ်သတင်း အစဉ်အလာသည်လည်းကောင်း၊ အမေချန်ထားရစ်သော စာပေယဉ် ကျေးမှု အမွေအနှစ်များသည်လည်းကောင်း၊ အနာဂတ် မြန်မာ့သမိုင်းမော်ကွန်းတိုက်တွင် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့် ရတနာများအဖြစ် ထာဝစဉ် ထွန်းလင်းနေလိမ့်မည်ဟု 'မြန်မာ သတင်းသမဂ္ဂ' က မမှိတ်မသုန် ယုံကြည်ပါသည်။

မျက်မှောက် မြန်မာစာပေလောက၌ ပြိုင်ဘက်ကင်းသော ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ စာပေ သုခမိန်ဖြစ်သည့်အလျောက် မြန်မာစာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ထုံးဓလေ့ အစရှိသော အမျိုးသားရေး ဂုဏ်အင်လက္ခဏာများ မပျောက်မပျက်အောင် ထိန်း

သိမ်းပေးရုံမက၊ တိုးတက်ပွားစည်း စေရန်လည်း ဖွဲ လုံ့လ ဝီရိယကြီးစွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အမေမာ၏ ကြီးမြတ်သော စေတနာ မေတ္တာ တရားတို့ကိုလည်း 'မြန်မာသတင်းသမဂ္ဂ' အဖွဲ့သားများက အစဉ်ပင် အောက်မေ့သတိရနေကြမည် ဖြစ်ပါသည်။ အမေမာ လိုလား တောင့်တခဲ့သော ဆန္ဒဖြစ်သည့် 'မြန်မာနိုင်ငံတွင် သတင်းစာ လွတ်လပ်ခွင့် ပေါ်ထွန်းရေး' ကိုလည်း 'မြန်မာသတင်းသမဂ္ဂ'အဖွဲ့သားများအနေဖြင့် ကိုယ်စွမ်းဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ ကြိုးစားအားထုတ်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့ဂုဏ်ထူးဆောင်စာဆို အမေ လူထုဒေါ်အမာ ကောင်းရာသုဂတိ ဘုံဘဝ သို့ ရောက်ရှိပါစေ။ မြန်မာ့ဂုဏ်ထူးဆောင်စာဆို အမေ လူထုဒေါ်အမာ၏ တိုင်းကျိုး ပြည်ကျိုးဆောင် ဂုဏ်သတင်း အစွန့်ရှည်ပါစေ။

မြန်မာသတင်းသမဂ္ဂ
အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့

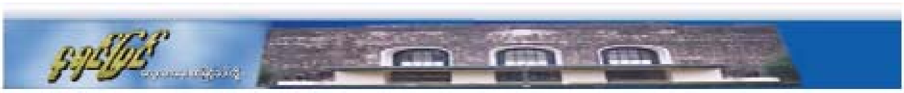

အမေလူထုဒေါ်အမာ(၁၉၁၅-၂၀၀၈) သို့........
ဝမ်းနည်းခြင်း သဝဏ်လွှာ

၇၊ မေ၊ ၂၀၀၈။

(၁)။ (လူထုဦးလှ)၏ ဇနီး၊ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ရဲဘော်ဖိုးသံချောင်း၏ မိခင်၊ ပြည်သူချစ်သော လူထုစာဆိုတော် အမေလူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်သွားကြောင်း သိရသည့်အတွက် မိမိတို့ ငုရင်ပြင် ရဲဘော်များမှ မိသားစုနှင့် ထပ်တူ ဝမ်းနည်းကြေကွဲရပါကြောင်း ကျန်ရစ်သော မိသားစု ဆွေမျိုးများအား သိစေအပ်ပါသည်။

(၂)။ မွေးဖွားခြင်းမှ သေဆုံးသည်အထိ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့တော်လှန်ရေး၊ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ် တိုက်ဖျက်ရေးတို့တွင် အဖိနှိပ်ခံပြည်သူလူထုနှင့် အမှန်တရားဘက်မှ ရဲရင့်စွာ ဦးဆောင်ရပ်တည်ခဲ့သည့် မျိုးချစ်စာဆိုတော်ကြီး အမေလူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်ခြင်းသည် တိုင်းပြည်နှင့် ပြည်သူလူထုအတွက် အလွန်နစ်နာဆုံးရှုံးမှု တရပ် ဖြစ်သည်။

(၃)။ အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာ အစွန့်ရှည်တည်တံ့ရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ မတိမ်ကောစေရန် စောင့်ရှောက်သည့် သူရဲကောင်းတဦး ကျဆုံးခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

(၄)။ တိုင်းပြည်နှင့် ပြည်သူလူထုအတွက် စစ်အာဏာရှင်စနစ်၊ စစ်အုပ်စု၊ စစ်အစိုးရအား ရပ်တည်ချက်ခိုင်မာစွာ တိုက်ပွဲဝင်နေသော ကျွန်းပြန်သူရဲကောင်းတဦးလည်းဖြစ်၊ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ခေါင်းဆောင်တဦးအား မွေးဖွားပေးခဲ့သည့် မိခင်အာဇာနည်တဦး ကျဆုံးခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

(၅)။ ပြည်သူ့စာပေပညာရှင် အများအပြားနှင့် တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်စိတ်ရှိသော လူငယ်များ စွာကို သဘောတရားရေးရာအရ၊ လုပ်ဟန်အရ လမ်းညွှန် မွေးမြူပြုစု ပျိုးထောင်ပေးခဲ့သော တာဝန်သိ မျိုးချစ်ရဲဘော်တဦး ကျဆုံးခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

(၆)။ မြန်မာ့ စာပေပညာရှင်ကြီး ဆုံးရှုံးခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

(၇)။ အမေသည် သေဆုံးခြင်းမဟုတ် ရှင်ပြန်ထမြောက်မည့် သူတော်စင် ဖြစ်သည်။ ဝိညာဉ်သည် မြန်မာပြည်သူလူထု၏ ထွက်ရပ်လမ်းအား ညွှန်ပြပေးနေလိမ့်မည်။ လူထု၏ ရင်ထဲတွင် ထာဝရ ကိန်းအောင်းနေမည့် ကြယ်စင်တစင်း ဖြစ်နေမည်ဟု အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်သည်။

အလေးနီပြုပါ၏ ... ...
အမေ ကောင်းကင်ဘုံ၌ အေးချမ်းစွာ စံမြန်းနိုင်ပါစေ။

ငရင်ပြင်ရဲဘော်များ

“ဝမ်းနည်းခြင်းသဝဏ်လွှာ (သို့) ကန္တာရနှင်းဆီဖြူ အမေသို့ ကန်တော့ပန်း”

နှလုံးလှသူ၏ အလုပ်သည် လောကကို အလှဆင်ခြင်းဖြင့် လူသား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပိုမိုလေးနက်စေသောကြောင့် ကိုယ့်ကိုယ်တိုင်လည်း အလှဆင်ပြီးသား ဖြစ်နေပေသည်။ စာပေတွင် အများအကျိုးအတွက် စေတနာ နှိုးပေးသော အထူးသဖြင့် ဘေးဒုက္ခကြီးကျ ရောက်နေသူ အများပြည်သူတို့ကို ဒုက္ခဘေးမှ လွတ်မြောက်အောင် စေတနာ နှိုးပေးသော စာများကို ရေးပြနိုင်သူတို့ကား ပို၍ပင် မော်ကွန်းတောက်ပြောင် ကြီးကျယ်ကြလိမ့်မည်။

ငြိမ်းချမ်းအေးမြသော စာပေလဝန်းကြီးတဆူ ကွယ်ပျောက်ခဲ့ပြီ။

ပြည်သူကိုချစ်သော ပြည်သူက ချစ်ရသော စာပေလဝန်းကြီးတဆူ ကွယ်ပျောက်ခဲ့ပြီ။

အမေသည် ငယ်ငယ်တုန်းကလည်း နိုင်ငံကို ချစ်သည်။
ကြီးတော့လည်း နိုင်ငံကို ချစ်သည်။
ငယ်ငယ်တုန်းကလည်း လူတွေကို ချစ်သည်။
ကြီးတော့လည်း လူတွေကို ချစ်သည်။
ငယ်ငယ်တုန်းကလည်း မှန်ကန်မျှတမှုကို ချစ်သည်။
ကြီးတော့လည်း မှန်ကန်မျှတမှုကို ချစ်သည်။

အများပြည်သူအကျိုး၊ တိုင်းပြည်အကျိုး၊ သာသနာအကျိုးအတွက် လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုကာလများမှသည် မျက်မှောက်ခေတ်ထိတိုင် ထမ်းရွက်သွားသည့် နှလုံးလှစာဆိုရှင် အမေ့ဂုဏ်ကျေးဇူးအတွက် ကျနော်တို့ ဖွဲ့ဆိုနိုင်သော စာစုသည် မဟာ

သမုဒ္ဒရာ ရေပြင်ကျယ်ထဲမှ တစက်တပေါက်မျှ ပြနိုင်သည်သာ ဖြစ်လိမ့်မည်။ နှောင်းခေတ် မျိုးဆက်သစ်များအတွက် အမေ့စေတနာ၊ အမေ့မေတ္တာများဖြင့် ပြုစုရေးသားသွားသော စာပေများသည် ထုထုထည်ထည် ကျန်ရစ်ခဲ့ပေသည်။ ရုပ်ခန္ဓာအားဖြင့် အမေသေဆုံးခဲ့ပြီးသည့်တိုင် အမေ့စာ၊ အမေ့နာမည်၊ နှောင်းလူတို့အပေါ် ထားရှိသော အမေ့မေတ္တာတရားတို့သည် ဘယ်သောအခါမှ ပျောက်ကွယ်ပျက်စီးနိုင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ ဇမာစာပေ၊ မပျောက်ကွယ်မပျက်သုဉ်းသရွေ့ နှလုံးအိမ်စဉ်ဆက် ကိန်းအောင်း နေတော့မည်သာတည်း။

အမေ့စာရေးသက် တလျှောက်လုံးတွင် အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသည့် စာဟူ၍ စိုးစဉ်းမျှမရှိခဲ့။ အမေ့ကလောင်ဖျားမှ ထွက်ပေါ်လာလေသမျှ စာတိုင်းသည် အမျိုးသားရေးကို ဘယ်တော့မှ လက်မလွှတ်ခဲ့။ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု အဆောက်အအုံကို အဖက်ဖက်က ထိန်းသိမ်းကာကွယ် တည်ဆောက်သွားသော ကလောင်ရှင် အမေ ...။

အဖိနှိပ်ခံ အနှိမ်ခံ လူဆင်းရဲကျောမွဲများဘက်မှ မားမားမတ်မတ် ရပ်ခဲ့သူအမေ...။

မတရားမှုမှန်သမျှကို ခါးခါးသီးသီး တွန်းလှန်ခဲ့သူ အမေ ...။

ပေးဆပ်ခြင်းတခုတည်းအတွက် အသက်ရှင် ရပ်တည်ခဲ့ကြတဲ့ မေတ္တာရှင် မိသားစုရဲ့ ပွဲကိုင်ရှင်အမေ ...။

လောကဓံတရားပေါင်းစုံနဲ့ ရင်နှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့သူအမေ ...။

အတုယူစရာ ဂုဏ်သိန်ပေါင်းနဲ့ တင့်တယ်ထုံမွမ်းထားတဲ့အမေ ...။

သားတို့ဆုတောင်းပါသည် ကန္တာရနှင်းဆီဖြူ အမေခင်ဗျား ...။

အမေ့ရဲဇွဲ၊ အမေ့ရဲ့သတ္တိ၊ အမေ့ရဲ့သိက္ခာ၊ အမေ့ရဲ့ သမာဓိတရားများ တစွန်းတစပင် ဖြစ်ပါစေ၊ သားတို့ရဲ့ နှလုံးအိမ်သွေးကြောအတွင်း ဖြတ်သန်းစီးဆင်းပါစေသား။

သီလစင်ကြယ်သော မေတ္တာ စေတနာ ကရုဏာတရားများ ပြည့်ဝသော အမေလူထုဒေါ်အမာအား အာဟာရစာစောင် ဝိုင်းတော်သားများမှ ရှိသေမြတ်နိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါသည်။

အာဟာရစာစောင်ဝိုင်းတော်သားများ

လမင်းတရာ စာပေဆက်ဆံရေးနှင့် မာယာစာပေမဂ္ဂဇင်းမှ ပေးပို့သော ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ

နှမြောတသခြင်းနှင့် ဝမ်းနည်းကြေကွဲခြင်း။

အမေမာကွယ်လွန်ခြင်းဟာ တော်လှန်ပြည်သူတွေအတွက်၊ တတိုင်းပြည်လုံး အတွက်၊ ပြည်သူတရပ်လုံးအတွက် အကြီးမားဆုံးသော ဆုံးရှုံးမှုကြီးဖြစ်တယ်လို့ ခံစားရပါတယ်။ အမေလို ချစ်ခင် ရိုသေလေးစားတဲ့ လူထုခေါင်းဆောင်ကြီးအတွက် နှမြောတသမှုလည်း ဖြစ်သလိုဝမ်းနည်းကြေကွဲမှုလည်း ဖြစ်ကြောင်း။

အမေ တဖွဖွ သွန်သင်ခဲ့တဲ့အတိုင်း သားတို့ လိုက်နာကျင့်ကြံ အားထုတ်သွားမှာ ဖြစ်ကြောင်း။

လမင်းတရာ စာပေ ဆက်ဆံရေးနှင့် မာယာစာပေ မဂ္ဂဇင်း။
မေ (၇) ၊ ၂၀၀၈။
တန်ခူးလဆန်း (၂) ရက်၊ ၁၃၆၉။

ကျန်ရစ်သူ မိသားစုသို့

သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာမကြီး လူထုဒေါ်အမာ (အမေမာ) ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် ကျန်ရစ်သူမိသားစုများနှင့်အတူ ထပ်တူထပ်မျှ ဝမ်းနည်းကြေကွဲ၍မဆုံး၊ နှမြောတသမဆုံး စိတ်ထိခိုက်လှစွာ ခံစားကြရပါသည်။

ဆရာမကြီးကွယ်လွန်သွားပြီဆိုသော်လည်း နေဝန်းလဝန်းသဖွယ် တောက်ပသည့် ဆရာမကြီး အမေမာ၏ ဂုဏ်ပုဒ်များမှာ မသေဆုံးဘဲ ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်။ အမေမာ၏ လူမျိုးနှင့် တိုင်းပြည်အတွက် ခေတ်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့ပုံမှာ စံနမူနာကောင်းများ ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၆ ကျောင်းသားသပိတ်မှ စတင်၍ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးမှသည် ဒီမိုကရေစီနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး၊ ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ယနေ့မျက်မှောက်ကာလ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဖျက်သိမ်းရေးအထိ ၇၇ နှစ်အတွင်း နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု၊ စာပေလှုပ်ရှားမှုဖြင့် ဦးဆောင်ကာ အဖိနှိပ်ခံ လူမျိုးစုံပြည်သူလူထုဘက်မှ မားမားမတ်မတ် အစဉ်တစိုက် ရပ်တည်ခဲ့သည်။ အုပ်စိုးသူတို့၏ အကျဉ်းထောင်အတွင်း အဖိနှိပ်ခံရသည်အထိ ထောင်တန်းအချခံကာ စာပေဖြင့် လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ထိုအချက်က ပြည်သူ့သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာအဖြစ် အမေမာအား အတောက်ပဆုံး ဖော်ပြနေခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ အမေလူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန် သွားခြင်းသည် အမေချစ်သည့် အမေ့ကို ချစ်သော အမျိုးသားပြည်သူလူထုအတွက်၊ တိုင်းပြည်အတွက် နေတစင်း၊ လတစင်း ပျောက်ကွယ်ဆုံး ရှုံးလိုက်ရသကဲ့သို့ နှမြော၍မဆုံး ဖြစ်ကြရပါသည်။ သို့သော် အမေမာ၏ ဓမ္မကို ချစ်သော စိတ်၊ တရားမျှတမှုနဲ့ လွတ်လပ်မှုကို ချစ်သောစိတ်၊ ဖိနှိပ်မှုကို ခုခံသောစိတ်ဓာတ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုစာပေ အတွေးအခေါ်များမှာ လူထုနှင့်တိုင်းပြည်အတွက် တန်ဖိုးကြီးမားသော အမွေအနှစ်များဖြစ်သဖြင့် အမေမာသည် ထိုအမွေအနှစ်များနှင့်အတူ သေနိုင်ပါရိုးလား လူထုဒေါ်အမာအဖြစ် ကမ္ဘာမြေပေါ်တွင် ရှင်သန် တောက်လက် နေမှာဖြစ်သည်။

ကျန်ရစ်သူ မိသားစုသို့ နိဂုံးချုပ်အဖြစ် ပြောလိုသောအချက်မှာ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဖျက်သိမ်းရေး၊ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီထွန်းကားရေးတိုက်ပွဲထဲတွင် အမေ့

စာပေ၊ အမေ့စိတ်ဓာတ်သည် လမ်းပြတန်ဆောင်အဖြစ် ထွန်းလင်းနေမှာဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကျန်ရစ်သူမိသားစုနှင့်အတူ အမေ့အလင်းရောင်အောက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့ ရန်းကန်လှုပ်ရှားကြမှာဖြစ်ကြောင်း ဤသဝဏ်လွှာတွင် အလေးအနက် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

သစ္စာတော်လှန်ရေးအင်အားစု

ရှင်သန်နေသောအမေ
(သို့)
မန်းယောင်မိုပ်ဌိ

ဂျပန်နိုင်ငံရောက် မြန်မာနိုင်ငံသား ညီအစ်ကို မောင်နှမအပေါင်းတို့ခင်ဗျား ...

လွတ်လပ်ခွင့်အားလုံးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်သူ လူထုအမေ ဒေါ်အမာသည် ၂၀၀၈ ခု၊ ဧပြီလ ၇ ရက်၊ တနင်္လာနေ့မနက် ၈း၃၇ နာရီတွင် မန္တလေးမြို့ ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၌ ဘဝတပါးသို့ ကူးပြောင်းသွားပါသည်။

လူထုအမေ ဒေါ်အမာသည် အဖိနှိပ်ခံပြည်သူလူထုဘက်က အမြဲတမ်းရပ်တည်ပြီး အမှန်တရားအတွက် သူပိုင်တဲ့ ကလောင်စွမ်းဖြင့် ခုခံခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် တိုင်းပြည်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ ရှည်လျားတဲ့ သက်တမ်းတလျှောက် ဗမာစာပေအတွက် အကျိုးပြုတဲ့စာ၊ အသိအမြင် ကြွယ်စေတဲ့စာပေများကို အများအပြား ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။

လူထုဒေါ်အမာသည် ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ တိုင်းပြည်၏ ကောင်းရာကောင်းကြောင်းများကို အမြဲတမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည့်အတွက် စာပေနယ်အတွက်လည်းကောင်း၊ တိုင်းပြည်အတွက်လည်းကောင်း ကြီးမားတဲ့ ဆုံးရှုံးမှုတခုဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဂျပန်နိုင်ငံရောက် စာပေအင်အားစုများဖြစ်တဲ့ အာဟာရစာစောင်၊ သစ္စာစာပေအင်အားစုနှင့် အလင်းအိမ်မဂ္ဂဇင်းအဖွဲ့သားများက လူထုအမေဒေါ်အမာအတွက် ဝမ်းနည်းခြင်းအထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားကို အောက်ပါ အစီအစဉ်အတိုင်း ဆင်ယင် ကျင်းပမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံရောက် မြန်မာနိုင်ငံသား ညီအစ်ကိုမောင်နှမအားလုံး တက်ရောက်ကြပါရန် ခင်မင်လေးစားစွာဖြင့် ဖိတ်ကြား အပ်ပါသည်။

အစီအစဉ်		
	နေ့ရက် ။	**။ ၁၃–၄–၀၈ (တနင်္ဂနွေနေ့)**
	နေရာ ။	**။ Recycle Center , 4th Floor Takadanobaba**
	အချိန် ။	**။ ညနေ (၆း၀၀) နာရီမှ (၁၀း၀၀) နာရီအထိ**

ဖဒိုမန်းငြိမ်းရဲ့ ဝမ်းနည်းသဝဏ်လွှာ

သို့

April 9, 2008

ရဲဘော် မိုးသံချောင်း

ဘဝလောကခံတွေရဲ့ ထုထောင်းရိုက်ပုတ် လှောင် ပြောင်မှုတွေရဲ့ ဒဏ်ကို ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်တဲ့ ရဲဘော်တယောက်ဖြစ်တဲ့အတွက် ခင်ဗျားမိခင်ကြီး ဆုံးပါးခဲ့ရတဲ့ လောကခံကိုလည်း ခံနိုင်ရည် အပြည့်အဝ ရှိမယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

အမေမာလို မိခင်မျိုး ရရှိခဲ့တဲ့ ခင်ဗျားတို့မိသားစု ဘဝကို ကျနော်တို့အားလုံး လေးစား ဂုဏ်ယူပါတယ်။ ပြည်သူတရပ်လုံး လုံးဝလွတ် မြောက်တဲ့အထိ တိုက်ပွဲဝင်သွားမယ်ဆိုတဲ့ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ သန္နိဋ္ဌာန်ကိုလည်း ပိုမိုခိုင်မာစေပါတယ်။

သင့်ရဲဘော်
မန်းငြိမ်း

ကျနော်တို့ ပြည်သူအားလုံးအတွက် တိုင်တည်စရာ၊ အားထားစရာ အမေ ဆုံးရှုံးခဲ့ပြီ

ရဲဘော်အောင်ထက်

အမေမှာ ကွယ်လွန်တာဟာ ကျနော်တို့ပြည်သူများအတွက် ကြီးမားနက်ရှိုင်းသော ဆုံးရှုံးမှုကြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်လိုမှ အစားထိုး၍မရနိုင်သော ဆုံးရှုံးမှုပါ။

အမေမှာရဲ့ 'အမေ့ရှေးစကား' (တတိယတွဲ) ကို မတ်လ ၂၂ ရက်နေ့က ဝယ်ထားပါတယ်။

အမှာစာကို ဖတ်ကြည့်တော့ –

" ... ... ပထမအုပ်တုန်းက ကျွန်မဆောင်းပါး အပုဒ် (၄၀) ပါတယ်။ ဒုတိယအုပ်မှာလည်း ကျွန်မဆောင်းပါး အပုဒ် (၃၉) ပုဒ် ပါတယ်။ ဒီတတိယအုပ်မှာတော့ နောက်ထပ်စတုတ္ထတွဲထုတ်နိုင်တော့မယ့် အလားအလာ မရှိတော့လို့ အပုဒ်ပေါင်း (၅၉) ပုဒ် ပါတယ်။

... ... ဒေါ်ကလျာ ထုတ်ဝေတဲ့ ကလျာမဂ္ဂဇင်းမှာ 'အမေ့ရှေးစကား' ဆိုတဲ့အခန်းကို မရေးနိုင်တာကလည်း အခုဆိုရင် ၂ လထက်မနည်းတော့ဘူး။ နောက်လည်း ရေးနိုင်တော့မယ့် အလားအလာ သိပ်မရှိတော့ဘူး။ အိုနာကို အရှုံးပေးလိုက်ရပြီလေ။ အမေ့အ သက်က ၉၂ နှစ်ထဲကို ၃ လ ဝင်နေပြီဟာကိုး။

... ... လူငယ်တွေကို ဒီနေရာကနေပြီး ကိုယ့်မျက်စိထဲက အမြင်မတော်တာ ထင်သမျှ စောင့်ရေးလာခဲ့တဲ့ဟာကိုး။ အားလုံး ၁၃ နှစ် ရှိပြီမို့ လွမ်းတော့လွမ်းလိုက်ပါသေးရဲ့" ဆိုပြီး ရေးထားပါတယ်။

အဲဒီအမှာစာကိုဖတ်ရတော့ အားငယ်မိပါတယ်။

အခုတော့ ကျနော်တို့ ပြည်သူအားလုံးအတွက် တိုင်တည်စရာ၊ အားထားစရာ ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါပြီ။

အမေမှာဟာ ကျနော်တို့ ပြည်သူအားလုံးရဲ့ အမေပါ။

ပြည်သူ့မိခင်ကြီး၊ လူထုမိခင်ကြီးဖြစ်ပါတယ်။

နက်ရှိုင်းသောကြေကွဲမှုဖြင့်
ရဲဘော်မောင်ဝဏ္ဏ
၂၀၀၈ ခု၊ ဧပြီ ၈ ရက်၊

အမေလူထုဒေါ်အမာအတွက် ဂုဏ်ပြုရေးဖွဲ့ကြသော ကဗျာများ

အမေ့ဘဝ ငွေလမင်း

ဗန်းမော်ညိုနွဲ့

သည်လောကသည်
တက်ချည်ကျချည်၊ စက်ဝန်းလည်မြဲ
ဓားသွားမငြိ၊ အတိမခံ
အမှန်ဘက်နေ၊ ရှာဖွေ အမှန်တရား
ရုန်းသွားတိုးဝှေ့၊ တရွေ့ရွေ့သော
အမေ့ဘဝ၊ အရိပ်မြှ
ယုယပိုက်ဖြား၊ စုစည်းအားဖြင့်
သားတို့ဝန်းလည့် ရှိပါကြောင်း။

(၈၁ နှစ်မြောက် အမေ့မွေးနေ့သို့)

ကျွန်တော် ...
ဗန်းမော်ညိုနွဲ့
(၂၁၊ ၁၁၊ ၉၆)

မြင့်မြတ်တဲ့ကလောင်

တင်မိုး

တို့အမေ
အသားအရေတွေစိုပြီး
တရားတွေနဲ့ ပျိုနေရော့ထင့်
စကားတွေကလည်း ချိုလှချည့်။

အိုရေး နာရေးတွေကို
အပိုတွေးပြီး
အလိုလေး တမနေဘု
ညနေချိန် ရောက်သော်လဲ
နံနက်ခင်း မိုးသောက်သလို
ရှာရိုးမလျှောက်
စာမိုးပေါက်တွေရွာ
လုပ်စရာရှိသမျှ လက်ငင်းလုပ်
အားယုတ်လို့ ယုတ်မှန်းမသိ
မိုးချုပ်လို့ ချုပ်မှန်းမသိ
အဖွားအိုရဲ့
ညိုနေတဲ့အရောင်
ပျိုနေတဲ့ကလောင်မှ
လူ့ဘောင်ကို အကျိုးပြု
လူထုကို အဖော်လုပ်
မဆုတ်တမ်းရှေ့သို့ချီ
ရောင်နီတွေ လက်ကြားယို
သက်ကျားအို မျက်ထားချို
နောင်အကဲလှစေဖို့ပါ။

ကောင်းသောအိုခြင်းနဲ့ အိုတတ်ရင်
အနေမြတ်၊ အသေမြတ်
အသရေတွေ ထပ်ပါလိမ့်။
မြင့်မြတ်တဲ့ တို့အဖွားကို
ထိခြင်းကြီးငါးပါးနဲ့
ဝပ်တွားမာန်လျှော့
တို့တတွေ ကန်တော့လိုက်ပါရဲ့
နိုးထလော့ လူအများ
တံခါးတွေဖွင့်
တရားတွေမြှင့်
အားတွေနဲ့မြှင့်ကြစို့။

သစ္စာမီးတိုင် ထွန်းညှိနိုင်ဖို့
စိတ်ခိုင်ခိုင်နဲ့ စောင့်ကြမယ် ... ...။

(လူထုဒေါ်အမာ မွေးနေ့ ၂၉၊ ၁၁၊ ၉၇ သို့)
တင်မိုး

မြတ်မိခင်၏ မြတ်သောလမ်း

တင်မိုး

၁။

ခြူသံလှည်းသံ၊ ဟဲ့ငေါက်သံနှင့်
သာလာယံရိပ်၊ ပုတီးစိပ်ရင်း
အဂ်လိပ်ခေတ် လွန်ခဲ့တယ်။

၂။

ပုံးသံသေနတ်သံ၊ လေယာဉ်သံနှင့်
ကျောင်းကန်ကြိုကြား၊ ပုန်းခိုနားရင်း
လုပ်စားကြံဖန်၊ ထက်အောက်ဆန်လျက်
တော်လှန်သတိ၊ နိုးကြားသိနှင့်
ဒုတိယကမ္ဘာစစ် လွန်ခဲ့တယ်။

၃။

လွတ်လပ်ရေးသံ၊ သောင်းသောင်းညံလျက်
အလံလွှင့်လွှင့်၊ မာန်ဝင့်ဝင့်နှင့်
မြင့်တက်ဒီရေ၊ လှိုင်းလေအုံကြွ
တုန်ရမြေကြီး၊ သိမ့်သိမ့်ဟည်းခိုက်
ဝမ်းနည်းလှိုက်ဖို၊ မိုးလုံးပြိုသည့်
ဗိုလ်အောင်ဆန်းခေတ် လွန်ခဲ့တယ်။

၄။

ခေါင်းလောင်းထိုးသံ၊ ခရာသံနှင့်
အောင်စည်သံဟိန်း၊ ကျွန်ဇာတ်သိမ်းပေါ့

ငြိမ်းချမ်းသာစွ၊ ထိုခဏတွင်
လမ်းမဒိုးယို၊ သွေးစိုစိုနှင့်
တဲအိုမီးလောင်၊ တောင်ကိုမီးတိုက်
သားငယ်ပိုက်လျက်၊ ပြေးလိုက်လွှားလိုက်
ဒုန်းရိုက်ဟိုက်မော၊ ပြည်တစ်ကြောတွင်
အတောမသတ်၊ အလွမ်းဇာတ်ဟု
လွတ်လပ်ရေးခေတ် လွန်ခဲ့တယ်။

ခေတ်တွေခေတ်တွေ၊ လွန်ခဲ့ချေလည်း
တနေဝင်ပျောက်၊ တမိုးသောက်သော်
လျှောက်ရချေသေး၊ ငါ့တောင်ဝှေးဟု
စိတ်လေးလံလျက်၊ ခရီးဆက်ရ
ရင့်ကျက်တွေ့ကြုံ၊ ဦးမသုန်သည့်
မတုန်လှုပ်ဘိ၊ သမာဓိနှင့်
ဝီရိယစွမ်း၊ ဉာဏ်အစွမ်းတို့
အံ့မခန်းလောက်၊ ခန့်တိုင်းပေါက်စေ
တောက်လောင်ရဲရဲ၊ ချီတက်ဆဲပင်
ဇွဲနှင့်မာန်နှင့်၊ အလံလွှင့်သည်
မြင့်မြတ်မိခင် စိတ်ပါတကား။ ။

တင်မိုး

(လူထုဒေါ်အမာ မွေးနေ့သို့)

လူထုဒေါ်အမာ ၇၀ ပြည့်မွေးနေ့ 'မုဒိတာ'
စာစောင်အတွက်ရေး။ ဒေါက်တာသန်းထွန်း
အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ပြီး။ (၂၉-၈-၈၅)

အမေ့မေးတိုင်မငြိမ်းနိုင်

တင်မိုး

မရေမရာ အပူခေတ်မှာ
အမေမှာ လူဖြစ်ခဲ့ရ
ဝေဒနာ ယူပစ်ဖို့
စေတနာ ဖြူဖြူသစ်ခဲ့ပေ့ါ
ပြေရွာကို သူချစ်ခဲ့တယ်လေ။
အရှည်ခရီးရဲ့ မိုင်အမှောင် တထောင်တကုဋေမှာ
အမေ ပုတီးနဲ့ကလောင် ကိုင်နိုင်ပါစေ။
လူ့ရပ်ရွာက သူ့စာဖတ်တွေကို
ကရုဏာခေတ် ရေစင်ဖျန်းပြီး
ရွှေရင်လန်းစေခဲ့တဲ့ တို့အမေ။
သူ့မီးတိုင် တို့ရင်တွင်း
အမြဲလင်း လင်းလို့နေ။
အမေမာဆိုတဲ့ အမာမေမေ
မာစေသာစေ၊ ဆယ်ကမ္ဘာမြေ
ဘယ်အခါ မသေ
ဘယ်အခါမျှမသေ တကယ်ထာဝရအမေ။

(အမေလူထုဒေါ်အမာ ၈၇ ခုနှစ်ပြည့်မွေးနေ့သို့)

၆–၁၀–၂၀၀၂
ဗုဒ္ဓဟူးနံနက်ခင်း
တိုက်ကျို

အမေ့ကန်တော့ပန်း

သေနိုင်ရိုးလား တို့အမေ
တို့တိုင်းပြည်ကို စောင့်ရှောက်နေ
မာစေသာစေ မေတ္တာပို့
အမေ့မျက်ရည်စို့ !
ငါတို့ဒုက္ခ မြင်တဲ့ခါ
အမေ မချမ်းသာ
ကရုဏာနဲ့ မေတ္တာဖျန်း
ဖူးပွင့်လာတဲ့ပန်း၊
လွမ်းပါသေးရဲ့ အမေရေ
သက်တော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ
အမေရှိက အားကိုးရ
တို့ပြည်ခွန်အားပ။

(အမေလူထုဒေါ်အမာ မွေးနေ့ အကြိုကန်တော့ပန်း)

တင်မိုး

၂၃၊ ၁၀၊ ၂၀၀၆
အမေရိက

အမေ့မေတ္တာ ကမ္ဘာအဆုံး

မောင်ပေါက်စည် (မန်းတက္ကသိုလ်)

ရွှေငွေလိုက
ဝယ်လို့ရ၏။ ။
ပညာလိုက
သင်ယူရ၏။ ။
ဂုဏ်သိမ်လိုက
ဖန်တီးရ၏။ ။
အမေ့ မေတ္တာ
ကမ္ဘာအဆုံး
သိကုံးမရ။ ။
ဘဝကိုလည်း ဝေစေ၏။ ။
အလှကိုလည်း ဝေစေ၏။ ။
အမျှကိုလည်း ဝေစေ၏။ ။
အမေရေ
မသေပါနဲ့ဦး ...
တန်ဆောင်မုန်းနဲ့ တောင်ပြုန်းပွဲ
လှည်းကလေးနဲ့ သွားရအောင်
ငယ်စဉ်ကျေး တေးတဘောင်
မှောင်ခြင်း လင်းခြင်း
ခြင်းနှစ်ခြင်း
ရန်းရင်း ကန်ရင်း
ပျော်ရွှင်ခြင်းနှင့်
စာရင်းလက်ကျန် ရှင်းပါနော့ – အမေ။ ။

မောင်ပေါက်စည် (မန်းတက္ကသိုလ်)

လူထုဒေါ်အမာ မွေးနေ့

အမှတ်တရကဗျာ
မဟာလေးချိုးကြီး

မောင်စွမ်းရည်

ဩော် ... ဟိုအရင်ယမန် ထမ်းပိုးတဲ့တဲ့ ထမ်းခဲ့ကြတဲ့
"စိုး"နဲ့"သန်း" တို့ကိုလဲ တမျိုးကွဲ့ လွမ်းသူ ဆရာဖအောကလို
မာစေသာစေရအောင် အညာမြေမှာ ကဗျာတွေစာတွေသပြီး
ဘကြီးမှိုင်းဟာ ရှေးရိုးအတတ်တွေနဲ့
တေးတမျိုးအမှတ် လေးချိုးစပ်ခဲ့ကာ ပမာတင်ချင်ရဲ့
အရေးတမျိုး ထပ်ပေမဲ့
အတွေးမရိုး မထပ်ရအောင် ကဗျာဆင်လို့မို့
အညာတခွင်မှာ တခါအရင်က ထမ်းပိုးတဲ့တဲ့ ထမ်းခဲ့ကြတဲ့
"မိုး"နဲ့"စွမ်း"တို့ကိုလဲ တမျိုးကွဲ့လွမ်းသူ ဆရာမအောက
မာစေသာစေအောင်ရယ်လို့
ကဗျာတွေစာတွေ တဖောင်ဖောင်နဲ့
သည်နှစ်ကောင် သည်တရှဉ်းကို
ကျွမ်းဘိသနဲ့ အတိတ် မှန်းမိတဲ့စိတ်နဲ့
လွမ်းမိလိမ့် ကျွန်တော်ထင်။

နန်းကနက်ဗဟိုမှာ
မန်းတက္ကသိုလ်ရယ်လို့ သီးခြားဖွင့်ပြန်တော့
အဆီးအတားတွေ ပွင့်ချိန်ကြိုက်သမို့
အသင့်ချိန်ကိုက်ပြီး စရိုက်ညီ အကြိုက်ညီတဲ့ပြင်
(၀၊) အမိုက်လဲညီကြတဲ့ ရဲဘော်တစုဟာဖြင့်
အနုပညာပန်းဥယျာဉ်မှာ အဆန်းအနုအဆင်
အရောင်အသွေးဖြာတဲ့
ကလောင်လေးတွေသကာ တချွန်ချွန် တမြမြနဲ့ပေါ့

မွန်ရမဲ့ နောင်ခေတ်တခန်းကိုဖြင့်
အမှောင် မညစ်မသန်းရစေဘု
“ဂျမ်း”“စွမ်း”နဲ့တကွ ထမ်းရလှမ်းရပေမယ့်
မပန်းကြတဲ့ပြင်
မန်းတဘဝမှာဖြင့် လွမ်းတသသပါပဲ
လမ်းတဆဆနဲ့ မှန်းကြပျော်ရွှင်။

အညာစစ်ကိုင်းဆီက
ကဝိလမိုင်းဟဲ့လို့
စာသမိုင်း ကဗျာသမိုင်းမှာ တန်ခိုးတောက်ခဲ့တဲ့
ဘကြီးမှိုင်း အဘိုးတယောက်ဟာ
မိုးမသောက်ခင် ကွယ်ခဲ့ငြားပေမယ့်
ဒို့အဖွား ဒို့အဖိုး ဒို့အမျိုးရယ်လို့
အားကိုးလောက်သူ ဆရာလှငဲ့ပြင်
ဆရာမ အတိတ်ကောက်ရရင်
သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ အမေမာတို့နဲ့
ငွေတမာပျံ့ရာ ရွှေစကားဝါရနံ့ဖြာတဲ့
ပြေအညာအနံ့ မြေပထဗျာဆန့်ပြီး
ပေစာတွေ ရွှေကမ္ဗဝါ တွေ ဖြန့်ကာဖြန့်ကာ ပုရပိုက်တွေနဲ့
နောက်နောက်က ကတိုက်ကရိုက် ရေးခဲ့ကြတဲ့
ကောက်စိုက်တေး ပုံကြီးသံတွေကိုလဲ
ဒဂုန်အပြီးမပြန်ခင် သပြေညိုတွေ ပိုက်မယ်လို့
ရွှေဘိုတဝိုက်မှာ ပလွေတိုတရှိုက်ရှိုက်
မေပျိုတသိုက်နှစ်သိုက်ပါ ထရေချိုတွေ တကြိုက်နှစ်ကြိုက်နဲ့ပေါ့
သိုက်ရတနာ မြန်မာမှုတွေကို
ရှာစုတာ ပုံပြင်ကလဲ သဒ္ဓေးပါပဲ
အလုံတခွင်မှာ ကြုံရင်ကြုံသလို မေးပြီးတော့
မပြေးတလှည့် ပြေးတလှည့်နဲ့ မလေးတွဲ့ခဲ့ပါဘု
ခွေးမပြယ့်တပြယ်မှာ ၊ ရွေးတဲ့ရွေးတဲ့ပြီး ကောက်ကာစဉ်
ကျောက်ကာဝင်ပြန်တော့လဲ ဆွေသဟာတွေကများ
နောက်နောက်က ရတနာတွေကို

မပျောက်ပါစေချင်တာကတော့ စေတနာတရား။

သြော် ... မင်းသမ္မတတွေ ထောင်ခဲ့တဲ့
အင်းဝတောင် ဇရပ်ကြီးအပျက်မှာ
မြင်းမနစ်ကောင် လျှပ်စီးလက်စဉ်က
ဓာတ်မီးပျက်ပြီး ဖိနပ်ကြီးတဖက်ပျောက်အောင် ဖဲအရိုက်မက်ခဲ့ကြတဲ့
စပ်ဖြီးဖြီး "ဝက်"နဲ့ အတွဲလိုက်ကဗျာဆရာ
တက်သစ်စ နှစ်ဦးဟာလဲ
တရက်နှစ်ခါ နှစ်ရက်တခါဆိုသလို လက်ပစ်ကူးကူးပြီး
ကမ်းဦးဇေယျာမှာ စတိုင်ထွားခဲ့သူ၊ "တိုင်တား"ဆိုတာ
မဟာအဘိုးပါတဲ့
မသာနီးနီး သာနီးနီးနဲ့ ကဗျာလဲ မဆိုးပါဘူး
စာအိုးလေးတယောက်မို့ ပရံပရောက
သံယောဇဉ်ဟာ များပါလျက်မို့ ထ (န်း) တောအဝင် ခါးမှာဖက်ပြီး
ရထားမထွက်မီ အရောက်နှင်ခဲ့ကြ၊
အနောက်ပြင်က "မိုးသူ"၊ ပိုးကြျုနဲ့ "စောလွင်"
ငှက်ပျောပင်တွေနဲ့ ဗောဓိကုန်းမှာ
တောကဝိ ကတုံးဇဒေါက်နဲ့
အပြုံးငါးသလောက်
ခုံးကောက်ကော် နမူနထူမို့
ကျုံးကြောက်သူ "မောင်ဘဂျမ်း"ကိုလဲ
အရဖမ်းကာ ခေါ်ခဲ့ကြ
"ပေါ်ဦး"နဲ့ "ဝင်းဖေ"ကိုလဲ အပျင်းပြေ ဂလိထိုးရအောင်
"မိုးကြည်"နဲ့ အကြံမှာပြီး "မုံရွာမောင်သိန်း"ကိုလဲ
အရှောင်အတိမ်း အကြောင်းအမြဲပြပြီး
ခေါင်းကခဲသလိုလို နှာခေါင်းက ချွဲသလိုလိုနဲ့
အကဲမပိုစေဘဲ ဘဲဘိုကေကို နာနာဆွဲ
တခါထဲခေါ်ခဲ့ရာက
ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ ဒေါ်မာလာ နှစ်လွှာတရွက်ကလဲ
ဘာချက်ပြီး ဘာတွေ အထူးကျွေးမလဲပေ့ါ
ဦးလေးကို အားကိုးပြီး အစားကလဲ အမျိုးမျိုး

အခါးကလဲ တအိုးနှစ်အိုးနဲ့
အများအကျိုးရယ်လို့ ခါးချိုးကာ အတူတကုပ်ကုပ်နဲ့
ဘာသူဘာလုပ်မယ် တာဝန်တွေဝေခြမ်းပြီး
ကိုရွှေဂျမ်းက ဒါဖတ်၊ ကိုရွှေစွမ်းက ဒါရေးလို့
ဦးလေးက နည်းပြ၊ ဒေါ်ဒေါ်က နှိုးဆော်
ရဲဘော်လေးတွေက ဝေဖန်ကြ ဆွေးနွေးကြ ရေးသားကြ
လေးစားရတဲ့ ဆရာတော်သောဘိတနဲ့လဲ
သဘောမညှိရဘဲ အဟောအစွဲရှိယပါဘဲ
အပြောအဓိက မဟုတ်
အလုပ်လဲပါအောင် စာစောင်တွေထုတ်
လုပ်နေကျ စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေကို မပြတ်နွဲကာ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းပေါ့
မြစ်စဉ်အတိုင်း ထက်အောက်ညာကြေမှာ
စာပေတွေ ဝယက်ထပြီး
သမဂ္ဂကောင်လေးတွေက
တက်တက်ကြွကြွ ကလောင်သွေးကြတော့
ရှေးကလဲ ကောင်းတာယူ ခေတ်မှုနဲ့လဲ လျော်ကန်အောင်
တော်လှန်တဲ့အတွေးတွေနဲ့
စကားပြေ အရေးတော်ပုံ ကဗျာအရေးတော်ပုံရယ်လို့
အရေးတော်ပုံ စာတမ်းအသစ်အသစ်တွေဟာ
ကျမ်းဖြစ်ဖြစ်ပြီး မန်းတခေတ်ရယ်လို့
လွမ်းရစ်အောင် တူကလေးတွေ တမြို့တမနဲ့ပေါ့
ဒဂုန်ကျအောင် သူပုန်ပဲထတော့မလို တရုန်းရုန်းနဲ့
"ဖုံး"မမက်၊ "ရုံး"မမက်ဘဲ အမုန်းမစွက် ပခုံးဖက်ကျတော့
အပြုံးတလက်လက်နဲ့ နိမိတ်မွန်လာ "အဖွား"နဲ့သာပ
သြော် … ရုန်းထွက်ကြမယ်လို့ထင့်
ကျုံးအထက် ဓမ္မဗိမာန်တံခါးဆီက
တအုံးအုံး တကြွက်ကြွက်နဲ့ ကဗျာ့အဓိဌာန်စကား … …။ ။

မောင်စွမ်းရည်
၂၀၀၃ နိုဝင်ဘာ ၅
ဓနိုင်ဓနို၏ တက္ကသိုလ်။

လူထုမိခင်

မောင်စွမ်းရည်

ဗဟိန်း အောင်ဆန်း
ရင်ပေါင်တန်းခဲ့
'ငြိမ်းချမ်း' သမီး
'လှ' ဇနီး၊

ခင်ပွန်းထောင်ကျ
သားထောင်ကျလည်း
လုံးဝမပျော့ အားမလျော့၊

ခင်ပွန်းလည်းဆုံး
သားလည်းဆုံးခဲ့
လုံးဝမပျော့ မာန်မလျော့၊

ကိုယ်တိုင်ထောင်ကျ
နှိပ်ကွပ်ကြလည်း
မခ 'စစ်' အောက် ဒူးမထောက်၊

ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင် စစ်ဆန့်ကျင်တဲ့
သည်လင် သည်သား သည်မိသားစု
စွန့်လွှတ်မှုဖြင့် လူထုအားမာန်တံခွန်ထူ၊

ဖက်ဆစ်စစ်သား စစ်ဗိုလ်များကို
သားမတော်သူ လူကျော်မိခင်
ချိုးဖြူမိခင် ဒေါ်ငြိမ်းမိခင်ကို
ဦးတင်ကဗျာ ပူဇော်ပါအံ့
မေမာ ငြိမ်းချမ်းပါစေသော်၊
ပြည်ရွာ ကိန်းခန်းသာစေသော်။ ။

(၂၀၀၆ အောက်တိုဘာ ၂၇)

ဟိသစ္စံ

(လူထုအမေမာ မွေးနေ့သစ္စာ)

မောင်စွမ်းရည်

မြတ်စွာဘုရား ... ။
ဘုရားတပည့်တော်ဟာ
လူတကာရဲ့အသက်
ဖက်ရွက်လေးလောက်၊ မလေးမထောက်
တယောက်ကိုမျှ ပြုံပြုံငြင်ငြင်
သုတ်သင်ကွပ်ညှပ်၊ မသတ်ဖူးပါ။
ဟိသစ္စံ။
ဤစကားသည် မှန်၏။
ဤမှန်သော သစ္စာစကားကြောင့်
ဒို့ဖွားသက်ရှည် ဒို့အမေမာ
စာအုပ်တရာ သက်တရာနဲ့
ပြည်ရွာအကျိုး ဆောင်စေသတည်း။

မြတ်စွာဘုရား ... ။
ဘုရားတပည့်တော်ဟာ
သူများအာဏာ၊ သူများဥစ္စာ
တခါဖူးမျှ
မရှုံးမမက်၊ လုယက်သမှု
မပြုဖူးပါ။

မြတ်စွာဘုရား ... ။
ဘုရားတပည့်တော်ဟာ

မတော်မတရား၊ မှောက်မှားလော်လည်
တိုင်းပြည်ဥစ္စာ
သစ်တထွာ၊ ကောက်တရိုး
ဆန်ကျိုးတမျှ၊ ခိုးဝှက်ရောင်းထုတ်
မလုပ်ဖူးပါ။

မြတ်စွာဘုရား ... ။
ဘုရားတပည့်တော်ဟာ
မတော်မတရား၊ သူတပါးကို
ဖမ်းထားချုပ်နှောင်၊ ထောင်ချနှိပ်စက်
အိပ်မက်သော်မျှ၊ မမက်ဖူးပါ။

မြတ်စွာဘုရား ... ။
ဘုရားတပည့်တော်ဟာ
ဗုဒ္ဓသားခေါ်၊ သံဃာတော်တို့ကိုလည်း
မတော်မတရား
ဖမ်းလားဆီးလား၊ ချုပ်နှောင်ထားခြင်းကိုရင်း
ထုလားထောင်းလား၊ ယုံမှားသတ်ဖြတ်ခြင်းကိုရင်း
ရင်း – ရင်းသောအမှု၊ တခုမျှကိုလည်း
မပြုဖူးပါ။
ဟိသစ္စံ။
ဤစကား ထိုစကား
စကားအစုစုသည်
တခုမကျန်၊ မှန်ပါ၏။
ဤမှန်သော သစ္စာစကားကြောင့်
ဒို့ဖွားသက်ရှည်၊ အမေမာသည်
အသက်တရာ၊ နှစ်တရာတွင်
ဖမ်းတာ ချုပ်တာ၊ ထုတာ ထောင်းတာ
ပစ်တာ ခတ်တာ၊ သတ်တာ ဖြတ်တာ
အနိဋ္ဌာတွေ၊ ဘာတခုမျှ
တခုတဖန်၊ ထပ်မံမှောက်မှား

ဖြစ်ပွားသည်ကို
မကြားမမြင်၊ မယှဉ်နေ့ည
မတွေ့ရသည် ဖြစ်စေသော။

မြတ်စွာဘုရား ... ။
ဘုရားတပည့်တော်၊ မြန်ပြည်ပေါ်မှာ
မတော်မတရား
စီးပွားကိုလု၊ အာဏာလုမှု
တခုခုမှာ၊ ကျူးလွန်ပါက
ငရဲကျ၍၊ အကမ္ဘာဘာ၊ လောင်မြိုက်ကာလျှင်
“မိတည်းရှင်”ကို
အကျွန် မဖူးရပါစေသတည်း။

ထိုထိုမကောင်းမှု
တခုခုကို မပြုမှန်လျှင်
“မိတည်းရှင်”ကို
အကျွန် ဖူးရပါစေသတည်း။
ထိုအခါတွင်
စာဆိုအမေ၊ ဖွားသက်ရှည်လဲ
စာပေအဖ၊ ဘဘလှနဲ့
တူကွမသွေ၊ စာမိတ်ဆွေတို့
ဖူးရပါစေသတည်း
“မြတ်မိတည်း”။ ။

(မှတ်ချက်။ ။“မိတည်းရှင်” ဆိုတာ ရှေးမြန်မာတို့က အရိမေတ္တေယျဘုရားကို ခေါ်တဲ့အမည်)

မောင်စွမ်းရည်
၂၀၀၃ နိုဝင်ဘာ ၁
ခိုင်ခိုင်ဝါ တက္ကသိုလ်။

ခွပ်ဒေါင်းမိခင် အမေမှာသို့

အဘိုးဆုံး၍–
ညှိုးချုံးအားမာန်၊ ရှိခဲ့ပြန်သော်
"မန်းတောင်"သဏ္ဌာန်၊ "ဘလှ"ကျန်၍
အားမာန်မကျ၊ တင်းနိုင်ကြ၏။

အဘဆုံး၍–
ညှိုးချုံးအားမာန်၊ ရှိခဲ့ပြန်သော်
"ချိုးဖြူ"သဏ္ဌာန်၊ "အမိ"ကျန်၍
အားမာန်မကျ၊ တင်းနိုင်ကြ၏။

"အမိ"ဆုံးသော်–
မဆုံးအားမာန်၊ ခွပ်ဒေါင်းကျန်ပြီ
ဒေါင်းလံမြှင့်၍
လှုပ်ကြကုန်။ ။

မောင်စွမ်းရည်
၇ မေ ၂၀၀၈။

အမေမှာ ကွယ်လွန်ချိန်

အမိမဲ့လည်း
မမဲ့အားမာန်
တိုက်ပွဲကျန်ခဲ့
ဒေါင်းမာန်တေးဖြင့်
မိကျေးဖူးဂုဏ် မြှင့်တင်ကြကုန်။ ။

မောင်စွမ်းရည်

၇ဧပြီ၊၂၀၀၈

ကိုယ့်ရင်ထဲက

စာစာဒေါး

စာပေကဝိ
စာပေအမိ
တတ်သိသစ္စာ
စာမှ စာရှင့်
ကြမ္မာကံပေါင်း
တင့်တောင်းကျက်သရေ
ချစ်ကြလေသူ
ရင်၌တူခဲ့
ကဲ့ရဲ့မဲ့ကင်း
ဟင်းလင်းမေတ္တာ
မျက်နှာပေါ်တွင်
ဒေါ်ဒေါ်မာလေ ...။

မာမာချာချာ
တွေ့သောခါက
ပြုံးမြမြနှင့်
တူမစာရေး
စသေးဘူးလား
ကြာသွားတော့ရင်
မေ့ချင်ချင်တဲ့။

ပြောချင်သေးတယ်
ဆေးလိပ်ပယ်နော်
အဖော်ပေလဲ
သူနဲ့တွဲရင်
ကောင်းမထင်တဲ့။

ခုတင်ခုခါ
ကဗျာစာရေး
ပြည်သူ့တေးနှင့်
ရှိုက်ဆေး ပယ်သတ်
ဆေးလိပ်ပြတ်ပြီ
ဒေါ်ဒေါ်မီက ကောင်းလေစွ။ ။

မာမာအေး

မေလ ၁၈ ရက် ၂၀၀၈ ခုနှစ်
တနင်္ဂနွေနံနက် ၁၂ း ၃၀ နာရီ
လော့စ်အိန်ဂျလိစ်မြို့
အမေရိကန်နိုင်ငံ

၈၈နှစ်မြောက်ဂါရဝ

အဝေးရောက်တပည့်သားမြေးများ

နှစ်စဉ်နှိဝင်ဘာ၊ ဒီလိုခါရောက်လေတိုင်း
အင်းရေပတ်လည်ဝိုင်း၊ မယ်ဇယ်ပင်ကြီးတွေဆိုင်း
ဒို့တိုင်းပြည် တန်တလျား၊ တပည့်သားမြေးများ
သွားရောက်စုဝေးကြ၊ ဂါရဝပြုစမြဲပ။

ဒီလိုချိန်ဒီလိုခါ၊ အခွင့်မသာ လမ်းမသာလို့
တခေါက်တခါမျှ မရောက်ဖူး၊ ဦးမချရပေမယ့်
ချောင်တချောင်ကလို့ပဲ ပြောပြော
အမှောင်ထဲကလို့ပဲ ဆိုဆို
ကျနော်တို့တတွေဟာ၊ နတ်ကရာကြည့်မော
အနုမောဒနာ ခေါ်ရုံမဟုတ်ပါ။
လူ့ကမ္ဘာနဲ့ ဗမာပြေ
အမေပြုခဲ့တဲ့ ဒါနတွေကို
အနုလုံ ပဋိလုံ၊ ခြုံငုံစဉ်းစား
မုဒိတာပွားကာ၊ ကိုယ်ရှိရာအရပ်ကနေ
တောင်လေးလုံးကျောင်းဆီ
ရော်ရည်မျှော်မှန်း၊ နှလုံးသားမှ တမ်းတရင်း
ထိခြင်းငါးပါးနဲ့၊ ကျနော်များ ကန်တော့ကြပါတယ်။

မနိုင်းကောင်း နှိုင်းကောင်း၊ ပုံခိုင်းကောင်းလို့ ခိုင်းပွဲမယ်၊
တိုင်းတယ်လို့ မထင်စေချင်၊ (ကန်တော့ပါပဲ)
ဘုရားလောင်းပင်လျှင်၊ အမိကောင်းရှိမှ
ဘုရားအဖြစ် ရောက်ရသလို
မှော်စ်တို့၊ လီနင်တို့ဟာ

သူတို့အိမ်သားတွေရဲ့
ပါရမီဖြည့်ချက်ကြောင့်သာ
အိမ်တာဝန်တွေ စွန့်ပစ်၊ ယုံကြည်ရာကို ဇွတ်နှစ်လို့
ကွန်မြူနစ်ကြီးတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြသလို
လူထုတိုက်နဲ့ ဦးလှ ဒေါ်အမာ
မတင်ဝင်းတို့ကိုပါ အမှီပြုလို့
မနည်းလှတဲ့ စာပေအနုပညာသည်တွေ၊
တော်လှန်ရေးသမားတွေ၊ ကျနော်တို့တိုင်းပြည်မှာ
ပေါ်ထွန်းလာရတာပ။

စိတ်ချပါ အမေ –
အမေလျှောက်တဲ့လမ်းနဲ့ ကျနော်တို့လှမ်းတဲ့ဘက်
ဆုံချက်တခုမှာ၊ မုချဆုံတွေ့ကြမှာပါ။
အမေမာဟာ စာပေလောကမှာ၊ ဆင်မကြီးတကောင်လို
ထောင်ထောင် – ထောင်ထောင်နဲ့
တောင်မြောက်ပမာမထား၊ ရဲရဲကြီးသွားနိုင်ခဲ့သလို
ကျွန်တော်တို့လဲ၊ ကိုယ့်ဖွဲ့ကိုယ့်မာန်နဲ့
ဆင်တကောင်မဟုတ်သေးတောင်
မြင်းကောင်းတစီးဖြစ်အောင်
ကြိုးစားနေကြပါတယ်အမေ။

အဝေးရောက်တပည့်သားမြေးများ
နိုဝင်ဘာ ၂၀ ရက်၊ ၂၀၀၂ ခုနှစ်

၁၃၆၅ ခု၊ နတ်တော်လဆန်း (၄) ရက်၊ ၂၀၀၃ နိုဝင်ဘာလ
၈၈ နှစ်မြောက် အမေမာ(လူထုဒေါ်အမာ)မွေးနေ့အတွက်
ထုတ်ဝေတဲ့ မာယာမဂ္ဂဇင်းမှ ပြန်လည်ကူးယူ ဖော်ပြသည်

နေ့တနေ့ရဲ့ နိဒါန်း

ဆွေနိုင် (နယ်သာလန်)

ဖတ်ပြန်သော်ကား၊ ဖတ်ဖန်များသော်
သားမယားပင်၊ မလိမ္မာလည်း
စာပေစကား၊ နေ့တိုင်းကြားက
ထူးခြားလိမ္မာ ရှိသည်သာတည်း

ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရရဲ့ ...
စာသားအနှစ်တွေ ဝတ်ဆင်ထားတဲ့
သတို့သမီးကြီးဟာ ...
ပြည်သူထဲက မွေးဖွားလာခဲ့သူမို့
ပြည်သူနဲ့တသားတည်း ...
အကျိုးပေးခြင်းလည်း တူခဲ့တယ်။

သူမဟာ ...
ရာဇဝင်ထဲက
သတို့သမီးကြီးတော့ မဟုတ်ဘူး
သမိုင်းရဲ့ အရိုးစုတွေ...
ထိုးထိုးထောင်ထောင် ထနေတဲ့
အညာမြေရဲ့ သဲနုကျွန်းများရာ
မြစ်ငယ် ...
ပလိပ် ...
အင်းဝ ...
ခေါင်းထောင်ပြီး
ရာသီအလိုက် စီးဆင်းနေတဲ့
မြစ်ငယ်တစင်းနဲ့ မလှမ်းမကမ်း

အမရပူရ …

စစ်ကိုင်း …

တခေါ်စာ

ဧရာဝတီမြစ်ကြီးရဲ့

မိတ်ဆွေရင်းချာ

မန္တလေးမြို့ကြီးမှာ …

လူတစု မျက်မှန်းကျိုးနေတဲ့

စာပေသူရဲကောင်း လူထုအမေ

အသက်ထင်ရှား ရှိနေလေရဲ့။

အဲဒါ …

သားများအမေ

ကာလသုံးပါးထဲက

မြို့ပြဈေးကွက် ရောင်းသူဝယ်သူ

ကျေးလက်က ထန်းတက်သူ

လယ်လုပ်သူ

နိစ္စဓူဝ ပုံရိပ်များနဲ့

ရုပ်သေးခေတ်က အစ

ဇာတ်သဘင် စတဲ့ခေတ်

ရသစုံ စာစကားနဲ့

ပီပြင်စွာ ရုပ်လုံးကြွအောင် ထုဆစ်

ပြည်တွင်းဖြစ်စစ်စစ်

သူမရဲ့ လက်ဖြစ်တွေပေါ့။

အဲဒါ …

သမီးများအမေ

ဇရာထောင်းပေမယ့်

ကလောင်စောင်းထက်ထက်နဲ့

မာရသွန် ခရီးရှည်ကြီးထဲ

ချီတက်နေဆဲပေါ့။

ရွှေအမြုတေ ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်းမှာ

'ကျွန်မရေးတဲ့ သူ့ဘဝ
လူထုဦးလှ … (လူထုဒေါ်အမာ)'
လောကဓံ လှိုင်းဂယက်တွေထဲမှာ
သူတို့ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ ခေတ်ကြီး
စာသားတွေနဲ့ စကားပြောနေလေရဲ့။

အဲဒါ …
တိုင်းပြည်ရဲ့အမေ
တိုင်းပြည်ရဲ့လတစင်း
ပြည်ကြီးရဲ့ ကြယ်တပွင့်
ပြည်ကြီးရဲ့ အဘိဓာန်ကျမ်း
ပြည်ကြီးရဲ့ သမီးရတနာ။

လူထုဒေါ်အမာ
နှစ်သုံးဆယ် သုံးခါမြောက်
၁ နှစ်စွန်းထဲရောက်ခဲ့ပြီ
နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက်မှာပေါ့ …
သက်ရင့်နဲ့ သက်ငယ်
နှောင်းဖြစ်တွေကို
လက်ရည်တပြင်တည်း
မျှဝေခံစားကြရင်း …
နှင်းမိုးဖြိုင်ဖြိုင် ရွာတဲ့ပွဲ
နွှဲနေကြမဲ့။

**(လူထုအမေ ၉၁ နှစ်ပြည့်မွေးနေ့တွင်
အသက်ရာကျော် ရှည်ပါစေကြောင်း
ဆုမွန်ကောင်းတောင်းလျက်)**

**ဆွေနိုင်
(နယ်သာလန်)**

(၉၁) နှစ်ပြည့် အမေသို့ . . .

ဖိုးသံ (လူထု)

ကိုးဆယ်ကျော်လို့မှ
သက်ပြင်းမချ
ရင်စည်းမဖြုတ်
ချွေးမသုတ်နိုင်သေးတဲ့အမေ။

ဆရာ[၁]လည်း မရှိ
တော်တော်[၂]လည်း မရှိ
မင်းသားကြီး[၃]လည်း မရှိတော့ကာ
ဒီတခါမွေးနေ့မှာ
အမေ ဘယ်လိုလွမ်းရှာမယ်
ကျနော်တို့ ကိုယ်ချင်းစာမိပါတယ်။
ကျနော်တို့လည်း လွမ်းပါတယ်အမေ။

အမေဆိုတာ
ကန်တော့ဖို့
ခြေဆုပ်လက်နယ်ပြုဖို့
မသိမိတာမေးဖို့
ကျောင်းရိပ်ကန်ရိပ်ပို့ဖို့
ဒါပေမဲ့ အခုတော့
အမေ့ကို စကားပြောခိုင်း
အင်တာဗျူးတွေဖြေခိုင်း
(ကျနော်တို့ကလေ)
ရှေ့တန်းက ပါခိုင်းနေတယ်
သြော်…ကိုးဆယ်ကျော်ကြီးအပေါ်
တရားတော့ မတရားလှဘူးပေါ့နော်၊ အမေ။

အမေ့မှာ
နာကြည်းစရာ

ဒေါသဖြစ်စရာ
ခံပြင်းစရာတွေ
အသချေ်အနန္တ
လွန်စွာမှ များလှပေမယ့်
အခု အမေလုပ်နေတာတွေဟာ
လက်စားချေတာလည်း မဟုတ်
လက်တုံ့ပြန်တာလည်း မဟုတ်
စေတနာ၊ မေတ္တာ
ကရုဏာသက်သက်နဲ့
အသက်မငဲ့ဘဲလုပ်နေမှန်း
သန်းပေါင်းငါးဆယ် သိပါတယ်အမေ။

ပြောသာပြောတယ်
ဒီတခါ အမေ့မွေးနေ့
ကျင်းပလေ့ရှိသလို
ကျင်းပလို့မှ ရပ့ါမလား
စဉ်းစားပူပင်၊ သောကတွေဝင်ကြတာ
ပြည်သူအားလုံးပါ
ဒီတနှစ် တောင်သမန်မှာ
အမေ့မွေးနေ့သာ မဖြစ်ခဲ့ရင်
ဆရာတင့် သီချင်းထဲကလို
“သန်းခေါင်ကျော်ရင်
နတ်စည်မောင်းသံ
ကြားတယ်၊ ကြားတယ်”[၄]
ကျနော်တို့ တိုက်မောင်းသံတွေ
ကြားရတော့မှာ မဝေးပါဘူးအမေ။ ။
ဖိုးသံ(လှုထု)

ဆရာ[၁]– ဆရာကြီးဒေါက်တာသန်းထွန်း
တော်တော်[၂]– တော်ဖုရားလေး
မင်းသားကြီး[၃]– ဦးထွန်းဝေ
...ကြားတယ်၊ ကြားတယ်[၄]... နန်းတော်ရှေ့ ဆရာတင်ရေး တောင်သမန်သီချင်း သံပြိုင်ပုဒ်မှ...

လူထုအမေ သက်တော်ရှည်

လူထုသားချစ်

၁၃၆၅ ခု၊ နတ္တော်လဆန်း၊ ၂၀၀၃ နိုဝင်ဘာလ ၈ရက်နေ့စ်မြောက် အမေမာ (လူထု ဒေါ်အ မာ) မွေးနေ့အတွက် ရည်စူးထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ မာယာမဂ္ဂဇင်းမှ ပြန်လည်ကူးယူဖော်ပြပါတယ်။

(နိဒါန်း)

လူထုဒေါ်အမာရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ
ကဗျာကလေးတွေနဲ့ရေးခြစ်
ပြည်သူချစ်တဲ့ သတင်းစာဆရာ
ပြန်ပြောင်းသတိရစရာတွေပါ။

(၁)

သူ့ကိုယ်သူ ဒေါ်ဒေါ်တဲ့
အသက်က ၄၀ ကျော်စ,ကလေး
အတော်ငယ်ပါသေးရဲ့
အရေးတော်ပုံကလာတဲ့ သတင်းစာဆရာ
လူငယ်တွေအပေါ် ကြင်နာရှာတယ်

အညာဆန်ဆန်အလှနဲ့
တက်ကြွထက်သန်
အားမာန်ရှိတဲ့ ရုပ်အသွင်
မြင်ရုံနဲ့ ကြည်ညိုမိတယ်
သူ့ကလောင်ကတော့
စိန်ဗေဒါထက်တောင်
လက်သံပြောင်သေးတယ်။
အဲဒီတုန်းက
ဗီယက်နမ်မှာ အမေရိကန် နယ်ချဲ့သမားတွေ
ရမ်းရမ်းကားကားမွှေနှောက်
စစ်အင်အားနဲ့ ခြောက်ခဲ့တာ မဟုတ်လား။

ဒေါ်အမာရဲ့
'လှုပ်ရှားနေသော ကမ္ဘာ'ကဏ္ဍက
နယ်ချဲ့လုပ်ရပ်မှန်သမျှ
ထောက်ပြဝေဖန်
လူထုကို အမြင်မှန်စေခဲ့တယ်။

(၂)

သမီးအကြီးက သန်းရင်မာ
ဆေးကျောင်းသူ သမီးရတနာ။
ကိုစိုးဝင်း ပြုံးချိုချိုနဲ့
တက္ကသိုလ်တက်စ ထင်ပါရဲ့။
ဖိုးသံချောင်း ခေါ် မောင်ချစ်ခင်
စိန်ပီတာမှာ စာသင်တုန်း။
မတင်ဝင်း ပိန်ရှည်ရှည်ကလည်း
ဥက္ကာနွေးရရနဲ့
ကျောင်းကအပြန် လွယ်အိတ်ကလေးချလို့။
ဗိုလ်ညို ခေါ် ညီပုလေး
ပြေးတုန်းလွှားတုန်း ဘော်လုံးကန်တုန်းနေမှာပေ့ါ။

ပွားစည်းလာတဲ့ သားသမီးရတနာတွေကလဲ
လိမ္မာယဉ်ကျေး၊ ချစ်စရာလေးတွေပဲ။

ဦးလေးနဲ့ဒေါ်ဒေါ်ကလဲ
အမြော်အမြင်ကြီးကြီးနဲ့
သားသမီးကို ပျိုးထောင်ရင်း
ကလောင်ကလဲ ထက်ထက်
နတ်ဖက်တဲ့ လင်မယား
မျက်စိရှင်ရှင်ထားပြီး
အများအတွက် တရားဖက်ရအောင်
အားတက်ရှင်လန်း၊ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းခဲ့တာ
ဝမ်းမြောက်နမော်၊ သာခုခေါ်စရာပါ။

(၃)

ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းကတော့
လူထုရဲ့ဦးခေါင်းပေါ့။
နှလုံးသားကတော့
အပြုံးများ တဝေဝေနဲ့
အဖေ အမေ ပမာ
ဦးလေးလှနဲ့ ဒေါ်ဒေါ်မာ။
လူထုကို အသရေတက်စေတဲ့
ခြေလက်ပမာ အယ်ဒီတာများကတော့
သူရ ရှမ်းပြည် ခေါ် ဦးထွန်းဖေ
ဒေါနတောင်ခြေက မောင်မဲ၊
ထောင်ထဲသွားရရှာတဲ့ မောင်နေဝင်း
မင်းသူရိန်တို့၊ ကိုသိန်းဟန်တို့လဲ ပါသေးရဲ့။
မန္တလေးက အောင်ဝင်း စိတ်ပညာ တို့ကလဲ
ဝါရင့် သမ္မာရင့် စာမြင့်မြင့်တွေရေးတဲ့ စာရေးဆရာတွေပေါ့။
တက္ကသိုလ်ဝင်း၊ မောင်သားနိုးတို့ဝိုင်းကလဲ

အချိန်ပိုင်း အယ်ဒီတာဆိုထင်ပ့ါ၊
ပညာရှိ ဦးဆန်းထွန်းတို့ကလဲ
လူထုရဲ့ ရိပ်ကွန်းမှာ ခိုလှုံခဲ့သူတွေပါ။
တက္ကသိုလ် မောင်စောလွင်၊ လူထုမောင်သစ်လွင်
ရွှေပြည်ဦးဘတင်ရဲ့သား ကိုတင်ဝင်း
လူထုစိန်ဝင်းတို့တတွေသာမက
ဦးဝင်းဖေ၊ ပေါ်ဦးသက်တို့ကလဲ
ပန်းချီဘက်က တအားတအင် မဟုတ်လား။
လူထုတိုက်သားများရဲ့အပေါ်က
ဆရာတော် ရွှေကိုင်းသားလဲ ရှိလေရဲ့။

မောင်သိန်းနိုင်၊ မောင်မိုးသူနဲ့ အမြင်မျိုးတူယောင်
တင်မိုး၊ ကြည်အောင်၊ မောင်စွမ်းရည်
အင်းဝဂုဏ်ရည်က ကိုလေးတို့ကတော့
ကွမ်းသွေးနီနီနဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်သမားတွေ
စတိုင်ထွားထွားနဲ့
လျှာဖျားတပွတ်ပွတ်၊ အားဝါးလွှတ်ပြီး
ကဗျာများ ရွတ်နေကြရော့ထင့်။
ပြီး – လက်ဖျားတချက်နှိပ်ရုံနဲ့
ပုံရိပ်တွေ တသီတတန်းထွက်တဲ့
သတင်းရဲ့အသက် ဓာတ်ပုံဆရာတွေကလဲ
စေတနာလှတဲ့ ကိုသိန်းတန်နဲ့ ကိုရွှေ
ညိုညိုရှည်ရှည်နဲ့ ကိုလှမြင့်တယောက်
နတ်မောက်ထွန်းရှိန်တို့လဲ ပါသေးရဲ့။
စာစီခန်းက ကိုတင်ရွှေ
ပုံနှိပ်မင်တွေတပေပေနဲ့ အလုပ်ဆင်း
ဦးစိုးဝင်းကလဲ
တလုံးချင်း စာပြင်နေတာကို မြင်ယောင်ယောင်။
ကိုမောင်မောင်ကတော့ မန်နေဂျာချုပ်
လူထုရဲ့ ဦးထုပ်ပေ့ါဗျာ။
ဧည့်ခန်းအဝင်ဝမှာ တလှုပ်လှုပ်နဲ့

အလုပ် လုပ်နေလေရဲ့။
ဒီလို လူထု ဝိုင်းတော်သား တလှေကြီးနဲ့
စာပေခရီး လှော်ခတ်ခဲ့ကြတာ
အမှတ်ရ လွမ်းဆွတ်မိသေးတယ်။

(၄)

လူထုလမ်းကို လိုက်တဲ့
လူထုတိုက် လူထုနေရာဟာ
စာပေအနုပညာ ဘုံရိပ်သာပါ။

မန္တလေးရဲ့ ရနံ့
တပျံ့ပျံ့သင်းနေတဲ့
လူထုစာပေပွဲခင်းပါ။

အမေမာဟာ
အကြေအညာက စာပေမိခင်ပါ။

စာပေအနုပညာ၊ ပန်းပွင့်ရာမှာ
လိပ်ပြာတောင်ပံ တဖျပ်ဖျပ် ခတ်ပြီး
စာပေစိတ်ဓာတ် မျိုးစေ့ချဖို့
ထာဝရ အသက်ရှင်နေမှာပါ။
အမေမှာ မသေပါ၊
ရာစုထောင်ချီပြီး
တောင်ဒီပါ ဇမ္ဗူကျွန်းမှာ
လွမ်းရစ်ဖွယ် အခြေအနေ
ထွန်းသစ်မယ့် အမေပါ။

လူထုသားချစ်
၉ ရက်၊ ဇက်တင်ဘာ ၂၀၀၃ ခုု၊

ဒန်ကို့ အသဲ သာတဲ့ည

နှင်းမိုင်း

- ငယ်ငယ်က

သိုးဆောင်းဒဏ္ဍာရီထဲက သူရဲကောင်း
ဒန်ကို့အကြောင်းကြားရ
အားကျခဲ့ဖူးတယ်။

- "ဟောဒီ ဖုန်းဆိုးကန္တာရကို ချန်ထားရစ်
မတ်စောက်တောင်တန်းတွေကို ကျော်လွှားပစ်
ရေကြည်ရာ ပရေရီ မြက်ခင်းသစ်ဆီကို သွားကြမယ်"
သူ့လူတွေကို အခါခါ ရှင်းပြ
အရှေ့ဆုံးက ချီခဲ့တယ်။

- လမ်းခုလတ်

ရိက္ခာပြတ် လမ်းပျောက်
တောနက်နက်ရဲ့ အချောက်အချားတွေကို သွေးပျက်
ခရီးမဆက်နိုင် လက်မှိုင်ချ
ငြင်းကြခုန်ကြ အချင်းများကြ
ဖျောင်းဖျခြင်းများစွာကို ခေါင်းခါနေကြတဲ့ အဆုံး
ကန္တာရသားအားလုံးရဲ့ ရှေ့ရေးကိုမြင်တဲ့ ဒန်ကို
သူ့ရင်ကိုခွဲ သူ့အသဲကိုထုတ်
အသဲကို ကိုင်မြှောက်ပြ
'လာ ကျုပ်နောက်က လိုက်ခဲ့ကြ' တဲ့။

- တဆတ်ဆတ် တုန်နေတဲ့ သူ့အသဲက

အလင်းဆက်တွေ တဖျတ်ဖျတ် ခုန်ထွက်လာလိုက်တာ
ကြယ်တံခွန်တခုထက် လင်းလက်သွား
မကြာမီ
ပရေရီကို ဘွားကနဲ တွေ့ရသတဲ့။

- ဒီည

တောင်သမန်အင်းမှာ

လတစင်းသာတယ်
အသေအချာ ကြည့်တော့
ဒါ ... လမှမဟုတ်ဘဲ
ဒါ ... ဒန်ကို့အသဲ
ဟုတ်တယ် ... ဒါ ဗမာပြည်က ဒန်ကို့အသဲ။

- အဲဒီလင်းလက် ရွှန်းမြ တောက်ပမှုမှာ

ပရေရီ မြက်ခင်းသွားတို့
ကဗျာတွေ ထွန်ယက်ကြ
ရင်ခုန်သံတွေ ကြဲပက်ကြ
အချစ်တွေ ပျိုးထောင်ကြ
ပင်လယ်တွေ စိုက်ပျိုးကြ
တွန့်ကြီးလှတဲ့ မယ်ဇယ်ပင်တန်း
ကြက်သီးဖြန်းဖြန်း ထမိတယ်။

- တကယ်ကို ဒီလဟာ

ပိန်းပိတ်နေတဲ့ ဦးပိန်တံတားထိပ်မှာ သာ
လရောင်ဆိတ်နေတဲ့ ထီးပေါင်းကားမှာ သာ
မယ်တော်မှောင်ကျနေတဲ့ ရွှေဝါပြည်မှာသာ
ဗေလင်စီ မညီနိုင်သေးတဲ့ ဂြိုဟ်ပြာအိုမှာသာ
လမင်းတရာထက်လည်းသာ
ရာစုတခုနီးနီး
သာပြီးရင်းသာခဲ့တာမို့
ဟို ... မဝေးတော့တဲ့ ကာလတခုမှာ
မိသားစုကွဲကွာ ကုဋေကုဋာ ထမင်းလက်ဆုံစားစေမယ်
ပန်းသမုဒ္ဒရာ ရောင်စုံဖြာ တိုက်တသောင်း တုန်အောင်
ပွင့်စေမယ်
ခေတ်မီကျန်းမာ ကမ္ဘာရွာ ငြိမ်းချမ်းသံစုံ လွှမ်းစေမယ်။

(အကျဉ်းထောင်အတွင်း ကျင်းပခဲ့တဲ့ အမေမာ့မွေးနေ့ အခမ်းအနားမှာ ဂုဏ်ပြု ရွတ်ဆိုခဲ့တဲ့ ကဗျာ ဖြစ်ပါတယ်။)

ဇွန်မိုး
၂၉-၁၁-၂၀၀၁။

ငါတို့ ခေတ်ရဲ့ ကြယ်တာရာ
လူထုဒေါ်အမာ

ထွန်းမြင့်အောင်

လူထုဒေါ်အမာ
အမေဟာသင်္ကေတတခု
အသက်ရှိတဲ့ နိမိတ်ပုံ
သမိုင်းဇာတ်ခုံပေါ်က
နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး
အာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေး ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေး
ကျောင်းသားသပိတ်
ပြည်သူ့စာပေ
အမေ ဘာနဲ့မှ လဲမစားခဲ့ဘူး။

ပူခြစ်တောက်လောင်နေတဲ့ ဖုန်းဆိုးမြေမှာ
အမေက
အမေဘဝကို ကျောက်သားကျောက်စိုင်လို သဘောထား
လောကဓံရဲ့ အထုအဆစ်ကို ကြံ့ကြံ့ခံ
ခေတ်ကာလများရဲ့ ဇာတ်ဝင်တေးဂီတတွေကို
စည်းဝါးပီသလာစေဖို့
ဂန္ထဝင်မြောက်ရိုက်ချက်တွေနဲ့ အစွမ်းကုန်တီးခတ်
အဖိနှိပ်ခံလူထုဘက်က
မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ခဲ့တယ်။

အမေတို့ခေတ်ကအကြောင်းတွေကို
ပြန်ပြောနေတဲ့ အမေ့ရှေးစကား
ကျနော်တို့ခေတ်များစွာအတွက်
လတ်ဆတ်တဲ့တေးသွားတွေပါအမေ။

မနာလိုစရာကောင်းလောက်အောင်

ကောင်းလိုက်တဲ့အမေ့ပါရမီ
အိုကြီးအိုမနဲ့
ထမ်းထားလိုက်တဲ့ဝန်တွေ
တချက်မညည်းဘူး
ကျနော်တို့လူငယ်တွေထက်တောင်
အမေ့လက်စောင်းက ထက်သေး
နုပျိုနေလိုက်တာ
၈၈ မျိုးဆက်တွေမပြောနဲ့
၂၀၀၇ ဗကသမျိုးဆက်တွေနဲ့တောင်
စကားလက်ဆုံကျလိုက်သေး
ညီညွတ်ရေး
ငြိမ်းချမ်းရေး
အမေ တဖွဖွပြောခဲ့တဲ့စကား
ကျနော်တို့ရဲ့ နှလုံးသားမှာ
ကျောက်သားအတိ ဖြစ်နေမှတော့
အမေစိတ်ချခဲ့ပြီပေါ့။

ကျနော်တို့
ငိုကြွေးမနေတော့ဘူး အမေ
အမေက သေသွားတာမှ မဟုတ်တာ
သူရဲကောင်းတို့ ကောင်းကင်ထက်မှာ
အလင်းလက်ဆုံး ကြယ်တာရာအဖြစ်နဲ့
နှစ်ပေါင်းများစွာ
မိုးစုံးစုံးချုပ်နေတဲ့
စစ်ဖိနပ်ထဲက မြန်မာပြည်ကို
အမေ့နှလုံးသားပေါ်မှာ
မိုးစင်စင်လင်းစေဖို့
အမေ့အပြုံးတွေနဲ့
မျက်နှာသစ်ပေးအုန်းမယ်ဆိုတာ ...
အမေ့ရိုးရာပုံပြင်တွေနဲ့

စာမျက်နှာအသစ်ကို
ဒီဇိုင်းအသစ်ဆင်ပေးဦးမယ်ဆိုတာ...
အမေ မပြောခဲ့ပေမယ့်
ကျနော်တို့သိနေတယ်အမေ
ကျနော်တို့ သိနေတယ်။ ။

ထွန်းမြင့်အောင်
၈၈ မျိုးဆက်ကျောင်းသားများ

အာဝေဏိက ဝုဏ်ရှင် အမေ

အောင်ဟိန်း(မုံရွာ)

ဟယ်—
မရဏမင်း
အလိုက်ကန်းဆိုးမသိ လုပ်ရက်ပါဘိ ကွယ်ရို့
ဒါ ဒို့ အမေ
ပြည်သူချစ်တဲ့အမေ၊
လူထုချစ်တဲ့အမေ၊
ရဲရဲတောက်အမေကွ။
ကိုလိုနီကို အံတု
ဖက်ဆစ်ကို မမှု
အာဏာရှင်ကို ဂရုမပြုတဲ့အမေ ဒို့အမေကွ။
လွတ်လပ်ရေး ဝန်
တော်လှန်ရေး ဝန်
ငြိမ်းချမ်းရေး ဝန်
အမျိုးသားရေး ဝန်
ဝန် အလီလီ ထမ်းခဲ့တဲ့အမေ ဒို့အမေကွ။
စာပေဂီတ အနုပညာ
ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှု

လူမှုသမိုင်း
အမွေအပိုင်းပိုင်းကို ပေးသွားတဲ့အမေ ဒို့အမေကွ။
မြန်ပြည်သမိုင်းမှာ
သားသမီး အနန္တကို မွေးထုတ်
နောင်လည်း မွေးထုတ်ဦးမယ့်အမေ
အာဝေဏိက ဂုဏ်ရှင်
သား အနန္တရဲ့ မိခင်
သား အနန္တက ချစ်တဲ့အမေ
သား အနန္တကို ချစ်တဲ့အမေ
အနန္တ မေတ္တာရှင် အမေ
အနန္တ ကရုဏာရှင် အမေ
အနန္တ မုဒိတာရှင် အမေ။
လူထုအမေ ဒို့အမေကွ၊ ဒို့အမေ။

ယနေ့ နံနက် (၈ နာရီ ၃၇) မိနစ် က ကွယ်လွန်ခဲ့တဲ့ ပြည်သူချစ်တဲ့ အမေ (လူထု ဒေါ်အမာ)၊ (၉၃) နှစ်၊ သား အနန္တရဲ့ မိခင်ကြီး အတွက် အဝေးရောက်သားတယောက်ရဲ့ ဝမ်းနည်းမှတ်တမ်း ကဗျာဖြစ်ပါတယ်။ အမေမာ ကောင်းရာ သုဂတိလားပါစေ။

အောင်ဟိန်း (မုံရွာ)
၇ ရက်၊ ဧပြီ၊ ၂၀၀၈။ နံနက် (၁၀ နာရီ ၄၀)

သမဂ္ဂအာမေသို့ ကန်တော့ပန်း

ခွန်ဆိုင်း

ကျေးဇူးတင်ပါတယ်အမေ
ဒီလောက်အသက်ရှည်ရှည်နေပေးခဲ့တာ။
အသက် ၉၀ ကျော်အောင် ဒီအကျင့် ဒီစာဂ
ဒီသီလ ဒီမေတ္တာ
ဒီစေတနာ ဒီအသိနဲ့
ကတိတည်တည်
သတိမြဲမြဲ ဒီမြေဒီအခြေမှာ ဒီလိုနေရခဲ့တာ နေပေးသွားတာ
နည်းတဲ့ မဟာကရုဏာလား အမေ။
လူတွေကတော့ နှမြောကြ ဝမ်းနဲ့ကြတာပေါ့။
အမေရှိနေသမျှ စေတီထိုက်တာကိုး။
ပုထုဇဉ်တွေဆိုတော့လည်း
အမေရေစက်ချမှ
သားတို့ ရင်ထဲက ကုသိုလ်တွေက ပိုးပိုးပေါက်ပေါက်ယိုကျ
အမေအမျှဝေမှ
သမီးတို့လိုက်ရတဲ့ သာဓုတွေက ပီတိပိုဖြာရတာကိုး။
သားသမီးတွေမှာလည်း အကျိုးများ
အမေ့မြေအမေရေမှာ တိုးပွား
ဗောဓိညောင်လို အရိပ်တပါးအမေရေ။

စိတ်ချလို့သွားအမေ
သားသမီးတွေလူလားမြောက်
အမှန်နဲ့အမှား တရားနဲ့မတရား
ပိုင်းခြားတတ်တဲ့အရွယ်တွေ ရောက်ကြပြီ
ကုသိုလ်တံတားများဘယ်လိုဆောက်
အကုသိုလ်တရားများဘယ်လိုဖျောက်

သဘောပေါက်တယ်အမေ
မြေးချစ်တွေလည်းအတောင်ပေါက်
နိုင်ငံတကာ တံခါးတွေကို သိက္ခာရှိရှိခေါက်တတ်ကြပြီ။

စိတ်ချအမေ
ဓမ္မကမ်းပါးမှာ အမေထားခဲ့တာ
သားတဖျာ မြစ်တဖျာမှ မဟုတ်တာ
အပွားအစည်း သွေးသစ်တွေဝေဝေဆာဆာဖွံ့
သားသမီး မြေးမြစ်တွေ ကုဋေကုဋာနဲ့
ဒီမြေဒီကမ္ဘာမှာ
ဒီမိုတမြေတရွာ တည်လို့ရပါရဲ့အမေ။

(အောင်ဆန်းတို့အမေ ဗဟိန်းတို့အမေ အောင်ကျော်တို့အမေ
ချွန်မြကြစေ၊ တွန်ကကြစေ၊ ဇာနည်အိုးဝေ)
သမဂ္ဂအမေ သီချင်းကို ဆိုနေရင်း
ထောင်ထဲကအမေ့သားတွေအမေ့ဂုဏ်တော်တွေကို အောက်မေ့နေကြမှာပါ။
မြေအောက်က အမေ့သမီးတွေ အမေလိုဖြစ်အောင် ကျင့်ကြံနေကြမှာပါ။
စစ်ဖိနပ်အောက်က အမေ့ပြည်သူတွေ ရှန်းထနေကြမှာပါ။
အဝေးရောက် အမေ့သားသမီးတွေ အမိမြေအတွက် တိုက်ပွဲဆက်နေကြမှာပါ။

ခွန်ဆိုင်း
၈-၄-၀၈

အဲဒါ အမေ လူထုဒေါ်အမာပေါ့

မောင်စိုးချိန်

ကျောက်သားကျောက်စိုင်တွေဟာ
ရာစုနှစ်များ ၊ ထောင်စုနှစ်များ
ရာသီတိုက်စားမှုများထဲမှာ
ပျောက်ကွယ်သွားတတ်ရဲ့။

အမေရဲ့
လွတ်လပ်ရေးစိတ်ဓာတ်စာပေအမွေဟာ
ဟောင်းအိုစနစ်
ခေတ်ကာလ ရာသီ တိုက်စားစမ်းပါစေ
ဘယ်မှာပျောက်ကွယ် လွင့်ပါးသွားနိုင်မယ်ပ။

လူတွေဟာ
အသက်အရွယ်ကြီးလာ
ခါးတွေကိုင်းမယ်
အမြင်အာရုံတွေ မှုန်ဝါးမယ်
သေဆုံးခြင်းရဲ့နောက်မှာ
မြေလွှာအဖြစ်
ရေလွှာအဖြစ် ပြောင်းသွား
ဒါဟာသဘာဝ တရားပဲလေ။

အမေ့စာပေတွေက
အချိန်ကိုလွန်မြောက်
အရွယ်ကိုလွန်မြောက်
နေရာဒေသကိုလွန်မြောက်
တိမ်းစောင်းညွှတ်ကိုင်းဖောက်ပြန်မသွား

မှုန်ဝေသွားခြင်းမရှိ
ခွန်အားရှိတဲ့စာပေ။

အမှောင်ဆုံးညတွေမှာ
မုန်တိုင်းလမ်းပေါ်မှာ
လမ်းပျောက်မှုန်ဝါး
စမ်းတဝါးဝါး လျှောက်လှမ်းရင်းတွေ့
ရူပံကြွယ်အမေ့ကို
အမေ့ စာပေတွေကိုပေ့ါ။

နောက်တော့
အမေမာနဲ့ အမေမာ့စာ
ရင်တွင်းမှာ ချိတ်ဆွဲ လင်းဖြာ
လပြည့်ဝန်းပမာ အမေမာ
လပြည့်ဝန်းပမာ အမေ့စာ

စာရေးဆရာရဲ့ လက်နက်ဆိုတာ
သူတို့ရဲ့စာအုပ်များသာ
ပဲ့ရှဲ့နံဟောင် စုတ်ညစ်
ဟောင်းအိုတဲ့ခေတ်ကို
ဖြိုဖျက်ပစ်တဲ့ စာပေလက်နက်တွေပေ့ါ
အမေမာဟာ
ငါတို့ခေတ်ရဲ့ လူသားတွေအတွက်
လက်နက်တွေကို ပေးခဲ့လေရဲ့။

တကယ်တော့ အမေ့စာတွေဟာ
အမေ့စာတွေထဲကအမေမာ
အမှောင်ဘဝတွေထဲက
တရဲရဲဝင့် ၊ နေလုံးပွင့်။ ။

မောင်စိုးချိန်
မေ ၁ ရက် ၂၀၀၈

အမေမှာ ဘယ်တော့မှ မသေ

ဇင်ဇင်

နှစ်ပေါင်း ၉၃ နှစ်အတွင်းမှာ
သာခဲ့တဲ့ လ
လင်းခဲ့တဲ့နေ
ကြွေ သွားပြီတဲ့လား

တကယ်တော့
ကြွေသွားတဲ့ ခန္ဓာကိုယ် ပန်းတပွင့်နောက်မှာ
မသေတဲ့စာပေ
ရှင်သန်နေပေ့ါ။

ဖောက်ပြန်တဲ့စာပေအားလုံး
သေဆုံးပျောက်ကွယ်သွားစမြဲ
သို့ပေမဲ့ လူထုစာပေ
မသေဘူးဟေ့ မသေဘူး
အမေ့စာပေ၊ မသေ
အမေဟာ ကျမတို့အသဲနှလုံးထဲ
စွဲမြဲ ရှင်သန်နေ
တရဲရဲလင်းပနေ
အမေမှာ ဘယ်တော့မှ မသေ။ ။

မေလ ၂ ရက် ၂၀၀၈

အမေမာ ထာဝရ မသေပါ

ရဲရင့်သက်ဖွဲ့

မရဏာမင်းရဲ့
သိမ်ဖျင်းတဲ့ အမိန့်သံဟာ
ကျန်းမာရေး မကောင်းသူတယောက်ရဲ့
နေကောင်းထိုင်သာ ရှိမှုမျိုးနဲ့
ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့ မနက်ခင်းကို
ဖြားယောင်းသွေးဆောင် သွားခဲ့တယ်။

ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း
အင်ဖော်မေးရှင်း တက္ကနိုလော်ဂျီ
နည်းပညာတိုးတက်မှုများက
ကမ္ဘာကြီးကို
ရွာကြီးတရွာ ဖြစ်စေခဲ့ပြီ...
အဲဒီရွာကြီးထဲမှာ
ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့ မနက်ဟာ
အနုမြူဗုံးတလုံးလို ပေါက်ကွဲ
ငါတို့ ပိုးစိုးပက်စက်
အသဲတွေ ဟက်တက်ကွဲခဲ့ပေါ့။

အမေမာဆိုတာ
ပြည်မြန်မာ သာမက
ဒီကမ္ဘာမှာပါ
လူရှိသေ ရှင်ရှိသေ
ဘယ်တော့မှ မသေတဲ့
စာပေနယ်ရဲ့ မီးရှူးတန်ဆောင်လည်းဖြစ်
မျိုးဂုဏ် ရိုးဂုဏ် ဇာတိမာန်ဂုဏ် ထက်သန်တဲ့
ကဗ္ဘာရရဲ့ နှင်းဆီတပွင့်လည်း ဖြစ်တယ်။

အမေ…ရေ
သားတို့ခေါ်သံကြားလား
သားတို့အော်သံ ကြားလား
အမေ့အရိပ်မှာ
သားတို့ခိုနား
သားတို့ တာဝန်မကျေခဲ့ကြပုံများ
ခွင့်လွှတ်ပါ အမေ။

အမေ…ရေ
အသက် ကိုးဆယ့်နှစ်နှစ်ဆိုတာ
ဗမာပြည် လူ့သက်တမ်းမှာ
သေပျော်ပြီလို့ ဆိုနိုင်ပေမယ့်
ပြည်တွင်းဖြစ် ဖက်ဆစ်လက်အောက်မှာ
အမေ…နေမပျော်ခဲ့ဘူးဆိုတာ
သားတို့ သိပါတယ်အမေ။

အခုတော့…
အဆိုးအကောင်းကို
အကျိုးအကြောင်းနဲ့ ရှင်းပြပေးမယ့်သူ
သွန်သင်ဆုံးမ ပေးမယ့်သူ
အမေ မရှိတော့ဘူး။

အမေ့ကိုယ်စား
အမေထားသွားတဲ့
စာပေ အမွေအနှစ်တွေနဲ့
ဗမာပြည်တခေတ်သစ်အောင်
သားတို့ ကြိုးစားဖော်ဆောင်သွားပါ့မယ် အမေ။
အမေမှာ ကောင်းရာ သုဂတိ လားပါစေ။ ။

ရဲရင့်သက်ဖွေ့
မေ ၇၊ ၂၀၀၈

“ “em;pixm;&wt o&i”

ရဲဘော်စိုးချစ်

(၁)

• မမှန်တဲ့ရပ်တည်ချက်
သူ့တသက်မှာ
တစက်မှမရှိ

(၂)

• ခေတ်တိုင်းခေတ်တိုင်းမှာ
မမြင်သာတဲ့ကောင်းမှု
မကြားနိုင်တဲ့အသံမဟုတ်

(၃)

• ပြည်သူအပေါင်း
ထောင်သောင်းမက
သေကြေကြတဲ့
ကာလမျိုးမှာ
‘နီးရိုး’ အသွင်
အာဏာရှင်က
ဝင်္ကန္တ*ပွဲ
ဆင်ယင်နွဲ့သော်
‘ဒေါ်ဒေါ်’ ဘာမျှား ပြောမည်နည်း။

(၁၀ – ၅ – ၂၀၀၈)

✱ ဝင်္ကန္တပွဲ – ဆန္ဒခံယူပွဲ

သံမဏိလိပ်ပြာ ပန်းလိပ်ပြာ

ငြိမ်းချမ်းသူ

အဲဒီနေ့မှာ
ရေဝတီ ပန်းမပန် တေးမသီဘဲ
မြစ်ကိုတိတ်ဆိတ် ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ စီးဆင်းစေခဲ့တယ်
သူ့ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှုကို
ကမ္ဘာမြေနဲ့အတူဖော်ပြခဲ့တယ်
သူ့မျက်ရည်ဟာ သူ့မြစ်ရေပဲလို့ ပြောလိုက်တယ်။

အဲဒီနေ့မှာ
ရေဝတီက
ကဗျာဆရာကို တိုတိုရှင်းရှင်းပဲ ပြောခဲ့တယ်။

တသက်လုံးကောင်းတာလုပ်ပြီး
တသက်လုံး မကောင်းတာကို ရှောင်တဲ့သူဟာ
အမေပါတဲ့
တဘဝလုံး မှန်တဲ့ဘက်ရပ်ပြီး
တဘဝလုံး မမှန်တဲ့ဘက်ကို တိုက်ခဲ့သူဟာ
အမေပါတဲ့
အလင်းနေ့သစ်တခုအတွက်
သူ့ခင်ပွန်းသည်ကိုပေးဆပ်
သူ့သားကိုပေးဆပ်
မိမိကိုယ်ကိုပါ ပေးဆပ်ခဲ့သူဟာ
အမေပါတဲ့။

အဲဒီနေ့မှာ
ရေဝတီက
ကဗျာဆရာကို ထပ်ပြောတယ်
စွဲစွဲမြဲမြဲမှတ်ထားဖို့လဲ မှာသွားတယ်။

မွန္တလေးရဲ့ကျက်သရေ အမေ
ရော၀တီရဲ့ကျက်သရေ အမေ
ဗမာပြည်ရဲ့ကျက်သရေ အမေ
အဲဒီအမေဟာ
သံမဏိလိပ်ပြာ ပန်းလိပ်ပြာ
အဲဒီအမေဟာ အမေမာ
ပြည်သူချစ်တဲ့ ဒေါ်အမာ
လူထုဒေါ်အမာ … တဲ့။

အဲဒီနေ့မှာ
ရော၀တီက
နောက်ဆုံးပြောသွားတယ်။

လူတချို့က
ကိုယ့်အမည်ကိုယ့်နာမကိုကျန်စေဖို့
သမိုင်းခေတ်အဆက်ဆက်မှာထားရစ်ဖို့
သေနတ်လက်နက်နဲ့ ကမ္ပည်းကျောက်စာထိုးလို့
အမဲကိုအဖြူလုပ်လို့။

ဒါပေမဲ့
ရော၀တီရဲ့မိုးကောင်းကင်မှာတော့
"အမာသည် အပျော့မဟုတ်
အဖြူသည် အမည်းမဟုတ်
အဖြောင့်သည် အကောက်မဟုတ်"
ပန်းကနုတ်စာကနုတ် အလှတို့ဟာ
ထာ၀စဉ်လေပြည်လေညင်းနဲ့အတူ
နေရောင်လရောင်နဲ့အတူ
လွင့်ကြူမွှေးကြူနေလို့
ဝင်းတောက်ရဲတောက်နေလို့။ ။

ငြိမ်းချမ်းသူ
၂၀၀၈ မေ ၇ ရက်။

အမေနဲ့ တူတဲ့ အမေ
သို့ မဟုတ် —

ဖိုးနီ

(၁)
အမေရေ ...
တောင့်ထား တောင့်ထားလို့
အားပြုနေကြရင်းမှာပဲ
သဘာဝတရားက
အမေ့ကို ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့ပြီ ။

ကျုံးရေပြင်
ဘောင်ဘင်ခတ်
ဝေဒနာကမ်းစပ်ကို
တဖျပ်ဖျပ် ရိုက်ပုတ်ကြပေါ့ ။

အရှေ့ဘက်ဆီက
ရှမ်းရိုးမ
ပျပျမှိုင်းမှိုင်း
ဝေဆိုင်းနေတဲ့မြူ
ပူပင်သောက လှိုင်းလုံးကြွလို့ ။

စစ်ကိုင်းမင်းဝံတောင်ရိုး
“မိုးကြိုး” ဒေါသနဲ့ပစ်သတဲ့
နွေခေါင်ခေါင် မိုးရွာ
အလွမ်းတွေပဲ ဖြစ်မှာပါ ။

ရောမြစ်မ
ကြိတ်မနိုင်ခဲမရ
ရင်ဝစည်တီး
ရေစီး မတန့်စေနဲ့နော် ။
မန်းတောင်ရိပ်ညို
ရင်ဖိုနွမ်းဟိုက်
ပင့်သက်လှိုက်မော·
ချစ်သောသူနှင့်ကွေကွင်းရ
တရားဓမ္မနဲ့သာ ဖြေပါတော့ ။
ပုပ္ပားတောင်ထု ထက်
လေးနက်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်
အမေ သေရကျိုးနပ်ပါတယ် ။

(၂)

အမေရေ
ပုပ်အဲ့ညစ်သိုး
စနစ်ဆိုးဝဲဂယက်ကြီးထဲမှာ
သားတို့ကို
ထားရစ်ခဲ့ပေါ့ ။

မျှော်လင့်ချက်နဲ့
အသက်ရှင်ခဲ့တဲ့အမေ
နောက်ဆုံး နှလုံးခုန်သံ တစ်ချက်
မျှော်လင့်လျက်ပဲဖြစ်မှာပါ ။

ပန်းခြင်း… ပန်းခွေ
အလွမ်းတွေနဲ့ဝေ …
အမေရဲ့ အပြုံးမှာ……
မေတ္တာအရိပ်လွှမ်းနေတယ်
သတ္တိအရောင်သန်းနေတယ် …
မေတ္တာနဲ့သတ္တိ ဖျော်စပ်ထားတဲ့

အမေ့ရဲ့အပြုံးကို ဖွဲ့နွဲ့ဖို့
စကားလုံးကာရန် ရှာပေးကြပါကုန် ။

ငယ်ငယ်တုန်းက
ဂေါ်ကီရဲ့ အမေ
စာအုပ်ထဲမှာ တွေ့ဖူးတယ်
အမေနဲ့တူတဲ့အမေ
မွန္တလာမြေ မှာ
အသေအချာရှိခဲ့တယ် ... ။
သြော် အမေ ...
ပြည်သူကိုချစ်
တိုင်းပြည်ချစ်သတဲ့
ပြည်သူတွေရဲ့ဒုက္ခ ... ဝေမျှ
ရင်ဝစူးနစ်သောကတွေနဲ့အိုမင်းခဲ့ရတယ် ။

တူတံစဉ်ကိုချစ်တဲ့သား
သူပုန်ဖြစ်သွားတော့
သူပုန်ရဲ့အမေဘဝ
သောကတွေထပ်ဆင့်ခဲ့ပေါ့
ဒါပေမဲ့ ...
ဂုဏ်တင့်ပါတယ်အမေ၊

(၃)
ဟိုး အတိတ် ...
အမေ့ထီးရိပ်မှာ
အဟောင်းနဲ့အသစ်တို့ချိတ်ဆက်
လက်ချင်းတွဲ လို့ ...
ရောင်စုံပန်းပွင့်တို့
ရနံ့ချင်းထိ
သံစဉ်ညှိ ကြရင်း... ...
အမေ့အလင်းရောင်အောက်

ပန်းကောက်သူကောက်
လမ်းဆက်လျှောက်သူလျှောက်ခဲ့ပေါ့။

သမိုင်းကြောင်း
ကောင်းခဲ့တဲ့ အမေ ...
ဘဝရဲ့ မွန်မြတ်သန့်စင်မှုကို
မျက်လုံးအိမ်သဖွယ်
ကာကွယ်ခဲ့တဲ့အမေ ...
ငြိမ်းချမ်းရေးကိုချစ်
စစ်ကိုဆန့်ကျင်တဲ့အမေ ...
စာပေကိုမြတ်နိုး
သမိုင်းကိုတန်ဖိုးထားတဲ့အမေ ...
သြော် အမေ ...
အမေရဲ့ဂုဏ်ကျေးဇူး အနန္တ ကောင်းမှု
သာဓု ... သာဓု... သာဓု။

ပန်းလိုမွှေး
ပန်းလိုလှတဲ့ ...အမေရေ
"ဝေ"နေစဉ်မှာ
ကမ္ဘာလောက
အလှဆင်ခဲ့ပေါ့ ...
အသက်နဲ့အမျှ
ဘဝကုသိုလ်
တစ်ပွေ့တစ်ပိုက်
ပြုလိုက်ရပြီပဲ ကျေနပ်ပါတော့ ။

ခုတော့ ... အမေရေ
"ကြွေ"ခဲ့ပေါ့ ... မတတ်သာ
အမေ့အရိုးပြာ
ရောနဲ့အတူစီးမျော
သမုဒ္ဒရာ အသွယ်သွယ်လက်ဆင့်ကမ်း

ကမ္ဘာမြေတစ်ဝှမ်း
မုချ ဥဒါန်းတွင်ရစ်ပေလိမ့်မယ် …. ၊

လူထုချစ်တဲ့ အမေမှာ
ကောင်းရာသုဂတိလားစေသော် ။

ဖိုးနီ
၁–၅–၀၈

လွှမ်းထိုက်လို့မှန်း

ရင်ကိုသာစည်တီးလို့
ငိုချင်းသာ ညည်းချင်တော့တယ်
ပြည်ကြီးအလှ မဲ့ရလေပြီ
ဆွေးမပြေနိုင်ဘု၊
ဝေးတမြေ အမေ့သားတွေက
ကြွေးမကျေ မမေ့တရားတွေနဲ့
ဝပ်တွားကာ ခြေအစုံဦးခိုက်တယ်
လွှမ်းထိုက်လို့မှန်း။   ။

ရန်နိုင်ထွန်း

လွှတ်မြောက်နယ်မြေ ကိုးရီးယား

အမေ ...သို့ .

အောင်ငြိမ်း

ရောဝတီ
သူ့သမီးကြီးရဲ့ အရိုးပြာကို
ပွေ့ဖက်သိမ်းဆည်း
တငြိမ့်ငြိမ့်စီးဆင်းသွားလေပြီ

အတိုင်းမသိ ကောင်းကင်
နီလွင်တောက်ပ
မိုးလုံးပြည့်အလွမ်း
ပန်းများသွန်ချ နှမြောတမ်းတ
ရိုးမပေါ်က ပန်းခြင်း
လွမ်းခြင်းအပေါင်းနဲ့ ဦးညွှတ်
အမေများရဲ့အမေ
ထာဝစဉ် ဉဒါန်းတွင်ရစ်ပါစေ

မှိုင်းရဲ့သမီး
ဆန်းရဲ့ရဲဘော်
ဦးလှရဲ့ငယ်ကျွမ်းသူ
သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ
လူထုသတင်းစာဆရာ
ပြည်သူချစ်တဲ့အမေမာ
ကိုလိုနီခေတ်

လွှတ်လပ်ရေးခေတ်
စစ်အစိုးရခေတ်
ခေတ်အဆက်ဆက်
ပြည်သူဘက်ကရပ်တည်
ဖိနှိပ်မှုအပေါင်း
ထောင်းထောင်းထဆန့်ကျင်
မေတ္တာ သစ္စာ သမာဓိ သတ္တိ
ဂုဏ်ရည်မြင့်မား
အာဇာနည်များရဲ့အမေ
သူရဲကောင်းတို့ရဲ့အမေ
အမေမသေဘူး

၉၃ နှစ်
လူ့သက်တမ်းပြည့်
နေသွားခဲ့တဲ့အမေမှာ
တသက်မှာ နှစ်ခါမသေခဲ့
တသက်မှာ နှစ်ခါနေစေချင်ရဲ့ ။ ။

အောင်ငြိမ်း
(၂၃၊ ၄၊ ၂၀၀၈)

ငြိမ်းသက် တမိနစ်*

စိုးမြင့်မြတ်

(၁)
မိုးမှောင်ကျခိုက်
လှိုင်းလေပုတ်ရိုက်
လမိုက်ညမှာ အမေဟာ
ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မီးပြတိုက်ပေါ့။

တောကြီးမျက်မည်း
လမ်းပျောက်သူများ
လမ်းမှန်ညွှန်ပြ
အမေဟာ ခုဝံကြယ်အမှန်ပ။

နက်ရှိုင်းချောက်ကမ်းပါး
တောင်ကြီးဆီးတား
ခရီးဆက်မရတဲ့အခါ
အမေဟာ အားလုံးအတွက်
ပေါင်းကူးတံတားပေါ့။

အမေက အမေတွေများစွာ
သားသမီးကုဋေကုဋာ
ဗမာပြည်အတွက် မွေးဖွား
ချန်ထားရစ်တဲ့ အဖိုးတန်အမွေ
စာပေ
ငြိမ်းချမ်းရေး
မျိုးချစ်စိတ်
....

(၂)

၇–၄–၀၈

လူထုကို ချစ်တဲ့ လူထုက ချစ်တဲ့
အမေမာ
သမိုင်းတန်ဖိုး
ထမ်းရွက်ပိုးပြီး
ခရီးဝေးတနေရာ
ထာဝရခွဲခွာ
ကြေကွဲဝမ်းနည်းစိတ်
အမေ့အတွက်
လေးနက်အဓိဋ္ဌာန်
ငြိမ်သက်တမိနစ်။

* ဆရာညီပုလေး ခေါင်းစဉ်ဖြစ်ပါတယ်။

စိုးမြင့်မြတ်

အမေမာသို့ ဂါရဝပြုခြင်း

ကျော်ဆွေ

အမေမာ၏ နောက်ဆုံးခရီးကို ခံစားရေးဖွဲ့ပါသည်

* ၂၀၀၈ မေ ၇ ရက် နံနက်ချိန်ခါ
ဗမာပြည်မှာ
အချိန်အခါမဟုတ် နေလုံးကွယ်ပျောက်
အမှောင်အောက် ကျရောက်ခဲ့တယ်။

* ထိုစဉ်ခဏ
ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီး
တုန်ခါမြည်ဟည်း
ကမ္ဘာကြီးကိုရိုက်ခတ်
နေရာအနှံ့ရောက်နေကြတဲ့
အမေမာကိုချစ်သူတွေအကြား
ကြေကွဲပူဆွေး
ငိုကြွေးတမ်းတ
“အမေလူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်ရှာပြီ”...တဲ့။

* အမေလူထုဒေါ်အမာဆိုတာ
တိုင်းပြည်ကိုချစ်
အမျိုးကိုချစ်တဲ့

ဘာသာကိုချစ်
ရိုးရာအမွေအနှစ်ကိုချစ်တဲ့
စာပေကိုချစ်
ယဉ်ကျေးမှုကိုချစ်တဲ့
ဓလေ့ထုံးစံကိုချစ်
နှုးညံ့သိမ်မွေ့မှုကိုချစ်တဲ့
ချစ်တတ်သူအားလုံးတို့ရဲ့အမေ။

* အမေလူထုဒေါ်အမာဆိုတာ
ဗမာပြည်အဖိနှိပ်ခံပြည်သူအားလုံးရဲ့အမေ
အမှန်တရားကို မြတ်နိုးသူတို့ရဲ့အမေ
အနာဂတ်ကို မြတ်နိုးသူတို့ရဲ့အမေ
ဗကသရဲ့အမေ
ရဲရင့်သူတို့ရဲ့အမေ
ရဲဘော်ထွန်းကျော်ရဲ့အမေ
ရဲဘော်ဖိုးသံရဲ့အမေ
ဆရာညီပုလေးရဲ့အမေ
သူတို့တတွေရဲ့ တိုက်ဖော်တိုက်ဖက်
ကျေးလက်မုန်တိုင်းဆင်နွှဲနေသူတွေရဲ့အမေ
မြို့ပြတိုက်ပွဲဆင်နွှဲနေသူတွေရဲ့အမေ
စစ်အကျဉ်းထောင်ထဲမှာရှိနေသူတွေရဲ့အမေ
လက်နက်ကိုင်စွဲတိုက်ပွဲဝင်နေသူတွေရဲ့အမေ
ဗမာပြည်အနှံ့
စစ်ကျွန်ဘဝက လွတ်မြောက်ဖို့တိုက်ပွဲဝင်နေသူ...
ကျွန်တော်တို့အားလုံးရဲ့အမေ။

* အမေလူထုဒေါ်အမာဆိုတာ
သူ့ခေတ်သူ့အခါက
သူ့ပခုံးထက်မှာ တင်ပေးခဲ့တဲ့
ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး
အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး

သမိုင်းပေးတာဝန် ကျေပွန်ခဲ့ရုံမက
လွတ်လပ်ရေးဒီဘက်
ပြည်တွင်းစစ် နှစ် ၆၀ ခရီးကာလ
ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး
ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်
မှိုင်းဇေဒ၊ မှိုင်းဝါဒကိုပွေ့ဖက်
မှိုင်းရဲ့နောက်က ထက်ကြပ်မကွာလိုက်ရင်း
ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ
ပြည်သူဘက်ကရပ်တည်
ပြည်သူနဲ့အတူနေ
ပြည်သူလိုခံစားလို့
ပြည်သူအတွက် ပျားရည်စက်
ရန်သူအတွက် ဓားတလက်မို့
စစ်ဘုရင်များက ရန်ငြိုးပွားပြီး
ဇနီးခင်ပွန်း လက်ကျန်သားလေးနဲ့အတူ
ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခဲ့ပေမယ့်
အဖြူသည် အမည်းမဟုတ်
အမာသည် အပျော့မဟုတ်
(၁၉၃၆ ဒုတိယ ကျောင်းသားသပိတ်
သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ မအမာ၏
အော်တိုမှာ ဆရာမင်းသုဝဏ် ရေးသားခဲ့သည့်စာ)
အမေမာသည် မာမြဲမာလျက်
နောက်ဆုံးအထိ မာခဲ့တယ်။

∗ အမေမာက
အဝေးရောက် သားများသမီးများအား
ငြိမ်းချမ်းရေးပန်း ဆင်မြန်းကာ
အိမ်ပြန်ရောက်လာရင်
ရွှေပြည်တော်သစ်ထူဆောက်ရေးအတွက်
ခါးတောင်းကျိုက်မဖြုတ်
အားမာန်ထုတ်ကာ

တပျော်တပါး ပါဝင်နိုင်ရေး
ရသမျှပညာ သင်ယူလာကြဖို့
မှာကြားခဲ့ပေမယ့်…
သားများသမီးများပြန်အလာကို
မစောင့်နိုင်ရှာတော့ပဲ
အခုတော့
အမေမာဟာ
တရားဘာဝနာများပွားများရင်း
နောက်ဆုံးခရီးကို ထွက်ခွာသွားနှင့်လေပြီ။

* တိုင်းပြည်ကိုချစ်
ငြိမ်းချမ်းရေးကိုချစ်တဲ့
အမေမာကို ချစ်သူများ
ရဲဘော်များ၊ မိတ်ဆွေများ
သားများ၊ သမီးများ
တူများ၊ တူမများ
မောင်များ၊ ညီမငယ်များ
လိုက်ပါပို့ဆောင်ကြတဲ့
အမေမာရဲ့ နောက်ဆုံးခရီးမှာ
ဈာပနယာဉ်တန်းရောက်လေရာ
လမ်းပေါ်ရှိယာဉ်များအားလုံး
ထားပေးငြိမ်သက်၊
လမ်းဘေးဝဲယာ နေအိမ်များမှ
မိသားစုများ အိမ်ရှေ့ထွက်လာ
သူတို့ချစ်တဲ့ အမေမာကို လက်အုပ်ချီလျက်
ဂါရဝပြု နှုတ်ဆက်မှုကို
အမေမာ ရယူသွားခဲ့တယ်။

* အမေမာဟာ
အသက် ၉၀ ကျော်၊ နေသွားရပေမယ့်
သူ့ဘဝတလျှောက်လုံး၊ အားထုတ်လုံးပန်း

ငြိမ်းချမ်းရေးပန်းမာလာများ
ပွင့်လန်းဝေဆာ၊ အမိမြေမှာ
ရှိမလာသေးတာမို့
ရောမြစ်ရိုးတလျှောက်မှ
အမေမာရဲ့ အရိုးပြာများဟာ
သူချစ်တဲ့ပြည်သူများအကြား
အမေမာကိုယ်ပွားများ
မွေးဖွားရှင်သန်ပေးလေအံ့။ ။

ကျော်ဆွေ
(၁၄ ဧပြီ ၂၀၀၈)

အမေခေါ်သံများ

ရဲဘော်ကျော်လေး

(၁)

အမေ ....
အမေရေ ....လို့
တို့တတွေ .... ရင်ထဲက
တမ်းတမ်းတတ
မှန်းဆခေါ်တဲ့အသံ
သွေး ....
ချွေး ....
မျက်ရည် ....
အံကိုခဲ
မာန်ကိုတင်း ....
အချင်းချင်းလက်တို့
တိုက်ပွဲဝင်ကြဖို့
တိုက်ပွဲဆင်ကြဖို့
အားပြုလို့ခေါ်တဲ့အသံ
အားစုဖို့ခေါ်တဲ့အသံ
အမေရေ။

(၂)

ဟုတ်ပါတယ် ... ...
အမေရေလို့ ဆူညံတဲ့ ခေါ်တဲ့အသံ
စက်ရုံအလုပ်ရုံတွေထဲက ခေါ်တဲ့အသံ
ရိုးပြတ်လယ်တောထဲက ခေါ်တဲ့အသံ
စာသင်ကျောင်းခန်းတွေထဲက ခေါ်တဲ့အသံ
ပြီးတော့ ... ...
ယမ်းငွေ့မြူခိုး
တောတိုးတောင်တက်
ခရီးဆက်နေကြတဲ့
ရဲဘော်တွေရဲ့ခေါ်တဲ့အသံ
ပြီးတော့ ... ...
ကျွန်းထဲ
တိုက်ထဲ
ထောင်ထဲ
တိုက်ပွဲဝင်နေဆဲ
ရဲဘော်တွေရဲ့ ခေါ်တဲ့အသံ။

(၃)

အမေ
အမေရေ ... ...လို့
တို့တတွေ ရင်ထဲက
တမ်းတမ်းတတ
မှန်းမှန်းဆဆ
ခေါ်ကြတဲ့အမေဟာ
အမေတကာကို
ကိုယ်စားပြု
အမေလူထု ဒေါ်အမာတဲ့
ပြည်ဖမာရဲ့

သမီးကောင်းတယောက်ပါ၊
သမိုင်းအဆက်ဆက်
သူ့ပခုံးထက်က တာဝန်
ကျေပွန်ခဲ့ရုံမက
သူ့အမျိုး သူ့အနွယ်
အနာဂတ်လူမျိုးနွယ်တခုလုံး
လူညွန့်မတုံးရအောင်
ဆုံးမပဲ့ပြင်
ရာသက်ပန် တိုက်ပွဲဝင်
ဗိသုကာရှင် အမေပါ၊

အမေလျှောက်ခဲ့တဲ့လမ်း
အမေဖောက်ခဲ့တဲ့လမ်း
ဦးကထမ်း
ပဲ့ကထမ်း
တဝမ်းတစိတ်ညီ
ချီတက်ရင်း ဦးညွှတ်
ကတိပြုလိုက်ပါတယ်အမေ။

ရဲဘော်ကျော်လေး
(၁၀–၄–၂၀၀၈)

ယဉ်ကျေးမှုစစ်မျက်နှာ၏
မိခင်

ချစ်ဖေအောင်

* အတိုင်းအဆမရှိတဲ့
ကြီးမားတဲ့ လူထုမိခင်
ဒေါ်အမာဆိုတာ
ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ် ပြောသလို
အမာသည် အပျော့မဟုတ်
အပျော့သည် အမာမဟုတ်ခဲ့ပါ။

* နှောင်းခေတ်လူတွေ သမိုင်းသိအောင်
မခြွင်းမချန် သွန်သင်ဆုံးမ
မိခင်အမာရဲ့ဘဝဟာ
သမိုင်းအရှည်ကြီးပါ။

* မြန်မာအုပ်စိုးသူ သစ္စာဖောက်
ယဉ်ကျေးမှုပျောက်မှာကို
စိုးရိမ်နေရသူပါ။

* ကျောင်းသားနိုင်ငံရေးမလုပ်ရဆိုတဲ့
အုပ်စိုးသူ လုပ်ဇာတ်ခင်း
တော်လှန်ချင်တဲ့ကျောင်းသားဘက်
မားမားမတ်မတ်ရပ်တည်ခဲ့သူပါ။

* အုပ်စိုးသူတွေ သစ္စာဖောက်
တိုင်းပြည်ကျွန်ဘဝပြန်ရောက်မှာ
အမြဲစိုးရိမ်နေရသူပါ။

* မိခင်ဒေါ်အမာဆိုတာ
တော်လှန်သူတွေမွေးထုတ်
ယဉ်ကျေးတဲ့ခေတ်ကို
တည်ဆောက်ချင်သူပါ။

၇ ရက်၊ မေ ၂၀၀၈ တွင်
ဘဝတပါးသို့ ကူးပြောင်းသွားသူ
လူထုဒေါ်အမာအတွက် ဂုဏ်ပြုစပ်ဆိုပါသည်။

ချစ်အောင်
၉ – ၄ – ၂၀၀၈

ပြည်သူ့မိခင်

ရဲဘော်အောင်နိုင်ဦး

တော်ဖြောင့်ကျော်ကြား
ဝံ့စားထွက်ပေါ်
ခေတ်သစ်မျှော်တွေး
မွန္တလေးဝိညာဉ်
လူထုမိခင်သည်
ခံမင်မြတ်နိုး
ရိုးရာဆက်စဉ်
ယဉ်ကျေးမှုမှတ်တိုင်တွေ
တတိုင်ပြီးတတိုင်
ခိုင်ခိုင်စိုက်ထူ
ပြည်သူအကျိုး
ကမ္ပည်းထိုးတွင်
မော်ကွန်းတင်ခဲ့သည်။

ပြည်သူ့မိခင်
အမြင်ထက်မြက်
တိုးတက်ဉာဏ်ရည်
ကြံစည်ကြိုးကုတ်
အားထုတ်လုံးပန်း
စေတနာလွှမ်း၍
စိတ်ဝမ်းကြည်ဖြူ
ပြည်သူတန်ဖိုးထား၍
အားကိုးလောက်သည့်အမေပေ။

အမေ့စိတ်ခေတ်
လွန်မြင့်မြတ်ကို
ဘယ်လိုများတုယှဉ်
အစားဝင်ယူနိုင်ကြပါ့မလဲ
ငါ့ပြည်ငါ့လူထု
ငါကြည့်ရှုအံ့
ရှင်းသန့်ကြည်လင်
ကြယ်စင်တောက်ပ
လမ်းပြဆောင်နေ
အို... အမေ
အမေ့အသိ
ခွန်အားရှိ၍
သတ္တိတွေမွေး
အမွေပေးပြန်
လောကခံရိုင်း
ဒီလှိုင်းရိုက်ပုတ်
ကြမ်းကြုတ်မှောင်တွင်း
လှော်ရင်းခတ်ရင်း
ရင်ဆိုင်ခြင်းဖြင့်
မာန်ဝံ့တင်းခံ
တော်လှန်သဘော
အမှန်ပြော၍
စိတ်ရောကိုယ်ပါ
သွန်သင်ရှာသည်
အာဂဇာနည်
ပြည်သူ့မိခင်တည်း။ ။

ရဲဘော်အောင်နိုင်ဦး
၂၅-၄-၂၀၀၈။

မြတ်မိခင်

ရဲဘော်ငွေ (မကြည်လေး)

(အမေမာရဲ့ ဘဝတသက်တာကို ခံစားဖွဲ့ဆိုပါသည်။)

(၁)

၂၀၀၈ ခြေ ...
နွေဦးရဲ့မနက်ခင်းမှာပေါ့
“လူထုအမေမာ ကွယ်လွန်ရှာပြီ”... တဲ့။

ဒီသတင်းကို ကြားရတော့
သမီးတို့အားလုံး
ယူကျုံးမရ
ငိုကြွေးတမ်းတ
ဝမ်းနည်းခဲ့ကြရတယ်။

ထိုအခိုက်ဝယ်
ဟို ... အမြင့်မှာ
ဝဋ္ဋာတခွင်
ထက်ကောင်းကင်လည်း
ပြာစင်မလှဲ၊ ငိုမဲ့ဟန်ယောင်
မြူမှောင်ခိုးတွေ၊ မှိုင်းညို့နေလို့
လွမ်းမိုးစွေစွေ ဝေတော့တယ်။

ဟို … အရှေ့မှာ
လွလွတူရူ၊ ငွေချိုးဖြူလည်း
ချိုတေးသံမြူ၊ ကူနိုင်ရှာဘဲ
ပျံ့ဝဲလေဟုန်၊ နိမ့်မြင့်တုံမှ
မစုန်တော့ပြီ၊ ရဂုံမြိုင်ထိပ်
တောအရိပ်ဝယ်၊ တိတ်ဆိတ်ညင်သာ
မှေးစက်ရှာသည်၊ ထံတျာချိုတေးစဲတော့တယ်။

ဟို… အဝေးမှာ
နု,ထွေး,ပျို,မြစ်
ပုရစ်ဖူးချိန်၊ ဂိမှာန်ဦးမို့
လေရူးဆော်သွေး၊ ကူကာပေးလည်း
တောတောင်စုံမြိုင်၊ ဂနိုင်အတွင်း
ပန်းများအလှ…
ရနံ့မစုံ၊ ပန်းမှုန်ဝတ်ရည်
ဖူးငုံတွင်းမှာ၊ မှေးစက်ရှာပြီ
ပွင့်လွှာထုံနံ့ ကင်းတော့တယ်။

(၂)

အမေ့ဘဝ တသက်တာ
အတိတ်အကြောင်း၊ ငဲ့စောင်းတွက်စစ်
ဖွင့်လှစ်ကြည့်ရင်၊ ငယ်စဉ်အခါ
တက္ကသိုလ်၊ကျောင်းသူဘဝမှာပင်
နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်
တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တဲ့ သူရဲကောင်း။

တိုင်းပြည်ကိုချစ်၊ အမျိုးချစ်လို့
ပြည်တွင်းစစ်ကိုမလိုလား
ငြိမ်းချမ်းရေးတရား
အစဉ်လက်ကိုင်ထားလျက်

ပြည်သူ့ဘက်တော်သားအဖြစ်
တစိုက်မတ်မတ်
ပြည်သူဘက်က အစဉ်ရပ်တဲ့
ဘကြီးမှိုင်းရဲ့သမီး
အစဉ်အလာကြီးခဲ့
ပြည်သူချစ်တဲ့ အနုပညာရှင်
ငြိမ်းချမ်းရေးမိခင်။

ရန်သူက ...
နရသိန်တွင်း၊ အကျဉ်းချကာ
ဖိနှိပ်ကာဖြင့်၊ တင်းမာရက်စက်
အကြမ်းဖက်လည်း၊ လက်မမြှောက်
ဒူးမထောက်
ရဲရဲတောက်အာဇာနည်။

အမေဟာ...
ရွှေမန်းသူပီပီ၊ တည်ကြည်အေးဆေး
ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့၊ အစဉ်လေ့လည်း
ရန်သူအပေါ်ကျတော့
အသွားထက်တဲ့
ဓားတလက်လို ပြတ်သားတယ်၊
ပြည်သူအပေါ်ကျတော့
မွှေးထုံမြတဲ့၊ ပန်းတခက်လို
ကျင့်သုံးတဲ့အမေ ...
ပြည်သူချစ်တဲ့အမေ။

အမေဟာ
ဘဝတလျှောက်လုံး
နောက်ဆုံးအချိန်ထိ
ဘဝကိုနှစ်ပြီး
ချစ်လှတဲ့ပြည်သူများနဲ့အတူ
ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တရားမျှတရေး

ဒီမိုကရေစီရေးအတွက် လုံးပန်းအားထုတ်ခဲ့။

အမေ...
အမေရေးခဲ့တဲ့ အမေ့သမိုင်း
ပုံနှိပ်ရန်ခက်
သင်္ဂီထက်ဝယ်
စိန်တခက်မြတခက်
ပတ္တမြားခက်တို့ရောယှက်ပြီး
စီခြယ်လို့ထားတဲ့
သရဖူအလား
ခံ့ညားကြွယ်လှ
အမေ့ဘဝ။

(၃)

ခုတော့ဖြင့် အမေရယ်...
ရှတ်တရက်
နှုတ်မဆက် လက်မပြနိုင်ဘဲ
ထာဝရ ခွဲခွာသွားတာမို့
ကြေကွဲမဆုံးနိုင်တော့ပါဘူး။

တခေတ်မှာတယောက်သာ
ထွန်းပေါက်နိုင်တဲ့ အမေ့လိုသမီးကောင်း
ဂုဏ်အင်္ဂါအပေါင်းနဲ့ပြည့်စုံ
ရာဇဝင်မှာစံတင်လောက်တဲ့သမီး
ပြည်သူချစ်တဲ့သမီးမို့
နမြောတသ ယူကျုံးမရဖြစ်ရပေမယ့်
ကြေကွဲမှုကို အင်အားအဖြစ်ပြောင်းကာ
စုံဆယ်ဖြာ၊ ပန်ထွာဦးတင်လို့
ကန်တော့ပန်း ဆင်လိုက်ပါတယ်အမေ။

အမေကွယ်လွန်သွားပေမယ့်
အမေထားရစ်ခဲ့တဲ့
အမေ့စိတ်ဓာတ်
အမေ့စာပေ
အမေ့ရဲ့အမွေအနှစ်တွေဟာ
ပြည်သူလူထုအကြား
မပြတ်ဆပွား ကြီးထွားရှင်သန်…
အမေမျှော်မှန်းတဲ့
ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့
ဒီမိုကရေစီရေးအောင်ပန်း
မလွဲကေန်ဆင်မြန်းရမှာအမှန်ပါ။ ။

ရဲဘော်ငွေ (မကြည်လေး)

၂၈ မေ ၂၀၀၈။

ဖိုးသံ (လူထု)

တရာ့စုမှာ ဆယ်နှစ်လျော့
အမေတော့ဖြင့် အသက် ၉၀
မကြာမီမှာ ပြည့်တော့မယ်။

ကျောင်းကြိုကျောင်းကြား သူမသွား
တောင်သမန်အင်းစောင်းက
တောကျောင်းဆီကိုသာ
ဝတ္တရားမပျက်လာ
လောကုတ္တရာကြောင်းမပြော
လောကီကြောင်း သက်သက်ဟောလို့
လောကသားတွေ သာခုခေါ်စေတယ်။

ဒီအနှစ် ကိုးဆယ်အတွင်း
ကျနော်မမွေးခင်က အနှစ် ၃၀
မွေးပြီးနောက် အတူမနေရတာက အနှစ် ၃၀ ကျော်
ရွှေသွေးလူလူ၊ ရုပ်ဝကို
ဆံပင်ဖြီး၊ နားဖာကလော်
လက်သည်းညှပ်၊ အင်္ကျီဖာ
မိခင်ပီသစွာ၊ ပြုစုနိုင်တာက
အနှစ်သုံးဆယ်မရှိ
ဝတ်ငါးအင်မှာ
နှစ်အင်ခွဲလောက်သာ ပြည့်ဆည်းနိုင်ကာ
အဲဟိုနေ့မှာတော့

ငါ့သားပြေးပေရော့လို့သာ
မေးတချက်ထိုးပြကာ
နှုတ်ဆက်နိုင်ရှာတဲ့အမေကို
ငါဖြင့် လည်ပြန်တောင် ပြန်မကြည့်
တိခနဲသံယောဇဉ်ဖြတ်ခဲ့ရတယ်။

သြော် ... အတူမနေတဲ့သားက
ဒုက္ခအများဆုံးပေးခဲ့တာ
ဒီအမေမို့ နားလည်ကာ
သည်းခံနိုင်တာပ။
တခါတရံမှာ
မင်းဒဏ်သင့်နိုင်တဲ့၊ ဆက်သွယ်ခွင့်လေးများ
ရှားရှားပါးပါး၊ ရပလားဆိုရင်
ငါ့သားကျန်းမာရေး ဂရုစိုက်
စာတွေများများဖတ်
စာတွေမှန်မှန်ရေး
အတန်တန်မှာရှာရဲ့
ငါကတော့ဖြင့် ဘာမှာရမှန်းမသိ
စာရွက်ဖြူကိုကြည့်
ကြည့် ... ကြည့် ... ကြည့်
ငေါင်းတိတိ
ဘယ်နှစ်ခါ ရှိသွားပြီလဲ။

ငါ့သားပြန်လာတဲ့အထိ
အမေစောင့်နေမယ် ... တဲ့
ကြားလို့လည်း လှပ့ါ
သားတို့လည်း အားရ
အမေ့မှာစကား (ခေါ်သံမဟုတ်)
မြားတံလိုစူးရှ၊ ရင်ဝကိုမှန်သွား
ကျင်မြသလို ခံစားရ
တခါတရံတော့လည်း
အသည်းနှလုံးကို ပေတင်သလို
ဆေးသားကျ၊ ထုသားရစေတာ

ဒါ့ါ့အမေလို့
ဆက်သွယ်ရေခေတ်ကြီးမှာ
အီးမေးလ်မရေးနိုင်
တယ်လီဖုန်းမဆက်နိုင်
စာတိုက်တောင် မသုံးနိုင်လို့
လူကြုံကိုလက်ကုတ်
စာတိုတို တရွက်ထုတ်ကာ
ခပ်သုတ်သုတ်ရေးမိတာက
သဟာဆွေအပေါင်းတို့ကို
မာပါစေကြောင်းဆိုတာရယ်
ကျနော်အလာကောင်းနဲ့သာ
ရွှေအိုးထမ်းပြီး
ပြန်လာမယ့်အကြောင်း
ကိုကိုးကျွန်းက ပြန်လာသလိုပဲ
ရင်ကော့ကာပြန်လာမှာ
အမေကြိုလို့သာနေပေရော့လို့။ ။

ဖိုးသံ (လူထု)

၄၂ နှစ်ပြည့်
မွေးမိခင်သို့ ပေးစာ တစောင်

မိုးသံ (လူထု)

အဲဒီညကလေ၊ အမေ။
မိုးလေးတွေက တဖွဲဖွဲကျလို့
မသည်းလှပေမယ့် အသဲကတော့ ကျင်နေတယ်
မခွဲချင်တာတော့ အမှန်ပါ
အရင်ဆုံးဖြတ်တာက တံခွန်တိုင်
နောက်–အရာတော်
တောင်မြင့်
မှောင်နဲ့မည်းမည်းထဲမှာ
တနေရာပြီးတနေရာကျန်ရစ်ခဲ့တယ်
စားချင်စိတ်လည်းမရှိ
အိပ်ချင်စိတ်လည်းမရှိ
စဉ်းစားချင်တာပဲရှိပေမယ့်
ဘာမှစဉ်းစားလို့လည်းမပေါ်
ဩော်၊ မြစ်ငယ်တောင်ကျော်သွားပါပေါ့လား။

အဖေနဲ့အမေကို
ကန်တော့ခဲ့ပါတယ်
ညီနဲ့ အမ နှမ
ငါ့ကိုခွင့်လွှတ်ကြနော်
တကိုယ်ကောင်းဆန်တာမဟုတ်
သူ့ရဲကောင်းဖြစ်ချင်တာလည်းမဟုတ်
အခြေအနေက တွန်းပို့တော့
ဒို့မှာ ရွေးစရာမရှိလို့သာ
နားလည်ကြပါကွာ

အဖေနဲ့အမေကို
ဂရုစိုက်ကြပါကွာလို့။

အဲဒီနောက်တော့ အမေရယ်
တောင်တွေ၊ တောတွေ
ချောင်းတွေ၊ အင်းတွေ
လွှားခနဲ လွှားခနဲ၊ တသွားထဲသွား၊
နယ်စွန်နယ်ဖျားထိ
ကဗျာတပုဒ်တောင်ရေးမိသေးတယ်
အမေမှတ်မိမယ်ထင်ပါတယ်–
"အနောက်ကိုတချက်ငဲ့ကြည့်လို့
  အရှေ့ကိုတဲ့ ထွက်ခဲ့တယ်"ဆိုတာလေ။

ပြက္ခဒိန်စာမျက်နှာတွေ
သစ်ရွက်ခြောက်တွေလို
တဝေဝေလွင့်ကျ
နီသူတွေဖြူ၊ ဖြူသူတွေနီ
ဘဝတွေ၊ ချစ်ခင်ရင်းနှီးသူတွေ
သေကွဲရော၊ ရှင်ကွဲရော
ခွဲခွာကုန်ကြ
အသစ်တွေနဲ့လည်း
တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ပဲ
လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြ
ဘာသာစကားတောင်
အတော်စုံအောင်တတ်ခဲ့
နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်ဆိုတာ
နည်းသမို့လားအမေရယ်။

အပါးမှာအဖေလည်းမရှိ
ကျနော်တို့လည်းမရှိ
အမေချည့်တယောက်ထဲ

မဟုတ်ဘူး၊ လှေခွက်ချည်းမဟုတ်ဘူး
ပြည်သူတွေနဲ့လက်တွဲလို့
သားမြေးသစ်တွေနဲ့လက်တွဲလို့
အမယ်အို့ခြေလှမ်းမို့
သူတို့လောက်မသွက်လည်း
၁၉၃၆တုန်းကလိုပဲ
ချီဆဲတက်ဆဲ
အခုလည်းလက်တွန်းလှည်းနဲ့
ရဲရဲကြီးချီတက်နေတဲ့
အမေ့ရဲ့သားမှာ ၁၃၀၀ရတီ*
အမေဆိုတဲ့စိန်နားကပ်ကြောင့်
ပါးအပြောင်ကြီး ပြောင်ခဲ့ရပါတယ်။

အမေလည်းလှမ်း
ကျနော်လည်းလှမ်း
ဒီလမ်းကြီးတလျှောက်မှာ
မောတယ်တခွန်းမပြောပါဘူး
၉၀ကျော်ကြီးနှုတ်က
တခွန်းပဲထွက်ရှာတယ်
ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ
ကဗျာဖတ်သူတွေးကြည့်ပါ
"ငါ့သားကျန်းမာအောင်နေ
အမေလည်းကျန်းမာအောင်နေတယ်"တဲ့။

ဖိုးသံ (လူထု)

*၁၃၀၀ပြည့်မျိုးဆက်ကို ညွှန်းတာပါ။

လူထုဂျာနယ်
နဲ့
လူထုဒေါ်အမာ

■ ဇင်ဇင်

ကျမတို့ လူမဖြစ်ခင်
၁၉၄၅ က စ ထုတ်တဲ့ လူထုဂျာနယ်
၁၉၄၆ က စ ထုတ်တဲ့လူထုသတင်းစာ
ကျမ
လူလားမြောက်စ၊ စာဖတ်စမှာ
စာအုပ်နှင့် မျက်နှာ၊ မခွဲမခွာ
အမေမာရေးတဲ့ ဆောင်းပါးတိုထွာ
လေ့လာမှတ်သား၊ အမှန်တရားများ
နှလုံးသားထဲမှာ သိမ်းထားတယ်။

လူထု ဂျာနယ်ထဲက ငြိမ်းချမ်းရေး
အမျိုးသားရေး၊ လွတ်မြောက်ရေး
နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး

အဲဒီက စ
အုပ်စိုးခံ လူထုကြား အုပ်စိုးသူတို့မတရားမှုများ
ကျမ
စတင်နားလည်ခဲ့ရတယ်
ကျမရဲ့
စာအုပ်စင်ပေါ်မှာ ၊ ဘာသာပြန်ဒေါ်အမာ

သမ္မတဟိုချီမင်း၊ သက်တံရောင်
ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ ၊ အို ယန်းကီးတို့
ငွေနှင့်လက်နက်၊ ဆိုရှယ်လစ်တိုင်းပြည်များသို့
ကွန်မြူနစ်တရုတ်ပြည်အင်အားပြိုင်ပွဲ
ဘဝချင်းမတူသည့်တရုတ်ပြည်
တော်လှန်တဲ့တရုတ်ပြည်
ကျမ ဖတ်မှတ် လေ့လာခဲ့ရပါတယ် အမေ ။

စာ စရေးတော့
အမေ့အရွယ်
အသက် ၂၀ လေးပါ ။
စာရေးဆရာ ၊ သတင်းစာဆရာ
ဒေါ်အမာ ရယ်လို့ ၊ ပြည်သူတွေကြား
လူထုနှုတ်ဖျားမှာ ကျော်ကြားခဲ့တဲ့ အမေမာ ။

အမေမာ အသက် ၄၀ မပြည့်ခင်
လူထုဦးလှ ကို ဖဆပလက၊ ပုဒ်မ ၅ နဲ့ ထောင်ချ
မိန်းမသားရယ်လို့ အားမငယ်၊ လူမမယ်ကလေး ၅
ယောက်နဲ့
လျှောက်ရတဲ့ဘဝကြမ်း၊ စာပေ့တာဝန်ထမ်းလို့
ပိတ်ထားရတဲ့ သတင်းစာတိုက်
ပြန်ဖွင့်၊ ပြန်လုပ်၊ ပြန်ထုတ်
ဦးထမ်းပဲ့ရှက် မဟုတ်၊ ပဲ့ ချည်းပါလား အမေမာ ။

လူထုဒေါ်အမာ ပခုံးပေါ်မှာ
ဂျာနယ်တာဝန်၊ ထောင်ထဲက ခင်ပွန်းတာဝန်
လူထုသတင်းစာတာဝန်၊ ကျောင်းသားအရွယ်
ကလေးငယ်များရဲ့ တာဝန်။
တာဝန်၊ တာဝန်၊ တာဝန်တွေ —။

၁၉၇၈ ခုနှစ် မှာ

အမေမှာ၊ လူထုဦးလှ၊ သားအငယ်ဆုံး ညီပုလေး
မွန္တလေး ထောင်ထဲ တနှစ်၊ တလ၊ တရက်
ရက်စက်ယုတ်မာ သူတို့က အကျဉ်းချ
မိန်းမသားဆိုပြီး အားမငယ်
အတုယူဖွယ်ချည်းပါ အမေ ။

ပြည်သူဘက်က ရပ်၊ ပြည်သူ့အတွက် တွေး
အမှန်တရား ရေးတဲ့ သတင်းစာဆရာ
စာရေးဆရာ၊ အမေမှာ
ကမ္ဘာတည်သလောက် ၊
သမိုင်းမပျောက် နိုင်ပါအမေ။   ။

ဇင်ဇင်

အမေ့လွမ်းချင်း

ရဲရင့်သက်ဇွဲ

မတရားဖိနှိပ်မှုများ
နှစ်၊ ရက်၊ လ ကြာရှည်လာတော့
“အမေ့တသက်
ဒီခေတ်လောက် ဆင်းရဲတာ
လူတွေ ဒုက္ခဖြစ်တာ မကြုံဖူးဘူး…
အဲဒီ…ဆင်းရဲနေတဲ့ လူတွေကို
ကိုယ်စားပြုမယ်ဆိုရင်
မင်းတို့ ရပ်တည်ချက် မှန်မှာပဲ”ဆိုတဲ့
အမေရဲ့ ဆုံးမ လမ်းညွှန်ပြတဲ့စကား
အဝေးရောက် အမေ့သားသမီးများ
နှလုံးသားနဲ့ ဆတ်ဆတ် နာကြားခဲ့ရပါတယ်အမေ…။

တကယ်တော့ အမေရယ်
အမေ့မွေးနေ့တွေမှာ သားတို့တတွေ
ကဗျာတွေ ရွတ်ကြ
ဆုတွေ တောင်းကြ
အမေ့ရဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်တွေကို ဖော်ကျူးကြ
အမေ့ရဲ့ စာပေသမိုင်းကို မော်ကွန်းထိုးကြ
အဲသလို လုပ်ပေးရုံကလွဲလို့
လူထုအတွက်

သားတို့ ဘာတာဝန်များ ကျေပွန်ခဲ့ကြသလဲ…
အမေ့အရိပ်ကို ခိုပြီး
သားတို့ ဆိုးခဲ့မိုက်ခဲ့သမျှ
ခွင့်လွှတ်ပ…အမေ…။

ယုံကြည်ချက်နဲ့ အမှန်တရားတို့ရဲ့ ပြယုဂ်
အဲဒီဇာတ်ထုပ်ထဲမှာ
ရာဇဝင်နဲ့ မွန္တလေးလည်း ပါတယ်၊
လူထုဦးလှနဲ့ လူထုဒေါ်အမာလည်း ပါတယ်၊
ရာစုတဝက်ကျော်
အာဏာရှင်ကို တော်လှန်ခဲ့တဲ့
တော်လှန်နေဆဲ (၉၀) ကျော်အမေ
သက်တော် ရာတော် ရှည်ပါစေ၊
မြန်မာပြည် အမှောင်ပျောက်ပြီး
အလင်းရောက်ချိန်မှာ
အမေ့ကို မျက်ဝါးထင်ထင်
တွေ့မြင် ကန်တော့ရလိုပါ၏…။

အမေ လူထုဒေါ်အမာ (၉၁) နှစ်မြောက်မွေးနေ့သို့

ရဲရင့်သက်ဇွဲ

မွန်လာမြေက လူထုအမေ

အခမ္မကိုမုန်း
အမှန်တရားကိုထုံး
ကဒေါင်း
ခွပ်ဒေါင်း
နှင်းဆီနီ
စပယ်ဖြူ
သံမဏိ
ဖယောင်း
လရောင်
နေမင်း
ဒီအကြောင်းရင်းရဲ့
မြေကြီးနဲ့ကောင်းကင်ကြား
အမျိုးသမီး
လူသားပမာ
အမေလူထု ဒေါ်အမာ။

(ကွယ်လွန်သူ လူထုအမေမာ အတွက်)

ရဲငြိမ်း
(၁၂-၄-၂၀၀၈)

ဆိ . . . . မလူးတဲ့ပေဖူးလွှာတချပ်

ခင်မောင်လွင် (ပြည်)

သားတို့ရေ ...
အမေ ... သွားရတော့မယ်။

သားတို့ရေ ...
အမေ ... မနှုတ်ဆက်ချင်ပေမယ့်
နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။

သားတို့ရေ ...
အမေ ... သားတို့ကို ဦးညွှတ်ပြီး
ထွက်ခွာခဲ့ပါတယ်။

သားတို့ရေ ...
အမေ ... အိမ်တံခါးသော့ကို
ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့ပါတယ်။

သားတို့ရေ ...
အမေ့... အိမ်မှာရှိတဲ့
အမေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့
ပိုင်ဆိုင်မှုအားလုံး
သားတို့အားပေးအပ်၍
စွန့်ထွက်ခဲ့ပါတယ်။

သားတို့ရေ ...
အမေ နောက်ဆုံးတခု မှာ ... ခဲ့ပါရစေ
အမေ အဆုံးသတ်လို့ မသွားရသေးတဲ့
အမေ့ ... ရဲ့ အိမ်ကလေးကို
လောကကြီးအလယ်မှာ
သာယာလှပတဲ့ ထည်ဝါခံ့ညားတဲ့
အမေရဲ့ အမည်ရှေ့မှာ
အမြဲတမ်း ရပ်တည်ခဲ့တဲ့
"လူထု"တွေအတွက်
စည်းလုံးညီညွတ်စွာနဲ့
တည်ဆောက်ပေးကြပါလို့
"လူထုဒေါ်အမာ"ဆိုတဲ့အမေ
သားတို့ကို မှာခဲ့ပါတယ်။ ။

၈၈ မျိုးဆက်များအတွက် အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့
ရင်တွင်းခံစားချက် များကို ထပ်တူပြု ခံစားလျက်

ခင်မောင်လွင် (ပြည်)
၁၅-၄-၂၀၀၈

ဧရာဝတီရဲ့ သမိုင်းကြောင်း
ဒို့ခေတ်ရဲ့ မိခင်

မောင်လှဝင်း (မြင်းခြံ)

(၁)

ရဲဘော်တို့ရဲ့
ကျက်သရေ ရွှန်းမြ ဝင်းပ အမေတယောက်
ရှုရှား‌မှာ ကြယ်နီရောင် မတောက်သေးခင်က
ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးတယ်။

ပစ္စည်းမဲ့ထု ကိုင်ဆောင်၊ လွှင့်ထူ၊ ချီတက်
တိုက်ပွဲချီ၊ လွှင့်ပျံ၊ လေမှာ တဝဲဝဲ
မြင့်မား၊ အလံနီများ၊ တပ်ဦးအကျဆုံး
အလံတော်ထောင့်စွန်းမှာ
“ချီလေ့…ချီလေ့။
အလံလည်းနီ၊ သွေးလည်းနီ၊ ညီလေ့၊ ချီလေ့၊
တိုက်ကြလေ့”လို့
ကြွေးကြော်၊ အော်ဟစ်၊ လက်ညှိုးညွှန်ပြ
အမေလည်း အလံတော်နဲ့အတူ၊ သူလည်း မိုးကောင်းကင်၊ မြင့်မား၊ ပျံဝဲ
နောက်ပြီး…ပြုံးလို့။

ကြိုးတိုက်နံရံကို ဖောက်ထွင်း
အလင်းရောင် မပေါက်တဲ့လမ်း၊ အမေကတော့ရောက်လာ
မေ့မျောရဲဘော်ကို ပွေ့ဖက်၊ ယုယ၊ ကြင်နာ
တချိန်ထဲမှာ လက်ညှိုးထိုး၊ ရန်ထောင်၊ နင်လားဟဲ့သေမင်း

မရဏာမင်းနဲ့ စကားစစ်ခင်း
ရဲဘော်ကို အသက်ပြင်းအောင် ကယ်ခဲ့တယ်။

ရန်ထောင်နေတဲ့အမေ
အားမာန်၊ စိတ်ဓာတ်၊ သတ္တိ၊ သွေး၊ စမ်းရေတပေါက်၊ မေတ္တာ
သေမင်းကို စိန်ခေါ်နေတဲ့ အမေရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ
ကြိုးတိုက်၊ ကြိုးစင်၊ အကျဉ်းခန်း၊ ညှဉ်းပန်းစစ်ကြောရေးခန်းတွေမှာ
ရဲဘော်သစ်တွေ တဖွဲဖွဲ ရောက်လာတိုင်း
နံရံမှာ ပုံရိပ်ထင်၊ အစဉ်အားပေးနေသတဲ့။

အလုပ်သမား မိသားစု၊ စားပွဲဟောင်းတခု၊ ညစာ
ပေါင်မုန့်ခြောက်တဖဲ့၊ ဟင်းရည်ကျဲတခွက်
ခနော်နီ ခနော်နဲ့၊ စားပွဲလှုပ်တိုင်း
လှုပ်ခတ်နေတဲ့ ဟင်းရည်ကျဲ
ဟင်းရည်ကျဲဟာ လှုပ်ခတ်နေတဲ့ ကြေးမုံပြင်
အဲဒီကြေးမုံပြင်မှာ ထင်ဟပ်အမေ့မျက်နှာ
ရဲဘော်တွေ၊ သားတွေ၊ အလုပ်သမားတွေကို
အားပေး၊ ကြင်နာစွာကြည့်၊ နုပျို၊ ချိုမြ…
'ဇာအစိုးရ'ကို ကြည့်၊ တင်းမာ၊ သုန်မှုန်၊ ကောင်းကင်တက်လောင်မယ့်မီး
ကျိန်ဆဲလို့မပြီးတဲ့ အမေဟာ၊ သားတို့ဘက်မှာ နေ့တိုင်းရှိခဲ့ပါတယ်။

ပစ္စည်းမဲ့၊ တော်လှန်ရေးသမား၊ မြေအောက်လှုပ်ရှားသူ၊
မာ့က်စ်လီနင်ဝါဒလေ့လာသူ
သားတွေ သားတွေ၊ လှေတစီးထဲမက တပြည်လုံး
သားတွေကို အားပေး၊ နွေးထွေး၊ ချစ်ခင်သလောက်
ပြည်သူကို သတ်သူ၊ သားတွေကိုသတ်သူ၊ ဖောက်ပြန်သူ၊ လူတန်းစားရန်သူ
အဲဒီရန်သူအပေါ် ခါးသည်း အမုန်း၊ ဘွာခတ်ကျေအေးမရတဲ့ နာကြည်းမှု၊
ဒေါသအားမာန်မီးလျှံ
အဲဒီမီးလျှံတွေနဲ့အတူ သူကိုယ်တိုင်လောင်ကျွမ်းရင်းက
သားတို့အပေါ် လူတန်းစားမေတ္တာ စမ်းရေမြ၊ သွန်ချ
တော်လှန်ရေးအလံနီက
အောင်ပွဲတေးနဲ့ တံပိုးခရာသံ၊ ညံလာချိန်

အဲဒီအောင်လံနီ၊ နိုင်ငံတကာ ချီ၊ မျိုးစေ့ကြဲရာမှာ
အမေလည်း လိုက်ပါခဲ့တယ်။

ရဲဘော်တွေရဲ့အမေတွေ အသီးသီးထံမှ
စံကျ ဝင်းလက်မှုကို စုစည်း၊ ကိုယ်စားပြု
'ဂေါ်ကီ'က ပုံလောင်း၊ သွန်းထု၊ စီရင်၊ ရေးသား
ပီပြင်တဲ့အမေ၊ ရဲတောက်နေတဲ့ အမေ
အသက်ဝင်လှုပ်ရှားလာတဲ့ အဲဒီအမေက
ရဲဘော်တွေရဲ့ အမေသစ်များကို မွေးဖွား
အမေတွေရဲ့ ရဲဘော်သစ်များကို မွေးဖွားပေးကာ
ရုရှားပြည်မှာ၊ နိုင်ငံတကာမှာ
တန်ခိုးကြီးထွားခဲ့ဖူးတယ်။

(၂)

ရဲဘော်တွေရဲ့
ကျက်သရေ ရွှန်းမြ ဝင်းပ အမေတယောက်
ဗမာပြည်မှာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့
သွန်းထု၊ တင်စား၊ လှုံ့ဆော်ခြင်းမဟုတ်
အစစ်အမှန်၊ ရှင်သန်ခဲ့၊ လှုပ်ရှားခဲ့၊ ဖူးပွင့်ခဲ့၊ တဖိတ်ဖိတ်လက်ခဲ့
ကျွန်တော်တို့ခေတ်၊ ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက်၊
ရဲဘော်တို့ ကျွန်တော်တို့
ရောဝတီ၊ ဒုဋ္ဌာဝတီ၊ ရိုးမနဲ့ မြစ်ဝှမ်းများ
အားလုံးအတွက် ဂုဏ်ယူစရာပါ။

အနန္တကျေးဇူးရှင်၊ မိခင်ဆိုတာ
သမီးသား၊ ရတနာများ
ကလလရည်ကြည်၊ တည်စမှ
မိခင်ရဲ့ဆည်းဆာ၊ နောက်ဆုံးထွက်သက်၊ အရိုးမြေကျချိန်ထိ
ပေးဆက်၊ စွန့်လွှတ်၊ အနစ်နာခံမှု၊ လောင်ကျွမ်းမှု၊ ပူလောင်မှု
ကိုယ်တိုင်လောင်ကျွမ်းရင်း၊ အလင်းဖြန့်ခင်းသူ၊ ငွေလမင်းကဲ့သို့…
သည်သို့ဆိုလျှင်…

တို့ခေတ်ရဲ့အမေ၊ လူထုအမေ
အဖိနှိပ်ခံနဲ့တော်လှန်သူတို့ရဲ့အမေ
ခွပ်ဒေါင်းတို့ရဲ့အမေ
အမေဆိုတဲ့ ဂုဏ်ပုဒ်ရဲ့
ထိပ်ဖျား၊ နဖူးစည်းမှာ
ဘယ်အရာတွေ ရှိနေလေမလဲ။

ကိုလိုနီခေတ်မှာ
ကျွန်သဘောက်မဖြစ်လိုသူ
တိုင်းပြည်ကိုချစ်၊ နိုင်ငံသစ်ကိုလိုလားသူ
သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ မအမာ
ရွှေတိဂုံ စေတီယင်္ဂဏမှာ၊ သူတက်လှမ်းလိုက်တာဟာ
တရားဟော စင်မြင့်မဟုတ်
သပိတ်ရဲဘော်တွေရဲ့ တွဲလက်ဖေးကူ၊ အားပေးမှုနဲ့အတူ
ပီပါခွံဟောင်းတလုံးပေါ်သို့သာ
ဒါဟာ နယ်ချဲ့ကို စိန်ခေါ်တဲ့
ပြည်ချစ်စိတ်ဓာတ်၊ နိုင်ငံရေးဇာတ်ခုံတခုလည်း ဖြစ်ခဲ့တယ်။

ပီပါပုံးခွံပေါ်က နယ်ချဲ့ကို စိန်ခေါ်ခဲ့သူ မအမာဟာ
ကလောင်ဖျားမှာ တော်လှန်တံခွန်လွှင့်
စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သတင်းစာ စစ်မျက်နှာဖွင့်
သူ့ရဲရင့်ခြင်းနဲ့အတူ…
အဲဒီအချိန်က
“နယ်ချဲ့သမားကို တိုက်၊ ဖောက်ပြန်ရေးကိုတိုက်”ဆိုတဲ့တေးသံ
ရဲဘော်တွေကြားမှာ လျှံခဲ့တယ်။

‘ကြယ်နီ’ကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သူ၊ ဗမာပြည်စိုက်ခင်းမှာ သူမျိုးကြဲခဲ့
‘ယန်းကီး’တို့ကို စိန်ခေါ်ခဲ့သူ၊ ဗမာပြည် ကတုတ်ကျင်းမှာ သူတပ်လှန့်ခဲ့
ဦးကြီးဖေသိန်း (ရွှေဥဒေါင်း) အား ‘အရင်းကျမ်း’ပေးဖတ်ကာ
လူထု အယ်ဒီတာအဖွဲ့မှာ အတွေးအခေါ် ညီညွတ်စေရင်း
ဗမာပြည် စာပေစစ်မျက်နှာမှာ သူ‘အလင်းလမ်း’ဖောက်ခဲ့။

'ရှုးဒီးယာဒ် ကစ်ပလင်း'တို့ ပြောခဲ့ကြတဲ့
နှင်းဆီဝါ မွန္တလေးဟာ
ဒေါ်အမာရဲ့ 'လူထု'ခေတ်မှာ
နှင်းဆီနီတွေ တဆုပ်တခဲ၊ တခင်းတမြေ
ရဲရဲကြီး ပွင့်ခဲ့ကြတယ်။

"မွန္တလေးမြို့ကြီး နီသွားတော့မယ်"တဲ့
"ဗမာပြည်ကြီး နီသွားတော့မယ်"တဲ့
ရန်သူလူတန်းစား၊ ချောက်ချားစေတဲ့
'လူထု'စစ်မျက်နှာမှာ သူဟာ ရဲရင့်တဲ့ စစ်သည်တော်။

ရန်သူအစိုးရ၊ အခဲမကြေ
လူထုသတင်းစာတိုက်ကို ဒိုင်းနမိုက်နဲ့ ဖောက်ခွဲစဉ်က
လင်သားခင်ပွန်းသည်ကိုလည်း ဖမ်း
စာရွက်စာတမ်းတွေလည်း မီးစွဲ
မီးထဲက ခဲစာလုံးများနှင့်အတူ
သူ့နှလုံးသားလည်း လောင်ကျွမ်းခဲ့ရမှာပါ။

ဖောက်ပြန်ရေးအစိုးရ အဆက်ဆက်၊ စစ်အာဏာရှင်အဆက်ဆက်
အမေတို့ဟာ တော်လှန်ရေးဘက်မှာ
ခင်ပွန်းသည် အဖမ်းခံရ
သားတွေ အဖမ်းခံရ
ကိုကိုးကျွန်းရောက်သူရောက်
ကျဆုံးသူ ကျဆုံး
ကိုယ်တိုင်လည်း အဖမ်းခံရ
သည်အချိန်ဒီအခါ မှာ
အစဉ်လာရှိတဲ့အမေ၊ တည်ကြည်တဲ့အမေ၊
သိက္ခာ၊ သမာဓိ၊ ဖြောင့်မတ်မှုအပြည့် အမေ
ရန်သူကို အညံ့မခံ၊ ကြံ့ကြံ့ခံတဲ့အမေ
သားတွေကို စွန့်လွှတ်ရတဲ့အမေ၊ စွန့်လွှတ်ပေးဆက်မှု
အစုစုပြုခဲ့ရတဲ့အမေ
နာကြည်းလေလေ၊ ရန်သူအပေါ် ပြတ်သားလေ

မတွေ့ဝေဘူး၊ 'သံချောင်း'တို့ရဲ့ အမေမာ။

မွန္တလေးမြို့ရဲ့ သမီးပျိုဟာ
မွန္တလေးမြို့ရဲ့ မိခင်ဖြစ်လာတဲ့အခါ...
အနယ်နယ်အရပ်ရပ် စာပေသမားတို့ မြတ်နိုးရာ 'အမေမာ'
မျိုးဆက်သစ်များ ယုံကြည်အားကိုးရာ 'အမေမာ'
အဖိနှိပ်ခံတို့ မျှော်ကိုးရာ 'အမေမာ'
အမေ့စကားတခွန်းကို လမ်းညွှန်ချက်တရပ်လို
စောင့်ခဲ့ကြတယ်။

ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း ဝက်ပ်ပါမှာ
မျက်စိလည်သူလည်ကြ၊
ချာချာလည် လျှောက်သူ လျှောက်ကြ
နယ်ချဲ့ဆိုတာ ပျောက်သူပျောက်ကြ
ရန်သူဆိုတာ ဖျောက်သူဖျောက်ကြ
ကိုးဆယ်ကျော် အမေတယောက်ကတော့
အစောကြီးကတည်းက ကားလ်မာ့က်စ်တွက်ချက်ပြခဲ့တဲ့ ဒီဝက်ပ်ပါ
အမြင်ရှင်းစွာ ကြည့်နိုင်ခဲ့တယ်။

တိုင်းပြည် ရေမြေသယံဇာတ ရောင်းစား၊ ပွန်းပဲ့၊ ကုန်ခန်း
ပြည်သူ့ဘဝ မွဲတေ၊ ဝတ်ပြတ်၊ ညှိုးနွမ်း၊ ခြောက်ခန်း
တိုင်းပြည် ယဉ်ကျေးမှု ယိုယွင်း၊ ပျက်စီး၊ ဖောက်ပြန်မှုလိုက်စား
အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်အတွက်
အမေဟာ မြန်မာ့ဒေါင်း ကဒေါင်းရဲ့ရှေ့မှာ တည်ကြည်စွာ ရပ်ရင်း
ဗမာပြည် သမီးများအတွက် ယဉ်ကျေးမှုအမွေပေး
ဗမာပြည်သားများအတွက် ခွပ်ဒေါင်းသွေး အမွေပေး
ရဲဘော်များအတွက်
"လူထုညီမှ၊ လူထုကြီးကို အားကိုးပြီးတိုက်မှ
အောင်ပွဲရမယ်"ဆိုတဲ့ အမွေပေး
'အမေ့ရှေးစကား'နဲ့အတူ ပြောကြားခဲ့တယ်။

ရဲဘော်စိုးဝင်း

ရဲဘော်ဖိုးသံချောင်း
ညီပုလေးတို့သာမက
အမေ့မှာ များလေစွ သားတွေ သမီးတွေ တလေ့တည်းမက တပြည်လုံး
ကိုယ်စားလှယ်တွေက တောင်လေးလုံးမှာ
တနှစ်တခါ စုဝေးလာကြတာ
စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး အင်အားပြပွဲပါပဲ။

အသက်ကိုးဆယ်ကျော်လာတာတောင်မှ
ရန်သူက အမေ့ကို အကြောက်ကြီးကြောက်ကြ
တောင်လေးလုံး မွေးနေ့ပွဲကို ဖျက်လိုဖျက်
ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် အသရေဖျက်စာတွေ ကြဲလိုကြဲ
ရန်သူ သွေးနည်းသမျှ
အမေသွေးရဲစွ
ဘဝဆည်းဆာ အမေ့သေတမ်းစာဟာ
'မတရားမှုကို အညံ့မခံ၊
ခေါင်းငုံ့မခံ၊ တော်လှန်၊ တွန်းလှန်၊ တုံ့ပြန်' ဆိုတာနဲ့
'ငြိမ်းချမ်းတဲ့၊ သာယာတဲ့၊ ဝပြောတဲ့၊
အမျိုးသားတို့ သွေးစည်းတဲ့ ဗမာပြည်သစ်' တဲ့
အမေ့ရဲ့ ပြည်ချစ်ဝါဒ။

အမေဟာ
မန္တလာရဲ့ သမီးကောင်း
ဧရာဝတီရဲ့ သမီးကောင်း
အဘိုးမှိုင်းရဲ့ သမီးကောင်း
ကိုထွန်းကျော် ဖိုးသံချောင်းတို့ကအစ
ဗမာပြည်သားကောင်းရတနာ၊ သမီးကောင်းရတနာတို့ရဲ့ မိခင်ကောင်း။

ရဲဘော်တွေရဲ့
ကျက်သရေ ရွှန်းမြ ဝင်းပ အမေတယောက်
ဗမာပြည်မှာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့
အစစ်အမှန်၊ ရှင်သန်ခဲ့၊ လှုပ်ရှားခဲ့၊ ဖူးပွင့်ခဲ့၊ တဖိတ်ဖိတ်လက်ခဲ့

ကျွန်တော်တို့ခေတ်၊ ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက်၊
ရဲဘော်တို့ ကျွန်တော်တို့
ရောဝတီ၊ ဒုဋ္ဌာဝတီ၊ ရိုးမနဲ့ မြစ်ဝှမ်းများ
အားလုံးအတွက် ဂုဏ်ယူစရာပါ။

မောင်လှဝင်း(မြင်းခြံ)

၈၊ ၄၊ ၂၀၀၈

အမေ လူထုဒေါ်အမာအတွက်
ဂုဏ်ပြုရေးဖွဲ့ကြသော
စာပေဆောင်းပါးများ

အဘိုးအဘွားတွေ မရှိတော့တဲ့ တိုင်းပြည်

မောင်ရစ်

ဧပြီလ ၃ ရက်နေ့က သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာ ကြေးမုံဦးသောင်း (အောင်ဗလ) ၈၂ နှစ် အမေရိကန်ပြည် ဖလော်ရီဒါမှာ ကွယ်လွန်ပါတယ်။ နောက် ၄ ရက်အတွင်းမှာပဲ စာရေးဆရာမကြီး၊ သတင်းစာဆရာမကြီး လူထု ဒေါ်အမာ (၉၃) နှစ် မြန်မာပြည်၊ မန္တလေးမှာ ကွယ်လွန်ပါတယ်။ ကဗျာဆရာကြီး ဦးတင်မိုး (၇၃) နှစ်၊ ၂၀၀၇ ဇန်နဝါရီ ၂၃ မှာ ကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း ကျနော်တို့မှာ အားကိုးအားထားပြုစရာ မြန်မာစာနယ်ဇင်းလောကရဲ့ နေတွေ၊ လတွေ၊ ကြယ်တာရာတွေ တစင်းပြီးတစင်း ကွယ်ကုန်ရတဲ့အတွက် စိတ်ထိခိုက်ရပါတယ်။

အထူးသဖြင့် မြန်မာပြည်မှာ တရားမျှတ လွတ်လပ်မှုနဲ့ အမှန်တရားတို့ နှုတ်ပိတ်ခံနေရချိန်၊ သာသနာရဲ့အလင်းရောင် အမိုက်တိုက်ခံထားရချိန်မှာ အဖိနှိပ်ခံထားရတဲ့ ပြည်သူလူထုအများစုကြီး ဘက်က သူတို့ကိုယ်စား အမှောင်ခွင်း အလင်းဆောင်တဲ့ မီးအိမ်ရှင်တွေ ကွယ်ကုန်ကြရတာအတွက် ကျနော်တို့ ကြေကွဲရပါတယ်။

ဆရာမောင်စွမ်းရည်ကလည်း သူငယ်ချင်း ဆရာတင်မိုး မရှိတော့တဲ့နောက် စာပေမိခင်ကြီး လူထုဒေါ်အမာအတွက် မွေးနေ့ကဗျာ ထီးထီးချည်း ရေးပို့ရဖို့ ၂၀၀၈ မှာ အားတင်းစရာ မလိုတော့ပါ။ ဆရာမ ဒေါ်မာမာအေးကတော့ ဆရာဦးသောင်း အတွက် စိတ်ထိခိုက်နေရာက လူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်ပြီ ကြားတော့ ဒီအတာသင်္ကြန် ဆိုတာ မြန်မာပြည်သူတွေရဲ့ မျက်ရည်မိုးတွေကြောင့် သိကြားမင်းတောင် ဆင်းလာချင်ပါ့မလား မသိတော့ဘူးလို့ မှတ်ချက်ပေးပါတယ်။

အစားထိုးမရတဲ့ ဆုံးရှုံးမှုကြီးတွေလို့ ဆိုလိုက်တော့ ကျနော်တို့မှာ အစားထိုးစရာတွေ နည်းနေတဲ့သဘော၊ မရှိတော့တဲ့သဘောလားလို့ တွေးမိပြီး ဝမ်းနည်းရပါတယ်။ သူတို့တတွေက ကိုယ့်အဘိုးအဘွားတွေလေ။ သူတို့မရှိတဲ့နောက်မှာ ကိုယ့်အဖေ၊ အမေတွေ၊ ကိုယ့်ညီအစ်ကို မောင်နှမသားချင်းတွေ လက်တွဲလို့ အားကိုးအားထားပြုလို့ မပြီးသေးတဲ့ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကို ဆက်တိုက်ကြရဦးမှာကိုး။

လူထုဦးလှဆုံးပြီးနောက်၊ ကျနော့်အဘိုးအဘွားတွေ မရှိတော့တဲ့နောက်ပိုင်း (ကျနော့်အတွက်) ကျနော့်စိတ်ထဲမှာ ဆရာမကြီးလူထုဒေါ်အမာကို စာပေနဲ့စာနယ်ဇင်း ရှေ့ဆောင် အဘွားတဦးသဖွယ် ဦးတင်ထားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်ကြုံကြိုက်တဲ့ အခါ တိုင်းမှာ မြေးတွေနဲ့တွေ့တိုင်း အဘိုးတွေ၊ အဘွားတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး အမြဲပြောပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့ အဘိုးတွေ၊ အဘွားတွေနဲ့ နေထိုင်အသက်ရှင်ခဲ့ကြရတာတွေအတွက် ခင် ဗျားတို့ ကျေနပ်ပျော်ရွှင်ဖွယ် အမှတ်တရတွေနဲ့ တွင်ကျန်ရစ်တယ်မဟုတ်လားလို့။

ကျနော်တို့မှာ သူတို့ကို ငါတို့ရဲ့ ဘိုးဘွားတွေပဲလို့ သတ်မှတ်ဂုဏ်ယူရသလို၊ သူရို့မှာလည်း သူတို့ရှေ့က "သူတို့ရဲ့ အဘိုး"ဆိုတာလည်း ရှိခဲ့တာပဲဆိုတာ တွေ့ ရပါတယ်။

အဲဒီဆရာကြီးတွေ၊ ဆရာမကြီးတွေ သူတို့သက်တမ်းမှာ သူတို့အမျိုးသားရေးနဲ့ စာပေ လှုပ်ရှားမှုသက်တမ်းတလျှောက်မှာ စံထားပြီးမော်ကြည့်ခဲ့ရတဲ့ "သူတို့ရဲ့စာပေနဲ့ အမျိုးသားရေးအဘိုး"တိုင်းပြည်နဲ့ လူထုတရပ်လုံးရဲ့ "ငြိမ်းချမ်းရေး အဘိုး"တဦးဖြစ်တဲ့ "သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း"ကို သူတို့ ထာဝရ ဦးတင်လို့ သူတို့ဘဝကို အောင်မြင်အောင် ချီတက်နိုင်ခဲ့ကြတာပဲလို့ ကျနော်က အားကျစိတ်နဲ့ ဂုဏ်ယူမိတယ်။

သခင်အောင်ဆန်းကျဆုံးပြီးတော့ တိုင်းပြည်ရဲ့ အလင်းရောင်ကွယ်ပြီလို့ ပြည် သူတွေ ခံစားနေရချိန်မှာ စာပေအနုပညာရှင်တွေက ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုနောက်မှာ တသားတည်းရပ်ကြပြီး ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေး၊ တိုင်းပြည် ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ အာဏာရှင် စနစ်ကျဆုံးရေးအတွက် တခဲနက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတယ်။

ဆရာကြီးအဘိုးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဆိုတာ သီပေါမင်းပါတော်မူတာကို မျက် မြင် ကြုံတွေ့ခဲ့သူ၊ တပါးကျွန်အောက်က မြန်မာပြည်လွတ်မြောက်လာတာကို တဖက် တလမ်းက ကလောင်ထမ်းပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဆိုတော့ ပြည်တွင်းစစ်ကာလ၊ တပါတီ အာဏာရှင်လက်အောက်က မြန်မာပြည်ကြီးအတွက် စိတ်ဖြောင့်ခဲ့သူ မဟုတ်ပါ။ ငါမ သေခင် တိုင်းပြည်ကြီး ငြိမ်းချမ်းတာ မြင်သွားချင်တယ်ကွာလို့ ဆိုခဲ့သူပါ။

သူတို့ရဲ့ အဘိုးကွယ်လွန်တော့ ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ မြန်မာစာပေပညာရှင်တွေဟာ အဘိုးရဲ့ လမ်းစဉ်အတိုင်း ဆက်ရပ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးအရေးတော်ပုံကို ဆင်နွှဲခဲ့ကြ။ သည်လိုနဲ့ မြန်မာပြည်ငြိမ်းချမ်းရေးခရီးလမ်းပေါ်မှာ ဆရာမကြီးလူထုဒေါ်အမာဟာ ခင်ဗျားတို့ ကျ နော်တို့အတွက် အားကိုးလမ်းပြ အဘွားတဦးဖြစ်လာခဲ့တာ မဟုတ်ပါလား။

သည်တော့ ခင်ဗျားတို့ ကျနော်တို့ဆီမှာ ရှေ့ကလမ်းပြတဲ့ မီးအိမ်ရှင် အဘိုးတွေ အဘွားတွေ ရှိနေဖို့၊ သူတို့ကို အရေးအကြောင်းတွေ ကြုံတွေ့တိုင်းမှာ မှီဝဲဆည်းကပ် ဖို့ဆိုတာ မလိုအပ်ပေဘူးလားခင်ဗျာ။

အဘိုးအဘွားတွေ လမ်းမပျောက်ခဲ့လို့ စိုက်လိုက်မတ်တတ် လမ်းဖောက်ချဲ့ထွင် ခဲ့ကြလို့ ကျနော်တို့ ခလုတ်မထိ ဆူးမငြိခဲ့ဘဲ မှောင်သောလမ်းမှာ စမ်းတဝါး မဖြစ်ခဲ့ကြဘူးလို့

ဆိုချင်ပါတယ်။ ယခုလို အချိန်မျိုးမှာ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသာ ရှိခဲ့လျှင် ဘာလုပ်လေမလဲ လို့ စဉ်းစားလိုက်တာနဲ့၊ လူထုဒေါ်အမာတို့တတွေ ဘယ်လိုရပ်တည်လိုက်လေမလဲလို့ စဉ်းစားလိုက်တာနဲ့ ကျနော်တို့ ခွန်အားတွေဖြစ်လို့ လမ်းမှန်ကို ရဲရင့်စွာတိုးဖို့ အသိနဲ့ သတ္တိတွေ ဖြစ်ကြရတာပါ။

အခုမှာတော့ ကျနော်တို့ အဘိုးတွေ၊ အဘွားတွေ ကွယ်ခဲ့ပြီ။ ကွယ်လွန်ကုန် ပြီဖြစ်ပါတယ်။

အမှတ်တရဖြစ်တာတခုအနေနဲ့ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း ပြည်တွင်း စစ်ကာလကြီးကို စတင်ဖြတ်သန်းရတဲ့အခါမှာ အဲဒီတုန်းက ကျနော်တို့တတွေရဲ့ အဘိုး တွေ၊ အဘွားတွေ ရွေးချယ်လျှောက်လှမ်းခဲ့ရတဲ့ လမ်း ကြောင်းကိုပဲ စံနမူနာယူစရာအဖြစ် အခု ဒီအချိန်မှာ ပြန်ပြောင်းမြင်ယောင်ကြည့်မိပါတယ်။

သူတို့တတွေ စစ်အာဏာရှင်၊ တပါတီအာဏာရှင်အောက်ကို ဒူးမထောက် ခဲ့ကြပါဘူး။ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ အောက်ကျို့ပြီး သူတို့ရဲ့ သစ္စာ၊ သမာဓိ၊ သီလနဲ့ပညာကို ဘာနဲ့မှ ရောင်းလည်း မစားခဲ့ကြပါဘူး။ ဖက်ဆစ်တွေနဲ့ မည်သို့သောနည်းနဲ့မှ ပေါင်း လည်းမစားခဲ့ကြပါဘူး။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကဲ့သို့ ပြတ်သားတဲ့ စူးစိုက် တည်ငြိမ်မှုနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ဖိနှိပ်ခံပြည်သူတွေဘက်က ရပ်ခဲ့ကြတယ်။ နှုတ်ပိတ်ခံထားရတဲ့ ပြည်သူလူထုရဲ့အသံအဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့ကြတာကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ထိမ်ဝှက်မရတဲ့ သမိုင်း ဟာ တော်လှန်ရေးလှိုင်းပေါ်မှာ တင်ကျန်ရစ်ခဲ့တာ အခုအချိန်မှာ အထင်အရှား တွေ့နိုင် ပါတယ်။

ယနေ့အချိန်မှာလည်းပဲ စစ်အာဏာရှင်တွေနဲ့ အလိုတော်ရိတွေက မည်သို့ပင် သိမ်းသွင်းစည်းရုံး မြှောက်ပင့် သွေးဆောင်နေစေကာမူ ကျန်ရစ်နေဆဲဖြစ်တဲ့ ကျနော်တို့ရဲ့ တော်လှန်သော အဘိုးအဘွားများက ကိုလိုနီခေတ်၊ ဂျပန်ခေတ်၊ ပြည်တွင်းစစ် ခေတ်ဆိုး အသီးသီးက သင်ခန်းစာတွေနဲ့ ကျနော်တို့ရှေ့က မားမားမတ်မတ်ရပ်ပြီး သတ္တိတွေနဲ့ ဇွဲ လုံ့လ ဝီရိယတွေနဲ့ စံနမူနာပြု ရပ်တည်ပြကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့တတွေအတွက် သူတို့ပခုံးထက်က ငြိမ်းချမ်းရေးမီးရှူးတန်ဆောင်ကို ထိုက်ထိုက်တန်တန်နဲ့ လက်ဆင့်ကမ်း ချီတက်ကြဖို့ပဲရှိပါတယ်။

ကျနော်ကတော့ ကျနော့်အဖေနဲ့အမေကို "အဖေ""အမေ"လို့။ ကျနော့် အဘိုး နဲ့အဘွားကို "အဘိုး""အဘွား"လို့ ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူစွာ အားပါးတရ အာလုပ်သံကြီးနဲ့ ခေါ်ခဲ့ရလို့ လူဖြစ်ရကျိုးနပ်လှပါတယ်။ လူထု ဒေါ်အမာကိုလည်း "အဘွား"လို့ ကိုယ်စိတ်နှလုံး ၃ ပါးလုံးနဲ့ နှစ်နှစ်ကာကာ အာရုံပြုခေါ်ခဲ့၊ ခေါ်ခွင့်ရခဲ့၊ အဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ ပညာရှိကို ဆည်းကပ်ပူဇော် ဖူးမျှော်ခဲ့ရလို့ သူတို့ပြတဲ့လမ်းကို ရဲရဲတင်းတင်း နောင်တမဲ့စွာ လျှောက်လှမ်းချီ တက်ခွင့်ရခဲ့လို့ လူဖြစ်ရကျိုးနပ်လှ၊ ကျေနပ်အားရလှပါတယ်။

အဘိုးအဘွားမရှိတော့တဲ့တိုင်းပြည်မှာ မြင့်မြတ်ရဲရင့်သော မိခင်၊ ဖခင်၊ သား

သူတို့တတွေ စစ်အာဏာရှင်၊ တပါတီအာဏာရှင်အောက်ကို ဒူးမထောက် ခဲ့ကြပါဘူး။ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ အောက်ကျို့ပြီး သူတို့ရဲ့ သစ္စာ၊ သမာဓိ၊ သီလနဲ့ပညာကို ဘာနဲ့မှ ရောင်းလည်း မစားခဲ့ကြပါဘူး။ ဖက်ဆစ်တွေနဲ့ မည်သို့သောနည်းနဲ့မှ ပေါင်းလည်းမစားခဲ့ကြပါဘူး။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကဲ့သို့ ပြတ်သားတဲ့ စူးစိုက် တည်ငြိမ်မှုနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ဖိနှိပ်ခံပြည်သူတွေဘက်က ရပ်ခဲ့ကြတယ်။ နှုတ်ပိတ်ခံထားရတဲ့ ပြည်သူလူထုရဲ့အသံအဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့ကြတာကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ထိမ်ဝှက်မရတဲ့ သမိုင်းဟာ တော်လှန်ရေးလှိုင်းပေါ်မှာ တင်ကျန်ရစ်ခဲ့တာ အခုအချိန်မှာ အထင်အရှား တွေ့နိုင်ပါတယ်။

သမီးတွေနဲ့ ကျနော်တို့ တည်ဆောက်ထူထောင်ကြရမှာ ဖြစ်တယ်။ နောင်လာမယ့် အာဇာနည် မြေးမြစ်များ အတွက် ကျနော်တို့တတွေက ကျနော်တို့ရှေ့က ဖြောင့်မတ်သော အဘိုးအဘွားများရဲ့ လမ်းကို ဆက်လျှောက်၊ ဆက်ဖောက်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဘိုးအဘွားတွေ မရှိတော့တဲ့ တိုင်းပြည်။ ဒါပေမဲ့ ဒို့ဘိုးဘွားအမွေစစ်မို့ ကျနော်တို့ ဆက်ချစ်ရမယ့် ကမ္ဘာမကြေတဲ့ မြန်မာပြည်။ ။

မောင်ရစ်

၇ ရက်ဧပြီ ၂၀၀၈

ဦးခေါင်းကားမညွှတ်

လူထုဒေါ်အမာ

စာရေးဆရာမကြီး အမေလူထုဒေါ်အမာ ကွယ်လွန်ခါနီးနေပြီဆိုတာ ဧပြီ (၇) ရက် မနက်ခင်းမှာ သားသမီး မြေးတွေ အားလုံး သိနေကြပါပြီ။

မွန္တလေးပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး နှလုံးရောဂါ အထူးကုဌာနမှာ အမေမာ တက်ရောက်ပြီး ဆေးကုသမှုခံယူနေခဲ့တာ (၈) ရက်မြောက်နေ့ပါ။ မနက်စောစောကတည်းက အမောဖောက်နေခဲ့တယ်။ လေကို ပါးစပ်ဟပြီး ရှူသွင်းနေရတယ်။ ခြေဖျားလက်ဖျားတွေက ရေခဲတုံးတမျှ အေးစက်နေခဲ့ပါပြီ။ အမေ့ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ချိတ်ဆက်ထားတဲ့ သွေးတိုးနှုန်းတွေပြတဲ့ ကိရိယာ မော်နီတာ ဖန်သားပြင်မှာ မျဉ်းကွေးတွေက ပုံစံမမှန်တော့။ ပုံမှန်လှိုင်းတွန့်တွေဖြစ်လိုက်၊ ဝဲဂယက်ထသလို လှိုင်းကြီး လှိုင်းကလေးတွေ ကဆုန်စိုင်းသလိုဖြစ်လိုက်။ တခါတရံမှာတော့ မျဉ်းဖြောင့်တွေ ဖြစ်လိုဖြစ်။ သွေးပေါင်ပြတဲ့ ကိန်းဂဏန်းတွေကလည်း အပြောင်းအလဲ မြန်လွန်းလှတယ်။ (၇၀) ဖြစ်လိုက်၊ (၅၈) ဖြစ်လိုက်၊ (၁၀၁) ဖြစ်လိုက်၊ သုညတွေ ဖြစ်နေလိုက်။

ဧပြီ (၆) ရက် ညနေ (၃း ၀၀) နာရီကျော်ကတည်းက အမေမာ အမောဖောက်လာတာပါ။ အမေ့အခြေအနေ မဟန်ဘူးဆိုပြီး၊ အမေ့သားသမီးတွေ ခုတင်ဘေးမှာ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေပြီ။ ဒေါက်တာ ဒေါ်သန်းရင်မာ (စာရေးဆရာ ဒေါက်တာမြမွန်ူ)၊ ကိုငြိမ်းချမ်း (စာရေးဆရာ ညီပုလေး)၊ မတင်ဝင်းတို့ ရှိတယ်။ သားကြီးကိုစိုးဝင်းက ပဲခူးရိုးမမှာ ကျဆုံးခဲ့ပြီး၊ သားအလတ် ကိုဖိုးသံချောင်းက အဝေးမြေတနေရာမှာပါ။ အမေရဲ့သားမက်ကိုဂျက်၊ ချွေးမ မတင်တင်ဝင်းတို့လည်း ဘေးမှာ ရှိတယ်။ အမေရဲ့ သားရင်းချာတွေလိုဖြစ်တဲ့ စာရေးဆရာ ကျော်ရင်မြင့်၊ ကျော်သီဟ၊ ဒေါက်တာလင်းထွဋ်တို့လည်း ဘေးမှာဝန်းရံလို့။

ည (၉) နာရီလောက်မှာ အမေမာ အမောဖောက်တာ သက်သာသွားပြီး ရှင်ရှင်လန်းလန်း ပြန်ဖြစ်တယ်။ တတောင်တော့ ကျော်ပြီပေါ့လို့ အမေ့အနီးမှာ ဝိုင်းပြီး စောင့်နေတဲ့သူတွေက ရင်တမမနဲ့ သက်ပြင်းချမိတယ်။

အမေမာရဲ့ မြေး မစုစုမာ၊ မဖြူပြာ၊ မလင်းလင်းမွန်၊ မောင်အောင်ဘာလေတို့ကလည်း ရပ်ဝေးမြေခြားမှာ။ စင်္ကာပူရောက်နေတဲ့ မလင်းလင်းမွန်နဲ့ မောင်အောင်ဘာလေတို့က ဧပြီ (၇) ရက် မနက်စောစော ပြန်လာကြမယ်။

ရှင်ရှင်လန်းလန်းဖြစ်လာတဲ့အမေမာက သူ့ရဲ့ ပုံမှန်ဖြစ်တဲ့ ချိုမြတဲ့မျက်နှာနဲ့ "အမေချစ်တဲ့ မြေးလေးတွေနဲ့ တွေ့ရတော့မယ်"လို့ပြောပြီး ပြုံးနေတယ်။

အမေချစ်တဲ့မြေး မလင်းလင်းမွန်နဲ့ မောင်အောင်ဘာလေတို့ စက်ဘာပူကရန်ကုန်ကို စောစောရောက်ပါတယ်။ ရန်ကုန်မှ မွန္တလေးကို လေယာဉ်နဲ့ လိုက်ပါခွင့်ရဖို့၊ တံတားဦး လေဆိပ်က မွန္တလေးကိုလာဖို့ ခရီးအဆင့်ဆင့် ဖင့်နွှဲနေတာကို ရင်မောနေရချိန်မှာ အမေမာ ကလည်း သေမင်းကို ရင်ဆိုင်နေရပါပြီ။ ခြေဖျားလက်ဖျားတွေ အေးစက်နေပြီး၊ အမေ့ကို ကြပ်မတ်ကုသပေးနေတဲ့ နှလုံးအထူးကုဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာဒေါ်သန်းသန်းကြိုင်၊ ဒေါက်တာဦးကျော်စိုးဝင်းနဲ့ အစာအိမ်နဲ့ အူလမ်းကြောင်း သမားတော်ကြီး ဒေါက်တာ ဒေါ်နွယ်နီတို့က အမေ့ကို မျက်ခြည်မပြတ် စောင့်ရှောက်ပေးနေကြတယ်။

အမေ အသက်ဆုံးရှုံးခါနီးနေပြီဆိုတာ သိပေမယ့် ဘယ်သူမှ ပျာယာခတ်မနေဘူး။ ဆရာဝန်တွေရဲ့ နောက်မှာ သားသမီးမြေးတွေအားလုံး တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်ပဲ ရပ်နေကြ တယ်။

ကျော်သီဟက အမေရဲ့ ခြေ၊ လက်တွေကို သူပြုနေကျအတိုင်း ခြေဆုပ်လက်နယ် ဆက်ပြီးလုပ်ပေးနေတယ်။ ဒေါက်တာလင်းထွဋ်က ခုတင်ခြေရင်းကရပ်ပြီး ကြည့်နေတယ်။ သမီး မတင်ဝင်းက အမေ့ဦးခေါင်းကို သူ့လက်နဲ့ထိပြီး ကန်တော့တယ်။ ကျော်ရင်မြင့်က ပရိတ်တရားတော်တွေ ဖွင့်ထားတဲ့ ဆဲလ်ဖုန်းအမ်ပီသရီးကို အမေ့ညာဘက်နား အနီးမှာ ထားရင်း အမေ့ခေါင်းကို ထိန်းကိုင်ထားတယ်။

အမေက အသက်ကို ခက်ခက်ခဲခဲရှူရင်း ပရိတ်တရားတော်တွေကို အာရုံပြုနေ တဲ့ပုံပါပဲ။

နှလုံးခုန်နှုန်း၊ သွေးခုန်နှုန်းတွေပြတဲ့ စက်မော်နီတာမှာ ဂရပ်မျဉ်းတွေက ပေါ်လိုက် ပျောက်လိုက်၊ ဆရာဝန်တွေက မော်နီတာကိုကြည့်ပြီး အားမရတာ မျက်နှာပြင်မှာ အထင်း သားပေါ်နေတယ်။ ဒေါက်တာဦးကျော်စိုးဝင်းက အမေမာရဲ့ လက်ညှိုးမှာ ကလစ်နဲ့ ညှပ်ပြီးဆက်သွယ်ထားတဲ့ ဝါယာကြိုးတွေကို ဖြုတ်ပြီး သူ့လက်ညှိုးမှာ ကလစ်ပြောင်း ညှပ်ကြည့်တယ်။ ဂရပ်မျဉ်းတွေက လှလှပပ ပြန်ဖြစ်သွားတယ်။ စက်က ချွတ်ယွင်းတာမှ မဟုတ်ဘဲ။ အမေမာရဲ့ လက်ညှိုးမှာ ကလစ်တွေ ပြန်ညှပ်ပေးတယ်။ မော်နီတာ ဖန်သား ပြင်မှာ လိုင်းတွေ ဘောင်ဘင်ခတ်လို့။

မနက် (၈) နာရီခွဲမှာ အသက်ရှူပုံက ပိုညင်သာလာတယ်။ မနက် (၈း ၃၇)မှာ အမေ လူ့လောကကို စွန့်ခွာသွားပါတယ်။

သေမင်းကို အမေမာ ရင်ဆိုင်သွားပုံက လေးစားစရာပါ။ ကွယ်လွန်သွားချိန်မှာ ဦးခေါင်းလည်ထွက်သွားတာ၊ ဇက်ကျိုးကျသွားတာလည်း မရှိဘူး။ ခုတင်ပေါ်မှာ ခပ် စောင်းစောင်း မှီထိုင်လျက် အနေအထား၊ တည့်တည့်မတ်မတ်ပါပဲ။ သေမင်းနဲ့ ရင်ဆိုင် ရပေမယ့် အမေ့ဦးခေါင်း မညွတ်ခဲ့ဘူး။ ။

လူထုမောင်ဝ

မြမ္ဘူ ရုပ်ပုံလွှာ

ဒဂုန်တာရာ

(က)

ကျနော် သူမကို မြမ္ဘူအဖြစ် စတင်သိရှိခြင်းမဟုတ်။ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ မအမာအဖြစ်သာ စတင်မြင်ဖူးခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၆ ကျောင်းသားသပိတ်တွင် နယ်မှ ကျနော်တို့ ပထမဆုံး နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်စဉ်က သူမကို စတင်မြင်ဖူးသည်။ ဂျူဗလီဟောတွင် ကျင်းပသည်။

ယင်းညီလာခံကြီးမှ ပထမဦးဆုံးသော ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂကို မွေးဖွားပေးလိုက်သည်။ ယင်းညီလာခံတွင် အဆိုတင်သွင်းသော အင်းလျားဆောင်သူ မအမာကို တွေ့ရသည်။ စကားပြောကောင်းသည်ဟု ခံစားလိုက်ရသည်။

ထို့နောက် ကျနော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်ရှိသွားစဉ် 'ဒေါ်သ'ဟူသော ဝတ္ထုတိုကလေးကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မဂ္ဂဇင်းတွင်လားမသိ ဖတ်လိုက်မိသည်။ ရေးသူက မြမ္ဘူ၊ ဂျာမန်ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုရေးဆရာ ဟာမိ၏ Fury ဝတ္ထုကို ဘာသာပြန်ထားသော ဝတ္ထု။ ကျနော် 'ဒေါ်သ' ကို ကြိုက်သွားသည်။ ထို့နောက် မြမ္ဘူ ဝတ္ထုများကို မဖတ်မိ။ ကျနော်ပဲ မဖတ်မိသလား၊ မြမ္ဘူပဲ ဆက်မရေးသလား မသိတော့။

ထို့နောက် စစ်မဖြစ်မီကာလက ကြီးပွားရေးစာအုပ်တိုက်မှ 'မောရစ်ကောလစ်'၏ 'အမှုအခင်းများ'စာအုပ် ဘာသာပြန်ကို ဖတ်ရသည်။ ထို့နောက် စစ်ပြီးစတွင် 'ဝါလီစုစကား'၏ 'သက်တံရောင်'ဝတ္ထုဘာသာပြန်ကို ဖတ်ရသည်။ ယင်းသက်တံရောင်ဝတ္ထု အမှာရေးသူက 'သခင်သန်းထွန်း'။ သူကလည်း စာရေးကောင်း အဖွဲ့အနွဲ့ ကောင်း။

၁၉၅၀ ဒီဇင်ဘာလက မန္တလေးသို့ ရောက်သွားသည်။ စာရေးဆရာ မိတ်ဆက်ပွဲဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သခင်နုက အထက်မြန်မာပြည် စာရေးဆရာနှင့် အောက်မြန်မာပြည် စာရေးဆရာ မိတ်ဆက်ပွဲ လုပ်ပေးသည်။ ထိုအခါက ဒေါ်အမာကို တွေ့ရသည်။

ကျနော်က အသက် ၃၀ အရွယ်၊ ဒေါ်အမာက ကျနော့်ထက် ၄ နှစ်ခန့် ကြီးသည်။

မိတ်ဆက်ပွဲဖြစ်သဖြင့် ဟိုညှော့်ခံပွဲသွားရ၊ သည်ညှော့်ခံပွဲသွားရသဖြင့် ဒေါ်အမာနှင့် ကောင်းစွာပင် စကားမပြောဖြစ်။

၁၉၃၉ ကျနော် မန္တလေး ရောက်၊ ကိုဗဟိန်းက ဒေါ်အမာဆီ ခေါ်မသွား၊ မတွေ့လိုက်။ ရွှေပြည်ဦးဘတင်ထံသို့ ကိုဗဟိန်းက ခေါ်သွားသည်။ ရွှေပြည်ဦးဘတင်နှင့်အတူ ဦးထင်ကို တွေ့ရသည်။ နောက်မှ ဦးထင်သည် ဒေါ်အမာ၏ ဖခင်မှန်း သိရသည်။ ရွှေပြည်ဦးဘတင်က ကျနော်တို့ ရှမ်းပြည်သွားမည်ဆို၍ ရှမ်းပြည်တွင် ရေကို အထူး ဂရုစိုက်သောက်ရန် မှာကြားနေသည်။ ဦးဘတင်မှာ ယခု ရသ ဒါရိုက်တာ ကိုဝင်းဖေ၏ ဖခင်ဖြစ်ကြောင်း နောက်မှ သိရသည်။ နောက်တော့ မန္တလေးရောက်လျှင် ဦးလှအိမ်မှာ တည်းခိုသည်။ သတင်းစာဘက်တွင် ရောက်နေပြီ။ ထိုအခါ ဒေါ်အမာသည် လူထု ဒေါ် အမာ ဖြစ်နေပြီ။

(ခ)

စာပေဘာဝဆိုသည်က ပြောရအခက်သား။ အကဲဖြတ်ရခက်သည်။ မိမိတို့၏ ပုဂ္ဂလိကဘာဝနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ကိုလှနှင့် အကြောင်းပါသောအခါ သတင်းစာဆရာမ ဖြစ်သွားဟန်တူသည်။ ကိုလှနှင့် ကျနော်တို့က ခင်ကြသည်။ ကျောင်းသား ဘဝကတည်းက သိကျွမ်းသည်။ ကျနော့်ထက် အတော်လည်း ကြီးသည်။ စစ်ဖြစ်ခါနီးက ကိုလှ တာဝန်ယူထုတ်နေသော ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့ ဝတ္ထုတိုလေးတပုဒ်ရေး ပေးခဲ့သည်။ ထိုအခါက ကျနော်ကျိုက်လတ်သို့ ရောက်နေသည်။

ဝတ္ထုရေးဆရာ မော်ပါဆွန်း၏ 'မွန်းလိုက်'အမည်ရှိ ဝတ္ထုတိုလေးကို မှီးကာ ရေးလိုက်သည်။ 'အလှဂုဏ်'ဟု အမည်တပ်သည်။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ ထိုဝတ္ထု ပါလာသည်။ ကိုလှက ကျနော်ဖတ်ရန် စာအုပ်များစွာ ပို့လိုက်သည်။ ၁၉၄၆ က ကျနော် တာရာ ထုတ်ဝေသောအခါ ဒေါ်အမာထံက စာရောက်လာသည်။ ကျနော်၏ တာရာမဂ္ဂဇင်း အတွက် ကိုယ်စားလှယ်လုပ်ရန် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျနော်က လူထုတိုက်အတွက် ကိုယ်စားလှယ် မပေးဖြစ်ဘဲ အခြားတိုက်သို့ ပေးဖြစ်သွားသည်။ ကျနော် အားနာနေသည်။ ကျနော်က လုပ်ငန်းကောင်းစွာ မလုပ်တတ်၍ အရင်လာပြော၍ ပြောသူကို ပေးလိုက်ဟန်တူသည်။ ကျနော်က မန္တလေး အရောက်နည်းသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်အမာနှင့် အထိအတွေ့နည်းသည်။ မန္တလေးရောက်လျှင်လည်း လူထုတိုက်တွင် ကိုလှနှင့်သာ စကားပြောဖြစ်သည်။ ကိုလှနှင့်စကားကောင်းနေစဉ် ဒေါ်အမာက ဝင်ပြောတတ်သည်။

ဒေါ်အမာ ရေးသော သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည် စာအုပ်များထွက်လျှင် ကျနော့်ထံ ပို့တတ်သည်။ ကျနော်ဖတ်ရသည်။ ဒေါ်အမာက အစုအဆောင်းကောင်း။ မန္တလေးမှ အနုပညာရှင် ဇာတ်ဆရာများအကြောင်း စေ့စေ့ငငရေးသည်ကို ဖတ်ကြည့်ဖြစ်သည်။ ကျနော်သည် ဇာတ်သဘင် ဝါသနာပါသဖြင့် ဖတ်ဖြစ်သည်။

ဒေါ်အမာသည် ဇာတ်သဘင်လောက ဂီတလောကနှင့် အကျွမ်းဝင် နားလည်သည်။

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းစာအုပ်ဆိုလျှင် အထူကြီး ကျကျနနလေ့လာကာ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသည်။ ကျနော်က ရသစာပေကို ဒေါ်အမာထံမှ မျှော်လင့်သည်။ မြမဋ္ဌူ၏ စာပေအရေးအသား အဖွဲ့အနွဲ့ကို သိနေသဖြင့် မြမဋ္ဌူကဲ့သို့ ဝတ္ထုများ ဘာသာပြန်စေချင်သည်။ သို့သော် ပြန်သည်ကို မတွေ့ရ။ မြမဋ္ဌူက ပြန်လည်ရှင်သန်ထမြောက်ခြင်း မရှိ။ လူထုဒေါ်အမာဟူသော သတင်းစာဆရာ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးဆရာ သဘောမျိုးကိုသာ တွေ့နေရသည်။ စိတ်ထဲက သိပ်မကျေနပ်။

(ဂ)

သတင်းစာဆရာနှင့် စာရေးဆရာ (ဝါ) ရသစာရေးဆရာကတော့ သိပ်မတူ။ သတင်းစာဆရာဆိုသည်ကတော့ တကယ်ဖြစ်ပျက်နေသည့်အရာတို့ကို မှတ်တမ်းတင်ရသည်။ ရသစာရေးဆရာကတော့ တကယ့်အဖြစ်အပျက်ကို အခြေပြု၍ ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက်တို့ဖြင့် ခြယ်သရသည်။

ကျနော်က မြမဋ္ဌူ ဖြစ်စေလိုသည်။ သူမ၏ အတွေ့အကြုံနှင့်ဆိုလျှင် သူမဖြတ်သန်းခဲ့သော၊ သူမဖြတ်သန်းနေသော သမိုင်းအတွေ့အကြုံနှင့်ဆိုလျှင်၊ မြမဋ္ဌူ အဖွဲ့အနွဲ့မျိုးနှင့်ဆိုလျှင် ဝတ္ထုရှည် ရေးဖွဲ့နိုင်မည်ဟု ထင်ထားခဲ့သည်။ သို့သော်သတင်းစာဆရာ အခန်းကလည်း သူ့အခန်းနှင့်သူ ရှိသည်ကို ကျနော်နားလည်သည်။ ယခုလည်း မဂ္ဂဇင်းများတွင် သူ၏အတွေ့အကြုံကို အခြေခံကာ ဝေဖန်အကဲဖြတ်သော စာများကိုလည်း ဖတ်နေရ၍ မြမဋ္ဌူကို မတွေ့ရသော်လည်း လူထုဒေါ်အမာအဖြစ် တွေ့ရ၍ တမျိုးကျေနပ်ရသည်။

မနှစ်က အမရပူရ ဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်အနီး တောင်လေးလုံးကျောင်းတိုက် အသွား မန္တလေးဘုတာရုံဆင်းလျှင် ဒေါ်အမာ့အိမ်သို့ ဝင်သွားရသည်။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ ဆီဆေးကားချပ်ရှေ့တွင် ကျနော်တို့ကို ဧည့်ခံသည်။ ခဏတဖြုတ်တော့ စကားပြောသည်။ မန္တလေးက ကဗျာဆရာနှင့် စာရေးဆရာများလည်း ခေါ်ထား၍ စုံစုံလင်လင်။ မြမဋ္ဌူအကြောင်း ပြောပြရင်း မြမဋ္ဌူနာမည်နှင့် ရေးသော ဝတ္ထုများ စုထုတ်မည်ဟု ကြား၍ ဝမ်းသာမိသည်။ စကားပြောကြရင်း တာရာနာမည်နှင့် စပ်ထားသော အဆိုတော်စာရေးဆရာအကြောင်း ရောက်သွားသည်။ 'မိန်းကလေးလား၊ ယောကျ်ားလေးလား မသိဘူး' ဟု ကျနော်ကပြောပြလိုက်ရာ ဒေါ်အမာက ပြုံး၍ 'ရှင်က မိန်းကလေးဖြစ်စေချင်တာလား' ဟု ကျနော့်ကို စလိုက်သည်။

(ဃ)

မြမဋ္ဌူ ဝတ္ထု၊ ဘာသာပြန်...စသောစာများကို မဖတ်ရသော်လည်း ယနေ့ ထွက်နေသော မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဒေါ်အမာ၏ ဆောင်းပါးများကို ဖတ်နေရသည်။ ပထမ မျိုးဆက်၊

ဒုတိယမျိုးဆက်များကို ဖြတ်သန်းသွားပြီး တတိယမျိုးဆက်ကို ဖြတ်သန်းနေဆဲ။ ယနေ့ ခေတ်ပေါ်အခြေအနေကို သူ၏ခံစားသည့်အတိုင်း ရေးသားထားသည်။ စစ်မဖြစ်မီခေတ်နှင့် ယနေ့ခေတ်ကို နှိုင်းယှဉ်၍ ဖော်ပြထားသဖြင့် အသိတိုးရသည်။ အသိဆိုသည်မှာ နှိုင်းယှဉ်ချက်များဖြင့်သာ မှန်ကန်သောအသိကို တွေ့ရသည်။

ချိုသည်ဟု အရသာခံလျှင် သာမန်ထက် မချိုသော ရသခံစားချက်များသာ ဖြစ်သည်။ သာမန်ထက်ချိုလျှင် ယခုအချိုသည် ပေါ့သွားမည်။ သူမ၏ အယူအဆများ၊ သူမ၏ ခံစားချက်များကို ယနေ့တတိယမျိုးဆက်များ ပို၍ဖတ်သင့်သည်။ သို့မှသာလျှင် သူတို့၏ အမြင်၊ သူတို့၏ လှုပ်ရှားမှု မည့်သည့်နေရာ ရောက်ရှိနေပြီကို ပို၍သိနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကျနော်က အမျိုးသားနေ့မျိုးဆက်ချင်းဖြစ်၍ သူမ၏ ခံစားချက်ကို ဖတ်ချင်နေမိသည်။

၁၉၃၆ ကျောင်းသားသပိတ်မှ စတင်တွေ့ထိခဲ့ရသော သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ မအမာကို ယနေ့ဈေးကွက် စီးပွားရေးစနစ်ဟု ခေါ်နေသော ခေတ်တခေတ်တွင်လည်း စူးရှထက်မြက်စွာ၊ ရှင်လန်းစွာ၊ ဝေဖန်စွာ ဖြတ်သန်းနေသည်ကို တွေ့မြင်ရပေသည်။

ဒဂုန်တာရာ
၁၀ ရက်၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၉၅
စာပေဂျာနယ်။

လူထုဒေါ်အမာရဲ့

အံ့မခန်းလောက်တဲ့ စွမ်းဆောင်ချက်များ

လင်းယုန်မောင်မောင်

ရိုးရာမပျက်တက်ရောက်သူ

ဒီနေ့မြန်မာနိုင်ငံတဝန်းလုံးမှာ ရှိကြတဲ့ စာသမား ကဗျာသမားများနဲ့ ဂီတသဘင် အနုပညာရှင်များအတွက် မထင်မှတ်ဘဲ ထူးခြားလှတဲ့ ‘အမှတ်တရနေ့’တနေ့ကို ကြုံတွေ့ ဖြတ်သန်းလာခဲ့ကြတာ ဆယ်စုနှစ်တခုမက ကျော်လွန်လာခဲ့ကြပါပြီ။ အဲဒီအမှတ်တရနေ့ ကတော့ တခြား မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့တတွေ ချစ်ခင်လေးစား ကြည်ညိုအားထား နေကြတဲ့ မန္တလေးက စာရေးဆရာမကြီး လူထုဒေါ်အမာရဲ့ မွေးနေ့ အခမ်းအနားပါပဲ။ ဒီမွေးနေ့အထိမ်းအမှတ်အခမ်းအနားကို နှစ်စဉ် နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့တိုင်း အမရပူရ တောင်လေးလုံးဆရာတော် ကိုပညာရဲ့ကျောင်းမှာ ကျင်းပခဲ့ကြတာ ၁၂ ကြိမ် ရှိခဲ့ပါပြီ။

တိတိကျကျပြောရမယ်ဆိုရင် လူထုဒေါ်အမာရဲ့ မွေးနေ့အခမ်းအနားကို ဒေါ်အမာ အသက် ၇၀ ပြည့်တဲ့ ၁၉၈၅ နိုင်ဝင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့က စပြီးကျင်း ပလာခဲ့ကြတာ လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၉၉၇ ခုနှစ် နိုဝင် ဘာ ၂၉ ရက် လူထုဒေါ်အမာ အသက် ၈၂ ပြည့်တဲ့အထိပါပဲ။ ဒီလိုနှစ်စဉ်မပျက် ကျင်းပလာခဲ့ကြတဲ့ မွေးနေ့အခမ်းအနားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အခါသင့်လို့ အခွင့်ကြုံတုန်း ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် ဂုဏ်ယူ ပြောကြားရမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်ဟာ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ ၇၀ ပြည့်မွေးနေ့ကစပြီး ၈၂ နှစ်ပြည့် မွေးနေ့အထိ နှစ်စဉ်ရိုးရာမပျက် တက်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၈ ခု အရေးအခင်းကာလမို့ မွေးနေ့ အခမ်းအနား မကျင်း ပနိုင်ခဲ့လို့ အဲဒီတနှစ် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီလို ဂုဏ်ယူပြောကြားရတာကလည်း တခြား ကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး။ နှစ်စဉ် အခမ်းအနားကိုတက်ရောက်လာကြတဲ့ ပရိသတ် သုံး လေးရာ (တခါတရံ ပရိသတ် ၅၀၀) လောက် ရှိတဲ့အထဲက ကျွန်တော်တို့ နှစ်စဉ်မပျက် တက်ရောက်ခဲ့တဲ့ သူတွေကို လက်ချိုးရေတွက်ကြည့်မယ်ဆိုရင် လက်တဖက်တောင် ပြည့်မယ် မထင်လို့ပါပဲ။ ပြီးတော့ ဒီလို ရိုးရာမပျက်တက်ရောက်ခဲ့တာဟာ လူထုဒေါ်အမာ အပေါ် ကျွန်တော်ရဲ့ ကြည်ညိုလေးစားမှု အတိုင်းအတာ ဘယ်လောက်ကြီးမားတယ်ဆို တာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေချင်လို့ပါပဲ။

'ဗျိုး'ဟစ်ဖိတ်ကြားခဲ့သော အခမ်းအနား

လူထုဒေါ်အမာရဲ့ မွေးနေ့အခမ်းအနားနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရောက်ဖူးကြုံဖူးသူတွေရော မရောက်ဖူးမကြုံဖူးသူတွေအတွက်ပါ ထူးခြားတဲ့အချက်ကတော့ ၁၀ နှစ်ကျော် ကျင်းပလာခဲ့ကြတဲ့ ဒီအခမ်းအနားကို ဖိတ်စာနဲ့ ဖိတ်ကြားခဲ့တာဟာ ပထမ တကြိမ် နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ပြီး ကျန်တဲ့နှစ် ကျန်တဲ့ အချိန်တွေမှာ တခါမှ ဖိတ်စာနဲ့ ဖိတ်ကြားခဲ့ကြတာ လုံးဝ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဖိတ်စာလည်း မလိုပါဘူး။ နှစ်စဉ် နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက်၊ ဒီနေ့ဒီရက်ဟာ ဒေါ်အမာရဲ့ မွေးနေ့ဆိုတာ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်က စာပေသမားများနဲ့ စာပေမြတ်နိုးသူတိုင်း သိပြီးဖြစ်နေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လည်း မွေးနေ့မရောက်မီ တလ လောက်ကြိုပြီး အချင်းချင်း လက်တို့ သတိပေး အကြောင်းကြားခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါဟာ အညာဓလေ့ အညာထုံးစံအတိုင်း အလှူတခုလုပ်တော့မယ်ဆိုရင် သီးသန့်ဖိတ်စာရိုက်ပြီးမကမ်းတော့ဘဲ 'ဗျိုး' ဟစ်လိုက်ရုံနဲ့တရွာလုံးက သိကြတဲ့သဘောပါပဲ။

ဒါကြောင့်မို့လို့ 'ဗျိုး'ဟစ်ပြီး ဖိတ်လိုက်သလို အချင်းချင်းလက်တို့ပြီး သတိပေးကြ၊ အဖော်ရှာကြ၊ အဖော်ညှိကြနဲ့ အချိန်တန်တော့ နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက် မနက်ခင်း တောင်လေးလုံး ကျောင်းဝင်းအတွင်း မန္တလေး၊ မုံရွာ၊ မိုးကုတ်၊ မိတ္ထီလာနဲ့ မြစ်ငယ်၊ ကျောက်ဆည်၊ မကွေး၊ တောင်တွင်းနဲ့ ရန်ကုန်အပါအဝင် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်က စာပေသမားတွေဟာ အလျှိုလျှိုနဲ့ ရောက်လာကြပြီး တောင်လေးလုံးကျောင်းအတွင်းမှာ ပရိသတ်တွေ ပြည့်ကျပ်ပြီး ဖွေးဖွေးလှုပ်သွားခဲ့တာပါပဲ။

'စေတနာ'ချမ်းသာသူ လူထုဒေါ်အမာ

၁၉၈၅ ခုနှစ်က ပထမဆုံးကျင်းပခဲ့တဲ့ ၇၀ ပြည့်မွေးနေ့မှာ လူထုဒေါ်အမာက 'ကျွန်မမှာ ချမ်းသာတာဆိုလို့ စေတနာပဲ ရှိပါတယ်'လို့ ပြောဖူးပါတယ်။ ဒီစကားလေးဟာ ကျွန်တော်အပါအဝင် လူထုဒေါ်အမာရဲ့ စာဖတ်ပရိသတ်အတွက် အသည်းခိုက်အောင် ကြိုက်နှစ်သက်ခဲ့ရတဲ့ စကားလေး တခွန်းဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

တကယ်တော့ အဓိပ္ပာယ်လေးနက်လှတဲ့ ဒီစကားကလေးဟာ စာရေးဆရာ စာပေသမားများအတွက် သွေးထွက်အောင်မှန်တဲ့ စကားကလေး တခွန်းပါပဲ။ တကယ့်တကယ်အားဖြင့် လူထုဒေါ်အမာ ရေးသားပြုစုခဲ့သမျှ ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုတွေနဲ့ ဘာသာပြန်စာပေအစုစုဟာ ဒေါ်အမာရဲ့ စေတနာကို အထင်အရှား ဖော်ပြနေပါတယ်။ ဒီလို စေတနာအပြည့်နဲ့ ရေးသားပြုခဲ့လို့လားမသိဘူး၊ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်အတွင်း ဒေါ်အမာ ရေးသားပြုစုခဲ့တဲ့ စာပေအစုစုဟာ တောင်ပုံရာပုံ 'အံ့သြကုန်နိုင်ဖွယ်'လို့ ဆိုရလောက်အောင် များပြားလှပါတယ်။ ဘယ်လောက်တောင်များသလဲဆိုတော့ မိတ္ထီလာကောလိပ် စာကြည့်တိုက်က ဆရာဝင်းတင့် စုဆောင်းပြုစုပုံနှိပ်ထားတဲ့ "လူထုဒေါ်အမာဘဝနဲ့ စာပေရက်စွဲများ"ဆိုတဲ့ မှတ်တမ်းစာအုပ်မှာ ဖော်ပြထားချက်အရ ၁၉၉၅ ခု (အသက် ၈၀ ပြည့်အထိ)

လူထုဒေါ်အမာ ရေးသားပြုစုခဲ့တဲ့ လုံးချင်းစာအုပ်၊ နိဒါန်းနဲ့ အမှာစာ ရေးခဲ့တဲ့စာအုပ်၊ သတင်းစာဂျာနယ် ခေါင်းကြီး၊ ဆောင်းပါး၊ ပင်ကိုယ်ရေးနဲ့ ဘာသာပြန် ဝတ္ထုတိုတွေ အပါ အဝင် စာမျိုးစုံ စုစုပေါင်း ၈၇၄ ခုရှိတယ်လို့ သိရပါတယ်။

ဆရာဝင်းတင့် ကြိုးပမ်းပြုစုထားတဲ့ အဲဒီမှတ်တမ်းစာအုပ်ကလေးကို ၁၉၉၅ ခုနှစ် လူထုဒေါ်အမာရဲ့ အသက် ၈၀ ပြည့် မွေးနေ့အမှတ်တရ လက်ဆောင်အဖြစ် ဖြန့်ဝေခဲ့ ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ကလေးထဲမှာ စနစ်တကျ ဖော်ပြထားတဲ့ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ စာမျိုးစုံ စာစုစာရင်းကို တွေ့လိုက်ရတော့ ကျွန်တော့်မှာ ခေါင်းနားပန်းတွေကြီးပြီး မျက်လုံးတွေ ပြူးသွားမိပါတယ်။ 'ရေးနိုင်လှချည့်လား' လို့ နှုတ်က အသံထွက်သွားလောက်အောင် တအံ့တသြဖြစ်ခဲ့ရပြီး တချိန်တည်းမှာပဲ ဒေါ်အမာရဲ့ စေတနာနဲ့ စွမ်းဆောင်ချက်ကြောင့် မူလက ရှိရင်းစွဲကြည်ညိုလေးစားမှုဟာ နှစ်ဆသုံးဆလောက် တိုးသွားခဲ့ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်လေးထဲက စာစုစာရင်းကိုကြည့်ပြီး စာဖတ်ပရိသတ်ဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော် တို့သာ တအံ့တသြ ဖြစ်သွားခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကာယကံရှင် စာရေးသူ လူထုဒေါ်အမာ ကိုယ်တိုင် 'များလှ ပါကလား၊ ဟုတ်ကော ဟုတ်ရဲ့လား' လို့တောင် အောက်မေ့ခဲ့ရတယ်။

တအုပ်တလေမှ ပစ်ရက်စရာမရှိသောစာအုပ်များ

ကျွန်တော်ဟာ လူထုဒေါ်အမာနဲ့ စစ်ပြီးခေတ် ဒီဘက်ပိုင်း ၁၉၅၀ ပြည့်လွန်နှစ် (လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၄၀) ခန့်က လူချင်းစတင် တွေ့ဆုံခင်မင်ခဲ့ရပေမယ့် လူထုဒေါ်အမာဆိုတဲ့ ကလောင်အမည်ကိုတော့ စစ်မဖြစ်မီ တနှစ်လောက် ၁၉၃၈–၃၉ ကတည်းက မှတ်မှတ် ထင်ထင် ကျွမ်းဝင်နေခဲ့ပါတယ်။ စစ်ကြီးမတိုင်မီ အဲဒီအချိန်က လူထုဒေါ်အမာရဲ့ 'မြန်မာ ပြည်တွင် စစ်ဆေးခဲ့သော မှုခင်းများ' နဲ့ 'စန္ဒမာလာ' ဝတ္ထုဟာ ကျွန်တော့်ကို ဘာသာ ပြန် စာရေးဆရာတယောက်ဖြစ်အောင် ပထမဆုံး လှုံ့ဆော်ခဲ့တဲ့ စာအုပ်တွေပါပဲ။ အဲဒီ စာအုပ်ကိုဖတ်ပြီး ဒေါ်အမာရဲ့ သုတနဲ့ရသ ဘာသာပြန် နှစ်မျိုးစလုံး ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်မှုကို လူချင်းမတွေ့ရခင်ကတည်းက ချီးကျူးလေးစားမိခဲ့တယ်။

စစ်ပြီးခေတ် သည်ဘက်ပိုင်းကျတော့ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ 'ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ' 'ရွှေမန်းတင်မောင်' စတဲ့စာအုပ်တွေဟာလည်း ကျွန်တော့်အတွက် လက်ကမချနိုင်အောင် တစိမ့်စိမ့် ဖတ်ပြီး တသိမ့်သိမ့် ခံစားရတဲ့ စာအုပ်ကြီးတွေ ဖြစ်ခဲ့ပါ တယ်။

အဲဒီနောက် လူထုသတင်းစာခေတ်မှာ ရေးသားပြုစု ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ 'ဆိုရှယ်လစ် တိုင်းပြည်များသို့' 'အိုယန်းကီးတို့' နဲ့ 'ငွေနဲ့လက်နက်' 'ဘဝချင်းမတူသည့် တရုတ်ပြည်' စတဲ့ စာအုပ်တွေဟာလည်း ကျွန်တော့်အတွက် နိုင်ငံရေးလမ်းညွှန်စာအုပ်များ ဖြစ်ခဲ့ပါ တယ်။

ဒီနေရာမှာ သုတေသီများအတွက် "လူထုဒေါ်အမာရဲ့ ဘဝနဲ့ စာပေရက်စွဲများ"

စာအုပ်ထဲမှာ တွေ့ရတဲ့ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ ကလောင်အမည်ခွဲများကို မှတ်ရသားရအောင် ဆင့်ပွားမျှဝေလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီကလောင်အမည်ခွဲတွေကတော့ ...

(၁) ခင်လဝင်း
(၂) ဇမ္ဗူဒီပါ အောင်ထွန်း
(၃) ဖခင်အောင်နိုင်
(၄) ဖိုးသာအောင်
(၅) မြမဥ္ဇူ
(၆) အမာ
(၇) အမာ (သပိတ်မှောက် ကျောင်းသူ)
(၈) အင်းလျားကျောင်းဆောင်သူတဦး
(၉) လူထုဒေါ်အမာ ... စသည်တို့ဖြစ်ပါတယ်။

အထက်ဖော်ပြပါ စာအုပ်စာတမ်းတွေအပြင် မွေးနေ့ကျင်းပတဲ့အခါတိုင်း တနှစ်တခါလက်ဆောင်ပေးခဲ့တဲ့ 'ဆေးလိပ်နဲ့လူသား' 'ဘဝနဲ့စာပေရက်စွဲများ' 'ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ကျောက်ဆင်းတုတော်' စတဲ့ စာအုပ်ကလေးတွေကအစ ဒေါ်အမာ ရေးခဲ့တဲ့ စာအုပ်စာပေတွေဟာ အမှတ်တရ သိမ်းထားရမယ့် စာအုပ်တွေပါပဲ။

အားလုံးကိုခြုံပြီး စကားကုန်ပြောရမယ်ဆိုရင် လူထုဒေါ်အမာရေးခဲ့သမျှ စာအုပ်တွေဟာ တအုပ်တလေမျှ ပစ်ရက်စရာ မရှိပါဘူးလို့ ဆိုချင်ပါတယ်။ ကာလရှည်ကြာညောင်းလှတဲ့ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်အတွင်း စာပေသိက္ခာနဲ့ စာပေတန်ဖိုးကြီးမားလှတဲ့ ဒီစာအုပ်စာပေတွေကို ရေးသားပြုစုနိုင်တာဟာ ငွေအသပြာ ချမ်းသာလို့မဟုတ်ဘဲ စေတနာချမ်းသာလို့ ရေးနိုင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ စဉ်းစားစရာ၊ အငြင်းပွားစရာ မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် လူထုဒေါ်အမာ စေတနာတွေ ချမ်းသာသည်ထက် ချမ်းသာပါစေလို့ ဒီဆောင်းပါးနဲ့ ဂုဏ်ပြု ဆုတောင်းလိုက်ပါတယ်။

အံ့သြဖွယ်ကောင်းလှသော အဓိက စွမ်းဆောင်ချက်

ရှည်လျားကြာညောင်းလှတဲ့ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်အတွင်း ဒီလောက်အရေအတွက်များပြားပြီး ဒီလောက်စာပေတန်ဖိုးကြီးမားလှတဲ့ စာအုပ်တွေကို အဆက်မပြတ် ရေးနိုင်ခဲ့တဲ့ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ စွမ်းဆောင်ချက်တခုကို ကျွန်တော် သတိပြုမိပါတယ်။

အဲဒီအချက်ကတော့ ဘာလဲဆိုတော့ ဒေါ်အမာဟာ ဒီလိုစာအုပ်စာပေတွေကို ရေးသားခဲ့ရာမှာ အေးအေးဆေးဆေးနဲ့ စိတ်ချမ်းသာကိုယ်ချမ်းသာ ရေးခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ခင်ပွန်းသည် ဦးလှ ကွယ်လွန်သွားပြီးတဲ့နောက် နှစ်ပေါင်း ၁၅ နှစ်လုံးလုံး အထီးကျန်ဘဝနဲ့ နေခဲ့ရပါတယ်။ အင်မတန် ချစ်ခင်ကြင်နာခဲ့ကြပြီး တယောက်နဲ့တယောက် တမျက်နှာတရွာထင်နေကြရာက သေကွဲကွဲပြီး ခွဲခဲ့ရတာမို့ ဒေါ်အမာရဲ့ဘဝ ဘယ်

လောက်အထိး ကျန်ဆန်လှတယ်ဆိုတာ သိသာ ထင်ရှားလှပါတယ်။

ဒီလို အထိးကျန်ဘဝနဲ့ပဲ တရားမျှတမှု ကင်းမဲ့လှတဲ့ လောကဓံတရားရဲ့ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်တွေကြောင့် လူထုဒေါ်အမာဟာ လူမှုရေးဒုက္ခတွေနဲ့ သောက ပင်လယ်ဝေနေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကြားထဲက ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အားတင်းပြီး စာပေစာအုပ်တွေကို တကုပ်ကုပ်နဲ့ နေ့ရောညပါ အဆက်မပြတ်ရေးသာနိုင်ခဲ့တဲ့ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ စာပေသီလနဲ့ စာပေသမာဓိဟာ အင်မတန်ချီးကျူးစရာ ကောင်းလှပါတယ်။ လူမှုရေးဒုက္ခနဲ့ သောကတွေပင်လယ်ဝေနေတဲ့ကြားကပဲ စာအုပ်စာပေတွေကို စမ်းရေစီးသလို တသွင်သွင်စီးနေအောင် အဆက်မပြတ်ရေးသားနိုင်ခဲ့တဲ့ ဒေါ်အမာရဲ့ ဇွဲသတ္တိဟာလည်း စံပြုထိုက်ပါတယ်။

ကျွန်တော် အခု အသက် ၇၃ နှစ် ရှိပါပြီ။ လူထုဒေါ်အမာထက် ၁၀ နှစ်ငယ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာရေးလာခဲ့တာ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာလာတော့ တခါတရံ စာရေးချင်စိတ်ကုန်ခန်းသလိုဖြစ်လာမိပါတယ်။ ဒီအခါမျိုးမှာ အသက် ၈၃ နှစ်အထိ ကလောင်ကို လက်ကမချဘဲ လောကဓံကို ကြံ့ကြံ့ခံပြီး စာအုပ်စာပေတွေ ရေးသားပြုစုနေတဲ့ လူထုဒေါ်အမာကို စံထားပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အားပေးရင်းနဲ့ စာရေးတဲ့အလုပ်ကို အသက်ထက်ဆုံး လုပ်သွားဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ။

လင်းယုန်မောင်မောင်

၁၉၉၅ ခု (အသက် ၈၀ ပြည့် အထိ) လူထုဒေါ်အမာ ရေး သားပြုစုခဲ့တဲ့ လုံးချင်းစာအုပ်၊ နိဒါန်းနဲ့ အမှာစာ ရေးခဲ့တဲ့ စာ အုပ်၊ သတင်းစာ ဂျာနယ် ခေါင်း ကြီး၊ ဆောင်းပါး၊ ပင်ကိုယ်ရေးနဲ့ ဘာသာပြန် ဝတ္ထုတိုတွေ အပါ အဝင် စာမျိုးစုံ စုစုပေါင်း ၈၇၄ ခုရှိတယ်လို့ သိရပါတယ်။

စကားကုန်ပြောရမယ်ဆိုရင် လူထုဒေါ်အမာရေးခဲ့သမျှ စာအုပ်တွေဟာ တအုပ်တလေမျှ ပစ်ရက်စရာ မရှိပါဘူးလို့ ဆိုချင်ပါတယ်။ ကာလရှည်ကြာညောင်း လှတဲ့ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်အတွင်း စာပေ သိက္ခာနဲ့ စာပေတန်ဖိုးကြီးမားလှတဲ့ ဒီစာ အုပ်စာပေတွေကို ရေးသားပြုစုနိုင်တာဟာ ငွေအသပြာချမ်းသာလို့ မဟုတ်ဘဲ စေတနာချမ်းသာလို့ ရေးနိုင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ

မားသားအော့ဇ် ဘားမား

လူထုစိန်ဝင်း

နိုဝင်ဘာ (၂၈) ရက်
တောင်လေးလုံးကျောင်းတိုက်
အမရပူရ။

တောင်သမန်အင်းစောင်းရှိ ထိုနေရာလေးထဲတွင် လှုပ်လှုပ်ရွရွ စည်စည် ကားကား ဖြစ်နေသည်။ အမျိုးသား အမျိုးသမီး လူကြီး လူလတ် လူငယ် အရွယ်စုံဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်တန်တလျား မြောက်ဘက် မြစ်ကြီးနားမှ တောင်ဘက် မြိတ်၊ တားဝယ်အထိ၊ မိုးခေါင်ရေရှားရပ်ဝန်းဒေသမှ မအူပင်၊ မြောင်းမြ၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသအထိ။

ထိုသူအားလုံးကို ထိုနေရာသို့ ထိုနေ့ထိုရက် ရောက်လာစေရန် ဖိတ်ကြားထားတာမရှိ၊ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ကြော်ငြာဝေတာမရှိ၊ သူတို့အားလုံး သူတို့စေတနာ၊ သူတို့မေတ္တာ၊ သူတို့မုဒိတာနဲ့ စုဝေး ရောက်ရှိနေကြတာပါ။

သူတို့အားလုံး ဘုန်းကြီးကျောင်းဝိုင်းထဲ ရောက်တာနဲ့ အသက် ၈၀ ကျော် အမျိုးသမီးကြီး တဦးဆီ အရင်ဆုံးသွားပြီး ဗမာ့ထုံးစံ လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးလိုက်ကြတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့ပါးစပ်က“အမေ အသက်ရာကျော် ရှည်ပါစေ”တဲ့။

“အမေ”

“အမေ”

“အမေ”

တယောက်လာလည်း အမေ ...

နောက်တယောက်လာလည်း အမေ ...

ဘာဖြစ်လို့ ဒီလောက်တောင် တမေတည်း မေနေကြတာလဲ။

မေမယ်လေ။

အဲဒီ ပါးပါးလျားလျားနဲ့ အမြဲတမ်း နွမ်းလျစွာ ပြုံးနေတဲ့ အမျိုးသမီးကြီးက လူထုဒေါ်အမာ ...။ အဲဒီနေ့က လူထုဒေါ်အမာရဲ့ မွေးနေ့လေ ...။

ဖိတ်စာမဝေ ကြော်ငြာမကမ်းပေမယ့် အဲဒီနေ့ အဲဒီရက်ရောက်လာရင် လူတွေ တဖွဲဖွဲ ရောက်လာကြစမြဲပဲ။ အမေ အမေနဲ့ တမေတည်း မေကြမြဲပဲ ...။

ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို တမေတည်းမေနေကြတာလဲ။

အသက် ၈၀ ကျော်မို့လား။

ဩဇာအာဏာပြည့်ဝသူမို့လား။

တခုမှ မဟုတ်ပါဘူး။ အသက်ကြီးတိုင်းလည်း ဒီလိုချစ်ကြ၊ ရိုသေကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဩဇာအာဏာဆိုတာလည်း ဘယ်တုန်းဘယ်အခါကမှ မရှိရုံမက၊ ဩဇာအာဏာရှိသူတိုင်းရဲ့ အငြိုး ငြင်ခံရတဲ့ဘက်ကချည်း တသက်လုံးနေခဲ့ရတာပါ။

မြန်မာပြည်မှာ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်က မဟုတ်ဘဲနဲ့ ဒီလိုတမျိုးသားလုံး လူကြီးလူငယ်မရွေး၊ ချစ်ခင်လေးစားခြင်းခံရတာဆိုလို့ သမိုင်းတလျှောက်လုံး နှစ်ယောက်သာ ရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။

ပထမတဦးက ငြိမ်းချမ်းရေးဖခင်ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း။ နောက်တဦးက အခုအားလုံးက အမေ အမေနဲ့ ခေါ်နေကြတဲ့ လူထုဒေါ်အမာ။ ဒေါ် ဒေါ်လူထုဒေါ်အမာကို ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို လူတွေ ချစ်ကြတာလဲဆိုတာ လေ့လာကြည့်ရအောင် ... ။

ဒေါ်ဒေါ်လူထုဒေါ်အမာရဲ့ဘဝဟာ မြန်မာပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝနဲ့ အမြဲတမ်း တထပ်တည်း တသားတည်း ကျနေတဲ့ဘဝလေ ...။

ကောလိပ်ကျောင်းသူဘဝမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့နဲ့အတူ သပိတ်တပ်ဦးမှာ ပါခဲ့တဲ့ ကျောင်းသူ ... ။

တချို့ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်လုပ်သူတွေ သပိတ်ပြန်လှန်ပြီး ကျောင်းပြန်တက်ပေမယ့် ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်ခဲ့ပြီး ဘီအေကို မယူခဲ့တဲ့သူ။

အဲဒီကောလိပ်ကျောင်းသူဘဝပြီးတော့ သတင်းစာဆရာဘဝ။ ဘယ်လို သတင်းစာမျိုးကို လုပ်တဲ့ သတင်းစာဆရာမလဲ သိရအောင် လူထုသတင်းစာရဲ့ သမိုင်းကြောင်းလေး ပြန်ပြောပါရစေ။

သတင်းစာဆိုတာ နိုင်ငံတခု တည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာ မရှိမဖြစ်ထောက်မ ပေးထားရတဲ့ တိုင်ကြီးလေးလုံးထဲက တတိုင်ဖြစ်တယ်။ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်၊ တရားရေးမဏ္ဍိုင်၊ ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်ဆိုတဲ့ တိုင်ကြီးသုံးတိုင်နဲ့အတူ နိုင်ငံဝန်ကို ဦးပွဲထမ်းရတဲ့ စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်လည်းဖြစ်တယ်။

အဲဒီတိုင်ကြီးလေးတိုင်စလုံး တည့်မတ်ပါမှ နိုင်ငံတနိုင်ငံ တည်တံ့ခိုင်မြဲနိုင်ပါတယ်။ တိုင်တလုံးလုံး ယိုင်နဲ့တာနဲ့ နိုင်ငံဟာလည်း ယိုင်နဲ့သွားမှာပါ။ အဲဒီအချက်ကို မဏ္ဍိုင်ကြီးလေးရပ်မှာ ပါဝင် ပတ်သက်နေကြသူအားလုံး ကိုယ်စီကိုယ်ငှ သဘောပေါက် နားလည်ကြ၊ ကိုယ့်ဝန်းကိုယ့်တာမှာ တာဝန်ကျေကြတယ်ဆိုရင် နိုင်ငံဟာ ဖွံ့ဖြိုးစည်ပင်လာရတာပဲဖြစ်

ပါတယ်။

ရတနာပုံမြို့တည် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးဟာ ပဒေသရာဇ်ဘုရင်တပါး ဖြစ်ပေမယ့် အမြော်အမြင် အင်မတန်မှ ကြီးမားခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတဦးဖြစ်ပါတယ်။

"ငါမကောင်းရင် ငါ့ကိုရေး၊ ငါ့မိဖုရားမကောင်းရင် မိဖုရားကိုရေး၊ ငါ့သားသမီး မကောင်းရင် သားသမီးကိုရေး၊ မြို့ဝန်မကောင်းရင် မြို့ဝန်ကိုရေး၊ မင်းတို့ သတင်းစာ၌ အပြစ်မရှိစေရာ။ နန်းတော်တွင်းသို့ သတင်းစာတိုက်က မည်သူမဆို အတားအဆီးမရှိ ဝင်စေထွက်စေ"

၁၈၇၅ ခုနှစ်မှာ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးရဲ့ အမိန့်တော်နဲ့ ပေါ်ထွက်လာတဲ့ "ရတနာပုံ နေပြည်တော်"သတင်းစာ အမှုထမ်းသတင်းစာဆရာများကို မိန့်ကြားခဲ့တဲ့ အဲဒီစကားရပ်ဟာ ကမ္ဘာ့သတင်းစာသမိုင်းမှာတောင် မရှိခဲ့ဘူးတဲ့ ဉဒါန်းတွင်နေမယ့် စကားရပ်ဖြစ်ပါတယ်။

အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှာ သတင်းစာပေါ်ဦးစ ၁၆၈၀ ခုနှစ်လောက်ဆီက ဘုရင်အကြောင်း၊ တရား သူကြီးတွေရဲ့အကြောင်း သတင်းတွေ ရေးသားဖော်ပြမိခဲ့လို့ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာကြီး ဒင်နီယယ်ဒီဖိုး မြို့လယ်ခေါင်ကြီးမှာ လည်ပင်းကို ထိပ်တုံးခတ်ပြီး ဒဏ်ခတ်ခံခဲ့ရတဲ့အဖြစ်နဲ့ နှိုင်းယှဉ် ကြည့်လိုက်ရင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးရဲ့စကားဟာ ကမ္ဘာ့သတင်း စာသမိုင်းမှာတောင် မရှိခဲ့ဖူးဆိုခဲ့တာ မလွန်ဘူးလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

လည်ပင်းကို ထိပ်တုံးခတ်တယ်ဆိုတာ လူကိုမတ်တတ်ရပ်လျက်နေစေပြီး တိုင်နှစ် တိုင်မှာ ကပ်ရိုက်ထားတဲ့ ပျဉ်ပြားနှစ်ချပ်ကြားမှာ လည်ပင်းနဲ့ လက်နှစ်ဖက်ကို အပေါက် ဖောက် ညှပ်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ညှပ်ထားတုန်းမှာ ဘုရင့်လက်ပါးစေတွေက ခရမ်းချဉ်သီးနဲ့ပေါက်ကြ၊ ကြက်ဥ ဘဲဥနဲ့ ပေါက်ကြ၊ မျက်နှာကို တံထွေးနဲ့ထွေးကြ လုပ်ကြ တာတွေလည်း ခံရပါသေးတယ်။

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးလို တည့်မတ်တဲ့အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်မျိုး ရှိခဲ့သလိုပဲ၊ စတုတ္ထ မဏ္ဍိုင် သမားတွေဘက်ကလည်း မယိမ်းမယိုင် ကျောက်စာတိုင်ကြီးကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်မှန် ကန်တဲ့ တိုင်းကျိုး ပြည်ကျိုးဆောင် သတင်းစာဆရာကြီးတွေရှိခဲ့ကြပါတယ်။

အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးနဲ့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းများရဲ့ မီးရှူးတန်ဆောင်၊ စတာလင်ငြိမ်းချမ်းရေးဆုနဲ့ ဂုဏ် ထူးဆောင်ပါရဂူ ဒေါက်တာဘွဲ့ရ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကျေးဇူးရှင် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော် မှိုင်းဟာဆိုရင် ... "နေသောင်းထောင် အရောင်မညှိုးသလိုပ ပြည်ကောင်းအောင် ဆောင်မကိုးရယ်လို့ ရွှေဒေါင်းတောင်ကလောင် တမျိုးရယ်နှင့် တောင်ရိုးမှာ ဆရာ ကြဲ မပေ့ါလို့ ... "ဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံအတိုင်း ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ တိုင်းကျိုး ပြည်ကျိုး သည်ပိုးထမ်းရွက်ခဲ့တာပါ။ အဲဒီကျေးဇူးရှင်ဆရာကြီးကို မြန်မာ့စာပေသမိုင်း အစီအစဉ်မှာ ကဏ္ဍသီးခြားဖွင့်ခဲ့ရတဲ့ ကဗျာဆရာကြီးတဦးအဖြစ်သာ မှတ်ယူလို့မရပါဘူး။

ဆရာကြီးဟာ ပြဇာတ်တွေ အမြောက်အမြားရေးခဲ့တဲ့ ပြဇာတ်ဆရာကြီးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းစာဆရာကြီးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွေထက် ပိုပြီးအရေးအကြီးဆုံး အချက်တချက်ကတော့ ဆရာကြီးဟာ ထီးကျိုးစည်ပေါက် မင်းပါပျောက်ခဲ့ရတဲ့ခေတ်၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးခေတ်၊ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်တဲ့တော်လှန်ရေးခေတ်၊ ဖဆပလ အစိုးရလက်ထက် အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုခေတ်စတဲ့ ခေတ်တွေအဆက်ဆက်မှာ အသက်အရွယ် ကြီးလှပါပကောဆိုပြီး စိပ်ပုတီးနဲ့ ရိပ်ကြီးခိုမနေဘဲ ပြည်သူတွေရှေ့က မားမား မားမားနဲ့ ဦး ဆောင်လမ်းညွှန် ပေးခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေးသမားကြီးတဦးဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အချက်ပါပဲ။

ဆရာကြီးဟာ သူ့ရဲ့လက်စွဲတော် “ရွှေဒေါင်းတောင် ကလောင်တမျိုး”နဲ့လည်း တိုင်းကျိုး ပြည်ကျိုးကို ဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ အသက် ၇၀ ကျော် အိုကြီး အိုမ ရောက်နေတဲ့ အထိလည်း ပြည်ခွင်အနှံ့ကိုသာမက နိုင်ငံရပ်ခြားတိုင်းပြည်များအထိ ခရီးလှည့်လည် သွားလာပြီးတော့လည်း ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဆိုတဲ့ လူ့ဘောင်လူ့လောကရဲ့ အကျိုးကို ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသေးတယ်။ အမျိုးသားအကျိုး ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့ရဲ့အကျိုးကို ဆရာကြီးဟာ သူ့ပခုံးနဲ့ထမ်းပြီး ဆောင်ရွက်သွားခဲ့တာပါ။

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းလို သတင်းစာဆရာကြီးမျိုးကို ကြည့်ပြီး သတင်းစာဆရာဆိုတာ “ပြည်ကြီးပခုံး”“ပြည်ကြီးလက်ရုံး”ဖြစ်တယ်လို့ သတင်းစာဆရာကြီး ဦးထွန်းဖေက ပြောခဲ့တာလို့ ထင်ပါတယ်။

ကျင့်ဝတ်သီလမြဲခဲ့တဲ့ သတင်းစာဆရာ၊ တာဝန်ကျေတဲ့သတင်းစာဆိုတာ ပြည်ကြီးဝန်ကို ပခုံးနဲ့ထမ်းမထမ်းဆိုတဲ့ပေတံနဲ့ တိုင်းကြည့်ဆုံးဖြတ်ရပါတယ်။

လူထုသတင်းစာကို စထုတ်တဲ့ (၁၉–၄–၄၆) နေ့ကနေ ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ရတဲ့ (၇–၇–၆၇) နေ့အထိ၊ တရက်မကျန် ပြန်လှန်ကြည့်ပြီးတော့ ဆိုခဲ့တဲ့ပေတံနဲ့ တိုင်းကြည့်မယ်ဆိုရင် ... ...

၁၉၄၆–၄၇–၄၈ ကာလများ ...

ရန်ကုန်မြို့ကြီး ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ လက်အောက်ရှိနေဆဲကာလ၊ မန္တလေးကို မဟာမိတ်တပ်တွေ သိမ်းပြီးပြီးချင်း ဦးလေးလှက ဆရာကြီးဦးကျော်ရင် (ပါမောက္ခချုပ်ဟောင်း– ကွယ်လွန်) နဲ့ လက်တွဲပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ပထမဆုံး ဖတပလ (ဖဆပလ) ဆိုင်းဘုတ်ကို တင်ခဲ့ပါတယ်။ ဦးလေးလှဟာ နောင်မှာ သူ့ကို ထောင်သွင်းအကျဉ်းချထားခဲ့တဲ့ ဖဆပလ အဖွဲ့ကြီးကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သူလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ လူထုသတင်းစာဟာ ဖဆပလ နဲ့အတူ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင် “ပြည်ကြီးလက်ရုံး” အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့။

၁၉၄၉ ဧပြီလ ၂၄ ရက် ... ဖဆပလအစိုးရက သတင်းစာတိုက်ကို ဗိုင်းနမိုက်ဖြင့် ဖောက်ခွဲခဲ့။

၁၉၄၉ နိုဝင်ဘာ ၁ ရက် ... သတင်းစာ ပြန်လည်ထုတ်ခဲ့။

၁၉၅၃ မှ ၁၉၅၆ ခုအထိ ... လူထုဦးလေးလှအား ပုဒ်မ (၅) ဖြင့် ရန်ကုန်ထောင်ကြီးမှာ ချုပ်နှောင်ထားခဲ့။

၁၉၅၆ ခု မေလ (၁၀) ရက်မှ အောက်တိုဘာ (၁) ရက်အထိ ... လူထုသတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းအား ပုဒ်မ (၅) ဖြင့် ဖမ်းဆီး ခံရ။

၁၂–၃–၁၉၅၉ ... သတင်းစာ ချိတ်ပိတ်ခံရ။

၁၀–၅–၁၉၆၀ ... သတင်းစာ ပြန်ထွက်။

၇–၇–၁၉၆၇ ... သတင်းစာ ရပ်စဲခံရ။ စာရေးသူအပါအဝင် ရန်ကုန်တိုက်ခွဲနှင့် မန္တလေးမှ တိုက်သား (၅) ဦး ထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရ။

အဲဒါတွေဟာ "ပြည်ကြီးဝန်"ကို ထမ်းပိုးရင်း လူထုသတင်းစာ ကြုံခဲ့ရတဲ့ "သစ္စာတရား"နဲ့ သဘာဝတရားတွေပါ။

လူထုသတင်းစာဟာ "သစ္စာတရား"ကို နင်းခြေတဲ့ အဓမ္မဝါဒမှန်သမျှကို တသမတ်တည်း ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ပြီး အဖိခံ၊ အနှိမ်ခံ၊ သွေးအစုပ်ခံ၊ အခြယ်လှယ်ခံတွေဘက်က အမြဲရပ်တည်တဲ့ "ပြည်ကြီးနှင်တံ"တာဝန်ကိုလည်း ထမ်းရွက်ခဲ့ပါတယ်။

✱ ဂျပန်ဖက်ဆစ်တို့ရဲ့ အဓမ္မဝါဒကို ပြည်သူတရပ်လုံးနဲ့တကွ တွန်းလှန် တိုက်ခိုက်ခဲ့ပေမယ့် အမေရိကန်က သူ့ရဲ့အသစ်စက်စက် အနုမြူပုံး လက်နက်ဆန်းကို အာရှတိုက်သား ဂျပန်လူမျိုး တွေအပေါ်ကို စမ်းသပ်ဖောက်ခွဲခဲ့တဲ့ ရာဇဝတ်မှုကြီးကို ဆန့်ကျင်ရှုတ်ချပါတယ်။

✱ ကိုရီးယားကျွန်းဆွယ် စစ်ပွဲကြီးဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့အခါလည်း အမေရိကန် နယ်ချဲ့လက်သစ်တွေက ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကို ခုတုံးလုပ်ပြီး ဝင်ရောက်စွက်ဖက် ခြယ်လှယ်ခဲ့တာကို ဆန့်ကျင်ခဲ့ပါတယ်။

✱ အမေရိကန်သမ္မတ ကနေဒီလုပ်ကြံခံရတော့ နိုင်ငံရေးအရ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုမျိုးကို ရှုတ်ချခဲ့ပါတယ်။

✱ အမေရိကန်က ဗီယက်နမ်၊ လောနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား သုံးနိုင်ငံကို ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်တဲ့ ကမ္ဘာ့အကြီးမားဆုံး မကြေညာသောစစ်ပွဲကြီးကိုလည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရှုတ်ချခဲ့ပါတယ်။

✱ အမေရိကန်နယ်ချဲ့ရဲ့ လက်ပါးစေအဖြစ် နိုင်ငံကို နှစ်ခြမ်းခွဲပစ်ခဲ့တဲ့ ငိုဒင်ဇင်း၊ ငိုဒင်းနုညီနောင်ရဲ့ လုပ်ရပ်တွေကို ဆန့်ကျင်ခဲ့ပေမယ့် သူတို့ညီနောင်ကို စီအိုင်အေက အာဏာသိမ်းပွဲပုံသဏ္ဍာန်ဖန်တီးပြီး သတ်ဖြတ်ပစ်ခဲ့တဲ့ အမေရိကန်နယ်ချဲ့သမားကို အပြင်းအထန်ရှုတ်ချ ကန့်ကွက်ခဲ့ပါတယ်။

✱ နယ်ချဲ့အရင်းရှင်စနစ်ကြီးကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ခဲ့တဲ့ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကြီးဘက်က တလျှောက်လုံး ထောက်ခံအားပေးခဲ့ပေမယ့် အဲဒီဆိုဗီယက် ကိုယ်တိုင်က နယ်ချဲ့လမ်းစဉ်ကိုလိုက်ပြီး "ဆိုရှယ်နယ်ချဲ့"ဘဝကို ကူးပြောင်းသွားတော့လည်း ပြတ်ပြတ်

သားသား ဆန့်ကျင်ဝေဖန်ခဲ့ပါတယ်။

✱ ဘာတစ္စတာ အာဏာရှင်ရဲ့ နယ်ချဲ့လက်ဝေခံအစိုးရကို တော်လှန်ပုန်ကန်ပြီး ကျူးဘား နိုင်ငံသစ်ကို ထူထောင်ခဲ့တဲ့ ကတ်စ်ထရိုကို ချီးကျူးထောက်ခံခဲ့ပေမယ့် ကိုယ့်နိုင်ငံကို ဆိုဗီယက်ရဲ့ လက်ဝေခံ ရုပ်သေးရုပ်အဖြစ် အရောက်ခံခဲ့တဲ့ ကတ်စ်ထရိုကိုတော့ ဝေဖန်ကန့်ကွက်ခဲ့ပါတယ်။

✱ နယ်ချဲ့အမျိုးမျိုးရဲ့ လက်အောက်က လွတ်လပ်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတဲ့ အာဖရိကတိုက်နဲ့ လက်တင်အမေရိကတိုက်က နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး တိုက်ပွဲဝင်တွေကို ထောက်ခံခဲ့ပေမယ့် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ရေးဝါဒကို ကျင့်သုံးလာကြသူတွေကိုတော့ ဆန့်ကျင် ဝေဖန်ခဲ့ပါတယ်။

✱ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားတွေရဲ့ လက်အောက်က လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ရဲရဲတောက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တဲ့ အစ္စရေးနိုင်ငံသားတွေကို ထောက်ခံခဲ့ပေမယ့် အဲဒီ အစ္စရေးနိုင်ငံသားတွေကိုယ်တိုင်က ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတွေရဲ့ နယ်မြေကို အဓမ္မသိမ်းယူ အနိုင်ကျင့်ခဲ့ပြီး ပါလက်စတိုင်းလူမျိုးတွေကို နိုင်ငံမဲ့လူမျိုးတွေဖြစ်အောင် လုပ်ခဲ့တာတွေကိုတော့ ဆန့်ကျင်ခဲ့ပါတယ်။

✱ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး တိုက်ပွဲဝင် အိန္ဒိယခေါင်းဆောင်ကြီး နေရူးကို ထောက်ခံခဲ့ပေမယ့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံလေးတွေဖြစ်ကြတဲ့ နီပေါ၊ ဆစ်ကင်း၊ ဘူတန်နဲ့ သီဟိုဠ်နိုင်ငံတို့အပေါ် ဗိုလ်ကျ လွှမ်းမိုးချင်တဲ့ နေရူးကို ဆန့်ကျင်ဝေဖန်ခဲ့ပါတယ်။

✱ အာရှလွှမ်းမိုးရေး ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ လက်သစ်ကိုလိုနီနယ်ချဲ့သမားက ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့တဲ့ ဆီးတိုး၊ စင်တိုးစတဲ့အဖွဲ့တွေမှာ တက်ကြွပါဝင်ခဲ့ပြီး ပြည်တွင်းမှာလည်း အဓမ္မဝါဒကို ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ မာရှယ်အယွတ်ခံရဲ့ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံကို ရှုတ်ချခဲ့ပေမယ့် ကက်ရှ်မီးယားပြည်နယ်ကို အိန္ဒိယက သိမ်းပိုက်စိုးမိုးထားတဲ့ကိစ္စမှာတော့ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံဘက်က ထောက်ခံရပ်တည်ခဲ့ပါတယ်။

✱ ကြားနေနိုင်ငံတနိုင်ငံဖြစ်တဲ့ လောနိုင်ငံရဲ့ မင်းသားကြီး သုဝဏ္ဏဖူးမားကို စီအိုင်အေရဲ့ လက်သပ်မွေးစစ်ဗိုလ်တစုက ဖြုတ်ချအာဏာသိမ်းခဲ့စဉ်က မင်းသားကြီးဘက်က ထောက်ခံအားပေးခဲ့ပေမယ့် အာဏာပြန်ရတဲ့အခါကျတော့ မင်းသားကြီးက သူ့ရဲ့ညီတော် မင်းသားကြီး သုဖာနုဝဏ်ရဲ့ ပသက်လောအဖွဲ့ကို ပြည်တွင်းစစ်ခင်းပြီး တိုက်ခိုက်တာကိုတော့ ကန့်ကွက်ရှုတ်ချခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအချက်တွေက စာမျက်နှာတွေက ပြောပြနေတဲ့ လူထုသတင်းစာရဲ့သမိုင်းပါ။

“နေသောင်းထောင် အရောင်မညှိုးသလိုပ ပြည်ကောင်းအောင် ဆောင်မကိုးရယ်လို့ ရွှေဒေါင်းတောင်ကလောင်တမျိုးရယ်နှင့် တောင်ရိုးမှာ ဆရာကြဲမပျေါ့လို့ ...” ကြွေးကြော်ခဲ့တဲ့ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ ရှေ့ဆောင်လမ်းညွှန်မှုအတိုင်း မဖောက်မပြန် မသွေမဖည် ချွေးနဲ့သွေးနဲ့ ရေးခဲ့ကြတဲ့ သမိုင်းပါ။

အဲဒီလိုသမိုင်းကောင်းခဲ့တဲ့ လူထုသတင်းစာမျိုးကို ဦးစီးထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ သတင်းစာသမားပါ။

အဲဒီသတင်းစာသမားဘဝမှာ ဘယ်လိုမုန်တိုင်းတွေကို ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင် ရင်ဆိုင်နိုင်ခဲ့သလဲဆိုတာ တနိုင်ငံလုံးက သိကြတယ်လေ။ အဲဒါကြောင့် ခုလို "အမေ ... အမေ ... အမေ..." ဖြစ်နေတာပါ။ ချစ်ခင်ကြည်ညိုလေးစားမှုဆိုတာ လုပ်ယူလို့ ရတာမျိုးမှ မဟုတ်တာ။

လူတွေရဲ့ ရင်ထဲက အလိုလို ဖြစ်လာကြတာလေ ... ။ အဲဒါကြောင့် –

လူတိုင်းရဲ့ အမေ ...

မြန်မာပြည်သူအားလုံးရဲ့ အမေ အသက်ရာကျော်ရှည်ပါစေ ... ။ ။

လူထုစိန်ဝင်း

ဒေါ်ဒေါ်လူထုဒေါ်အမာရဲ့ ဘဝဟာ မြန်မာပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝနဲ့ အမြဲတမ်း တထပ်တည်း တသားတည်း ကျနေတဲ့ဘဝလေ ...။

ကော လိပ် ကျောင်းသူဘဝမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း တို့နဲ့ အတူ သပိတ်တပ်ဦးမှာ ပါခဲ့တဲ့ ကျောင်းသူ ... ။

တချို့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်လုပ်သူတွေ သပိတ်ပြန်လှန်ပြီး ကျောင်းပြန်တက်ပေမယ့် ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက် ခဲ့ပြီး ဘီအေကို မယူခဲ့တဲ့သူ ...

အဲဒီကောလိပ်ကျောင်းသူဘဝပြီးတော့ သတင်းစာ ဆရာဘဝ။ ဘယ်လို သတင်းစာမျိုးကို လုပ်တဲ့ သတင်းစာ ဆရာ မလဲ သိရအောင် ...

လူထုရဲ့ ဒေါ်အမာ
လူထု ဒေါ်အမာ

မောင်သာနိုး

လူထုဒေါ်အမာဆိုတာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပေါ်ထွန်းဖူးသမျှ အမျိုးသမီးတွေထဲမှာ အကြီးမားဆုံးလို့ဆိုရင် လွန်ရာကျမှာမို့လို့ မဆိုချင်တောင် အကြီးမားဆုံးတွေထဲမှာ တဦး လို့တော့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ သူ့အကြောင်းကို သူများတွေအကြောင်း သူရေးသလို စာအုပ်ကြီး တအုပ် ပြုစုရေးသားရမှာဖြစ်တယ်။ တနေ့ ရေးကြပါလိမ့်မယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ ကျွန် တော် တွေ့ကြုံခဲ့ရသမျှတွေထဲက အနည်းအကျဉ်းပဲ တင်ပြနိုင်မယ်။

ဒေါ်ဒေါ်ဟာ အင်ဒီပင်းဒင့် ဒေါ်စန်းတို့၊ ဒေါ်ခင်ကြည်တို့လို နိုင်ငံရေးသမား မ ဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပါတီနိုင်ငံရေးလို့ တချို့က ခေါ်ကြတဲ့ နိုင်ငံရေးဆိုတာ လူ့ဘဝပဲလို့ ခံ ယူ သတ်မှတ်တဲ့ သတင်းစာဆရာမကြီး၊ စာရေးဆရာမကြီးဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ဘဝဟာ နိုင်ငံ ရေးနဲ့ မကင်းဘူး။ သူ့သမိုင်းဟာ နိုင်ငံရေးသမိုင်း၊ သူ့အရေးအသား အားလုံးဟာ သူ့ နိုင်ငံရေးခံယူချက်နဲ့ မြစ်ဖျားခံထားပြီး ဒီအရေးအသားတွေသည်ပင်လျှင် သူ့နိုင်ငံရေး လုပ်ဆောင်ချက်များဖြစ်တယ်။ ဒီအရေးအသား ဒီလုပ်ဆောင်ချက်တွေကြောင့်ပဲ ပြည်သူ လူထုက သူ့ကို ချစ်ကြ၊ မြတ်နိုးကြ၊ ကြည်ညိုကြသလို ပြည်သူကို ကျွန်ပြုနေသူ များက ဒီမိန်းမကြီးကို အငြိုးကြီးကြီးနဲ့ မုန်းကြတယ်။

တိုင်းပြည်ကိုချစ်တယ်၊ ပြည်သူလူထုကိုချစ်တယ်ဆိုတဲ့ သူတွေ မြန်မာနိုင်ငံတော် ကြီးမှာ အများကြီးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ပါးစပ်က ပြောတာသက်သက်မဟုတ်၊ အကြောထဲ၊ သွေး သားထဲကကို စိမ့်ပြီး တိုင်းပြည်နဲ့ လူထုကိုချစ်တဲ့ မြန်မာအမျိုးသမီးဆိုလို့ ကနေ့ သက်ရှိ

ထင်ရှားထဲမှာ နှစ်ဦးပဲ ကျွန်တော် တွေ့ဖူးတယ်။ တဦးက ဒေါ်အမာ။ လူထုဒေါ် အမာ။

လူထုဦးလှနဲ့ ဒေါ်အမာကို 'ကွန်မြူနစ်' တွေလို့ တချို့က ထင်ကြတယ်။ ထင်လို့လည်း ဖဆပလအစိုးရက ဦးလှကို ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခဲ့တာပေါ့။ အတွင်းသိ တယောက်အနေနဲ့ပြောရရင် သူတို့ဟာ လုံးဝ ကွန်မြူနစ်မဟုတ်ပါဘူး။ သာမန်တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေပဲ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူတိုင်းနဲ့ တည့်အောင်ပေါင်းကာ လူတိုင်းလိုလိုက ချစ်ခင်လေးစားကြတဲ့အတွက် သူတို့အပေါင်း အသင်း မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများထဲမှာ ခေါင်းပုံဖြတ် အရင်းရှင်ကြီးတွေပါသလို၊ ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင်တွေလည်း ပါတယ်။ နောင်တော့ သားနှစ်ယောက်ဟာ တောခိုကွန်မြူနစ်တွေ ဖြစ်သွားကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကတော့ ဘယ်တုန်းကမှ ကွန်မြူနစ် မဟုတ်ကြပါဘူး။

တခုတော့ ရှိတာပေါ့လေ။ ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သလို ကွန်မြူနစ် ဆန့်ကျင်သူ တွေလည်း မဟုတ်ကြဘူး။ ကွန်မြူနစ်ရော၊ ဆိုရှယ်လစ်ရော၊ ဖဆပလရော၊ တိုင်းပြည်ချစ်ကြသူချင်း အတူတူ ညီညီညွတ်ညွတ်နဲ့ တိုင်းပြည်အတွက် အတူလက်တွဲ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သွားကြစေချင်တယ်ဆိုတဲ့ စေတနာမျိုးပဲ ဦးလှနဲ့ ဒေါ်အမာမှာ ရှိတယ်။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ စိတ်ရင်းစေတနာနဲ့ အတူတူပါပဲ။ ဆရာကြီးကို ဘုရားတဆူဂူတလုံးလို ကိုးစားယုံကြည် ဆည်းကပ်ကြတဲ့ ရှာမှရှား တပည့်ရင်း ပီသသူတွေကိုး။

ကျွန်တော်ဟာ တက္ကသိုလ်မရောက်ခင်က ကိစ္စတခုနဲ့ လူထုသတင်းစာတိုက်ကို ရောက်ရင်း ဦးလေးလှ (လူထုဦးလှ) နဲ့ ပထမဆုံး တွေ့ဆုံဖူးတာပါ။ တက္ကသိုလ်ရောက်ပြီး ကျောင်းအားတဲ့အခါ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကနေ လူထုတိုက်ဆီလာတော့မှ ဒေါ်ဒေါ် (လူထုဒေါ်အမာ) ကို စတင်တွေ့ဖူး တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတောင် လူထုတိုက်လာရင် ဦးလှ–ဒေါ်အမာထက် လူထုဂျာနယ်စက်ခန်းမှာ သတင်းသုံးနေတတ်တဲ့ အသျှင် ဉာဏိဿရဆီ ရောက်နေတတ်တဲ့အတွက် နောင် အသျှင် ဉာဏိဿရ လူထွက်ပြီး (ဦး) ဆန်းထွန်းဖြစ်သွားတဲ့အခါ သူ့ကို ရည်ညွှန်းပြောဆိုစရာရှိတိုင်း ဦးလေးလှက 'မင့်ဆရာလေ၊ မင့်ဆရာ' လို့ ပြုံးပြီး ပြောလေ့ရှိတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ အဲဒီတုန်းက ကဗျာလေးအစ၊ ဆောင်းပါးလေးအစ၊ ဝတ္ထုတိုလေးအစ လက်တည့်စမ်းနေချိန် ဖြစ်လေတော့ အဲဒီအချိန်ပိုင်းက လူထုဂျာနယ်ကို ကိုင်ပေးနေတဲ့ အသျှင်ဉာဏိဿရဆီ မကြာခဏ ရောက်နေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ နောင်တော့ ကျောင်းသားရဲဘော်အချို့နဲ့ ကျွန်တော်ဟာ ဂုန္တာန်ရပ်က အိမ်တအိမ်ကို ငှားပြီး နေထိုင်ကြရာ ကျွန်တော်တို့အိမ်နဲ့ လူထု သတင်းစာတိုက်ဆိုတာ လမ်းဟိုဘက်ထိပ်နဲ့ ဒီဘက်ထိပ်ဖြစ်နေလေတော့ အားတိုင်းရောက်နေမိတော့တယ်။ ကျွန်တော်တို့က ကလေးချစ်တတ်တော့ ဦးလှ–ဒေါ်အမာရဲ့ ကလေးတွေနဲ့လည်း သွားဆော့ကြတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်သတင်းစာတစောင်ရဲ့ သတင်းထောက်လုပ်နေတယ်။ မနက်မနက်ဆိုရင် ကျွန်တော်က လူထုသတင်းစာတိုက်က လက်နှိပ်စက်နဲ့ သတင်းတွေကို ရိုက်

ပြီး ပို့တာပါ။

ကျွန်တော်တို့တတွေဟာ အဲသလို လူထုသတင်းစာတိုက်ကို ဝင်ထွက်သွားလာနေပေမယ့် တခါဖူးမျှ ဦးလှနဲ့ရော ဒေါ်အမာနဲ့ပါ နိုင်ငံရေး၊ ကျောင်းသားအရေး ဆွေးနွေးခြင်း၊ ပြောဆိုခြင်း မရှိခဲ့စဖူး။ အခြားလူမှု ဆက်ဆံရေးစကား–စာပေစကားတွေပဲ ပြောခဲ့ကြတာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဖဆပလအစိုးရရဲ့ အထောက်တော်ကြီးတွေကတော့ လူထုဦးလှက ကျောင်းသားတွေကို ညွှန်ကြားနေတယ်။ ငွေကြေး ထောက်ပံ့နေတယ်လို့ ထင်ကုန်ကြတော့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ၁၉၅၃ အောက်တိုဘာမှာ တက္ကသိုလ် ကျောင်းတလပိတ်ရေး တိုက်ပွဲဖြစ်တော့ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များနဲ့အတူ လူထုဦးလှကိုပါ ဖမ်းလိုက်ပါတော့တယ်။ သူ့လိုပဲ အထင်မှား အဖမ်းခံရသူ နောက်တဦး ကတော့ ဒို့ဘုရင် ဦးဘရင်။

ဒို့ဘုရင် ဦးဘရင်နဲ့ တချို့ကို ပထမ လွှတ်ပေးတယ်။ တနှစ်ခွဲကြာတဲ့အခါ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတွေကို လွှတ်ပေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဦးလှကိုတော့ လွှတ်မပေးဘဲ လေးနှစ်ထိ ထောင်ထဲမှာ ဆက်ထားတယ်။ ဒါတွေမှားမှန်း နောင်သိလာတဲ့အတွက် အဲဒီခေတ်က ဖဆပလအစိုးရရဲ့ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဗိုလ်ခင်မောင်လေးဟာ နောင် သူရာထူး ပြုတ်လာတဲ့အခါ လူထုဦးလှဆီလာပြီး ကန်တော့သွားပါတယ်။ (၂၈–၁၁–၇၉) “ဦးလေးလည်း သူ့ကို ဆုတွေ အကြာကြီး ပေးပစ်လိုက်သကွာ”လို့ ဒီအကြောင်း ကျွန်တော့်ကို ပြန်ပြောရင်း ဦးလေးက ရယ်ရယ်ပြုံးပြုံးပြောပါတယ်။ (ဦးနုကလည်း မှားကြောင်း ဝန်ခံသွားပါတယ်။)

၁၉၅၅ မှာ ကျွန်တော် ထောင်ထဲက ထွက်လာတော့ တက္ကသိုလ်ပြန်နေခွင့် မရသေးပါဘူး။ ကျွန်တော် လူထုသတင်းစာတိုက်မှာ ညအယ်ဒီတာ ဝင်လုပ်ပါတယ်။ နေ့အယ်ဒီတာက ဦးထွန်းဖေ (သူရ၊ ရှမ်းပြည်)။ သူက သတင်းစာအတွင်း စာမျက်နှာတွေကို နေ့ခင်းမှာ လုပ်သွားပြီး၊ မျက်နှာဖုံးနဲ့ ကျောရယ်၊ အလယ်စာမျက်နှာ နှစ်မျက်နှာရယ်ကို ကျွန်တော့်အတွက် ထားခဲ့ပါတယ်။ အရေးကြီးတဲ့ စာမျက်နှာတွေပါ။ တိုင်းပြည်မှာ တနေ့တာအတွင်း ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ သတင်းတွေထဲက အရေးကြီးဆုံး သတင်းတွေကို နောက်ကျနိုင်သလောက် နောက်ကျအောင်စောင့်ပြီး မျက်နှာဖုံးမှာ ထည့်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ မန္တလေးနဲ့ အထက်အညာ သတင်းတွေကိုတော့ ကိုယ်ပိုင်သတင်းထောက်တွေက ရေးပြီး သားလေးတွေ ကျွန်တော့်စားပွဲမှာ လာပို့ကြတယ်။ တချို့ စားပွဲမှာ ထိုင်ရေးတယ်။ ရန်ကုန်သတင်းကိုတော့ တယ်လီဖုန်းနဲ့ ပေးတယ်။ ကမ္ဘာ့သတင်းအတွက် ရွိုက်တာ၊ အေအက်ဖ်ပီ၊ အေပီ၊ ရှင်ဟွာသတင်းဌာနတွေက သတင်းလွှာတွေ စာတိုက်က ရောက်နေပေမယ့် နောက်ဆုံး သတင်းကိုတော့ ဘီဘီစီ၊ ဘီအိုအေ၊ မော်စကို၊ ပီကင်း ရေဒီယိုသတင်းတွေကိုပဲ အားကိုး ရတယ်။ ကျွန်တော့်အောက်မှာ လက်ထောက် အယ်ဒီတာ တဦးရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်ကို အမြဲတမ်း လာရောက်ကူညီ သွန်သင်နေတာကတော့ ဒေါ်ဒေါ်ပါပဲ။

အဲသလို အတူလက်တွဲ လုပ်လာလိုက်တော့မှ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ စိတ်ဓာတ်၊ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ အယူအဆ၊ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ သဘောထားတွေကို ပိုပြီးသိနားလည်လာရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပထမဦးဆုံးပြောချင်တာကတော့ ဒေါ်ဒေါ်ဟာ အလွန်အလုပ်လုပ်သူ ဖြစ်တယ်ဆိုတာပါပဲ။ တယ်လီဖုန်းနဲ့သတင်းပေးတာ၊ ရေဒီယိုက သတင်းလာတာကို အတိုကောက် အပြေးအလွှား လိုက်မှတ်တယ်။ ပြီးအဲဒါကို အချောပြန်ရေးတယ်။ တချို့သတင်းတွေက အရှည်ကြီး၊ သတင်းစာ တမျက်နှာ ကျော်တာ။ အဲသလို သတင်းကို စောင့်ရင်း အားတဲ့အချိန် မိနစ်ပိုင်းမှာ ဆောင်းပါးက ရေးလိုက်သေး၊ ဘာသာပြန်စရာရှိတာ ပြန်လိုက်သေး။ နောက်ပြီး ... ကျွန်တော်တို့ သတင်းစာတိုက်က ဝတ်ကျေတန်းကျေ လုပ်ကြတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ည ၉ နာရီကျော်ရင် အိမ်ပြန်ဖို့ နာရီမော့ကြည့်တဲ့ အယ်ဒီတာမျိုးတွေ မဟုတ်ကြဘူး။ သတင်း အရေးကြီးရင် ကြီးသလို သန်းခေါင်သန်းလွဲထိ စောင့်ပြီး သတင်းယူ သတင်းပေးကြတာ။ ဥပမာ အမေရိကန်သမ္မတ ရွေးကောက်ပွဲ၊ ဆိုဗီယက် ခေါင်းဆောင် ကုလသမဂ္ဂသွားခြင်း၊ ဂျီနီဗာမှာ ဆွေးနွေးကြခြင်းဆိုတာမျိုးတွေမှာ နောက်ဆုံး သတင်းသိရတဲ့အထိ (ဘယ်သူနိုင်သွားတယ်၊ ဘယ်တုန်းက ရောက်သွားတယ်၊ ဘာတွေ ဆွေးနွေးကြတယ်) စောင့်ပြီး သတင်းပေးကြတာပါ။ နေရာမရတော့လောက်အောင် အချိန်နောက်ကျလွန်းရင် စက်ရပ်သတင်းဆိုပြီး အတိုလေး ထည့်ပေးတာ။ အဲဒီလို အအိပ်ပျက်ခံလုပ်ရတဲ့ အချိန်အခါမျိုးထိ ကျွန်တော်တို့ လူငယ် အယ်ဒီတာများနဲ့ အတူရှိတတ်တာ။ သတင်းစာတိုက်ပိုင်ရှင်လည်း ဟုတ်၊ တာဝန်ခံ အယ်ဒီတာဆိုလည်း ဟုတ်၊ ကိုယ့်အမေအရွယ်လောက် မိန်းမကြီးက အဲသလို မအိပ်မနေ လုပ်ပြနေတော့ ကျွန်တော်တို့ လူငယ်တွေမှာ အချောင်ခိုဖို့ဆိုတာ စိတ်ကို မကူးမိကြတော့ဘူး။

ဆိုဗီယက်ခေါင်းဆောင်နှစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ခရုရှော့ဖ်နဲ့ ဘူလဂါနင် အလည်အပတ်လာကြတော့ ဒေါ်ဒေါ်က ကျွန်တော့်ကိုပဲ သတင်းလိုက်ခိုင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ မနက်ချမ်းမြသာစည်လေဆိပ်ကို ဆိုက်ရောက်လာကြတဲ့အချိန်ကစပြီး ည မေမြို့ (ပြင်ဦးလွင်) ညစာစားပွဲထိ သတင်းယူရတယ်။ ခေါင်းဆောင်ကြီးများ မိန့်ခွန်းချွေတာကို ပါလာတဲ့ ရုရှစကားပြန်က အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ပေးတယ်။ ခရုရှော့ဖ်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ရွှတ်တွတ်တွတ် နောက်တောက်တောက်ဆိုတော့ ခရီးသွားရင်း နောက်ပြောင် ပြောတာတွေကျ ဘာသာပြန်ပေးလေ့ မရှိဘူး။ ကျွန်တော်ကတော့ ရုရှားစကားလေး မတောက်တခေါက် တတ်ထားတော့ အဲဒါလေးတွေကအစ ညသန်းခေါင်ကျော်မှ မန္တလေး လူထုသတင်းစာတိုက်ကို ဖုန်းနဲ့လှမ်းပြီး သတင်းပေးတယ်။ တဖက်က ဒေါ်ဒေါ်က လှမ်းပြီး ရေးမှတ်တယ်။ မနက်ကျ လူထုသတင်းစာမှာ ခရုရှော့ဖ်၊ ဘူလဂါနင်သတင်းဟာ ရန်ကုန်သတင်းစာ ကြီးတွေထက် ကိုပဲ မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင် စုံစုံလင်လင် ပါလာတော့တယ်။

တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ပီပီ လူထုဒေါ်အမာဟာ ပြည်သူအတွက် အနုပညာ၊ ပြည်သူအတွက် စာပေ၊ ပြည်သူအတွက် သတင်းစာဆိုတာကို မူဝါဒအဖြစ် စွဲစွဲမြဲမြဲကိုင်စွဲသူဖြစ်

တယ်။ သတင်းစာဆရာ ကျင့်ဝတ်ဆိုတာကိုလည်း တိတိကျကျ စောင့်ထိန်းတယ်။ မုဒိမ်း သတင်း၊ ကလေးသူငယ် အကျင့်ပျက်သတင်း၊ မိန်းမသားတို့ အဖိနှိပ်ခံလူတန်းစားတို့ ထိခိုက်နစ်နာစေမယ့် သတင်းတို့ဆိုရင် သတင်းစာမှာ လုံးဝမပါစေရဘူး။ သတင်း အသွား အလာအရ တဖက်သတ်ဖြစ်နေပေမယ့် အချို့အချက်အလက်က မှန်နေပုံရရင် အဲဒီသ တင်းကို ချင့်ချိန်သုံးသပ်ပြီး ပြန်ရေးတယ်။ နယ်သတင်းထောက်တွေ ပို့တဲ့သတင်းတွေ၊ နိုင်ငံခြားသတင်းတွေ အားလုံးလိုလိုဟာ ပြန်ရေးရတာချည်းပါပဲ။

ကျွန်တော်တို့လည်း အဲဒီအရွယ်က ပြည်သူ့အတွက် အနုပညာ၊ ပြည်သူ့ အ တွက် စာပေဆိုတာကို ယုံကောင်းတုန်းပါ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ယုံပုံက ရှရှက မိဟိုင်းလ် ရှိုလိုဟော့ဖ် တို့လိုမျိုး။ Socialist ရှေ့က တပ်မထားတဲ့ Realism ဖြစ်တယ်။ အယုတ် တမာ ကိစ္စမျိုးမဟုတ်ရင် မှန်တာဆိုရင် ရေးရမှာပေါ့ ဆိုတဲ့ ခံယူချက်ပေါ့။ ဒေါ်ဒေါ်က အဲသလိုမဟုတ်ဘူး။ မှန်ဦးတော့ ပြည်သူကို၊ အဖိနှိပ်ခံလူတန်းစားကို ထိခိုက်နစ်နာစေရင် မရေးပါဘူး။ ရှောင်တယ်။

ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ဒီသဘောထားခံယူချက်ကို သတင်းစာ အရေးအသားမှာသာမဟုတ်၊ သူ့ရဲ့ အခြားစာပေအရေးအသားများမှာပါ တွေ့ရတယ်။ ရွှေရိုး၊ ဘကလေး၊ အောင်ဗလ၊ ဖိုးစိန်၊ စိန်ကတုံး၊ ရွှေမန်းတင်မောင် အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေ၊ ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ စတာတွေကိုကြည့်။ ဆိုင်ရာ အနုပညာသည် တချို့နဲ့ပတ်သက်လို့ လူတော်တော်များများ သိထားကြတဲ့ အကျင့်ပျက်ကလေးတွေ ရှိတယ်။ ဒါတွေကို ဒေါ်ဒေါ်လည်း သိတာပါပဲ။ သိပေမယ့် ရှောင်တယ်။ ဒီတော့ ဒီအနုပညာသည်တွေဟာ စင်းလုံးချောတွေ၊ ချစ်ခင် ကြည်ညိုလေးစားစရာတွေပဲ ဖြစ်နေပါတော့တယ်။ ဘယ်ဇာတ်ဆရာကြီးဟာဖြင့် အင်္ဂ လိပ်နယ်ချဲ့ကို ထိုင်ရှိခိုးတဲ့အကြောင်း၊ ဘယ်သီချင်းရေးဆရာဟာဖြင့် သူ့ဆီကို ကိုယ် ကာယလာဆက်သမှ မင်းသမီးကို သီချင်းကောင်းကောင်း ရေးပေးတတ်တဲ့အကြောင်း၊ ဘယ်မင်းသမီးဟာဖြင့် စစ်ပြေးစဉ်က တရုတ်ကြီးတယောက်နဲ့ ပေါင်းသင်းနေတဲ့ အ ကြောင်းစတာတွေကို ... ဒေါ်ဒေါ့်စာများမှာ မတွေ့နိုင်ပေဘူး။

ဒေါ်ဒေါ်ဟာ အနုပညာသည်တွေကို သူတို့အကြောင်း မရေးခင် ကမ္ဘေကမ္ဘာ တည်းက နှစ်နှစ်ကာကာ ချစ်ခင်လေးစားခဲ့သူပါ။ ပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝအကြောင်း၊ နိုင်ငံရေး အကြောင်း ရေးခွင့် မရတော့တဲ့အခါမှာမှ အနုပညာအကြောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း ဒေါ်ဒေါ့်ကလောင် ဦးလှည့်လာခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အရင်တုန်းက အနုပညာယဉ်ကျေးမှု အကြောင်း ဒေါ်ဒေါ်ရေးမယ်ဆိုရင် ဆောင်းပါးလေးတစောင်၊ ခေါင်းကြီးလေးတပုဒ်လောက် ပဲ ဖြစ်ပေလိမ့်မယ်။ ခုလို စာအုပ်ထူထူကြီးတွေ ဖြစ်မလာပေဘူး။ ဒီအတွက် ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာဘက်ကကြည့်မယ်ဆိုရင် ကံကြမ္မာကိုပဲ ကျေးဇူးတင်ရဦးတော့ မလိုလို။

၁၉၅၅ စက်တင်ဘာလလယ် တညနေ သတင်းစာတိုက်ကို အလုပ်ဝင်ဖို့ ကျွန် တော်ဝင်ခဲ့တော့ အယ်ဒီတာ့စားပွဲပေါ်မှာ ဓာတ်ပုံမျိုးစုံတွေ ဖြန့်ကြဲထားတာ တွေ့ရပြီး၊

စားပွဲတဖက်မှာ ဝိုမတတ် (ဒါမှမဟုတ် ဝိုထားလို့) မျက်စိမျက်နှာ ညှိုးငယ်နွမ်းလျ နေတဲ့ ဒေါ်ဒေါ်ကို တွေ့ရတယ်။ ကျွန်တော် ဘာမှ မမေးနိုင်သေးဘဲ အခြေအနေကို အကဲခတ် နေစဉ်မှာ ဒေါ်ဒေါ်က 'မင်းသိပြီးပလား၊ ဆရာငြိမ်း ဆုံးရှာပြီ' လို့ မချိတင်ကဲ ပြောပြပါ တော့တယ်။ ကျွန်တော့်ရင်ထဲလည်း ဒိန်းခနဲ ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ ပရိဒေဝဟာ တိုင်းပြည်မှာ ကမ္ဘာမှာ လေးစားရတဲ့ ခေါင်းဆောင်ကြီးတဦး ကွယ်လွန် သွား လို့ ခံစားရတဲ့ ပရိဒေဝမျိုးပါပဲ။ ကနေ့ခေတ် အနီးကပ်ဆုံးဥပမာကို ပြရရင် သီလရှင်ကြီး မယ်တော် ထရီဇာ၊ ဝေလမင်းသမီး ဒိုင်ယာနာတို့ ကွယ်လွန်တဲ့သတင်းကြားရတဲ့အခါ သူတို့ကို ကြည်ညိုသူတွေ ခံစားရတာမျိုးပါပဲ။

ဒီနောက်ပဲ ဒေါ်ဒေါ်ဟာ သတင်းထောက်ပေါင်းစုံက ရေးပေးထားတဲ့ သတင်းတွေ၊ အခြားသူများ ပြောပြကြတဲ့ မှတ်ချက်တွေကို စုစည်းပြီး မြို့မငြိမ်း အနိစ္စရောက်ရပုံ သတင်း ကို ရေးပါတော့တယ်။ ရေးရင်း ကျွန်တော်သိတာလေးတွေကိုလည်း မေးမြန်းတဲ့အတွက် ပြောပြရသေးတယ်။ နောက်နေ့ လူထုသတင်းစာမှာ မြို့မငြိမ်းကွယ်လွန်ပုံ သတင်းဟာ တခမ်းတနား ပါလာတယ်။ ခေါင်းကြီးပိုင်းကလည်း 'ပြည်သူ့အဆင်တန်ဆာတခု၊ ပြည်သူ့ လည်ဆွဲတကုံးဖြစ်သော ဆရာငြိမ်း ... ကြွေလေပြီတကား' လို့ ရေးထားလေရဲ့။

လူထုသတင်းစာရဲ့ အယ်ဒီတာချုပ်က ရွှေဥဒေါင်းပါ။ ဆရာကြီးဟာ သတင်း စာခေါင်းကြီးကို နေ့တိုင်းရေးပါတယ်။ ဆရာကြီးရဲ့ စကားလုံးရွေးချယ် သုံးနှုန်းပုံကို နှစ်ခြိုက် သူတို့က လူထုသတင်းစာကို မလွတ်တမ်းဖတ်ပြီး ဆရာကြီးရဲ့လေကို လက်ဖျားခါကြ တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီသူတို့ လက်ဖျားခါတဲ့လေဟာ တခါတလေ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း မ ရေးဖြစ်တဲ့နေ့များမှာ ဒေါ်အမာ ရေးထားတာမျှ ဖြစ်တယ် ဆိုတာကို အဲဒီတုန်းက ဘယ် သူမှ မသိခဲ့ကြဘူး။ ဒေါ်ဒေါ်ဟာ အဲသလောက်မြန်မာစာကို ပိုင်နိုင်တယ်။

ဒါပေမဲ့ ဒေါ်ဒေါ်ဟာ အဲဒီတုန်းက ပြည်တွင်းရေးထက်၊ ပြည်ပရေးကိုပဲ ဇောက်ချ ရေးခဲ့ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့အဖိနှိပ်ခံ အကျူးကျော်ခံပြည်သူတွေဘက်က ရပ်တည်ကာ နယ်ချဲ့ သမားနဲ့ ကျူးကျော်ရေးသမားများကို ဖွင့်ချတဲ့ ဝေဖန်ရေးစာတွေကိုပဲ ရေးတယ်။ ဘာ သာပြန်တယ်။ အဲဒီတုန်းက နိုင်ငံတကာရေးရာမှာ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်တဲ့ အမြင်ရှိသူတိုင်း လူကြီးလူငယ်မရွေး ဒေါ်အမာ့ဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်ရတာချည်း။ တချို့များ စာလည်း မဖတ်နိုင်၊ ရေဒီယိုလည်း နားမထောင်အားတော့ ဒေါ်အမာ့ဆောင်းပါးနဲ့ပဲ ကမ္ဘာ့ရေးရာကို သိရနားလည်ရသူတွေ ဖြစ်တယ်။

အထက်နားမှာ ထောက်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း လူထုဒေါ်အမာဟာ အနုပညာသည်တွေ ကို ချစ်ပေမယ့် သူလေ့လာချင် ရေးချင်တာက ဆင်းရဲသား၊ လက်လုပ်လက်စား ပြည်သူ တွေပါ။ ဒီပြည်သူတွေရဲ့ဘဝ ဒီပြည်သူတွေရဲ့ ရုန်းကန်မှုဆိုတဲ့ နိုင်ငံရေးကို သတင်းယူတင်ပြ၊ သုံးသပ်ရေးသား ချင်တာပါ။ ပြည်သူ့သတင်းစာဆရာ လုပ်ချင်တာပါ။ လုပ်ခွင့်မရလို့ သတင်းစာလည်း အပိတ်ခံလိုက်ရလို့ ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာဘက် လှည့်သွားရတာပါ။

ဒီအကြောင်းကို နောင်အခါ ဦးလေး (လှ) လွတ်လာပြီးနောက်၊ ကျွန်တော်က အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်း အတွင်းရေးမှူးတာဝန်နဲ့ ကျွန်တော်တို့တတွေ စာပေဟောပြောပွဲတို့၊ လေ့လာရေးခရီးတို့ အတူထွက်ကြတဲ့အခါ ပိုသိရတယ်။

လူတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါ ဦးလေးလှလည်း စကားပြောတာပဲ၊ မောင်စွမ်းရည်လည်း မေးတာပဲ။ ကျွန်တော်လည်း လေ့လာတာချည်း။ ဒါပေမဲ့ ဒေါ်ဒေါ်မေးပုံ လေ့လာပုံက တမျိုး။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ မတူဘူး။ စိတ်ပါဝင်စား စိတ်ရှည်လက်ရှည်နဲ့ သူတို့ဘဝထဲ ဝင်နှောကာ သူတို့ခံစားချက်တွေကို မျှယူပြီး အသည်းထဲ နှလုံးထဲ စိမ့်ယူနေပုံပေါ်တယ်။ ဒေါ်ဒေါ်မေးလိုက်ပုံကလေးကိုက ကရုဏာအပြည့် ပါနေတယ်။ မေးမြန်းစကားပြောခံရသူ တောသူတောင်သားကြီးမှာ သတင်းစာဆရာနဲ့ အင်တာဗျူးနေတယ်လို့ မထင်မိစေဘဲ တကယ့်ဆွေမျိုးရင်းချာတယောက်၊ ကိုယ့်ကြီးဒေါ်တယောက်နဲ့ တရင်းတနှီး စကားဖလှယ်နေတယ်လို့သာ အထင်ရောက်သွားစေတယ်။ စကားစပ်မိလို့ပြောရရင် ဒီနေရာမှာ ဒေါ်ဒေါ့် ခြေရာကို နင်းနိုင်ဖို့ တော်တော်နီးစပ်တာ ကျွန်တော်တို့ အပေါင်းအသင်းထဲမှာ တင်မိုး တယောက်ပဲ မြင်မိတယ်။

ပါရမီပါရက်နဲ့ သတင်းစာဆရာ ဆက်မလုပ်ရတော့တဲ့ ဒေါ်အမာဟာ ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာအကြောင်းတွေ ရေးတယ်။ နောက် ခရီးသွားဆောင်းပါးတွေ ရေးတယ်။ ဒီတော့ 'ရန်သူမျိုးငါးပါးရဲ့ ဒဏ်ကို မလှမပ ခံထားရတာမို့ မြို့သာဆိုရတယ်၊ ရွာသာသာပဲ ကျန်တော့တဲ့မြို့တွေ၊ မှောင်ခိုစီးပွားရေးရဲ့ဒဏ်ကို လူးလိမ့်ခံနေရတဲ့ ဒေသတွေ အကြောင်း' ကိုယ်တွေ့သိရှိ ခံစားရပြန်တယ်။ နောက်တော့ လူမျိုးစရိုက်ဓလေ့လေးတွေဘက်ကို လှည့်ကာ "လူမှုရေးအဆောက်အအုံ ပျက်ပြားပြိုဆင်းလာတာတွေ အကြောင်း" စိတ်ဆင်းရဲစွာနဲ့ ရေးလာပြန်တော့တယ်။

ဒေါ်အမာဟာ ဆိုရှယ်လစ်တယောက်၊ ကွန်မြူနစ်တယောက်မဟုတ်ပေမယ့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ဟာ သာယာစိုပြေတဲ့ လူ့အဆောက်အအုံကို ဖန်ဆင်းပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့တော့ ယုံကြည်ခဲ့သူ ဖြစ်တယ်။ အခုတော့ ကမ္ဘာမှာ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ပြိုကျသွားတဲ့အခါမှာ ဒေါ်ဒေါ်လည်း အယူအဆတွေ ပြောင်းလဲသွားရပြီနဲ့ တူပါတယ်။ "ဒါပေမဲ့ ဒီလူမဆန်တဲ့ အရင်းရှင်စနစ်ကိုတော့ ငါသဘော မကျနိုင်သေးဘူး" လို့ ဒေါ်ဒေါ်ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးပါတယ်။

ဆိုရှယ်လစ်အမြင်ဆိုတာ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို လူမျိုးလိုက် ဖွဲ့စည်းထားတာလို့ မမြင်ဘဲ လူတန်းစားလိုက် (အလုပ်သမားနဲ့ အရင်းရှင်) ဖွဲ့စည်းထားတာလို့ မြင်တဲ့အမြင်ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုရှယ်လစ်မှာ အမျိုးသားစိတ်ဆိုတာမရှိဘဲ လူမျိုးစုံသွေးစည်းရေးစိတ် Internationalism သာရှိတယ်။ ဆိုရှယ် လစ်အမည်ခံပြီး ကိုယ့်လူမျိုး ကြီးစိုးရေးကိုသာ အားသွန်ကြိုးပမ်းနေရင် နယ်ချဲ့လက်သစ် ကိုလိုနီ လက်သစ် Neocolonialist သာဖြစ်လိမ့်မယ်။ ကနေ့ခေတ်မှာ ရှေးဟောင်း ဗြိတိသျှ၊ ပြင်သစ်၊ အမေရိကန် နယ်ချဲ့ ကိုလိုနီ

ခေတ်က ကုန်သွားပြီ။ ဒီကိုလိုနီလက်သစ်ရဲ့ အန္တရာယ်ပဲ ရှိတော့တယ်။ ဒီအခြင်းအရာကို ဒေါ်ဒေါ်လည်း သိမြင်လာပုံရကြောင်း ကနေ့သူ့စာတွေမှာ တွေ့နိုင်တယ်။ သူ့ရဲ့ ဆောင်းပါးတွေကို စုစည်းထားတာဖြစ်တဲ့ အမေ့ရွေးစကား (၁၉၉၇) "ရေးသူ့အမှာ"မှာ **ကျွန်မဆောင်းပါးတွေထဲမှာ နိုင်ငံခြားသားများနဲ့ ပတ်သက်ပြီးရေးတာ အနည်းအပါး ပါတယ်။ အဲဒါဟာ လူမျိုးရေး ဆန့်ကျင်တဲ့ သဘောမဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်ယဉ်ကျေးမှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းကြရေးအတွက် ရည်ရွယ်ထားသာ ဖြစ်ပါတယ်**လို့ ရှင်းပြထားတာ တွေ့ရတယ်။ ဘယ်လိုပဲ ရှင်းပြပါစေ။ ကျွန်တော်တို့ တိုင်းပြည်မှာ စီးပွားရေးအရရော၊ ယဉ်ကျေးမှု နယ်ပယ်မှာရော ခြယ်လှယ်နယ်ချဲ့လာနေတဲ့ "ကိုလိုနီလက်သစ်"ရဲ့ အန္တရာယ်ကို ဒေါ်ဒေါ် ရင်လေးလာနေကြောင်း ကျွန်တော်တို့ ခံစားမိပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ **'မန္တလေးသရက်'** အကြောင်း ရေးထားတဲ့စာထဲမှာ ဒီလိုဖတ်ရတယ်။

သရက်သီး ဈေးကြီးရတဲ့အကြောင်းကတော့ တခြားကုန်ဈေးနှုန်းတွေနည်းတူ ဈေးတက်တာမျိုးအပြင်၊ မန္တလေးသရက်ကို တရုတ်ပြည်ဘက် ဝယ်တင်နေလို့ သိပ်ဈေးကြီးလာတာပါ။ ... စတင်တဲ့ တမြန်နှစ်က သရက်သီးသည်တွေ သိပ်မြတ်ကြသတဲ့။ မနှစ်ကတော့ ခွက်ခွက်လန် ရှုံးကြသတဲ့။

'အမျိုးသမီးဝတ်စုံ' ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးထဲမှာတော့ –

ဒါဆိုရင် တရုတ်မလေးတွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့နဲ့ ဘာကွဲတော့မှာလဲ အမေရဲ့။ သူတို့ လိုက်မဝတ်သေးပဲနဲ့မှ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ တရုတ်မတွေ တနေ့တခြား ပေါလာရတဲ့အထဲ ... ရယ်လို့ သူ့ကို လူတယောက်က မကျေမချမ်းပြောပြနေတဲ့ဟန်မျိုး ရေးထားတာ တွေ့လိုက်ရတယ်။

မန္တလေးမြို့သူမြို့သားများနဲ့တကွ မန္တလေးရောက်လာတဲ့ တိုင်းချစ်ပြည်ချစ် မြန်မာတိုင်း ရင်မအေးကြရတဲ့ ကိစ္စကြီးကိုတော့ **"မြေဈေးတိုက်ဈေး ကောင်းလွန်းလို့"** ဆိုပြီး ဆောင်းပါးလိုလို ဝတ္ထုလိုလို ရေးသားတင်ပြထားတယ်။

"အမေတို့ မန္တလေးမှာ မြေဈေးအိမ်ဈေးတွေ သိပ်ကောင်းလာတယ်။ လူမျိုးကွဲတွေကို ရောင်းကြရင် သိပ်ပိုက်ဆံတွေရတယ်ဆိုတာ ကြားနေကြမှာပေါ့"လို့ စတင်လိုက်ကာ သူ့အသိမိတ်ဆွေလင်မယား တိုက်ကို သိန်း ၁၅၀၀ နဲ့ ရောင်းဖို့ စကားကမ်းလှမ်းလာရာက အဘိုးကြီး အဘွားကြီး စကားများရ၊ အထင်မှားကြရပုံတွေကို ဟာသနှောပြီးရေးတယ်။ အဘွားကြီး ဒေါပွလာတော့ ... သူ့ယောက်ျားက ...

"ခင်ဗျားကလည်းဗျာ၊ ဘယ့်နှာကြောင့် ဒါလောက်ဒေါပွ နေရတာလဲ။ ဝယ်ချင်တဲ့လူက ခင်ဗျားထင်သလို တရုတ်ကြီးမဟုတ်ဘဲ ဝ တို့၊ ကိုးကန့်တို့ ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်နေမှာပါ။ ဗမာထဲကလည်း အဲဒီလောက်ငွေကို ဝယ်နိုင်သုံးနိုင်

တဲ့လူတွေ ရှိနေပြီဆိုတာရော ခင်ဗျား သိရဲ့လား"

"အေးပါ။ ဘယ်သူဖြစ်ဖြစ် ဝ မကလို့ ဝိ ဖြစ်ဖြစ် မရောင်းဘူး"

လင်မယား တယောက်တပေါက် ခွန်းကြီးခွန်းငယ် စကားများကြပြီး ကသိက အောက် အကြာကြီးဖြစ်လိုက်ကြတယ်။ နောက်ပြေပျောက်သွားတယ်။ စာကို အဆုံးသတ် ထားပုံ စာကြောင်းလေးကတော့ ...

ဒါတို့ပြေ၊ ဒါတို့မြေ၊ ဒါ ငါတို့ပြည် ပါတဲ့။ ဒေါ်အမာရဲ့ နိုင်ငံရေးဘဝကို သုံးပိုင်းခွဲပြီး သတ်မှတ်ရလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ပထမပိုင်းက ငယ်စဉ် ကျောင်း သူ ဘဝကနေ ၁၉၄၈ အထိ။ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကို ကျွန်လုပ်အုပ်စိုးနေတဲ့ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်တဲ့ခေတ်။ ဒုတိယပိုင်းက လွတ်လပ်ရေး နောက်ခေတ်တွေမှာ ကမ္ဘာမှာ ဗိုလ်ကျလာနေတဲ့ အမေရိကန်နယ်ချဲ့ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်တဲ့ခေတ်။ တတိယပိုင်း ကတော့ ကိုယ့်တိုင်းပြည်မှာရော၊ အာရှမှာ ရော၊ ကမ္ဘာမှာပါ တနေ့တခြား ခြိမ်းခြောက် လာနေတဲ့ ကိုလိုနီလက်သစ်ကို အန်တုဆန့်ကျင်တဲ့ခေတ်။ ဒီသုံးပိုင်းလုံးမှာ ဒေါ်ဒေါ်ဟာ ကိုယ်စွမ်းရှိသရွေ့၊ ဉာဏ်စွမ်း ရှိသရွေ့ အားထုတ်ရှက်ဆောင်နေရာမှာဖြင့် တာဝန်ကျေ ပါပေတယ်လို့ မှတ်ချက်ချရမယ်။ တကယ့်တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်ပုဂ္ဂိုလ် ပီသပါပေတယ်လို့ မော်ကွန်းထူရလိမ့်မယ်။

ဒေါ်ဒေါ်က သူ့ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ ဆောင်းပါးတွေကို စုစည်းထုတ်ဝေတဲ့ စာအုပ်ကို **"ရွှေဒေါင်းတောင်"**လို့ အမည်တပ်လိုက်တယ်။ ဆရာကြီး သခင် ကိုယ် တော်မှိုင်းရဲ့ **"ရွှေဒေါင်းတောင် ကလောင်တမျိုးရယ်နဲ့ ပြည်ကောင်းအောင် ဆောင်မကိုးရယ်လို့"**ဆိုတဲ့ လေးချိုးကြီး စာသားထဲက စာလုံးကို ယူလိုက်တာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ ရွှေဒေါင်းတောင်ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို စဉ်းစား စစ်ဆေးကြည့်သင့်တယ်။ 'ငွေဒေါင်းတောင်' မဟုတ်သလို 'ကျီးကန်းတောင်'လည်း မဟုတ်ဘူး။ 'စာကလေး တောင်'သာမဟုတ်သေး။ 'ရွှေဒေါင်းတောင်' မှ 'ရွှေဒေါင်းတောင်'။ ရွှေစင်နဲ့လုပ်ထားတဲ့ ရွှေရောင်ဝင်းနေတဲ့ ဒေါင်းတောင်အရှိန်အဝါနဲ့ ပြည့်စုံ၊ အစွမ်းထက်မြက်တဲ့ ကလောင် တမျိုးဖြစ်တယ်။ ဒီလိုကလောင်မျိုးမှလည်း 'ပြည်ကောင်းအောင်ဆောင်' နိုင်ပေလိမ့်မယ်။ ခပ်ချာချာ ကလောင်မျိုးသာဖြင့် ဘယ်လောက်ကြီး တိုင်းပြည်ကိုချစ်နေနေ၊ တိုင်းပြည် ကောင်းအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်လိမ့်မယ် မဟုတ်ချေဘူး။ လူက တော်လည်းတော်မှ၊ ကောင်းလဲကောင်းမှ လူတော်လူကောင်းမှ ပြည်သူလူထုအတွက် အကျိုးပြုနိုင်ပါတယ်။ ဒေါ်အမာလို သတင်းစာဆရာတဦး၊ စာရေးဆရာတဦးအဖို့တော့ အနုပညာပါရမီ၊ အနု ပညာဗီဇ၊ အနုပညာ အရည်အသွေးပါပဲ။

လူထုဒေါ်အမာသာ သူလိုကိုယ်လိုမျိုး စာရေးတတ်တာမျိုးဆိုရင် ဒီလောက်ကြီး မားတဲ့ စာရေးဆရာ ဖြစ်မလာနိုင်ပါဘူး။ ခုတော့ သူ့ဟာက ဂန္ထဝင် မြန်မာစကား (၏၊ သည်၊ သော) နဲ့ ရေးစဉ်ကလည်း ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းလား ထင်မှတ်မှားရအောင်

ခံ့ထည်ပိုင်နိုင်တယ်။ "ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ"မှာလို ပြေပြစ်ချောမွေ့ ခမ်းနားတင့်တယ်တယ်။ နောက်ပိုင်း ခေတ်ပေါ် ဗမာစကားနဲ့ ရေးလာပြန်တော့လည်း စံထားရမယ့် အရေးအသားဖြစ်လာပြန်တယ်။ ပြည်သူ့ပါးစပ်ဖျားက အင်အားရှိတဲ့ စကားလုံးတွေကို စကားပြောရစ်သမ်မိမိ စီကုံးသွားနိုင်တယ်။ အဲဒီလို စေတနာနဲ့ အနုပညာကို ရောစပ် သမထားနိုင်လို့လည်း ပြည်သူတွေရဲ့ စာရေးဆရာမကြီး ဖြစ်လာရတယ်။

ဒေါ်အမာကို လေ့လာရင် သူ့ရဲ့စိတ်ဓာတ်နဲ့ လုပ်ရပ်ကိုသာမက သူ့ရဲ့ဘာသာစကား၊ သူ့ရဲ့ပါရမီကိုပါ လေ့လာရလိမ့်မယ်။

မောင်သာနိုး

လူထုဒေါ်အမာဆိုတာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပေါ်ထွန်း ဖူးသမျှ အမျိုးသမီးတွေထဲမှာ အကြီးမားဆုံး လို့ ဆိုရင် လွန်ရာကျမှာမို့ လို့ မဆိုချင်တောင် အကြီးမားဆုံးတွေထဲမှာ တဦး လို့ တော့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ သူ့အကြောင်းကို သူများတွေအကြောင်း သူရေးသလို စာအုပ်ကြီး တအုပ် ပြုစုရေးသားရမှာဖြစ်တယ်။

တို့မှာ အာမေရှိသေးတယ်

မောင်စွမ်းရည်

လူမှန်ရင် လူတိုင်းမှာ လူသားရဲ့ အားမာန်အပြည့် ရှိပါတယ်။ ငါဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ငါစွမ်းဆောင်ရာဘက်က အကျိုးပြုနေသေးတဲ့ လူသား တယောက်ဆိုတဲ့ အားမာန်ကို သေမှ စွန့်မှာပါ။ လူထုဒေါ်အမာ (၅–၈–၉၅)

ကျွန်တော့်မှာ အမေအများကြီးရှိပါတယ်။ မွေးအမေ၊ ကျွေးအမေ၊ မွေးစားအမေ၊ စာပေအမေ စသည့်ဖြင့် 'အမေ'တွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ ဒီနေ့ မြန်မာနိုင်ငံစာပေသမား လူလတ်ပိုင်း လူကြီး လူငယ် ပိုင်းကရော၊ ဇာတ်သဘင်၊ ပန်းချီပန်းပု အနုပညာသည် ပိုင်းကပါ အမေလို့ ရိုသေလေးစားသမှုနဲ့ ခေါ်နေကြတဲ့ အမျိုးသမီးကြီးတဦးရှိနေတာဟာ မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ ဂုဏ်ယူစရာကောင်းလှပါတယ်။ အဲဒီအမျိုးသမီးကြီးဟာ တခြားမဟုတ်ပဲ လူထုဒေါ်အမာဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။ အဲဒီအမေဟာ ကျွန်တော်တို့ မွန္တလေးထွက် စာရေးဆရာတွေရဲ့ အမေဖြစ်ပြီး၊ ကျွန်တော်ရဲ့ စာပေ အမေ ဖြစ်တယ်ဆို တာလည်း အထူးထုတ်ဖော်ကြေညာနေစရာလည်း မလိုပါဘူး။ ငါ့အမေဟာ အားလုံးရဲ့ အမေပါလားဆိုတဲ့ အသိဟာ စာပေသမားအချင်းချင်း ချစ်ခင်မှု ပိုမိုတိုးပွား စေပါတယ်။

နှစ်စဉ်အောက်တိုဘာလထဲ ရောက်ပြီဆိုမှဖြင့် ကျွန်တော် ရန်ကုန်မြို့လယ်ကို သွားလို့ စာရေးဆရာတွေ၊ ပန်းချီဆရာတွေ၊ သတင်းစာဆရာတွေနဲ့ တွေ့ရင် "ဆရာ အမေ့ဆီ သွားဦးမလား"လို့ ကျွန်တော့်ကို မေးကြပါတယ်။ မွန္တလေးသားနဲ့ မုံရွာသား အစရှိတဲ့ အညာသားတွေနဲ့တွေ့ရင်တော့ "ဆရာ အမေ့ဆီ လာဦးမလား"လို့ ကျွန်တော့် ကို မေးကြပါတယ်။ ဒီလို မေးကြပြောကြတဲ့ အသံများကို ကြားရရင် အင်မတန် ကြည်နူး အားတက်လှပါတယ်။ "တို့မှာ အမေရှိသေးတယ်"ဒီစကား ဒီခံစားမှုဟာ အင်မတန် အားရှိစေပြီး၊ စိတ်ခတ်လုံခြုံမှု ရှိလှပါတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ မွေးတဲ့အမေအရင်းလည်းရှိ သေးတယ်။ စာပေအမေလည်း ရှိသေးတယ်လေ။ အမိမဲ့သား မဟုတ်။

အမေကို ချစ်မြတ်အားကိုးတဲ့စိတ်ဆိုတာ ချက်ချင်းဖြစ်မလာဘူး။ အမေအရင်း တောင်မှ ငယ်စဉ်က ကွဲကွာနေပြီးမှ ပြန်ဆုံရရင် အမေလို့ခေါ်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ ယုံကြည်စိတ်၊ ချစ်ခင်မြတ်နိုးစိတ်ဖြစ်လာမှ အမေရယ်လို့ နှစ်နှစ်ကာကာ ခေါ်လာနိုင်မှာပါ။ ကျွန်တော်တို့ တတွေလည်း လူထုဒေါ်အမာကို အမေလို့ ခေါ်လာကြတာ ရုတ်ခြည်း ဖြစ်လာခဲ့တာ မ ဟုတ်ပါဘူး။

လူထုဒေါ်အမာက ၁၉၁၅ ခုနှစ်မှာ မွေးဖွားခဲ့တာဆိုတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ သက်တူရွယ်တူပါ။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဟာ အမျိုးသားကျောင်းက မွေးထုတ်ပေးလိုက် တာဖြစ်သလို လူထုဒေါ်အမာကိုလည်း အမျိုးသားကျောင်းက မွေးထုတ်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ နှစ်ဦးလုံးဟာ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ တပည့်ရင်းချာတွေ ဖြစ်ကြလို့ ဆရာတူ တပည့်တွေလည်း ဖြစ်ကြပါတယ်။

ကိုလိုနီခေတ် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲမှာ ၁၉၂၀၊ ၁၉၃၆၊ ၁၉၃၈ နှစ် အသီးသီးက တက္ကသိုလ်ကောလိပ် သပိတ်ကြီး သုံးခုဟာ အလွန်အရေးပါခဲ့ကြပါ တယ်။ ဒဂုန်တာရာရဲ့ ရေးသားချက်အရ လူထုဒေါ်အမာကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ အတူ ဗကသ ပထမဆုံးညီလာခံကြီး ဖန်တီးခဲ့သူ မိခင်အဖြစ် သိရှိ ခံစားရပါတယ်။ ဒုတိယ သပိတ်ပြီးချိန်မှ ကျွန်တော့်ကို မွေးခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၃၆ သပိတ်ပြီးလို့ ၁၉၅၆ ခုရောက်တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၂၀ တိတိကြာတဲ့အခါ ကျွန်တော် မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကို ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ၊ သတင်းစာဆရာ မအမာ ဖြစ်နေပါပြီ။ ကမ္ဘာကျော် သတင်း စာဆရာမကြီး တဦးအဖြစ်နဲ့ ရပ်တည်နေပေမယ့် ၁၉၃၆ ခုနှစ် ရဲဘော်ရဲဘက် သပိတ် မှောက်ကျောင်းသူ မအုန်း (ကျောင်းသူကျောင်းသားများက မမအုန်းလို့ ခေါ်ကြတဲ့သူ) ကို အကြောင်းပြုပြီး တက္ကသိုလ်နဲ့ အဆက်မပြတ်ဘဲ တက္ကသိုလ်နယ်မြေမှာ မြင်တွေ့ နေရပါတယ်။ ဦးလေးကလည်း တက္ကသိုလ်ဆီးနိတ်အဖွဲ့ဝင်ပါ။ ကျွန်တော်တို့တတွေလည်း တက္ကသိုလ် သတင်းထောက်လိုဖြစ်နေပြီး သတင်းပို့ရင်း၊ ဆောင်းပါး ကဗျာပို့ရင်း စာ အုပ်ဝယ်ရင်းဆိုသလို အကြောင်းအမျိုးမျိုးနဲ့ လူထုတိုက်ကို ရောက်သွားရာက လူထု ဇနီးမောင်နှံရဲ့ တူ၊ သားတွေဖြစ်လာခဲ့ကြပါတယ်။ စာဆိုတော်နေ့ အခမ်းအနားမှာ ဦး လေးနဲ့ ဒေါ်ဒေါ်တို့ကို ပင့်ဖိတ်ကန်တော့ကြပါတယ်။ ဦးလေးတို့ ဒေါ်ဒေါ်တို့နဲ့ ဟော ပြောပွဲတွေ၊ စကားရည်လုပွဲတွေလည်း လုပ်ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်က မဂ္ဂဇင်းတွေ စာစောင် တွေ ထုတ်ရင်လည်း စာမူတောင်းပါတယ်။ တခါတရံလူထုတိုက်မှာပဲ မဂ္ဂဇင်းတွေ ပုံနှိပ် ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ လူထုနဲ့ တက္ကသိုလ်၊ တက္ကသိုလ်နဲ့ လူထုဒေါ်အမာတို့ အဆက်မပြတ် ရှိနေခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်ဟာ တောရွာမှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရပေမယ့် ရွာမှာက စာကြည့်တိုက် ရှိပါ တယ်။ ကျွန်တော့်မိဘ ဦးကြီးဦးလေး အဘိုးအဘွားများကလည်း စာနယ်ဇင်းတွေ ဖတ် ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် စစ်ပြီးစခေတ်မှာ ဗမာ့ခေတ်၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာ့အလင်း၊ ဟံသာဝတီ၊

လူထုစတဲ့ သတင်းစာတွေကို အားလုံးလို ဖတ်ရှုရပါတယ်။ လူထုတိုက်က လူထုဂျာနယ် လူထုသတင်းစာတွေအပြင် "ဖော်လကါမှ ဂဏီသို့"လို စာအုပ်မျိုးတွေကိုလည်း ထုတ်ဝေလေတော့ တောရွာမှာ ရှိစဉ်ကတည်းက အဲဒါတွေကို ဖတ်ရှုခဲ့ရပါတယ်။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသူ မအမာကို လူထုသတင်းစာဆရာမကြီး ဒေါ်အမာအဖြစ်နဲ့ လူထုဂျာနယ် သတင်းစာက တဆင့် သိကျွမ်း ရင်းနှီးလာခဲ့ရာက လူကိုယ်တိုင် တွေ့ဆုံရတဲ့အခါ အလွန် ဝမ်းမြောက် ဂုဏ်ယူပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ ကလောင်ရှင်းအသင်းဆိုပြီး ဖွဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တတွေ စာရေးဆရာပေါက်စတွေဖြစ်လာတော့ လူထုသတင်းစာတိုက်နဲ့ ဆက်မိရုံမျှမက ဆရာမြမျိုးလွင်၊ ဆရာရွှေပြည်ဦးဘတင်၊ ဆရာကြည်မြတို့နဲ့ပါ ဆက်သွယ်မိပြီး၊ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းကို ပြန်လည်အသက်သွင်းကြပါတယ်။ အသင်းအစည်းအဝေးကို အသင်းဥက္ကဋ္ဌ လူထုဦးလှရှိရာမှာ လုပ်လေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့တတွေဟာ လူထု ဒေါ်အမာနဲ့လည်း ပိုမို ရင်းနှီးလာခဲ့ရပါတယ်။

အစက လူထုတိုက် ရှေ့ပိုင်းခန်းမကျယ်ထဲမှာ စာအုပ်ဆိုင်ရှိပါတယ်။ နောက်တော့ မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီရှေ့ခန်းထဲ မြောက်ဘက်နံရံမှာ အခန်းတွေဖွဲ့ ထားတယ်။ လူထုအယ်ဒီတာတွေဖြစ်ကြတဲ့ ကိုနေဝင်း၊ ကိုသိန်းဟန် (မော်လမြိုင်)၊ ကိုသစ်လွင်၊ ကိုစိန်ဝင်း၊ ကိုထွန်းရှိန်တို့ကို မရှေးမနှောင်းဆိုသလို တွေ့ဆုံခဲ့ရပါတယ်။ နောက်တော့ အဲဒီရှေ့ခန်းမှာပဲ လူထုဒေါ်အမာကို တွေ့ရတယ်။ လူထုဦးလှက အတွင်းခန်းထဲမှာ အလုပ်များနေတတ်ပါတယ်။ လူထုဒေါ်အမာက "မင်းဦးလေးက မင့်ကို မေးစရာ ရှိတယ်"ဆိုမှ ကျွန်တော် ဦးလေးဆီသွားပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က ဦးလေးရဲ့ 'ပီအေ'အဖြစ် တာဝန်ယူနေရတာပါ။ အဲသလို တာဝန် မယူရင်လည်း ဧည့်များလွန်းလို့ ဦးလေးအလုပ်လုပ်ရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ မောင်ငယ် ကိုညီညီ (ဒေါက်တာ ခင်မောင်အေး) နဲ့ ကျွန်တော်တို့က ကျောင်းနေဖက်ဖြစ်သလို ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့သားကြီးနဲ့လည်း ကျောင်းနေဖက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒေါ်အမာက 'တို့မောင်နှမ စားလိုက်ကြဦးစို့''တို့မောင်နှမ သွားလိုက်ကြဦးစို့'စသဖြင့် ပြောလေ့ရှိပေမယ့် ကျွန်တော်တို့က 'သပိတ်မှောက် ကျောင်းသူ မအုန်း'ကို မမအုန်း ခေါ်ပေမယ့် 'သပိတ်မှောက် ကျောင်း သူ မအမာ'ကိုတော့ ဒေါ်ဒေါ်လို့ပဲ ခေါ်ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်ကစပြီး လူထုမှာ ကျွန်တော်ဟာ စာအုပ်ဝေဖန်ခန်းကို တာဝန်ယူလာခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ အဆက်အသွယ်လုပ်ရတာ ပိုများပါတယ်။

စာအုပ်ဝေဖန်ခန်းအတွက် ဝယ်ချင်တဲ့စာအုပ် ဝယ်နိုင်ပါတယ်။ ဝေဖန်ရေးစာအုပ် မဟုတ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေကို ဝယ်ခဲ့ပြီး စာအုပ်ဖိုးကို ပြီးမှ တောင်းချင်သလောက် တောင်းလို့ရပါတယ်။ 'စာအုပ်ကောင်းရင် ငါ့သားတွေဖို့ ဝယ်ခဲ့ပါ။ ပြင်သစ်လို ကဗျာ စာအုပ်တွေ့ရင်လည်း ငါ့သားတွေဖတ်ဖို့ ဝယ်ခဲ့ပါ'လို့ ဒေါ်ဒေါ်မှာတတ်ပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က ကျွန်တော့်စာမူတွေကို ဘယ်တော့မှ မပြင်ပါဘူး။ တခါမှ မပယ်ဖူးပါဘူး။ တခါတော့ စာပေ

ဆောင်းပါးတခုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မပြောစဖူး ပြောတာရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်စစ်ဆန့်ကျင်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအကြောင်းကို ရေးတော့ "စစ်ဆိုတာ တရားတဲ့စစ်၊ မတရားတဲ့စစ်ရယ်လို့ ရှိတာကို သတိပြုပါ"လို့ ပြောပါတယ်။ "ငါတို့က မတရားတဲ့စစ် ကျူးကျော်စစ်လိုဟာ မျိုးကို ဆန့်ကျင်ရမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခုခံစစ်၊ တော်လှန်စစ်လို တရားတဲ့စစ်ကိုတော့ ထောက်ခံရမှာပဲ' လို့ ဆွေးနွေးပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း အဲဒီတော့မှ စစ်ဆိုသမျှ ဆန့်ကျင်ကြဆိုတဲ့ အယူအဆကို ပြင်ဆင်ခဲ့ပါတယ်။

တချိန်တည်း တိုက်ဆိုင်မှုတခုလည်း ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်က 'စနစ်ကောင်းလို့ လူကောင်းထွန်းကား' လို့ စကားလုံးပါတဲ့ ကဗျာတပုဒ်ရေးထားပါတယ်။ ရုရှက အမျိုးသမီးအာကာသ သူရဲကောင်း ဗလင်တီနာ ထရက်ကိုဗာကို ဂုဏ်ပြုတဲ့ ကဗျာပါ။ ဒါကို အနီနဲ့အပြာ ကဗျာစာအုပ်ထဲမှာထည့်ဖို့ ကိုသာနိုးကို ဘာသာပြန်ခိုင်းတော့ ကိုသာနိုးက "ကျုပ်က အဲဒါမျိုး ဘယ်တော့မှ မပြန်ဘူး"ဆိုပြီး ချန်ထားခဲ့ပါတယ်။ လူထုဒေါ်အမာနဲ့ ကိုသာနိုးတို့ မပြောစဖူးပြောကြတဲ့ သဘောတရားတွေကို မရှေး မနှောင်း ကြားရတော့ ကျွန်တော့်အဖို့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး သဘောထားတွေမှာ ဆင်ခြင်မိစရာတွေ ရလာခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် စာအုပ်ဝေဖန်ချက်တွေရေးတဲ့အခါ ပယ်တာလည်းမရှိ၊ ဆိုင်းထားတာလည်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဦးသိန်းဖေမြင့်ရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေကို ဝေဖန်တော့ ပါရမယ့်ရက်မှာ၊ မ ပါလာဘဲ ဆိုင်းထားလို့ ကျွန်တော် လူထုတိုက်ကို သွားပါတယ်။ ဦးလေးက ကိုသိန်းဖေကို မင်းဝေဖန်တာ ခိုင်မာရဲ့လား။ သေချာရဲ့လားလို့ ဆီးမေးပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်ကိုလည်း လှမ်းခေါ်ပါတယ်။ "မင်း မောင်စွမ်းရည်ရဲ့ စာကို ဖတ်ပြီးပြီလား"လို့ မေးပါတယ်။ "သူရေးတာ ဘယ့်နဲ့လဲ၊ ကိုသိန်းဖေကတော့ ဘယ်နည်းနဲ့မဆို တုံ့ပြန် ရေးမှာပဲ။ ဒါကြောင့် သူရေးတာ သေချာရဲ့လားလို့ မင်းကို ခေါ်မေးတာပါ"လို့ ဦးလေးက ပြောပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က "သူရေးတာ ကောင်းပါတယ်။ ခိုင်မာပါတယ်"လို့ ထောက်ခံချက်ပေးပါတယ်။ "မင့်ကို ကိုသိန်းဖေက ပြန်ရေးရင် မင်းက ခိုင်ခိုင်မာမာ ချေပနိုင်မလား"လို့ ဦးလေးက ထပ်မေးတယ်။ ကျွန်တော် က "ချေပနိုင်ပါတယ်"လို့ ပြန်ဖြေပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်ကိုလည်း ဦးလေးက "သေချာပါတယ်နော်"လို့ ထပ်မေးပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က ထပ်မံအတည်ပြုပါတယ်။ "ကိုသိန်းဖေကတော့ ဒါမျိုးဘယ်တော့မှ ငြိမ်နေမှာမဟုတ်ဘူး"လို့ ဒေါ် အမာကလည်း ပြောပါတယ်။ "ဒါပေမဲ့ ရေးစရာရှိတာတော့ ရေးသာရေးကွ" လို့ အားပေးပါတယ်။ လူထုသတင်းစာမှာ ကျွန်တော် ရေးခဲ့တဲ့ သက်တမ်းတလျှောက် ဒါ လောက်ပဲ စာမူနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆွေးနွေးရဖူးပါတယ်။ ကိုယ့်အယူအဆနဲ့ကိုယ်ရေး စရာရှိတာ ဆက်သာရေးပါလို့လည်း စာနဲ့ရေးပြီး အားပေးပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ ဦးလေးဟာ စာပေကိစ္စတွေမှာ အဲသလို အမြဲတမ်း တိုင်တိုင်ပင်ပင်နဲ့ လုပ်တတ်ကြပေမယ့် အမြဲတမ်း သဘော တိုက်ဆိုင်နေတာချည်းပဲလို့တော့ မပြောနိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ 'စကားပြောသလို စာရေးကြမယ်' ဆိုတော့ အတော်ညှိနှိုင်း

တိုင်ပင်ကြပါတယ်။ ဦးလေးက ရေးရတာ လွယ်တယ်။ ဖတ်ရတာ လွယ်တယ်ဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့နဲ့ ချက်ချင်းသဘောတူပေမယ့် ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ ကိုဘဂျမ်း (တင်မိုး) တို့က သဘောမတူဘူး။ ဆရာကြီးရွှေပြည်ဦးဘတင်ကလည်း သဘောမတူပါဘူး။ မောင်သာနိုး စာတမ်းတင်ပြီးတဲ့နောက် မွန္တလေးတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်ဦးကျော်ရင် (ရခိုင် လေထီး ကျော်ရင်) နဲ့ သမိုင်းပါမောက္ခ ဒေါက်တာသန်းထွန်းတို့က လိုက်လိုက်လှဲလှဲ ထောက်ခံပါတယ်။ 'ဆင်သွားရင် လမ်းဖြစ်တယ်၊ စတာလင်က ဒီလိုပြောတယ်' လို့ ဦးကျော်ရင်က လက်သီးလက်မောင်းတန်းပြီးတော့ ထောက်ခံခဲ့ပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ ကိုဘဂျမ်း (တင်မိုး) တို့က ပရိသတ်ရှေ့မှာ ထောက်ခံတဲ့ လက်ခုပ်မတီးဘဲ နေကြပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ်ဟာ နောက်တနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော့်ကို ပြောစရာရှိတယ်ဆိုပြီး သူ့ရုံးခန်းမှာ ခဏထိုင်ခိုင်းပါတယ်။ ပြီးမှ သိပ္ပံမောင်ဝရဲ့ အရေးအသားဟာ လွယ်ကူပေါ့ပါးပြီး သူရေးတဲ့အရေးအသားတော့ ငါလည်းရေးရင်ဖြစ်မှာပဲဆိုတဲ့ ယုံကြည်စိတ်ဝင်စေတယ်။ ငါလည်း ရေးချင်စိတ်ပေါက်တာ သိပ္ပံမောင်ဝစာ ဖတ်လို့ပဲလို့ ပြောပါတယ်။ ခုလည်း "ငါ မင်းစကားပြောသလို ရေးတာ ဖတ်ကောင်းတာနဲ့ ရေးချင်စိတ် ပေါ်လာတယ်"လို့ပြောပြီး သတင်းစာမှာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး သတင်းဆောင်းပါးတွေကို မြန်မာစာအရေးအသားအသစ်နဲ့ စကားပြောသလို ရေးသားပါတော့တယ်။ ဒါက ကျွန်တော့်အမည် ပါနေလို့ မှတ်မိနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က မန်းဆန်တဲ့ စကားကို ကျွမ်းကျင်ပြီး ဒေသသုံး၊ မန်းသုံး၊ လုပ်ငန်းသုံးစကားတွေနဲ့ ပြောလေ့ရှိတာကြောင့် စကားပြောသလို စာရေးတဲ့အခါ ပိုပြီး ကိုယ်ပိုင်စကားဟန်ပေါ်လွင်တာ တွေ့ရပါတယ်။ ကြေးမုံ ဌေးဥဒေါင်းက 'ဆင်မကြီး ချီတက်လာပါပြီ' ဆိုတဲ့စကားနဲ့ ကြိုဆိုပါတယ်။ ပညာရှိ တချို့က မြန်မာစာပေါ့သွားမယ်လို့ပြောပြီး ကန့်ကွက်သူလည်း ရှိပါတယ်။ မန်းစာဆိုတော်နေ့ကို တက်ရောက်လာတဲ့ ဦးရန်အောင်ကလည်း ကန့်ကွက်ပါတယ်။ ဆရာ ပါရဂူကတော့ ... "လူထုဒေါ်အမာ၏ စာများသည် စာဖတ်သူအား ဆွဲဆောင် ခေါ်ငင်သွားသည်ဖြစ်၍ စာ၏ ဆွဲဆောင်ရာသို့ ပါသွားသော စာဖတ်သူသည် စာကို စကားပြောနှင့် ရေးနေသလား၊ စာရေးနေသလို ရေးနေသလားဟူသည့် အရေးအသား ကွဲပြားခြားနားမှုဆီသို့ပင် အာရုံမရောက်တော့ပေ"။ (ပါရဂူ၊ ၁၂-၉-၉၅၊ ၁၉၉၅ နိုဝင်ဘာ စာပေဂျာနယ်) လို့ ထင်မြင်ချက်ပေးပါတယ်။

ဦးလေးရော ဒေါ်ဒေါ်ရော စာဖတ်ပရိသတ် နားလည်ရေးကို အဓိကထားသူများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ စာရေးရာမှာ ဟိတ်ဟန်ပြလိုခြင်း ပညာစွမ်းပြလိုခြင်း အလျှင်းမရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် နှစ်ဦးလုံး အရေးအသားသစ်ကို ပြောင်းလဲရေးလိုက်တာဟာ သူတို့အရေးအသားမှာ ပိုပြီးကိုယ်ပိုင်ဟန် ပေါ်လာခဲ့တယ်လို့ ယူဆ ပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒေါ်ဒေါ်မှာ စကားလုံးအသုံးထူးမှု Idomatic နဲ့စကားပြောရစ်သမ်ကောင်းမှုဟာ ကိုယ်ပိုင်ဟန်ဖြစ်ပြီး "ဘာဟန်မှမပါတဲ့ဟန်"ဟာ ဦးလေးရဲ့ ဟန်ပဲလို့ ဆိုချင်ပါတယ်။ ရိုးဂုဏ်ရိုးဟန်လို့ ဆိုချင်ဆို

နိုင်ပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ်ပြောလေ့ရှိတာက ဦးလေးဟာ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ ဆရာပါပဲတဲ့။ တကယ်တော့ အကြောင်းအရာမရွေး လူထုကြားက ကောက်ကာငင်ကာ ထုတ်နုတ် ရေးသားပြီး လူထုဆီကို 'ဒါဟာ ခင်ဗျားတို့ အကြောင်းပဲ' လို့ အလွယ်နဲ့ ပြန်လည်တင်ပြနေရာမှာ ဦးလေးဟာ ဆရာတဆူဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေ့ဒေါ်ဒေါ်အနေနဲ့ ရေးမကုန်အောင် ကြွယ်ဝနေ တာဟာ ဦးလေးရဲ့ ကွန်ချက်ကို သိထားလို့ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

၁၉၈၇ ခု အောက်တိုဘာလထဲမှာပဲ ကျွန်တော် မန္တလေးကို ရောက်သွားတော့ ဒေါ်ဒေါ်က ကိုကျော်ရင်မြင့်ကို ရွှေကိုင်းသားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာပိုဒ်တွေ ရှာခိုင်းနေတာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ အဲသလို ရှာခိုင်းနေရင်းက "ဒို့နှစ်ယောက် ငါနဲ့ ရွှေကိုင်းသားကို ကိုလှမွေးထုတ်ခဲ့တာ" လို့ ကျွန်တော့်ကို လှည့်ပြောပါတယ်။ အမှန်ပါပဲ။ ဦးလေး၊ ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ ရွှေကိုင်းသားတို့ဟာ ရေးတဲ့အကြောင်းအရာနဲ့ ရေးဟန်မတူပေမယ့် အကြောင်းအရာများ ယူပုံပေးပုံမှာတော့ ဒေါ်ဒေါ်ရော ရွှေကိုင်းသားရော ဦးလေးနဲ့ အတူတူပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းကနေ လူထုဂျာနယ်၊ လူထုသတင်းစာအထိ ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ ရွှေကိုင်းသားတို့ ရေးလာကြတာတွေဟာ ဦးလေးရေးစေချင်တာချည်းဆိုတာ သတိပြုရင် တွေ့နိုင် ပါတယ်။

ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ ဒေါ်ဒေါ်ဟာ မြမန္တလာ၊ ခင်လဝင်းဆိုတဲ့ ကလောင်အမည် နှစ်မျိုးနဲ့ ရေးခဲ့ပါတယ်။ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတိုနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဝတ္ထုတိုတွေကို ရေးခဲ့တာပါ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၅ နှစ်၊ နှစ် ၂၀ လောက်က အဲဒီဝတ္ထုတွေ ရသလောက်ပြန်ရှာပေးဖို့ ကျွန်တော့်ကို ဒေါ်ဒေါ်မှာလို့ တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်ရှိ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတွေထဲမှာ ကျွန်တော် ရှာပေးခဲ့ပြီးပါပြီ။ လူထု ကြီးပွားရေး စာအုပ်တိုက်က ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေမယ်လို့ စီစဉ်နေကြောင်း သိရပါတယ်။

"အဲဒါတွေက ပြန်ရိုက်ဖို့ ကောင်းမှ ကောင်းရဲ့လားကွာ" လို့ ဒေါ်ဒေါ်က ကျွန်တော့် ထင်မြင်ချက်ကို မေးဖူးပါတယ်။ "ကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော် အားလုံး ဖတ်ကြည့်လိုက်ပါတယ်" လို့ ပြန်ဖြေခဲ့ပါတယ်။

ဆရာဒဂုန်တာရာကတော့ ၁၉၉၅ နိုဝင်ဘာ စာပေဂျာနယ်မှာ "မြမန္တလာ ပြန်လည်ထမြောက်ခြင်းမရှိ၊ လူထုဒေါ်အမာဟူသော သတင်းစာဆရာ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေး ဆရာ သဘောမျိုးကိုသာ တွေ့နေရသည်။ စိတ်ထဲက မကျေနပ်လို့ "ဆိုခဲ့ပါတယ်။

"ကျွန်တော်က မြမန္တလာ ဖြစ်စေလိုသည်။ သူမ၏ အတွေ့အကြုံနှင့်ဆိုလျှင် သူမ ဖြတ်သန်းခဲ့သော၊ သူမဖြတ်သန်းနေသော သမိုင်းအတွေ့အကြုံနဲ့ဆိုလျှင် ဝတ္ထုရှည် ရေးဖွဲ့နိုင်မည်ဟု ထင်ထားခဲ့သည်။ သို့သော် သတင်းစာအခန်းကလည်း သူ့အခန်းနှင့်သူ ရှိသည်ကို ကျွန်တော် နားလည်သည်။ ယခုလည်း မဂ္ဂဇင်းများတွင် သူ့အတွေ့အကြုံကို အခြေခံကာ ဝေဖန်အကဲဖြတ်သော စာများကိုလည်း ဖတ်နေရ၍ မြမန္တလာကို မတွေ့ရသော်လည်း လူထုဒေါ်အမာအဖြစ် တွေ့ရ၍ တမျိုး ကျေနပ်ရသည်။ ဒဂုန်တာရာ (၂-၁၀-၉၅)

သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူ မအမာက ဝတ္ထုရေးဆရာ မြမဥ္ဇူဖြစ်မလာဘဲ သတင်းစာဆရာမ ဒေါ်အမာ ဖြစ်လာတယ်။ ဒါကိုပဲ "တမျိုးကျေနပ်နေရသည်"လို့ ဆရာတာရာ မှတ်ချက်ချပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ ဒီလိုဖြစ်ရတာလဲ ဆိုတော့ "စာပေဘာဝဆိုသည်က ပြောရအခက်သား၊ မိမိတို့၏ ပုဂ္ဂလိက ဘဝနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ကိုလှနှင့် အကြောင်းပါသောအခါ သတင်းစာဆရာမ ဖြစ်သွားဟန်တူသည်"လို့ပဲ အဖြေထုတ်ကြည့်ပါတယ်။

ကြီးပွားရေးဦးလှက အစပထမမှာ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူမြမဥ္ဇူကို သူ့ဝါသနာရင်းဖြစ်တဲ့ ဘာသာပြန်အလုပ်မှာ ဝတ္ထုတိုကို မပြန်ခိုင်းပါဘူး။ သတင်းစာဆရာ စိတ်ဝင်စားတဲ့ နေရူးက သမီးအင်ဒီယာကို ထောင်တွင်းပေးစာများစာအုပ် (အင်္ဂလိပ် ဘာသာနဲ့) ကိုပေးပြီး ဘာသာပြန် စေပါတယ်။ 'ဒီအခါမှာ ဝတ္ထုတိုကနေ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးဘက်ကို စိတ်ဝင်စားမှု ပြောင်းသွားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကြီးပွားရေးဦးလှက ရွှေကိုင်းသားကို ရွှေဘိုပုံကြီးသံတွေ စုဆောင်းခိုင်းလိုက်ပါတယ်။ သုတေသန ဓာတ်ခံလည်းရှိပြီး စစ်ကိုင်းသားလည်းဖြစ်တဲ့ ရွှေကိုင်းသားအဖို့ ဒီအလုပ်ဟာ သင့်တော် ပါတယ်။ ကြီးပွားရေးပိတ်ပြီး လူထုသတင်းစာ ထုတ်တော့ ဒါတွေကို လူထုဦးလှက ဆက်လက် စုဆောင်းစေပြီး 'လယ်ကွင်းထဲက လူထုတေးသံ' ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကလေးအဖြစ် အထက်မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာများရဲ့ လုပ်ငန်းတရပ်အနေနဲ့ ဖော်ထုတ်လိုက်ပါတယ်။ ဒီအလုပ်မှာ ကျောက်ဆည်နယ်က ကောက်စိုက်တေးတွေကို ကျွန်တော်နဲ့အတူ ကွင်းဆင်းစုဆောင်းပြီး လူထုဒေါ်အမာလည်း ပါဝင်ဆင်နွှဲလိုက်ရပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒါတွေအားလုံးဟာ လူထုဦးလှက လမ်းကြောင်းဖွင့်ပေးခဲ့တာချည်းပဲလို့ ကျွန်တော်တို့ တစိမ့်စိမ့် သတိပြုမိလာခဲ့ရပါတယ်။

ဦးလေးနဲ့ ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ နှစ်ဦးကြားမှာ အထူးဆန့်ကျင်နေတဲ့ပြဿနာတခု ရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ တခြားတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဦးလေးက ယောကျ်ားဖြစ်ပေမယ့် ဆေးလိပ်လုံးဝမသောက်ဘဲ ဒေါ်ဒေါ်က ဆေးလိပ်ကို ခေါင်းတိုင်က မီးခိုးထွက်အောင် ငယ်စဉ်ကတည်းက သောက်လာခဲ့တဲ့ကိစ္စပါပဲ။ ဒေါ်ဒေါ် ဆေးလိပ်ဖြတ်စအခါကို ကျွန်တော် သိမီလိုက်တယ်။ "ကိုလှလည်း ထောင်ကျ၊ ဦးလေးသိန်း (ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း) လည်း ထောင်ကျတော့ သတင်းစာလုပ်ငန်းတွေရော၊ သားသမီးပညာရေးကိစ္စ၊ အိမ်ထောင်ထိန်းသိမ်းရေးကိစ္စ၊ ကိုလှ လုပ်နေကျ လူမှုရေးကိစ္စတွေအားလုံး ငါ့ဆီရောက်လာတော့ ဆေးလိပ်က အလုပ်သိပ်ရှုပ်တယ်။ ဒါနဲ့ ငါ ဆေးလိပ်မဖြတ် မဖြစ်ဘူးဆိုပြီး တခါတည်းဖြတ်ချလိုက်တာပဲ။ စိတ်ပြတ်ဖို့ပဲလိုတယ်"လို့ ဒေါ်ဒေါ်က ပြောပါတယ်။ အဲသလိုပြောပြီး ဒေါ်ဒေါ့်ဝန်းကျင်မှာ ရှိတဲ့ လူငယ်တွေကိုလည်း ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ တိုက်တွန်းပါတယ်။ ဆရာတာရာပြောတဲ့ ဒေါ်ဒေါ့်အနားက ဒုတိယမျိုးဆက်အပြင် တတိယမျိုးဆက်က လူငယ်တွေပါ ဆေးလိပ်မသောက်ကြတော့ပါဘူး။ ကိုဘဂျမ်း (တင်မိုး) တယောက်ပဲ ဘယ်လိုမှ ဖြတ်ခိုင်းလို့မရတာကို ဒေါ်ဒေါ် တော်တော်စိတ်ပျက်ပါတယ်။ ဒီနေ့အထိ အပြင်းအထန် ကန့်ကွက်ဆဲပါပဲ။ "ကိုထွန်းဝေလည်း မောင်ဘဂျမ်းနဲ့အတူ လက်ဖက်ရည်ဝိုင်းမှာ

မီးခိုးတွေ ထုတ်နေကြတယ်လို့ မောင်ခိုင်မာက တိုင်သွားကြောင်း၊ သူတို့ကို ကြိုးစားပြီး ဆေးလိပ်ဖြတ်ပါလို့ ငါက မှာတယ်လို့ ပြောပါ”လို့ ကျွန်တော့်ကို မှာပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ် ဆေးလိပ်ဖြတ်တော့ အလုပ်စားပွဲမှာ စားစရာတွေ တင်ထားပြီး စားပါတယ်။ ပုရစ်ကြော်၊ သပြေသီး၊ ဆီးသီး၊ တညင်းသီးပြုတ်၊ မန်ကျည်းသီးမှည့်စတာတွေ ဖြစ်ပါ တယ်။ တခါတော့ မန်ကျည်းသီးပုလင်းကို ဒေါ်ဒေါ်က ကျွန်တော့်ရှေ့ ထိုးပေးပါတယ်။ “ဒါက နန်းတွင်း မန်ကျည်းတော်သီး၊ အချိုသီး”လို့ လည်း ပြောပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်ကတော့ မန်ကျည်းသီးကို မစားဘဲ မန်ကျည်းစေ့တွေကို ကွမ်းသီးဝါးသလို အာသာပြေ ဝါးနေရှာပါတယ်။ အဲဒီတုန်း ဦးလေး ကျွန်တော်တို့နားကို လာရပ်ပြီး မျက်နှာမတင်းစဖူး တင်းသွားတော့ ကျွန်တော်လန့်သွားပါတယ်။ ပြီးမှ ဘာမပြောညာမပြောနဲ့ မန်ကျည်းသီးပုလင်းရော၊ မန်ကျည်းစေ့တွေပါ ကောက်ယူသွားပါတော့တယ်။ ဒေါ်ဒေါ်မျက်နှာငယ်လေးနဲ့ ကျန်ခဲ့ရှာပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ်စားပွဲမှာ အားမနာ ပါးမနာ လာထိုင်တဲ့အထဲမှာ ရွှေမန်းတင်မောင်၊ ကျားဘညိမ်း၊ မောင်မိုးသူနဲ့ ကျွန်တော်မောင်စွမ်းရည်တို့ ပါဝင်ပါတယ်။ အလိုက်မသိဘဲ အမှတ်တမဲ့နဲ့ စကားရော ဖွဲ့ရောပြောရင်း စားပွဲပေါ်က ရှိသမျှတွေကို စားပါဦးဆိုတိုင်း စားသွားတာကတော့ ကျွန်တော် တယောက်တည်း ဖြစ်မယ်ထင်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူကိုတော့ “မင်းက မင့်အဖေ သခင်ဘတုတ် အတိုင်းပဲ။ မနက်ဆို သူ့အလုပ်မရှိတိုင်း ငါ့စားပွဲလာထိုင်ပြီး သူပြောချင်တာတွေ အကြာကြီး ထိုင်ပြော၊ သူလည်း ပြောလို့ အားရရော ဘာမပြောညာမပြောနဲ့ ထပြန်တာပဲ”လို့ ခဏခဏပြောပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒေါ်ဒေါ့် အလုပ်စားပွဲမှာ ကျွန်တော်တို့အရင် သခင်ဘတုတ်လည်း နှောင့်ယှက်ခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။ ကိုသာနိုး၊ ကိုသိန်းနိုင်၊ ကိုဘဂျမ်းတို့က အဖွဲ့လိုက် လာလေ့ရှိပြီး၊ ကြာကြာထိုင်လေ့မရှိကြပါဘူး။ ကျွန်တော်အကြာကြီး ထိုင်နေလေ့ရှိတာကို ကိုဘဂျမ်းက သတိပေးပါတယ်။ “လူကြီးကို သွားသွားပြီး အရောမဝင်ပါနဲ့”တဲ့။ “သူတို့ကို အားနာပါ”တဲ့။ “ဆေးလိပ်မကြိုက်သူမို့ ကြာကြာထိုင်ခွင့်ရတာပါ”လို့ ပြန်ပြောရပါတယ်။

ကျွန်တော်က ဦးလေးကို အလွန်ချစ်၊ အလွန်ခင်ပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်ကိုတော့ အစက ခပ်စိမ်းစိမ်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒေါ်ဒေါ်ရေးတဲ့ နိုင်ငံခြားခရီးသွားစာအုပ် တအုပ်ထဲမှာ ဒေါ်ဒေါ်က ဖိုးသာအောင် သီချင်းဆိုတယ်လို့ ဖတ်ပြီးကတည်းက ငါတို့နဲ့ ခရီးသွားရင်လည်း သီချင်းဆိုမှာပဲလို့ တွေးမိသွားတယ်။ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ပဲ နွားထိုးကြီးကိုသွားတဲ့ စာပေဟောပြောပွဲခရီးမှာ ကိုသာနိုးနဲ့ ဒေါ်ဒေါ်တို့ကစပြီး သီချင်းဆိုတာနဲ့ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးဝိုင်းပြီး ဆရာငြိမ်းနဲ့ ဆရာတင့်သီချင်းတွေ ဆိုကြပါတယ်။ ဦးလေးကတော့ ရောပြီး မဆိုပါ ဘူး။ ဒေါ်ဒေါ်က သီချင်းဝါသနာအိုး၊ ပွဲဝါသနာအိုးပါ။ ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ သီချင်းတွေဆိုပြီးကတည်းက ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ ပိုပြီး ပြောရဲ ဆိုရဲဖြစ်သွားပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ်က မျက်နှာထား တည်ပါတယ်။ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းက လိုတာရှိရင်

သမီးလိုနေတဲ့ ဒေါ်ဒေါ်ဆီ မပြောဘူး။ ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ ဆက်စပ်ပြီးမှ တော်ရတဲ့ ဦးလှကိုပဲပြော တယ်လို့ ကြားဖူးပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က “အို ... ဦလေးသိန်းကလဲ”လို့ ငြင်းလိုက်ရင် ဆရာ ကြီးဆက်ပြောလို့ မရပါဘူး။ နောက်တော့ ကြားဖူးတဲ့အတိုင်း တကယ်လည်း ဟုတ်ပါ တယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က ဆရာကြီးလူထုသတင်းစာမှာ ရေးနေတဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဆောင်းပါး တွေကို မကြိုက်ရင် အကုန်ဖြတ်ပစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့စာမူကို တခါမှ မဖြတ်ဖူးပေမယ့် ဆရာ ကြီးရွှေဥဒေါင်းရဲ့စာတွေကို သမီးတပည့်တဦးအနေနဲ့ ဖြတ်တယ်လို့ ကြားရတော့ အံ့သြ ရပါတယ်။ နောက်တော့ ကျွန်တော်တို့ ဒီအကြောင်းကို စကားစပ်မိကြပါတယ်။ “ဦးလေး သိန်းက ငါ့အဖေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ငါတို့နဲ့ ငယ်ငယ်ကတည်းက အတူနေလာကြတာ၊ ဦးရောရဲ့ သားကွယ် ငါအကုန် သိတာပေါ့၊ ငါမကြိုက်ရင် ဦးလေးသိန်းစာတော့ ငါဖြတ် ပစ်တာပဲ”လို့ ရယ်ရယ်မောမော ပြောပြဖူးပါတယ်။ ရန်ကုန် ကမာရွတ်၊ အာတီးယား လမ်းထိပ်ရှိ ငြိမ်းသာယာပန်းခြံမှာ ဆုံကြတုန်းက ပြောခဲ့ဖူးတာပါ။

ကျွန်တော်တို့နဲ့ဆိုရင် ဒေါ်ဒေါ်ပျော်ရွှင်ပြီး ဣန္ဒြေပျက်သွားလောက်အောင် တက်မတတ် ချက်မတတ် ရယ်ဖူးတယ်လို့ပြောရင် တချို့က အံ့သြပါလိမ့်မယ်။ ကိုဘဂျမ်း (တင်မိုး) ပြောင်းသွားတော့ တညနေမှာ အထက်မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်း အစည်းအဝေးကို လူထုတိုက်မှာ လုပ်ပါတယ်။ ကိုဘဂျမ်း ရန်ကုန် ပြောင်းသွားပြီး ပထမဦး ဆုံးအစည်းအဝေးဆိုတော့ အစည်းအဝေးမစခင် ဘဂျမ်း ပုံပြင်များဆိုပြီး ကိုသိန်းနိုင်နဲ့ ကျွန်တော်က တလှည့်စီပြောကြပါတယ်။ ကိုဘဂျမ်း တောက မြို့ကိုတက်လာတော့ ကော်ဖီနဲ့ လက်ဖက်ရည် ခွဲမသိတဲ့အကြောင်းကစပြီး ရယ်စရာတွေ ပြောကြတာပါ။ ဒေါ်ဒေါ်က ဦးလေးဘေးက ဆက်တီကုလားထိုင်ပေါ်ထိုင်နေရာက ကြမ်းပေါ်ဆင်းထိုင်ပြီး ဦးလေးရဲ့ဒူးပေါ်မှာ မျက်နှာမှောက်ပြီး ရယ်တာ မနားတမ်းပါပဲ။ ဆံပင်တွေတောင် ပြေကုန် ပါတယ်။ အစည်းအဝေးလည်း ပျက်လို့ နောက်နေ့ရွှေ့ရပါတယ်။ “မင်းတို့ နောက်နေ့မှာ မောင်ဘဂျမ်း အကြောင်းပြောရင် ဒဏ်တပ်မယ်။ အစည်းအဝေးမှာ ဆီချက်ခေါက်ဆွဲ ကျွေးရမယ်”လို့ ဦးလေးက မှာလိုက်ပါတယ်။ နောက်နေ့ညနေကျ ဒေါ်ဒေါ်က အစည်း အဝေးနားလာပါတယ်။ မင်းတို့ မောင်ဘဂျမ်းအကြောင်း ပြောဦးမှာ လားလို့ မေးလာ ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ဦးလေးဒဏ်တပ်မှာ ကြောက်တာနဲ့ မကျန်တော့ပါဘူးလို့ ပြောတော့ အစည်းအဝေးနားကိုမလာတော့ဘဲ အလုပ် သွားလုပ်ပါတော့ တယ်။

ဒေါ်ဒေါ်ရေးဖူးသလိုပဲ ဒေါ်ဒေါ်တို့ ဦးလေးတို့ဟာ မွေးနေ့တို့ ဘာတို့ လုပ်တာကို မကြိုက်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ တခါတော့ ဦးလေးနဲ့ဒေါ်ဒေါ် အလုပ်စားပွဲမှာ စကားပြောနေတုန်း ကျွန်တော် ရောက်သွားပါတယ်။ ဦးလေးက “ဒီနေ့ငါတို့လက်ထပ်တာ နှစ်သုံးဆယ်ပြည့် တဲ့နေ့ကွ။ လာတဲ့လူ ကျွေးမလို့လုပ်နေတာ၊ အတော်ပဲ မင်းကိုကျွေးရမယ်”ဆိုပြီး ဆီချက် ခေါက်ဆွဲ ဝယ်ကျွေးပါတယ်။ စားပွဲမှာ နှစ်ယောက်မျက်နှာချင်းဆိုင် ထိုင်နေတဲ့ ဓာတ်ပုံ လေးကိုလည်း လက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါ တယ်။ (နောက်တော့ ကိုသိန်းနိုင်ကို ဒီဓာတ်ပုံလေး

ထုတ်ပြီး ကြွားမိရာက ပျောက်သွားပါပြီ။) ဒေါ်ဒေါ်က “မင်းဦးလေးက သူစားချင်လို့ ထွင်တာပါကွယ်”လို့ ပြောပါတယ်။ အဲဒီတုန်း သားငယ် ဘိုညိုခေါ် မောင်ငြိမ်းချမ်းလေးလည်း ရောက်လာပါတယ်။ သားသမီးတွေထဲမှာ ဆယ်တန်းနှစ်ခါကျတဲ့ သားဆိုပြီး ဒေါ်ဒေါ်က မကျေနပ်ပါဘူး။ အဲဒီတုန်းက စာပေဝါသနာပါတဲ့ အရိပ်အယောင်လည်း လုံးဝမပြသေးပါဘူး။ ဆံရှည်နဲ့ လုံချည်ချက်ပြုတ်နဲ့ ဝင်လာတော့ ဒေါ်ဒေါ်က အော်ပါတယ်။ “လုံချည် ခု ပြင်ဝတ်စမ်း။ ဆံပင် ခု သွား ညှပ်စမ်း ”လို့ အော်ပါတယ်။ ဦးလေးက“ ဒီလိုကောင်ကမှ မိဘနားကပ်မှာ။ မင့်သားကြီးတွေက မိဘနား ဘယ်မှာ ကပ်လို့လဲ။ သား လာဦး မင့်ကို မုန့်ဖိုးပေးရဦးမယ်”လို့ဆိုပြီး လှမ်းဖက်ထားပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က ကျွန်တော်တို့ကို ထားခဲ့ပြီး ထွက်သွားပါတယ်။

တခါတော့ ကျွန်တော် ဒေါ်ဒေါ်စားပွဲမှာ ထိုင်နေတုန်း ဦးလေးဝင်လာပါတယ်။ ဦးလေးက ဒေါ်ဒေါ်ကို “ဟော့– ဟိုစာအုပ်ရော မင်းတူကိုပေးရအောင်” လို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က “မပြီးသေးဘူး”လို့ ပြန်ပြောပါတယ်။ ဦးလေးက “ပြီးတာထဲက ပေးရအောင်ကွာ”လို့ ပြန်ပြော ပါတယ်။ ဒီတော့မှ ဒေါ်ဒေါ် က “အဲဒါ ခက်တာပဲ။ မင်းဦးလေးက စာအုပ်တွေကဖြင့် အကုန်မချုပ်ရသေးဘူး။ လက်ဆောင် ပေးချင်တာက အရင်” လို့ ပြောပြပါတယ်။ ဒီတော့ ဦးလေးက “မင်း အဒေါ်ကကွယ် ဈေးဦးမပေါက်သေးလို့တဲ့၊ ဦးလေးစာအုပ်တွေက မကုန်တာမရှိပါဘူး။ ကြုံတုန်း ပေးလိုက်ကြအောင်လို့ပါ”လို့ ထပ်ပြောတော့မှ ဒေါ်ဒေါ်က ထုတ် ပေးပါတယ်။ ဦးလေးက လက်မှတ်ထိုးပြီး ပေးပါတယ်။ “မင့် ဦးလေးက သူ့သူငယ်ချင်းကစပြီး မီးရထားပေါ်မှာ မိတ်ဆွေဖြစ်တဲ့ ကလေးတွေအထိ စာအုပ်တွေ လက်ဆောင်ပေးတာ၊ အဲဒါနဲ့ တထောင်ရိုက်ရင် ငါးရာလောက်ကုန်ရော”လို့ ရှင်းပြပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဈေးဦးမပေါက်သေးပေမယ့် အလိုက်မသိဘဲ ယူလာခဲ့ပါတယ်။

တခါတော့ ဦးလေးနဲ့ ဒေါ်ဒေါ် ကျွန်တော့်အိမ်ကို ရောက်လာပြီး “ငါတို့ မွန္တလေး တောင်ခြေကို ဘုရားဖူးသွားမလို့ မင့်ကလေးတွေလည်း လိုက်ရင် ခေါ်ခဲ့”လို့ ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကုသိုလ်တော်နားက စေတီတဆူ (ကနောင်မင်းသားကြီးရဲ့ အရိုးအိုး စေတီထင်ပါတယ်) ရင်ပြင်မှာ ဘုရားဖူးကြပါတယ်။ ဦးလေးက ဘုရားဖူးတာ ကြာတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က ဦးသုံးကြိမ်ချပြီး ကျွန်တော်တို့နဲ့ စကားပြောနေကြပါတယ်။ စာပေဟော ပြောပွဲ သွားရင်လည်း တခါတလေ မိသားစုပါ ခေါ်ခဲ့ပါလို့ပြောပြီး ခရီးသွားရင်း ဒေါ်ဒေါ်က ကျွန်တော်တို့ မိသားစုကို ဓာတ်ပုံရိုက်ပေးပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ မွန္တလေးမှာမွေးတဲ့ ကျွန်တော့် သားနှစ်ယောက်က ဒေါ်ဒေါ့်ကို သူတို့အဘွားအရင်းလိုပဲ ထင်နေခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ မေမေကြီး ဒေါ်အမာကို ဒီနေ့ထိ သူတို့ရောက်ရာအရပ်က ဆက်သွယ်ကြပါတယ်။ မွန္တလေး ရောက်ရင် ဝင်ကန်တော့ကြပါတယ်။ အဘွားအရင်းက တောမှာဆိုတော့ တွေ့ရခဲ တာကိုး။ ကျွန် တော် ရန်ကုန်ကို ပြောင်းမယ်ဆိုတော့ ဒေါ်ဒေါ်က “မင့်ဦးလေးပြောသလိုပဲ၊ မင့်တို့

ဗထူးကွင်းမှာ လေ့ကျင့်လာတဲ့ ဘော့လုံးသမားတွေဟာ တနေ့ကျတော့ အောင်ဆန်းကွင်းကို သွားကြတာပဲကိုး”လို့ပြောပြီး “ငါတို့အနီးမှာ ဘယ်သူမှ မရှိကြတော့ဘူး။ မင့်ရန်ကုန် မသွားပါနဲ့။ ရန်ကုန်မှာ အိမ်မရှိ၊ ယာမရှိ၊ ကားမရှိ ဖုန်းမရှိဘဲ နေရတာ အလွန်ခက်တယ်။ ဒုက္ခရောက်မယ်။ မင်းနေချင်ရင် ငါ့အဖေ ဝင်းထဲက အိမ်တလုံးပေးမယ်၊ လာနေပါ”လို့ ခေါ်ပါတယ်။ (အလားတူပဲ ပန်းချီဆရာကြီး ဦးထွန်းညွန့်ကလည်း သူ့ခြံထဲအိမ်ဆောက်နေပါ မသွားပါနဲ့လို့ တားပါတယ်)။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က မျက်စိကန်း တစ္ဆေမကြောက် ဆိုသလို ပြောင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် အိမ်ဆောက်တယ်ဆိုတော့ “မင့်ငွေလိုရင် ယူပါ။ ငါ ချေးမယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြန်မပေးနိုင်ရင်လည်း မပေးနဲ့”လို့ ပြောပါတယ်။ ခု အဲဒီအိမ်ဆောက်တာ ဆယ်နှစ်လောက်ရှိခဲ့ပါပြီ။ ပြီးလည်းပြီးရော ဖျက်ရပါတယ်။ တဲပေါ်ကတိုက်ပေါ်သို့ စီမံချက်ထဲ ပါလို့ပါ။ အဆင်ပြောရဲ့လားလို့ အမြဲမေး ပါတယ်။ ငွေရေးကြေးရေး ကျန်းမာရေး ကိစ္စတွေမှစလို့ အမြဲနားစွင့်ပြီး တတ်နိုင်တဲ့ဘက်က ကူညီဖို့ အဆင်သင့်ရှိပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ်က ကျွန်တော်တို့ကို ကူညီဖို့ အဆင်သင့် ရှိပေမယ့် ကျွန်တော်တို့က ဒေါ်ဒေါ့်ကို မကူညီနိုင်တာတွေ တွေ့ရတော့ စိတ်မကောင်းပါဘူး။ သားသမီးတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စိတ်ဒုက္ခ အများကြီးတွေ့ရပါတယ်။ အငယ်ဆုံးသားလေးဟာ လမ်းသရဲလိုနေပေမယ့် ဆိုရှယ်လစ်အစိုးရ လက်ထက်မှာ အဲဒီကလေးနဲ့အတူ ဒေါ်ဒေါ်နဲ့ ဦးလေးတို့မွန္တလေး အကျဉ်းထောင်ထဲ ရောက်သွားပါသေးတယ်။ သတင်းစာ ရေဒီယိုထဲ မပါလို့လူမသိလိုက်ပါဘူး။ တနှစ်လောက်ကြာတယ်။ ဒေါ်ဒေါ့်အနေနဲ့ ထောင်ထဲမှာ ဘဝမျိုးစုံကအမှုသယ် အမျိုးသမီးတွေနဲ့ တွေ့ခဲ့ရပေမယ့် ဦးလေးလို အဲဒီအတွေ့အကြုံတွေကို ပြန်ရေးခွင့် မကြုံသေးပါဘူး။ ထောင်ထဲမှာ ဓမ္မစကြာဝတ်အသင်း ထောင်ခဲ့တယ်လို့ ဒေါ်ဒေါ်ပြောပြလို့ သိရပေမယ့် “ကျွန်တာကို ငွေရောင်ပိတ်ကားပေါ်မှာ ကြည့်ပါ” ဆိုတာမျိုးလိုပဲ ဒေါ်ဒေါ် စာရေးပြီး ပြန်လည်တင်ပြခွင့် ရမယ့်နေ့ကို မျှော်နေရပါတယ်။

ဦးလေးထောင်ကျတော့ “ဖိုးသူတော် မျက်စိလည်လေ ဆန်ရလေ ဆိုသလိုပဲ ထောင်ထဲမှာ ကြာကြာနေရလေ ရေးစရာတွေ မကုန်နိုင်လို့ လွတ်မယ့်ရက် ရောက်လာတာတောင် ခဏနေပါဦးလို့ တားထားချင်သေးတယ်”လို့ရယ်စရာ ပြောပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်ထောင်ကျတော့ ဆန်ရခဲ့ပေမယ့် အပြင်ပါမလာတာလား။ ဘာဖြစ်တာလဲ ကျွန်တော်တို့မသိ။ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ ဟိုထဲကအကြောင်းစာတွေကို ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ခွင့် မကြုံရခဲ့ပါ။ မယ်သီလရင် မျက်စိလည်တော့ ခွေးဆွဲခံရသလား မသိ။ ဒေါ်ဒေါ် ရေးရင်တော့ ဦးလေးလိုပဲ ယူနက်စကိုဆု ရနိုင်မယ်ထင်ပါတယ်။

ရောက်ဖူးသူများပြောလေ့ရှိတဲ့အတိုင်း ပြောရရင် ‘ဟိုအထဲ’ ပေါ့။ ဟိုအထဲကသုံးဦးစလုံး ပြန်ထွက်လာပြီး မကြာလှပါဘူး။ ဦးလေးလှ ကွယ်လွန်ပါတယ်။ နောက် မကြာခင် မွန္တလေးမီးကြီးလောင်တော့ ဒေါ်ဒေါ်တို့ ပုံနှိပ်စက်များလည်း တော်တော်များများ မီးထဲ

ပါသွားပါတယ်။ သားသမီးတွေ နေပူထဲမှာ မီးလောင်ပုံထဲက ခဲစာလုံးတွေ ပြန်စု ကောက်နေပုံကို ဒေါ်ဒေါ်ကြည့်ပြီး သူတို့အဖေများမြင်ရင် ဘယ်လိုနေမလဲလို့ တွေးပုံကိုဖတ်ရတာ အလွန်စိတ်မကောင်းစရာပါပဲ။

ဒေါ်ဒေါ်ဟာ ခေတ်သစ် မယ်ပဋ္ဌာလို့ ဆိုလောက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လောကဓံကို ကြံ့ကြံ့ ခံပါတယ်။ အမျိုးသမီးများဟာ အမျိုးသားများထက် လောကဓံကို ရင်ဆိုင်ရာမှာ ကြံ့ခိုင်တယ်ဆိုတဲ့စကားကို ကြားဖူးပါတယ်။ စာရေးဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်ဟာ ပြင်းထန်တဲ့ ရောဂါရပြီး အိပ်ရာထဲလဲနေပေမယ့် အင်မတန် ကြံ့ခိုင်ပြီး ကျွန်တော်တို့သွားရင် ရယ်စရာတွေတောင် ပြန်ပြောပြီး ဧည့်ခံလိုက်ပါသေးတယ်။ ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်က အိပ်ရာထဲမှာ လဲနေရင်း လေကဓံကို ကြံ့ကြံ့ခံ ရင်ဆိုင်သလို လူထုဒေါ်အမာကလည်း လမ်းလျှောက်ရင်း လောကဓံကို ကြံ့ကြံ့ခံ ရင်ဆိုင်နေတာဟာ အံ့ဩစရာပဲ။ အသက် ၈၀ ကျော်ပြီး၊ ခုထိ တရှပ်ရှပ်တဖျတ်ဖျတ်နဲ့ နေ့စဉ်သုံးမိုင်လောက်ခရီးကို လမ်းလျှောက်နေတုန်းပါပဲ။ "ငါ လမ်းလျှောက် ရပ်လိုက်လို့ မဖြစ်ဘူး။ လမ်းလျှောက်ရပ်ရင် ငါလဲမှာပဲ"။ အဲသလိုပြောပြီး လမ်းလျှောက်မပျက်အောင် ကြိုးစားပါတယ်။ အသက် ၈၀ ကျော်စာရေးဆရာမကြီးက တလကို မဂ္ဂဇင်း ၅ စောင်က ၁၀ လောက်အထိ ရေးနိုင်သေးရင် ငါဘာဖြစ်လို့ မရေးနိုင် ရမှာလဲလို့ 'ငါတကား' ဖွဲ့နဲ့ အံခဲပြီး၊ အလုပ်က အနားယူပြီး ကျွန်တော်စာရေးဖို့ ကြိုးစား ပါတယ်။ မရပါဘူး။ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ ဖွဲ့သတ္တိဟာ အင်မတန် ကြီးမားပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ့်မွေးနေ့ကို ဒေါ်ဒေါ်ကန့်ကွက်တဲ့ ကြားက ဦးဇင်းဦးပညာ ဦးဆောင်ပြီး နှစ်စဉ် မွေးနေ့လုပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် မှန်မှန်မသွားနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ မွေနေ့လေးသွား တဲ့ အရေအတွက်ထက် ဒေါ်ဒေါ်ရန်ကုန်လာတဲ့ ခရီးအရေအတွက်က ပိုများပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ် ရန်ကုန်လာရင် အိမ်တအိမ်မှာ ထမင်းစားပွဲ လုပ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ အားလုံးနဲ့ ဆုံဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားပါတယ်။ ရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး ဦးထွန်းဝေအိမ်ထမင်းစားပွဲမှာတော့ သတင်း စာဆရာ ဦးဝင်းတင်က ... "ကျွန်တော့်မွေးတဲ့ အမေရဲ့ အမည်ကလည်း ဒေါ်အမာပဲ။ စာပေအမေကလည်း ဒေါ်အမာပါ။ အမေ မသေပါနဲ့ဦး၊ နောက်နှစ်ခါ တန်ဆောင်မုန်း ပွဲကြည့်ပါဦး"လို့ ထပြောပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်က အဲဒီတုန်းက ၇၅ နှစ်လောက် အရွယ်ပါ။ "ကျွန်မ နောက်ထပ် နှစ်သုံးဆယ် နေရဦးမယ်"လို့ ကတိပြုသွားပါတယ်။

"ကျွန်တော်တို့မှာ အမေရှိသေးတယ်လို့ ကျွန်တော်တို့လို အဘိုးကြီးပေါက်စ လေးတွေက ကြွေးကြော်နိုင်တာ အလွန်ဝမ်းသာစရာပါ။ ဒေါ်ဒေါ်ပြောတဲ့အတိုင်း နောက် ထပ် နှစ်သုံးဆယ်မက အသက်ရှည်ပါစေလို့ ..."။

[ဒေါ်ဒေါ်က သူ့သားငယ် လုံချည်ချက်ပြုတ် ဝတ်တာကို ကျွန်တော်က 'လမ်းသူရဲလို' လို့ သုံးလိုက်တာကို မကြိုက်ရှာပါဘူး။]

မောင်စွမ်းရည် (၉-၁၁-၉၅)။

လူထုဒေါ်အမာ

သို့မဟုတ်

ရာစုနှစ်၏ စာပေမီးရှူးတန်ဆောင်တခု

ချမ်းငြိမ်း

မြန်မာ့စာနယ်ဇင်းနယ်ပယ်တွင် ဆောင်းပါးရှင်တဦးအနေဖြင့် အများဆုံးရေးခဲ့သော အမျိုးသားတဦးကို ညွှန်ပြမည်ဆိုက ဆရာဇဝနအား ပြရမည်ဖြစ်ပြီး အမျိုးသမီးထဲ၌ကား မကြာသေးမီက ကွယ်လွန်ခဲ့သည့် မန္တလေးမြို့မှ သတင်းစာဆရာ စာရေးဆရာမကြီး လူထုဒေါ်အမာအား ရည်ညွှန်းရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

People လူထုဟူသော ဝေါဟာရနှင့် တွဲဖက်ခေါ်ဆိုကြသည့် ဒေါ်အမာကို ၁၉၁၅ နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက်တွင် အဖ ဦးထင်၊ အမိ ဒေါ်စုတို့က မန္တလေးမြို့၌ မွေးဖွားခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသမီးနေရှင်နယ်ကျောင်း၊ ABM ကျောင်းနှင့် ဗဟိုအမျိုးသားကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၃၃ ၌ ၁၀ တန်းအောင်မြင်ကာ မန္တလေးဥပစာကောလိပ်တွင် ၂ နှစ်ကြာ တက်ရောက်ခဲ့ရာ ၁၉၃၆ ခု၌ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်ရောက်သည့်နှစ်မှာပင် ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်ကြီးနှင့် ကြုံတွေ့ပြီး သပိတ်မှောက်ကျောင်းသူအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ကာ၊ ဘီအေနောက်ဆုံးနှစ်ကျပြီးနောက် မန္တလေးသို့ပြန်၍ ဖခင်ဖြစ်သူ ဖွင့်လှစ်သော စက္ကူဆိုင်၌ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ သည်။

ကျောင်းသူဘဝမှာပင် ဦးစိန်တင် (သိပ္ပံမောင်ဝ) ၏ စာများကို သဘောကျနှစ်ခြိုက်ရာမှ အိုးဝေ၊ ကြီးပွားရေးနှင့် ဘားမားဂျာနယ်တို့၌ ခင်လဝင်း၊ မြမန္တလေး အမည်တို့နှင့် ရေးသားခဲ့ပြီး၊ မန္တလေးသူရိယသတင်းစာတွင် အခန်းဆက်ဖော်ပြခဲ့သော အိုင်ယာလန်ဖွား အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာ မောရစ်ကောလစ်၏ Trails In Burma ကို 'မြန်မာပြည်တွင် စစ်ဆေးခဲ့သော အမှုအခင်းများ' ဟူ၍ ဘာသာပြန်ဆို ခြင်းကြောင့် ဒေါ်အမာဟု လူသိများလာခဲ့လေသည်။ အင်းလျားအဆောင်သူဘဝမှာပင် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ ဦးလှနှင့် သိကျွမ်း ရည်ငံ၍ ၁၉၃၉ ခုတွင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခဲ့ပြီး၊ ဦးလှသည်လည်း မန္တလေးသို့ပြောင်းရွှေ့ကာ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းအား ဆက်လက်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ယင်းနောက် ကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း ကပိုင်ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ပြီး စာပေထုတ်ဝေရေး လုပ်ငန်းကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။

လူထုသတင်းစာ၊ ဂျာနယ်များနှင့် ဒေါ်အမာ

ဤနေရာတွင် လူထုသတင်းစာ၊ ဂျာနယ်အကြောင်း ပြောမည်ဆိုက ဦးလှသည်လည်းကောင်း၊ ဒေါ်အမာသည်လည်းကောင်း ပါဝင်ကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ လူထုသတင်းစာ၊ ဂျာနယ်များသည် ဦးလှနှင့် ဒေါ်အမာတည်းဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးတို့၏ ကြိုးပမ်းမှုဖြင့် ပေါ်ထွက်လာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ လူထုသတင်းစာ၊ ဂျာနယ်များနှင့် လူထုမောင်နှံတို့မှာ ခွဲခြား၍မရသော ဒင်္ဂါးပြား၏ ခေါင်းနှင့်ပန်းသဖွယ် ရှိခဲ့ပြီး ၎င်းတို့နှစ်ဦး၏ လုံ့လစိုက်ထုတ်မှုဖြင့် မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်း အဝန်းတွင် လူထုအမည်မှာ မွှေးကြိုင်ပွင့်လန်း၍ လာပါသည်။

ဦးစွာထုတ်ဝေသည်မှာ လူထုဂျာနယ်ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၅ ခု ဇူလိုင် ၁၅ ရက်တွင် ထွက်ပေါ်လာသော လူထုဂျာနယ် နှစ်ပတ်တကြိမ်ထုတ်ဖြစ်ပြီး၊ လက်ဆည်ကန်ရပ် ၈၄ လမ်းရှိ ကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂျာနယ်၏ မူဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ ခေါင်းစီး၌ 'ကျွန်ုပ်တို့၏ ဂျာနယ်သည် မည်သည့်ဂိုဏ်းဂန၊ ပါတီတို့နှင့်မျှ ငွေရေးကြေးရေး၊ ဝါဒရေးနှင့်ပတ်သက်၍ စပ်လျဉ်းခြင်းမရှိ။ ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်ယူဆသည့်အတိုင်း တသမတ်တည်း သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း' ပါရှိခဲ့ပြီး၊ မျက်နှာဖုံးပန်းချီနှင့် ပတ်သက်၍လည်း 'သန်းခေါင်ကာလ လကွယ်ည၌ တောနက်ကြီးအတွင်းတွင် မျက်စိလည် လမ်းမှားသူအား လမ်းညွှန်လျက်ရှိသော Guiding Star လမ်းညွှန် ကြယ်တာရာသည် အမြဲရှေ့ဆောင်လျက်ရှိ၏။ ထို့အတူ ဗမာလူထုကြီး လမ်းမမှားရလေအောင် အမြင်မှန်ဖြင့် ချီတက်နိုင်ရန် စည်းရုံးနိုင်ရလေအောင် ဓူဝံကြယ်ကဲ့သို့သော လမ်းညွှန်ကြယ်ကြီးသည် အလင်းရောင် ဖြန့်ဖြူးလျက်ရှိပြီဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် မန္တလေးပန်းချီ ဘရင်ကလေးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ မျက်နှာဖုံးကို ရေးဆွဲလိုက်သည်' သည်ဟူ၍ ပါရှိခဲ့လေသည်။

လူထုဂျာနယ် ထုတ်ဝေစက မြန်မာပြည်အခြေအနေမှာ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကြီး ဆင်နွှဲပြီးချိန်ဖြစ်၍ တမျိုးသားလုံး နိုးကြားကာ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး ပြန်လည်တည်ဆောက်နေသောကာလ ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်မှုဖြင့် ဖဆပလအဖွဲ့ကြီးသည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဗြိတိသျှတို့အား အပြင်းထန်ဆုံး တိုက်ပွဲဝင်နေချိန်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကြီးအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏အာဘော်ကို သီးခြားဖော်ပြနိုင်သော စာစောင်လည်းမရှိသေးချေ။ ယင်းသို့သော အခြေအနေ၌ အထက်မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်း ဖဆပလဝါဒဖြန့်ချိရေးမှူးလည်းဖြစ်သည့် ဦးလှက မြန်မာပြည် အထက်ပိုင်းဒေသများအား ကိုယ်စားပြုကာ တမျိုးသားလုံး လွတ်လပ်ရေးအတွက် လူထုဂျာနယ်မှ လှုံ့ဆော်စည်းရုံးရေးသားခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်က ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကြီး၏ အာဘော်ကို ရန်ကုန်မြို့မှ ထုတ်ဝေသော ဒီးဒုတ်နှင့် ဂျာနယ်ကျော်၌ အများဆုံးမြင်တွေ့ရပြီး မန္တလေးမြို့တွင်ကား လူထု၌ ဖတ်ရှုရလေသည်။

အဆိုပါ ဂျာနယ်ကြီး ၃ စောင်မှာ စာနယ်ဇင်းသမိုင်းတွင် လွတ်လပ်ရေးပန်းတိုင်သို့

မမိုတ်မသုန်ချီတက်နေသော ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကြီး၏ အာဘော်များထင်ဟပ်ကာ ပြည်သူလူထုအား အသိအမြင်ဖွင့်ပေးသည့် ဂျာနယ်ကြီးများ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဒေါ်အမာသည် ဦးလှနှင့်အတူ လူထုဂျာနယ်၌ ဦးစီးလုပ်ကိုင်လေသည်။ လက်ထောက်အယ်ဒီတာဘဝနှင့် သတင်းတည်းဖြတ်ခြင်း၊ စာပြင်ခြင်းနှင့် ဆောင်းပါးရေးခြင်းများကို လက်တွေ့လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ စာနယ်ဇင်းအတွေ့အကြုံများ ရရှိခဲ့လေသည်။ အသက် ၃၀ ပြည့်ခဲ့ပြီဖြစ်၍ ချင့်ချိန်နိုင်းဆမှုလည်း ရရှိနေပြီဖြစ်ရာ ဂျာနယ်တွင် လက်ထောက် အယ်ဒီတာမှ အယ်ဒီတာအဖြစ်သို့ တိုးမြှင့်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ဂျာနယ်တွင် ပါရှိသည့် သတင်း၊ ဆောင်းပါးနှင့် ဝတ္ထု၊ ကဗျာတို့မှာ လက်ငင်းဖြစ်ပေါ်နေသော နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး အပြောင်းအလဲများကို စေ့ငုရေးသားခြင်း၊ အစိုးရမူဝါဒများကို ဝေဖန်ရေးသားခြင်းအပြင် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအတွက် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ စာများနှင့် ယဉ်ကျေးမှု၊ အားကစား၊ သိပ္ပံဆိုင်ရာ အဖြစ်အပျက်တို့အား ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ရာ လူထုဂျာနယ်သည် မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်းသာမက တနိုင်ငံလုံးပျံ့နှံ့ကာ သြဇာရှိသော ဂျာနယ်တစောင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဂျာနယ်ထုတ်ဝေရင်း နေ့စဉ်ထုတ်သတင်းစာထွက်ရှိရေးအတွက် ဦးလှနှင့် ဒေါ်အမာတို့သည် ယခင်ကထက် လုံ့လစိုက် လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ ၁၉၄၆ ဧပြီ ၁၉ ရက်တွင် 'လူထုပုဂ္ဂလိကသတင်းစာ' ထွက်ရှိလာပါသည်။ အယ်ဒီတာချုပ်မှာ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း ဖြစ်ပြီး၊ ဒေါ်အမာသည် ခေါင်းကြီးရေးအတတ်ပညာကို ရွှေဥဒေါင်းထံမှ တဖြည်းဖြည်း လေ့လာ သင်ယူခဲ့ရာ ကိုယ်တိုင်လည်း ခေါင်းကြီးရေးသူ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ လူထုသတင်းစာ သည်လည်း ဂျာနယ်နည်းတူ အောင်မြင်မှုရရှိလာပြီး ထိုအချိန်မှစ၍ ဦးလှနှင့်ဒေါ်အမာကို ရှေ့မှ'လူထု' ထည့်ဆို ခေါ်ဝေါ်လာခဲ့ကြသည်။

လူထုသတင်းစာ ထုတ်ဝေစဉ်က လူငယ်များ အတုခိုးလွဲမှားမည်စိုး၍ ရုပ်ရှင်ကြော်ငြာများကိုပင် လက်မခံခဲ့ပါ။ နှစ်အတန်ကြာ ဝန်ထမ်းများ ဝိုင်းဝန်းပြောဆိုကြသဖြင့် ရုပ်ရှင်ကဏ္ဍကို ထည့်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ပြင် လူထုသတင်းစာတွင် အရက်ကြော်ငြာ၊ မြင်းပွဲသတင်းနှင့် လောင်းကစားသတင်းများ ထည့်သွင်းခြင်း အလျှင်းမရှိခဲ့ပေ။ ထိုမျှမက လူမှုဖောက်ပြန်ကျူးလွန်သည့် သတင်းများအား စိစစ် ဖော်ပြခဲ့သဖြင့် သတင်းစာသည် မိသားစုအတွင်း အော်ဟစ်ဖတ်ပြနိုင်သော သိက္ခာစောင့်စည်းသည့် ပုဂ္ဂလိက သတင်းစာကြီးတစောင်းအဖြစ် ထင်ထင်ရှားရှား ရပ်တည်နိုင်ခဲ့၏။ အထူးထုတ်သတင်းစာများတွင် ပေါ်ဦးသက်၊ ဝင်းဖေ၊ ဦးအောင်ချစ်၊ ဦးဘရင်ကလေး၊ ဦးအေးမြင့် နှင့် နိုဝယ်ဆင်းပါးလ်တို့၏ လက်ရာတို့ဖြင့် ရောင်စုံခြယ်မှုန်းကာ ထုတ်ဝေခဲ့သဖြင့် စောင်ရေမှာလည်း တိုးမြင့် လာခဲ့ သည်။

လူထုဒေါ်အမာလည်း ဂျာနယ်အတွေ့အကြုံမှ နေ့စဉ်ထုတ်သတင်းစာဘက်သို့ အဆင့်ဆင့် ကူးပြောင်းခဲ့သည်ဖြစ်၍ ထူးချွန် ထက်မြက်သော အမျိုးသမီးသတင်းစာဆရာ

ဖြစ်လာပါသည်။ ဦးလှနှင့်အတူ စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်းများအား ဒိုးတူပေါင်ဖက် ဦးဆောင် ဦးရွက် လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ လုပ်ငန်းတခုလုံးအား တကိုယ်တည်းဦးစီးနိုင်သည်အထိ တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းနှင့် လူထုဦးလှတို့ ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဖရင့်များ တက်ရောက်နေစဉ်အတွင်းနှင့် အထိန်းသိမ်းခံကာလများ၌ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ် အလုပ်အား ဦးစီးလုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ လုပ်ကိုင်ရာ၌ စာစောင်ပုံမှန်ထွက်ရှိရေး ကြီးကြပ်ရသည့်အပြင် ခေါင်းကြီးနှင့် ပင်တိုင် ဆောင်းပါးရှင်ကဏ္ဍ ဇောက်ချရေးသားရလေသည်။ လူထုသတင်းစာ၊ ဂျာနယ်များအား သူမကိုယ်တိုင် ဦးစီးလုပ်ကိုင်နေစဉ်အတွင်း ခေါင်းကြီးပိုင်း ပင်တိုင်ရေးရသည့်အပြင် ဒေါ်အမာအမည်ဖြင့် လှုပ်ရှားနေသော ကမ္ဘာ့ရေးရာကဏ္ဍ ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်လည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းကဏ္ဍကို လူထုသတင်းစာ၌ ၁၉၆၁ မေလမှ ၁၉၆၇ ဇူလိုင်အထိ ၇ နှစ်နီးပါးရေးသားခဲ့ရာ Personal Editorial လည်းဖြစ်ခဲ့သည်။ Regular Colunnist ပုံမှန်ကော်လံစားအနေဖြင့် ရေးခဲ့သောဝင်းဆောင်းပါးများမှာ ၂၇၉၁ ပုဒ်တိတိ ရှိခဲ့သဖြင့် မြန်မာအမျိုးသမီးသတင်းစာ ဆရာတဦးအနေဖြင့် အများဆုံးရေးသည့် ဆောင်းပါးအရေအတွက်ဟုလည်း သတ်မှတ် နိုင်ပါသည်။

အထူးသဖြင့် ခင်ပွန်းဖြစ်သူ မရှိစဉ်ကာလများအတွင်း သားသမီးစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်းများထဲ ချာချာလည် လည်ကာ စာအုပ်များ ဟောတအုပ် ဟောတအုပ် ရေးထုတ်နိုင်ခြင်းမှာလည်း မြန်မာအမျိုးသမီးတဦးအနေဖြင့် ထူးခြားသော စွမ်းဆောင်ချက်လည်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုကာလက လူထုဒေါ်အမာသည် ရင်သွေးငယ်အား ချီပိုးရင်း သတင်းစာဂျာနယ် အချိန်မှန်ထွက်ရှိရေးအတွက် စွမ်းဆောင်ခဲ့သော ရှာမှရှားသည့် အမျိုးသမီးသတင်းစာဆရာလည်း ဖြစ်ပေသည်။

လူထုရပ်နားပြီးမှ

လူထုဂျာနယ်သည် ၁၁ နှစ်ကြာ ထုတ်ဝေပြီးနောက် ၁၉၅၉ ဇန်နဝါရီတွင် ရပ်နားခဲ့ပြီး လူထုသတင်းစာသည်ကား ၇ နှစ်တိုင် ဆက်လက်ထွက်ရှိနေပြီး၊ ၁၉၆၇ ဇူလိုင် ၇ ရက်တွင်မှ ရပ်နားခဲ့ပါသည်။ လူထုဒေါ်အမာသည် ဂျာနယ်ရပ်နားပြီးသည်မှ အချိန်ပိုမိုရရှိလာပြီး စာပေရေးသားခြင်းဘက်၌ မြုပ်နှံလုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ ဆိုရှယ်လစ်တိုင်းပြည်များ သို့၊ အိုယန်းကီးတို့၊ ငွေနှင့်လက်နက် (၁၉၆၃)၊ ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ (၁၉၆၄)၊ ဘဝချင်းမတူသည့် တရုတ်ပြည် (၁၉၆၆)၊ အောင်ဗလ၊ ဖိုးစိန်၊ စိန်ကတုံး (၁၉၆၇)၊ ရွှေရိုးဘကလေး (၁၉၇၀)၊ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးစာအုပ် (၁၉၇၃)၊ ရွှေဒေါင်းတောင် ဆောင်းပါးများ (၁၉၇၅)၊ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း (၁၉၇၆)၊ တော်လှန်တဲ့တရုတ်ပြည် ကျွန်တော်မှတ်မိသမျှ (၁၉၇၉) တို့ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပြီး (၁၉၈၂) ဩဂုတ် ၇ ရက်တွင်ကား ၄၃ နှစ်ကြာ ပေါင်းသင်းလာသည့် ခင်ပွန်းသည် လူထုဦးလှ ကွယ်လွန်ခြင်းနှင့် ကြုံ တွေ့ရလေသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၈၄ မတ် ၄ တွင် လောင်ကျွမ်းသော ဦးကျားကြီး

မီးထဲ ပုံနှိပ်တိုက်၊ စာအုပ်တိုက်နှင့် စက္ကူသိုလှောင်ရုံများပါသွားခဲ့ကာ ၂ နှစ်ကြာမှ စာနယ်ဇင်း လုပ်ငန်းများအား ပြန်လည် ထူထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် မလျှော့သော ဇွဲနှင့် အကျိုးပြုစာပေများ ရေးသားနေသည်မှာ ၂၀၀၇ နှစ်ဦးတိုင် ဖြစ်လေသည်။

ရာစုနှစ်၏ မီးရှူးတန်ဆောင်

လူထုဂျာနယ် ၁၁ နှစ်၊ လူထုသတင်းစာ ၂၁ နှစ်၊ လူထုကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက် နှစ် ၇၀၊ စာရေးသက် ၇၂ နှစ်တို့ဖြင့် ဖြတ်သန်းခဲ့သော လူထုဒေါ်အမာသည်ကား ၂၀၀၈ ခု ဧပြီ ၇ ရက်က ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်ထိ စာမပြတ်ရေးခဲ့ရာ 'ကျွန်မရေးတဲ့ သူ့ဘဝ၊ ခင်ပွန်းသည် လူထုဦးလှ'နှင့် 'ပန်းချီဘရင်ကလေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ'တို့အား ပြုစုနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ၉၃ နှစ် ရှိခဲ့ပြီဖြစ်သော လူထုဒေါ်အမာသည် သူ၏ဘဝတလျှောက်လုံးတွင် လူထုသတင်းစာ၊ ဂျာနယ်များနှင့် စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်ဒေါက်တိုင် တခုနှယ် တိုင်းပြည်အတွက် အထောက်အပံ့ပြုခဲ့ရုံမက ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးစာအုပ်နှင့် သာသနာ့ဝန်ဆောင် ဆရာတော်ကြီးများကိုလည်းကောင်း၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူချစ်သောအနုပညာသည်များ၊ အောင်ဗလ၊ ဖိုးစိန်၊ စိန်ကတုံး၊ ရွှေရိုးဦးဘကလေး၊ ရွှေမန်းတင်မောင်၊ အငြိမ့်၊ မြန်မာ့ဂီတနှင့် ခေတ်ပေါ် ပန်းချီကိုလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာ ချစ်ကြည်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ထိုင်းဝတ္ထုတိုများ၊ အာဖရိကဝတ္ထုတိုများကိုလည်းကောင်း၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် မန္တလေးသူ၊ မန္တလေးသားများကိုလည်းကောင်း၊ မြန်မာအမျိုးသမီး များ သိမှတ်ဖွယ်"အမေ့ရေးစကား"ကိုလည်းကောင်း စာအုပ်အဖြစ် ပြုစုထုတ် ဝေခဲ့သည် ဖြစ်၍ ရာစုနှစ်တခုလုံး၏ မှုခ်ဦး၌ စာပေမီးရှူးတန်ဆောင်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပေသည်။

သမိုင်းခေတ်များ အစဉ်ဆက်ဖြတ်သန်းရင်း နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တိုင်းရင်းသား ညီညွတ်ရေးအား စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပေါင်းကူးပေးခဲ့သော တိုင်းကျိုးပြည်ပြု သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာမကြီး ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာအမျိုးသမီးများထဲတွင် လူထုဒေါ်အမာလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး တော်ရုံနှင့် ပေါ်ထွန်းလာမည်ကား မဟုတ်ချေ။ ။

စာကြွင်း။ ။ ထူးချွန်သော မြန်မာသတင်းစာဆရာများ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ပြုစု နေစဉ် အတွင်း အမေလူထုဒေါ်အမာအကြောင်း ရေးသားနေဆဲမှာပင် ကွယ်လွန် ကြောင်း ကြားသိရပါသည်။ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်စွာပင် ဆောင်းပါး ပြီးစီး သည့်အချိန်မှာ နာရေးကြော်ငြာသတင်းစာ၌ ပါရှိသည့်နေ့လည်းဖြစ် နေပါသည်။

ချမ်းငြိမ်း

အေးရိပ်သာယာ

ဒေါက်တာမြမှု

ကျွန်မ အလုပ်က အနားယူတဲ့အခါ အသက်ကြီးလှပြီဖြစ်တဲ့ အမေ့အနားမှာ နေဖို့ အချိန်ပိုပေးနိုင်လာတယ်။ မနက် အိမ်က ဝေယျာဝစ္စလုပ်ပြီးရင် အမေ့နားရောက်လာပြီး အတူတူ ဘုရားရှိခိုး၊ ပရိတ်ရွတ်၊ ဓမ္မစကြာ၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်တွေကို အမေမော မှာစိုးလို့ မရွတ်စေတော့ဘဲ အမေ့ကိုယ်စား ရွတ်ပေးရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမေက ကျွန်မရဲ့ အမှားတွေ ဌာန်ကရိုဏ်းမကျတာတွေကို အမြဲတမ်းပြင်ပေးနေတုန်းပါ။

ရွတ်ဖတ်ပြီးတော့ ကွယ်လွန်သွားတဲ့ဆွေမျိုးတွေကို မေတ္တာပို့အမျှဝေရပါတယ်။ ဤကောင်းမှုကို ဘိုးဘိုး၊ ဘွားဘွားများ၊ မမဖီ၊ မမရှည်၊ မမဂွမ်း၊ မမမေ၊ ဖေဖေ၊ ကိုကို၊ မေမေဦး၊ ကိုမြင့်အောင်၊ အန်တီမြင့်၊ အောင်၊ မောင်မောင်၊ ကိုမင်းပျိုလို့ နာမည်ခေါ်ရင် အမေက “ဟုတ်ပါရဲ့ … ငါ မေ့နေလိုက်တာ၊ ကိုယ့် ဟာလေးတွေပဲ အမှတ်ရနေတာ”တဲ့။ ၁၀ နာရီမှာ ဖျော်ရည်နဲ့ ဆေးတိုက်ရတယ်။ တရားခွေဖွင့်ပေးပြီး တရားနာစေပါတယ်။ ပုတီးစိပ်ရင် counter လုပ်ပေးရပါတယ်။

အမေ အိပ်ပျော်မနေရင် ဝမ်း နေ့တိုင်း သွားရဲ့လား။ ဘယ်နှစ်ခါ သွားသလဲ။ သတင်းစာတွေ၊ ဂျာနယ်တွေ၊ စာစောင်တွေမှာ စိတ်ဝင်စားမယ့် ခေါင်းစဉ်တွေကို ရှာပြီး ဖတ်ပြရပါတယ်။

အမေ တယောက်တည်း လုပ်စရာမရှိ၊ မလုပ်နိုင်လို့ ဟိုတွေးဒီတွေးနဲ့ ခေါင်မိုး ကြည့်နေရတဲ့ အဖြစ်မျိုး မဖြစ်စေချင်ဘူး။ စာရေးချင်စိတ်ရှိအောင်၊ မေ့လျော့တာနည်းအောင် အမေ့နားမှာ အဖော်လုပ်ပေးနေရပါတယ်။ စာရေးတဲ့အလုပ်ကိုတော့ အမေ့မြေး ကလေး ရွှေပြည်စိုးက တာဝန်ယူ လုပ်ပေးပါတယ်။

ဒီနှစ်ဆောင်းတွင်းမှာ အအေးပိုတာမို့ အမေ အကြိုက်တွေ့ပြီး စောင်ထူကြီးနဲ့ အိပ်ရာထဲမှာ အနေများပြီး ညနေပိုင်းကျမှ T.V ရှေ့မှာ သတင်း နားထောင်ပါတယ်။

ငှက်ကလေးတွေပါတဲ့ Animal Planet နဲ့ National Geography အစီအစဉ်တွေကို ကြည်ကြည်နူးနူး ကြည့်တတ်ပြီး ရေဒီယို နားထောင်တာကိုတော့ အမေက တာဝန် တ ရပ်အနေနဲ့ နေ့စဉ် လုပ်နေတုန်းပါပဲ။ တခါတလေ ည ၁၂ နာရီခွဲကို နာရီကြည့်မှားပြီး မနက် ၆ နာရီထင်ထင်ပြီး ရေဒီယို ဖွင့်ပါတယ်။ မြန်မာ့သတင်း၊ ကမ္ဘာ့သတင်းတွေကို မျက်ခြည်မပြတ်ရအောင် နားစွင့်နေတုန်းပါပဲ။

ဘဘ ဦးသုခ ဆုံးတော့ ကျွန်မတို့ အမေ မတွေ့အောင် သတင်းစာတွေ၊ စာ စောင်တွေ ဖွက်ကြပြီး၊ ဆုံးပြီးနောက် ရေဒီယိုကပြောတော့ အနားနား စောင့်ပြီး ရေဒီယိုကို ယူပြေးကြတယ်။ ငါ မကြင်နဲ့ စကားပြောချင်တယ် ဖုန်းဆက်ပေးဦးတဲ့။ ငါ့ကို ဖုံးထား ကြ တယ်။ ငါစာစောင်ထဲက ဖတ်ရတာပေ့ါတဲ့။

အမေရေးတဲ့ ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်တုန်းက အကြောင်းတွေထဲမှာ သူ့အမေ လက် တွေဟာ မိန်းကလေးတွေလို သေးသွယ်မနေဘဲ အဆစ်တွေကြီးပြီး တုတ်ခိုင်နေသတဲ့။ သူ့လက်တွေဟာလည်း အဘွားလက်နဲ့ တူသတဲ့။ ဒီလက်ကလေးတွေ ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်တုန်းက ခေါင်းကိုက်ရင် အမေနှိပ်ပေးနေကျ။ ကျွန်မတို့ညီအစ်မနှစ်ယောက် အလုပ်များပြီး ခေါင်းရှုပ်ရင် ခေါင်းကိုက်ပြီး အန်ချင်ကြတယ်။ အမေနှိပ်ပေးရင် ပျောက်သွား တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခေါင်းမကိုက်တတ်လို့ ဒီနေ့အထိ ပြန်နှိပ်မပေးရပါဘူး။ ဒီလက်ကလေးနဲ့ အဖေကြိုက်တဲ့ အစားအစာတွေ ချက်ပေးခဲ့။ ငါးမြင်းသား အတုံးတွေကို အမှုန့်တွေကပ်ပြီး ကြွပ်ရွနေအောင် ကြော်ပြီး၊ ကြက်တကောင်လုံး ကလီစာတွေ ထုတ်ပြီး ဆီများများထဲမှာ ထည့်ကြော်ပြီး ခုတ်ထားတဲ့ ကြက်ကြော်ကို ကျွန်မသိပ်ကြိုက်တာပဲ။ အသက် ၈၀ လောက် အထိ မီးဖိုထဲဝင်သေးတဲ့အမေဟာ ကျွန်မ တို့ညီအစ်မနှစ်ယောက်ထက် အချက်အပြုတ်မှာ သာပါတယ်။

၂၀၀၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလမှာ ဝမ်းသွားရင် သွေးတွေပါတာမို့ ဆေးရုံတက်ရပြီး၊ ၂၀၀၅ ဧပြီမှာ နှလုံးရောဂါအတွက် ဆေးရုံတက်ခဲ့ရပါတယ်။ ဘယ်ဘက် မျက်စိထဲက အ တွင်းတိမ်ကိုလည်း ဧပြီလထဲမှာ ခွဲစိတ်ကုသပြီး၊ ပြင်ဦးလွင်မှာ မေလမှ အောက်တိုဘာလ ကုန်ထိ နေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မက တပတ်တကြိမ် နေ့ချင်းပြန် သို့မဟုတ် တညအိပ်သာ သွားနိုင်သူမို့ သူစားချင်တာ လိုအပ်တာတွေ ဝယ်သွားပေးပါတယ်။ ဖြစ်ချင်တာ လုပ် ချင်တာ သွားချင်တာတွေကို ပို့ဆောင်လုပ်ကိုင်ပေးရပါတယ်။

၂၀၀၅ ခုနှစ်တနှစ်လုံး အမေ့ကို ကျွန်မတို့ မောင်နှမတွေ ပိုးမွေးသလို အရိပ် တကြည့်ကြည့်နဲ့ မွေးခဲ့ကြတယ်။ အမေဝမ်းချုပ်လို့ ဝမ်းသွားရင်း သွေးပါလို့ သွေး သိပ်မ များခင် ဆေးရုံကို ပြေးခဲ့ပြီး ကျွန်မတို့ရဲ့ မိတ်ဆွေဆရာဝန်များရဲ့ ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှု ကြောင့် ချမ်းသာခဲ့ရတယ်။

အမေဟာ ဆရာဝန်တွေ ပြောတာကို အမြဲလိုက်နာ နားထောင်ပြီး ညက ဘယ် လောက်မောမော သွေးတွေသွင်းရပေမယ့် မနက်မိုးလင်းရင် ပြုံးပြီး သက်သာတယ်လို့

ပြောတတ်တယ်။ သွေးထွက်တဲ့နေရာရှာဖို့ ပါးစပ်က ပိုက်ကြီးသွင်းကြည့်၊ စအိုထဲ ပိုက်တွေ ထည့်ပြီး ရှာတာကို အမေမငြင်းဘူး။

ကြည့်တဲ့အခန်းကို ကျွန်မညီမလေးပဲလိုက်ပြီး ဆရာဝန်တွေအများကြီးမို့ အဝေးကပဲ အမေ ကျွန်မရှိတယ်နော်လို့ အသံပေးရှာတယ်။

ကျွန်မရော မောင်လေးပါ မနေရဲ မကြည့်ရက်တော့ဘဲ ကျွန်မရဲ့သားလေးလို ဖြစ်နေတဲ့ ဆရာဝန်ကို အဘွားနာနေပြီး ကျွန်မရဲ့ကိုယ်စား လက်ကလေး ဆုပ်ထားပေးပါလို့ မှာလိုက်ရတယ်။

အမေက နာလွန်းလို့ ထွက်တောင်ပြေးချင်သတဲ့။ ငါ ဒေါက်တာမြင့်ဌွေကို သိပ်ကျေးဇူးတင်တာပဲ။ ငါ့လက်ကလေးတွေ ဆုပ်ထားရှာတယ်လို့ ပြောရှာ တယ်။ ရောဂါရှာပေမယ့် ဘာမှ မတွေ့ဘဲ အနာခံပြီး ပိုက်တွေ ထည့်ရလို့ ဆရာဝန်တွေ စိတ်မကောင်းကြဘူး။ ကောင်းချင်လွန်းလို့ မညည်းညူဘူး။ ကျွေးတာ စားပြီး သူ့ဘက်က အကောင်းဆုံးလိုက်နာတတ်တယ်။

အသက် ၉၀ အရွယ် အမေဟာ မြေးတွေရဲ့ အဘွား၊ သားသမီးတွေရဲ့ မိခင် ပေမယ့် ကျွန်မတို့ရဲ့ ရင်နှစ်လို အရိပ်တကြည့်ကြည့်နဲ့ ပြုစုရပါတယ်။ မိတ်ဆွေတွေလာရင် အမေက သူဟာ သားသမီးတွေကို ကြောက်ရတဲ့အကြောင်း၊ အကြီးဆုံးကို အကြောက်ရဆုံး ဖြစ်တဲ့အကြောင်း ကြည်နူးစွာ ပြောတတ်ပါတယ်။

ဒီလိုပဲ မိဘတွေကို စားဝင်ဖို့၊ အိပ်ပျော်ဖို့၊ ဝေဒနာများမှ ချမ်းသာဖို့ ပြုစု စောင့်ရှောက်နေကြတဲ့ ကျွန်မရဲ့ မိတ်ဆွေတွေအများကြီး ရှိပါတယ်။ ညတိုင်း တညလေးငါးကြိမ် ဆီးသွားရင် လဲမှာစိုးလို့ ဆီးတည်ပေးနေတဲ့ မကြူး၊ အိပ်ရာပေါ်ပက်လက်နေရတဲ့ အဖေ ဂျီး (ချေး) များသမျှ သည်းညည်းခံ ပြုစုပေးနေတဲ့ ညီမလေးမိုး၊ အမေ့နားမှာ တဦးတည်း ရှိတဲ့သားလေး ဒေါက်တာစိုးတင့်၊ ထမင်းစားရင်တောင် အတူမစားဘဲ အနားနားထိုင်ပြီး အမေဝါးနိုင်မယ့် သင့်တဲ့ အစားအစာတွေ ထည့်ပေးပြီး ကျွေးတတ်တယ်။ သူက ကျွန်မထက် ပိုကံကောင်းတယ်။ အသက် ၈၀ ကျော် အဖေကြီး ရှိပါသေးတယ်။ အမေရော အဖေရောကို စောင့် ရှောက်နေရတာပါ။ ကိုယ်တခြမ်းသေနေတဲ့ အဖေအိုကြီးကို နေ့စဉ် ပိုက်က အစာထည့်ပေး၊ သန့်ရှင်းပေး၊ တရားတိပ်ခွေ ဖွင့်ပေးပြီး တခါတလေ Wheelchair ပေါ်တင်ပြီး ဘုရားတွေ၊ ပန်းခြံတွေထိ လျှောက်ပို့နေတဲ့ မဆွေ၊ အသက် ၉၄ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ မိခင်၊ အိပ်ရာထဲလဲနေတဲ့ ၉၀ အရွယ်ရှိတဲ့ ကြီးတော်နဲ့ အသက် ၇၇ နှစ်အရွယ် ခင်ပွန်း လက်တုန်ခြေတုန်ကို Wheelchair ပေါ်မှာထားရပြီး ထမင်းခွံ့ကျွေးရတာကအစ ပြုစုစောင့်ရှောက်နေရတဲ့ ကျွန်မရဲ့ ကျေးဇူးရှင် မမကြူတို့ကို ကိုယ်ချင်းစာ နားလည်မိတယ်။

ကျွန်မ ကြာသပတေးနေ့တိုင်း စစ်ကိုင်း သီတဂူဆေးရုံနဲ့ ဝါးချက်ဇီဝိတဒါန ဆေးရုံတွေကို သွားရောက်ပြီး ပြင်ပလူနာနဲ့ ဆေးရုံထဲက လူနာများကို ကြည့်ရှုကုသ ပေးရပါတယ်။ ဝါးချက်ဆေးရုံကို စစ်ကိုင်း တောင်ရိုးမှာရှိတဲ့ သံဃာတော်နဲ့ ဖွားသီလ

ရှင်များ၊ မင်းကွန်း၊ မိုးမိတ်ကုန်းမြေနဲ့ အနီးအပါးမှ ချောင်များ၊ ကျောင်းများမှ လာရောက်ပြသကြ၊ ဆေးကုသပေးကြရပါတယ်။ မျက်စိခွဲစိတ်မှုကို ပြည်တွင်းနဲ့ ပြည်ပက ဆရာဝန်များ လုပ်ကိုင်နေကြပြီး သွားဆေးကုဌာနဟာ အလုပ်အများဆုံးဖြစ်ပါတယ်။

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးက ကျောင်းတွေမှာ အသက် ၉၀ ကျော်၊ ၈၀ ကျော် ငယ်ဖြူ ဆရာတော်တွေ အဖွားသီလရှင်တွေ ရှိပါတယ်။ စစ်ကိုင်းမြတောင်ကျောင်းက အသက် ၉၀ အရွယ်ရှိတဲ့ ဆရာတော်ကြီးဟာ တလတခါ မှန်မှန်လာပြတယ်။ ကားကြုံမရှိရင် မိုင်ဝက် လောက်ခရီးကို ခြေလျင် ကြွလာကြတတ်ပါတယ်။ ယခုထိ ကျန်းမာဆဲ သတိကောင်းဆဲမို့ သီလကောင်းမှုကို ကြည်ညိုအံ့သြမိပါတယ်။ ဂူနီချောင်၊ သစ်ဆိမ့်ချောင်၊ သိမ်အစ်မကြီး ချောင်၊ ဆွမ်းဦးပုညရှင်အဆင်းလမ်းမှာရှိတဲ့ ဝိပဿနာချောင်တွေမှာ အဖွားသီလရှင် အိုကြီးတွေ ရှိပါတယ်။ နေမကောင်းရင် မလာနိုင်တာမို့ သွားကြည့်ပေးရပါတယ်။ ချောင်တချောင်မှာတော့ အဖွားသီလရှင် ၉၀ ကျော်နဲ့ သမီးသီလရှင်တို့နေတဲ့ ကျောင်းလေးမှာ ဘာမှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မရှိဘူး။ တချို့ကျောင်းတွေမှာ ကြမ်းတွေက ပြောင်လက်နေပြီး ပရိဘောဂကအစ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှိကြတယ်။

ကြမ်းတွေပြောင်ချောနေအောင် တိုက်ထားတဲ့ ချောင်တွေကို ရောက်ရင် ကျွန်မငယ်ငယ်က ရောက်ဖူးတဲ့ ဂူနီချောင်က ဆရာဝန်ကြီး ပါမောက္ခ ဦးအေး၊ICS ဦးဘဌေး တို့ရဲ့ နှမ သီလရှင် နှစ်ပါးနေတဲ့ ချောင်လေးကို သတိရမိပါတယ်။ အမေက ဝတ္တုအလှူခိုင်း လို့ သွားရတဲ့အခါ တံခါးတွေ၊ ပြတင်းပေါက်တွေကို အမြဲပိတ်ထားပြီး ချောင်နောက်ဖေးက မီးဖိုဆောင်နဲ့ကွက်လပ်မှာ နေကြတယ်ထင်ပါရဲ့။ ချောင်ထဲရောက်တော့ မှောင်နေလို့ ဘာမှမမြင်ရဘူး။ မျက်စိကျင့်သားရတော့ ပြောင်လက်နေတဲ့ကြမ်းပြင်၊ ကြေးရောင်လက် နေတဲ့ ပရိဘောဂလက်ကိုင်များ၊ ကြွေပန်းအနီလေးတွေ၊ အိုးကလေးတွေထဲမှာ စိုက် ထား ပြီး၊ ကြောင်ကလေးတွေမှာ သိုးမွေးနဲ့ ထိုးထားတဲ့ လက်အိတ်၊ ခြေအိတ်တွေ စွပ်လို့ တွေ့ဖူးတယ်။ အိမ်ကို လှပသန့်ရှင်းအောင်ထားရင် ဘယ်လောက်ကြည်နူးစရာ ကောင်း တယ်ဆိုတဲ့အသိကို အဲဒီချောင်လေးက ကျွန်မကို သင်ကြားပေးခဲ့ပါတယ်။

သစ်ဆိမ့်ချောင်ကို ကျွန်မ အပတ်တိုင်းသွားပြီး ပေါင်ကျိုးနေတဲ့ အဖွားသီလရှင်ကို ကြည့်ရပါတယ်။ အဲဒီချောင်မှာ ကျောင်းမျက်နှာကြက်တွေ၊ သစ်ပင်တွေမှာနေတဲ့ ကြက်တူ ရွေးအုပ်ကြီးကို တွေ့ရပြီး၊ ကြက်တူရွေးတွေရဲ့ မြူးတူးပျော်ပါးနေတဲ့အသံတွေ ကြားရတာ သိပ်ကြည်နူးဖို့ ကောင်းလှပါတယ်။ မိဘတွေက မပြုစုနိုင်လို့ သက်နှင်းစီးနေကြတဲ့ ကိုရင် လေးတွေ၊ သီလရှင်အငယ်လေးတွေ အများကြီးတွေ့ရပါတယ်။ ချောင်တွေမှာ စာသင်ရ တာမို့ မိဘတွေက အပ်ထားကြတာပါ။ ဒီကလေးတွေ နေမကောင်းလို့ လာပြရင်လည်း ဂရုတစိုက်လိုက်ပြကြပြီး အရင်က ကျွန်မ ဒီဆေးရုံမှာ အလုပ်စလုပ်တဲ့ နှစ်ကလို ပွေးတွေ၊ ဒက်တွေနဲ့ ကိုရင်လေးတွေ အတော်နည်းသွားပြီ။

သီတဂူဆေးရုံကတော့ တောင်ခြေမှာရှိတာမို့ အတွင်းလူနာတွေ အများကြီးရှိတဲ့

ဆေးရုံကလေးပါ။ ခွဲစိတ်ကုသမှုကို မွန္တလေးက အငြိမ်းစားခွဲစိတ်ပါရဂူ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာဦးဗိုနီ ခေါင်းဆောင်ပြီး ဗုဒ္ဓဟူးနဲ့ တနင်္ဂနွေနေ့တွေမှာ ဆရာဝန်တွေ အလှည့်ကျ လာရောက်ခွဲစိတ် ကုသပေးကြတယ်။ မျက်စိခွဲစိတ်မှု၊ ရောဂါ ကုသမှုတွေကိုတော့ နိုင်ငံခြားက ပါရဂူတွေ တဖွဲ့ပြီးတဖွဲ့ လာရောက်ကုသပေးနေကြပါတယ်။ ပြင်ပလူနာနဲ့ အတွင်းလူနာတွေမှာ ရောဂါမျိုးစုံ တွေ့မြင်ကုသပေးရတာမို့ ကျွန်မအတွက် ဆေးပညာနဲ့ တွေ့ထိမှု အဆက်အသွယ်ရအောင် ဖြစ်နေတာမို့ တန်ဖိုးကြီးလှပါတယ်။ ဒီဆေးရုံမှာ တာဝန်ယူနေတဲ့ ဆေးရုံအုပ်ကြီးနဲ့ လူငယ်ဆရာဝန် သုံးယောက်ဟာ လစာနည်းပေမယ့် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ဆေးရုံရဲ့လုပ်ငန်းတွေမှာ နှစ်ထားပြီး လုပ်ဆောင်နေကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ကျွန်မနဲ့ ကျွန်မတို့မောင်နှမတတွေဟာ မိဘတွေရဲ့ အရိပ်အာဝါသကို ငှက်တသောင်းနားနိုင်တဲ့ သစ်ပင်ကြီးအောက်မှာ အရိပ်ခိုနေသလို မိဘတွေ ဘယ်လောက် အသက်ကြီးကြီး ခိုမှီအကာအကွယ် ယူနေကြတုန်းပါပဲ။ မိဘရဲ့ ပြုစုပျိုးထောင်မှုကြောင့် ကျွန်မတို့ လေးယောက်စလုံး ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ်ကိုယ် ရပ်ပြီး ကောင်းရာကောင်းကျိုးတွေ လုပ်ခဲ့ပြီးပါပြီ။ လုပ်လည်း လုပ်ကြဦးမှာပါ။ မောလို့ အိပ်ရာပေါ်မှာ နေနေရတဲ့အမေ့ကို ချမ်းသာအောင် အဖေ့ကိုယ်စား ချစ်မြတ်နိုးစွာ ပြုစုနေကြဦးမှာပါပဲ။ အမေမရှိတော့ရင် ဟာသွားတဲ့ ကွက်လပ်ကိုတော့ ရင်ဆိုင်ဖို့ အင်အားတွေ သတ္တိတွေ မရှိတာ အမှန်ပါပဲ။ ဇရာကို အန်တုလို့ မရပါဘူး။

ဒေါက်တာမြမဥ္ဇူ

(ရွက်နုဝေမဂ္ဂဇင်း၊ အမှတ် ၂၁၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၀၆ မှ...)

လူထုဒေါ်အမာ၏
သံမဏိစာပေနှင့်
မန်းတောင်ရိပ်ခို

မောင်လွမ်းဏီ

(၁)

မြန်န္မာနဲ့
သကြ်န်ကိုလွမ်း
တမ်းတမ်းလွမ်းဆွတ်
လူက
ပိတောက်ကဗျာဖြစ်ရင်း
အမေ့သတင်းက၊ ရင်ဝထိုးခွဲ
သွေးက
အမေ့သွေးတွေ

"သေမယ့်ဘေး တွေးပြီးတော့ ရေးနေတာပါ။ မသေခင် ငါလုပ်ဦးမယ်၊ မသေခင် ငါ လုပ်ဦးမယ်၊ အဲဒါပါပဲ။"*(လူထုအမေ၊ တောင်လေးလုံးမှ နတ်ကျွန်းအထိ အမှတ်တရ အမှာ စကား ...မှ)*

ဧပြီ ၇ ရက် မနက် ၁၀ နာရီလောက် ကိုတော ဖုန်းလှမ်းဆက်ပြီး ပြောတယ်။ ၈ နာရီကျော်ကျော်မှာ အမေမာ ဆုံးတဲ့သတင်း ကြားရတယ်။ အကို အထဲကို သေချာ အောင် ဆက်ကြည့်ပါဦး ... တဲ့။ ကိုဖိုးသံဆီလည်း တချို့ ဖုန်းဆက်ပြီး အကြောင်းကြား နေကြတယ် ...တဲ့။

ကျနော်မင်သက်မိနေတယ်၊ မတုန်လှုပ်ပေမယ့် စူးစူးနစ်နစ် ကြေကွဲထိရှနေမိတယ်။ ဆရာမြသန်းတင့် ဆုံးစဉ်က သံလွင်ကမ်းနံဘေးမှာ။ ဒီဗွီဘီသတင်းဌာနက အင်တာဗျူးတော့ ဆရာ ကွယ်လွန်ဆုံးပါးသွားတဲ့အတွက် နှမျောမဆုံး ယူကျုံးမရ ထိရှကြေကွဲသူတွေ စာရင်းတို့ရင် နောက်ဆုံးနံပါတ်တွေထဲမှာ ကျနော်ကို ထည့်ပေးပါလို့ အဆုံးမှာ မေတ္တာရပ်ခံတိုးလျှိုးခဲ့တယ်။

ခု အမေဆုံးပြီ။ လူထုအမေ ဆုံးပြီ။ အမေမာ ဆုံးပြီ။ ဒေါ်ဒေါ်မာ ဆုံးပြီ။ အမေလူထုဒေါ်အမာ ဆုံးပြီ။ ဦးလေးလှ ဇနီးဆုံးပြီ။ ကိုစိုးဝင်း၊ ကိုဖိုးသံ၊ ကိုညီပုလေးတို့ မသန်းရင်မာတို့၊ မတင်ဝင်းတို့ မိခင်ကြီး ကွယ်လွန်ပြီ။ အဝေးရောက် သားသမီးတွေရဲ့ မန်းတောင်ကြီး သက်ပြင်းမောတွေ ရပ်တန့်သွားခဲ့ပြီ။ မအမာ ဆုံးပါပြီ။ အမိတိုင်းနိုင်ငံနဲ့ အမေ့ဇာတိချက်မြှုပ်ကို နောက်ဆံတင်းတင်း ရင်နဲ့ရင်းပြီး ခွဲခွာခြင်းပေလား။

တိုင်းပြည်နဲ့လူမျိုး၊ ဘာသာ သာသနာအကျိုး၊ ယဉ်ကျေးမှု အနုသုခုမ စစ်မျက်နှာ၊ စာပေ အလင်္ကာ ခုခံစစ်၊ သတင်းစာ လွတ်လပ်ခွင့်၊ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာ၊ နယ်ချဲ့၊ ဖက်ဆစ်၊ အာဏာရှင်စနစ်၊ တော်လှန်ရေးဝိသေသများနဲ့ ယုံကြည်ချက် နရသိန်ရက်စွဲများ၊ လူထုဘက်က ပြတ်ပြတ်သားသား ရပ်တည် လျှောက်လှမ်းခဲ့တဲ့ ခရီးရှည် ချီတက်ပွဲများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ဂီတသံစဉ်ကို နိုင်ငံတကာရင်ပြင်မှာ တီးခတ်ကျူးရင့်ခဲ့သည့် ပြာလဲ့စိမ်းလန်းသောကောင်းကင်များ၊ လင်သေသားဆုံး မွန္တလေး မီးခိုးလုံးအောက်က မုဆိုးမတဦးရဲ့လောကဓံတိုက်ပွဲများ၊ ဘာလဲဟဲ့ ခေတ်ဆိုး၊ ခေတ်ကျပ် ဘဝနဲ့ထပ် စိန်ခေါ်မှု အသစ်တွေကို ရင်ဆိုင်ဖြတ်သန်းခဲ့မှုများ။

တည်ကြည်ရဲရင့်တဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ၊ ပြတ်သားခိုင်မာတဲ့စိတ်ဓာတ်၊ သန့်စင်မြင့်မြတ်တဲ့ ကိုယ်ကျိုးစွန့် အနစ်နာခံမှု၊ မျိုးဆက်အဆက်ဆက်အတွက် ရှေ့ဆောင်လမ်းဦးထွင်ခဲ့တဲ့ လူထု သမိုင်းစာမျက်နှာများ … ။ အရာရာကို ပေါင်းစုရုံးကြည့်လိုက်ပါတော့ … ။ အဲဒါတွေ အားလုံးရဲ့ တခုတည်းသောပြယုဂ်ကတော့ အမေလူထု ဒေါ်အမာ ဆိုတဲ့ ကျနော်တို့နိုင်ငံက စံပြုလေးစား ချစ်မက်မြတ်နိုးရတဲ့ သူ့ရဲကောင်းကြီး … ။ လူထုတေးသံတွေနဲ့ စည်ဝေလွှင့်ပျံနေတဲ့ လူထုကိုယ်စားလှယ်ကြီး။ လူထုအမေကို ငါ့အမေလို့ ခံယူတဲ့ လူထုမိခင်ကြီး …။

လူထုတေးဆိုတာ လူထုက ရေးတယ်။ လူထုက ဆိုတယ်။ လူထု၊ လူ့မှုဝေဒနာနဲ့ အမေ။ အမေ၊ လူထုနဲ့ လူမှုဝေဒနာ၊ ထပ်တူညီတြိဂံ … ။

အဲဒီအမေမျိုးရတဲ့အတွက် ကျနော်တို့တိုင်းပြည်နဲ့ ကျနော်တို့ အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတွေအတွက် ဂုဏ်ယူမဆုံး။ အမေဆုံးပါးကွယ်လွန်သွားတဲ့အတွက် အမေ့လမ်းစဉ်မျိုး၊ အမေ့ဂုဏ်သိက္ခာမျိုး၊ အမေ့အားထုတ်မှုမျိုး၊ အမေ့ရဲ့ ကြံ့ကြံ့ခံတိုက်ပွဲဝင်မှုမျိုးတွေကို သင်ကြားခံ သားသမီးတွေရဲ့ စီတန်းလိုက်ပါပို့ဆောင်တဲ့ အခွန္တိမခရီးမှာတော့ အမေ့ခြေဖဝါးရဲ့ အနီးဆုံးနေရာမှာ ကျနော်ရှိနေချင်ခဲ့တယ်။ အဝေးက ငေးရီ၊ တမ်းဆွတ်၊ မျှော်မော၊

ခေါင်းတလားကို မထမ်းပိုးနိုင်သော်ငြား၊ အမှန်တရားကို ကျနော် ကျောပိုးနေခဲ့တာ အမေ။ အမေ နားလည်ခွင့်လွှတ်တန်ကောင်းရဲ့။

"အတိတ်ဆိုတာ ရှိလည်းရှိတယ်။ ရှိတယ်ဆိုတာလည်း ဂုဏ်ယူရတယ်။ အ တိတ်ဆိုတဲ့ လှေကားထစ်ရှိလို့ ပစ္စုပ္ပန်ဆိုတဲ့ လှေကားထစ်ကို တက်နိုင်တာ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့် အတိတ်ကိုလည်း မျက်ကွယ်ပြုဖို့ မကြိုးစားစေချင်ဘူး။ မနေ့ကရှိလို့ ကျွန်မတို့မှာ ကနေ့ရှိ နေတာပါ။ ကနေ့ရှိ နေနိုင်ကြတာပါ။"*(လူထုအမေ၊ မြန်မာ့မဟာဂီတ ... မှ)*

လူထုတေးသံဆိုတာ တရံမဆိတ်၊ အတိတ်ကို နှိုးဆွ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကို လှုံ့ဆော်၊ အနာဂတ်ကို ယုံကြည်တာပဲ မဟုတ်လားအမေ။ လူထုကို ယုံကြည်မှု၊ တော်လှန်ရေးကို ယုံကြည်မှု၊ ယုံကြည်ချက်ကို ယုံကြည်မှု၊ အောင်ပွဲကို ယုံကြည်မှုမှာ မဟုတ်လား အမေ။ ဒါတွေက အမေ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့တဲ့ လွှတ်မြောက်ရေး သီဝရီတွေလေ။ အမေ့ ဘဝတခုလုံးနဲ့ တိုက်ယူလို့ ရခဲ့တဲ့ သစ္စာတရားတွေလေ။ အမှန်တရားတွေ ကျနော်တို့ဘဝတွေပေါ် ပိပြိုလိမ့်ဆင်း လာအောင်၊ ထွေးပွေ့မွေးမြူတတ်အောင်၊ အင်အားတွေ ကြီးထွား ရင့်သန်လာအောင် ဘယ်သူတွေ ဆောင်ကြဉ်းပေးခဲ့ပါသလဲ။ အမေ့ကျေးဇူး၊ မေတ္တာ၊ စေတနာ၊ မုဒိတာတွေက (ဒီထက် လေးနက် နက်ရှိုင်းတဲ့ အခြားစကားလုံးများ ကျနော့်မှာ ပါးရှားတယ်၊ အမေ့ရဲ့ နို့ရည်တစက်လို့ပဲ ကျနော်မှတ်ယူပါတယ်) အမေရေ ... လူထုအမေရေ ... ။

လူထုတေးသံတွေနဲ့ သမိုင်းအဆက်ဆက်၊ ရာဇဝင် အခန်းခန်းကို အမေ ဖြတ်သန်းစီးဆင်း သွားခဲ့ပြီ မဟုတ်လား။

(၂)

"အများနဲ့ဆိုင်တဲ့ ကိစ္စတွေမှာ ဘယ်တော့မှ မငြင်းတဲ့ လူတယောက်။ အဲဒီလိုလူကို အပေါင်းအသင်း ရောင်းရင်းနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်လူ့အဆောက်အအုံက ဘယ့်နှယ် လုပ်ပြီး မေ့နိုင်မှာလဲ။"*(လူထုအမေ၊ တောင်လေးလုံးမှ နတ်ကျွန်းအထိ အမှာစကား ... မှ)*

အမေနဲ့ စတင်ဆုံဆည်းခဲ့ရတဲ့ သက္ကရာဇ်များကို ပြန်ရေတွက်ကြည့်မိတယ်။ ၁၉၈၅ စာဆိုတော်ရာသီ။ ကျနော်တို့နယ်မြို့လေးမှာ စာဆိုတော်ရာသီရောက်တိုင်း စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာတွေကို ဖိတ်ကြားပြီး စာပေဟောပြောပွဲတွေ ကျင်းပပြုလုပ်လေ့ရှိတယ်။ စာပေဟောပြောပွဲနဲ့အတူ ကျပန်း စကားပြောပွဲတွေ၊ စကားရည်လုပွဲတွေ၊ ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာ၊ ကာတွန်းပြိုင်ပွဲတွေလည်း ယှဉ်တွဲပြီး လုပ်လေ့ရှိတယ်။ ကျနော်က မိုးဝေ လူငယ်ကဗျာရေးသူ ဖြစ်နေပါပြီ။ ၈ဝ လွန်နှစ်များမှာ ကျနော် တို့မြို့က စာပေဟောပြောပွဲတွေ၊ စာပေလှုပ်ရှားမှုတွေထဲမှာ ထဲထဲဝင်ဝင် ကျနော်ပါဝင်ခွင့် ရနေချိန်။ နှစ်တိုင်း

ရန်ကုန်က ဆရာဆရာမတွေချည်း ဖိတ်နေကြတော့ ဒီနှစ်တော့ အလှည့်အပြောင်း လည်း ဖြစ်၊ ကျနော်တို့ အင်မတန် လေးစားကြည်ညိုရတဲ့ မွန္တလေးက အမေမာတို့ကို ဖိတ်ရ အောင်လို့ ကျနော် အကြံပြုကြည့်တဲ့အခါ အားလုံးက သဘောတူလက်ခံ၊ ရက်သတ်မှတ်၊ ကျနော်နဲ့ စာပေရဲဘော်တဦး၊ မွန္တလေးကို အမြန်ချီ၊ အမေမာတို့နဲ့ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်တဲ့ ဆ ရာကြီးဦးမင်းနွယ် (မင်းနွယ်–လယ်ကိုင်း) ဆီက စာယူ၊ ကျင်းပရေးကော်မတီက ဖိတ် စာတွေထည့်၊ အမေမာတို့ စီစဉ်ပေးနိုင်တဲ့ စာရေးဆရာ ကဗျာဆရာတွေ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ ပေတော့ ... တဲ့။

ဦးလေးလှ၊ အမေမာ အပါအဝင် ဆရာတင်မိုး၊ ဆရာမောင်စွမ်းရည်တို့က ၁၉၇၁–၇၂ လောက်တုန်းက တခေါက်တကျင်း ရောက်ခဲ့ဖူးကြပါတယ်။ အဲဒီကာလ တွေတုန်းက နယ်မှာ စာပေဟောပြောပွဲတွေ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မထွန်းကားသေးပါဘူး။ ကျနော်တို့ အထက်တန်းကျောင်းက ကျောင်းအုပ် ဆရာကြီး၊ ဆရာကြီး ဦးအောင်ဉာဏ် (တောင်တွင်း) က ဦးဆောင်ပြီး၊ ပညာရေးတက္ကသိုလ်က ဆင်းလာတဲ့ ဆရာဦးအောင် ဝင်းတို့၊ မြန်မာစာ ဆရာဆရာမတွေက စီစဉ်ကျင်းပပေးတဲ့ ကျောင်းဟောပြောပွဲမျိုးပါ။ ကျောင်းမှာ ဟောလို့ပြုလို့ပြီးမှ မြို့ပေါ်က စာပေဝါသနာရှင်တွေအတွက် လှသီရိ ရုပ်ရှင်ရုံကြီးမှာ ဆက်ပြီး ဟောကြပြောကြ၊ စာပေဆွေးနွေးပွဲတွေ လုပ်ကြတယ်၊ ရွက် ကြမ်းရေချို စာပေဟောပြောပွဲ။

ဒါနဲ့ပဲ မွန္တလာကို အမြန်နှင်၊ မွန္တလေးလူထုတိုက်ရောက်၊ အမေ့ကို ကန်တော့၊ လာရင်းကိစ္စပြောပြ၊ အမေပဲ အစစ စီစဉ်ပေးပါပေါ့။ အမေက ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင် နားထောင်ပြီး "ဘိုညို ... သားပဲ မောင်ကိုလေးတို့ မောင်ကြည်အောင်တို့နဲ့ စီစဉ်ပေးပါကွယ်၊ အ မေလည်း မင်းဘူးမရောက်တာ ကြာပေါ့။ ကိုမင်းနွယ်ကလည်း တကူးတကကို ဖိတ်ရှာ တယ်၊ ရွှေစက်တော်ဘုရားလည်း ဖူးရင်းပေါ့"လို့ ကိုညို့ကို မှာပြောလေးပြောတယ်။ ကျနော်တို့ကတော့ အဆင်ပြေလေတော့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ။ ကိုညို (ညီပုလေး) က "ဆရာမောင်လွမ်းဏီတို့ ဒီညနေပဲ ပြန်မယ်ဆိုတော့ ဟောပြောမယ့် ရက်ကိုလည်း သိရပြီလေ၊ ကျနော်တို့ ကားတွေနဲ့ပဲ လာခဲ့မယ်၊ တခြားလိုင်းကားတွေ ဘာတွေလည်း မစီစဉ်ပါနဲ့၊ ကိစ္စအားလုံး ကျနော်တို့ပဲ စီစဉ်ပြီးလာခဲ့ကြပါမယ်။ လာခါနီး ဆရာကြီး ဦးမင်းနွယ်အိမ်ကို ဖုန်းဆက် လိုက်ပါ့မယ်။ အဲတခုတော့ ရှိတယ်၊ မကွေးကမ်းကနေတော့ လာကြိုပေးပေါ့နော်။""စိတ်ချပါ ကိုညိုရယ်။" မွန္တလေးတောင်ကို ပြေး၊ ကျုံးကိုပတ်၊ မဟာမုနိရှင်တော်မြတ်ကို ကသုတ်ကရက်ဖူး၊ ဈေးချိုကို တပတ်ပတ်၊ ထိုးမုန့်လေး၊ လမုန့် လေးဝယ်၊ ညနေစောင်းတော့ မကွေးကားနဲ့ ပြန်လာခဲ့ကြ။ သြော် ... ဖြုတ်ချည်း မန်း တောင်ရိပ်ခို။

ရောက်လာမယ့် မနက်ပိုင်းမှာပဲ ကျနော်တို့ မကွေးဘက်ကမ်း ကူးပြီး မကွေးက စာပေ ရဲဘော်တွေနဲ့ စောင့်ကြိုနေကြတယ်။ ရေဝတီမြစ်ကြီးကို ဖြတ်ကူးဖို့ ဇက်လို့ခေါ်တဲ့

ကား တင်ကူးတဲ့ ရေယာဉ်ကြီးရဲ့တာဝန်ရှိသူတွေကိုလည်း ကြိုတင်ပြီး စာရင်းပေး၊ မေတ္တာရပ်ခံ၊ တာဝန်ရှိသူတွေကလည်း ကျနော်တို့မြို့က ရေကြောင်းဝိဇ္ဇာကြီးတွေဆိုတော့ အဆင်ပြေတယ်လို့ပဲ ပြောရမယ်။

မွန်းလွဲ ၁၂ နာရီဝန်းကျင်လောက်မှာ မကွေးကမ်းနဖူးကို အမေမာတို့ ရောက်လာပါတယ်။ နှုတ်ဆက်ကြ၊ မိတ်ဆက်ကြပေါ့။ "ဒါ မောင်ကိုလေး (ကဗျာဆရာကြီး ကိုလေး – အင်းဝဂုဏ်ရည်)၊ မောင်ကြည်အောင် (ကဗျာဆရာကြီး ကြည်အောင်)၊ ဟောဒါက တက္ကသိုလ် မောင်စောလွင်၊ ဟိုဘက်က နုနုရည် (အင်းဝ)၊ ဒီဘက်က နှစ်ယောက်က အမေ့သား ဘိုညို (ညီပုလေး) နဲ့ မိတ္ထီလာကောလိပ်က စာကြည့်တိုက်မှူး ကိုဝင်းတင့်"

အမေမာတို့ကို လူရှင်းငြိမ်ဆိတ်တဲ့ ထမင်းဆိုင်လေးတခုမှာ နေရာချထား၊ ကားတွေဇက်ပေါ်တင်ဖို့ စီစဉ် ၊ မင်းဘူးကမ်းဘက်ကို ရောက်ရှိကြောင်း ဖုန်းဆက်၊ ပါလာသူတွေ စာရင်းပို့။ မင်းဘူးကမ်းဘက်မှာလည်း လည်းပင်းတရှည်ရှည်နဲ့ စောင့်နေသူတွေက သက်ပြင်းတချချ။ စိမ်းလဲ့ကြည်ပြာနေတဲ့ ဧရာဝတီရဲ့ ရေစီးသံတွေကို နားထောင်ရင်း အနောက်ရိုးမဘက်ဆီ ငေးရီနေတဲ့ အမေ့မျက်နှာမှာ လွမ်းရိပ်တချို့က ထင်ဟပ် မျောလွင့်နေလေရဲ့။

(၃)

"လူဆိုတာ ဘာလုပ်ချင်လုပ်ချင် မသေခင်ပဲ လုပ်နိုင်တာ။ သေတယ်ဆိုတာ အားလုံးအားလုံး ဘာမဆို အဆုံးကမွတ် နိဂုံးသတ်တာပဲ။ အဲဒီတော့ လုပ်ချင်တာရှိရင် မသေခင်လုပ်ထား ဆိုတာကို ပိုပိုပြီး သဘောပေါက်နေတယ်။" *(လူထုအမေ၊ စာရေးဖြစ်တဲ့အကြောင်းရင်း ... မှ)*

မင်းဘူးရောက်တော့ ဆရာကြီးဦးမင်းနွယ် ဦးဆောင်တဲ့ စာပေရဲဘော်တွေဖြစ်တဲ့ မင်းမြင့်ဇင်၊ ဗဟိန်းအောင်၊ ဇော်သက်ထွေး၊ မောင်နီဦး၊ ဆက်နိုင်အောင်၊ ကိုကိုအေးတို့ စောင့်ကြိုနေကြတယ်။ အပြုံးကိုယ်စီကိုယ်စနဲ့ အနောက်မြေလတ်မှာ စာပေဟောပြောပွဲ မှတ်တိုင်တတိုင် စိုက်ထူကြဖို့ ရွှေဒေါင်းတောင် ကလောင်မျိုးတွေ နိုးကြားစို့။

ဒီနေ့ည ၇ နာရီမှာ မင်းဘူးပွဲ၊ နောက်နေ့ညမှာ မန်းရေနံမြေ အလုပ်သမားများရဲ့ ပွဲ၊ နောက်တနေ့မှာ ရွှေရောင်တော် ရေနံမြေ အလုပ်သမားများရဲ့ ပွဲ၊ ပြီးရင် မျောက်ကကြိုးခွေ၊ ဒေါင်းအိုးဝေလို့ ဖွဲ့သီခဲ့တဲ့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ ရွှေစက်တော်သွား တောလားကို ခံစားကြည့်ကြမယ့် ခြေတော်ရာ ဘုရားဖူး ခရီးစဉ်။

အဲဒီနှစ်ရဲ့ ထူးခြားမှုလေးတွေက ဟောပြောပွဲ ခန်းမကြီးရဲ့ အောက်ထပ် ခန်းမကြီးမှာ ဒီနေ့နာမည် ကြီးနေတဲ့ မင်းဘူးသား ပန်းချီဆရာ ကိုဝင်းဖေမြင့်တို့၊ ကိုတင်ဝင်းတို့၊

ကိုကျော်စိန်ဝင်းတို့စတဲ့ မင်းဘူးသား ပန်းချီဆရာများရဲ့ ဆီဆေးရေဆေး ပန်းချီကား အခင်းအကျင်းတွေ၊ မင်းဘူးစာပေ ဟောပြောပွဲကို နှစ်စဉ် အစဉ်အဆက် လာရောက်ခဲ့ကြတဲ့ စာရေးဆရာ ဆရာမများရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းများနဲ့ သူတို့ရဲ့ စာပေအနုပညာ လက်ရာများ တင်ဆက်ထားမှု၊ အပေါ်ထပ်ခန်းမကြီးမှာ ပြိုင်ပွဲဝင်စာမူတွေ၊ ဆုရစာမူများနဲ့ နံရံကပ်စာစောင်တွေ၊ ဒါတွေအားလုံးကို နေ့မအိပ်ညမအိပ် အလှဆင်သူက ကိုသိန်းနိုင် (ပန်းချီပန်းပု– ရန်ကုန်ကျောင်းဆင်း) က တာဝန်ယူခဲ့ရှာတယ်။ သူ့ဆေး သူ့ချေးနဲ့ သူ့အနုပညာ။ (လွမ်းမောဖွယ် နှစ်ကာလများ၊ နှစ်နှစ်ဆယ်ကျော်)

ဟောပြောပွဲ မစတင်မီ အမေတို့က ပြပွဲပြခန်းတွေ လိုက်ကြည့်ကြတယ်။ ကိုဝင်းဖေမြင့်ရဲ့ ကြက်ဖနှစ်ကောင် ခွပ်နေတဲ့ ဆီဆေးကားကို ရင်သပ်ရှုမောကြည့်ပြီး ဆရာဦးခင်မောင်ရဲ့ နွားနှစ် ကောင်ခွေ့နေတဲ့ ပန်းချီကားကို မျက်စိထဲက မထွက်ဘူးတဲ့။ ရိုးသားတဲ့ အနုပညာဆိုတာ ဒီလိုထူးခြား ရှင်းသန့်ပေါ်လွင်တယ်တဲ့။ ကျနော်တို့က ပန်းချီပြခန်း ကြီး အဝင်ဝမှာ ကောင်းကျိုးအထွေထွေနဲ့ ချွန်စေမြစေသော၊ ဒေါင်းအိုးတဝေဝေနဲ့ တွန်စေကစေသော ဆိုပြီး ဆရာကြီး အဘိုးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ ၆ ပေ ၄ ပေ ပန်းချီကားကြီးကို (ဒါလည်း ကိုသိန်းနိုင်ရဲ လက်ရာ) ချိတ်ဆွဲဆင်ယင် ရင်ပြင် ဆောင်းနှောင်း ဒေါင်းအလံ ဆိုတာ တောင်းပန်တဲ့ပဝါဖြူ မဟုတ်ဘူးဟေ့ ... ပေါ့။ ဒီမှာတင် ဆရာကြည်အောင်က “ကိုလွမ်း ဆရာကြီးပုံက ရေးထားတာ ကောင်းလိုက်တာကွာ”တဲ့။ “တခုပဲ” တဲ့။ “ဘာလဲဆရာ”ပေါ့။ “ကောင်းကျိုးအထွေထွေနဲ့ ချွန်စေမြစေသော မဟုတ်ဖူးကွဲ့၊ ချွန်စေမြစေစောမှ မှန်တယ်။ ခုမြန်မြန် ပြန်ပြင် ရေးခိုင်းပါလား။ နို့မို့ရင် လူငယ်တွေ အမှတ်လွဲ အယူလွဲနိုင်တယ်”တဲ့။ ကျနော့်မှာ ကိုသိန်းနိုင်ကို အပူတပြင်းရှာ၊ မောင်နီဦးတို့ကို အကျိုးအကြောင်း ပြောပြ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ညံ့ညံ့ဖျင်းဖျင်း ကဗျာရေးသူမှန်း ဝန်ခံရတော့တယ်။

အခမ်းအနားကို စာဆိုတော်နေ့ အထိမ်းအမှတ် ပြိုင်ပွဲစာမူများကို ဆုချီးမြှင့်တဲ့ အစီအစဉ်နဲ့စပါတယ်။ အမေမာ၊ ဆရာကြည်၊ ဆရာကိုတို့ ဆုများချီးမြှင့်ပေးကြပါတယ်။ အမေက မင်းပူးဆရာတော် ဘုရားကြီးရဲ့ ဇာတ်တော်ကြီးဆယ်ဘွဲ့ကို ချီးပပူဇော် ဟောပြောပါတယ်။ မြန်မာစကားပြေ အရေးအသား၊ အဖွဲ့အနွဲ့၊ အပြေ အချော သစ်လွင်လာမှုတွေ၊ စကားပြေအရာမှာ မင်းပူးဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ စကားပြေအရေးအသား၊ စကားပရိယာယ် ကြွယ်ဝတဲ့ မြန်မာမှု ပြောစကား၊ ရေးစကား၊ ဝစန္ဓလင်္ကာရ၊ ဥပမေရ၊ ကြောင်းကျိုးဆင်ခြင်တင်ပြပုံတွေကို စေ့စေ့ငုံငုံ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ စစ်ပိုင်းခွဲခြားပြပါတယ်။ ကြည်နူးပီတိဖြစ်ပြတယ်။ ရတနာ အစစ် အမှန်ကို မှတ်ကျောက်တင်ပြတယ်။ မြန်မာစကားပြေကို ရိုကျိုးပြတယ်။ ဝေဿန္တရာဘာလဲဘယ်လဲ၊ ဇူဇကာ ဘာလဲဘယ်လဲ။ အဲဒါ မင်းပူးဆရာတော် ဦးသြဘာသရဲ့ ပေရွက်ပေါ်က စကားပြေ အနုသုခုမ မဟုတ်လားတဲ့။ ကဲ ... ဘယ်သူတွေ အဲလို စဉ်းစားခံစား ရှုမြင် ချဉ်းကပ် လေ့လာ ဆည်းပူးသုံးသပ် ဝေဖန်ခဲ့ပါသလဲ။ ကျနော့်မှာ ပါးစပ်အဟောင်းသား၊ ငါ ဘာမှ မသိပါလား၊ မသိသေးပါလား၊ ငါ

အနုပညာဝမ်းစာ ချို့တဲ့လှချည့်လား၊ ငါ မင်းဘူးသားမှ ဟုတ်ပါ လေစ၊ သူ ယယ်ချင်းကောင်း ယောက်ဖတို့ရေ ... ။

မှတ်မှတ်ရရ ဖြစ်တာလေး ပြောပြချင်သေးတယ်။ မင်းဘူးဟောပြောပွဲပြီးတော့ နောက်နေ့ မန်းရေနံမြေ။ နောက်တနေ့ ရွှေရောင်တော် ရေနံမြေဆိုပါတော့။ ရေနံမြေ အလုပ်သမားထုထဲမှာ စာပေနဲ့ အကျွမ်းတဝင်ရှိပြီး တော်တော့ကို စာပေအတွေ့ အကြုံ များသူတွေ များပါတယ်။ ပညာရည် အတော်အသင့်မြင့်သူတွေ ပါပါတယ်။ အများစုက ချောက်၊ စလေ၊ ရေနံချောင်း၊ မြန်အောင်၊ ရန်ကုန်သား များကြတယ်။

ရွှေရောင်တော်ရေနံမြေမှာ အမေဟောပြောနေရင်းက အမေက ဦးလေးလှနဲ့ အမေတို့မိသားစုအကြောင်း စပ်မိစပ်ရာလေးတွေ ညှပ်ညှပ်ပြောပါတယ်။ (ဘယ် ဟော ပြောပွဲနေရာဖြစ်ဖြစ် ကိုညိုနဲ့ ကိုဝင်းတင့်တို့က ကျုပ်က ဦးလှ၊ ဒေါ်အမာ သားဗျ၊ ကျုပ်က လူထုတိုက်နဲ့ နီးစပ်ရင်းချာတဲ့ စာကြည့်တိုက်မှူးကွလို့ ဝါတာ ကြွားတာ မတွေ့ရပါ။ ဟော ပြောပွဲ စပြီဆိုတာနဲ့ သူတို့ကို နေရာချဖို့ လိုက်လိုက်ရှာရတဲ့ ကျနော့်ဒုက္ခကို သူတို့က မ မြင်ရက်၊ သာမန်ပြည်သူ၊ လူထုထဲက လူထု သားတွေ၊ နှစ်ကိုယ်ကြား စကားတိုးညှင်း၊ ပွဲခင်းနံဘေးမှာ ကျုံ့ကျုံ့ပုံ့ပုံ့။)

အမေက ဟောရင်းပြောရင်း စကားလေးတခွန်း ပါသွားတယ်။ “ကျမ သမီး သန်းရင်မာပေ့ါလေ။ သန်းရင်မာက ... အမေခဏ ငြိမ်ဆိတ်သွားပြီး၊ “ကျမ စကား လော သွားလို့ ပြင်ပြောပါရစေနော်။ စောစောက ပြောတဲ့ ကျမသမီးဆိုတာလေ၊ ဦးလှသမီး၊ ကျမတို့သမီးပါ။ ဦးလှနဲ့ ကျမ သမီးပါ။” ကျနော် ပရိသတ်ကြီးကို တစေ့တစောင်း ငဲ့ကြည့် မိတယ်။ ကိုညိုတို့ကို ဖွေရှာကြည့်မိတယ်။ အဲဒီလို စကားအကြွင်းအကျန်လေးကိုတောင် အမှားမခံဘူး။ စာပေဟောပြောပွဲ လာရောက် နားထောင် သူတွေကို ယောင်ယောင် မှားမှား အဖြစ်မခံဘူး။ အဲဒါ လူထုဒေါ်အမာ ဆိုတာပဲ။

ငါ့ဘဝမှာ စကားနောက် တရားပါတွေ များမှများလို့ တနင့်တပိုး မှတ်မှတ်သား သားဖြစ်အောင် ဆိုဆုံးမသွန်သင်ပြခဲ့တာ အမေလူထုဒေါ်အမာပါလား။ ဒါဟာ ပညာ ဉာဏ်ရင့်မာပြီး အမြော်အမြင်ကြီးတာ၊ စကားနောက် တရားမပါတာ။ မောင်လွှမ်းဏီမှာ အသိသညာနဲ့ အဘိဓမ္မာကို မရှိတာ၊ ရှင်းနေတာပဲ။ သေလိုက်တော့လို့ ပြောမယ့်သူရှိရင် ကြာပြီ။

ဆရာတက္ကသိုလ် မောင်စောလွင်က မန္တလေးနောက်ခံ မြန်မာစာသမိုင်းများ အကြောင်း၊ ဆရာကြည်က ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ လေးချိုးကြီးတွေနဲ့ မြန်မာခေတ်စမ်းကဗျာများအကြောင်း။ ဆရာကိုက မြန်မာ့ပညာရေးလောကနဲ့ လူမှုကဗျာ များအကြောင်း။ ဆရာမ နုနုရည်က ဘဝသရုပ်ဖော်၊ သရုပ်မှန် မြန်မာဝတ္ထုများ အ ကြောင်းကို ဟောပြောခဲ့ကြတယ်။ ခန်းမပြည့် လာရောက်နားထောင်ကြတဲ့ စာဖတ်ပရိ သတ်ကြီးဟာ စိတ်ဝင်တစားနဲ့ စိတ်ပါလက်ပါ မျောပါနေကြရဲ့။

ဒီလိုနဲ့ မင်းဘူးစာပေဟောပြောပွဲ ခရီးစဉ်ဟာ ချောမော အောင်မြင်စွာ ပြီးဆုံးခဲ့ပါတယ်။

မပြီးဆုံးတာကတော့ မင်းဘူးစာပေဟောပြောပွဲ ခရီးစဉ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး နောက်လထုတ် ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်းမှာ ပါလာတဲ့ ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင် စာရေးဆရာကြီးတဦးရဲ့ ဆောင်းပါးကြောင့်ပါ။ ချယ်ရီမှာက ပင်တိုင်းအခန်းဖွင့် ရေးနေတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဆရာမင်းလူ ညွှန့်ကြူးရဲ့ "ကဗျာအလှ ရှာပုံတော်"လို၊ ဆရာနတ်နွယ်ရဲ့ "တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း"လို ပင်တိုင်ဆောင်းပါးမျိုးပေါ့။ ဆရာ မောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ) တို့လည်း မြန်မာစာဆောင်းပါးတွေ ပင်တိုင်ရေးနေကြပါတယ်။ ဆောင်းပါးရှင်က ဆရာမောင်သစ် (ဦးကိုယု)ပါ။ ဆရာမောင်သစ်ကလည်း "ကျနော်ကြားဖူးသလို ပြောဆိုပါမည်"ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ သရော်စာ ပင်တိုင်ဆောင်းပါး ရေးနေတာပါ။ ဆရာမောင်သစ်က အဲဒီလ ချယ်ရီမှာ ရေးလိုက်တာက အထက်အညာက စာရေးဆရာမကြီးနဲ့အဖွဲ့ဟာ နယ်စာပေ ဟောပြောပွဲတခုကို သွားရောက်ဟောပြောကြပါသတဲ့။ အဲဒီမြို့ကလေးက ခပ်ခြောက်ခြောက်၊ နွမ်းနွမ်းပါးပါး၊ ရေနံ မြေအလုပ်သမားထု အခြေခံနေထိုင် တည်မှီကြတဲ့ မြို့ကလေးပါတဲ့။ စာပေစိတ်ကတော့ အတော့်ကို ရင့်သန်တဲ့မြို့ပေါ့လေတဲ့။ စာရေးဆရာမကြီးနဲ့အဖွဲ့ဟာ အဟောအပြောတွေကကောင်း၊ အစဉ်အလာတွေလည်း ရှိ၊ ဩဇာတိက္ကမကလည်းကြီးဆိုတော့ စာပေဟောပြောပွဲက အတော်အောင်မြင်ဆိုလားပဲပေါ့။ ဒါပေမဲ့ခင်ဗျာ ဆိုပြီး ရေးလိုက်ပါတော့တယ်။ (ဆောင်းပါးတပုဒ်လုံးရဲ့ အနှစ်ချုပ်ကို ရေးပြချင်တာပါ။) အဲဒီ စာရေးဆရာမကြီးနဲ့အဖွဲ့ကို ဒေသခံစာပေမြတ်နိုးသူတွေက အပြန်ခရီးမှာ ဒေသထွက်ပစ္စည်းလေးတွေနဲ့ လက်ဆောင်ပါးကြပါသတဲ့။ ဆရာမကြီးနဲ့အဖွဲ့က အကြောက်အကန် ငြင်းဆန်ကြပါသတဲ့။ လက်ဆောင်တွေဘာတွေ လက်မခံတော့ ဒေသခံ စာပေရဲဘော်တွေလည်း စိတ်မကောင်းဖြစ်ကြပေါ့တဲ့။ ဒီမှာတင် ရေနံမြေက စာပေရဲဘော်တွေက ဒီလိုဆို ဆရာမကြီးတို့ အပြန်ခရီးအတွက် ကား ၂ စီးကို ဓာတ်ဆီ ၁၀ ဂါလံစီတော့ ထည့်ပေးပါရစေပေါ့တဲ့။ ဆရာမကြီးနဲ့ အဖွဲ့ဟာ ကျေကျေနပ်နပ်ကြီး အပြန်ခရီးနှင်သွားကြလေသတည်းတဲ့။ ဒေသထွက်ပစ္စည်းလေးတွေကိုတော့ မဆောင်ကြဉ်း လက်မခံ၊ ဓာတ်ဆီတော့ခံယူ။ အပြင်ပေါက်ဈေးနဲ့ တွက်ကြည့်။ ဓာတ်ဆီတဂါလံ ၃၀၀ ဆိုတော့ ဂါလံ ၂၀ ဆိုရင် ဘယ်လောက်ပေါ့လို့ ဈေးပါတွက်ပြပြီး ထေ့ထေ့ငေါ့ငေါ့ သရော်တော်တော် ရေးလိုက်ပါ ရော။

ဒီဆောင်းပါးဖတ်ပြီး ကျနော်တို့မှာ စိတ်မချမ်းမမြေ့ ဖြစ်ကြရတာပေါ့။ နောက် ၂ ရက် ၃ ရက်နေတော့ ကျနော့်အိမ်ကို ရေနံမြေက စာပေရဲဘော်တွေ ရောက်လာကြပါတယ်။ "ကဲ ... ဆရာလွမ်း၊ ဒါကတော့ ရမ်းတုတ်၊ မှန်းတုတ်တာပဲဗျ။ စော်ကားတဲ့ အရိပ်အရောင် အငွေ့အသက်တွေ ပါနေတယ်။ အဖြစ်မှန်ကို ပြန်တုံ့ပြန် ရေးသားဖို့တော့ လိုလိမ့်မယ်လို့ ကျုပ်တို့ အကြံပြုချင်တယ်။"ကျနော်လည်း ရေးဖို့ စိတ်ကူးရှိပါတယ်ဆိုပြီး စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းကနေ "ကျနော်ကြုံတွေ့သလို ပြောဆိုပါမည်"ခေါင်းစီးနဲ့ တုံ့ပြန်ဆောင်းပါး

ရေးလိုက်ပါတယ်။

ကျနော်တို့က ဒီလို စာပေဟောပြောပွဲမျိုးကို ဘယ်လို အကန့်အသတ် အခက်အခဲတွေကြားက ကျင်းပခဲ့ရတာ၊ ဘယ်လိုမကျွမ်းမကျင်တာ အားနည်းခဲ့တာ၊ အထူးသဖြင့် ဆရာပြောသလို ဒေသထွက်ကုန် လက်ဆောင်ပစ္စည်းလေးတွေကိုတော့ ငြင်းပယ်ခဲ့ပေမယ့် ရေနံမြေ စာပေရဲဘော် အလုပ်သမားထုကြီးရဲ့ ဖြေရှင်းချက် သို့တည်းမဟုတ် သူတို့ရဲ့ ရိုးသားတဲ့ စိတ်နေစိတ်ထားကိုတော့ ဆရာနားလည်နိုင်မယ် ထင်ပါတယ်။ တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းရမယ့်ကိစ္စဖြစ်လို့ အလုပ်သမားတွေ အမေမာတို့ကို မေတ္တာရပ်ခံတဲ့ စကားတွေကို ဆရာကိုယ်တိုင် နားဆင်ကြည့်ပါ။ "အမေရယ် ဒီဓာတ်ဆီဆိုတာ ကျနော်တို့ သွေးတွေ၊ ချွေးတွေ၊ ဘဝထဲက တူးဖော်ညှစ်ထုတ် ရင်းလို့ရခဲ့တဲ့ ဘဝရဲ့လောင်စာတွေပါ။ ဒါကိုမှ လက်မခံရင် ကျနော်တို့ဘဝတွေအပေါ်ထားတဲ့ အမေရဲ့ စေတနာ မေတ္တာတွေဟာ ကျနော်တို့အတွက် အချည်းနှီးတွေ ဖြစ်ကုန်တော့မှာပေါ့ အမေရယ်တဲ့။ ဘာကြောင့် ဓာတ်ဆီဂါလံ ၂၀ ထည့်ပေးလိုက်တာ၊ လက်ခံယူသွားတာ ရှင်းမယ်ထင်ပါတယ်ပေါ့။ ကျနော်တို့က ဆရာမောင်သစ်အပါအဝင် စာပေဟောပြောပွဲတွေ၊ စာပေအနုပညာရှင်တွေနဲ့ စာပေချစ်မြတ်နိုးသူတွေ၊ လူထုတွေကို ခွဲခြားပိုင်းကန့်လို့ ခြိမ်းခြောက် ပြစ်တင်လို့ မရစကောင်းပါ။ ဘယ်လို ဘုန်းကြီးတန္တွေတွေခြောက်ခြောက် စာပေဟောပြောပွဲတွေ၊ စာပေလှုပ်ရှားမှုတွေက ရပ်တန့်ဆိတ်သုဉ်းသွားမှာ မဟုတ်သလို ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ဖို့ အတွက်လည်း အမြဲတမ်း အသင့်ရှိနေတယ်လို့ ရေးလိုက်ပါတယ်။

ဆရာမောင်သစ်ကလည်း တဖန် မြတ်လေး (သူ့ညီမ မမြတ်လေး) မဂ္ဂဇင်းကနေ ပြန်ရေးပြန်ပါတယ်။ ရှေ့နေရှေ့ရပ် လေသံတွေနဲ့ပါ။ ကျနော်တို့ကလည်း ဒီထက်မကတဲ့ နိုင်ငံရေး ရပ်တည်ချက်တွေပါ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပြန်ရေးတဲ့အခါ ဆရာနတ်နွယ်တို့၊ ဆရာချစ်ဦးညိုတို့၊ ဆရာအောင်ဇင်မင်းတို့ရဲ့ ဖြန်ဖြေမှုတွေနဲ့ ပွဲက ပြီးခဲ့တယ်ဆိုပါတော့။ အမေမာ ဘာပြောခဲ့သလဲ။ "ငါ့သားတို့ ကိုယ့်အလုပ်ပဲ ကိုယ်အာရုံထားပါကွယ်"တဲ့။

၁၉၉၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလမှာ အမေ့ ၈၃ နှစ်မြောက်မွေးနေ့ ကျရောက်ပါတယ်။ ကျနော်က အဲဒီနှစ်မှာပဲ ကျနော့် စာပေရဲဘော်တွေနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး အမှတ်တရ စာအုပ်လေး ထုတ်ပါတယ်။ "လူထုဒေါ်အမာ ၈၃ နှစ်မြောက် မွေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်" စာအုပ်လေးပါ။ အဲဒီနှစ်က တောင်လေးလုံးမှလည်း အမေက "၈၃ နှစ် ၈၃ ခွန်း"ဆိုတဲ့ စာအုပ်လေး ထုတ်ဝေပြီး မွေးနေ့လက်ဆောင် ဝေငှပါတယ်။ ကျနော်တို့ ထုတ်ခဲ့တဲ့ စာအုပ်လေးထဲမှာ ကျနော် ဒီလိုရေးခဲ့တာကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြ လိုပါတယ်။

"လူထုဒေါ်အမာ လမ်းစဉ်ကို ကိုင်စွဲ ချီတက်ကြဆိုတဲ့ ကြွေးကြော်သံနဲ့ အခမ်း အနားတွေ လုပ်ကြတယ်။ အမှတ်တရစာစုတွေ ထုတ်ကြတယ်။ ကဗျာတွေ ရွတ်ကြတယ်။ အမေ့ရဲ့အသံဟာ လူထုကြီးရဲ့အသံ။ အမေ့ရဲ့စကားဟာ လူထုကြီးရဲ့ စကား။ အမေနဲ့ လူထုကြီးဟာ တဆက်တစပ်တည်း ဖြစ်တယ်။ ပြည်သူချစ်တဲ့ အနုပညာရှင်တွေထဲမှာ

အမေလူထုဒေါ်အမာဟာ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု သင်္ကေတဆိုရင် မမှားဘူး။ လူထု ဒေါ်အမာ ဆိုတဲ့ လူထုကြီးရဲ့ သမဏိခံတပ်ကြီး အမေဟာ ထာဝရရှင်သန်နေမယ်ဆိုတာ ကမ္ဘာ့ သမိုင်းစာမျက်နှာမှာ ရေးထွင်းထားပြီး ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် လူထုဒေါ်အမာဆိုတဲ့ ပြည်သူ က အပ်နှင်းထားတဲ့ အမည်ကို ရထားခြင်းဖြစ်တယ်။''

(၄)

> "သားတို့သမီးတို့ကို အမေပြောချင်တာက ကိုယ့်စိတ်ထဲ မတော်မှန်းသိတဲ့ အပြစ် တခုကို မကျူး လွန်မိပေစေနဲ့။ မကျူးလွန်မိအောင် ချုပ်တည်းလို့ဖြစ်စေ၊ ရှောင်ရှားလို့ဖြစ်စေ နေလိုက်ကြပါ။ မဟုတ်ရင် ကိုယ့်လိပ်ပြာက ကိုယ့်ပြန်နှောင့်ယှက်တာဟာ မူလကျူးလွန်မိရ တာမျှမက အလွန်ဝန်လေးနေတတ်တယ်။"*(လူထုအမေ၊ ကိုဗဟိန်းသို့ စကားကြွေး ... မှ)*

၂၀၀၈ ဒီနှစ် ဧပြီ ၇ ရက်နေ့မှာ အမေဆုံးပါး ကွယ်လွန်သွားပါတယ်။ အမေရဲ့ ဆုံးပါးကွယ်လွန်ခြင်းဟာ အစားထိုးမရတဲ့ ဆုံးရှုံးမှုမျိုးဖြစ်သလို တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုး၊ မြန်မာ့ အနုပညာ နယ်ပယ်အသီးသီးအတွက် ကြေကွဲဖွယ်ရာ နစ်နာမှုကြီးပါ။ သို့ပေမယ့် ကျနော် အမေ့အတွက် ကျေနပ်ဂုဏ်ယူနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ မြင့်မြတ်သော ကွယ်လွန်ဆုံးပါးသွားမှုလို့ပဲ သတိသံဝေယူပါတယ်။

အမေ့မွေးနေ့ရောက်တိုင်း နည်းလမ်းပေါင်းစုံနဲ့ ကျနော်တို့ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့တယ်။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ကစပြီး အခမ်းအနားနဲ့ ကျင်းပလာခဲ့တယ် ၈ နှစ်တိုင်တိုင် ရှိခဲ့ပြီ။ အမေဆုံး ပါးပြီး နောက်နေ့မှာပဲ **"မန်းတောင် ရိပ်ငို"**ဆိုတဲ့ ခေါင်းစီးနဲ့ ကဗျာတပုဒ် မဇ္ဈိမ ဝက်ဘ် ဆိုက်ကို ပို့လိုက်ပါတယ်။

"ပြည်ပက
သားတွေသမီးတွေကို
အားကိုးပါတယ်လို့ ပြောသွားတဲ့
အမေပြောသွားတဲ့ စကားအတွက်
သမီးရှက်လှပါတယ် အမေရယ်။"
နှင်းဆီ

မြနန္ဒာနဲ့
သကြ်န်ကိုလွှမ်း
တမ်းတမ်းဆွတ်ဆွတ်
လူက
ပိတောက်ကဗျာဖြစ်နေရင်း

အမေ့သတင်းက၊ ရင်ဝထိုးခွဲ
သွေးက
အမေရဲ့ သွေးတွေ။

အမေရယ် ...
မန္တလာကို၊ မြန်မာပြည်ကို
လူထုကို၊ အောင်ဆန်းစုကြည်ကို
မင်းကိုနိုင်တို့ကို၊ အဝေးရောက်သားသမီးတွေကို
အားကိုးယုံကြည်တယ်ဆို။

ချင်းတွင်း၊ ဧရာဝတီ
ရိုးမတကြော၊ သောလှုပ်မုန်တိုင်း
လှိုင်းတွေ ခုန်ပေါက်နေကြပြီ။

တောင်လေးလုံး
တောင်သမန်၊ မယ်ဇယ်ပင်တန်း
ငိုခန်းတွေ အခန်းဆက်
ရက်စက်တဲ့ ဇာတ်လမ်းရှည်
ကြေကွဲလို့မဆုံး
စစ်မုန်းစိတ်က မိုင်ထောင်ရှည်။

သူရဲကောင်းလူထု
သွေးစုမယ့်နေရာ
အမေ ဖွေရှာတော့လေသလား။

အနုပညာ
စာပေ အငြိမ့် သဘင်
မမြင်ရက်တော့ဘူးလား အမေ။
မြို့ရိုး ပြာသဒ်

ကျုံးတပတ်မှာ
ဆုံးဖြတ်သွားခဲ့တာလား အမေ။

အမေ မြင်ချင်တဲ့ ခေတ်
အမေ တွေ့ချင်တဲ့ စနစ်
ကျနော်တို့ ချစ်တယ်
ကျနော်တို့ခေတ်၊ သစ်ကို သစ်ရမယ်
ဖြစ်ကို ဖြစ်ရမယ်။
ရောက်ကို ရောက်စေရမယ် အမေ။

အမေ
ရှက်နေဦးမည်
ဆက်မည်တိုက်ပွဲ
ယုံကြည် ခွဲရစ်ခဲ့ပါတော့။
မောင်လွမ်းဏီ (၇–၄–၈၈)

အမေ့ရက်လည်နေ့ညမှာ အောက်မေ့ဂါရဝပြု အခမ်းအနားလေး ကျနော်တို့ ဒေါင်းရင်ပြင်မှာ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအခမ်းအနားမှာ ကျနော် ဒီလိုပြောခဲ့ပါတယ်။ "အမေမာ့အတွက် ဒီလို ပွဲမျိုးကျင်းပဖို့ ဘယ်တော့မှ စိတ်ကူးမရှိသလို ကျင်းပလိုစိတ်လည်း မရှိပါဘူး။ 'ရာကျော်သက်ရှည် တို့အမေ' ဆိုပြီး အမေ့ မွေးနေ့ရက်မြတ်တွေကိုပဲ အူလှိုက်သည်းလှိုက် တက်တက်ကြွကြွ နှစ်စဉ် ကျင်းပ လိုတာပါ။ ဒါပေမဲ့ အမေရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူး အထူးထူးကို ဆင်ခြင်အောက်မေ့စိတ်နဲ့ ရိုကျိုး ကော်ရော် လိုတဲ့အတွက် ဒီနေ့ဒီညမှာ ကြေကွဲဖွယ် ဒီအခမ်းအနားကို ကျင်းပတာ ဖြစ်ပါတယ်"လို့ မှတ်မှတ်ရရ ပြောခဲ့ပါတယ်။

သို့ငြား အမေကား လူထုအမေကား ကျနော်တို့ရဲ့ တိုက်ပွဲချီတက်ရာလမ်းမှာ ဦးဆောင် ချီတက်နေမယ်ဆိုတာကို အကြွင်းမဲ့ မမိုတ်မသုန် ယုံကြည်ရင်း ကျနော်တို့နဲ့ အတူ ထာဝရ ရှင်သန်လျက် ရှိနေမှာပါပဲ။

"အင်း ... လူ့ဘဝ၊ လူ့ဘဝ ဘယ်လိုစိတ်ကောင်း စေတနာကောင်း ရှိရှိ၊ ဘယ်လို ကိုယ်ကျိုးစွန့်ပြီး ဘယ်လို အနစ်နာခံခံ၊ ဘယ်လို ကြိုးစားကြိုးစား၊ သူ့သမိုင်းနဲ့ သူ့အရုပ်က လှလှပပ တင့်တင့်တယ်တယ် ကျန်ရစ်တာ မှန်ပေမယ့် သေမင်းကိုတော့ မလွန်ဆန်နိုင်ကြဘူး။" *(လူထုအမေ၊ နှမြောတသ ယူကျုံးမရနဲ့ လွမ်းလောက်တဲ့ရေးဖော်တွေ ... မှ)*

အားလုံးရဲ့ကိုယ်စား အမေ့ကို ကန်တော့လိုက်ပါတယ်။ ။

မောင်လွမ်းဏီ
(၆–၅–၂၀၀၈ အမေကွယ်လွန်ခြင်းတလပြည့်)

ဂုဏ်နဲ့ ခြံနဲ့ ထိုက်ညီတဲ့

မဟာမြစ်နှစ်စင်းတို့ရဲ့ ပေါင်းစည်းခြင်းသင်္ကေတ

ဘုံထူး

(၁)

ဒီနေ့ဆိုရင် သဘာဝတရားက အမေကို သူချစ်တဲ့မိသားစုနဲ့၊ သူချစ်တဲ့ ရဲဘော်များနဲ့၊ သူချစ်တဲ့ လူထုကြီးနဲ့ ခွဲခွာစေခဲ့တာ တလတိတိ ရှိခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ အမေကို သတိရတဲ့စိတ်၊ လွမ်းလွမ်းတတဖြစ်နေတဲ့စိတ်တွေကတော့ ကျနော်တို့ အသက်ရှင်သန်နေသရွေ့ တည်မြဲနေပါလိမ့်မယ်။ ဒီနေ့မှာတော့ အမေ ဆုံးပါးသွားတဲ့နေ့က ထူးထူးဆန်းဆန်း အိပ်မက်တခုကိုလည်း ပြန်သတိရနေမိပါတယ်။

အမေ ဆုံးပါသွားတဲ့နေ့က ကျနော်ဟာ ဗမာပြည်ရဲ့ ပြင်ပနိုင်ငံတခုမှာ ရောက်နေပါ တယ်။ အဲဒီနေ့က ရဲဘော်များ၊ မိတ်ဆွေများနဲ့ စကားဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲတခု လုပ်နေပါတယ်။ ကျနော် ရောက်နေတဲ့ဒေသကလည်း ဒီရာသီဆို အညာနွေလို ပူပြင်းပါတယ်။ အပူဒဏ်ကြောင့် နေ့ခင်းပိုင်းမှာ ဆွေးနွေးပွဲကို ခဏနားလိုက်ကြတယ်။ အဲဒီခဏနားချိန်လေးမှာပဲ ကျနော်ဟာ မှေးခနဲ အိပ်ပျော်သွားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျနော်ဟာ အမေ့သား (၂) ယောက်ဖြစ်တဲ့ ကျနော်တို့ရဲ့ ရဲဘော် (၂) ဦး နဲ့ အားပါးတရ စကားပြောဖြစ်နေခဲ့တယ်။ အိပ်စက်ခြင်းက လန့်နိုးလာတဲ့အခါ တကယ်မဟုတ်ခဲ့ဘူး။ အိပ်မက်ဖြစ်နေပါတယ်။ စိတ်ထဲမှာထူးဆန်း အံ့သြနေမိတယ်။ မျှော်လင့်မထားလို့ပါ။ လူရယ် ၊ အိပ်မယ်ရယ်၊ အဖြစ်အပျက် တွေရယ်က ဘယ်လိုဆက်သွယ်ချက်ရှိနေကြသလဲဆိုပြီး အတွေးကိုဆန့်ထုတ်ကြည့် လိုက်ပါ သေးတယ်။ တစုံတခုသော

ဖြေရှင်းချက်တော့မရလိုက်။ အဲဒီနောက် နားထားတဲ့ ဆွေးနွေးဝိုင်းကို ပြန်စလိုက်ပါတယ်။

ညနေခင်း နေညိုချိန်မှပဲ တည်းခိုအိမ်သို့ ပြန်ရောက်တော့တယ်။ အပူဒဏ်ရယ်၊ စကားပြောများလို့ မောပန်းလာတဲ့ ဒဏ်ရယ်ကြောင့် အားကုန်နေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ဟာ ခပ်မျောမျော ပလပ်စတစ် ကုလားထိုင်ပေါ်သို့ အလိုလိုထိုင်မိလျက်သား ဖြစ်သွားတယ်။ မှိန်းမောနေရင်း နေခင်းကအိပ်မက်ကို ပြန်လည်တွေးတောနေမိတယ်။ ခဏမကြာပါဘူး အတူနေရဲဘော်က "အမေမာဆုံးသွားပြီ" ဆိုတဲ့သတင်းကြားပြီးပြီလား တဲ့။ သူ့မေးခွန်းကို နားမရှင်းလို့ပြန်မေးရသေးတယ်။ ဟုတ်တယ် "မနက်ပိုင်းကပဲ အမေမာဆုံးသွားပြီ။အခု အင်တာနက် ဝက်ဘ်ဆိုက်တွေပေါ်မှာ သတင်းတင်ထားပြီ။ သွားကြည့်လိုက်ပါဦး" တဲ့။

အဲဒီရဲဘော် ပြောစကားကို ချက်ချင်းမယုံချင်ပေမယ့် ကျနော့်ခြေလှမ်းတွေက သတင်းတွေရှိမယ့်နေရာသို့ ဦးတည်လှမ်းလျှောက်နေမိတော့တယ်။ သတင်းတွေကို ကျနော်မြင်တွေ့လိုက်ရပါပြီ။ အမေ့သားများဖြစ်ကြတဲ့ ရဲဘော် (၂) ယောက်ရဲ့ နှမြောတသခြင်း၊ ကြေကွဲဝမ်းနည်းခြင်းတွေ ရောယှက်နေတဲ့ မေးမြန်းဖြေကြားချက်များကိုပါ ဖတ်လိုက်ရတဲ့အခါမှာတော့ ကျနော်ဟာ အမေ ဆုံးပါးသွားခြင်းအပေါ် မယုံချင်ပေမယ့် ယုံလိုက်ရပါတော့တယ်။

အဲဒီနောက် ကျနော်ဟာ ကွန်ပြူတာမျက်နှာပြင်ရှေ့မှာ တွေး၊ ငေးပြီး ထိုင်နေမိတယ်။ သတိထားမိလိုက်တဲ့ အချိန်မှာ တော့ ဝမ်းနည်းမှု မျက်ရည်ပူများကို သုတ်ဖယ်ကာ အမေကိုဆုံးရှုံးခဲ့ရလို့ ဝမ်းနည်းကြေကွဲနေတဲ့ ခံစားချက်ကို အကိုလေးဆီ စာတိုရေးပြီး ပို့နေပါတော့တယ်။ အဲဒီထဲမှာ –

- **အမေကွယ်လွန်သွားတဲ့အတွက်**
- **ညီအစ်ကိုမောင်နှမများနဲ့အတူ**
- **ရဲဘော်များနဲ့အတူ**
- **ပြည်သူများနဲ့အတူ**

အမေ့အတွက်ကြေကွဲဝမ်းနည်းနေမိတယ် ဆိုတဲ့အကြောင်း ကျနော်ရေးဖြစ်ခဲ့တယ်။

(၂)

ကျနော်တဦးချင်းအရ အမေနဲ့ပတ်သက်ပြီး လုပ်ငန်းဆက်နွယ်မှု မရှိသလောက် ရှားပါး ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူထုရဲ့ ရင်ငွေ့ကိုခိုလှုံခွင့်ရခဲ့တဲ့ အချိန်ကလေးဟာ တိုတောင်းခဲ့ပေမယ့်လည်း၊ လူထုထီးရိပ်အောက်ကနေပြီး ဘဝဖြတ်သန်းခွင့် တခဏကြာခဲ့ပေမယ့်လည်း ကျနော်အတွက် ကြီးမားတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ရှိခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ လေးလေးနက်နက်

အမှတ်ရစရာအချို့လည်း ကျန်ရှိနေခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအဓိပ္ပာယ်ရှိမှုလေးတွေ၊ အမှတ်ရစရာလေးတွေကပဲ အမေကို နှမြော တသစိတ်တွေကို ဖြေသိမ့်နိုင်လိမ့်မယ်၊ အမေ့ရဲ့ ဘဝတွေနဲ့ပေးဆပ်ပြီး ရင်းနှီးခဲ့ရတဲ့ အလုပ်တွေကို ကျနော်တို့ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့ရန်အတွက် တွန်းအားတခုတော့ ဖြစ်စေနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ကျနော် ယုံကြည်နေမိလို့ပါပဲ။

၇၄ မေ – ဇွန် အလုပ်သမားအရေးအခင်း၊ ၇၅ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှု၊ ၇၆ မှိုင်းရာပြည့် ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုစတဲ့ မဆလ အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေ ဖြစ်တော့ ကျနော် တက္ကသိုလ်မရောက်သေးပါ။ သို့သော် အဲဒီ လှုပ်ရှားမှု ဂယက်တွေက နိုင်ငံရေးနိုးကြားစ လူငယ်များကို ကြီးမားတဲ့ ဩဇာသက်ရောက်မှုဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ နိုင်ငံရေး နိုးကြားတက်ကြွစ လူငယ်များ အတွက် နိုင်ငံရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ လေ့လာရေး စာစောင်စာတမ်းတွေကတော့ တရားဝင် ထုတ်ဝေခွင့်ရထားတဲ့ လက်ဝဲအယူအဆများ ပါရှိတဲ့ စာပေများဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျနော်တို့တတွေဟာ လူတွေကလည်း ချို့တဲ့ကြသလို စာအုပ်စာတမ်းပိုင်ဆိုင်မှုတွေကလည်း ဆင်းရဲခဲ့ကြပါတယ်။ တခါတရံ ကျနော်ဟာ အဲဒီကာလစိတ်ခံစားမှု အခြေအနေကို ပြန်စဉ်းစားကြည့်မိတတ်ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ တော်လှန်ရေးနဲ့ အောင်ပွဲခံခဲ့တဲ့တိုင်းပြည်များက တော်လှန်ရေးတွေကို တကယ် အားကျမိကြတယ်။ ကျနော်တို့ လှုပ်ရှားမှုများအတွက် လေ့လာစရာအဖြစ် ကိုးကားစရာအဖြစ် သဘောထားခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီတိုင်းပြည်များရဲ့ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်တွေဟာ ကျနော်တို့ရဲ့ သူရဲကောင်းတွေ ဖြစ်လာတော့တယ်။

ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေဘက်ကကြည့်ရင်တော့ ကျနော်တို့နဲ့ အနီးဆုံးနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေကို အထူးစိတ်ဝင်စားမှု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ၇၄၊ ၇၅၊ ၇၆ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေမှာပါဝင်ခဲ့တဲ့ အလုပ်သမားများ၊ ကျောင်းသားများကိုတော့ အထူးလေးစား အားကျမိပါတယ်။ အဲဒီလှုပ်ရှားမှုတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာစောင်စာတမ်းတွေ၊ မှတ်တမ်းတွေကတော့ သိတော်မူတဲ့အတိုင်း မရှိသလောက်နည်းပါးပါတယ်။ ၆၂ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုဆိုရင် ကျနော်တို့အတွက် တကယ့်ပုံပြင်လေးတပုဒ်ကို နားထောင်နေခဲ့ရသလိုမျိုးပဲကြားသိခဲ့ရပါတယ်။ ဒါတွေပြန်ပြောရတာကလည်း မဆလ ခေတ်ဆိုးခေတ်ပျက်ထဲကနေပြီး လွတ်မြောက်ဖို့ ကြိုးစားနေခဲ့ကြတဲ့ လူငယ်တစုရဲ့ လေ့လာရေးမြင်ကွင်း တစိတ်တပိုင်းကို သိလိုစေလိုလို့ပါ။

နိုင်ငံရေးနိုးကြားစ လူငယ်တွေရဲ့ လေ့လာရေးဟာ စာပေတွေအပြင် အခြား လေ့လာရေး လိုအပ်ချက်တွေလည်း ရှိနေသေးတယ်။ အဲဒီထဲက အချက်တခုကတော့ နိုင်ငံရေးအရ စံကျတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ၊ သူရဲကောင်းတွေရဲ့ နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်နဲ့ လုပ်ဟန်များကို လေ့လာခြင်းတွေလည်းပါမယ်လို့ ကျနော်ထင်ပါတယ်။ အဲဒီကာလမှာ ကျနော်တို့ဟာ အယူအဆ၊ အတွေးအခေါ် တူသူတွေကို လေ့လာအကဲခတ်ပြီး

စုဝေးတတ်ကြပါတယ်။ အမြင်တွေဖလှယ်တတ်ကြတယ်။ သတင်းတွေမျှဝေတတ်ကြတယ်။ ဒီလိုအခါမျိုးတွေမှာဆိုရင် မိမိတို့ ဒေသပတ်ဝန်းကျင်က နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူများကို အထူးအာရုံစိုက် လေ့လာတတ်ကြတယ်။ ထိုသူများရဲ့ နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်၊ လုပ်ဟန်တွေက မိမိတို့နဲ့နီးစပ်သလား၊ မနီးစပ်ဘူးလား။ သူတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှား လုပ်ဆောင်မှုတွေက ဘာလဲ … စသဖြင့် စူးစမ်းမိတတ်ကြတယ်။ ကျနော်တို့ လေ့လာရေးဝိုင်းတွေမှာ ခပ်များများပြောဆိုဖြစ်ခဲ့တဲ့ မိသားစုတစုရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီ မိသားစုကတော့ လူထု မိသားစုပါ။

ကျနော်တို့စိတ်ဝင်စားတဲ့ လူထုမိသားစု အကြောင်းပြောတာတောင်မှ ကျနော်တို့မှာ သိမှုပြည့်စုံမှုမရှိခဲ့ကြပါဘူး။ အဲဒီတုန်းက ကျနော်တို့ဟာ လူထုရဲ့မိဘနှစ်ပါးကိုတော့ သာမန်စာပေပညာရှင် အဖြစ်ပဲ မြင်ကြပြီး လူထုရဲ့ညီအစ်ကိုများကိုတော့ တော်လှန်တဲ့၊ တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတွေအဖြစ် နားလည်ခဲ့ကြတယ်။ အခုနေအခါ ပြန်စဉ်းစား ကြည့်မိတော့ ကျနော်တို့ သိနားလည်ခဲ့မှုတွေက ရယ်စရာဖြစ်နေတယ်ဆိုတာသိသာ၊ မြင်သာပါတယ်။ ၇၈ ခုနှစ်မှာတော့ မဆလအစိုးရဟာ လူထုမိသားစုကို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းလိုက်တယ်။ ဘာကြောင့်၊ ဘယ်လိုကြောင့် ထိန်းသိမ်းတယ်ဆိုတာမသိပါ။ သို့သော် နိုင်ငံရေးကိစ္စ ဆိုတာတော့ ကျနော်တို့ ခန့်မှန်းမိပါတယ်။ ဒီသတင်းကို ကျနော်တို့ ကြားသိလိုက်တော့ လူထုမိသားစုကို လေးစားမှုတွေဖြစ်ခဲ့တယ်။ စိတ်ဝင်စားမှုတွေ ပိုပြီးတိုးပွားလာတယ်။

ကံအားလျော်စွာပဲ မန္တလေးတက္ကသိုလ်၊ ဘူမိဗေဒ တတိယနှစ်ရဲ့ ဒုတိယစာသင်တန်းမှာတော့ ကျနော့်ထက် အသက် နည်းနည်း ကွာတဲ့သူတယောက်နဲ့ ဆုံဆည်း ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူ့ကို ပထမစာသင်တန်းမှာ မတွေ့ခဲ့ဖူးပါ။ အတန်းစတက်တော့ ကျနော့်ဘေးက နေရာအလွတ်မှာ သူလာထိုင်ပြီး လက်ချာလိုက်ပါတယ်။ နောင်အခါမှာတော့ သူနဲ့ ကျနော်ဟာ အလွန်ရင်းနှီးခဲ့သူများဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။သူငယ်ချင်းလို၊ ညီအစ်ကိုလို၊ ရဲဘော်ရဲဘက်လို ချစ်ခင်မှုမျိုးနဲ့ပါ။ သူ့ကတော့ အများကခေါ်ကြတဲ့ ဘိုညို (ခေါ်) ကိုငြိမ်းချမ်း ဖြစ်ပါတယ်။

(၃)

တက္ကသိုလ်မှာကျောင်းတက်ခဲ့စဉ်ကရော ၊ ကျောင်းပြီးသွားတဲ့နောက်ပိုင်းမှာရော ဘိုညိုနဲ့ကျနော်ဟာ အနေဝေးကြပေမယ့် ဆက်သွယ်မှုမပြတ်ခဲ့ကြပါ။ ကျနော် AS သို့ကူးပြောင်းပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းတော့သူနဲ့ကျနော် အဆက်ပြတ်သွားခဲ့ပါပြီ။ အခုဆို နှစ် ၂၀ ပြည့်တော့မှာပါ။

ကျနော်ဟာ ဘိုညိုနဲ့ခင်မင်ရင်နှီးမှုကို အခြေခံပြီး "လူထု" တိုက်သို့ မကြာမကြာ ရောက်ဖြစ်ပါတယ်။ လူကြီးနှစ်ယောက်နဲ့တော့ ကျနော်မရင်းနှီးသေးပါ။ သို့သော် မကြာခဏ ဝင်ထွက်နေတော့ မျက်နှာတန်းမိနေပါပြီ။ ထိုအချိန်က လူကြီး နှစ်ယောက်ဟာ ထိန်းသိမ်းရာမှ ပြန်လည်လွတ်လာခါစဖြစ်ပါတယ်။ အမေကတော့ နောက်ကျမှလွတ် လာတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာမှ အထိန်းသိမ်းခံရတယ်ဆိုတော့ ကျန်းမာရေးဟာ မှန်တန်းမဖြစ်နိုင်တော့ပါ။ ဘဘလှက အမေ့ထက် ၂၆ နှစ် စောပြီး ကွယ် လွန်ခဲ့တယ်။ နောက်ဆုံးအခေါက် အထိန်းသိမ်းခံလိုက်ရတာက ဘဘလှ ကျန်းမာရေးကို အဆိုးဝါးဆုံးထိခိုက်သွားတယ်လို့ ပြောရင် မမှားပါဘူး။ မဆလစစ်အစိုးရ လက်ထက်မှာ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေတိုင်း ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာခံစားမှု တခုမဟုတ် တခု၊ ဒါမှမဟုတ် နှစ်ခုစလုံးလည်း ခံစားကြရတယ်။ အသက်အရွယ်ကြီးသူတွေဆို ကျန်းမာရေး ပျက်စီးလွယ်မယ်ဆိုတာကတော့ အကျဉ်းထောင်က ထွက်လာသူတိုင်းသိကြပါတယ်။

ကျောင်းပြီးသွားတော့ ကျနော် အစိုးရ ဝန်ထမ်းတယောက်ဖြစ်နေပါပြီ။ ဘိုညို ကတော့ "ညီပုလေး" ဆိုတဲ့ ကလောင်နာမည်နဲ့ မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာများအပေါ် သူရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေကိုတွေ့မြင်နေရပြီ။ ဘိုညိုဟာ စာပေဝါသနာပါတဲ့ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများကို စာရေးဖို့ အမြဲတမ်းတိုက်တွန်း နှိုးဆော်တတ်တဲ့ နေရာမှာတော့ နံပါတ်တစ်ပဲ။ စာပေနဲ့ ပတ်သက်လာရင် သူတတ်နိုင်တဲ့ဘက်က အကူအညီများပေးလေ့ရှိပါတယ်။ စာပေ ကိစ္စတင်မဟုတ်ပါ။ လူမှုရေးကိစ္စများမှာလည်း တကယ်ကို လေးစားချစ်ခင်လောက်အောင်၊ တဖက်သားက အားနာရလောက်အောင် ကူညီပေးတတ်သူဖြစ်ပါတယ်။ တချို့မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းများကတော့ ဘိုညိုကို ဘဘလှ အငယ်စားလေးဟု ချစ်စနိုးပြောတတ်ကြတယ်။

ကျနော့်ကိုလည်း လူထုထဲမှာ ခရီးသွားများလို့ စာရေးဖို့ကုန်ကြမ်းပေါတယ်၊ စာရေးပါလို့ အခါခါတိုက်တွန်းဖူးပါတယ်။ ကျနော်က အဖြစ်ရှိလှတဲ့သူ မဟုတ်တာ ကတကြောင်း၊ နောက်အကြောင်းအချက်တခုက ကျနော်ဟာ အဲဒီအချိန်က ဝန်ထမ်းလုပ် ရင်းနဲ့ မြေအောက်နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းကို စတင်ပြီး ဆက်သွယ်လုပ်ကိုင်နေပြီဖြစ်တာက တကြောင်းကြောင့် အချိန်မရသေးဘူး၊ နောက်မှ ရေးတော့မယ်ဆိုပြီး အလွယ်တကူပဲ အကြောင်းပြန်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က မြေအောက်နိုင်ငံရေးသမားတယောက်ဟာ အလုပ်သဘောအရ မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာများပေါ်မှာ စာပေရေးသားခြင်းမပြုလုပ်ရန် ကန့် သတ်ထားပါတယ်။ ဒီကိစ္စကိုတော့ ဘိုညို အား ကျနော်မပြောဖြစ်ခဲ့တော့ပါ။ အကြောင်း ကတော့ နှစ်ယောက်စလုံးအတွက် မလိုအပ်ကြလို့ပါပဲ။

ကျနော်ဟာ အစိုးရဝန်ထမ်းဘဝနဲ့ တာဝန်အရ မကြာမကြာ ခရီးထွက်ရပါတယ်။ အထက်ဗမာပြည်ရဲ့ ကွင်းဆင်းခရီးစဉ်တိုင်းမှာ မန္တလေးမြို့ကို မဖြတ်သန်းရပဲ သွားလို့မ ရခဲ့ပါ။ မန္တလေးကိုရောက်တိုင်း လူထုတိုက်ကိုတော့ ရောက်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ရန်ကုန် ပြန်တဲ့ အခါလည်း ထို့အတူ တခေါက်တော့ ဝင်ရောက်နှုတ်ဆက်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အသွားတခေါက်၊

အပြန် တ ခေါက်ဆိုပါတော့။ လူထုတိုက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အထက်အညာ ကွင်းဆင်းခရီးစဉ်ထဲက အမှတ်ရစရာလေးတခု ကျနော်မှာရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒါကတော့ မလယ် – တွင်းငယ် – ချပ်သင်း ကွင်းဆင်းခရီးစဉ်အတွင်းမှာ ကျနော်တို့နဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် တယောက်ဟာ ငှက်ဖျားပြင်းထန်စွာ ခံစားရတယ်။ ကျနော်တို့အားလုံးမှာ ရောဂါတခုခုဖြစ်ရင် ဆေးဝါး မလုံလောက်တဲ့အပြင် ဆေးဝါးကုသရေးကိစ္စမှာလည်း အခက်အခဲ ကြီးကြပါတယ်။ အခုလို လုပ်ဖက်ကိုင်ဖက်တယောက် ဖျားနာလာတဲ့အခါ မတတ်နိုင်တော့တဲ့အဆုံး ကိုယ့်အိမ်ကိုယ်ပြန်ပြီး ဆေးဝါးကုသကြဖို့ပဲ စီစဉ်ရတော့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကျနော်တို့ရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်သူငယ်ချင်းကို သူ့မိဘများရှိရာ ခင်ဦးမြို့သို့ ကျနော် ပြန်ပို့ပေးရပါတယ်။ အပြန်မှာ ရွှေဘိုမြို့ရောက်တော့ လူထုဦးလှ ကွယ်လွန်တဲ့ သတင်း ကြားရတယ်။

ကျနော့်ခရီးစဉ်ကိုဖျက်သိမ်းပြီး မန္တလေးသို့ခြေဦးလှည့်လိုက်မိတယ်။ ဘဘလှရဲ့ ဘဝနောက်ဆုံးခရီးစဉ်အတွက် ဂါရဝပြု နှုတ်ဆက်ဖို့ပါ။ ဘဘလှရဲ့ ဈာပနပြီးမှပဲ တာဝန် ကျရာဒေသသို့ ပြန်သွားမယ်လို့ ကျနော် ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်တယ်။ ဘဘလှရဲ့ ဈာပန အခမ်းအနားဟာ အလွန်ခမ်းနားလှတယ်။ ဒါမျိုးတခါမှမတွေ့ဖူးပါ။ ရုပ်ကလာပ်သယ် ဆောင်ရာ လမ်းတလျှောက်ကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် အရောင်စုံတဲ့ လွမ်းသူ့ပန်းခွေများနဲ့ ရောင်စုံ ကားတန်းများ၊ ဆိုင်ကယ်များ၊ စက်ဘီးများဟာ လမ်းမပေါ်မှာ ပြည့်နှက်လို့နေ တယ်။ လမ်းဘေး ဝဲ–ယာမှာတော့ လူထုတွေက အတန်းလိုက် အစီအရီ ဂါရဝပြု နှုတ် ဆက်နေကြတယ်။ ကြည့်နေရင်းအံ့အားသင့်မိတယ်။ ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှုတွေကို လူလုံးပြပြီး ဖော်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ လိုက်ပါပို့ဆောင်တဲ့ ကားတန်းရှည်ကြီးဟာ ဘဘလှရဲ့ ရုပ်ကလာပ်က အုတ်ဖို – ခံတောမီးသင်္ဂြိုဟ်စက် ရောက်နေပေမယ့် လိုက်ပါပို့ဆောင်သူ တွေဟာ အနောက်ကျုံးထောင့်၊ ၂၆ ဘီလမ်းမပေါ်အထိကို ရှည်လျားခဲ့တယ်ဆိုတာ နောက်တော့ပြန်သိရပါတယ်။ ဘဘလှရဲ့ ဘဝနောက်ဆုံး ခရီးစဉ်ဟာ လေးနက်တဲ့ ဂါရ ဝပြုမှုတွေနဲ့ လိုက်ပါပို့ဆောင်ပေးကြတဲ့ ခရီးစဉ်တခု ဖြစ်သွားပါတော့တယ်။

လူထုဖခင်ကြီးရဲ့ ဘဝနောက်ဆုံးခရီးကို သူချစ်တဲ့ပြည်သူတွေက ဘာကြောင့် ဒီလို လေးနက်မှုတွေပါတဲ့ ဂါရဝပြုနှုတ်ဆက်ခြင်းတွေနဲ့ လိုက်ပါပို့ဆောင်ကြတာလဲ။ အဖြေကတော့ ရှင်းရှင်းလေးပါ။ လူထုကိုချစ်တဲ့သူတိုင်း၊ လူထုအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ပေးသူ တိုင်းဟာ အသက်ရှင်စဉ်မှာ လူထုရဲ့ချစ်မြတ်နိုးမှုခံရပါတယ်။ ကွယ်လွန်တဲ့အခါမှာ ဘယ်တော့မှ ဂုဏ်ရောင်မညှိုးနွမ်းဘူးဆိုတာပါပဲ။ ဒါဟာ ဘဘလှရဲ့ ဘဝနောက်ဆုံးခရီးက ကျနော်ကို အသိတခုရစေခဲ့တာပါ။ ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှုတွေကြားထဲက သင်ခန်းစာတခုဖြစ်ခဲ့ ပါတယ်။ မန္တလေးမှာ နှစ်ရက်လောက်ဆက်နေပြီး ကျနော်ဟာ တာဝန်ကျရာဒေသသို့ ပြန်လည်ထွက်ခွာခဲ့ပါတယ်။

(၄)

အမေဟာ ဘဘလှဆုံးပါးသွားတဲ့အခါ၊ ဘဝအဖော်မွန် ပျောက်ကွယ်သွားတဲ့အခါ ဘယ်လိုခံစားရမယ်ဆိုတာ လူသားတိုင်းဟာ ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်၊ ဂရုဏာစိတ်နဲ့ ခံစားနားလည်နိုင်ကြမှာပါ။ သို့သော် အမေဟာ စိတ်ခံစားမှုတွေရှိခဲ့ပေမယ့် သူ့အလုပ်ကိုတော့ အထိခိုက်မခံခဲ့ဘူး။ စာတွေရေးရင်းအမေဟာ စိတ်ခံစားမှုကိုဖြေဖျောက်နေတာဖြစ်သလို၊ ဘဘလှမပြီးဆုံးခဲ့တဲ့ စာပေလုပ်ငန်းတာဝန်တွေကို ဆက်လက်ထမ်းဆောင်နေတယ်လို့ ကျနော်ကတော့ ထင်မှတ်မိတယ်။ မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာတွေပေါ်မှာ လစဉ် ပင်တိုင် ဆောင်းပါးတွေအဖြစ် အမြဲတမ်းရေးသားနေတာတွေ့နေရတယ်၊ ဖတ်နေရတယ်။ "ငယ်ကကျွမ်းတဲ့ ခင်ပွန်းသည်သို့"၊ "ပြောရအုံးမယ်သခင်အောင်ဖေရေ"၊ "ကျမတို့ငယ်ငယ်က" ၊ စတဲ့ ပင်တိုင်ဆောင်းပါတွေအပြင်၊ လုံချင်းဘာသာပြန်စာအုပ်များ နဲ့အခြားစာအုပ်များလည်း ဆက်တိုက်ရေးသား၊ ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ တပူပေါ်နှစ်ပူဆင့် ဆိုသလို ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှာ မန္တလေးမြို့ကို မီးလောင်တော့ အမေ့အလုပ်တိုက်ဖြစ်တဲ့ ပုံနှိပ်စက်တွေ၊ စက္ကူဂိုဒေါင်တွေလည်း မီးသင့်တာခံခဲ့ရရှာတယ်။

၈၄ ခုနှစ် မတ်လ အစောပိုင်းက နာမည်ဆိုးနဲ့ကျော်ကြားခဲ့တဲ့ ဦးကျားကြီးဝင်းက မီးဟာ မန္တလေးရဲ့ မြို့မျက်နှာဖုံး အဆောက်အအုံတွေကိုလည်း လောင်ကျွမ်းပစ်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီမီးလောင်ခဲ့စဉ်က ကျနော်ဟာ ဟုမ္မလင်း– ထမံသီ ကွင်းဆင်း ခရီးစဉ်ထဲက ဟူနောင် – ဟင်နောင် ကျေးရွာမှာရှိနေခဲ့ပါတယ်။ ရေဒီယိုက မီးသတင်းကိုနားထောင်ပြီး ဆုံးရှုံးခဲ့ရခြင်းများအတွက် စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်မိတယ်။ ဧပြီလဆန်းပိုင်းတော့ ကျနော်တို့ သတ္တုရှာသမားတွေရဲ့ထုံးစံလိုပဲ ကွင်းသိမ်းပြီး ရုံးချုပ်ပြန်ဖို့ ပြင်ဆင်ကြရပါပြီ။

မန္တလေးပြန်ရောက်တော့ အမေတို့၊ ဘိုညိုတို့ထံသွားပြီး မီးသတင်းမေးဖို့ တည်းခိုတဲ့နေအိမ်ကထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ အမေ့ကိုတွေ့တော့ထုံးစံအတိုင်း ကျနော်တို့ သူငယ်ချင်းတတွေက မီးလောင်ခံရမှုအတွက် စိတ်မကောင်းကြောင်း စတင်ပြောမိတာပေ့ါ။ အမေက အပြုံးလဲ့လဲ့နဲ့ ပြန်ပြောခဲ့တာလေးကို ကျနော်ဖြင့် မေ့မရခဲ့ဘူး။ "အမေတို့ ပုံနှိပ်စက်ရှိတဲ့ အဆောက်အဦးတွေ မီးလောင် သွားပေမယ့် နေစရာအိမ်တော့ ရှိသေးတယ်ကွ… အချို့က အမေတို့ထက်ဆိုးတယ် …၊ နေစရာတောင်မရှိရှာတော့ဘူး " လို့ ပြောလိုက်တဲ့အခါ ကျနော်လည်း ဘာဆက်ပြောမှန်းမသိဖြစ်ခဲ့ဘူးပါတယ်။ အမေဟာ ကိုယ်ဒုက္ခတွေရှိနေတာ၊ ကြုံတွေ့နေတာတောင်မှ အခြားဒုက္ခရောက်နေရှာတဲ့ ပြည်သူတွေအတွက် တွေးပြီးပူပင်ရှာတယ်။ ခံစားနေရတဲ့ ဒုက္ခချင်းတူရင်တောင်မှ ဘယ်သူက ကိုယ့်ထက် ပိုဒုက္ခခံကြရပါလိမ့်ဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်က ပြည်သူလူထုကို ဥပေက္ခာပြုပြီး မနေတတ်ဘူးဆိုတာကို ဖော်ပြပါတယ်။ သြော် … အမေ …အမေ… ကိုယ့်ဒုက္ခထက် လူထုဒုက္ခကို အမြဲရှေ့တန်းတင် တွေးပူတတ်ပါလား။ လေးစားခဲ့ရတယ် အမေ …။

၈၄ ခုနှစ်နှောင်ပိုင်းမှာတော့ လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်အရ ကျနော်ဟာ အစိုးရဝန်ထမ်း အလုပ်ကိုစွန့်ခွာလာခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီနောက် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းက အနောက်ဘက် အစွန် ဆုံးမြို့လေးမှာ နွားမွေး၊ ခြံစိုက် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အလုပ်ကို ပြောင်းလဲ လုပ်ကိုင်ခဲ့ တယ်။ ရှမ်းပြည်မှာ နေသားတကျဖြစ်ပြီဆိုတာနဲ့ ကျနော်ဟာ မန္တလေးကို အလုပ်ပေါင်းစုံနဲ့ တက်လိုက်ဆင်းလိုက် လုပ်နေခဲ့တယ်။ အနည်းဆုံးတလ တခေါက်နှစ်ခေါက်တော့ ရောက် ဖြစ်တယ်။

၈၅ ခုနှစ် နှစ်လယ်ပိုင်းမှာတော့ မဆလ စစ်အစိုးရဟာ တစ်ရာတန်တွေ တရား မဝင်ကြောင်း ကြေညာပြီး လူထုထံမှ ငွေတွေကို အဓမ္မသိမ်းပိုက်လိုက်တယ်။ ပြည်သူ လူထုတွေမှာ စိတ်ဆိုးဒေါသထွက်ကြရပါတယ်။ သို့သော် အဲဒီအခြေအနေကောင်းမှာ လူထုတွေကို နိုင်ငံရေးအရ လှုံ့ဆော်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများ မလုပ်နိုင်ခဲ့ကြပါ။ မဆလ စစ်အစိုးရရဲ့ မတရားမှုတွေကို ဖွင့်ချပေးနိုင်မယ့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ မရှိသလောက် ရှားပါတယ်။ အခြေအနေတခုလုံးကို ခြုံကြည့်ရင် မြေအောက်နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေ အားနည်းနေသလို၊ မြေပေါ်နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုဆိုတာကလည်း မည်သည့်အသင်းအဖွဲ့မှ မရှိခဲ့ပါ။

ကျနော် အစိုးရအလုပ်က ထွက်ပြီးနောက်ပိုင်း လူထုတိုက်သို့ အဝင်အထွက် အတော်အတန် ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဘိုညိုနဲ့ တွေ့တဲ့အခါလည်းရှိသလို၊ မတွေ့ဖြစ်တဲ့အခါ လည်းရှိခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ တိုက်မှာ အမြဲတွေ့နိုင်မယ့်သူတယောက်တော့ ရှိပါတယ်။ သူက ကျနော်တို့ သူငယ်ချင်း ကိုဝင်းတင့်ပါ။ ကိုဝင်းတင့် ဟာ အဲဒီအချိန်က အမေ့ စာအုပ်များနဲ့ ဆောင်းပါးများကို စာစုစာရင်းပြုလုပ် ပေးနေသူဖြစ်ပါတယ်။ အခုတော့ မောင်ဝင်းသစ်ဆိုတဲ့ ကလောင်နာမည်နဲ့ စာရေးနေပါတယ်။ ဘူမိဗေဒဘွဲ့ရပြီး မြန်မာစာပေကို အထူး စိတ်ဝင်စား သူ တယောက်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ လူထုတိုက်ကို ရောက်တဲ့အခါမှာ တခါတရံ အကြောင်း ကိစ္စအမျိုးမျိုးနဲ့ရောက်လာတတ်ကြတဲ့ စာရေးဆရာတွေကိုလည်း တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ တချို့ကို သိခွင့်၊ ရင်းနှီးခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ မိတ်ဆွေတိုးပွားမှုဘက်က ကြည့်မယ်ဆိုရင်လည်း ကိစ္စကောင်းဖြစ်သလို၊ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းတွေဘက်က ကြည့်မယ်ဆိုရင်လည်း အကျိုးရှိတဲ့ ဆက်ဆံရေးကောင်းတခု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီအတွက်တော့ ဘိုညိုကိုကျေးဇူး အများကြီးတင် ရပါတယ်။

၈၅ ခုနှစ်၊ နှစ်လယ်ပိုင်းက မဆလစစ်အစိုးရဲ့ တစ်ရာတန်တွေ သိမ်းပိုက်ရေး ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီးနောက် မဆလ စစ်အစိုးရအပေါ် လူထုတွေဟာ ကျောချမ ခားပြမှန်းသိလာသလို၊ မဆလ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ဆိုတာ ဆိတ်ခေါင်းပြပြီး ခွေးသားရောင်း တဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆိုတာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိမြင်လာကြတယ်။ မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာ များမှာ သော်လည်းကောင်း၊ ပန်းချီ အနုပညာ နယ်ပယ်ဘက်မှာ သော်လည်းကောင်း၊ အငြိမ့်သဘင် အနုပညာဘက်များမှာလည်းကောင်း၊ အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး အရိပ်အငွေ့တွေ

ကို တွေ့မြင်နေရပါပြီ။ အနုပညာရှင်တွေဟာလည်း အခြေအနေရဲ့ တောင်းဆိုချက်ကြောင့်လား မသိနိုင်ပေမယ့် တဦးနဲ့တဦး တွေ့ဆုံစကားပြောကြဖို့ စီစဉ်ကြ၊ လုံးပန်းနေကြတာတွေကို မြင်တွေ့လာရတယ်။

တခါတရံမှာ တွေ့ဆုံရေးအတွက် မဖန်တီးရပဲ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ လူစုပေးတဲ့ ပွဲလမ်းသဘင်တွေ ရှိတတ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ဆရာဦးကိုလေး (အင်းဝဂုဏ်ရည်) က နှစ်စဉ်ဘုရားပွဲလုပ်လေ့ရှိတဲ့ ပတ္တမြားစေတီ ဘုရားပွဲလိုဟာမျိုး၊ အမေတို့ က ဆရာတော် ရွှေကိုင်းသားအား နှစ်စဉ် ကထိန်သင်္ကန်းကပ်လှူတဲ့ ကထိန်ပွဲမျိုးတွေဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုနေ့ရက်တွေ ဆိုရင် ကိုယ့်အစီအစဉ်နဲ့ကိုယ် ဆရာတော် ရွှေကိုင်းသားရဲ့ အနုယဥ္ဇာ ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ အုပ်စုဖွဲ့ပြီး ချီတက်လာကြပါတယ်။ အားလပ်တဲ့ သူတွေက ညအိပ်ညနေသွားနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ စာပေကိစ္စဆွေးနွေးကြမလား၊ မျက်မှောက် ကမ္ဘာ့ နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးကြမလား၊ မျက်မှောက်ဗမာပြည် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးကြမလား ကိုယ်နှစ်သက်တဲ့ ဘာသာရပ်ကို အချင်းချင်း ဆွေးနွေးကြပြီး အပြန်အလှန် အားဖြည့်ပေးနိုင်ကြတယ်။ အပြန်မှာတော့ စိတ်ဓာတ်ခွန်အားသစ်တွေရမယ်။ အလုပ်အသစ်တွေရလာမယ်။ ပြဿနာအသစ်တွေလည်း ရလာမယ်။ တနည်းပြောရရင် တိုးတက်မှုလမ်းစလေးတွေ အဲဒီနေရာက ပေါ်လာနိုင်တယ်။ ကျနော့်အတွက် ဒီအရာတွေက လူထုထီးရိပ်အောက်မှာ ခဏတာဝင်ခိုရင်း ရရှိလိုက်တဲ့ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ အတွေ့အကြုံဆန်းလေးတွေလို့ ပြောရင် မမှားနိုင်ပါ။

(၅)

၈၅ ခုနှစ်အကုန်ပိုင်းမှာတော့ အိမ်မှာကျန်ရှိတဲ့ သားသမီးများက အမေရဲ့ အသက် (၈၀) ပြည့်မွေးနေ့ကို တောင်သမန်း အင်းစောင်းက ဆရာတော် ဦးပညာကျောင်းမှာ ပထမဦးဆုံးကျင်းပပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမွေးနေ့ပွဲလေး လုပ်ဖြစ်တာကလည်း လောကဓံကို ခါးစည်းခံနေရပြီး ပူလောင်သောကတွေ ဖြစ်နေရှာတဲ့အမေကို လန်းဆန်းသွားစေဖို့ သားသမီးများရဲ့ စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှု လို့ထင်ပါတယ်။ အမေကို လန်းလန်းဆန်းဆန်းနဲ့ ကျန်းမာဖို့ အသက်ရှည်ဖို့လိုတယ်မဟုတ်ပါလား။ အမေက ဒီလိုပွဲမျိုးကို မလုပ်ချင်ရှာဘူး။ သားသမီးများ၊ တပည့်တပန်းများနဲ့ အမေ့ရဲဘော်ရဲဘက်များရဲ့ မေတ္တာ၊ စေတနာကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး လက်ခံလိုက်ရတဲ့ပုံပါပဲ။ အဲဒီ ပထမဆုံး အမေ့မွေးနေ့ပွဲကျင်းပတုန်းက အမေဟာသူ့ဆန္ဒကို ဖော်ထုတ်ရှာတယ်။ “ သွားလေသူ ဦးလှသာ သိခဲ့ရင် အခြားလုပ်စရာမရှိတော့လို့ ဒါတွေလုပ်နေတာလား” ဆိုပြီး ဘာဘာလှရဲ့ အပြစ်တင်ခံရမှာကိုလည်း အတော်စိုးရိမ်ရှာတယ်။ ကြားခဲ့ရတဲ့သူတိုင်းရဲ့ ရင်ထဲမှာ စိတ်ထိခိုက်စရာ ဖြစ်သွားနိုင်

ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီနေ့က အမေ့မွေးနေ့ပွဲလေးကို အောင်မြင်စွာ ကျင်းပပေးလိုက်နိုင်ခဲ့တယ်။ အမေ့မျက်နှာလည်းကြည်လင်ပြုံးရွှင်လို့ ။ ကျက်သရေရှိလိုက်တဲ့မွေးနေ့ပွဲပါပဲ။

ပထမဦးဆုံး ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ အမေ့ရဲ့မွေးနေ့ပွဲဟာ ထူးခြားချက်တခုတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဗမာပြည် တနံတလျားက အမေ့ကိုချစ်ကြတဲ့ ၊ လေးစားကြတဲ့ချစ်ခင်သူတွေ ပေါင်းဆုံတဲ့ပွဲကလေးဖြစ်သွားလို့ပါပဲ။ လာရောက်ကြတဲ့သူတွေထဲမှာ ရုပ်ရှင်၊ ဂီတ၊ သဘင်၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ စာပေ နယ်ပယ်ပေါင်းစုံမှ အနုပညာရှင်များ၊ အလုပ်သမားများ၊ လယ်သမားများ၊ ကျောင်းသားများစသဖြင့်... အစုံစုံမြင်တွေ့ရတယ်။ အမေ့မွေးနေ့ပွဲကိုတက်ရောက်လာသူတွေဟာ အမေ့ကို ထိခြင်းငါးပါးနဲ့ ရှိခိုးကြပါတယ်။ ဆရာဦးသုခအဖွင့်အမှာစကားပြောတယ်လို့ထင်ပါတယ် (ကောင်းကောင်းမမှတ်မိနိုင်တော့ပါ)။ တော်ဘုရားလေးက အမေ့အတွက် ဂုဏ်ပြုကဗျာ(အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ကိုယ်တိုင်ရေးစပ်) ရွတ်ဆိုပါတယ်။ ဆရာမောင်သာနိုးကလဲ အမေ့အတွက် ရေးဖွဲ့ထားတဲ့ ကဗျာရွတ်ဆိုတယ်။ ဆရာကြည်အောင်၊ ဆရာ ကိုလေး(အင်းဝဂုဏ်ရည်) တို့အပြင် အခြားလူငယ် ကဗျာဆရာများကလည်း အမေ့အတွက် ကဗျာများနဲ့ပူဇော်ရွတ်ဖတ်ပေးကြတယ်။

အဲဒီ ပထမအကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ မွေးနေ့ပွဲတက်ရောက်သူတွေထဲမှာ ဆရာဂျမ်းနဲ့ ဆရာစွမ်းတို့ကို မတွေ့ဖြစ်ခဲ့ပါ။ ဆရာကြီးတွေက အဝေးမှပဲ ကဗျာများဖြင့်ပူဇော်ခဲ့ကြပါတယ်။ တက်ရောက်လာသူတွေဟာ ဒေသအမျိုးမျိုးကလာခဲ့ကြတယ်။ အသက် အရွယ်အမျိုးမျိုး၊ အလုပ်အကိုင်မျိုးမျိုး၊ လူတန်းစား၊ လူ့အလွှာအမျိုးမျိုးကို တွေ့မြင်ရတယ်။ အဲဒီမွေးနေ့ပွဲမှာ အသက်အရွယ်ကြီး ယူနစ်ဖောင်းဝတ်ထားတဲ့ စစ်ဗိုလ်တယောက်ကိုလည်း ထူးခြားစွာတွေ့လိုက်ရသေးတယ်။ မွေးနေ့ပွဲလာပရိသတ်တွေဟာ သူ့အစု၊ ကိုယ့်အစုလေးတွေနဲ့ ခေါင်းချင်းဆိုင်စကားတွေပြောကြ၊ ရယ်ကြမောကြနဲ့။ ဒီအချိန်တိုအတွင်းမှာ ဘဝအမောတွေကို အနားပေးရင်း အပြန်အလှန် အားပေးထောက်ကူနေတာနဲ့လည်း တူနေတော့တယ်။ ကျနော်ကတော့ နောင်ကျင်းပတဲ့ မွေးနေ့ပွဲများကို မတက်ဖြစ်တော့ပါ။

အဲဒီနေ့ကိုတော့ သတိထားမိတယ်။ ဆောင်းဦးနေခြည်အောက်က တောင်သမန်အင်းဟာ မြောက်ပြန်လေညင်းနဲ့အပြိုင် ကဗျာတွေရွတ်ဆိုရင်း ရောင်စုံပန်းတွေ ဆင်မြန်းထားလိုက်ပုံကတော့ တနှစ်လုံးမှာ အလှဆုံးနေ့ရက် တရက်ကို ပိုင်ဆိုင်ထားလိုက်သလိုပါပဲ။

၈၆ ခုနှစ်အကုန် ၈၇ နှစ်ဦးပိုင်းမှာထင်ပါရဲ့။ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း ကျောက်မဲ၊ သီပေါ၊ နမ္မတူဘော်တွင်း သတ္တုမိုင်းများသို့ စာပေဟောပြောပွဲ ခရီးစဉ်တခုကို မန္တလေးက စာရေး ဆရာများကို အမေကဦးဆောင်ပြီး ချီတက်လာပါတယ်။ ကျနော့်ခြံက အမေတို့သွားတဲ့ခရီးစဉ်နဲ့တော့ လမ်းမသင့်လှပါ။ ဒါပေမဲ့ ကျနော့်ခြံကို တခုတ်တရ ဝင်လာခဲ့ကြတယ်။ ကျနော်ရော ၊ ကျနော့်အဘနဲ့ ညီလေးပါ အတော်ပျော်ခဲ့ကြတယ်။ ခြံထွက် နို့နဲ့ပဲ

ညွှဲ့ခံလိုက်ရလို့ အဘက အားနာနေတယ်။ ကြိုတင်စီစဉ်မှုမရှိခဲ့လို့ အဘက ကျနော့်ကို အပြစ်တင်ပါတယ်။ အမေတို့လည်း ခဏလောက်နားပြီး ခရီးဆက်ကြပြန်တယ်။ အဲဒီတုန်းက အမေနဲ့အတူပါလာတဲ့ စာရေးဆရာတွေကတော့ ကျနော်လေးစားချစ်ခင်ခဲ့သူများဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ကတော့ အမေ၊ ဆရာကြည်အောင်၊ ဆရာဦးကိုလေး (အင်းဝ ဂုဏ်ရည်)၊ ဆရာဦးစောလွင်၊ ဆရာမောင်မိုးသူ ၊ ညီပုလေးနဲ့ ဆရာမ နုနုရည် (အင်းဝ) တို့အပြင် ကျနော်မသိတဲ့ ညွှဲ့သည် ၂ ယောက်၊ ၃ ယောက်လည်းပါ ပါသေးတယ်။

ကျနော့်ခြံသို့ အမေတို့အဖွဲ့လာလည်ခဲ့ပြီး ရက်သတ္တ ၂ ပတ် ၃ ပတ်လောက်မှာ ကျနော့်ကို ထောက်လှမ်းရေးက လာဖမ်းပါတယ်။ ကိစ္စကတော့ အမေတို့နဲ့မဆိုင်ပါ။ ကျနော်တို့ မြေအောက်နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့မှ ရဲဘော်တယောက်ရဲ့ စည်းကမ်းချိုးဖောက်မှုကြောင့် ရန်သူက သိရှိသွားပြီး အဖမ်းခံလိုက်ရတယ်။ အဖမ်းခံရစဉ်က မိမိနဲ့မသက်ဆိုင်သူတွေကို ဖမ်းဆီးခံရမှာ၊ အစစ်ဆေးခံကြရမှာ အစိုးရိမ်ဆုံးပါ။ နောက်ဆုံး စစ်ကြောရေးပြီးလို့ အင်းစိန်ထောင်ရောက်မှပဲ မိမိနဲ့မသက်ဆိုင်တဲ့သူတွေ အဖမ်းမခံရဘူးဆိုတာ သိလိုက်ရမှ နည်းနည်းစိတ်အေးသွားတယ်။ ပြန်လွှတ်လာတော့လည်း စစ်ဆေးခြင်း မခံကြရဘူးဆိုတာသိလို့ စိတ်ပေ့ါသွားတယ်။ ကျနော်တို့ကို ရုံးတင် တရားစွဲတာ မလုပ်ပါဘူး။ ၁၀ (က) နဲ့တိုက်ပိတ်ထားတယ်။ ၁၉၈၈ ၊ ဂျူလိုင် ၁၅ ရက်မှာတော့ ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က မဆလစစ်အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေက နိုင်ငံနဲ့အဝန်း ဖြစ်နေချိန်နဲ့လည်း တိုက်ဆိုင်နေပါတယ်။

အထိန်းသိမ်းခံရာမှ လွှတ်မြောက်လာခဲ့ပြီးနောက် ကျနော် ရှမ်းပြည်သို့ပြန်လာခဲ့ပါတယ်။ ပြန်ရောက်ပြီးနောက်မှာလည်း စစ်ထောက်လှမ်းရေးတွေရဲ့ စောင့်ကြည့်ခံနေရမှုကတော့ ခံနေရဆဲဖြစ်တယ်။ ကိုယ်လုပ်စရာရှိတာ ဆက်လုပ်ဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ခြံမှာ တပတ်လောက်နားပြီး ကျနော့်ရဲ့ဇာတိမြေဖြစ်တဲ့ အညာကျေးလက်က မိခင်ထံ အထိန်းသိမ်းခံရာက ပြန်လွှတ်လာပြီဖြစ်တဲ့အကြောင်း သတင်းပေးဖို့ ရှမ်းပြည်က ပြန်ဆင်းလာခဲ့တယ်။ မန္တလေးကို ဖြတ်သန်းသွားရတာဖြစ်လို့ ထုံးစံအတိုင်း လူထုတိုက်သို့ သွားရောက်ကာ အမေနဲ့ ဘိုညိုကို ဝင်ရောက်နှုတ်ဆက်ခဲ့တယ်။

အမေကကျနော်ကိုတွေ့တော့ “မင်း ဘယ်ပျောက်နေတာလဲ...မတွေ့တာကြာပြီ။ ခြံလုပ်ငန်းကောအဆင်ပြေလား” လို့ မေးမြန်းပါတယ်။ ကျနော်လည်းဖြစ်စဉ်အချို့ကို အကျဉ်းချုံးပြီးပြောပြပါတယ်။ ဒီတခေါက် အမေဆီဝင်နှုတ်ဆက်တဲ့အခါ ထူးခြားတာတခုရှိခဲ့တယ်။ အမေက ကျနော်ကို စာရေးပဲ့လားလို့ တိုက်တွန်းပါတယ်။ ကျနော်က ကဗျာတချို့တော့ရေးဖြစ်ပါတယ်လို့ပြောလိုက် မိတယ်။ အမေကဆက်ပြီး အခုပါလားလို့ မေးပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ကျနော့်မှာ ပါလာခဲ့တဲ့ ကဗျာ ၃ ပုဒ်ကို အမေကိုပြကြည့်ပါတယ်။ အမေဟာ ကဗျာတွေကို အသေအချာဖတ်ကြည့်ပါတယ်။ စကားလုံး အသုံးအနှုန်းတွေကိုပြင်ပေးတယ်။ သတ်ပုံအမှားတွေတောင် ပြင်ပေးလိုက်သေးတယ်။ ပြီးတော့ အမေ

ပြောတာက “ မင်းကဗျာတွေက စိစစ်ရေးကိုဖြတ်ရမှာဆိုတော့ မဂ္ဂဇင်းထဲပါဖို့မလွယ်ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ စိတ်မပျက်နဲ့၊ ဆက်ရေးပါ” လို့ပြောပြီး စကားပြေရေးဖို့လည်း တိုက်တွန်းခဲ့ပါသေးတယ်။

အမေကို လေးစားတာတွေထဲမှာ ဒီလိုအသေးအဖွဲလေးတွေကစပြီး ဂရုတစိုက် သင်ကြားပြသပေးတတ်တဲ့ အမေ့ စေတနာလေးတွေလည်း ပါတယ်။ အမေဟာ အကောင်းဆုံး သင်ကြားပြသပေးသူ၊ အကောင်းဆုံး လမ်းညွှန်ပြသပေးသူဖြစ်တယ်လို့ ကျနော်တို့အရင်က နောင်တော်တွေ၊ ဆရာတွေကပြောဆိုခဲ့ကြတာ ဒါကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီအချက်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အမေဟာ လူငယ်တွေကို တိုးတက်မြင့်မားစေချင်တယ်ဆိုတဲ့ စေနာအရင်းခံကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဘယ်သူမှမငြင်းနိုင်ပါဘူး။

ကျနော် ဝင်ထွက်သွားလာနေတာ နှစ်အချို့ရှိခဲ့ပေမယ့် အမေက ကျနော့်ကို ရှမ်းပြည်ဇာတိလို့ပဲထင်နေပုံရတယ်။ ဒီတခေါက် ကျနော့်ဇာတိရွာပြန်မယ်လို့ပြောမှ အမေက “မင်း ဘယ်ဇာတိလဲ” မေးပါတယ်။ ကျနော့်ဇာတိပြောပြတော့ အမေက “အဲဒီရွာက အမေ့အဘိုး၊ အဖေတို့ရဲ့ဇာတိရွာနဲ့နီးနီလေးပဲ၊ အခုထိ အမေတို့ဆွေမျိုးတွေ အဲဒီရွာမှာ ရှိနေတုန်းပဲ”တဲ့။ ပြီးတော့ ဘယ်သူတွေကို သိလား၊ ဘယ်ဝါတွေကိုသိလား စသဖြင့်မေးပါတယ်။ အဲဒီနေ့က အမေကိုနှုတ်ဆက်ပီး ကျနော်ဟာ ရန်အောင်မန်းကားဂိတ်ဘက်ကို ခြေဦးလှည့်လိုက်ပါတော့တယ်။

ကျနော်ဟာ အညာက ဇာတိရွာလေးမှာ တပတ်လောက် မိခင်နဲ့အတူနေခဲ့ပြီး ရှမ်းပြည်သို့ ပြန်တက်လာခဲ့တယ်။ ထိုအချိန်က ပြည်တွင်းမှာ မဆလအစိုးရဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွေ၊ ဆန္ဒပြမှုတွေက နေရာတကာမှာ ပေါ်ထွက်စပြုနေပါပြီ။ မဆလ ဆန့်ကျင်ရေးစာစောင် စာတမ်းတွေ၊ ကြေညာချက်တွေ၊ သတင်းစာတွေ (ပြည်သူတွေကိုယ်တိုင် ထုတ်တဲ့ သတင်းစာ) က နေရာအနှံ့မှာ ပလူပျံ၊ ပျံ့နှံ့နေတယ်။ အဲဒီကာလမှာ ထင်ရှားတဲ့ သတင်းစာတွေကတော့ အိမ်တော်ရာ၊ ဂဠုန်နီ၊ အရေးတော်ပုံ၊ သတင်းစာတွေဖြစ်ကြပြီး၊ ရှစ်လေးလုံး သတင်းစာနဲ့ THE CAll (ခွန်းဆင့်သံ) သတင်းစာတွေကိုတော့ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံ အတွင်းမှာ ထုတ်ဝေခဲ့ကြပါတယ်။ သတင်းစာတွေရဲ့သက်တမ်းကတော့ စက်တင်ဘာ ၁၈ ရက် နဝတ အာဏာသိမ်းပြီးတဲ့ အထိပဲ သက်ဆိုးရှည်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီသတင်းစာတွေက ကျနော်နေတဲ့ရှမ်းပြည်က မြို့ကလေးအထိ ပျံ့နှံ့ပါတယ်။ ကျနော်တို့မြို့ကလေးက ကျောင်းသားလူငယ်တွေနဲ့ဝန်ထမ်းတချို့ရဲ့ မဆလဆန့်ကျင်ရေးဆန္ဒပြပွဲတွေကို ရှစ်လေးလုံးရက် ကျော်ခဲ့ပြီးမှ လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဆန္ဒပြ တရားဟောပွဲတွေမှာဆိုရင် ပုလိပ်အရာရှိအချို့ကလည်း မဆလ ဆန့်ကျင်ရေး တရားဟောပြောနေတာတွေ့မြင်ခဲ့ရတယ်။ ကျနော့်ကိုတော့ ထောက်လှမ်းရေးက ကျေးရွာလူကြီးတယောက်ထားပြီး စောင့်ကြည့်ခိုင်းပါတယ်။ ကျနော်ကတော့ ခြံမှာနေလိုက် မြို့ထဲပုံမှန်သွားလိုက်လာလိုက်လုပ်နေရင်း ကျောင်းသားများအတွက် လိုအပ်တဲ့အကူအညီပေး ဝိုင်းရံတာ

လောက်ပဲလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ကျနော့် အဘကတော့ ကျနော်ကိုယ်တိုင် အဝေးသို့မသွားဘဲနဲ့ သူကိုယ်တိုင် သွားစရာရှိတာတွေကို ဆောင်ရွက်ပေးတတ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် မွန္တလေး ကရဲဘော်များနဲ့ ဆက်သွယ်ပေးတယ်။ ကျနော့်နေရာမှာ လုံခြုံရေးမကောင်းရင် မွန္တလေး ကို ဆင်းလာခဲ့ဖို့ ရဲဘော်များက အကြံဉာဏ်ပေးပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ကျနော်ဟာ (၈) လပိုင်း ၁၃ ရက်နေ့မှာပဲ မွန္တလေးကိုဆင်းလာခဲ့ပါတယ်။

(၆)

ကျနော်မွန္တလေးကိုရောက်တော့ ကျနော့်တို့ရဲဘော်တွေ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေ တဲ့ ရှစ်လေးလုံးသတင်းစာတွင် ဝင် ရောက်လုပ်ကိုင်စေပါတယ်။ ရဲဘော်များက တခါတရံ အတွေ့အကြုံရရှိစေရန် ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သူတို့နဲ့အတူ သတင်းယူတာ၊ အင်တာဗျူးလုပ် တာ စတဲ့ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်တဲ့နေရာတွေကို ခေါ်သွားတတ်လေ့ရှိပါတယ်။

အရေးတော်ပုံကာလအတွင်းက ရှစ်လေးလုံး သတင်းစာဟာ အခြားသတင်းစာ တွေလိုပဲ အလေးပေးဖတ်ရှုကြတဲ့ သတင်းစာတစောင်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဒီသတင်းစာက လူထု တိုက်ပွဲကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပေးတယ်။ လူထုတိုက်ပွဲကို ရောင်ပြန်ဟပ်ပေးနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒါ ကြောင့် ဒီသတင်းစာဟာ စောင်ရေများများ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဝေခဲ့ရတယ်။ အထူးသဖြင့် ရှစ်လေးလုံးသတင်းစာရဲ့ ခေါင်းကြီးဟာ တိုက်ပွဲဝင်ကာလရဲ့ ကြွေးကြော်သံကို မီးမောင်း ထိုးပေးနေသလို တိုက်ပွဲကိုလည်း လမ်းညွှန်မှုပေးနိုင်ခဲ့တယ်။ သတင်းစာ ခေါင်းကြီးဟာ အရေးတော်ပုံကာလအတွင်းမှာ ရေးဟန်အသစ်နဲ့ရေးဖွဲ့တယ်။ တိုတောင်းသော်လည်း ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းတယ်။ ပစ်မှတ်ကို တည့်တည့်မှန်အောင် ပစ်နိုင်တယ်။ ဒါတွေကတော့ အရေးတော်ပုံကာလအတွင်းက ထွက်ပေါ်လာတဲ့ သတင်းစာတစောင်ရဲ့ အရည်အသွေး နဲ့အရည်အချင်းကောင်းမွန်မှုဖြစ်တယ်။ ရဲဘော်များရဲ့ မိတ်ဆက်ပေးမှုအရ သတင်းစာ ခေါင်းကြီးကို အမေ ရေးသားတာဆိုတာသိလိုက်ရတော့ ကျနော်ဖြင့် ကြည်ညိုလေးစား လို့ကို မဆုံးနိုင်တော့ပါ။ ထိုအချိန်က ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ THE CAll (ခွန်းဆင့်သံ) သတင်းစာဟာ မွန္တလေး သပိတ်တပ်ပေါင်းစုက ထုတ်ဝေတဲ့သတင်းစာ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၈၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ (၁၈) ရက်နေ့ ညနေ (၄) နာရီ မှာတော့ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းလိုက်ကြောင်း ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားတွေကတဆင့် ကြေညာပါတယ်။ မြို့တွေပေါ်မှာ ဆန္ဒပြမှုတွေက ပိုပြီးပြင်းထန်လာတယ်။ အချို့နေရာတွေမှာ ပစ်ခတ်မှုတွေ လည်းဖြစ်ပေါ်နေတယ်။ ဒီသတင်းကြားတော့ အပြင်မှာထွက်ပြီး လှုပ်ရှားနေတဲ့ကျနော်တို့ လည်း အမေ့ထံသွားရောက်ပြီး စုဝေးခဲ့ကြတယ်။ အမေ့ရဲ့ စာရေးတဲ့စားပွဲရှေ့မှာပဲ

ကျနော်နဲ့ ရဲဘော်တယောက်အပြင် အင်းဝက ကဗျာဆရာကြီး၂ယောက်နှင့် စာရေးဆရာ မတယောက်တို့ဟာ စိတ်လက်မကြည်မသာနဲ့မတ်တတ်ရပ်နေကြတယ်။ အထူးသဖြင့် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပိုက်လိုက်တဲ့အပေါ် စိတ်တိုဒေါသထွက်နေတဲ့ မျက်နှာပေးတွေက ကိုယ်စီမျက်နှာမှာပေါ်လွင်နေပါတယ်။ အမေကတော့ အခြေအနေကို ခန့်မှန်း တွက်ချက် ထားမိပုံရတယ်။ ငြိမ်သက်နေတဲ့ အခြေအနေကို အမေကပဲ စတင်ပြီး စကားစပြောလိုက် ပါတယ်။ "ဒီကောင်တွေ အာဏာ အကန့်အသတ်မရှိ သိမ်းပိုက်နိုင်တယ်၊ နယ်တွေကို သွားတဲ့ ဆက်သွယ်ရေးလမ်းတွေလည်း ပြတ်တောက်နေတယ်။ ရှေ့ထွက်ထားတဲ့သူ တွေနဲ့ ပေါ်လွင်ထင်ရှားတဲ့သူတွေက အခုကတည်းက ရှောင်ထားသင့်တယ်။ ပြင်ဆင်သင့် တာတွေ ပြင်ဆင်ထားသင့်တယ်။ တပြည်လုံး ငြိမ်သက်သွားရင် လူတွေကို လိုက်ဖမ်း နိုင်တယ်။ ဒီကနေပြီး နောက်ဆုတ်သင့်တယ်"ဆိုပြီးပြောပါတယ်။ ကျနော်တို့လည်း ကိုယ့် ထင်မြင် ယူဆချက်တွေကိုပြောပြကြတယ်။ ပြီးတော့ အမေ့အိမ် ကနေပြီး လူစုခွဲ လိုက်ကြ တယ်။ ကျနော်နဲ့ အင်းဝက ကဗျာဆရာကြီးတယောက်တို့က မန္တလေး အရှေ့ပြင်၊ ရေနီမြောင်းဘေးက စံပယ်ခြံရှိတဲ့အိမ်တအိမ်မှာ ၂ ရက်လောက်ခိုအောင်းနေပြီး အသီး သီးလမ်းခွဲလိုက်ကြတယ်။

၁၁ လပိုင်းရောက်တော့ အခြေအနေကိုထောက်ပြီး ရှမ်းပြည်ကိုပြန်တက် လာ တယ်။ ရှမ်းပြည်မှာပဲ တရာသီလုံး ဘယ်ကိုမှ အသွား အလာမလုပ်ဘဲ ခြံလုပ်ငန်းထဲမှာပဲ အာရုံစိုက်ထားမိတယ်။ ဒီတရာသီမှာတော့ ဂျုံနဲ့ ကြက်သွန်ဖြူပဲစိုက်ပါတယ်။ သီးနှံ သိမ်းပြီးချိန် (၃) လပိုင်း အကုန်မှာတော့ ကျနော်ဟာ အညာက မိခင်ဆီပြန်သွားခဲ့တယ်။ အချို့နိုင်ငံရေး လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များက သူတို့တည်ထောင်ထားတဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီများ အတွင်း ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ဖို့ရန် ကမ်းလှမ်းလာပါတယ်။ ကျနော် နိုင်ငံရေး မလုပ်တော့ဘူးဆိုပြီး အကြောင်းပြန်လိုက်ပါတယ်။ တကယ်က ကျနော်မှာ နိုင်ငံရေး ဆက် လက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ဖို့ လမ်းကြောင်းရွေးချယ်ခဲ့ပြီးသားဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီလမ်း ကြောင်းကတော့ AS လမ်းကြောင်းပါပဲ။ အညာက မိခင်ကိုနှုတ်ဆက်ခဲ့ပြီး အပြန်မှာတော့ ကျနော်ဟာ မန္တလေးက လူထုတိုက်ကို ခေတ္တဝင်ရောက်ကာ အမေ့ကို ဝင်ပြီးနှုတ်ဆက် ဂါရဝပြုခဲ့သေးတယ်။ ဒီတခေါက်လာပြီးနှုတ်ဆက်ဂါရဝပြုခဲ့ရတာတွေဟာ အမေများ အတွက် နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ခြင်း မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ပဲ စိတ်ထဲကဆုတောင်းနေမိတယ်။

ကျနော်ပြန်မယ်လုပ်တော့ အမေက "ငါ့သား ဒီတခေါက် မင်းပြန်ဆင်းလာရင် မင်းတို့ဒေသက ကြက်သွန်ဖြူက မွှေးတယ်၊ အလုံးချောတယ်၊ အမေ့ဖို့ဝယ်လာပေး။ ပိုက်ဆံယူသွားလိုက်"ဆိုပြီးပြောပါတယ်။ ကျနော်က" အမေကလည်း ဝယ်လာပေးပါမယ်။ ပိုက်ဆံတော့မယူသွားသေးပါဘူး" ဆိုကာ အမေ့ကိုလိမ်ညာပြီး ထွက်လာခဲ့တယ်။ ကျနော်စီးလာတဲ့ကားဟာ ကျနော်နေတဲ့မြို့လေးကို ခဏနားပြီး အရှေ့အရပ်ကို ဦးတည်

မောင်းနေပါတယ်။ အဲဒီကားနဲ့အတူ ကျနော်ဟာ အမေ့သားရှိတဲ့နေရာဆီကို သွားနေတယ်ဆိုတာကိုတော့ အမေက ဘယ်သိနိုင်ပါ့မလဲ။

ဒီအမေ၊ ဒီသားများပြန်ဆုံတဲ့အခါမှ ကျနော်လိမ်ညာပြီးခရီးထွက်ခဲ့တာကို ခွင့်လွှတ်နားလည်ပေးဖို့ တောင်းပန်ချင်တဲ့စိတ်က အမေကိုသတိရတိုင်းဆိုပါတော့။ အထူးသဖြင့် အမေ့အသံတွေ ရေဒီယိုကကြားရတဲ့အခါ၊ အမေ့စာတွေ ဖတ်ရတဲ့အခါမျိုးမှာ ဖြစ်ပေါ်တတ်တယ်။ ခွင့်လွှတ်နားလည်ပေးပါလို့သာ အကြိမ်ကြိမ် တောင်းပန်နေမိတော့တယ်။

(၇)

အမေကွယ်လွန်တာ ၁ လပြည့်ခဲ့ပါပြီ။

အမေနဲ့ကျနော်ဟာ ဘယ်တော့မှ ပြန်တွေ့ဖြစ်မှာ မဟုတ်တော့။ ဒါပေမဲ့ အမေဟာ ကျနော်တို့အတွက် အမေ့ရဲ့ တိုင်းပြည်ချစ်တဲ့စိတ်ဓာတ်နဲ့ ပြောဆိုခဲ့တဲ့အသံတွေ ချန်ထားရစ်ခဲ့တယ်။ အမေ့စိတ်ဓာတ်၊ အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ လွှမ်းခြုံထားတဲ့ စာလုံးပေါင်း မြောက်မြားစွာ ချန်ထားပေးခဲ့တယ်။

အမေဟာ ဟာကျနော်တို့တိုင်းပြည်အတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ အရာတွေ ပေးအပ်ခဲ့တယ်။ အဲဒါတွေကတော့ –

– နိုးကြားတက်ကြွတဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေ
– ညီညွတ်ရေး စိတ်ဓာတ်တွေ
– အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုကိုချစ်မြတ်နိုးတဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေ
– သတ္တိ ခွန်အားတွေ
– နည်းသိမ်မွေ့မှုတွေ
– လွတ်လပ်ရေး စိတ်ဓာတ်တွေ
– လွတ်မြောက်ရေး စိတ်ဓာတ်တွေ
– ငြိမ်းချမ်းရေးကို ချစ်မြတ်နိုးတဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေ
– တရားမျှတမှုကို ချစ်မြတ်နိုးတဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေ
– ဖောက်ပြန်မှုကို မုန်းတီးတတ်ဖို့ စိတ်ဓာတ်တွေ
– လမ်းကြောင်းမှန်ပေါ်မှာ ခရီးသွားလာတတ်စေမဲ့ သင်ခန်းစာတွေ ... ...

စတာတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။

အမေ ပေးခဲ့သော ထိုအရာများသည် မိုးကောင်းကင်မှ အလိုလိုကျဆင်းလာတာ မဟုတ်။ မြေကြီးထဲက အလိုလို ထိုးထွက်ပေါ်လာတာမဟုတ်ခဲ့ပါ။ ထိုအရာများသည်

အမေဘာဝ၊ အမေ့မိသားစုများရဲ့ ဘဝတွေနဲ့ ရင်းနှီးခဲ့ပြီးမှ ရခဲ့တဲ့အရာများဖြစ်ပါတယ်။

အမေ့ရဲ့ ဇီဝဝမ်းကြာတိုက်မှ သားကောင်း၊ သမီးကောင်းများကို မွေးထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့သလို ...

အမေ့ရဲ့ လူထုဝမ်းကြာတိုက်မှ ပြည်ချစ်သားကောင်းတွေ ရာထောင်ချီပြီးလည်း မွေးထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့တယ်။

အမေဟာ အလင်းမြစ်တစင်းဖြစ်ခဲ့ရင် အမေ့သား၊သမီး ရာ ထောင် က အမေ့ရဲ့ အလင်းလှိုင်းတွေပေါ့။

သဘာဝတရားဟာ ငါတို့ရဲ့ အလင်းမြစ်တစင်းကို ရင်ခုန်သံရပ်တန့်သွားအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့ပေမယ့် အမေ့ကိုယ်ပွားအလင်းလှိုင်းတွေက အမေ့စိတ်ဓာတ်ကို ကိုင်မပြီး မိုးသက် မုန်တိုင်းတွေထဲမှာ တိုးဝင်ဖြတ်သန်းနေပါလိမ့်မယ်။

ငြိမ်းချမ်းစွာ အနားယူနေတဲ့ အမေ သိနိုင်ပါစေ။

မဟာရေ၁ ...ရေ
ငါတို့ရဲ့ မဟာမာတာ မိခင်မာကို
သင့်ရဲ့သွေးစီးကြောင်းမှာ ပေါင်းစည်းခြင်းဖြင့် ဂုဏ်ယူလိုက်ပါတော့။ ။

ဘိုတူး

လူထုအတွက် လူထုဘက်က လူထုဒေါ်အမာ

ဝင်းတင့်ထွန်း

(၁)

ကျနော်ဟာ အညာသားဖြစ်ပေမယ့် မန္တလေးထက် ရန်ကုန်ကိုပဲ ပိုပြီး ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင်သွားတတ်လာတတ် ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဘဝမှာ အနေကြာခဲ့ရတာကလဲ ရန်ကုန်မှာ မဟုတ်လား။ ဟိုတုန်းက မွေးရပ်ဌာနေ ရွှေဘိုမြေဆီ ပြန်တိုင်း မန္တလေးမှာပဲ ရက်တော်တော်ကြာကြာ ဝင်တတ် နားတတ် ရောက်တတ်ခဲ့တာ အခါခါပေမယ့် 'ဝင်းတွေနဲ့ တည်ထားတဲ့ မန္တလေးနေပြည်' ကို ရန်ကုန်လောက် မကျွမ်းကျင်ခဲ့တာကတော့ အမှန်ပါ။ ဒါပေမဲ့ အညာသွေး ဗမာသွေးကပဲ စကားပြောလို့လား၊ ကုန်းဘောင်သွေးကပဲ စကား ပြောလို့လား၊ ဘာလို့လဲတော့ မသိပါ။ မန္တလေးကို ချစ်ခဲ့တာကတော့ ငယ်ငယ်ကတည်းကပါ။ ' မန်းရတနာပုံနေပြည် … 'ဆိုတဲ့ အသံလေးနဲ့စလိုက်တဲ့သီချင်း သံကိုကြားရရင် ငယ်ငယ်ကတည်းက ဘာရယ်မသိ လွမ်းတတ်ခဲ့ဖူးပြီး၊ ' – –ခြေတော် အသရေလျှမ်း…ပြည်တော်ရွှေမန်း…ငါးစောင်လေ သိုက်ကျမ်း…စိုက်နန်းရယ် တည်တော်မူ …' ဆိုတဲ့ ခံ့ခံ့ညားညား စာသားစကားပိုဒ်တွေ ပါဝင်တဲ့ အောင်မင်္ဂလာနဲ့ အစချီ လိုက်တဲ့ အောင်မင်္ဂလာသီချင်းကြီး သီချင်းခံသံကြီးကို ကြားလိုက်ရလေတိုင်းလည်း ရင်ထဲတလှပ်လှပ် ခံစားခဲ့ရဖူးပါတယ်။ '… ကော်ရော်သံ – ကော်ရော်သံ … ဆင်ပန်းလက်စုံမိုးတယ်… မျိုးလေးပါး –ရာရာကျော် …သက်တော်ရှည်စေကြောင်းငယ် …တောင်းဆုခြွေ…'ဆိုတဲ့ ဆုတောင်းမေတ္တာ ပို့သသံအပိုဒ်နဲ့အတူ' – – ဘုံဝေယံ …နိုင်ငံ ပြည်သူ …အေးစေဗိုလ်လူ …'ဆိုတဲ့ အပိုဒ်ကတော့ ရင်ထဲမှာ အမြဲလိုလို လှိုင်းခတ်နေတတ်ခဲ့ပါတယ်။

ကျနော်ငယ်ငယ်လေးက ကျနော်တို့ အိမ်အိုလေးရဲ့ ထရံစုတ်လေးပေါ်မှာ အမေ မှတ်မှတ်ရရ ဝယ်လာချိတ်ဆွဲထားတဲ့ 'မန်းရာပြည့်'ပြက္ခဒိန်လေးပေါ်က မန္တလေး နန်းမြို့ရိုးနဲ့ကျုံးရိပ်ရေပြင်ညို့ ညို့ မန္တလေးအမှတ်အသား မန္တလေးပန်းချီကားလေးကိုလည်း အဲဒီ

တုန်းကတည်းက ခဏခဏငေးကြည့်မိရင်း အိပ်မက်ထဲအထိ မကြာမကြာမက်တတ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။

ကျနော်မှတ်မိသမျှ ကျနော့်အမေ လယ်သူမကြီးရဲ့တသက်တာမှာ လေးဆူဓာတ်ပုံ ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်ကြီး ပုံတချပ်နဲ့ မဟာမြတ်မုနိဘုရားကြီး ပုံတော်တချပ်ပြီးရင် ပြက္ခဒိန်အဖြစ် ဝယ်ဖူးတာဆိုလို့ အဲဒီမန္တလေးရာပြည့် အထိမ်းအမှတ် မန္တလေး နန်းမြို့ရိုးနဲ့ကျုံးရေပြင်ညို့ညို့ပါ ပြက္ခဒိန်တခုပဲ ဝယ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ အမေခမျာ တော်တော်ကို ကြိုက်လွန်းလှလို့ ဝယ်ခဲ့တာဖြစ်သလို၊ ကျနော့်ဘဝမှာလည်း ပထမဆုံး အိမ်မှာ စမြင်ဖူး စွဲလမ်းနှစ်သက်ဖူးတဲ့ ပန်းချီကားဟာ အဲဒီမန္တလေးနန်းမြို့ရိုးပုံ ပန်းချီကားလေးပဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ငယ်ငယ်တုန်းက ရောင်စုံခဲတံဘူးလေး စ ရတော့၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ် မကြာမကြာ လိုက်လိုက်ပြီး ကူးယူ ဆွဲကြည့်ခဲ့ဖူးတာဟာလည်း အဲဒီပြက္ခဒိန်ပေါ်က မန္တလေးနန်းမြို့ရိုး ပန်းချီ ကားလေးပါပဲ။ ကျနော် ပထမဆုံး မန္တလေးကို စရောက်တော့၊ နန်းရှေ့ဘက် ရောက်အောင်သွားပြီး၊ ငယ်ငယ်တုန်းကတည်းက အင်မတန်နှစ်သက်ခဲ့ဖူးတဲ့ မန်းရာပြည့် ပြက္ခဒိန်ပေါ်မှာ ပါခဲ့တဲ့ ပန်းချီကားထဲက ရှုခင်းလေးနဲ့ တူမယ့်နေရာ သေချာရွေးပြီး တမေ့တမော ထိုင်ကြည့်ခဲ့ဖူးပါတယ်။

မန္တလေးဟာ ရွှေဘိုနဲ့ ဘာမှမဝေးလှပေမယ့် မန္တလေးကို ငယ်ငယ်ကတည်းက စွဲစွဲလမ်းလမ်းရှိခဲ့ပေမယ့်၊ ဘဝအခြေအနေအရ ကျနော့်ရဲ့ လူငယ်ဘဝ နှစ်ပေါင်းများစွာဟာ မန္တလေးကိုကျော်ပြီး ရန်ကုန်မှာ သွားကြီးပြင်းခဲ့ရပါတယ်။ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မန္တလေးကို ရောက်ဖြစ်ရင်လည်း တပတ်ဆယ်ရက် ဆယ့်ငါးရက်တွေထက် မပိုခဲ့ရသလို ဖြစ်ခဲ့ရပြီး မချင့်မရဲ ခံစားခဲ့ရဖူးပါတယ်။ အဲဒီလို မချင့်မရဲ ခံစားခဲ့ရတဲ့ မန္တလေးကို ကြုံမယ့်ကြုံဆုံမယ့်ဆုံရတော့လည်း ဝရမ်းပြေးဘဝနဲ့ပဲ ရက်ပေါင်းများစွာ လရှည် နှစ်ပေါက် ရင်ချင်းအပ်ပွေ့ဖက်နွေးထွေးခဲ့ရပါတော့တယ်။ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံကြီးအပြီး၊ အရေး တော်ပုံကြီးရဲ့ အကျိုးဆက် နိုင်ငံရေးပါတီတွေ အလျှိုအလျှိုပေါ်ထွက်အပြီး၊ သိပ်တောင် များများစားစား မလှုပ်ရှားလိုက်ရပါဘူး၊ နိုင်ငံရေးနဲ့ပဲ ဝရမ်းပြေးဘဝ ထပ်ရောက်ရပါတယ်။ ဟိုဟိုဒီဒီကနေ နောက်ဆုံးမှာမန္တလေးကို ရောက်လာရပါတော့တယ်။ ကျောင်းရိပ်ကန်ရိပ် သံဃာ့အရိပ်ပေါင်းစုံမှာခိုရင်း၊ ရဲဘော်တကာ မိတ်ဆွေတကာရဲ့ခြံပေါင်းများစွာ အိမ်တကာမှာခိုရင်း၊ မန္တလေးမြို့ရဲ့ နေရာပေါင်းစုံ လမ်းကြိုလမ်းကြား ချောင်ကြားမကျန်အနှံ့ ရောက်ရ ကျင်လည်ရပါတော့တယ်။ လူက ဝရမ်းပြေးဖြစ်တဲ့အပြင်၊ စက်ဘီးမြို့တော်ကြီး ဖြစ်တဲ့ မန္တလေးမြို့ပေါ်မှာ စက်ဘီးမစီးတတ်တဲ့ကျနော်ဟာ မြေလျှောက်ဝိဇ္ဇာတပိုင်း ဖြစ်ရပါတော့တယ်။ ဘယ်လောက်အထိတောင် မြေလျှောက်ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်နေရသလဲဆိုတော့၊ ယူဂျီ တပိုင်းအဖြစ်နေနေရတဲ့ ကာလတချို့မှာ မန္တလေးက မိတ်ဆွေရဲဘော်တချို့က အထူးသဖြင့် ဟာသကြွယ်ကြွယ်လူငယ်တချို့က ကျနော့်ကွယ်ရာမှာ သူတို့အချင်းချင်းလျှို့ဝှက်နာမည်ပေးခေါ်နေကြတာက ‘မြေလျှောက်ဝိဇ္ဇာကြီး’ ဆိုတဲ့ အထိပါပဲ။ နောက်ပိုင်း

ကျ တော့ တချို့က 'ဝိဇ္ဇာ'ကြီးလို့ သူတိုဟာသူတို့ နာမည်ပြောင်ပေးပြီးလျှို့ဝှက်ခေါ်ဆို နေကြရာကနေ၊ 'ပထမံကြီး'လို့ ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်တဲ့သူတွေလည်း ရှိခဲ့ရတဲ့အထိပါပဲ။ လူကလည်း ဟိုနေရာရောက်လိုက် ဒီနေရာရောက်လိုက်နဲ့ မန္တလေးအနှံ့ ခြေစကြာဖြန့် နေခဲ့ရပါတော့တယ်။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်ကလည်း အညာသားဖြစ်တဲ့အပြင် အသား အ ရောင်ကလည်း ကြေးနီရောင်မက ကြေးညိုကြေးမဲရောင်ပေါက်နေတော့၊ လွယ်အိတ် တလုံး ပခုံးပေါ် လွယ် ပြီး လမ်းတကာပေါ် ကုန်းကြောင်းလျှောက်နေတဲ့ကျနော့်ကို မြင်ရသူ မသိကြသူ အပေါင်းကတော့၊ ဘယ်က တောသား–မြို့တက် ဈေးလာဝယ်သလဲလို့ပဲ မြင်ကြလိမ့်မယ်ထင်ပါတယ်။ အဲဒီလို တောင်ရောက်လိုက် မြောက်ရောက်လိုက်နဲ့ မန္တ လေးရွှေမြို့တော်ကြီးရဲ့နှလုံးသားတည့်တည့်ပေါ် မကြာမကြာသွားလာ လှည့်လည် နေတတ်တဲ့ ကျနော်ဟာ မန္တလေးမြို့ကြီးရဲ့ အထင်ကရနေရာ(၈၄) လမ်းမကြီးပေါ်ကို လည်း အကြိမ်ကြိမ်ဖြတ်သန်းခဲ့ရဖူးပါတယ်။

(၈၄)လမ်းမကြီးပေါ်ရောက်ရလို့ 'လူထု'တိုက်ရှေ့က မကြာခဏဖြတ်သန်းသွားရ လေတိုင်း ဖျတ်ခနဲ ရင်ခုန်တတ်လေ့ ရှိပါတယ်။ ဒီအနီးအနားဝန်းကျင်မှာ အမြဲလိုလို ထောက်လှမ်းရေး သူလျှိုဒလန်တွေ ချထားတတ်တယ်–လို့ပြောကြဆိုကြ သတိပေးကြ ဖူးတဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေရဲ့ စကားသံတွေကို ပြန်ပြန်ကြားမိ သတိရမိနေတာကြောင့်တော့ မဟုတ်ပါ။

'လူထု' ဆိုတဲ့ စာလုံးလေး နှစ်လုံးနဲ့ ရေးထိုးထားတဲ့ ကမ္ပည်းဆိုင်းဘုတ်လေးဟာ ဆိုင်းဘုတ်အနေနဲ့ကတော့ ဘာမှ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ခမ်းခမ်းနားနားမရှိပါ။ ဒုတိယမြို့ တော်ကြီးဖြစ်နေတဲ့ မန္တလေးမြို့ကြီးပေါ်မှာ ရောမဆိုင်းဘုတ်ကြီးတွေ နေရာအနှံ့ရှိပါတယ်၊ ထိုးမုန့်ဆိုင်တခုရဲ့ နာမည်ဆိုင်းဘုတ်၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တခု၊ လွယ်အိတ်ဆိုင်တခုရဲ့အမည် ဆိုင်းဘုတ်လောက်တောင် ကြီးကြီးမားမား ထည်ထည်ဝါဝါ ဟိတ်နဲ့ဟန်နဲ့ နေရာယူထား တာ မရှိပေမယ့် တခြားတခြားသော ဆိုင်းဘုတ်ကြီးတွေနဲ့ ယှဉ်လိုက်ရင် ဆိုင်းဘုတ်လေး ဟာ ခပ်သေးသေးပါပဲလို့ တောင် ပြောရမှာဖြစ်ပေမယ့် 'လူထု'ဆိုတဲ့ စာလုံးလေး နှစ်လုံး ဟာ ထူးထူးခြားခြားသက်ဝင်လှုပ်ရှားနေပါတယ်။'လူ'ဆိုတဲ့ ပထမစာလုံးလေးကိုက 'လ'နဲ့ တဆက်တည်း နှစ်ချောင်းငင်ဟာ တချောင်းနဲ့ တချောင်း–ခွဲမနေဘဲ ခပ်သော့သော့ လက်ရေးအသွင် တဆက်တည်းဆက်နေပါတယ်။ 'ထု'ဆိုတဲ့ စာလုံးလေးက နောက် ဆုံးတချောင်းငင်လေးကလည်း လှိုင်းတွန့်လေးလို ကွေးတက်သွားပြီး ရိုးရိုးလေးနဲ့ထူးထူး ခြားခြား ဖြစ်နေရင်း လူနဲ့အတူ ဟန်ချက်ညီအချိုးကျနေတယ် ထင်မိတယ်။ ဒါကိုက 'လူထု'တိုက်ရဲ့ လူထုအထိမ်းအမှတ် 'လူထု'လိုဂို၊ 'လူထု'မူပိုင်ထရိတ်မတ်လေးသဖွယ် လူထုကြားမှာ အသားကျနေခဲ့တာ နှစ်ပေါင်းနည်းနည်းနောနော မဟုတ်တော့။ 'လူ ထု'ဆိုတဲ့ စာလုံးလေးက ရိုးရိုးလေးနဲ့ အားပါနေသလို၊ 'လူထု'ဆိုတဲ့ စာလုံးလေးနှစ်လုံးကို ဆက်ပြီး ထွက်ပေါ်လာခဲ့တဲ့ဗမာဝေါဟာရ၊ 'လူထု'ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရရဲ့အနက် အဓိပ္ပာယ်

ကလည်း ရိုးရိုး လေးနဲ့ အားမာန်ပြည့်နေရုံမက ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေးလေးနက်နက်နဲ့ အခြေခံကျကျ အနှစ်သာရသဘောကို ဖော်ညွှန်းနေပါတယ်။ 'လူထု' ဆိုတာ အခြေခံအကျဆုံးသော အကျယ်ပြန့်ဆုံးသော အများတကာ့အများစုကြီးဖြစ်သော ပြည်သူပြည်သားအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုထားတဲ့ ဝေါဟာရမဟုတ်လား။

ကနေ့ကာလမှာတော့ 'လူထု' ဆိုတဲ့ဝေါဟာရဟာ ရေပန်းအစားဆုံးဝေါဟာရတခု ဖြစ်နေတာ ကြာပါပြီ။ 'လူထုသဘောထား' 'လူထုစစ်တမ်းကောက်ယူချက်' 'လူထုတိုက်ပွဲ' 'လူထုခေါင်းဆောင်' 'လူထုထောက်ခံမှု' 'လူထု ဆန္ဒ'။

'လူထု' တိုက်နားက ဖြတ်သန်းသွားရလေတိုင်း၊ 'လူထု' ဆိုတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်လေးဆီ လှမ်းကြည့်မိလျက်သားဖြစ်တတ်ခဲ့ပြီး၊ နိုင်ငံရေးဝရမ်းပြေးတယောက်ဘဝပေမို့ တခါမှ မဝင်ဖြစ်အောင် သတိထားရှောင်ကွင်းခဲ့ရပေမယ့် အဲဒီနားက ဖြတ်သန်းရတိုင်း ရင်ခုန်မိတတ်တာတော့ မှတ်မှတ်ထင်ထင်ပါပဲ။

ဒီ 'လူထု' ဆိုတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်လေးနဲ့ 'လူထု' ဆိုတဲ့ တိုက်အိမ်လေးထဲမှာ အမေလူထုဒေါ်အမာ ရှိနေလိမ့်မယ်၊အမေဒေါ်အမာဟာ လူထုဒေါ်အမာဆိုတဲ့အတိုင်း လူထု ရပ်တည်ချက်နဲ့ လူထုဘက်က လူထုအတွက် စာပေတွေကို အိုကြီးအိုမပေမယ့် ကလောင်မချ တက်တက်ကြွကြွရေးသားဖော်ကျူးနေလိမ့်မယ် – ဆိုတာတွေကို မှန်းမျှော်တွေးဆကြည့်မိရင်း စိတ်ထဲကနေ ဂါရဝပြုမိခဲ့တာကလည်း အကြိမ်ကြိမ်ပါပဲ။ ကျနော်တို့ ကိုယ်တိုင်နိုင်ငံရေးစာပေတွေကို အသည်းအသန်ဖတ်ရှုစအရွယ်က လူထုတိုက်ထုတ် စာအုပ်စာပေတွေကို ဖတ်ရှုခဲ့ရတာနဲ့ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့ 'ဘဝချင်းမတူသည့် တရုတ်ပြည်' 'အို –ယန်းကီးတို့' 'ငွေနဲ့လက်နက်' တို့အပါအဝင် လူထုဦးလှရဲ့ 'လှောင်ချိုင့်တွင်းက ငှက်ငယ်များ' 'အားလုံးကောင်းကြရဲ့လား' 'သတင်းစာများက ပြောသော သမိုင်း' စတဲ့စာအုပ်တွေအကြောင်း ဖျတ်ခနဲဖျတ်ခနဲ သတိရမိတတ်ပါတယ်။

(၂)

ကျနော်တို့ ဗမာပြည်စာပေသမိုင်းမှာ အလေးထားရမယ့် စံတင်လောက်တဲ့ အမျိုးသမီးကလောင်ရှင်တွေ ခေတ်အလိုက် ခေတ်အလိုက် ထွက်ပေါ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ်တွေလောက်ဆီကို ခဏထား။ အနီးခေတ်ကာလလောက်အထိပဲ ခွဲကန့်ကြည့်မယ်ဆိုရင် – ဒေါ် ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊ ဂျာနယ်ကျော် မမလေး၊ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်၊ ဒေါ်ခင်နှင်းယုနဲ့ အမေလူထုဒေါ်အမာတို့ကို အားကောင်းမောင်းသန် တကယ့်ကလောင်ရှင်ကြီးတွေအဖြစ် တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဗမာစာပေအနုပညာလောကမှာ မှတ်တိုင်ကိုယ်စီ စိုက်ထူထားနိုင်ကြပြီးသား၊ အနုပညာအရည်အသွေးပြည့် ကလောင်ရှင်ကြီးတွေ ဖြစ်သလို၊ ဒေါ် ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊ ဂျာနယ်ကျော် မမလေးနဲ့ အမေလူထုဒေါ်အမာ တို့ဟာ – သတင်းစာ

နဲ့ပါ ပတ်သက်နေကြတဲ့ ရှားရှားပါးပါးအမျိုးသမီးသတင်းစာပညာရှင်ကြီးတွေလည်း ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက ယုဝတီဂျာနယ်နဲ့ယုဝတီသတင်းစာကို ဦးစီး ထုတ်ဝေခဲ့သူ၊ အမျိုးသမီးကလောင်ရှင်တွေကို ယုဝတီကလောင်ရှင်ဘွဲ့ပေးပြီး အမျိုးသမီးကလောင်ရှင်များအဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့သူ ဖြစ်သလို၊ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး ဆိုတာကလည်း ခင်ပွန်းသည် ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင် ကွယ်လွန်ပြီးကတည်းက ဂျာနယ်ကျော်နဲ့ 'ပြည်သူ့ဟစ်တိုင်' နေ့စဉ်သတင်းစာတွေကို မိန်းမသားတန်မယ့် နေ့စဉ်အပတ်စဉ်မပျက် ဦးစီးထုတ်ဝေခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့တွေရဲ့အမေ အမေလူထုဒေါ်အမာဆိုတာ ကတော့ အားလုံးသိကြတဲ့ အတိုင်းပါပဲ။ လူထုဂျာနယ်နဲ့ လူထုသတင်းစာတို့ရဲ့ဖခင်ဟာ လူထုဦးလှ ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ လူထုဂျာနယ်နဲ့ လူထုသတင်းစာတို့ရဲ့မိခင်ရင်းအစစ်ဟာ လူထုဒေါ်အမာ ပေပဲပေါ့။ ခင်ပွန်းသည် လူထုဦးလှတယောက် ဖဆဆိုရှယ်တွေရဲ့ ယုတ်မာမှုနဲ့ နရသိန်ထဲ ထောင်ထဲကြွရောက်စံမြန်းနေရစဉ် ကာလတလျှောက်လုံးမှာလည်း အမေလူထု ဒေါ်အမာကပဲ အဆက်မပြတ်ဦးစီးထုတ်ဝေ ရှေ့ဆောင်ခဲ့ရတယ် မဟုတ်လား။ ဂျာနယ်ကျော်နဲ့ ပြည်သူ့ဟစ်တိုင်ဟာ ဗမာပြည်စာနယ်ဇင်းသမိုင်းမှာသာမက ဗမာပြည်နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုသမိုင်းမှာပါ အရေးပါတဲ့ မှတ်တိုင်တွေ ရှိခဲ့သလို၊ လူထုဂျာနယ်နဲ့ လူထုသတင်းစာဆိုတာဟာလည်း လူထုအတွက် လူထုဘက်က ထွန်းပြောင်တဲ့ သမိုင်း အစဉ်အလာတွေ တသီကြီးနဲ့ မဟုတ်လား။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး ရဲ့ 'ပြည်သူ့ဟစ်တိုင်' ဟာ အာဏာရ အုပ်စိုးသူ ဖောက်ပြန်သူဖဆဆိုရှယ်များရဲ့ ယုတ်ယုတ်မာမာ အကြမ်းဖက်ဝင်ရောက်ပြီး၊ စက်တွေကို ရဲဒင်းတွေ ပုဆိန်တွေနဲ့ရိုက်ချိုး၊ ခဲစာလုံးနဲ့စာစီခွက်တွေပါမကျန် တူနဲ့ထု မှောက်လှန်ချေမွ ဖျက်ဆီးပစ်တာ ခံခဲ့ရဖူးသလို၊ လူထုဦးလှ လူထုဒေါ်အမာတို့ရဲ့ 'လူထု' ဟာလဲ ပုံးနဲ့ခွဲတာတောင် ခံခဲ့ရဖူးပါတယ်။ ကနေ့ခေတ်ကာလလို မဟုတ်ဘဲ၊ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက နိုင်ငံတကာ့လှုပ်ရှားမှုတွေအတွင်းအထိ တက်တက်ကြွကြွပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ဖူးတဲ့ ရှားရှားပါးပါး ဗမာအမျိုးသမီးကလောင်ရှင်တွေအဖြစ် ထူးထူးခြားခြား မှတ်တမ်းတင်ထားရမှာကလည်း ဂျာနယ်ကျော်မမလေးနဲ့ လူထုဒေါ်အမာပဲ ရှိမယ်ထင်ပါတယ်။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေးဟာ ၁၉၅၈ခုနှစ်လောက်က ဂျပန်နိုင် ငံမှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့၊ အနုမြူ ပုံးပိတ်ပင်ရေး၊ အနုမြူပုံးမစမ်းသပ်ရေး၊ စစ်ဆန့်ကျင်ရေးညီလာခံကွန်ဖရင့်ကြီးသို့၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကွန်ဖရင့် – မြန်မာနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်တဦးအဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ အမေလူထုဒေါ်အမာဟာလည်း ၁၉၅၃ ခုနှစ်က ဒိန်းမတ်နိုင်ငံမှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ 'ကမ္ဘာ့အမျိုးသမီးများ ညီလာခံကြီး' ကို မြန်မာနိုင်ငံက အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ဖူးသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဦးဆောင်တဲ့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှု။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုတွေအတွင်း တက်တက်ကြွကြွပါဝင်ခဲ့ကြတဲ့ ရှားရှားပါးပါးအမျိုးသမီးကလောင်ရှင်တွေထဲမှာ ဂျာနယ်ကျော်မမလေးနဲ့ အမေလူထုဒေါ်အမာတို့ဟာ ရှေ့တန်းအခန်းက ပါခဲ့ဖူးသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

အနီးခေတ်ဗမာပြည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုသမိုင်းတလျှောက်မှာ၊ အမှန်တရား ဘက်ကနေ ရပ်တည်လှုပ်ရှားခဲ့ကြတဲ့၊ သမိုင်းတာဝန်ကျေပွန်ခဲ့ကြတဲ့၊ ထက်မြက်တဲ့ ကလောင်တွေလည်း အဆက်မပြတ်လိုလို ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျနော့်တဦးချင်း ခံစားနားလည်မှုအရ ပြောရရင်၊ နိုင်ငံရေးအရပါ နီးကြားတက်ကြွတဲ့ ကလောင်ရှင်တွေထဲမှာ အမျိုးသမီးတွေထက် အမျိုးသားကလောင်ရှင်တွေက ပိုပြီးများပါတယ်။ အဲဒီလို နိုင်ငံရေးအရပါ တိုးတက်တဲ့၊ နီးကြားထက်မြက်တဲ့ ရှားရှားပါးပါးအမျိုးသမီးကလောင်ရှင်တွေထဲမှာတော့ – ကျနော့်အမြင်မှာ အမေလူထုဒေါ်အမာဟာ ရှေ့ဆုံးက ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုက်ချင်ပါတယ်။

အမေလူထုဒေါ်အမာဟာ အားကျစရာကောင်းလောက်အောင် စာစုံရေးနိုင်ခဲ့တဲ့ ကလောင်ရှင်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာသာပြန်တွေရော၊ ပင်ကိုယ်ရေးတွေပါ၊ ရသရော သုတပါ၊ နိုင်ငံရေးရော လူမှုရေးတွေပါ၊ အမျိုးဘာသာ သာသနာအရေးတွေရော၊ အနုပညာ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်တွေပါ၊ ဘာဆို ဘာမှ မလပ်ရအောင် ထောင့်စုံအောင် စာစုံရေး နိုင်ခဲ့တဲ့ တကယ့်ကလောင်ရှင်ဆိုတာ စစ်မှန်တဲ့ဗမာပြည် စာပေအနုပညာ သမားတိုင်း သိပါတယ်။ စာပေအနုပညာ ဝမ်းစာကလည်း ကုံလုံကြွယ်ဝသူဆိုတော့၊ ဆေးစက်ကျရာ အရုပ်ထင်စေနိုင်တဲ့ တကယ့်ပန်းချီကျော်တဦးလို၊ မြင်မြင်သမျှ ကြားကြားသမျှ၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးပြနိုင်စွမ်းရှိတဲ့ စာပေအနုပညာရှင်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာတွေ ရေးရေး၊ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့စေတနာ –အတိုင်းသားပါနေတာကတော့ အမေ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ စာပေလက်ရာတွေတိုင်းပေါ်မှာ ပါပဲ။

အမေလူထုဒေါ်အမာဟာ မန္တလေးသူပါ။ မန္တလေးဆိုတာ ကုန်းဘောင် (၁၁) ဆက်ရဲ့ (၁၀) ဆက်မြောက်မင်း၊ မင်းတုန်းမင်းကြီး တည်ထောင်ခဲ့တဲ့ ရတနာပုံမင်းနေပြည် မြို့တော်ကြီးဖြစ်သလို၊ နောက်ဆုံးမင်းဆက် သားတော်သီပေါမင်းလက်ထက်မှာ ထီးကျိုးစည်ပေါက်သူ့ ကျွန်ဘဝရောက်ခဲ့ရပြီး ကုန်းဘောင်ခေတ်ရဲ့ နေဝင်ချိန်မှာ ဗမာဘုရင်ခေတ်ရဲ့ နောက်ဆုံးထီးစိုက်နန်းစိုက်ခဲ့ရာ မြို့တော်ကြီးလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ရဲ့နောက်ဆုံး အမှတ်အသားလို့ဆိုပေမယ့်၊ ကိုယ့်ထီးကိုယ့်နန်း ကိုယ့်ကြငှန်းရဲ့ပြယုဂ်၊ ရာဇဝင်ရှိတဲ့ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်တွေနဲ့ပြည့်နှက် ထုံမွမ်းနေဆဲနေရာ၊ ဗမာအမျိုးသားတွေရဲ့ ထင်ရှားတဲ့ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု အမှတ်လက္ခဏာသင်္ကေတ တခုလည်းပဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မန္တလေးဟာ ထင်ရှားတဲ့ ကိုယ့်မူ ကိုယ့်ဌာန် ကိုယ့်သဏ္ဌာန်နဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဟန်ရှိတဲ့ မြို့တော်ကြီးတခုလည်းပဲ မဟုတ်လား။ စကားမှာတောင် ချိုသာယဉ်ကျေးတဲ့ အခေါ်အဝေါ် အသုံးအနှုန်းတွေနဲ့ 'မန်းစကား' ဆိုတာ ထူးခြားတဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဟန် ရှိတယ်မဟုတ်လား။

ဆရာစွမ်း (ဆရာမောင်စွမ်းရည်)ကတော့ – မန္တလေးသူဖြစ်တဲ့ အမေလူထု ဒေါ်အမာရဲ့ရေးဟန်ကို 'မန်းသံ အပြည့်နဲ့အသုံးထူးအလင်္ကာတွေ ဝေဝေဆာဆာနဲ့ ဖြန်းဖြန်းကွဲ ရေးလေ့ ရှိတယ်' လို့ မှတ်ချက်ပြု ဖော်ပြခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ အမေလူထု ဒေါ်အမာရဲ့ ရေးဟန်ဟာ မန်းသံ မန်းဟန်အပြည့်နဲ့ တကယ့်ကို ထူးထူးခြားခြားကိုယ်ပိုင်ဟန်ရှိတဲ့

ရေးဟန်ပါ။ မွန္တလေးဟာ ဗမာဘုရင်ခေတ်ရဲ့ နောက်ဆုံးနန်းစိုက်ခဲ့ရာ မင်းနေပြည်မြို့တော်ကြီးတခု ဖြစ်ခဲ့လေတော့၊ တချို့ကတော့ – ‘မန်းဟန်’ ‘မန်းသံ’ ဆိုတာ ‘နန်းဆန်’တာလို့ပဲ မြင်ချင်မြင်ကြနိုင်ပါတယ်။ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့ မန်းသံ မန်းဟန်ကတော့၊ ကျနော့်အမြင်မှာ အင်မတန်ကို ‘လူထုဆန်’ပါတယ်။ လူထုကြားမှာ လူထုတွေ နေ့စဉ်သုံးစွဲပြောဆိုနေကြတဲ့ လူထုသုံးစကားတွေနဲ့ပဲ ဝေဝေဆာဆာဖြစ်အောင် ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်ဖြစ်အောင် ရေးသားဖော်ကျူးပြလေ့ရှိပါတယ်။ လူထုကြား ခိုင်းနှိုင်းပြောဆိုသုံးစွဲနေကြတဲ့ ပြောထုံးဆိုထုံးလေးတွေ၊ စကားပုံလေးတွေ၊ ဆိုရိုးစကားလေးတွေ၊ ဒေသိယလေလေးတွေ၊ လူထုအလင်္ကာလေးတွေကတော့၊ သူ့နေရာနဲ့သူ၊ ‘ခွင်’ကို ကျလို့ပေါ့။ တမင်ဟန်လုပ်ပြီး ရေးထားတာ မဟုတ်ဘဲ၊ ရင်ထဲကလာတဲ့အသံနဲ့ ရေးထားတဲ့ အမေရဲ့ လက်ရာတွေဟာ၊ အမေ ဝမ်းစာဘယ်လောက်ရှိတယ် ဆိုတာ၊ ဝေါဟာရတွေ ဘယ့်ကလောက်ကြွယ်တယ်ဆိုတာ၊ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုအနှစ်သာရနဲ့ ဘယ်လောက်တသားတည်းဖြစ်နေသလဲဆိုတာ လှစ်ခနဲလှစ်ခနဲ ထင်ဟပ်ပြနေသလိုပါပဲ။

အမေလူထုဒေါ်အမာဟာ စာပေနယ်မှာ သူကိုယ်တိုင် အင်မတန်အရိပ်အာဝါသကြီးတဲ့ စာပေပင်ရိပ်ကြီးတပင်ဖြစ်နေပေမယ့် နောက်ထပ် နောက်ထပ်သော စာပေပင်ရိပ်ပျို ပင်ရိပ်ငယ်လေးတွေရဲ့ အဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးကြီးထွားတိုးတက်လာရေးကိုလည်း ဂရုတစိုက် အရေးတယူ ဖေးကူ လမ်းပြ သွန်သင်တတ်လေ့ရှိတာ သတိထားမိပါတယ်။ သူ့မြေးအရွယ်လောက်ပဲ ရှိမယ့်၊ ‘ချောအိမာန်’ဆိုတဲ့ မန္တလေးသူ ကလောင်ရှင်မလေးရဲ့ ‘ကောင်းကင်အနမ်း’ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကလေးအတွက် အမှာစကား ရေးသားချီးမြှင့်ပေးရာမှာ၊ အမေလူထုဒေါ်အမာက –‘ အမေလျှောက်ခဲ့တဲ့ လမ်းကို ခေတ်လူငယ်တယောက် အနေနဲ့လျှောက်ဖော်ရတဲ့အတွက် အမေအရမ်းဝမ်းသာတယ်။ စာက စေတနာနဲ့များများရေးလေ ကောင်းလေလေပဲ၊ ဟန်လုပ်ပြီးရေးရင် မကောင်းတော့ဘူး။ အမေ မှာချင်တာကတော့ လူငယ်တွေ စာတွေများများဖတ်ပြီး၊ စာတွေ များများ ရေးကြပါလို့ – –’တဲ့။

လူငယ်တွေ စာတွေများများဖတ်ပြီး စာတွေများများရေးကြမှာကို လိုလိုလားလားရှိလွန်းလှတဲ့ အမေလူထုဒေါ်အမာဟာ ကိုယ်တိုင်လည်း စာတွေ များများဖတ်ပြီး များများရေးနိုင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ အမေရေးခဲ့တဲ့ စာတွေ နည်းရော့သလား။ လူထုဂျာနယ် လူထုသတင်းစာ ပုံမှန်ထုတ်ဝေနေတုန်းကတည်းက ညဥ့်နက်သန်းခေါင်အထိ စာတွေဖတ်၊ ပရုဖ်တွေပါ ဖတ်ရလွန်းလို့ အသက်(၃၉)နှစ်လောက်ကတည်းက မျက်မှန် စတပ်ခဲ့ရတဲ့ အမေဟာ အိုကြီးအိုမအရွယ်အထိလည်း စာတွေဖတ် စာတွေရေးနေလိုက်တာ အားကျစရာပါပဲ၊

ကျနော်တို့က အမေလူထုဒေါ်အမာကို သည့်ထက်သည် အသက်ရာ ကျော်ရှည်စေချင်ပြီး၊ လူထုအတွက် လူထုဘက်က အမေ့စာတွေကို သည့်ထက်သည် များနိုင်သမျှ များများကြီး၊ များလေ ကောင်းလေ ဖတ်ချင်ပေမယ့် မတရားအာဏာယူထားတဲ့၊ လူထုက

လုံးဝမကြည်ဖြူတဲ့ နအဖစစ်အစိုးရနဲ့ စစ်အစိုးရရဲ့လက်ကိုင်တုတ်တွေ၊ကပ်ဖားရပ်ဖား လူရမ်းကားတွေကတော့ အမေ့ကို မလိုမုန်းထား ရန်ငြိုးထားရင်း၊ အမေ့စာတွေအပေါ် မရှုစိမ့်နိုင်ရုံမက တတ်နိုင်ရင် အမေ့ကို မြန်မြန်သေစေချင်နေကြတဲ့အထိတောင် အကုသိုလ်ပွား နေကြတာကိုလည်း ကြားနေ သိနေရပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ (၁၀)နှစ်လောက် ၁၉၉၇ ခုနှစ် လောက်တုန်းကလည်း၊ အသက်(၇၂)နှစ်အရွယ်မှာ ရာသီဥတုက ပူလောင်လွန်းလို့ မေမြို့တက်နေရရှာတဲ့ အမေ့ကို၊ နအဖဘက်က သူတောင်းစားတွေက 'ဒေါ်အမာ အိမ်မှာ ရှိသလား' လို့ သုံးကြိမ်လောက် ဖုန်းဆက်မေးရုံနဲ့ တောင် အားမရလို့ အိမ်အထိတောင် လာပြီး၊ 'ဒေါ်အမာ သေတယ် ကြား လို့–ဟုတ်သလား' လို့ လာမေးခဲ့ကြဆိုပဲ။ အမရပူရ တောင်လေးလုံးကျောင်းကဆရာတော် ဦးပညာဆီကိုလည်း 'ဒေါ်အမာ သေတယ် ကြားတယ်၊ ဟုတ်သလား 'လို့ မေးတဲ့သူက လာမေးကြသေးတယ် ဆိုပဲ။

အဲဒီတုန်းက အဖြစ်အပျက်ကိုတော့၊ အမေလူထုဒေါ်အမာကိုယ်တိုင် ပင်တိုင်ရေးနေတဲ့ 'မိုးဂျာနယ်'ကနေ 'တုံးကျော်မ' ဆိုပြီး ပြန်ရေးပြခဲ့ဖူးတာ ကျနော်တို့ ဖတ်ရဖူးပါတယ်။ ဒါကြောင့် (၂၀၀၅) ခုနှစ်က အမေ့အသက် (၉၀) ပြည့်အဖြစ် တောင်သမန်အင်းစောင်းက ကိုပညာရဲ့တောင်လေးလုံးကျောင်းမှာ အခမ်းအနားပွဲ လုပ်ကြတဲ့အခါ၊ အရင်က 'လမင်းတရာ အငြိမ့်'ကို ခေါင်းဆောင် ကခဲ့တဲ့ မဌေးဌေးမြင့် (ပန်တျာ ဌေးဌေးမြင့်) က အမေ့ရဲ့ ရှေ့ မှောက်မှာပဲ ပထမဆုံး ဂုဏ်ပြုအဖွင့်အဖြစ် နာမည်ကျော် လေဘာတီရဲ့ 'တုံးကျော်မ'သီချင်းကို သီဆိုပြီး ဂါရဝပြု ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့တာကိုလဲ ဗွီစီဒီအပြားပေါ်ကနေတဆင့် ကျနော်တို့ မှတ်မှတ်ရရ ကြည့်လိုက်ရဖူးပါတယ်။ အမေက အတီးမပါ အဆိုပိုင်ပိုင်နဲ့ သီဆိုပြသွားတဲ့ မဌေးဌေးမြင့်ရဲ့ တုံးကျော်မသီချင်းကို နားဆင်ရင်း လှလှပပကြီး ပြုံးလို့ မဟုတ်လား။ ဟော – မကြာသေးခင် တလောလောက်ကပဲ၊ မန္တလေးမှာ နအဖဖက်သားလူရမ်းကားနွယ်ဝင် မသမာအဖွဲ့ ဝင်တချို့က အမေလူထုဒေါ်အမာကို အောက်လမ်းနည်းတွေနဲ့ ဟိုလိုလိုဒီလိုလို စကားတင်းဆိုလာကြတဲ့ အသံတွေ တကျော့ ပြန်ထွက်ပေါ်လာတာ ကြားလိုက်ရပြန်ပါတယ်။အမေ့ကလောင်ကို ရောင်ခြည်မထွက်နိုင်အောင် အမှောင်ချ၊ ပိတ်ကြပင်ကြဦးမလားတောင် မသိပါဘူး။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အမေကတော့ သတ္တိရှိရှိ နှလုံးသွေးနဲ့ တုံးကျော်မ သီချင်းသံကို နားဆင်ရင်း လှလှပပကြီး ပြုံးနေဦးမှာပါပဲ။

(၃)

အမေလူထုဒေါ်အမာဟာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ မွေးသက္ကရာဇ် အတူတူ တခုတည်းဖွား၊ ၁၉၁၅ခုနှစ်ဖွား ဆိုတော့၊ ဒီနှစ်ဆိုရင် အသက် (၉၂)နှစ်တောင် ရှိပါပြီ။ မကြာမီရက်ပိုင်းအတွင်း၊ နိုဝင်ဘာ (၂၉) ရက်နေ့ ဆိုရင်အသက် (၉၂)နှစ်တင်းတင်းကြီး ပြည့်တော့

မှာပါ။ နှစ်စဉ်လိုလို မွေးနေ့ကျင်းပနေကျ၊ တောင်သမန်အင်းစောင်းက တောင်လေးလုံး ကျောင်းမှာ အသက် (၉၀) ပြည့်ပွဲကို (၂၀၀၅)ခုနှစ်က ကျင်းပနိုင်ခဲ့ပေမယ့် မနှစ်က (၂၀၀၆) ခုနှစ်ကတော့ အသက်(၉၁)နှစ်ပြည့်ပွဲကို ကျင်းပနိုင်ခွင့် ပိတ်ပင်ခံခဲ့ရပါတယ်။ ဒီနှစ် ကော – ကျင်းပနိုင်ခွင့် ရပ့ါမလား။

ဒီနှစ်ဟာ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့ အသက်(၉၂)မြောက် ဖြစ်သလို၊ အမေလူထု ဒေါ်အမာရဲ့ – အမေကိုယ်တိုင် ခေါင်းစဉ်းတပ်ပြီး မကြာမကြာရေးဖွဲ့ လေ့ရှိတဲ့ (ယ်က ကျွမ်းတဲ့ ခင်ပွန်းသည်သို့) ဆိုတဲ့ ယ်ကကျွမ်းတဲ့ခင်ပွန်းသည် လူထုဦးလှ ကွယ်လွန်ခဲ့တာ (၂၅) နှစ်မြောက်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ (၇)ရက်နေ့က ကွယ်လွန်ဆုံးပါး သွားခဲ့ရတဲ့ လူထုဦးလှဟာ ၁၉၁၀ပြည့် ဇန်နဝါရီ (၁၉)ရက်နေ့ဖွားပါ၊ အခုချိန်အထိ ရှိဦးမယ် ဆိုရင် (၉၇) နှစ်တောင် ကျော်ပြီပေ့ါ။ နောက် (၂) နှစ်ကျော်ကျော် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ဇန်န ဝါရီလထဲဆိုရင် လူထုဦးလှရာပြည့်ပေ့ါ။ ကျနော်တို့ကတော့ လူထုဦးလှ ရာပြည့်ပွဲကို အမေလူထုဒေါ်အမာကိုယ်တိုင် ဦးစီးကျင်းပသွားတာမြင်ချင်သလို၊ အမေကိုယ်တိုင် အမေ့ ရာပြည့်ပွဲကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်သွားရေးကိုလဲ တမ်းတမ်းတတ ဆန္ဒပြုမိနေပါတယ်။

ကျနော်ဟာ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့စာတွေနဲ့ ငယ်ငယ်ကတည်းက ရင်းနှီးကျွမ်း ဝင်ခဲ့ရဖူးပေမယ့် အမေလူထုဒေါ်အမာကို စတင်တွေ့ဖူးတာကတော့ ကျနော် အသက် (၃၀) ကျော်မှပါ။ အမေလူထုဒေါ်အမာတို့ လူထုဦးလှတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ကြုံတွေ့ ရင်ဆိုင် ဖြတ်သန်းခဲ့ရဖူးပြီး၊ နာမည်ကိုတောင် မခေါ်ချင်လွန်းလို့ –'ဟိုအထဲ' လို့ အမှတ်သညာ ပြုထားကြတဲ့ 'ထောင်ထဲ'ကနေ ထွက်လာပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာမှ စတင်တွေ့ရဖူးတာပါ။ နှစ်ကတော့ ၁၉၈၆လား၊ ၁၉၈၇ လား၊ သိပ်မကွဲပြားလှတော့ပေမယ့် စာဆိုတော်လကြီး ဆိုတာကိုတော့ မှတ်မှတ်ရရ မှတ်မိနေပါတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာ ထောင်ထဲမှာတုန်းက အတူနေ ဘက် တကသ ဗကသခေါင်းဆောင်ဟောင်း အစ်ကိုကြီးကိုလှရွှေတို့ရဲ့ ဘိုကလေးစာပေ ဟောပြောပွဲ ထူးထူးခြားခြားဖြစ်မြောက်ရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ဖြစ်ပါတယ်။ အကိုကြီး ကိုလှရွှေတို့နဲ့ လုပ်တူကိုင်ဖက် ကျောင်းဆရာမဟောင်းကြီးတယောက်က'နှစ်စဉ် ဘို ကလေးမြို့မှာ ကျင်းပလာခဲ့တဲ့ စာဆိုတော်နေ့ စာပေဟောပြောပွဲတွေဟာ မဆလနွယ်ဝင် စာပေသမားယောင်ယောင်တဦးကချည်းပဲ၊ သူ့ခြေသူ့လက်လုပ်ပြီး ဖိတ်တာကြားတာ ဦးစီးလုပ်ကိုင်နေတာဟာ တနှစ်မှ လူသူလေးစားစရာ တူတူတန်တန် စာရေးဆရာ၊ စာ ရေးဆရာမကြီးတွေ မပါဖူးဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီနှစ်တော့ အတိုက်ခံလုပ်ပြီး တူတူတန်တန် စာပေဟောပြောပွဲ ဖြစ်အောင်လုပ်ပြမယ် ဆိုပြီး တာဝန်ယူလာခဲ့ပြီး အဲဒီအတွက် ဝိုင်းပြီးအကူအညီပေးကြပါဦး' ဆိုပြီး ကိုလှရွှေ အားကိုးနဲ့ ကိုလှရွှေ နေထိုင်ရာ ရန်ကုန်ကို ဆင်းလာရာကနေ ကျနော်နဲ့ပါ ဆုံဖြစ်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အစ်ကိုကြီးကိုလှရွှေက 'ဟေ့ကောင် – မင်း အကူအညီ ပေးဦး' ဆိုပြီး ကျနော့်ကို ပြောတော့၊ ကျနော်က ကျနော်နဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ မနုနုရည် (နုနုရည် – အင်းဝ) တို့ကို ပြောပြပြီး ထပ်ဆင့်အကူအညီ တောင်းပါ

တယ်။ မနုနုရည်က မွန္တလေးက လူထုဒေါ်အမာကိုပါ ရအောင်ဖိတ်ပေးမယ် တာဝန်ယူပြီး သူပါ ဘိုကလေးဟောပြောပွဲကို လိုက်ဟောဖို့ တာဝန်ယူပါတယ်။ အဲဒီနှစ်က ဘိုကလေးမှာ ကျင်းပတဲ့ စာပေဟောပြောပွဲဟာ ဘယ်နှစ်ကနဲ့မှ မတူအောင် တူတူတန်တန် စည်စည် ကားကားဖြစ်မြောက်သွားခဲ့ပါတယ်။ (ဆရာဂျမ်းတို့၊ ဆရာစွမ်းတို့တောင် ပါဝင်ဟော ပြောဖြစ်သေးတယ် ထင်ပါတယ်။ ကောင်းကောင်းတော့ မမှတ်တော့ပါ။)

ကျနော် မှတ်မိနေတာကတော့ ဘိုကလေးစာပေဟောပြောပွဲအတွက် အမေ လူထုဒေါ်အမာ မွန္တလေးကနေ ရန်ကုန်ကို ဆင်းလာတော့၊ အကိုကြီးကိုလှရွှေနဲ့ ကျနော် ဟာ အမေလူထုဒေါ်အမာကို သွားကြိုကြပါတယ်။ မနုနုရည်တို့လင်မယားရဲ့ အကူအညီနဲ့ အမေလူထုဒေါ်အမာ တည်းနေကျ ရန်ကုန်က ဦးအေးကြည်ရဲ့အိမ်အထိ သွားတွေ့ ဖြစ်ကြတာပါ။ အမေလူထုဒေါ်အမာကတော့ ပြုံးပြုံး ပြုံးပြုံးနဲ့ပါပဲ။ အဲဒီတုန်းက အမေ ဒေါ်အမာဟာ အသက်(၇၀)ကျော် အရွယ် ရှိနေပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ သွက်သွက်လက်လက် ရှိ တုန်း၊ သွားနိုင်လာနိုင်တုန်းပေါ့။

အမေလူထုဒေါ်အမာနဲ့ ကျနော် ဒုတိယအကြိမ်ဆုံဖူးရတာကတော့ လူချင်း မဟုတ်ပါ။ စာချင်းလဲ မဟုတ်ပါ။ ဒါပေမဲ့ ကျနော့်ရင်ထဲမှာ ဘယ်တော့မှ မမေ့နိုင်စရာ အဖြစ်တခုအဖြစ် တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် မှတ်မှတ်သားသားဖြစ်နေခဲ့ပါတယ်။ သမိုင်းဝင် ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံလှုပ်ရှားမှုကြီးနဲ့လည်း ဆက်စပ် ပတ်သက်နေတာကြောင့်မို့ပါ။ ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံကြီး မြေတုန်ဟည်းအောင် ပေါ်ထွန်းနေစအချိန်ကြီးမှာ၊ ဘားကောင်စီ ကြေညာချက် ထွက်ပေါ်လာပြီး မကြာခင်မှာပဲ၊ ကျနော်တို့ စာပေအနု ပညာရှင်တွေကလည်း မဆလစစ်အစိုးရကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်တဲ့ကြေညာချက်တစောင် လက်မှတ်တွေရေးထိုးလှုပ်ရှားခဲ့ကြပါတယ်။ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်သူတွေက နေရာအသီး သီး ခွဲပြီး လက်မှတ်ရေးထိုး ကောက်ခံရယူရာမှာ ကျနော့်ရဲဘော် အယ်ဒီတာတဦးက ကျနော့်ဆီ လက်မှတ်ယူဖို့ ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ မှတ်မှတ်ရရ 'ချယ်ရီ မဂ္ဂဇင်း' အယ်ဒီ တာအဖွဲ့ဝင်တဦးဖြစ်တဲ့ 'ကိုထွဋ်'ရဲ့စားပွဲပေါ်မှာပါ။ လက်မှတ်ရေးထိုးဖို့ ပေးလာသူ ကတော့ ဆရာမောင်ကိုယု ရဲ့လူရင်း၊ ဆရာမောင်ကိုယု နာယကလုပ်နေတဲ့ 'မြတ်လေး' မဂ္ဂဇင်းက နောက်ကွယ်အယ်ဒီတာတဦးဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်က တက်တက်ကြွကြွနဲ့ လက်မှတ်ရေးထိုးပေးဖို့၊ ကျနော့်ဆီ ထိုးပေးလာတဲ့ စာရွက်ဖြူကို သေသေချာချာ ကြည့်လိုက်တော့၊ အပေါ်ဘက်မှာ လက်မှတ်တွေတချို့အစီအရီ ထိုးထားပြီးသား ဖြစ်နေ ပါပြီ။ ကျနော့်ဆီ ပေးလာတဲ့ စာရွက်ဖြူပေါ်မှာ၊ ကျနော်လက်မှတ်ရေးရထိုးရမယ့်နေရာ ရဲ့ အပေါ်မှာ နောက်ဆုံးလက်မှတ်ရေးထိုးထားတာကတော့ ဆရာ'လူထု စိန်ဝင်း'ပါ။ ဆရာလူထုစိန်ဝင်းရဲ့အပေါ်မှာ ကပ်လျက်သား တွေ့ရတာကတော့၊ အမေ 'လူထုဒေါ် အမာ'ပါပဲ။ အမေလူထုဒေါ်အမာ နာမည်နဲ့ လူထုဒေါ်အမာ ကိုယ်စား ဆိုပြီး ဆရာလူထု ဦးစိန်ဝင်းကပဲ လက်မှတ်ထိုးထားပါတယ်။'လူထုဒေါ်အမာရဲ့ဖုန်းနဲ့လှမ်းပြီး အကြောင်းကြား

ချက်အရ’ ဆိုပြီးလဲ ဆရာ လူထုဦးစိန်ဝင်းက ဖေါ်ပြရေးသားထားပြီး လက်မှတ်ရေးထိုး ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော့် ရင်ထဲမှာ လှိုက်ခနဲ ခုန်သွားရပြန်ပါတယ်။ အမေလူထု ဒေါ်အမာဆိုတာ အဲဒီလို အမေမျိုး ပါကလား။ လူထုအရေး လူထုတိုက်ပွဲတွေနဲ့ ပတ်သက် ရင်၊ ဘယ်နေရာကပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ရှိရာနေရာ ကြားရာအရပ်ကနေ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင် ပူးပေါင်းတတ်သူပါကလား။ လူထုအရေးအတွက် လူထုဘက်ကနေ လူထုတိုက်ပွဲတွေနဲ့ အစဉ်ထာဝရ တသားတည်း ကျနေတတ်သူမျိုးပါကလားလို့ မှတ်မှတ်သားသား ဖြစ် ခဲ့ရပါတယ်။ ကျနော်ဟာ အမေတို့ လူထုဦးစိန်ဝင်းတို့ရဲ့ အောက်ခြေကပ်လျက်သားကနေ ဂုဏ်ယူစွာနဲ့ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်ပြီးတော့ အဲဒီစာရွက်ပေါ်မှာပဲ အဲဒီနေရာနားမှာပဲ လက်မှတ်ထိုးပေးသူကတော့ ကာတွန်း ကိုဝင်းထွန်း (အခု ပြည်ပ ရောက် – ကာတွန်း မစ္စတာဘားမား) လို့ပဲ စိတ်ထဲမှာ စွဲထင်မှတ်မိနေပါတယ်။

အမေနဲ့ လူချင်း နောက်ဆုံးတွေ့ဆုံဖြစ်ခဲ့တာကတော့၊ ၁၉၈၈ခုနှစ်အကုန် ၈၉ ခုနှစ်ဆန်းခါစထဲမှာပါပဲ။ အမေ့ရဲ့အိမ် အမေ့ရဲ့ ‘လူထု’ တိုက်ထဲမှာပဲ သွားရောက် တွေ့ဆုံ ခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ အကိုကြီးကိုလှရွှေတို့ပါ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ ပြည်သူ့ တိုးတက်ရေးပါတီ ပေါ်ပေါက်ပြီးစ၊ သိပ်တောင် ကာလမကြာမြင့်လှသေးတဲ့ အချိန်အ တောအတွင်းမှာပါပဲ။ မှတ်မှတ်ရရ နှင်းတွေဝေနေဆဲ ဆောင်းကာလကြီးအတွင်း မှာပါပဲ။

မန္တလေးသားရဲဘော်ကြီးတဦးနဲ့အတူ အမေ့အိမ်ကို ရောက်အောင်သွားခဲ့ကြ တာပါ။ လူထုတိုက်ရဲ့ဧည့်ခန်းလေးအတွင်း ကျနော်တို့ ကိုလှရွှေတို့ ရောက်ရှိသွားချိန်မှာ အမေက အပြုံးလဲ့လဲ့လေးနဲ့ ကြိုဆိုပါတယ်။ ဘေးနားမှာ ဖတ်လက်စလို့ ထင်ရတဲ့ စာအုပ်တအုပ်နဲ့ အဲဒီစာအုပ်လေးပေါ်မှာ မျက်မှန်လေး တလက်တင်ထားတာလဲ တွေ့ရ ပါတယ်။ အဲဒီကျတော့မှပဲ ကျနော်က အမေ့မျက်နှာကို သေသေချာချာ သတိထားပြီး ကြည့်မိပါတယ်။ အသက်အရွယ် တော်တော်ကြီးနေပြီဖြစ်ပေမယ့် အမေ့ရဲ့ မျက်နှာဟာ အိုကြီးအိုမနဲ့ ဇရာထောင်းနေတဲ့ပုံ၊ အားအင်ကုန်ခန်း ညှိုးနွမ်းဖျော့တော့နေတဲ့ပုံ မပေါက် သေးပါ။

ကျနော်က အမေလူထုဒေါ်အမာကိုယ်တိုင် တချိန်က ရေးဖွဲ့ပြခဲ့ဖူးတာလို့ စိတ်ထဲ မှာ ရေးတေးတေးထင်နေတဲ့ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ရုပ်ပုံဘွဲ့ စာပန်းချီခြယ် သချက် စကားလုံးစာပိုဒ်တချို့ကို ဖျတ်ခနဲ အမှတ်ရမိလိုက်ပါတယ်။ အမေရေးသားပြုစုခဲ့တဲ့ ‘ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း’ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်ကြီးထဲမှာပဲလို့ ထင်မိနေပါတယ်။ အဲဒါကတော့ – ‘ – – ဗမာပီသတဲ့ ရုပ်ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ မေးလာရင်၊ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို ထိုးပြလိုက်စမ်းပါ၊ ဆရာကြီးရဲ့ရုပ်ရည်ဟာ အင်မတန် ဗမာပီသလှ ပါတယ်။ ဆရာကြီးရဲ့နှာတံဟာ သေသေချာချာပန်းပုထုပြီးတင်ထားသလို ဖြောင့်ဖြောင့် စင်းစင်းနဲ့နှာတံပေါ်ပေါ် လှပလှပါတယ်’ လို့ဆိုတဲ့ ဖွဲ့ဆိုရေးသားထားချက်ပါပဲ။ တိတိ ကျကျ တော့ မမှတ်မိတော့ပါ။ အမေလူထုဒေါ်အမာကိုယ်တိုင် ရေးသားပြခဲ့တာလို့ပဲ စိတ်ထဲမှာ

ဝေဝေဝါးဝါး စွဲထင်နေမိခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီလိုပါပဲ၊ အမေလူထုဒေါ်အမာကိုလည်း လေးလေးစားစား ေးမော ကြည့်မိရင်း– ကျနော်က ‘ဗမာအမျိုးသမီးတယောက်ရဲ့ရုပ်ပုံဟာ ဘယ်လိုများပါလဲလို့ နိုင်ငံခြားသား ဒါမှမဟုတ် လေ့လာသိရှိလိုသူ တဦးဦးကမျှားမေးလာရင်၊ ကျနော်တို့ရဲ့အမေ လူထု ဒေါ် အမာရဲ့ရုပ်ပုံကိုပဲ နမူနာအဖြစ် ထိုးပြလိုက်စမ်းပါ–’ လို့ပဲ ပြောလိုက်ချင်ပါတယ်။ အမေ လူထုဒေါ်အမာရဲ့မျက်နှာဟာ အင်မတန်ဗမာပီသလှပါတယ်။ ထူးထူးခြားခြား ပေါ်လွင် နေတာကလည်း နှာတံလို့ပဲ ထင်ပါတယ်။ မျက်ခုံးမွေးကလည်း ရှည်လျားလှတဲ့ နှာတံ နဲ့လိုက်ဖက်ညီအောင် ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ရှိလှပါတယ်။

အမေလူထုဒေါ်အမာက ကျနော်တို့ကို လက်ဖက်ရည်တွေ မုန့်တွေနဲ့လည်း ဧည့်ခံလိုက်ရုံမက၊(လက်ဖက်ရည်အချိုတွေ မုန့်ပဲသရေစာတွေနဲ့မဆီမဆိုင်နိုင်လိုက်တာလို့ပဲ ဆိုချင်ဆို) အညာထွက်ပစ္စည်းစစ်စစ် အညာဇီးချိုသီးတွေနဲ့လည်း ဧည့်ခံလိုက်ပါသေးတယ်။ ဇီးချိုသီးတွေကို ပန်းကန်ပြားလေးထဲမှာ ထည့်လို့ပေါ့။

အမေလူထုဒေါ်အမာဆီကို ကျနော်တို့လာခဲ့ကြတာက အမေ့ကို လာရောက်နှုတ်ဆက်ချင် စကားစမြည် ပြောချင်လို့သာမက၊ ကျနော်တို့ ပြည်သူ့တိုးတက်ရေးပါတီဖွဲ့စည်းလှုပ်ရှားနေပြီ၊ အဲဒီအတွက် ပါတီ ရံပုံငွေ အလှူငွေ ထည့်ဖို့ လာရောက်အလှူခံကြတာလည်း အကြောင်းတချက်အဖြစ် ပါ ပါတယ်။

အမေက ပြည်သူ့တိုးတက်ရေးပါတီအတွက် အလှူငွေ (၂၀၀)လားပဲ ထည့်လိုက်ပါသေးတယ်။ အဲဒီတုန်းက အလှူငွေ (၂၀၀)ဆိုတာ သိပ်နည်းလှတဲ့ငွေ မဟုတ်ပါ။ ပါတီ ဖွဲ့စည်းမှတ်ပုံတင်ကြေးတခုလုံးမှ ကျပ်(၅၀၀) ပဲ သတ်မှတ်ထားတဲ့အချိန် မဟုတ်လား။

(၄)

ပြည်တွင်းမှာ နေလို့မရတော့လို့ ပြည်ပကိုထွက်လာရတော့တဲ့အချိန်အထိ၊ ကျနော်နောက်ဆုံးထွက်လာခဲ့ရတဲ့နေရာဟာလည်း မန္တလေးပါပဲ။ အခုလို နှင်းတွေ တဝေ့ဝေ့ ဝေနေတဲ့ ဆောင်းတွင်းကာလကြီးမှာပါပဲ။ အရုဏ်တောင် မလာတတ်သေးတဲ့ ဆောင်းတွင်းနံနက်စောစော မြူရိပ်ဝေဝေတွေကြားထဲမှာ လွမ်းစရာ့ မန္တလေးကို ဆွတ်ဆွတ်ကျင်ကျင် နှုတ်ဆက်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျနော်ငယ်ငယ်တုန်းက စွဲလန်းခဲ့ဖူးတဲ့မြင်ကွင်း၊ မန္တလေး နန်းမြို့ရိုးနဲ့ ကျုံးရိပ်ရေပြင်ညို့ညို့ဟာ မလင်းနိုင်သေးတဲ့အမှောင်စတွေကြားထဲမှာ မှိုင်းမှုန်ဝေရီကျန်ရစ်ခဲ့ပါတယ်။

နယ်စပ်တဖက်ခြမ်းဆီ ရောက်လာပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာလဲ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့ အသံကို လေလှိုင်းပေါ်တွေကတဆင့် အခါအားလျော်စွာ ကြားနေရပါတယ်။ အမေလူထု ဒေါ်အမာရဲ့ (၇၀)ပြည့်မွေးနေ့… (၈၀)ပြည့်မွေးနေ့… စသဖြင့်စသဖြင့်တွေသာမက၊

အခါအားလျော်စွာ ပြည်တွင်းအခြေအနေတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့၊ ဒီမိုကရေစီရေး အဖြစ်အပျက်တွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့အမြင်၊ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ သဘောထား၊ လူထုဒေါ်အမာရဲ့ အသံတွေ ...

အသက်အရွယ်တွေ ဘယ်လောက်ကြီးလို့ ဇရာတွေ ဘယ်လောက်ထောက်ထောက်၊ ဒေါ်အမာဆိုတဲ့နာမည်နဲ့ ပညတ်သွားရာ ဓာတ်သက်ပါလောက်အောင် ကိုက်ညီနေလွန်းလှတဲ့ အမေဒေါ်အမာရဲ့ခိုင်မာလွန်းလှတဲ့ လူထုရပ်တည်ချက် လူထု အတွက်အသံတွေကဖြင့် – ကြားရ ကြားရလေတိုင်း ဦးညွှတ်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒါကြောင့်လည်း 'လူထုဒေါ်အမာ' ဆိုတာ 'လူထုဒေါ်အမာ'ဖြစ်ခဲ့ရတာကိုး–လို့ လည်း ရင်တွင်းကပါ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ကျေကျေနပ်နပ် နားလည်ခဲ့ရပါတယ်။ ။

(ဝင်းတင့်ထွန်း)
၁၅–၁၁–၂၀၀၇

နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့မှာ ကျရောက်မယ့်
အမေလူထုဒေါ်အမာရဲ့အသက်(၉၂)နှစ်
မြောက်မွေးနေ့ကို အထိမ်းအမှတ်ပြု
ဦးညွှတ်လိုက်ပါတယ်။

ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့
ဆွဲသွားနေသောဦကတ္တာနဲ့
ကျမ

လှကျော်ဇော

ဒေါ်ဒေါ် (လူထု ဒေါ်အမာ) ကွယ်လွန်သွားပြီးနောက် ဒေါ်ဒေါ်အကြောင်း ဘက်စုံ အသီးသီးက ရေးသားဖွဲ့ဆိုကြတဲ့ စာစောင်၊ စာတမ်း၊ ကဗျာ အမြောက်အမြား မရေမတွက်နိုင်အောင် ပြည်တွင်းပြည်ပမှာ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မက အဲဒီစာတမ်း တစောင် ဖတ်ရတိုင်း ရင်ထဲသိမ့်သိမ့်တုန်အောင် ခံစားရပြီး သန္နိဋ္ဌာန်တခုလည်း မရဲတရဲ ချနေမိ ပါတယ်။

တကယ်တော့ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ ဩဇာဟာ ကျွန်မ နိုင်ငံရေး စ,စိတ်ဝင်စားချိန်ကစလို့ ကျွန်မအပေါ် အလွန်ကြီးမားစွာ အရှိန် ကျရောက်ခဲ့တာပါ။ ဒါကြောင့်ပဲ ဒေါ်ဒေါ် ကွယ်လွန်ပြီ ဆိုတဲ့သတင်း ကြားရတဲ့အခါ နှမြောတသ လွမ်းဆွတ်မှုကြီးစွာ ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ အဲဒီ အကျိုးဆက်အဖြစ် သန္နိဋ္ဌာန်တခု ချချင်လာတာပါ။ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ ကြီးမားလှတဲ့ ဩဇာအရှိန်ကြီးကြောင့် ကျမရဲ့ သန္နိဋ္ဌာန်ကို ချဖို့လည်း မရဲ၊ ဘယ်သူ့ကိုမှလည်း ဖွင့်မပြောဝံ့နဲ့ ရင်ထဲ မအီမလည်ကြီးနဲ့ အတော်ကြီး တာဝန်မကျေပွန်သလိုကြီး ခံစားနေရပါတယ်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၈ ရက်နေ့ထုတ် အလင်းတန်းဂျာနယ်ထဲက မောင်ဝဏ္ဏ ရေးတဲ့ “မောင်ဝဏ္ဏ တာဝန်မယူရဲပါ အမေ”ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးလေး ဖတ်လိုက်ရတော့မှ ကျွန်မရဲ့ မဝံ့မရဲဖြစ်နေတဲ့ စိတ်ဟာ ဒုံးဒုံးကျသွားပါတော့တယ်။ ကျွန်မနဲ့ မောင်ဝဏ္ဏ ခံစားချက်ခြင်း တူနေပါတယ်။

ကဲ ... ကျွန်မရဲ့ သန္နိဋ္ဌာန်ကို ပြောပြပါရစေ။

ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ စာပေ ရေးသားချက်များနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ စာစုံအောင် ရေးနိုင်သူဆိုပြီး ဗမာစာပေအကျော်အမော်သမားကြီးများက စာဖွဲ့ ရေးသားပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်မ မမီတဲ့အရာတွေပါ။ ကျွန်မဘဝကို ရိုက်ခတ်လာတဲ့ ဒေါ်ဒေါ် ပုံရိပ်ကိုပဲ ရေးပါ ရစေ

တော့။

၁၉၅၀ ခုနှစ် ကုန်ခါနီးနှစ်များနဲ့ ၁၉၆၀ ခုနှစ် အစပိုင်းနှစ်များအတွင်းကထုတ်ခဲ့တဲ့ လူထုသတင်းစာထဲက ဒေါ်ဒေါ်နေ့စဉ် မပြတ်ရေးခဲ့တဲ့ "လှုပ်ရှားနေသော ဤကမ္ဘာ" အခန်းက နိုင်ငံတကာအကြောင်း ဆောင်းပါးများပါ။ နေ့စဉ် ကမ္ဘာတဝန်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာ့ကြေးနန်းသတင်းများထဲက သတင်းတပုဒ်တပုဒ်ရွေးပြီး ဒေါ်ဒေါ်က ဆောင်းပါးတို လေးတွေ ရေးထားတာပါ။ တချို့ ဆောင်းပါးများကတော့ ပြဿနာ အရှုပ်အထွေး အကြီးအကျယ်ပေါ်မှုတည်ပြီး ရှည်လျားသွားတတ်တာလည်း ရှိပါတယ်။ ရှုပ်ထွေးလှတဲ့ က မ္ဘာ့အခင်းအကျင်းထဲက ပြဿနာများကို ပြည်သူလူထု အကျိုးစီးပွားဘက်က ကြည့်ရင် ဘယ်လို ကြည့်ရမယ်။ ဘယ်လိုမြင်သင့်တယ် ဆိုတာတွေကို ထင်းကနဲ လင်းကနဲ ဖြစ်သွား အောင်ကို ရေးတတ်ပါတယ်။

အဲဒီဆောင်းပါးတွေမှာ ဒေါ်ဒေါ် သိုမှီးထားတဲ့ ဗဟုသုတတွေ၊ မတရား အဖိနှိပ် ခံရသူများဘက်က ရပ်တည်တဲ့စေတနာတွေ၊ အလားအလာတွေကို တွက်ချက်ပြတဲ့ အမြင်တွေနဲ့ ပြည့်သိပ်နေပါတော့တယ်။ တခါတရံမှာ ဗမာပြည်နိုင်ငံရေးအခြေအနေ များနဲ့လည်း နှိုင်းယှဉ်ပြတတ်ပါသေးတယ်။ ဆောင်းပါးတိုင်း၊ ဆောင်းပါးတိုင်းမှာ ဒေါ်ဒေါ်က ပြည်သူတွေကို (လူထုတွေကို) ပေးချင်တဲ့ သတင်းစကားများ ပါတတ်ပါတယ်။ ဆောင်းပါး တိုင်းဟာ နိုင်ငံရေးအမြင်အရ ရှင်းလင်းပြတ်သားပြီး စာအရေးအသားကလည်း တိုတို ရှင်းရှင်း ထိထိမိမိနဲ့ ကြွရွနေပါတော့တယ်။ ဖတ်ရတာ သိပ်ကို အရသာရှိပါတယ်။

အဲဒီဆောင်းပါးတွေကို ကျွန်မက နေ့စဉ်ဖတ်ပြီး၊ နေ့စဉ်လည်း ဖိုင်တွဲ စုဆောင်း ထားခဲ့ဖူးပါတယ်။ ပြန်ဖတ်တိုင်းလည်း အလွန်အရသာရှိပြီး နိုင်ငံရေးအမြင် စိတ်ဓာတ် ကြည်လင်ပြီး တက်ကြွလာတတ်ပါတယ်။

အဲဒီကာလက လူထုသတင်းစာမှာ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ ဘာသာပြန်များဖြစ်တဲ့ "အို– ယန်းကီးတို့" "ဘဝချင်းမတူသည့် တရုတ်ပြည်"ဆိုတာတွေလည်း တပြိုင်တည်း ဖော်ပြ နေတာပါ။ အဲဒီဘာသာပြန်များကိုလည်း ကျွန်မ အတော် နှစ်ခြိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ "လှုပ်ရှားနေသော ဤကမ္ဘာ"က ဆောင်းပါးများကို ကျွန်မက ပိုကြိုက်ပါတယ်။ နေ့စဉ် ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ကမ္ဘာ့သတင်း အတိုအထွာများ ကို အခြေခံရေးသားထားတာဖြစ်လေတော့ အကြောင်းအရာတွေက ပိုမို ဆန်းသစ်လတ်ဆတ်နေလို့ပါပဲ။ ကမ္ဘာကြီးကလည်း နေ့စဉ် နဲ့အမျှ၊ နာရီနဲ့အမျှ ပြောင်းလဲနေတယ် မဟုတ်လား။

ကျွန်မ စာစ,ရေးတော့လည်း နိုင်ငံတကာဆောင်းပါးများကို အရေးသန် လာပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ်ချပေးခဲ့တဲ့ မျိုးစေ့ပါ။ "လှုပ်ရှားနေသော ဤကမ္ဘာ" ဆောင်းပါးများရဲ့ စေ့ဆော်ချက်ပါ။ သူများတကာတွေရေးတဲ့ နိုင်ငံတကာ့ဆောင်းပါးများကိုလည်း အမြဲ ဖတ်ရှုကြည့်မိပါတယ်။ ကျွန်မစိတ်ထဲမှာတော့ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲပဲရှိနေလို့လားမသိ။ ဒေါ်ဒေါ့် ဆောင်းပါးများကို မမီလို့ချည်း ထင်နေမိပါတယ်။ တကယ်လည်း ဒေါ်ဒေါ်စေတနာကို မီသူ

မရှိပါ။

ဒေါ်ဒေါ်ကွယ်လွန်တော့ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့“လှုပ်ရှားနေသော ဤကမ္ဘာ”လို ဆောင်းပါး များဆက်ရေးမယ်လို့ သန္နိဋ္ဌာန် ချချင် လာပါတယ်။ မချရဲပါဘူး။

ဒါပေမဲ့ မောင်ဝဏ္ဏရဲ့ ဆောင်းပါးထဲက နောက်ဆုံးပိုဒ်ကလေးကို ကိုးကားပါရစေ။

“အမေရေးတဲ့စာမျိုးတွေ ကျွန်တော် ရေးနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ကြိုးစားပါ့မယ်အမေ။ တစ်ပဲ ခြောက်ပြားဖိုးလောက်ပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့ အမေရယ်”...တဲ့။

ဟုတ်ပါတယ်ဒေါ်ဒေါ်။ အခုတော့ ကျွန်မသန္နိဋ္ဌာန် ရဲရဲချလိုက်ပါပြီ။ ဒေါ်ဒေါ်ရဲ့ ပြည်သူတွေ (လူထုတွေ) အပေါ် ထားတဲ့ စေတနာကို ကျေးဇူးဆပ်တဲ့အနေနဲ့ ကျွန်မ “လှုပ်ရှားနေသော ဤကမ္ဘာ”ဆောင်းပါးများကို ကြိုးစားပြီး ဆက်ရေးပါ့မယ်။ တစ်ပဲ ခြောက်ပြားဖိုးလောက်ပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့ ဒေါ်ဒေါ်ရယ်။

လှကျော်ဇော

“လှုပ်ရှားနေသော ဤကမ္ဘာ”က ဆောင်းပါးများကို ကျွန်မက ပိုကြိုက်ပါတယ်။ နေ့စဉ် ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ကမ္ဘာ့ သတင်း အတိုအထွာများကို အခြေခံ ရေးသား ထား တာဖြစ်လေတော့ အကြောင်းအရာတွေက ပိုမို ဆန်း သစ်လတ်ဆတ်နေလို့ပါပဲ။ ကမ္ဘာကြီးကလည်း နေ့စဉ် နဲ့အမျှ နာရီနဲ့အမျှ ပြောင်းလဲနေတယ် မဟုတ်လား။

ကြောက်ခဲ့ဖွယ်ပုံရိပ်များ

ဒေါက်တာမြမွှာ

ကျွန်မတို့ဆီကို ရောက်လာမယ့် ရက်စက်တဲ့ ကံကြမ္မာကို မမြင်နိုင်ကြဘူး။ ဝီရိယကောင်းတဲ့ကျွန်မ ပြီးခဲ့တဲ့ တဆောင်းလုံး စိမ်းလန်းအေးက နှင်းဆီပင်တွေ အိုကုန်ပြီမို့ အပင် ၃၀၀ လောက် အသစ်တွေ လဲပါတယ်။ နောက်ပေါ်တဲ့မျိုးတွေမို့ Brigadoon တို့၊ Paradise တို့ဆိုတဲ့ မျိုးတွေဟာ နာမည်ကျော် Double delight လို နှစ်ရောင်စပ်တွေဖြစ်ပြီး၊ သူ့လောက် လှပါတယ်။ နွေဦးမှာ ပွင့်ဖို့ ရာသီပန်းတွေ ပျိုးပြီး နှင်းဆီပင်တွေကြားမှာ စိုက်ပါတယ်။

မတ်လအလယ်လောက်မှာ Summer snow လို့ခေါ်တဲ့ နှယ်ပျော့နှင်းဆီရုံတွေ ဝေနေအောင် စပွင့်ပါတယ်။ သူနဲ့ ရောစိုက်ထားတဲ့ အဖြူရောင် Iris တွေနဲ့ ရေမွှေးပန်းတွေလည်း ပွင့်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် သင်္ကြန်မကျခင် ပန်းတွေကြည့်ရအောင် ကျွန်မတို့ ညီအစ်မနှစ်ယောက် စိမ်းလန်းအေးကို အမေ့အလည်ခေါ်လာဖို့ တညအိပ်စီစဉ်ကြတယ်။

နှစ်စဉ်သင်္ကြန်ကျရင် အမေ စိမ်းလန်းအေးမှာနေဖို့ လာနေကျမို့ ခတ္တာဥတွေကို ရေမလောင်းဘဲ ထားကြပေမယ့် အဖူးတွေထွက်လာပြီး ပွင့်ဖို့ကြိုးစားနေကြပြီ။ ခေါ်လာဖို့ စီစဉ်တဲ့ ရက်မတိုင်ခင် အမေ ဆီးသွားဖို့ထတော့ နည်းနည်းရိပ်ခနဲ မူးသွားသတဲ့။ ဒါနဲ့ မောင်နှမတွေ တိုင်ပင်ကြပြီး သိပ်ပူနေပြီမို့ မြန်မြန်ပို့ဖို့ စီစဉ်ကြပါတယ်။

သွားမယ့်နေ့ နံနက် ၇ နာရီလောက်မှာ ကျွန်မညီမ ဖုန်းဆက်ပြီး အမေ ဒီမနက် ဝမ်းသွားတာ သွေးပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် ကျွန်မ ပြေးပြီး ခါတိုင်းလိုပဲ ဆေးရုံကို ခေါ်သွားကြတယ်။ အဲဒီနေ့က စိမ်းလန်းအေးကို သွားရတော့မယ်ဆိုပြီး ဝမ်းသာကြည်နူးနေတဲ့ ကျွန်မအမေ သူ့ကိုယ်သူ ဘာမှမသိရှာဘူး။ ကျွန်မညီမက ဆေးရုံမှာ စစ်ဆေးစရာရှိလို့ ခဏသွားရအောင်ဆိုလို့ လိုက်လာခဲ့ရှာတယ်။ တရက် ပြန်ရနိုးနဲ့ "ကျွန်မ မဆင်းရသေးဘူးလား"လို့ ဆရာဝန်ကြီးတွေလာတိုင်း ပူဆာတတ်ပြီး၊ နို့မို့ရင် သူ ပြင်ဦးလွင်ကို ရောက်

နေပြီ။ သူကြောင့် ဒီကို ရောက်လာရတာဆိုပြီး ကျွန်မကို အပြစ်တင်ရှာတယ်။

ဒီတခါ သွေးဝမ်းသွားတာ ရပ်မသွားဘဲ ထပ်ခါထပ်ခါ ပါနေတာမို့ သွေးတွေ သွင်းရပြီး အကြောဆေးတွေလည်း အချိန်နဲ့ ထိုးရတာမို့ အမေ့လက်က သွေးကြောလေးတွေ ထပ်ခါတလဲ ထိုးနေရတာ တော်တော်လေး ပမ်းရှာတယ်။ ဩော် ... ဇရာ ဇရာလို့ ညည်းတတ်ပြီး "ငါ ဒီလိုများဖြင့် အသက်မရှည်ချင်ဘူး" လို့လည်း ပြောရှာတယ်။ ဆေးရုံ တက်ရတဲ့ ၆ ရက်မြောက်တဲ့ညမှာ အမေ မော ဖောက်လာပါတယ်။ တညလုံး မောရှာတယ်။ အနားမှာ ရှိနေတဲ့ သားသမီးတွေ မျက်နှာ တယောက်စီရှာပြီး ကြည့်ရှာတယ်။ ဆရာဝန်ဖြစ်တဲ့ကျွန်မ အမေ့မျက်နှာကို မကြည့်ရဲဘူး။ အမေ့ခုတင်နံဘေးက တန်းလေးပေါ် မျက်နှာဝှက်ထားရတယ်။ ကျွန်မ အမေမောတာ ပြေအောင် လုပ်မပေးနိုင်ဘူး။ တကယ်တော့ ကျွန်မ အမေ့နံဘေးမှာ မျက်နှာဝှက်ထားပြီး ငိုနေတာပါ။ ဒီအမောကို ဘယ်သူမှ ပြေအောင် လုပ်မပေးနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ တညလုံး မောပေမယ့် သတိတချက် မလွတ်ဘူး။ ညနေတိုင်း အတူတရားထိုင်ဖက် မဆွေက အဘွား တရားထိုင်ကြစို့ဆိုတော့ ဘယ်နှစ်နာရီ ထိုးပြီလဲတဲ့။ ၅ နာရီလို့ဆိုတော့ တရားရအောင် ထိုင်ရှာသေးတယ်။ ကျွန်မတို့ ပရိတ်တွေ တညလုံး ရွတ်ပါတယ်။ မောနေတဲ့ အသံကြီးနဲ့ အမေ ပရိတ်ဝင်ရွတ်ပါသေးတယ်။

ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့ နံနက်လင်းတော့ မောတာ အသံပျော့လာပြီး ပြင်းပြင်း ထန်ထန်မောဖို့ အင်အားမရှိရှာတော့ဘူး။ တော်တော်လေး ညင်သာလာပြီး နနံက် ၈နာရီ ၃၇ မိနစ်မှာ ဆုံးရှာတယ်။ လူတိုင်းလျှောက်ရမယ့် အိုခြင်း၊ နာခြင်းကို အမေ ပင်ပန်းစွာ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတယ်။

သူ့ကိုယ်သူ ဘာဖြစ်မှန်းမသိဘဲ၊ စစ်ဆေးစရာရှိလို့ဆိုလို့ ဆေးရုံလိုက်လာရတဲ့ ကျွန်မအမေ၊ အရင်က ဆေးရုံတက်တိုင်း ပြန်ကောင်းလာတာမို့ ဆေးရုံက ဆရာဝန်ကြီးတွေနဲ့ ဆရာမတွေကို အမေက ကျေးဇူးသိပ်တင်ပါတယ်လို့ နူတ်ဆက်တတ်တဲ့ ကျွန်မတို့ အမေကို ကားပေါ်မှာ သမီးအငယ်ရဲ့ပေါင်ပေါ်မှာ အိပ်ပြီး အိမ်ကို ပြန်ခေါ်ခဲ့ရတယ်။ အိမ်ရောက်တော့ ခုတင်လေးပေါ်မှာ သိပ်ထားတော့ အိပ်နေတဲ့အတိုင်းပါပဲ။ သူမှာခဲ့တဲ့အတိုင်း ကျွန်မအဖေ အင်ဒိုနီးရှားက အမေ့အတွက် ဝယ်လာခဲ့တဲ့ အညိုရင့်ပေါ်မှာ ငွေချည်တွေ ချိတ်ထားတဲ့ လုံချည်လေးကို အမေ့ကိုယ်ပေါ်မှာ လွှမ်းရတယ်။

အမေဆုံးတယ်လို့ ကြားတာနဲ့ အမေ့မိတ်ဆွေတွေ၊ အမေ့ကိုချစ်တဲ့ သားတွေ၊ သမီးတွေ ရောက်လာကြတာပဲ။ ည ၁ နာ ရီ၊ ၂ နာရီထိ အမေ့နားလာပြီး ငိုပြီးပေါက်ကွဲနေတဲ့သူတွေကိုတွေ့ရတော့ အမေဆုံးလို့ ကြေကွဲနေရတဲ့ ကျွန်မတို့မှာ အဖော်တွေ အများကြီးရှိတယ်ဆိုတာ သိရပါတယ်။

စိမ်းလန်းအေးကို သွားရတော့မယ်ဆိုပြီး ပျော်ရွှင်ကြည်နူးနေရှာတဲ့ ကျွန်မ အမေကို သင်္ဂြိုဟ်ပြီး အရိုးပြာကို ရေဝတီမြစ်လယ်မှာ မျှောခဲ့ရတယ်။ အမေ့ရက်လည် ပြီးပြီးချင်း ကျွန်မ စိမ်းလန်းအေးကို အရောက်သွားခဲ့တယ်။ ဒီအိမ်လေးမှာ အမေ့ရဲ့နောက်ဆုံး

နှစ်တွေ၊ တနှစ် ၆ လ၊ ၇ လ နားခိုခဲ့ရတယ်။ သားတွေသမီးတွေ မြေးတွေနဲ့ သူ့ကိုချစ်တဲ့ ဆရာကျော်ကျော်မင်းတို့ မိသားစု၊ သူ့သား အငယ်ဆုံး ကျော်သီဟ၊ တခြား သားသမီး တွေရဲ့ မေတ္တာရိပ်မှာ နေခဲ့ရတာ အမေ သိပ်ပျော်ရွှင် ကြည်နူးခဲ့ပါတယ်။

စိမ်းလန်းအေးကို ကျွန်မဝင်လိုက်တာနဲ့ ခေတ္တာတွေ ဝေနေအောင် ပွင့်နေပါပြီ။ ဒီပန်းတွေဟာ ကျွန်မအမေနဲ့ အဖေအတွက် ထူးခြားတဲ့ပန်းတွေပါပဲ။ သူတို့ မိတ်ဆွေ တွေအတွက် သားတွေသမီးတွေအတွက် ခတ္တာတွေ ပွင့်ပါစေလို့ ဆုတောင်းခဲ့ကြဖူးတယ်။ Easter Lily အခင်းကလည်း အဖူးတွေက ပွင့်ဖို့ တာစူနေပြီး အပင်အသစ်တွေ လဲထားတဲ့ ကျွန်မရဲ့ နှင်းဆီတွေဟာ အလှဆုံး ဖူးပွင့်နေကြတယ်။

နွေရာသီမှာ လာရောက်အနားယူတဲ့ သူတို့ဘွားဘွားအတွက် အစွမ်းကုန် အလှ ချင်းပြိုင်နေကြသလိုပဲ။ အဘွား မလာနိုင်တာ သူတို့လည်း သိပါရဲ့လား။ ဒါမှမဟုတ် အဘွား က ကျွန်မအရင် သူတို့ဆီ လာရောက် နှုတ်ဆက်ခဲ့ပြီလား။ ဒီခြံလေးထဲမှာ နေ့စဉ် Wheel chair နဲ့ အလည်ထွက်တတ်တဲ့ ကျွန်မအမေ ပျော်ရွှင်ကြည်နူးအောင် ကျွန်မ တဆောင်းတွင်းလုံး ပြုစုပျိုးထောင်ထားပြီး လှချင်တိုင်းလှနေတဲ့ပန်းတွေကို အမေမြင်ရင် သူ့ကို ဘယ်လောက်မြတ်နိုးတယ်ဆိုတာ သိပါလိမ့်မယ်။

ကျွန်မတို့ မိသားစုတွေ အမေနဲ့ အသက်ကြီးတဲ့အထိ အတူနေရပြီး အမေ့ အရိပ်မှာ နားခိုနိုင်ခဲ့တယ်။ ကျွန်မတို့ ဖက်တွယ်ပြီး အကာအကွယ် ယူခဲ့ကြတဲ့ အေးရိပ် သာယာလေးပါ။ အမေ့ကိုလည်း အဖေကိုယ်စား မြတ်မြတ်နိုးနိုး စောင့်ရှောက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မ စိမ်းလန်းအေးက အခန်းတွေရှင်းပြီး အမေ့အငွေ့အသက်လေးတွေကို လိုက်လံ ရှာဖွေ နေမိတယ်။ အမေ ခေါင်းဖြီးရင် ကျွတ်တဲ့ ဆံပင်လေးတွေကို ထည့်ထားတဲ့ ဘူးလေး ကို တွေ့တော့ သိပ်ဝမ်းသာသွားတယ်။ ဒီဆံပင်လေးတွေကို လျှော်၊ ဘူးလေးနဲ့ ထည့်ပြီး သူ့အချစ်ဆုံး မြေးမလေးတွေကို ခွဲပေးရဦးမယ်။ ကျွန်မထက် အတူတူအိပ်ပြီး အနီး ကပ်ပြုစုနေရတဲ့ ကျွန်မညီမလေးကော ဘယ်လို ရှိရှာမလဲ။

မကြာခင် မိုးတွေရွာတာနဲ့ အမေသိပ်ချစ်တဲ့ နှင်းပန်းလေးတွေ မြေကြီးထဲက ပြူထွက်လာပြီး စိမ်းလန်းအေးရဲ့ အနီးအနားက ညှော်ဂေဟာဝင်းတွေထဲမှာ ပွင့်ပါတော့ မယ်။ ဒီပန်းအလှတွေကို အမေမြင်အောင်လို့ ခေါ်သွားကြပြီး အမေနဲ့အတူ ပန်းတွေ ခူး ခဲ့ကြတယ်။ မိုးတွေ ဖြိုင်ဖြိုင်ရွာရင်တော့ မိုးနှင်းတွေ၊ မှိုင်းတွေနဲ့အတူ ကျွန်မတို့ မျက် ရည်မိုးတွေ စွေမိပါလိမ့်မယ်။ ခြံထဲလာနေကျ သပိတ်လွယ်နဲ့ ဘွတ်ကလုံ ငှက်ကလေး တွေလည်း ဘွားဘွားအတွက် လွမ်းတေးသီနေသံလည်း ကျွန်မကြားရတယ်။ အဖေဆုံးပြီး ၅ နှစ်လောက်ထိ အဖေဆုံးခါနီးအချိန် ခေါင်းထဲရောက်လာရင် ကျွန်မ မူးနောက်ပြီး ချွေးတွေထွက်လာတတ်ပါတယ်။ အမေမရှိတော့တဲ့ ကွက်လပ်ကို အမေ့ကိုလွမ်းတဲ့ အလွမ်းနဲ့ ကျွန်မတို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရင်ဆိုင်ဖြတ်သန်းရမှာပါ။

ကြာသပတေးနေ့တိုင်း ကုသိုလ်ဖြစ် ဆေးခန်းလေးမှာ ကျွန်မ လုပ်အားပေးပါ

တယ်။ စစ်ကိုင်းတောင်ခြေမှာ တည်ရှိတာမို့ ရဟန်းအိုကြီးတွေ၊ အဘွားသီလရှင်တွေကို ကြည့်ရှုပေးရပါတယ်။ အသက် ၉၀ ကျော် အဘွားတွေကို ကုသပေးရတိုင်း ဤကုသိုလ်ကြောင့် ကျွန်မအမေ ကျန်းမာပါစေ၊ ချမ်းသာပါစေလို့ ဆုတောင်းတတ်တဲ့ကျွန်မ အခု အဘွားအိုတွေကို စမ်းသပ်ကုသရတဲ့အခါ မျက်ရည်တွေ စို့လာတတ်ပါတယ်။ အမေဟာ သူ့ကို ကျွန်မ စမ်းသပ်ပေးရင် သိပ်ကြိုက်ပါတယ်။

သာသနာ့ ပါလချောင်၊ ဝိပဿနာချောင်၊ သစ်ဆိမ့်ချောင်၊ သိမ့်အမကြီးချောင် တို့မှာ အသက်သိပ်ကြီးတဲ့ အဘွား ဆရာကြီးတွေ နေထိုင်ကြပြီး ဆေးခန်းလာရမှာ ပင်ပမ်းမှာစိုးလို့ ကျွန်မနဲ့ ဒေါက်တာချယ်ရီတို့ နှစ်ပတ်တခါလောက် သွားရောက် ကြည့်လေ့ရှိပါတယ်။ ရင်ကျပ်တဲ့အဘွား သက်သာအောင်၊ ပေါင်ကျိုးနေတဲ့အဘွား စိတ်ကြည်နူးအောင်၊ သမီးသီလရှင်နဲ့ ဆင်းဆင်းရဲရဲနေရတဲ့ သစ်ဆိမ့်ချောင်က အဘွားတို့ကို လိုအပ်တာတွေ သွားဖြည့်ဆည်းကြတာပါ။

ကျွန်မတို့ မောင်နှမတွေ ထူးခြားတဲ့အမိနဲ့အဖကို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အမေဟာ သူ့သားတယောက်ဆုံးတော့ နောင် ဘဝတွေသာ ရှိတယ်ဆိုရင် မင်းနဲ့ပြန်တွေ့ချင်သေးတယ်လို့ မှတ်ချက် ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ၂၆ နှစ်လုံး မုဆိုးမဘဝနဲ့ တမ်းတမ်းတတ နေခဲ့တော့ ကျွန်မအမေကော အဖေနဲ့ ပြန်တွေ့ကြဦးမလား။ ကျွန်မအဖေဟာ စိတ်ဖြောင့်ပြီး သူတပါးအပေါ် အင်မတန် ကူညီစောင့် ရှောက်တတ်ပါတယ်။ အမေကတော့ အမှန်ဘက်က အမြဲတမ်းရပ်တည်တတ်ပြီး အားနည်းသူကို ကူညီရမယ်လို့ ကျွန်မတို့ကို လမ်းပြခဲ့တယ်။ ကျွန်မစိတ်ထဲ စွဲနေမိတာကတော့ သူတို့နှစ်ယောက်စလုံး သိပ်အလုပ်လုပ်ကြတာပါပဲ။

အမြဲတမ်း စာရေးနေကြပြီး၊ အနားယူ အပျင်းဖြေနေတာ မမြင်ဖူးခဲ့ဘူး။ သူတို့ရဲ့ အရိပ်တွေဟာ ကျွန်မတို့ဘဝတွေမှာ များစွာ စိုးမိုးခဲ့ပြီး အရောင်တင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ သားတွေသမီးတွေ၊ သူတို့ရဲ့ အဆုံးမသတ်နိုင်ခဲ့တဲ့ အလုပ်တွေ၊ အိပ်မက်တွေကို ဆက်လက်သယ်ပိုး လုပ်ဆောင်ကြပါဦးမယ်။ ကျွန်မတို့ပြီးရင် ကျွန်မတို့ရဲ့ သားတွေ သမီးတွေ မြေးတွေ မြစ်တွေဟာ အဘိုးအဘွားတို့ လျှောက်ခဲ့တဲ့ လမ်းကို လျှောက်ကြမှာဖြစ်ပြီး ကျွန်မတို့ မိဘတွေရဲ့ ဂုဏ်ကို ဆောင်နိုင်ဖို့ ကြိုးပမ်းကြပါလိမ့်မယ်။

ဒေါက်တာမြမဥ္ဇူ
၂၀၀၈ ဧပြီ ၊ စိမ်းလန်းအေး

အမေတို့ . ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း စစ်ပြေးကြတုန်းက

ဖိုးသံ (လူထု)

(ဒီစာစုဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တုန်းက အမေတို့ကပိုင် (ကန်ပိုင်)ကို စစ်ပြေးကြတဲ့အကြောင်း ပြောပြစမ်းပါလို့ဆိုတာနဲ့ ပြောပြ တာတွေကို အသံသွင်း ထားတာပါ။ တချို့နေရာတွေမှာ မရှင်းတာနည်းနည်းပါနေပါတယ်။)

သူ့မွေးမယ်ဆိုတော့ မန္တလေးမှာညမထွက်ရဘူး။ လမ်းထောင့်တွေ–လမ်းထောင့်တွေမှာ အစောင့်ချထားတာ။ ငါကလည်း မွေးချင်တာကည။ ကိုယ့်ကားမရှိတော့ အိမ်မျက်နှာချင်းဆိုင်က ကားငှား၊ ဝပ်ရှော့ကအဖိုးကြီးကို ကားလေးခဏငှားပါ၊ ကျမတို့ဆေးရုံ သွားချင်လို့ဆိုတော့ ကားငှားပေးတယ်။ ငါရယ်၊ ဦးလှရယ်၊ ရခိုင်ကြီးကိုကျော်ရင်ရယ်၊ ကိုကျော်ရင်ကအိမ်မှာနေတာ၊ ကလေးဆေး ရုံကိုသွားကြတယ်။ ရွှေမောင်းတိုက် ထောင့်ကျတော့ စစ်သားတွေက 'ရပ်' ဆိုပြီးအော်တော့ ကားရပ်ပေးရတယ်။ ရပ်ပေးတော့ ပါလာတဲ့မီးအိမ်ကိုမြှောက်ပြရတယ်။ မီးအိမ်ကိုမြှောက်ပြီးဗိုက်ကိုပြရတယ်။ ပြတော့ ကလေးမျက်နှာမြင်ဖို့ ဆေးရုံသွားရတာပါဆိုတော့ လာကြည့်ပြီးတော့ 'သွား' ဆိုပြီး၊ အဲဒီတော့မှသွားပြီးတော့ သူ့မွေးခဲ့ရတာ။

အဲဒီဆေးရုံက ဘယ်ဆေးရုံတုံးဆိုတော့ အခုဆေးရုံကြီးမဟုတ်သေးဘူး။ ပြန်မရောက်သေးဘူး။ စိန်ပီတာကျောင်းမှာ ဖွင့်ထားတာ၊ ဆေးရုံကအဲဒီမှာ။ တွက်လိုက်တော့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နဲ့ သူနဲ့ဆို တလလောက်ကြီးတယ်။ 23rd July၊ ဒေါ်စုက June။

ဂျပန်ခေတ်မှာ– ဂျပန်ခေတ်ဆိုပေမယ့်လို့ ဂျပန်ကပြေးပြီးအင်္ဂလိပ်ဝင်လာပြီ။ အဲဒီတုန်းက အက်စ်အက်စ်အက်စ် (Secret Security Service) ဆိုတာက ဦးလှတို့ကိုဖမ်းသွားတာ။ ဖမ်းသွားတော့ပြန်မလာ၊ အမေကလည်း ဘာလုပ်ရမှန်းမသိတော့ တော်တော်နဲ့လည်းမလာ၊ ဘယ်သူ ခေါ်သွားမှန်းလဲမသိ၊ ဘာမှန်းလည်းမသိ– – – – – ကပိုင်ကနေပြီးမန္တလေးပြန်ပြောင်းမှ ဖြစ်မယ်။ ကျောက်တွေကလည်းပေါက်တော့ ကလေးတွေကျောက်ကူးကုန်မယ်၊ မန္တလေးပြန်ပြောင်းကြစို့ဆိုပြီး ဖြစ်လာတော့ မန္တလေးမှာနေစရာလည်း ရှိတာမဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်အဆောက်အဦတွေ အကုန်လုံးမီးလောင်ထားတာ။ နောက်တော့အမေတို့ မိတ်ဆွေတိုက်ကလေးတလုံး၊ အမေတို့နေရာရဲ့တောင်နားမှာ– ကွမ်းခြံမှာ– အဲဒီတိုက်ကလေးကိုနေပါရစေဆိုပြီးတော့ ဒီမိတ်ဆွေကို သွားပြောပြီးတော့ သူ့တိုက်ကလေးကိုပြောင်းသွားကြတာ။ ဟိုရောက်တော့၊ တော်တော်လေးနေပြီးတော့ အမေတို့မိတ်ဆွေတွေက ဦးလှကိုဖမ်းထားတာကို–နော့၊ အင်္ဂလိပ်ကဖမ်း သွားလို့ရှိရင် အမေရိကန်ဆီလိုက်ပြီးတော့ တွေ့ရအောင်။ အတက်ချိမင့် ဝမ်းအိုဝမ်း (Attachment 101) ကိုဒေါ်အမာလိုက်ခဲ့ ဆိုပြီးလာခေါ်တယ်။

လာခေါ်တော့ ဘယ်လိုက်ရမှာတုံးဆိုတော့ ဗန်းမော်တဲ့။ ဘာနဲ့လိုက်ရမှာတုံးဆိုတော့ လေယာဉ်ပျံနဲ့သွားမှာတဲ့။ အမေက လေယာဉ်ပျံလည်းမစီးဖူးဘူး။ ဗန်းမော်လည်း ဘယ်လိုသွားမှာတုံးနော်။ ကိုယ်ဝန်ကြီးနဲ့၊ ဖိုးသံချောင်းကိုယ်ဝန်ကြီးနဲ့။ အဲဒီတော့ မမဦးကလေ–သိလား။ ငါလိုက်ခဲ့မယ်တဲ့။ နင့်တယောက်တည်း ဖြစ်နေလိမ့်မယ်တဲ့။ ငါ့အစ်မကို ငါကျေးဇူးတင်လိုက်တာလေ သိလား။ သူ ပါတယ်ဆိုတော့ ငါလည်းရဲတာပေ့ါ။ လာ–ဆိုပြီး ညီအစ်မနှစ်ယောက် လိုက်သွားကြရော။ လိုက်သွားကြတော့ အဲဒီကွမ်းခြံကုန်းကနေပြီးတော့ လေယာဉ်ကွင်းက ကပိုင်နားမှာ။ ကပိုင်နားကိုလှည်းစီးသွားရတာ။ လှည်းနဲ့ကိုအကြာကြီးသွားကြရတာ။ နောက် ဟိုရောက်တော့၊ ကပိုင်လေယာဉ်ပျံကွင်း ကနေပြီးတော့ စစ်လေယာဉ်ကြီးတစီးပေါ်တက်စီးတာ။ စစ်လေယာဉ်ကြီးကလေ– ဒါကိုတာလေယာဉ်ကြီး။ ပစ္စည်းတွေသယ်တဲ့လေယာဉ်ပျံ။ ဟို– ကုလားထိုင်တွေဘာတွေ တခုမှ ကိုမပါဘူး။ ဂရောင်းရှိခင်းထားတာ၊ ကြမ်းပြင်ကြီး။ အဲဒီအပေါ်မှာညီအစ်မနှစ်ယောက် ထိုင်ပြီးတော့ လိုက်သွားကြရော။ လမ်းကျတော့အမေက လေယာဉ်ပျံမူးရော။ မူးတော့ အန်ချင်ရော။ အန်ချင်တော့လေ အမေရိကန်စစ်သားတယောက်က သွပ်ပုံးကြီးတပုံးဆွဲလာတယ်။ ဆွဲလာပြီးတော့ အမေ့နားချပေးတယ်။ ဒီနား၊ ဒီထဲအန်ဆိုပြီး။ အမေ့မှာသွပ်ပုံးကြီးကို ကိုင်ပြီး သွားရတာပေ့ါ။ အန်ချင်ရင်အဲဒီထဲ ထိုးအန်လိုက်၊ ညီအစ်မနှစ်ယောက် တနာရီလောက်၊ တနာရီကျော်ကျော်လောက် ကပိုင်– အဲလေ ဗန်းမော်ရောက်ရော။ ဗန်းမော်ရောက်တော့လေ၊ စစ်ကားတွေနဲ့ ကုန်းတပ်ကိုသွားရတာ။ ကုန်းတပ်က အတက်ချိမင့် ၁၀၁ စတည်းချတဲ့နေရာ။ ဗန်းမော်က ရွှေကျီးနားဘုရားနဲ့ မလှမ်းမကမ်းနေရာပဲ။ အဲဒါ လေယာဉ်ပျံလည်း အမေ့တသက် ဒီတခါပထမဆုံးစီးဖူးတာပဲ။ အဲဒါဖိုးသံချောင်း ကိုယ်

ဝန်ကြီးနဲ့၊ အမေမှတ်မိ နေတာ။

ပြီးတော့၊ ဟိုကိုလိုက်သာသွားရတာပါ၊ ဟိုကလည်း၊ အမေရိကန်တွေကလည်း ဘာမှ လုပ်မပေးနိုင်ပါဘူး။ ဒို့ကိုလှကိစ္စက ဒီအတိုင်းပြန်လာတာ။ ပြန်ပြီးတော့ ဝမ်းအိုဝမ်းက ဗမာတွေရဲ့ကိစ္စ၊ ဘာလုပ်တယ်မှတ်တုံး။ အမေရိကန်တွေကလေ။ ပိုက်ဆံယူရမယ် ဆိုပြီး တော့ လခသဘောမျိုးဗမာနိုင်ငံရေးသမားတွေကိုပေးတာ။ ပေးတော့ ဒို့လူတွေက ကျုပ်တို့ ပိုက်ဆံရလို့လုပ်တာမဟုတ်ဘူး။ ဒါနိုင်ငံရေး၊ တိုင်းပြည်အတွက်လုပ်တာ မယူနိုင်ဘူး ဆိုပြီး ငြင်းတာ၊ မယူနိုင်လို့မဖြစ်ဘူး၊ ဒါသူတို့ထုံးစံ၊ ယူကိုယူရမယ်၊ ဒီကလည်း မယူဘူး။ ဒို့ လစာလိုချင်လို့လုပ်ခဲ့တာမဟုတ်ဘူး။ တိုင်းပြည်လွတ်လပ်ရေးဖို့လုပ်တာ။ အဲဒီမှာ အကြီးအကျယ် စကားများကြပြီး နောက်ကျတော့ တယောက်ကို တဆင့် (cent) နှစ်ဆင့် ပေါ့ကွာ၊ very small amount ပေါ့၊ ဒါကိုတော့ယူတယ်ဆိုပြီး၊ လက်မှတ်ထိုး ရမယ်ဆိုပြီး အတင်းလက်မှတ် ထိုးခိုင်းတာ။ အဲဒီတော့ လက်မှတ်ထိုးမှပြန်ရမယ်ဆိုတော့ လက်မှတ် ထိုးပြီးပြန်ခဲ့တာ။ ပိုက်ဆံကတော့ တဆင့်၊ နှစ်ဆင့်ဆိုတော့ ဘာလုပ်မှာတုံးကွာ။ ဘာမှ လုပ်မဖြစ်ဘူးပေါ့။ ပြန်တော့မမဦးနဲ့နှစ်ယောက် ဒီလိုပဲ တနာရီ ကျော်လေယာဉ်ပျံကြီး စီးပြီး ပြန်ခဲ့ရော။ ဒါကိုတာလေယာဉ်ကြီးပဲ။ နောက်တော့ အဲဒီကဆင်းတော့လည်း အိမ်ရောက် အောင် လှည်းကြမ်းကြီးစီးပြီး အကြာကြီး၊ နှစ်နာရီ၊ သုံးနာရီလောက် မောင်းပြီး ပြန်လာကြ တာ။

အိမ်ရောက်တော့လေ၊ သိလား။ ငါ့ခဲအိုက၊ မမဦးယောက်ျား ကိုထွန်းချွန်က အရက်တွေမူးပြီး "အမာ၊ နင့် ယောက်ျားကလေ၊ ပိုက်ဆံပေးရင်လွတ်မှာဟ၊ ငါ့ပိုက်ဆံပေး၊ ငါလိုက်ပေးချည်မယ်။ လွတ်အောင်– သူများတွေ၊ ငါကြားတာ နှစ်ထောင်၊ သုံးထောင် ပေးတာနဲ့လွတ်သတဲ့။ နင်ငါ့ပိုက်ဆံပေး"နဲ့၊ လာလာတောင်းတာ။ ငါကလည်း နိုင်ငံ ရေးကြောင့်ဖမ်းတာ၊ ဘယ်ကပိုက်ဆံပေးလို့ လွတ်မှာတုံး၊ ပေးလို့မရပါဘူးဆိုပြီး ငါက လည်းမပေးဘူး။ နို့ပေမယ့်နော်၊ တကယ့်တကယ်တမ်းကျတော့ ပိုက်ဆံပေးပြီးလွတ်တဲ့သူ ရှိတယ်တော့။ အဲဒီက– ဟိုဒင်း၊ လူတွေကလာဘ်စားတယ်။ နောက်မှသိတာ။ အမေ ကမပေးပေါင်၊ တပြားမှ။ သူ့ဟာသူလွတ်ပြီးပြန် လာတာ။ ခေါ်သွားတာက ဗန်းမော်လည်း မဟုတ်ဘူး။ ပထမ ကျပင်းကြီးတဲ့၊ ကျပင်းကြီးပြီးတော့ ပုဂံတဲ့။ အဲဒီမှာစစ်အကျဉ်းသားပေါ့ သမီးရယ်။ သုံ့ပန်းတွေဖမ်းသလို ဖမ်းထားတာတဲ့။ ဦးမူကြီးက သူနဲ့အတူဖမ်းထားတာတဲ့။ ဦးမူကြီးက– "အမာရေ၊ နင့် ယောက်ျားကတော့လေ၊ ငါမပြောချင်ပါဘူး။ ဘုန်းကြီးလို လူဟ။ ငါတို့က ပုဂံမြို့ထဲထွက်ပြီး တံမြက်စည်းလှည်းရရော၊ သိလား။ တံမြက်စည်း လှည်းရ တော့ ငါက သူ့ဖို့ထန်းလျက်တောင်းလာခဲ့ရတာ၊ အရပ်ထဲက။ နောက်ပြီးကျတော့ ဒို့ထမင်းစားရအောင်လေ၊ ငါးသေတ္တာဗူးခွဲရှာ၊ ရှာပြီးတော့၊ အဲဒါကိုထုရိုက်ပြီး သူ့ဖို့တခွက်၊ ငါ့ဖို့တခွက်ယူလာခဲ့ရတာ။ နင့်ယောက်ျားက ဘာမှလည်း မလုပ်တတ်ဘူး။ ဘာမှလည်း နား မလည်ဘူး။ ဘုန်းကြီးလိုလူ။ ဘာမဆိုငါက သူ့ရှာဖွေကျွေးရတာ"။ သူကအဲလိုပြော

တော့လေ ဩော်... သူတို့ဒီလိုနေရတာကိုး။ ကိုလှကတော့လေ တခွန်းမှမပြောဘူး။ ငါ ဘယ်လိုနေရတယ်၊ ငါတို့ကို ဘယ်လိုထားတယ်လို့ ဘာမှမပြောဘူး။ ဦးမူကတော့လေ–
"ဒို့လေ၊ ချီးအိမ်သာလည်း တူးရတယ်ဟေ့၊ သိလား။ တံမြက်စည်းလည်းလှည်းရတယ်။ ဟိုကောင်တွေ ခိုင်းတာ ဒို့လုပ်ရတာ"၊ အဲလိုပြောပြတယ်။

၁၉၄၅ခုနှစ်ပေ့ါနော်၊ ကပိုင်မှာ၊ ကိုယ်ဝန်က ကပိုင်ကပါလာတာ။ ကပိုင်ကပြောင်း လာခဲ့တာ။ ကပိုင်မှာ သုံးနှစ်လောက်ကြာကြတယ်။ စစ်ဖြစ်တော့ သားကြီးစိုးဝင်းက ၂လသား။ ၂လနဲ့စစ်ပြေးရတာ။ ဘယ်ကိုစပြေးတုံးဆိုတော့၊ ပထမဦးဆုံး မမဦးတို့ အမရပူရ ဒီဘက်ကလေ၊ ကပ်ကျော်၊ ကပ်ကျော်ကိုပြေးရတာ။ ကပ်ကျော်အိမ်မှာ ခဏတဖြုတ် နေပြီးတော့ ဘယ်ကိုပြေးရလဲဆိုတော့ မြွေမှတ် တာပဲ။ မြွေရွာကိုပြေးပြီးတော့၊ အဲဒီမှာ လေးငါးခြောက်လ နေပြီးတော့ ဘယ်ပြေးရတုံးဆိုတော့ မတ္တရာဟိုဘက်ကလေ
— ——————— (နည်းနည်းပြတ်သွား)——

ဟုတ်တယ်၊ မောင်နှမတွေ။ အမေတို့ခွဲနေတာ နည်းတယ်။ တမိသားစုလုံး၊ အမေ့ အဖေရော၊ အမေရော၊ အမေတို့ရော၊ တူ–တူမတွေရော။ အသက်ကြီးတော့ နာမည်တွေ မေ့ကုန်တာ။

မြွေကိုရောက်ပြီးမှ ပင်းယကိုပြေးကြတာ။ ပင်းယမှာတော်တော်နေပြီးမှ ကပိုင် ပြန်တာ။ ပထမ ကပ်ကျော်၊ ပြီးဒဟတ္တော၊ ဒဟတ္တောကနေပြီး မြွေရွာ၊ မြွေပုသိမ်။ အဲဒီက နေပြီးမှ ပင်းယ၊ ပင်းယပြီးမှကပိုင်။ အဲဒီမှာအကြာဆုံးပဲ။ ကပိုင်မှာသုံးနှစ်လောက် ကြာ တာ။ ကပိုင်ကနေပြီးကန်ကြီး။ ကန်ကြီးကနေ ကပိုင်ပြန်လာ၊ ပြီးမှဝါခင်းကုန်း၊ မင်္ဂလာဈေး ဖုံးကျတာ၊ ကိုဘဦးကွမ်းခြံက ကိုဘဦးတိုက်မှာ။ အဲဒီကပြီးမှ ကိုယ့်အိမ်ကိုယ်ပြန်တာ။ ကိုယ့်ဝင်းကိုယ်ပြန်တာ။

အမေရယ်၊ အဖေရယ်၊ တို့မိသားစုက လေးယောက်။ တို့မောင်နှမက ခြောက် ယောက်။ တို့အဒေါ်တွေရှိသေးတယ်။ အဒေါ်နှစ်ယောက်။ (၉၀နရယ်၊ ၉၀နယောက် ဖရယ်ပါသေးတယ်။ ဦးလှက ကပိုင်မှာအဖမ်းခံရတာ။ အက်စ်အက်စ်အက်စ် ကိုခေါင်း ဆောင်လာတဲ့သူက ရွှေဘိုက(စာရေးဆရာ)မောင်သော်ကရဲ့ အစ်ကိုအကြီးဆုံး၊ ကိုစမတ် ဆိုတာ၊ မူဆလင်။ အဲဒါ ကျပင်းကြီးခေါ်သွားတာ။ တုတ်ကောက်လိုသေနတ်လည်း သိမ်း သွားတယ်။)*
———

မော်တော်ကားပေးလိုက်ရတာ။ ဂျပန်ကိုပေးလိုက်ရတာ။ တို့အဖေရဲ့ကား။ အဲဒီ မော်တော်ကားကလေး၊ စစ်ဖြစ်ခါနီးတော့ ပြေးရအောင်ဆိုပြီး မော်တော်ကား ဝယ်တာ။ တို့ကအရင်တုန်းက မစီးဖူးဘူး။ စစ်ဖြစ်ခါနီးက တို့အဖေက ကားဝယ်တာ။

(ဒရိုင်ဘာက မောင်ထွေးတဲ့။ သွားခေါ်လေး၊ ရွှေသွားနဲ့)*

သုံးထောင်လားမသိဘူးပေးခဲ့ရတာ။ ဝယ်ပြီးတော့ ကားကိုတော့ အရင်ပို့ရ၊ မြွေ

ကိုပို့တာ။ အလုပ်သမားလေးယောက် အရင် သွားနှင့်ရတာ။ ကားလမ်းထွင်ရ၊ တောလမ်းကြီး၊ ကျူပင်ကြီးတွေရှင်းဖို့ ပင်းယကနေသွားရတဲ့တောလမ်း ပြေးဖို့ဝယ်ထားတာ။ တကယ်က မန္တလေးမြို့ဗုံးကြဲတော့၊ အဖေတို့ကပြေးတော့ ခြေကျင်ပြေးရတာ။ ကားမရှိဘူး။

(တခုရှိတယ်။ ခြေကျင်ဆိုပေမယ့် လူကြီးပိုင်းလောက်ကသာ မြို့ထဲမှာ။ ကလေးတချို့က တောရောက်နေပြီ၊ 1941, Christmas) *

မင်းသာမှတ်မိတာ၊ ငါမမှတ်မိဘူး။ ခြေကျင်ပြေးရတာ။ ကားကိုဖွက်လိုက်ရတာ။ ဖွက်သာဖွက်ရတာ၊ ဖွက်တာပဲ အဖတ်တင် တယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ ဂျပန်ကိုအပ်လိုက်ရတာ။ ကားအကောင်းစား။

(ဗောက်ဆော– မောရစ် ၂၂၊ အော်စတင် ၈ လိုဟာမျိုးပေါ့၊ အတွဲကြီး။ ဆလွန်းကြီး။ အဲဒီတုန်းက သူကဝန်ကြီးပြုတ်စ။ ဗမော် ဘဦးတို့ကရှုပ်သနော်ဆိုတဲ့ ဘဦး၊ ပညာရေးဝန်ကြီး၊ ပြုတ်ပြီးလေး–ငါးလနေတော့ စစ်ဖြစ်တာ။ ပြုတ်တာမကြာသေးဘူး။ အဲဒီတော့ သူကကားကောင်းကြီးစီးတာ) *

ကပိုင်ကိုအတူပြေးကြတာ။ ကပိုင်ဆိုလို့ မြို့ထဲမှာမဟုတ်ဘူး။ တောင်ငူကြီးဆိုတဲ့ တောင်ငူစုမှာ။ ဘုန်းကြီးကျောင်းကြီး အကြီးကြီးရှိတယ်။ အဲဒီကျောင်းဝိုင်းကြီး အကျယ်ကြီးက လူမရှိဘူး။ ဘုန်းကြီး မရှိဘူး။ ပစ်ထားတာ။ အဲဒါကို တို့ဘုန်းကြီးဦးကေသရက ဒါကြီးကိုရှင်း၊ တပည့်သားမြေးတွေကိုလာကြ–လာကြဆိုပြီးခေါ်၊ ဘေးကကျောင်းကလေးမှာ အကုန်လုံးဝင်နေတာ။ အုပ်စုလိုဟာမျိုး။ သုံးအုပ်စု။

ဒေါ်စုအုပ်စု၊ ရွှေချည်ထိုးကအုပ်စု၊ ရွှေမန်းတင်မောင်အုပ်စု။ ရွှေမန်းတင်မောင်ကလည်း ဆွေမျိုးသားချင်းတွေအားလုံး၊ ဇာတ်ကြီး တခုလုံးဖျက်လာပြီးနေကြတာ။ ညွန့်ဝင်းနဲ့ မောင်စိုးဝင်းနဲ့ လကြီးလငယ်။

ဖြတ်မေး– ဦးလေးကိုလာဖမ်းတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာအကြောင်းပြလဲ။

ဘာမှမသိဘူး။ တိုးတိုးပြောပြီးတော့ ခေါ်သွားတာပဲ။ အဲဒီတော့ ငါက ဘာလို့ဖမ်းထာမှန်းတောင် မသိဘူး၊ ဖြစ်ရပုံက။ ခေါ်သွားတော့ ငါတို့ကြားနေရတာက ကျောက်ဆည်ကိုသိမ်းတော့မယ်ဆိုတော့ စစ်တပ်က ဦးလူဖေဝင်းကိုစကားပြန်အဖြစ်နဲ့ခေါ်သွားသတဲ့။ ကိုလှကိုလည်း ဒီလိုစကားပြန်လုပ်ဖို့ခေါ်တယ်လို့ထင်တာ။ ဖမ်းမှန်းမသိဘူး။ နောက်ပြီးကျတော့မှ အကြာကြီး၊ အကြာကြီးနေတော့ ဖမ်းတာတဲ့။ နောက်တော်တော်ကြာမှ မန္တလေးသူရိယကိုသန်းမောင်၊ ဆရာကြီးရာဇတ်၊ ဦးမှုတို့ ဘာတို့၊ အများကြီးအဖမ်းခံရတာ။ ငါ့ဘာကြောင့်ဖမ်းတယ်၊ ငါ့ဘယ်လိုနှိပ်စက်တယ်ဆိုတာ မပြောဘူး။ ငါ ဘယ်လိုခံစားရတယ်လဲမပြောဘူး။ တော်တော်ကြာတယ်ကွ။ သုံးလေးလလောက်ထင်တယ်၊ မမှတ်မိဘူး။

ကပိုင်ကိုအရင်က မရောက်ဖူးဘူး။ ဝေးတယ်ကွ။ နောက်မှရောက်တာ။ ငါမှတ်

မိသလောက်တော့ နိုင်ငံရေးသမားတွေ လာတယ်။ ဗိုလ်မှူးဗထူး ခဏခဏလာတယ်၊ ကိုလှဆီကို။ ကွန်မြူနစ်ပါတီက ငါတို့ဖွက်ပေးရတာ။ အပြုံးရယ်၊ အမာရယ်၊ မမလေးရယ်၊ ဗန်းမော်ကကောင်မလေး–ဘယ်သူ၊ စစ်ပြေးရင်းနဲ့အမေတို့က ခေါ်ပြီး ထိန်းပေးရတာ။ ဗိုလ်မှူးဗထူးက နိုင်ငံရေးကိစ္စနဲ့လာတာ။ အဲဒီတော့မန္တလေးမှာ။ သခင်သန်းထွန်းလာတယ်။ ကိုလှကလေ– ဘယ်တော့မှ ဘာမှငါ့မပြောဘူး။ ငါကအဲဒီတုန်းက ကလေးမွေးပြီးတော့ သူ့ချက်ကျွေးနေရတာချည်းပဲ။ သူနိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားတာလည်း ငါ မသိဘူး။ သူကလေ အဲဒီတော်လှန်ရေးကိစ္စမှာ ဘယ်လောက်များလုံတုံးဆိုတာ။ ငါ့ ဘာမှမပြောပါဘူးဆို။ ငါ လုံးလုံးမသိဘူး။ သူတို့လာတော့ ငါ လက်ဖက်ရည်တိုက်ရတယ်။ သန်းရင်မကို ကပိုင်မှာမွေးတာ။ မတင်ဝင်းကို မန္တလေးရောက်မှမွေးတာ။ အဲဒီတုန်းက မောင်ဝင်းရယ်၊ သန်းရင်မရယ်ပဲရှိတယ်။ တယောက်နဲ့တယောက် မကွာလှပါဘူး။ နှစ်နှစ်လားပဲ ခြားတာ။

မှတ်ချက်–' * 'အမေ့မောင် ဦးမောင်လေး ဝင်ပြောတဲ့စကားများ ဖြစ်ပါတယ်။

ဖိုးသံ (လူထု)

ဝမ်းအိုဝမ်းက ဗမာတွေရဲ့ကိစ္စ ဘာလုပ်တယ်မှတ်တုံး။ အမေရိကန်တွေကလေ။ ပိုက်ဆံယူရမယ် ဆိုပြီး တော့ လခသဘောမျိုးဗမာနိုင်ငံရေးသမားတွေကိုပေးတာ။ ပေးတော့ ဒို့လူတွေက ကျုပ်တို့ ပိုက်ဆံရ လို့ လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီနိုင်ငံရေး၊ တိုင်းပြည်အတွက်လုပ်တာ မယူနိုင်ဘူး ဆိုပြီး ငြင်းတာ၊

အမေ

တစ္ဆေ မကြောက်ဘူး

စိုးသံ (လှုထု)

မန္တလေးသားတယောက်အနေနဲ့ ပြန်စဉ်းစားလိုက်ရင် ကျနော်တော့ ဥတုသုံးလီထဲမှာ နွေနဲ့ဆောင်းကို အမှတ်မိဆုံးပဲ။ အထူးသဖြင့်နွေ။ ဘာကြောင့်မှမဟုတ်ဘူး။ ပူတာကြီးကိုပဲ မှတ်မိနေတာပါ။ ပူပတဲ့ဆိုရင် နေ့လည် ၂နာရီနဲ့ ၃နာရီအကြားဟာ အပူဆုံး၊ အဆိုးဆုံး။ လမ်းပေါ်မှာကတ္တရာတွေက အရည်ပျော်လို့၊ အငွေ့တွေလည်း တထောင်းထောင်းနဲ့။ လေမို့ တိုက်ပတဲ့ဆိုရင်လည်း လေပူကြီး။ ဒီထဲမှာဖုန်တွေကပါလာသေးတယ်။ မတတ်သာတဲ့ အခြေအနေမဟုတ်ရင် ဘယ်သူမှလမ်းပေါ်မထွက်ပါဘူး။ ဒီလိုအချိန်မှာ တခါတလေ လမ်းပေါ်ကနေ ဆီးယိုသည်လိုဟာက ချွဲချွဲပြစ်ပြစ်နဲ့ "ဆီးယို– – – – –"လို့ မျှားအော်လိုက်ရင်၊ အမလေး– မန္တလေးရဲ့ နွေပန်းချီကားဟာ ပြည့်စုံသွားပြီလို့ဆိုနိုင်တယ်။

ကျနော် တက္ကသိုလ်က ကျောင်းထုတ်ခံရတော့ အသက်က ၁၈နှစ်–၁၉နှစ်။ အမေက ကျနော့်ကို အားနေတာ၊ ဘာမှလုပ်စရာ မရှိဘဲ လတ်လျား–လတ်လျားလုပ်နေလိမ့်မယ်ဆိုပြီး သတင်းစာလုပ်ငန်းထဲ ဝင်ခိုင်းပါတယ်။ ပညာသင် သဘောပေ့ါ။ နယ်သတင်းနဲ့ ကြေးနန်းသတင်း ဘာသာပြန်တာတွေ လုပ်ရပါတယ်။ နယ်သတင်းမှာတော့ ကျနော့်ဆရာတွေက ဦးရဲလင်းနဲ့ နတ်မောက် ကိုထွန်းရှိန်တို့ပေ့ါ။ ဘာသာပြန် လုပ်ငန်းမှာတော့ အမေကပဲ ကန့်ကူလက်လှည့် သင်ပေးတာပါ။

အဲဒီကာလတွေအတွင်းမှာ ခုနကပြောတဲ့ နွေရက်မျိုးရောက်ရင် အမေ့အလုပ်စားပွဲမှာထိုင်ပြီး အမေပြောတာတွေ နားထောင်ရတာ မင်္ဂလာတပါးပါပဲ။ အမေက အများအားဖြင့်တော့ ကျနော်မမီလိုက်တဲ့ ဆွေတွေမျိုးတွေအကြောင်း၊ မန္တလေးမြို့ကြီး အကြောင်းတွေ ပြောပြတတ်ပါတယ်။ အမေ့မှာ မွေးချင်း ၁၂ယောက်တောင်ရှိတာ၊ ဒီအထဲက ၆ယောက်ပဲ လူလားမြောက်ခဲ့ပြီး ကျနော်တို့မီခဲ့ပါတယ်။ ကျန်တာတွေကို ဓာတ်ပုံလေးတောင် ကျနော်တို့မမြင်ဖူးပါဘူး။ အဲဒီလိုသူပြောပြတာတွေထဲက ကျနော့်ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ စွဲလမ်းနေတဲ့ ကျနော့်မမြင်လိုက်ရတဲ့ အဒေါ်နှစ်ယောက်အကြောင်းကို ပြန်ပြောပြချင်ပါတယ်။

အမေဟာ သူ့စားပွဲရဲ့ ညာဘက်ဘေးက ပြတင်းပေါက်လေးကိုဖွင့်ပြီး အပြင်ကို ကြည့်ရင်း "အမေတို့ငယ်ငယ်က ဒီလိုနွေဆိုရင် ရောဂါကပ်တွေ ကြောက်စရာကောင်းလိုက်တာ၊ နှစ်စဉ်လိုလိုကျတတ်တယ်။ အထူးသဖြင့်တော့ ကျောက်နဲ့ပလိပ်ပဲ။ တခါတခါဝမ်းရောဂါကျရင်လဲ ပါသွားသူတွေနည်းတာမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီလိုကပ်ကြီးတွေ တခါ၊ တခါဖြစ်ပြီဆိုရင် မန္တလေးမှာလူတွေ ထောင်နဲ့ချီ သေတာ" ဆိုပြီးစပြောပါတယ်။

"အဲဒီတုန်းက လူကြီးတွေပြောတာကတော့ ဒို့ဆီမှာအရင်က ဒီလိုရောဂါတွေ၊ ကပ်တွေမရှိဘူး၊ အင်္ဂလိပ်တွေလာမှ ပေါ်လာတာ၊ ဒီကိုလိုနီသမားတွေက ဗမာတွေ မြို့တွေပြတွေမှာ စည်စည်ကားကား၊ စုစုရုံးရုံးမရှိစေချင်တာရယ်၊ သူတို့ကိုတွန်းလှန်လိုစိတ်တွေ မပေါ်ပေါက်စေဖို့ရယ်တို့အတွက် တမင် ရောဂါပိုးတွေယူလာပြီး ဖြန့်ကြတာတဲ့။ ဟုတ်မဟုတ်တော့ အတည်ပြုရခက်သား။ ဒါပေမဲ့ ကိုလိုနီအင်္ဂလိပ်ဆိုတာကလည်း ဒါမျိုးမလုပ်ဘူးလို့ ဘယ်သူမှ အာမ မခံနိုင်ဘူးလေ။ ဒီလိုရောဂါများဖြစ်ပတဲ့ဆိုရင် အိုးပစ် အိမ်ပစ်တောမှာသွားနေကြရတာ။ မြို့တွေကခြောက်ကပ်သွားတာ။ နောက်ပြီး ရောဂါဖြစ်တဲ့ အိမ်တွေရှေ့မှာလည်း ဒီအိမ်မှာ ကျောက်ရောဂါဖြစ်နေတယ်၊ ပုလိပ်ရောဂါဖြစ်နေတယ်ဆိုတာမျိုးဆိုင်းဘုတ်ကြီးတွေဆွဲထားတာ။ လူတွေကလည်း ညကျရင် မီးပုံတွေဖို့၊ သံပုံးတွေတီးပြီးသရဲမရဲခြောက်ကြ၊ လှန့်ကြနဲ့ပေါ့။ ထိတ်လန့်စရာအခြေအနေကြီးပေါ့။"

"လူတွေမှာလည်း ကျန်းမာရေး၊ သန့်ရှင်းရေးအသိတွေက နည်းပါးသေးတယ်လေ။ အရပ်ထဲကို ကျောက်ထိုးဆရာ လာတယ်ဆိုရင် အိမ်တံခါးပိတ်ပြီး တိမ်းကြ၊ ရှောင်ကြတာ။ အမေတို့အဖေ၊ မင်းအဘိုးတို့ကျတော့ ကျောက်ထိုးဆရာကို မုန့်ဖိုးပဲဖိုးပေးပြီးပြန်လွှတ်လိုက်တာ။ လူတွေရဲ့အသိထဲမှာက အဲဒီကာကွယ်ဆေးတွေထိုးရင် ဖျားတယ်၊ နာတယ်ဆိုပြီး ဆေးကိုအယုံအကြည် မရှိကြဘူးလေ။ ကျောက်ထိုးဆရာဆိုတာကလည်း လခများများရတဲ့လူမျိုးမှ မဟုတ်တာ။ မုန့်ဖိုး ခြောက်မူးတပဲရရင် ကျေနပ်ပြီးပြန်သွား တာပဲ။ သူတို့သာ တိတိကျကျလုပ်ရင် ဆေးထိုးမခံသူကို ဥပဒေအရကို အရေးယူနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါမျိုးလောက်နဲ့လည်း ဗမာချင်း အချင်းမပွားချင်ဘူးဆိုတဲ့ စိတ်မျိုးလည်း လူတွေရဲ့စိတ်ထဲမှာ ရှိသနဲ့ တူပါရဲ့။"

ကျောက်ရောဂါဆိုတာ နွေမှဖြစ်တတ်တာပါ။ ကျနော်တို့မောင်နှမထဲမှာကိုပဲ အစ်မနဲ့နှမဟာ ကျောက်ပေါက်ခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒီနေရာမှာ ကျောက်ဆိုတာ ကျောက်ကြီးလို့ပြောကြတဲ့ဟာကို ပြောတာပါ။ ကျနော်ကတော့ ကျောက်ကလေး (ကျောက်ဖြူ) ပေါက်တာ ကျောက်ကြီးနည်းနည်းပါလို့တဲ့ မျက်နှာမှာ အခွက်ကလေး၊ တခုရှိနေပါတယ်။

တနှစ်မှာတော့ ကျနော့်အမေရဲ့ ညီမနှစ်ယောက် ကျောက်ပေါက်ပါလေရောတဲ့။ အမေ့အောက်က ဆက်ရက်နှစ်ယောက်ဆို ထင်ပါရဲ့။ ကျနော်နည်းနည်းမေ့သွားပြီ။ မိန်းကလေးနှစ်ယောက်။ တယောက်ကရီရီတဲ့။ နောက်တယောက်က ကြည်ကြည်တဲ့။ အမေ့ စကားနဲ့ပြောရရင် "အကြီးကလေးရီရီက နည်းနည်းညိုတယ်၊ ကျောက်ပေါက်ချိန်မှာ

ငါးနှစ်လောက်ရှိပြီ။ အငယ်လေး ကြည်ကြည်ကတော့ အသားလည်းသိပ်ဖြူတယ်၊ စကား လည်းသိပ်တတ်တယ်၊ သုံးနှစ်လောက်ရှိပြီ''ပေါ့။

''သူတို့လေးနှစ်ယောက်က တပြိုင်နက်တည်းဖြစ်ကြတာဆိုတော့ အားလုံးပဲပြာ သွားတာပေါ့။ ဗမာဆေးဆရာပင့်၊ ဗမာကု– ကုကြတာပေါ့။ ဘာရမှာလဲ။ အဲဒီခေတ်က ဗမာပြည်မှာ ရှိနေတဲ့ ဆေးအတတ်ပညာနဲ့ ဒီလိုကပ်ရောဂါမျိုးကို ကုလို့ပျောက်တယ် ဆိုတာ တရာမှာမှရှိလှ တယောက်၊ နှစ်ယောက်ပေါ့။ ဒါနဲ့ အကြီးမလေး ရီရီကတော့ စဖြစ်ကတည်းက စကားကို မပြောနိုင်တော့ဘူး၊ မျက်ရည်ပြည့်နေတဲ့ မျက်လုံးကလေး ကလယ်ကလယ်နဲ့သာ အပေါ်ကိုစိုက်ကြည့်နေတော့တာပဲ။ သုံး–လေးရက်။ ခက်တာက ကြည် ကြည်။ သူက သူ့အစ်မလောက်မဆိုးဘူး။ စကားပြောနိုင်သေးတယ်။ ဒီတော့သူက 'အဖေရေ၊ ပူလိုက်တာ၊ ကျမကို ရေတိုက်ပါဦး။ ချွေးသုတ်ပေးပါဦး'စသဖြင့် တတွတ် တွတ်ပြောနေတာ။ ကြားရက်စရာမရှိဘူး။ သူ့တကိုယ်လုံးမှာလည်း ကျောက်ဖုတွေနဲ့၊ မျက်နှာပေါ်မှာရောပေါ့။ သူကခေါ်–ခေါ်နေတော့ သူ့အနားကိုသွားကြရ၊ ကြည့်ကြရ၊ တွေ့ရ၊ ကြားရပြန်တော့လည်း စိတ်မချမ်းသာ၊ သူကနဂိုကတည်းကမှ တအိမ်လုံးရဲ့ အ သည်းစွဲလေ။ အဖေဆိုတာ၊ မင်းလည်းသိတယ်မဟုတ်လား။ မင်းတို့အဘိုးဟာ အင်မ တန် စိတ်ခိုင်တာ၊ သားရေးသမီးရေးလောက်နဲ့ နည်းနည်းမှစိတ်လှုပ်ရှားတတ်တဲ့ လူမျိုး မဟုတ်ဘူး။ အခုတော့ အဖေတောင်မှ ကြည်ကြည်လေး အသံကိုမကြားရက်လွန်းလို့ ကွယ်ရာမှာ သွား–သွားမျက်ရည်ကျရှာတယ်။''

သူပြောတဲ့နှစ်ယောက်ဟာ ကျနော့်အဒေါ် ဒေါ်တင်တင်နဲ့ ကျနော့်ဦးလေး ဦး မောင်လေးအကြားကလို့ ကျနော်မှတ်မိနေ ပါတယ်။

''အဲဒါ ရီရီလေးက အရင်ဆုံးရှာတယ်။ ဒါပေမဲ့ အားလုံး စိတ်ရှိသလောက်မငိုနိုင်ကြ သေးဘူး။ သေတွင်းနှုတ်ခမ်းမှာ မေးတင်နေတဲ့ နောက်အိမ်သားတယောက် ရှိသေးတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒါလေးကို ဝိုင်းပြုစုကြပြန်တာပေါ့။ ပြုစုတယ်ဆိုတာလည်း ဘာမှထူးထူး ခြားခြား မဟုတ်ပါဘူး၊ ရေဝတ်လေးနဲ့ပွတ်ပေး၊ ချွေးသုတ်ပေးတာလောက်ပါ။ တခြားဘာမှ လုပ်နိုင်တာမရှိပါဘူး။ မကြာပါဘူး။ နောက် နှစ်ရက်လောက်နေတော့ ကြည်ကြည်လေး လည်း သူ့အစ်မနောက် လိုက်သွားတာပါပဲ။''

အမေက စကားစကိုဖြတ်ပြီး အပြင်ကို စိုက်ငေးနေပါတယ်။ ဒီလိုနွေရာသီရဲ့ လွန်ခဲ့ တဲ့ကာလတခုက နေ့ရက်များကို ပြန်မြင်ယောင်နေတာဖြစ်မှာပါ။ ကျနော်က ဘာမှ မပြော ဘဲ အမေ ဘာဆက်ပြောမလဲလို့ပဲ စောင့်နားထောင်နေမိပါတယ်။ စကားပြတ်မခံချင် တော့ပါဘူး။

''အဲဒီလို သူတို့နှစ်ယောက် ဆုံးသွားပြီးတဲ့နောက် အမေ–မင်းအဘွား–က သူ့က လေးတွေကို ညမှာ တောက်တိုမယ်ရခိုင်းရင် တို့ကတယောက်နဲ့တယောက် တံတောင် ချင်းတို့ပြီး နင်သွား၊ ငါသွားလုပ်ကြတာပေါ့။ အကြောင်းက အိမ်သားနှစ်ယောက်တောင်

ဆက်တိုက်ဆုံးသွားတာဆိုတော့ ကလေးပီပီ တစ္ဆေကြောက်ကြတာကိုး။ မင်းတို့အဘွားက သူ့ကလေးတွေကို ခိုင်းတန်တာရှိရင် ခိုင်းတယ်၊ မလုပ်တတ်ဘူး၊ မသွားရဲဘူးဆိုတာမျိုးကို မကြိုက်ဘူး။ အသက်အရွယ်လိုက်လို့ လုပ်ရဲကိုင်ရဲ၊ လုပ်တတ်ကိုင်တတ်မှ ကြိုက်တယ်။ 'ဒီမှာ ပဲမြစ်တွေပြုတ်ထားတယ်၊ သွားစမ်းဟဲ့၊ မီးဖိုထဲမှာ ဆီနဲ့ဆား သွားယူချေ။' ဒါမှမဟုတ်လည်း 'နောက်ဖေးမှာ ထွေးခံသွားသွန်ချေ' ဆိုတာမျိုး အမြဲခိုင်းတတ်တယ်။ အမေတို့က ခါတိုင်းတော့ အဲဒါမျိုးတွေကို မဆိုင်းမတွလုပ်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ လူနှစ်ယောက် သေထားတော့ ကြောက်တယ်လို့ ဖြစ်နေကြတာပေါ့။ နောက်တော့ ဒါကို မင့်အဘွားကသိသွားပြီး ငိုတယ်။ 'အမလေး၊ ငါ့သမီးလေး နှစ်ယောက်၊ ဒါလောက်ဖြူစင်ကြယ်တာ၊ ဘယ်အပယ်၊ ဘယ်သူ့ရဲ့ဘဝမှ မရောက်ပါဘူးတော်။ သူတို့ကို နတ်ကောင်းနတ်မြတ်တွေက နတ်ပြည်က နေ ဆီးတောင်ကြိုကြမှာပါ' ဆိုပြီးပါးစပ်က တတွတ်တွတ်ပြောပြီးငိုရှာတယ်။"

"အဘွား အဲဒီလို စိတ်ထိခိုက်တာတွေ့တော့ အမေတို့ကလည်း အဘွားကိုသိပ်သနားသွားပြီး ကိုယ်လည်း ဝမ်းနည်းလာတယ်။ ဒီနောက်မှာ အမေတို့မှာ တစ္ဆေကြောက်တယ်ဆိုတာ မရှိတော့ဘူး။"

ဖိုးသံ (လူထု)

ဒီကိုလိုနီသမားတွေက ဗမာတွေ မြို့တွေပြတွေမှာ စည်စည်ကားကား စုစုရုံးရုံးမရှိစေချင်တာရယ် သူတို့ကို တွန်းလှန်လို စိတ်တွေ မပေါ် ပေါက်စေဖို့ရယ်တို့အတွက် တမင် ရောဂါပိုးတွေယူလာပြီးဖြန့်ကြတာတဲ့။ ဟုတ်မဟုတ်တော့ အတည်ပြု ရခက်သား။

ENGLISH SECTION

အမေ လူထုဒေါ်အမာ
ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် ပေးပို့ကြသော
အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ရေးသားချက်များနှင့်
ဂုဏ်ပြုစာကဗျာများ

80th birthday, 1995

The Sails Are Up Again!

Prince Taw Phaya Galae

1. The scene - panorama of typical Burmese life
2. We all enjoyed the long riverine ride
3. From our boat in full sail
4. Pagodas, monasteries and palaces having their tale.
5. While the peasants and laborers toiled with sweat
6. The fishermen with bare chest cast their net.
7. The weather was sunny and fine
8. The ripples sang with rhythm and rhyme;
9. Ah! How wonderful to be free
10. Feeling the gentle fresh cool breeze.
11. Suddenly the white and blue sky
12. Partly became red. Why? Oh! Why?
13. A hurricane bashed the palace
14. Like it was done by the imperialists.
15. Our sails were almost ripped
16. And our boat was slowly stripped .
17. Behold! The rising sun
18. There was joy and fun
19. But soon it became raging hot
20. Destroying our precious paddy plot by plot.
21. Look! The sky is red, white and blue
22. We thought was indeed a beautiful view
23. Nay! The whole sky turned blood red
24. What will our boat face ahead?
25. Our great helmsman took hold of the wheel
26. Poised to challenge the second stormy waves of the sea
27. On came the ruthless wave
28. Alas! Our great helmsman although brave
29. Was washed overboard ; honored as our liberator
30. Trying to steer our boat out of disaster.
31. We on the boat began to utter
32. Who should become the master
33. While the boat was drifting
34. Toward the west the wind was blowing
35. Might is right then took place
36. Rocking, drinking, gambling, and swashbuckling became their taste
37. No one cared where our boat was being carried along
38. There was a jolt; something was surely wrong
39. Heck! Coco Island! This is not our destination
40. Let's get out! That was our determination.
41. 'Thardu, thardu, thardu' said the elderly man

42. With rosary in a helping hand
43. All the crew gave a deep sigh
44. Thinking to be saved from all crime
45. Praying and prayers everywhere
46. Bells ringing and thardu in the air;
47. Everything seems serene and peaceful
48. Blessed be the elderly man for we were grateful
49. Wait! Who are those grumbling?
50. They are those who kept following
51. But, but...they are at daggers drawn
52. Split into three groups with nasty scorn.
53. The storm had gathered again
54. Our boat must not be set aflame
55. We must move forward into the calm sea
56. Where all our crew could rest without agony.
57. The dark clouds grew more and more
58. And the raving winds came blow after blow
59. Torrents of rain filled our boat
60. Many crew hanging on had to float
61. The boat was surrounded by sharks
62. Ready to attack us, surely dangerous
63. We gritted our teeth determined to fend off all
64. Remember!United we stand, divided we fall!
65. Hey! There are ships sailing our way
66. Flags flying. Black flags on display
67. Two crossed bones and a bony head
68. Pirates! White men! Don' t be afraid!
69. We stood up to show our unity
70. This is just their gun-boat activity
71. In other words it' s a ' Paper Tiger'
72. Remember what happened in China, Vietnam and Korea.
73. With our united strength
74. We can move the earth!
75. Come rain or storm
76. We must remain united and warm
77. There' s a Burmese saying; *Hlaing gyi hlay out*[1]
78. Which is true without amy doubt,
79. We must make it clear for reality
Our real strength lies in our own country!
80. DEAR RESPECTED SAYARMAGYI LUDU DAW AMAR
On your 80th birthday, we wish you to hear
Our slogan still remains
THE SAILS ARE UP AGAIN!

Prince Taw Phaya Galae

Ode to Ludu Daw Ahmar
(On Her Passing away at 8 AM, 7.4.2008)
Dr Maung Maung Nyo

Ludu Daw Ahmar is dead
The news spread like wild fire
I' m very sad to hear
It' s a great nightmare.

Daw Ahmar was "Our Mother"
She has led Burma
In journalism and literature
By writing truths, tenets and tampers
To let people adhere to Burmese culture
Burmese are really grateful to her.

She has been the editor of "Ludu"
A progressive periodical of people
From whose it took its name
To represent the mass maimed
It thus claimed fame and authority
It led struggle for peace and democracy.

I once went to see "Ahmay (Mother)"
To get permission to use her essay
On leprosy and public health ways
In BMF* magazine of Mandalay
She willingly helped, I must say
It was in 1959 hey days.

She wrote a book on Burmese art world
Dancers, musicians, jokers and jugglers
It won a national literary award thereafter
It set a standard for late comers
So were her translations of English literature
"Trials in Burma" , "Sanda Marlar" etc.
"I appreciate them" , Maurice Collis muttered.

She also wrote on Burmese culture
"Ahmay Shay Sagar" , "Mandalay Thu/Thars"
She also featured in Burmese magazines
People held them in high esteem

She wins the admiration of the nation
She was indeed the "Literary Queen"!

If I have to draw her caricature
It may thus appear
"She was a university boycotter
A avant-garde literary hawker
A progressive journalist and author
A dedicated wife and a devoted mother
Grandma of Burmese literature
She was the "Guardian of Burmese Culture".

She died at 93 years of age
At * A.M.on 7th April 2008
People gave her accolades
She really had been great.

It was Burma she dedicated
It was patriotism she demonstrated
It was Burma's causes she never hesitated
Let's prostrate and contemplate
Our love, sorrow and dedication
To this "Great Lady of Our Nation"
By wishing her a heartfelt valediction
" Farewell, Mother, Good Bye" in salutation.

Note: BMF = Branch Medical Faculty, The Forerunner of Institute of Medicine Mandalay

Dr Maung Maung Nyo
11.04.2008

Dear PTJ,

I was just preparing to send you a message of sympathy and concern. You have been in my thoughts a lot since the sad news reached us of your mother’s death on April 7th.You knew this time would come, yet I am sure you didn’ t want it to come.

The reason that I have not written to you sooner is because I have been very busy writing and preparing an obituary for Daw Amar to be published in our leading left-wing newspaper, The Guardian. Today at last, it was finished and supplied with a good photograph to accompany the obituary.

As soon as the news reached us, Vicky asked me if I would write an obituary, saying that she was too busy at the moment. What happened is interesting. I phoned the paper and said I wanted to write about this outstanding Burmese writer who had just died. The editor said ‘ OK, send me something’ . I wrote only a short account which I sent him, but I said that it really should be much longer and with more detail. His first reply was that the paper only had room for very short obituaries, but that he would edit my piece and see what I thought. To my surprise, he then sent me back a piece twice as long as my original, including many details of your mother’s life which I had not included.

It seems that from knowing almost nothing about Burma, the editor had become so interested in Burma and the story of your Mum that he had gone onto the w.w.web and found lots more information about her, which he had written into my obituary. So the final version is only half mine, and half from somewhere else (perhaps from MinZin in ‘ Irrawaddy’). But the beginning and end are from me, so it is a very personal piece. The editor also became curious to know more about me and how long I had known your family (from back in Jan. 1977) and many other questions.

I actually heard the news first from Su Su Mar, who rang me early on theMonday morning. She was very sad. We talked for quite a long time and I tried to comfort her. She has given me an email address so that I can now try to write to you sister, Daw Than Yin Mar. She has been through a long, long period of anxiety

and stress, nursing your mother both at home and in hospital. I hope the strain has not left her too exhausted. I know Su Su wishes that she could be at home to help her mother.

I treasure the many books that I have as presents from your Mum, signed in her own hand. And many letters too written by her. Have you beenable to receive letters from her at all?

Try not to be too sad. Your mother had a remarkable life and has left amost valuable legacy to her fellow countrymen and women.

khin-min-lyet
KKChaw

Obituary

Ludu Daw Amar

As a leading dissident writer she fought for democracy in Burma

- Article history

In recent years, in the days leading up to November 29, writers, journalists, and artists from all over Burma have gone to Mandalay, the country' s cultural heartland, for a gathering in a monastery compound. There they celebrated the birthday of a writer, publisher, and activist, Ludu Daw Amar, who has died aged 92. Since those days in the mid-1930s when she joined a student strike at Rangoon University, opposing British colonial rule, Daw Amar never ceased to write, or to fight.

For many, attendance in the compound was a way of demonstrating opposition to Burma' s military regime. Unhappily, it also provided an opportunity for military intelligence to note dissident names and faces. From 1962, when General Ne Win led the coup that has subjected Burma to almost half a century of military dictatorship, Daw Amar provided opposition. She and her family paid a heavy price.

Daw Amar was the fourth among 12 siblings of an upper-class family whose fortune was made in the tobacco trade. Educated at Mandalay' s American baptist school and the national high school she read science at Mandalay Intermediate College and Rangoon University.

There, in 1936, came her role in the student strike. She also began to get published. In 1938 she translated the British civil servant Maurice Collis' s critical assessment, Trials in Burma. In 1939 she married the journalist U Hla, who in 1933 had established the leftist Ludu Kyi-bwa-yay (Progress) magazine in Rangoon. Together they set up the Kyi-bwa-yay press in Mandalay.

In 1942 British rule collapsed, Burma fell to the Japanese and the couple moved north of Mandalay while continuing publication of Ludu Kyi-bwa-yay. She translated Hino Ashihei' s bellicose Japanese bestseller Wheat and Soldiers, but also became involved in the resistance movement. By the spring of 1945 the Japanese were being driven from Burma, and that summer U Hla launched the Ludu (People) Journal with Daw Amar as assistant editor; a daily, Ludu Thadin-sa, followed in 1946. "Ludu" was incorporated in the couple' s names as the country moved towards independence from Britain in 1948.

But soon after independence, the army, hostile to the couple’ s radicalism, reduced their press to rubble. Their family narrowly escaped with their lives.

In 1953, Daw Amar attended a Soviet-backed peace congress in Copenhagen and a youth conference in Romania. Meanwhile her husband, convicted of involvement in student protests inspired by the Communist party of Burma (CPB), was sentenced to three years for sedition. Daw Amar, with five young children to raise, continued to publish Ludu Thadin-sa until U Hla’ s release in 1957, but two years later the government shut the paper down for 14 months.

In 1967, five years after the coup, the regime closed Ludu Thadin-sa. Daw Amar switched from writing about politics to culture and history, focusing on prewar Burmese singers and actors.

With military rule, many students, including her two eldest sons, had become student activists. The eldest, Soe Win, headed for the mountain jungle. There, in 1968, he was murdered in a CPB internal purge as the party was hit by the backwash from China’ s cultural revolution. Her second son, Than Joung, was also a student activist who was detained from 1966 to 1972, and on the point of being rearrested in 1978, fled to join the CPB and later went into exile in Yunnan - a leading CPB member, he would never see his mother again. In the wake of that escape, military intelligence detained U Hla, Daw Amar and their youngest son for 13 months.

They were released in 1979. The publishing house subsisted on jobbing printing, while Daw Amar wrote for Burma’ s privately owned monthlies, while refusing to write for state publications. An astute businesswoman, she published her many articles in book form.

In 1982, U Hla died. Daw Amar continued to run the publishing house, but in 1984, during the dry season, fire consumed central Mandalay, destroying the printing equipment, the book production department and paper store of the Kyi-bwa-yay press. Happily, her home, private library and newspaper archive survived.

Five years later her 38-year-old youngest son was sentenced to 10 years. He was imprisoned in Thayet, a two-day journey for Daw Amar, his wife and their three children.

Meanwhile, as part of its drive to “beautify” towns for tourists, in the 1990s the regime began relocating cemeteries far outside Mandalay. So in 1998 Daw Amar set up Byamazo lu-hmuyay Athin, a mutual aid association to help those who, amid the collapsing Burmese economy, were too poor to bury their dead. Now the charity often covers hospital medical costs, provides minibuses and carries out free funerals. Initially Mandalay’ s military boss resented and hindered its operations. Later came tolerance - the operation clearly fulfilled a desperate need - and other towns copied the scheme.

In 2003 Daw Amar had a small building erected just behind the Kyi-bwa-yay press. Her lifetime’ s book collection was put there; this is to be the first public library open for all to use in Mandalay in the last half century. Into her 90s Daw Amar contributed monthly articles to journals and magazines and published at least one small book annually.

It was in the mid-1970s that I first met Daw Amar. My first impression became a lasting one: intelligent, thoughtful, kind she went on to become both the voice of traditional Burma, calling for adherence to Buddhist values, and a symbol of opposition to the regime, leading the struggle for a more democratic, more humane society and for the possibility to write freely and truthfully.

We met in the 1980s and 90s, and our last encounter was in January 2005. It is a source of profound regret that I was prevented by the Burmese authorities from attending her 90th birthday. But I remember her last words to me three years ago, “We simply wish,” she said, “to be treated like human beings.” She is survived by two sons, two daughters and six grandchildren.

• Ludu Daw Amar, writer and activist, born November 29 1915; died April 7 2008

- The Guardian,
- Saturday April 12 2008
- Article history

There are some mistakes in the above short biography . However , with all our due respect , we didn’ t make any correction.

My Mum

Dear Ko Min Zin,

Here are the answers to your questions. If there is anything you would like to know more or make clear, please don' t hesitate. To tell you the truth, I am not very much at ease to praise my own mother. There' s a Burmese proverb that my mother often quotes: " The neighbourhood will acknowledge if your daughter is really beautiful." So, I don' t think that it is the task of the children to write about their parents. Anyway, here they are.

1. How would you describe your mother as a mother not as a journalist or social critic?

She' s a good mother just like any other typical Burmese, Buddhist mothers. She loves Burmese food and can make good dishes. She loves planting flowers and likes to visit markets, especially those in the countryside. She enjoys seeing Disney cartoons, comedies, as well as Hollywood films that my uncle (her younger brother) recommended. Once she went to see the horror film "Dracula" on my (elder) brother's insistence and admitted that she was very frightened when she came back. I mean to say that she' s just a human being.

As my parents were always occupied with their editorial work and social welfare works, they had very little time to spend with their children or attend to their daily life and needs. We were left in the hands of an aunt, a distance relative of my mom. She always emphasised cherishing the traditional values of our nation and moral integrity when she educated us. Knowing that we were starting to get involved in politics, she once told me, "No matter what, as a student, one should try to excel in study also. Just look at Ko Aung San and Ko Ba Hein. They are known not only for their political merits, they are known for their performance in their studies also. "This is the way she used to tell us. She rarely said "must" or mustn' t." Rather, she pointed out exemplary figures. There are three brothers in our family and no one of us drink or smoke. This is not because they told us not to do, but rather because through their own deeds they made us realise that these things are not good.

She rarely beat us too. As far as I can remember, she once beat us when my elder brother, my elder sister and I went for begging during one Dazaungdaing Thieves' Festival. I think I was about ten at the time. My brother went with his friends and my sister and I went with the children from our neighbourhood. As we were young, we couldn' t go very far, we only went to some of our relatives and neighbours. Evidently, the news reached her ears immediately and she beat us when we arrived home.

She never told her children to read Marxist books (nor oppose doing). Instead, she recommended us to read various kinds of books that she thought worth reading. Edger Snow' s books, Autobiography of Charlie Chaplin, The Silent Spring (an early book about environment question) and Decline and Fall of the Roman Empire were some among them. As for the Burmese books, there were too many to mention. The list includes classical literature, Thakin Kodawhmaing' s works and Khitsan Literature. She also mentioned books like Thakhin Ba Hein' s "The Capitalist World" and Tin Moe' s "The Lantern" as very good and we should read.

2. Would you recall the most unforgettable moment you spending with your Mom?

It' s difficult to say at this age, because (I think) I have become less and less sentimental or emotional, than when I was young. However, I should say, listening to what she told us about our forefathers or their old days was the most enjoyable and unforgettable moments. That kind of moment was not very common. As I have said above, my parents were always busy. I think I had more chances than other children at that time, because when I was sacked from the Mandalay University for taking part in student activities, my parents arranged me some deskwork among the newspaper staff and during the hot Mandalay afternoons, when she had time, she used to recall these and told me.

I must also say that I neither regretted nor blame my parents for spending less time with us. On the contrary, I believe that, even when I was young, I know they were working for the good of others and their devoted working style became my model, as I grow old.

3. Nearly all of her siblings have been involved in Burmese politics as committed dissidents/revolutionaries. Have your parents (particulary your Mom in this context) had any disapproval against your involvement? How did they express their worry for you siblings since you all have paid a lot for what you believe? Have you ever heard any complaint from your Mom regarding to your elder brother's (U Soe Win' s) death?

My parents never say ' no' to what we do with our beliefs. They only told us to be careful when they learned something about the government agents' knowledge or plans. They never said that you should believe in communism, rather, they sometimes told us how the leaders of the communist party and other patriotic personages at the time had made enormous contributions and sacrifices for the nation. Incidentally, as my father was arrested again and again by the government and the publication of our newspaper was disrupted often, seeds of hatred for the government took root in my mind since I was very young.

My parents, both devoted Buddhists, never compelled me to be as devoted as they are. We were sent to Roman Catholic Schools, but my parents made us convinced that we should not become Christians, and they did, not by saying directly, but very tactfully. They have respect for our beliefs and our ability to decide for ourselves. It' s not their style to interfere in our political convictions. Perhaps this is because they think what are we doing is right. Of course, they instructed us about moral and manners when we were young.

No doubt, they are very worried about us taking part in very dangerous and risky activities. But they rarely express these feelings on their face or in their words.

I found their faces very calm and serene when the military intelligence came and arrest me on two occasions (I managed to escape at the second time) and they made me brave and less worried during the consequent events. Once, when I went to play football at Myaung, a town fifty miles southwest of Mandalay on the Irrawaddy River, we came back very late. Perhaps it was one o' clock after midnight. When the car carrying stopped in front of my home, I found both of them standing in front of our house, worried! They had rosary beads in their hands.

When I got home after release from gaol, they told me the following episode: just about a month before my release. U Ne Win, who was on summer vacation in Maymyo, asked my parents to see him. He told them, " As a father myself, I can understand your feelings about your son in prison. But they told me he was very stubborn also. Nevertheless, please go and see Brig, Gen Tin Oo (The M.I.S. chief) in Rangoon and he will arrange for his release." Thus, I was released from the Insein Gaol. My mother added, "We often met with people like U Ne Win and other leaders of the government. However, we never uttered a word asking them to release you. Of course, we want you to come out as soon as possible but we know we shouldn' t do that at the expense of your dignity." That made me very proud of them.

As for my brother's case, both of them said nothing to me. Once, after my release from gaol, I got a letter from a CPB leader for my mom. In that letter he explained the case of my brother and apologised to my parents. I handed it to my mom and saw tears falling from her eyes after reading it. She said, "I and your father had never said anything between us about this matter. We just pretended not to have heard anything." After that I didn' t try to talk about that matter till now.

4. Recently, we have heard that Sayamagyi was sick and hospitalized? Since you haven' t seen your Mom for a long time, how such news worry you?

Certainly, I' m very worried, worried than anything. My inability to be present at the bedside of my dad when he was about to leave this world has been haunting me all along. One of my greatest wishes as an ordinary man is to have a chance to pay respects (kadaw) to my dad' s tomb.

5. Daw Ahmar has been highly respected by Burmese people. Many people even compare her with Thakin Kodaw Hmaing. Even though she is getting old, she still write prolifically with well-intention (cetana). How would you see your Mom not as your mother but as a woman from the angle of your social value and political belief.

I' m not interested in comparing her with Thakhin Kodaw Hmaing. To me it' s just a kind of storm in a teacup that would lead nowhere. My Mom always express her deep respect for Sayagyi Thakhin Kodaw Hmaing for many merits and I' m sure she won' t like comparing her to the person she respects so much.

She never attack or react against anyone for personal grudges. Both my parents tried to be balanced when they judge other people.

My mother has very remarkable courage that she inherited from her mother. She never sulks, grumbles or murmurs when she has to encounter all kinds of difficulties and threats. She used to express dislike for traitors and cowards.

Her, as well as her husband' s, attitude towards young people is made up not only of *cetena*, but also of recognition of their capability and potential. They used to be very humble when talking with young people. Even with me, they never treated me

patronizingly. For instance, when she was writing her prize-winning book about famous people from music and drama circles, “ Artists who are Loved by Masses” , she ask me one day, “ My son, I know nothing about music and to handle a character like Myoma Nyein is simply beyond my capacity. Can you tell me some facts that may throw light upon the talents of this genius?” In fact, though I was about eighteen at the time, I was also a philistine in this field. She often said, “ My son, I am not good at choosing names for books. Would you mind choosing one for me?” The titles of some of her books were chosen by me.

She believes in the might of our people. She believes in their future and that one should work one for, and if needed, make sacrifices for this cause.

She has reached this height because she has been standing firm with the people of our nation through thick and thin. She never bargains her principles for anything.

Po Than Joung